

Załącznik do uchwały Nr XXXVI/416/2022
Rady Powiatu w Żywcu
z dnia 27 czerwca 2022r.

Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego

2030+

część diagnostyczna

Opracowanie:

Spis treści

2. Diagnoza społeczno-gospodarcza powiatu	5
2.1. Położenie i struktura administracyjna powiatu.....	5
2.2. Sytuacja demograficzna powiatu.....	6
2.3. Zagospodarowanie przestrzenne, infrastruktura techniczna i transport publiczny.....	12
Infrastruktura drogowa	12
Zagospodarowanie przestrzenne	22
Komunikacja publiczna i kolejowa.....	23
Strategia Elektromobilności w powiecie żywieckim.....	26
Zasoby mieszkaniowe i budownictwo	29
2.4. Rolnictwo	31
Uprawa roślin i hodowla zwierząt gospodarskich	31
Charakterystyka gruntów	32
Pszczelarstwo.....	34
Mała retencja.....	35
2.5. Oświata	37
Charakterystyka szkolnictwa w powiecie żywieckim	37
Wyniki egzaminów.....	44
2.6. Gospodarka i finanse	46
Sytuacja gospodarcza powiatu	46
Stowarzyszenie „Żywiecki Raj”	51
Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna	52
Finanse powiatu	53
2.7. Rynek pracy	55
Analiza stanu bieżącego.....	55
Działania przeciwdziałające bezrobociu prowadzone przez PUP w Żywcu	64
2.8. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna.....	65
Opieka zdrowotna	65
Opieka społeczna.....	70
2.9. Turystyka, kultura, sport i promocja	76
Kultura i sport.....	76
Turystyka	81
Promocja powiatu	82
2.10. Ochrona środowiska	83
Formy ochrony przyrody	83
Lasy na terenie powiatu żywieckiego	89
Wody powierzchniowe i podziemne	89
Gospodarka wodno-kanalizacyjna i gospodarka odpadami.....	91
Zanieczyszczenie powietrza	94
Projekty proekologiczne	96
2.11. Organizacje pozarządowe i pożytku publicznego.....	100
2.12. Bezpieczeństwo mieszkańców powiatu	102
Policja.....	102

Straż Pożarna	104
Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	105
Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe.....	107
Wodne Pogotowie Ratunkowe.....	107
Inspekcje i powiatowe programy w zakresie bezpieczeństwa	108
Lokalny System Monitoringu Meteorologicznego.....	109
2.13. Współpraca krajowa i zagraniczna	113
2.14. Wyniki z badania ankietowego mieszkańców powiatu żywieckiego.....	114
2.14 Analiza porównawcza Powiatu Żywieckiego na tle powiatów ościennych	131
Demografia	131
Kultura	134
Infrastruktura drogowa	138
Infrastruktura techniczna	140
Gospodarka i rynek pracy	142
Edukacja.....	143
Pomoc społeczna	145
Bezpieczeństwo	147
Opieka zdrowotna	148
Turystyka	150
Wizerunek i promocja.....	152
Organizacje pozarządowe.....	157
Finanse powiatów.....	157

2. Diagnoza społeczno-gospodarcza powiatu

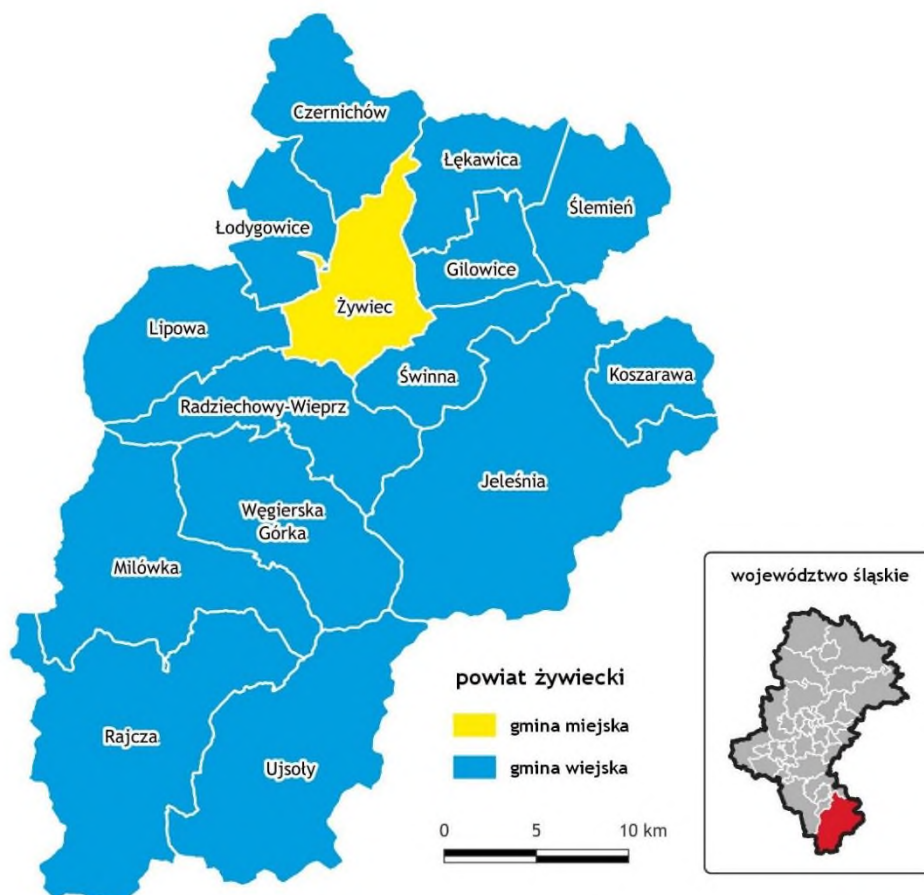
2.1. Położenie i struktura administracyjna powiatu

Powiat żywiecki znajduje się w południowej części województwa śląskiego. Od strony południowej graniczy ze Słowacją, od zachodu z powiatem cieszyńskim, od wschodu z powiatem suskim, a od północy z powiatem bielskim. Graniczy także z powiatem wadowickim. Powiat żywiecki utworzony został w 1999 r. po wprowadzeniu reformy administracyjnej. Przed 1999 r. tereny te znajdowały się w obrębie województwa bielskiego. Historycznie tereny powiatu żywieckiego już od czasów średniowiecza związane były z Małopolską. Przed drugą wojną światową region ten należał do województwa krakowskiego. W skład powiatu wchodzi 15 gmin:

- jedna gmina miejska – Żywiec,
- czternaście gmin wiejskich - Czernichów, Gilowice, Jeleśnia, Koszarawa, Lipowa, Łękawica, Łodygowice, Milówka, Radziechowy – Wieprz, Rajcza, Ślemień, Świnna, Ujsoly i Węgierska Górka.

Grafika 1 Mapa powiatu w podziale na gminy

Źródło: opracowanie własne

Jest to drugi co do wielkości powiat w województwie śląskim, jego powierzchnia wynosi 1 040 km². Miasto Żywiec będące siedzibą władz powiatu, położone jest nad rzeką Sołą i Koszarawą.

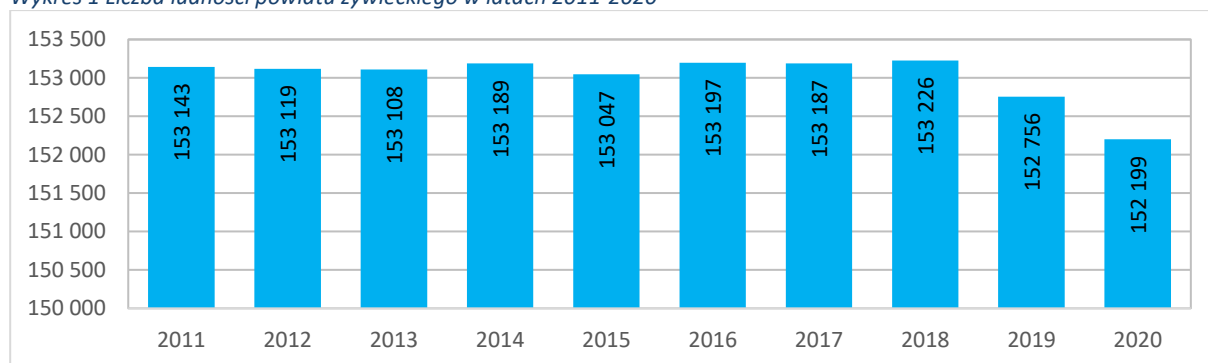
Sieć dróg w powiecie można uznać za dobrze rozwiniętą. Przez powiat przebiega między innymi droga szybkiego ruchu Bielsko-Biała - Zwardoń. Ponadto przez teren powiatu przebiegają dwie linie kolejowe (nr 139 i 97). Oprócz skomunikowania, niepodważalnym atutem powiatu jest położenie geograficzne – rejon Beskidu Żywieckiego. Najwyższym szczytem jest Babia Góra (1725 m.n.p.m). Beskid Żywiecki jest drugim co do wysokości pasmem górskim na terenie Polski. Powiat żywiecki jest atrakcyjnym turystycznie rejonem. Największą rzeką regionu jest Soła, która w okolicy miasta Żywiec zasila główny sztuczny zbiornik retencyjny w okolicy – Jezioro Żywieckie, będące elementem kaskady rzeki Soły z Jeziorem Międzybrodzkim. Lasy stanowią dużą część terenu powiatu. W drzewostanie dominują drzewa iglaste, w szczególności świerki, modrzewie i sosny. Można tu spotkać rzadkie gatunki fauny i flory. Najcenniejsze obszary przyrody objęte zostały ochroną rezerwatową. Żywiecczyzna posiada bogatą ofertę turystyczną przede wszystkim w postaci pieszych szlaków górskich oraz szlaków rowerowych. Jezioro Żywieckie oferuje możliwość uprawiania sportów wodnych i wędkowania. Na Górze Żar znajduje się jeden z najstarszych ośrodków szkolenia szybowcowego w Polsce. Poza tym na terenie Beskidu Żywieckiego występują dobre warunki do uprawiania sportów zimowych. Rozwinięta infrastruktura narciarska przyciąga turystów chcących aktywnie spędzać czas wolny.

2.2. Sytuacja demograficzna powiatu

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba ludności w powiecie żywieckim w 2020 r. wynosiła 152 199 osób. Od początku powstania powiatu w 1999 r. liczba ludności zwiększyła się o 3% - z 148 179 do 152 199 osób. W latach 2011-2018 liczba ludności powiatu utrzymywała się na podobnym poziomie i wynosiła ponad 153 tys. Od 2018 r. populacja zmniejsza się. W 2020 r. w porównaniu do 2018 r. widoczny jest spadek o 0,7%. Biorąc pod uwagę analizowany okres, największa odnotowana liczba ludności wyniosła 153 226 osób w 2018 r. W 2020 r. liczba ludności zmniejszyła się o 944 osoby w stosunku do 2011 r. – populacja zmalała o 0,6%.

Wykres 1 Liczba ludności powiatu żywieckiego w latach 2011-2020

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. średnia gęstość zaludnienia w powiecie żywieckim wyniosła 146 osób/km². Jest to wartość znacznie mniejsza niż dla województwa śląskiego (364 osoby/km²) i większa niż dla Polski (122 osoby/km²). Około 20% wszystkich mieszkańców powiatu zamieszkuje miasto Żywiec. Warto zaznaczyć, że jest to jedyne miasto na terenie powiatu żywieckiego. Biorąc pod uwagę gminy zlokalizowane w powiecie żywieckim, najwięcej

mieszkańców jest w gminie miejskiej Żywiec (30 733), następnie w gminie wiejskiej Węgierska Górka (15 040) oraz gminie wiejskiej Łodygowice (14 637). Pod względem powierzchni największą gminą w powiecie żywieckim jest gmina Jeleśnia (170 km²), gmina Rajcza (131 km²) i gmina Ujsoły (110 km²). Największą gęstością zaludnienia charakteryzuje się miasto Żywiec (608 osób/km²) i gmina Łodygowice (408 osób/km²).

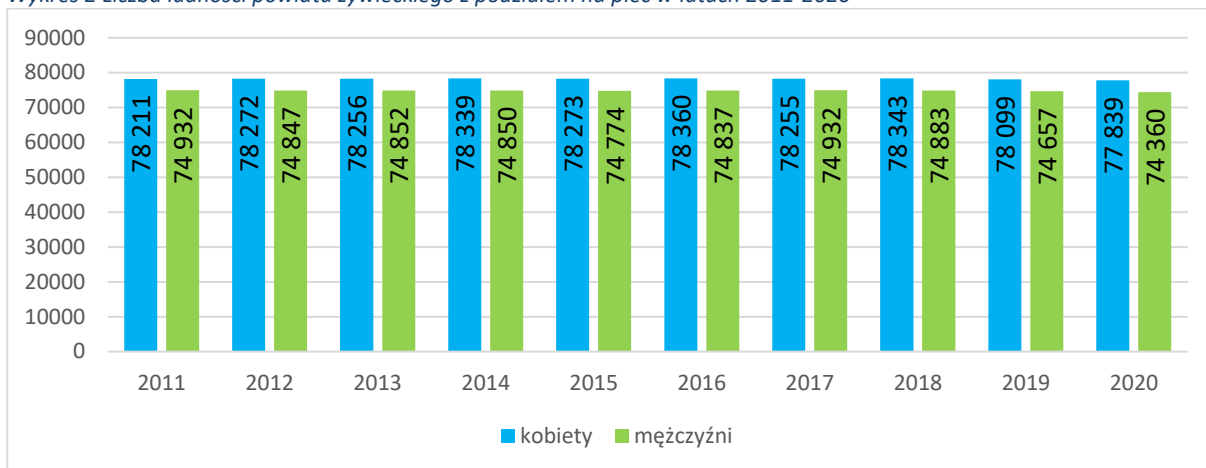
Tabela 1 Powierzchnia i ludność gmin powiatu żywieckiego w 2020 r.

Nazwa gminy	Liczba ludności	% ludności powiatu	Liczba ludności na km ²	Powierzchnia gminy [km ²]	% powierzchni powiatu
Czernichów	6663	4,4%	118	56	5,4%
Gilowice	6327	4,2%	226	28	2,7%
Jeleśnia	13210	8,7%	77	170	16,3%
Koszarawa	2346	1,5%	74	32	3,1%
Lipowa	10872	7,1%	185	59	5,7%
Łękawica	4560	3,0%	107	43	4,1%
Łodygowice	14637	9,6%	408	36	3,5%
Milówka	10040	6,6%	102	99	9,5%
Radziechowy-Wieprz	13068	8,6%	201	65	6,3%
Rajcza	8709	5,7%	66	131	12,6%
Ślemień	3534	2,3%	78	45	4,3%
Świnna	8054	5,3%	206	39	3,8%
Ujsoły	4406	2,9%	40	110	10,6%
Węgierska Górka	15040	9,9%	197	76	7,3%
Żywiec	30733	20,2%	608	51	4,9%
Powiat żywiecki	152199	100%	146	1040	100,0%

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Biorąc pod uwagę podział ludności na płeć, większość populacji stanowią kobiety. Na przestrzeni lat rozkład procentowy utrzymuje się na tym samym poziomie: 51% kobiet i 49% mężczyzn. Nadwyżka kobiet przekłada się na dość wysoki wskaźnik feminizacji, który wynosił 107 i był nieznacznie niższy w porównaniu do województwa śląskiego (108). W 2020 r. liczba mężczyzn wynosiła 74 360, a liczba kobiet 77 839.

Wykres 2 Liczba ludności powiatu żywieckiego z podziałem na płeć w latach 2011-2020

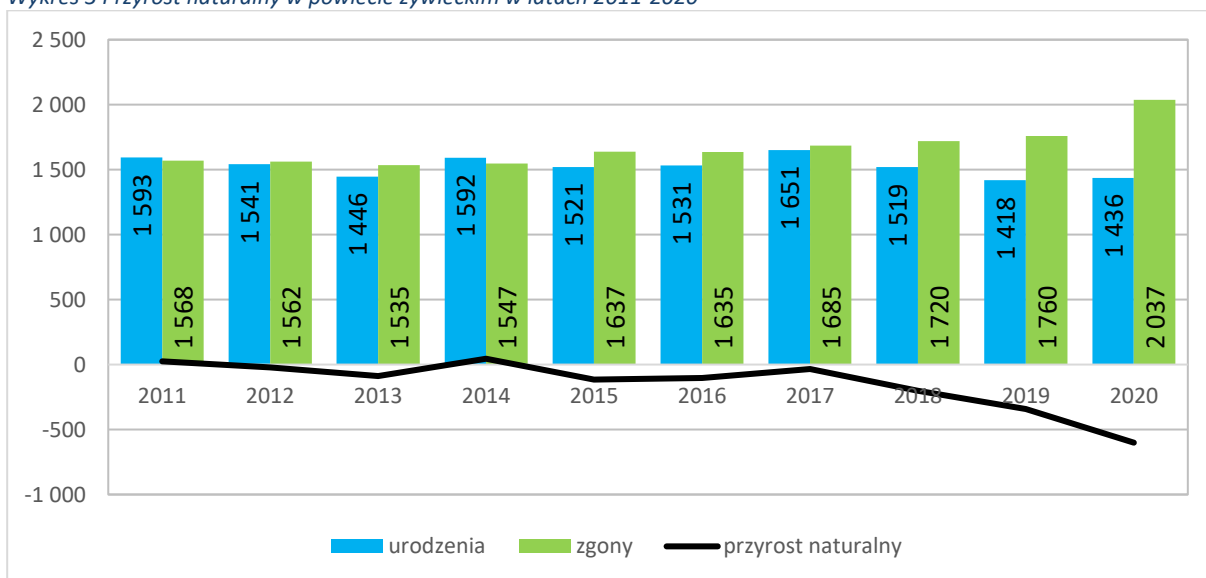

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

Poniższy wykres przedstawia przyrost naturalny, urodzenia oraz zgony. Od 2015 r. obserwuje się negatywne zjawisko, związane z ujemnym przyrostem naturalnym. Utrzymująca się tendencja pozwala przypuszczać, że w ciągu następnych lat powiat żywiecki będzie się wyludniać. Potwierdzają to także prognozy demograficzne dla powiatu. W latach 2011-2020, najniższy przyrost naturalny odnotowano w 2020 r. i wyniósł on dokładnie -601. Warto także przyrzeć się wskaźnikowi przyrostu naturalnego na 1000 ludności. W 2020 r. wartość wskaźnika w powiecie żywieckim wynosiła -3,94. W przypadku województwa śląskiego, wskaźnik był niższy (-4,86), a w przypadku średniej dla kraju – wyższy (-3,18).

Wykres 3 Przyrost naturalny w powiecie żywieckim w latach 2011-2020

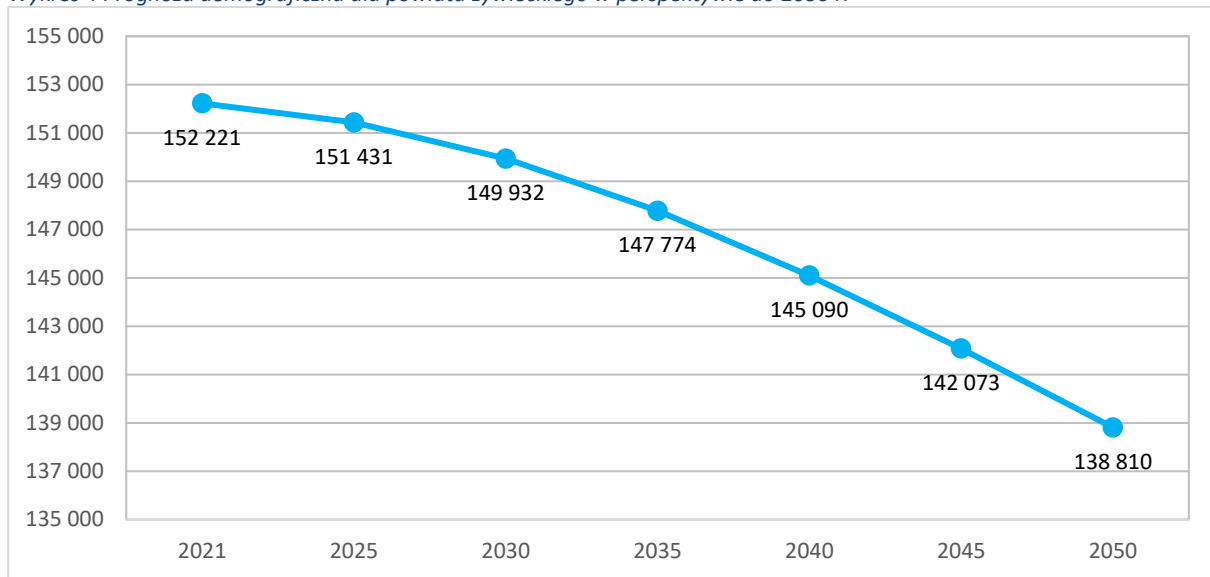

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Analizując sytuację demograficzną powiatu, trzeba wziąć pod uwagę prognozy demograficzne opracowane przez Główny Urząd Statystyczny w 2014 r. (Prognoza ludności na lata 2014-2050). Zgodnie z nią liczba ludności powiatu będzie się zmniejszać. W trakcie realizacji strategii, czyli do 2030 r. prognozuje się zmniejszenie

populacji o 1,5% do poziomu 149 932. W 2050 r. w porównaniu do 2020 r. populacja powiatu zmaleje o 8,8%, zatem prognozowana liczba mieszkańców będzie oscylować na poziomie niecałych 139 tysięcy osób.

Wykres 4 Prognoza demograficzna dla powiatu żywieckiego w perspektywie do 2050 r.

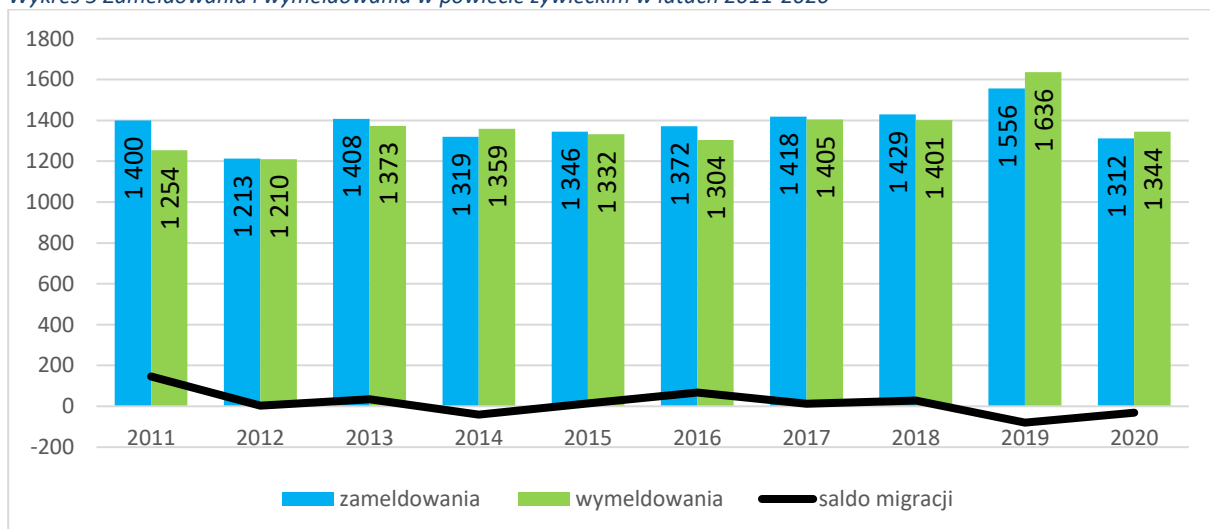

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. liczba zameldowań wyniosła 1312, natomiast liczba wymeldowań 1344. W latach 2011-2018 saldo migracji było dodatnie, ale od 2018 r. utrzymuje się na poziomie ujemnym. Wskaźnik salda migracji na 1000 osób w 2020 r. wyniósł -0,2 natomiast dla województwa śląskiego osiągnął wartość 0,8. W omawianym okresie dominującym kierunkiem migracji jest migracja na terenie Polski. W 2011 r. saldo migracji wewnętrznych wyniosło 155, a migracji zagranicznych -9. Natomiast w 2020 r. wartości te wyniosły odpowiednio -20 i -12.

Wykres 5 Zameldowania i wymeldowania w powiecie żywieckim w latach 2011-2020

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

Biorąc pod uwagę saldo migracji wewnętrznych dla gmin, największy napływ ludności odnotowano w gminie Lipowa, Łodygowice oraz Gilowice, natomiast największy odpływ ludności wskazać można w gminie Żywiec, Rajcza oraz Jeleśnia.

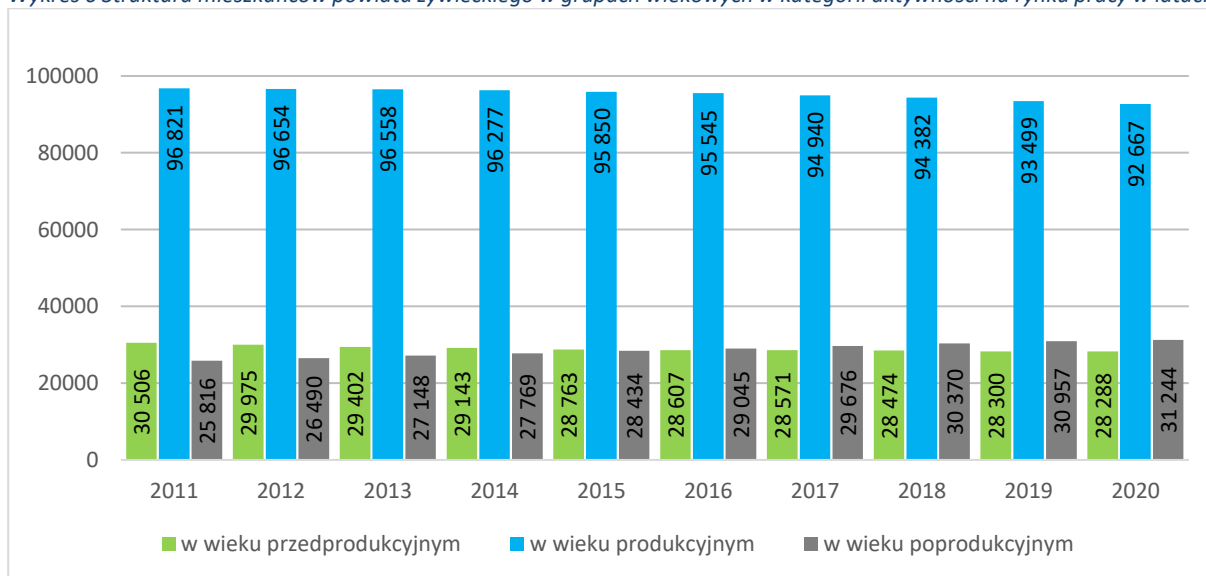
Tabela 2 Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w gminach powiatu żywieckiego – w 2011 i 2020 r.

Gmina	Saldo migracji wewnętrznych		Saldo migracji zagranicznych	
	2011	2020	2011	2020
Żywiec	-40	-128	-17	-12
Czernichów	5	-7	2	-6
Gilowice	-6	36	0	3
Jeleśnia	-1	-30	4	3
Koszarawa	-18	-1	0	0
Lipowa	58	51	2	-1
Łękawica	1	29	-4	-1
Łodygowice	92	48	-3	0
Milówka	29	14	2	5
Radziechowy-Wieprz	43	0	-6	-1
Rajcza	-49	-31	1	1
Ślemień	1	16	1	1
Świnna	12	-6	5	-1
Ujsoły	13	11	1	0
Węgierska Górka	15	-22	3	-3

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Patrząc na strukturę ekonomiczną w poszczególnych grupach wiekowych można zauważyć niepokojące zjawisko wzrostu udziału osób w wieku poprodukcyjnym w populacji powiatu. W 2011 r. udział procentowy osób w wieku poprodukcyjnym wynosił 16,9%, a w roku 2020 r. odsetek ten wzrósł do 20,5%. Udział osób w wieku produkcyjnym spadł z 63,2% w 2011 r. do 60,9% w 2020 r. Ma to związek z ogólnym starzeniem się społeczeństwa oraz stopniowym wyludnianiem się obszaru powiatu. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym również zmalał z 19,9% w 2011 r. do wartości 18,6% w 2020 r. Warto zaznaczyć, że podobna sytuacja demograficzna ma miejsce w powiatach ościennych i w całym województwie śląskim.

Wykres 6 Struktura mieszkańców powiatu żywieckiego w grupach wiekowych w kategorii aktywności na rynku pracy w latach 2011-2020

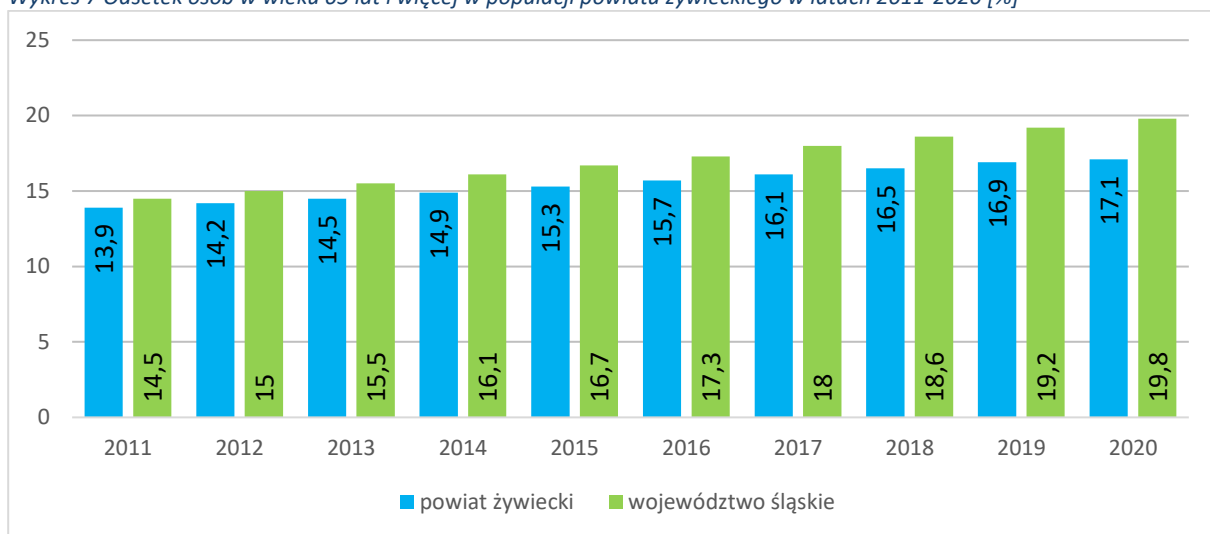

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

Starzenie się społeczeństwa w powiecie żywieckim jest również zauważalne w kontekście odsetka osób w wieku 65 lat i więcej. W 2011 r. odsetek osób powyżej 65 roku życia wynosił 13,9%, a w 2020 r. wzrósł do 17,1% czyli o 3,2 p.p. Analogiczna sytuacja zauważalna jest w województwie śląskim, w którym wskaźnik ten wzrósł o 5,3 p.p. Tendencja starzenia się populacji powiatu będzie się utrzymywać, zatem należy rozbudować ofertę skierowaną do seniorów, przede wszystkim związaną ze wspieraniem seniorów w życiu codziennym przy jednoczesnej rozbudowie oferty dostosowanej do pozostałych grup wiekowych oraz zwiększeniu atrakcyjności osiedleńczej i przyciągnięciu ludności w wieku produkcyjnym na teren powiatu.

Wykres 7 Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji powiatu żywieckiego w latach 2011-2020 [%]

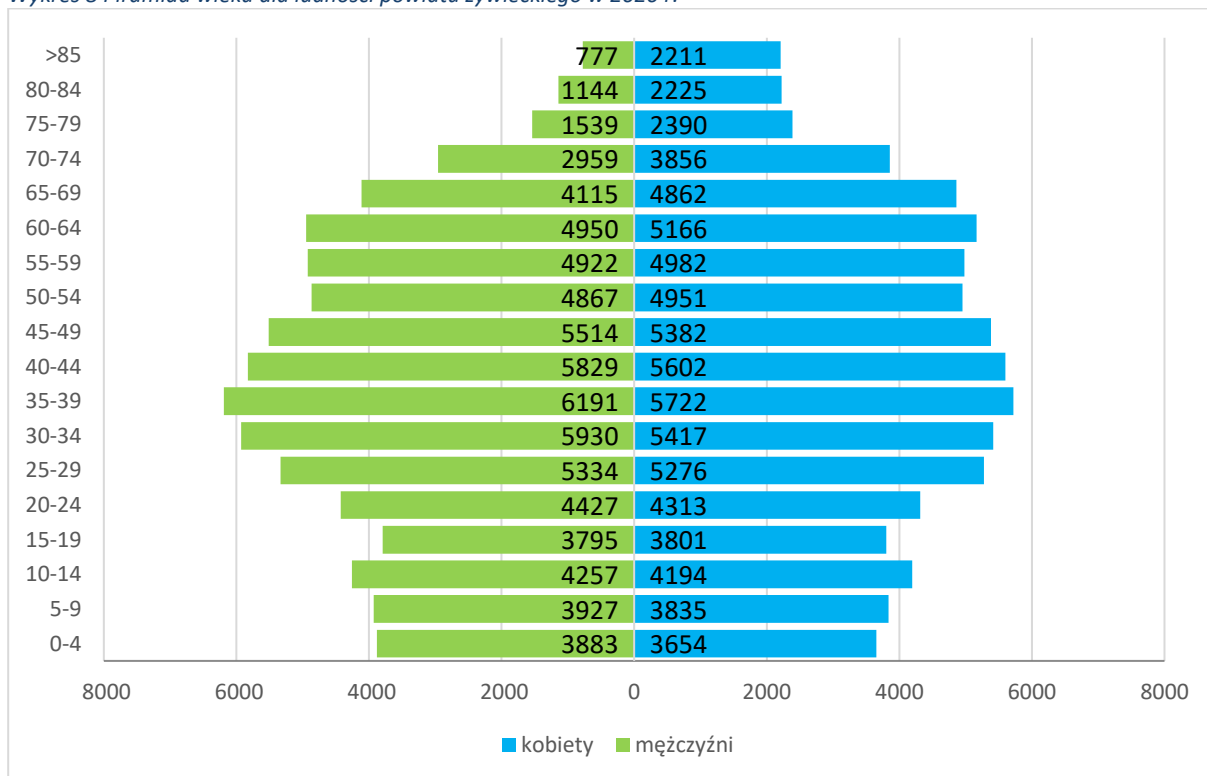

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

W grupie wiekowej powyżej 65 roku życia w populacji zdecydowanie przeważają kobiety. Jest to typowe zjawisko występujące także w innych powiatach, związane z większą umieralnością mężczyzn w podeszłym wieku.

Wykres 8 Piramida wieku dla ludności powiatu żywieckiego w 2020 r.

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

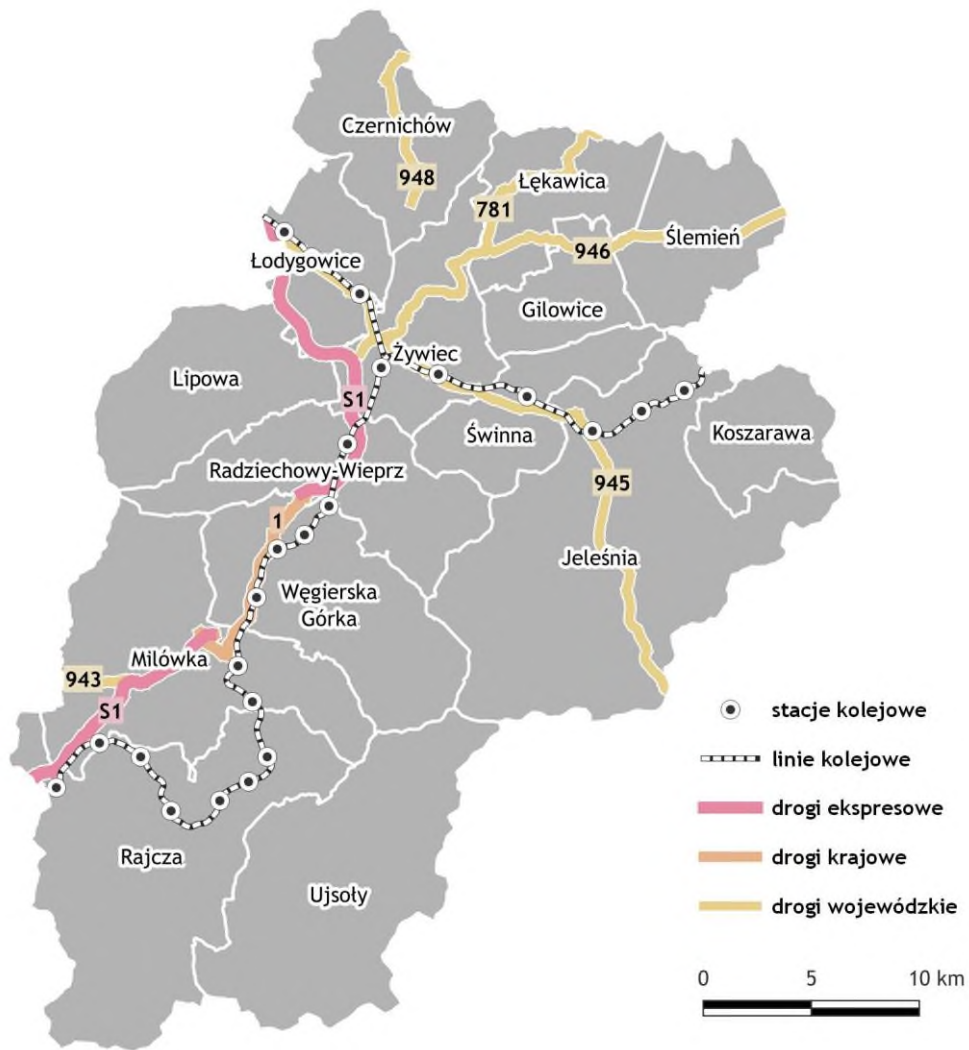
2.3 Zagospodarowanie przestrzenne, infrastruktura techniczna i transport publiczny

Infrastruktura drogowa

Na podstawie obowiązujących przepisów prawa zarząd powiatu jest odpowiedzialny za realizację zadań w zakresie planowania, budowy i napraw dróg. Do tego celu powołano jednostkę organizacyjną Powiatu Żywieckiego - Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu, który jest finansowany z budżetu powiatu. Siedziba jednostki mieści się w budynku przy ul. Leśnianka 102a w Żywcu. Większość dróg w powiecie to drogi gminne, których długość wynosi 897,5 km (drogi o nawierzchni twardej, 2019 r.). Przez powiat żywiecki przebiegają także drogi powiatowe, wojewódzkie (o numerach: 943, 945, 946, 948, 781) i jedna droga krajowa (S1 – dawniej DK69). Całkowita długość dróg powiatowych wynosi 353,49 km, długość dróg wojewódzkich jest równa 84 km, a krajowych 34,96 km.

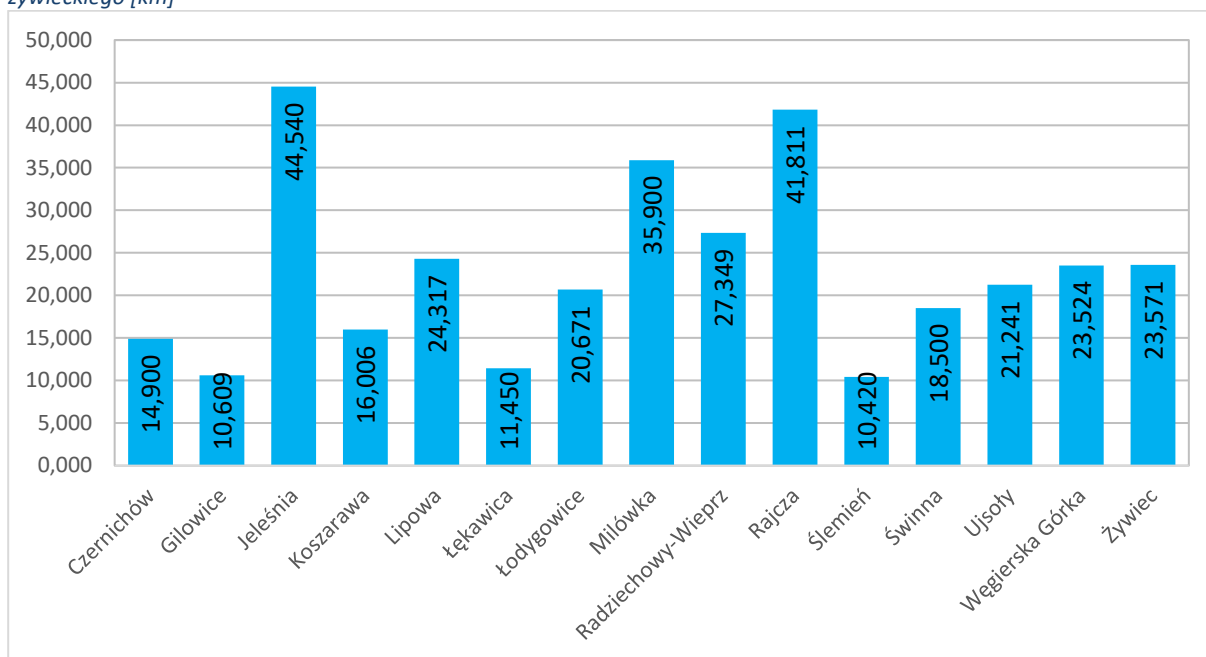
Grafika 2 Mapa dróg w powiecie

Źródło: opracowanie własne

Poniższy wykres przedstawia długość dróg w poszczególnych gminach według danych przedstawionych na stronie Powiatowego Zarządu Dróg w Żywcu. Całkowita długość dróg powiatowych w ewidencji wynosi 353,49 km. Największe zagęszczenie ulic występuje w gminie Jeleśnia i Rajcza, natomiast najmniejsze w gminie Ślemień i Gilowice.

Wykres 9 Długość dróg powiatowych według ewidencji Powiatowego Zarządu Dróg w Żywcu w poszczególnych gminach powiatu żywieckiego [km]

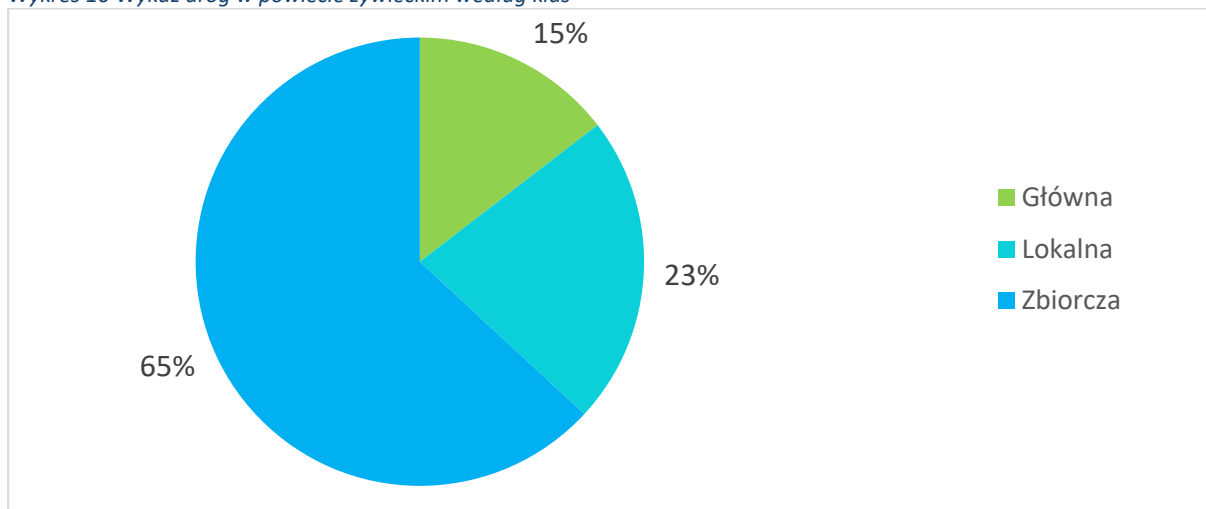

Źródło:

opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie PZD w Żywcu, dostęp: 08.2021 r.

Wśród dróg powiatowych dominują drogi zbiorcze o łącznej długości 209,656 km, które stanowią 65% ogółu. Resztę stanowią drogi lokalne (42,890 km) – 23 % oraz drogi główne (85,758 km) – 15 %.

Wykres 10 Wykaz dróg w powiecie żywieckim według klas

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie PZD w Żywcu, dostęp: 08.2021 r.

Przez powiat żywiecki przebiega droga ekspresowa S1, która składa się między innymi z odcinków: Bielsko-Biała – Przybędza oraz Milówka – Zwardoń. Obecnie trwają prace nad budową fragmentu Przybędza – Milówka, która połączy oba odcinki. Zapewni to szybkie, bezpośrednie połączenie z Bielsko-Biała - Zwardoń - Svrčinovec (powiat Czadca, Słowacja), oraz stanie się obwodnicą dla miejscowości Cisiec i Węgierska Górka. Budowa drogi

S1 na tej części trasy jest jednym z ważniejszych przedsięwzięć objętych rządowym Programem Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023. Droga ta jest częścią Transeuropejskiej Sieci Transportowej, która przebiega przez oś TEN- T nr 25 – jest to oś Gdańsk-Brno/Bratysława-Wiedeń. Drogę S1 przedłuża słowacka autostrada D3 Skalite- Żylina.

Planowana jest budowa Obwodnicy Północnej Żywca łączącej drogę 945 (z Korbielowa) oraz Nowy Szpital w Żywcu bezpośrednio z drogą S1. Przedmiotowa inwestycja jest bardzo ważnym elementem, który uzupełni istniejącą oraz rozbudowywaną sieć transgraniczną TEN-T, umożliwiającą województwu śląskiemu bezpośrednie połączenie ze Słowacją. Ponadto zakładany przebieg obwodnicy umożliwi połączenie siedziby Nowego Szpitala w Żywcu z siecią transgraniczną TEN-T, co da możliwość szybszego dotarcia ratowników medycznych do poszkodowanych.

Drogi wojewódzkie znajdujące się na terenie powiatu to:

- DW 943: Kamesznica-Laliki, przebiega również przez powiat cieszyński oraz przez przejście graniczne z Czechami (Jasnowice-Bukowiec),
- DW 945: Łodygowice-Żywiec-Korbielów, prowadzi do przejścia granicznego ze Słowacją,
- DW 946: Żywiec-Las, łączy powiat żywiecki z województwem małopolskim, prowadzi do Suchej Beskidzkiej,
- DW 948: Międzybrodzie Bialskie-Oczków, przebiega wzdłuż Jeziora Międzybrodzkiego, do sąsiedniego powiatu bielskiego oraz dalej w kierunku Kęt i Oświęcimia w województwie małopolskim,
- DW 781: Kocierz Rychwałdzki-Łękawica, łączy powiat żywiecki z województwem małopolskim (Andrychów).

Stan techniczny dróg powiatu żywieckiego jest zróżnicowany i zależy głównie od statusu danej drogi – waha się od bardzo dobrego do dostatecznego. Większość dróg w powiecie to drogi jednojezdniowe, dwukierunkowe o nawierzchni utwardzanej. Stan sieci drogowej ulega systematycznej poprawie dzięki podejmowanym inwestycjom w zakresie poprawy parametrów technicznych i użytkowych dróg na terenie powiatu. Poniżej przedstawiono przedsięwzięcia realizowane na terenie powiatu żywieckiego w latach 2018-2020.

Tabela 3 Przedsięwzięcia realizowane w latach 2018-2020 na terenie powiatu żywieckiego

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wydana kwota
1	Remont jezdni drogi powiatowej nr 1450 S na odcinku od km 0+275 do km 0+575 w Kamesznicy.	178 679,00 zł
2	Budowa chodnika przy drodze powiatowej nr 1412 S w Rychwałdzie od ul. Wesolej w km 3+185 do budynku nr 39 przy ul. Beskidzkiej km 3+468 - ETAP I.	466 020,00 zł
3	Remont odcinków dróg powiatowych w Gminie Koszarawa (w ciągu drogi powiatowej nr 1429 S Kuków - Koszarawa w km 12+118 , 12+837-12+897 , 12+897-13+127) w Koszarawie.	244 294,00 zł
4	Pozimowe Remonty dróg powiatowych położonych na terenie Powiatu Żywieckiego w 2019 r.	1 844 151,00 zł
5	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych w infrastrukturze drogowo-mostowej.	3 710 152,00 zł
6	Zabezpieczenie i stabilizacja osuwiska przy uszkodzonym odcinku drogi powiatowej nr 1426 S Sopotnia Mała - Juszczyzna na odcinku od km 0+730 do km 0+790 w m. Sopotnia Mała.	323 000,00 zł
7	Rozbiórka mostu i budowa nowego obiektu mostowego w ciągu drogi powiatowej nr 1439 S Kamesznica - Milówka - Rajcza - Ujsoły - granica państwa w km 1+360 w miejscowości Milówka w WPF na lata 2020 – 2021.	255 000,00 zł
8	Remont obiektu mostowego w ciągu drogi powiatowej nr 1426 S Sopotnia Mała - Juszczyzna w km 2+035 w miejscowości Sopotnia Mała.	200 000,00 zł
9	Opracowanie dokumentacji projektowej w zakresie remontu i przebudowy dróg i obiektów mostowych w Powiecie Żywieckim na rok 2020.	200 000,00 zł
10	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych w infrastrukturze drogowo-mostowej roboty budowlane 2020 rok.	5 000 000,00 zł
11	Wykonanie dokumentacji projektowej na budowę chodnika w miejscowości Wieprz.	44 000,00 zł
12	Budowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu DW nr 945 i DP nr 1428 S w Żywcu.	350 000,00 zł
13	Awaryjne zabezpieczenie osuwiskowego korpusu drogowego przy uszkodzonym odcinku drogi powiatowej nr 1426 S Sopotnia Mała - Juszczyzna w km od 0+730 do km 0+790 w m. Sopotnia Mała.	135 000,00 zł

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wydana kwota
14	Remont mostu drogowego w ciągu drogi powiatowej nr 1403 S Międzybrodzie Bialskie - Straconka w km 4+433 w Międzybrodziu Bialskim.	153 000,00 zł
15	Przebudowa drogi powiatowej nr 1455 S Pietrzykowice - Lipowa – Ostre - Twardorzeczka – Leśna w m. Lipowa.	2 744 543,00 zł
16	Przebudowa drogi powiatowej 1415 S Pewel Mała – Pewel Ślemieńska wraz z budową chodnika w m. Ślemień.	979 399,04 zł
17	Przebudowa drogi powiatowej nr 1425S Wieprz-Juszczyna-Jeleśnia od km 8+115 do km 8+555 w m. Juszczyna - poprawa bezpieczeństwa, funkcjonalności i parametrów technicznych dróg powiatowych	1 285 033,62 zł
18	Lepsze połączenia z siecią TEN-T szansą rozwoju Powiatu Żywieckiego i Powiatu Cadca - w ramach Programu Współpracy Transgranicznej INTERREG Va Polska - Słowacja 2014 – 2020.	4 006 754,05 zł
19	Przebudowa uszkodzonego obiektu mostowego w ciągu DP Nr 1425 S Wieprz-Juszczyn w km 14+414 w m. Sopotnia Mała – Etap II.	940 992,30 zł
20	Budowa chodnika dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 1433 S Cięcina Dolna – Cięcina Górna wraz z przebudową urządzeń obcych na odcinku od skrzyżowania z ul. Laskową do zjazdu obok budynku nr 216 w m. Cięcina: etap I – od posesji nr 200 do posesji nr 216 (km 2+701 do km 2+863).	213 373,33 zł
21	Przebudowa drogi powiatowej 1415 S Pewel Mała – Pewel Ślemieńska wraz z budową chodnika w m. Ślemień.	979 399,04 zł
22	Rozbiórka istniejącego i budowa nowego mostu na rzece Woda Ujsolska w ciągu drogi powiatowej nr 1447 S Rajcza-Sól-Zwardoń w km 0+437 w m. Rajcza.	4 636 473,13 zł
23	Przebudowa drogi powiatowej nr 1447 S Rajcza-Sól-Zwardoń na odcinku o długości 560 m.b. w km od +980 do km 1+540 w m. Rycerka Dolna.	1 652 156,08 zł

Źródło: dane ze strony Starostwa Powiatowego w Żywcu.

W poniższej tabeli wyszczególniono przedsięwzięcia związane z infrastrukturą drogową, które są w trakcie realizacji. Jako termin realizacji przedsięwzięć wskazano lata 2020-2022.

Tabela 4 Planowane przedsięwzięcia na lata 2020-2022

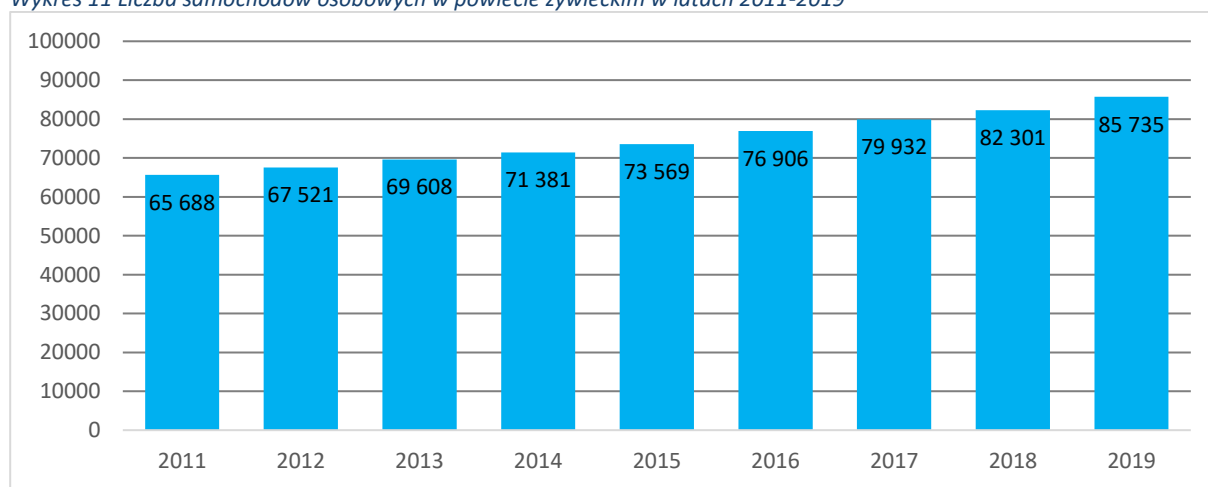
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Planowana kwota
1	Przebudowa skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 945 z drogą powiatową nr 1428 S na rondo w miejscowości Żywiec.	4 000 000,00 zł
2	Zabezpieczenie i stabilizacja osuwiska przy uszkodzonym odcinku drogi powiatowej nr 1426 S Sopotnia Mała - Juszczyzna na odcinku od km 0+730 do km 0+790 w m. Sopotnia Mała - roboty budowlane.	2 748 248,69 zł
3	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych w infrastrukturze drogowo-mostowej (odbudowa uszkodzonych odcinków dróg).	4 764 000,00 zł
4	Pozimowe remonty dróg powiatowych położonych na terenie Powiatu Żywieckiego.	5 576 678,00 zł
5	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych w infrastrukturze drogowo-mostowej (remont uszkodzonych odcinków dróg).	14 488 000,00 zł
6	Zabezpieczenie i stabilizacja osuwiska przy uszkodzonym odcinku drogi powiatowej nr 1475 S Żywiec - Rychwałd na odcinku od km 0+400 do km 0+455 w m. Żywiec.	2 741 925,90 zł
7	Rozbiórka mostu i budowa nowego obiektu mostowego w ciągu drogi powiatowej nr 1439 S Kamesznica - Milówka - Rajcza - Ujsoły - granica państwa w km 1+360 w miejscowości Milówka w WPF na lata 2020 - 2021 - dokumentacja projektowa.	255 000,00 zł
8	Przebudowa obiektu mostowego w ciągu drogi powiatowej nr 1425 S w km 15+733 w miejscowości Sopotnia Mała.	500 000,00 zł
9	Opracowanie dokumentacji projektowej w zakresie remontu i przebudowy dróg i obiektów mostowych w Powiecie Żywieckim.	400 000,00 zł
10	Rozbiórka i budowa nowego obiektu mostowego w ciągu drogi powiatowej nr 1479 S w km 2+330 w m. Sopotnia Mała.	3 316 044,00 zł
11	Wykonanie dokumentacji projektowej na przebudowę odcinka drogi powiatowej nr 1425 S w km od 0+028 do km 0+658 w miejscowości Wieprz.	57 000,00 zł
12	Zabezpieczenie i stabilizacja osuwiska przy uszkodzonym odcinku drogi powiatowej nr 1426 S Sopotnia Mała - Juszczyzna na odcinku od km 0+730 do km 0+790 w m. Sopotnia Mała - dokumentacja projektowa.	143 418,00 zł
13	Awaryjne zabezpieczenie osuwiskowego korpusu drogowego przy uszkodzonym odcinku drogi powiatowej nr 1426 S Sopotnia Mała - Juszczyzna w km od 0+730 do km 0+790 w m. Sopotnia Mała.	134 764,95 zł
14	Zabezpieczenie korpusu drogi powiatowej nr 1429 S w Koszarawie.	40 000,00 zł
15	Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 1405 S Żywiec-Lipowa-Buczkowice (ul. Leśnianka) w km od 0+374 do km 1+191 w Żywcu.	4 928 740,00 zł

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Planowana kwota
16	Przebudowa drogi powiatowej nr 1425 S Wieprz-Juszczyna-Jeleśnia w km od 0+028 do km 0+658 w miejscowości Wieprz w Gminie Radziechowy – Wieprz wraz z budową kanalizacji deszczowej kanału technologicznego i przebudową kolidujących urządzeń obcych.	3 045 263,57 zł
17	Drogi łączące Powiat Żywiecki i Żyliński Samosprawny Kraj z siecią TEN-T” (drogi Ujsoty).	2 890 744,70 zł
18	Zabezpieczenie i stabilizacja osuwiska przy uszkodzonym odcinku drogi powiatowej nr 1475 S Żywiec – Rychwałd w km od 0+400 do km 0+455 w m. Żywiec.	2 741 925,90 zł
19	Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 1413 S Moszczanica – Gilowice – Ślemień – Lachowice o długości 204 m w km od 2+500 do km 2+704 w Gminie Łękawica.	431 061,00 zł
20	Przebudowa uszkodzonego odcinka drogi powiatowej nr 1406 S Zarzecze – Tresna w km od 5+794 do km 5+990 w miejscowości Tresna.	320 015,13 zł
21	Przebudowa drogi powiatowej nr 1447 S Rajcza – Sól – Zwardoń na odcinku o długości 560mb w km od 0+980 do km 1+540 w m. Rycerka Dolna.	1 652 156,08 zł
22	Przebudowa drogi powiatowej nr 1425 S Wieprz-Juszczyna –Jeleśnia od km 8+115 do km 8+555 w miejscowości Juszczyna.	1 285 033,62 zł
23	Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 1412 S Łękawica - Rychwałd - Pewel Mała w km od 1+670 do km 1+980 wraz z przebudową odcinka drogi powiatowej nr 1413 S Moszczanica-Gilowice-Ślemień-Lachowice w km od 2+283 do km 2+704 w miejscowości Łękawica.	1 660 000,00 zł
24	Przebudowa drogi powiatowej nr 1455 S Pietrzykowice - Lipowa – Ostre - Twardorzeczka – Leśna w m. Lipowa.	2 744 543,00 zł
25	Rozbiórka istniejącego i budowa nowego mostu na rzece Woda Ujsolska w ciągu drogi powiatowej nr 1447 S Rajcza-Sól-Zwardoń w km 0+437 w m. Rajcza.	4 329 320,33 zł
26	Rozbudowa drogi powiatowej nr 1419S Jeleśnia-Koszarawa-Zawoja w miejscowości Przyborów w zakresie dojazdów do mostu od km 1+750,6 do km 1+923,4 związana z rozbiórką mostu nad rzeką Koszarawą w km 1+826 drogi i budową nowego obiektu mostowego wraz z budową kładki technologicznej do przeprowadzenia urządzeń obcych nad rzeką Koszarawą w jej km 16+143,3 oraz budową mostu tymczasowego nad rzeką Koszarawą w jej km 16+157,7.	11 500 000,00 zł

Źródło: informacja o zadaniach i projektach zamierzanych w latach 2020-2022.

Większe inwestycje w infrastrukturę drogową są spowodowane między innymi znacznym zużyciem się nawierzchni drogowej, co ma związek z nasilającym się ruchem drogowym w powiecie. Szczególnie zauważalny jest wzrost liczby samochodów osobowych. Od 2011 r. ich liczba zwiększyła się o 20 047 sztuk. Liczba samochodów w 2019 r. wzrosła zatem o 30% w stosunku do 2011 r. Wzrost liczby pojazdów osobowych związany jest z brakiem wystarczającej liczby połączeń komunikacji zbiorowej oraz niedostosowaniem kursów do potrzeb mieszkańców powiatu. Również oferta prywatnych przedsiębiorstw świadczących usługi przewozowe na terenie całego powiatu żywieckiego nie spełnia potrzeb mieszkańców. Brak punktualności autobusów, rosnące ceny biletów oraz codzienny tłok w godzinach szczytu skutecznie zniechęcają mieszkańców do wybierania tej formy transportu.

Wykres 11 Liczba samochodów osobowych w powiecie żywieckim w latach 2011-2019

Źródło: dane GUS, 2021 r.

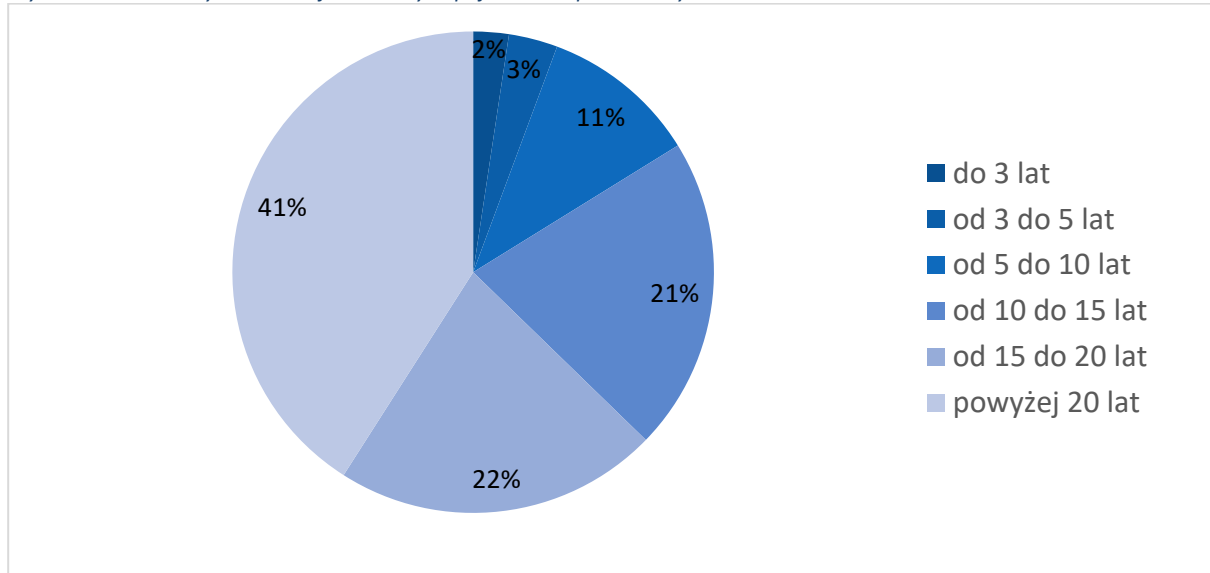
Warto zaznaczyć, że w analizowanym okresie spadła liczba mieszkańców Żywiecczyny. Zestawiając to ze wzrostem liczby samochodów można zauważyć, że więcej osób na terenie powiatu decyduje się na zakup własnego pojazdu, zamiast wybierać komunikację zbiorową. Oprócz negatywnego wpływu na jakość i stan środowiska, wzrost liczby oraz natężenia przejazdów powoduje zakorkowanie ulic, w szczególności w mieście Żywiec. Codzienne korki w mieście i brak odpowiedniej liczby parkingów stały się już powszechnym problemem mieszkańców powiatu. Według danych za 2019 r. dotyczących wieku wszystkich zarejestrowanych pojazdów (nie tylko samochodów osobowych), wiek pojazdów przedstawia się następująco:

- do 3 lat - 3198 pojazdów,
- od 3 do 5 lat – 4415 pojazdów,
- od 5 do 10 lat – 14109 pojazdów,
- od 10 do 15 lat - 28327 pojazdów,
- od 15 do 20 lat – 29233 pojazdów,
- powyżej 20 lat – 55003 pojazdów.

Liczba pojazdów zarejestrowanych ogółem w 2019 r. wyniosła 134 285. Niemal 63% pojazdów stanowią pojazdy mające ponad 15 lat. Warto zaznaczyć, że większość z tych pojazdów wyposażona jest w przestarzałe silniki, co

wpływa negatywnie na stan środowiska. Liczną grupę stanowią także pojazdy 10-15 letnie – jest to 21%. Zwiększanie się liczby pojazdów w powiecie oraz ich niepożądany stan, jest niepokojącym zjawiskiem. Wśród samochodów nowo kupowanych te z napędem hybrydowym lub elektrycznym należą do rzadkości.

Wykres 12 Wiek wszystkich zarejestrowanych pojazdów w powiecie żywieckim w 2019 r.

Źródło:

dane zawarte w dokumencie Strategia Elektromobilności w Powiecie Żywieckim.

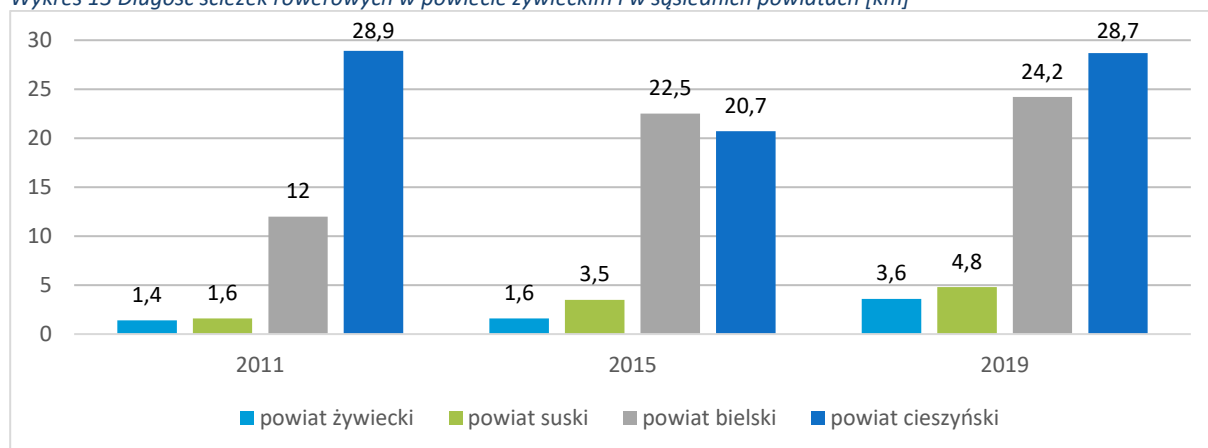
Na terenie powiatu działa 18 stacji kontroli pojazdów. Według danych zawartych w Strategii Elektromobilności Powiatu Żywieckiego, w 2019 r. działalność prowadziło 15 stacji, które wykonały 60 346 badań technicznych. Zarejestrowanych pojazdów w 2019 r. było 134 285. Trzeba zaznaczyć, że nowe pojazdy mają obowiązek wykonania badań technicznych dopiero po 3 latach użytkowania – jednak w 2019 r. stanowiły one zaledwie 2% wszystkich pojazdów. Dane te wskazują, że po drogach powiatu żywieckiego porusza się duża liczba pojazdów bez ważnych badań technicznych. Według szacunków zawartych w dokumencie Strategii Elektromobilności, około 40% z nich nie spełnia norm EURO 5/EURO 6. Pomimo tego, odmowa przedłużenia ważności badania technicznego z powodu nadmiernej emisji spalin stanowi niewielki procent. Około 97% pojazdów zgłaszających się na kontrolę stanu technicznego przechodzi badanie pomyślnie. Również szacunki dotyczące liczby wykupionych ubezpieczeń OC są niepokojące – prawdopodobnie około 11,5 tys. zarejestrowanych pojazdów nie ma wykupionego obowiązkowego OC¹. Wszystkie te dane mogą wskazywać na to, że dużej części mieszkańców powiatu żywieckiego po prostu nie stać na utrzymanie samochodu. Mimo to wybierają samochód jako główny środek komunikacji, przypuszczalnie z powodu mało atrakcyjnej oferty komunikacji zbiorowej, w szczególności w gminach oddalonych od miasta Żywiec.

Poniższy wykres przedstawia długość ścieżek rowerowych w powiecie żywieckim. W 2011 r. długość ścieżek wynosiła 1,4 km i wzrosła do 3,6 km w 2019 r. W porównaniu do powiatów ościennych, pod względem długości

¹ Strategia Elektromobilności Powiatu Żywieckiego, 2020 r.

ścieżek rowerowych powiat żywiecki wypada najgorzej. Zbliżoną długość ścieżek dla rowerów ma powiat suski – 4,8 km w 2019 r.

Wykres 13 Długość ścieżek rowerowych w powiecie żywieckim i w sąsiednich powiatach [km]

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

Trzeba zaznaczyć, że wykres odnosi się wyłącznie do ścieżek rowerowych. W przypadku terenowych szlaków rowerowych dane wypadają znacznie korzystniej – powiat dysponuje 30 szlakami rowerowymi o łącznej długości 510 km. Trasy są zróżnicowane, przebiegają zarówno przez tereny leśne, jak i obszary zabudowane. Mają zróżnicowany stopień trudności – niektóre trasy są łatwe do pokonania, rekreacyjne, a inne wymagają znacznego wysiłku. Część z nich łączy się z trasami przebiegającymi przez powiaty ościenne.

Zagospodarowanie przestrzenne

Wraz z założeniem katastru nieruchomości w 2004 r. zapoczątkowano modernizację:

- operatu ewidencji gruntów,
- ewidencję budynków,
- informatyczny rejestr cen i wartości w powiązaniu z ewidencją gruntów i budynków,
- kataster uzbrojenia terenu.

W ramach projektu pn. „Podniesienie jakości, dostępności oraz zwiększenie wykorzystania administracyjnych zasobów mapowych subregionu południowego województwa śląskiego” została przeprowadzona modernizacja EGiB (Ewidencja gruntów i budynków) dla 37 obrębów w 11 gminach. Projekt był realizowany przez siedem samorządów. W wyniku działań własnych powiatu w 2019 r. została przeprowadzona modernizacja EGiB dla jednego obrębu, a w 2020 r. dla kolejnych czterech obrębów.

Tabela 5 Wykaz obrębów dla których została przeprowadzona modernizacja EGiB w latach 2016-2020

Obręb	Numer GUS	Jednostka ewidencyjna
Tresna	241702_2.0005	Czernichów
Pewel Wielka	241704_2.0006	Jeleśnia

Obręb	Numer GUS	Jednostka ewidencyjna
Sopotnia Mała	241704_2.0007	Jeleśnia
Sopotnia Wielka	241704_2.0008	Jeleśnia
Koszarawa	241705_2.0001	Koszarawa
Leśna	241706_2.0002	Lipowa
Lipowa	241706_2.0001	Lipowa
Ostre	241706_2.0003	Lipowa
Sienna	241706_2.0004	Lipowa
Słotwina	241706_2.0005	Lipowa
Twardorzeczka	241706_2.0006	Lipowa
Twardorzeczka Ad R.	241706_2.0007	Lipowa
Łękawica	241707_2.0001	Łękawica
Łysina	241707_2.0002	Łękawica
Bierna	241708_2.0001	Łodygowice
Łodygowice	241708_2.0002	Łodygowice
Pietrzykowice	241708_2.0003	Łodygowice
Zarzeczce	241708_2.0004	Łodygowice
Kamesznica	241709_2.0001	Milówka
Laliki	241709_2.0002	Milówka
Milówka	241709_2.0003	Milówka
Nieledwia	241709_2.0004	Milówka
Brzuśnik	241710_2.0002	Radziechowy-Wieprz
Bystra	241710_2.0001	Radziechowy-Wieprz
Przybędza	241710_2.0006	Radziechowy-Wieprz
Wieprz	241710_2.0005	Radziechowy-Wieprz
Pewel Mała	241713_2.0001	Świnna
Pewel Śmieńska	241713_2.0002	Świnna
Przyłęków	241713_2.0003	Świnna
Rychwałdek	241713_2.0004	Świnna
Świnna	241713_2.0005	Świnna
Trzebinia	241713_2.0006	Świnna
Cisiec	241715_2.0002	Węgierska Górka
Radziech.Ad Cięcina	241715_2.0006	Węgierska Górka
Radziech.Ad W.Górka	241715_2.0005	Węgierska Górka
Węgierska Górka	241715_2.0003	Węgierska Górka
Żabnica	241715_2.0004	Węgierska Górka
Moszczanica	241701_1.0001	Żywiec
Oczków	241701_1.0002	Żywiec
Oczków ad.Żywiec	241701_1.0003	Żywiec
Pietrzykowice ad.Żywiec	241701_1.0004	Żywiec
Zadziele ad.Moszczanica	241701_1.0005	Żywiec

Źródło: dane Wydziału Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami w Żywcu.

Komunikacja publiczna i kolejowa

W powiecie żywieckim przewozy osobowe są organizowane przez Miejski Zakład Komunikacyjny w Żywcu oraz przez grupę prywatnych przedsiębiorstw świadczących komercyjne usługi przewozowe. MZK w Żywcu od 2002 r. działa jako ograniczoną odpowiedzialnością. Realizuje połączenia w ramach 18 linii, na terenie Żywiec oraz na terenie najbliższej położonych gmin wiejskich: Lipowa, Świnna, Radziechowy-Wieprz, Czernichów,

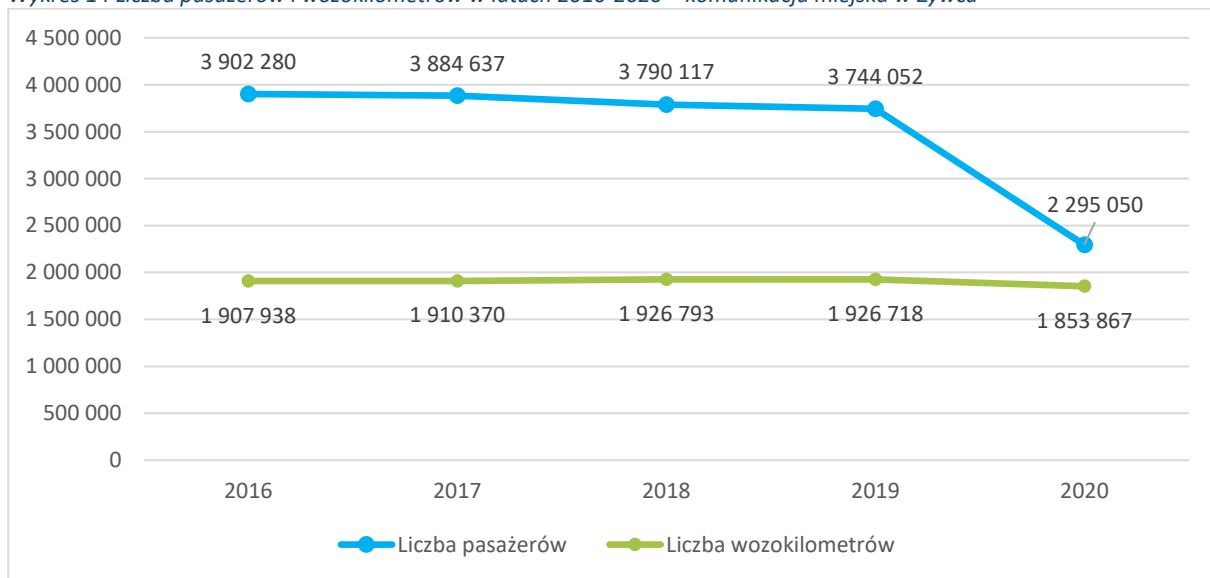

spółka z
miasta

Gilowice, Łodygowice. Obecnie MZK dysponuje 35 autobusami, które wykonują 252 kursy dziennie w dni robocze. W soboty liczba kursów osiąga wartość 137, a w niedzielę i święta 107. Długość wszystkich obsługiwanych linii wynosi 256,3 km. Wszystkie autobusy komunikacji miejskiej są pojazdami niskopodłogowymi, klimatyzowanymi, które spełniają normy emisji spalin EURO 6.

W latach 2016-2019 stopniowo malała roczna liczba pasażerów komunikacji miejskiej w Żywcu (-4%). Porównując 2016 r. i 2020 r. nastąpił spadek o ponad 41%, co prawdopodobnie spowodowane było ograniczeniami pandemicznymi i zmniejszeniem liczby stałych pasażerów, przede wszystkim dzieci i młodzieży szkolnej. Roczna liczba wozokilometrów w latach 2016-2020 spadła o około 3%.

Wykres 14 Liczba pasażerów i wozokilometrów w latach 2016-2020 – komunikacja miejska w Żywcu

Źródło:

opracowanie własne na podstawie danych z MZK w Żywcu.

Przewozy pasażerskie na terenie całego powiatu były dawniej realizowane przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Żywcu sp. z o.o., które zostało rozwiązane w 2013 r. Obecnie przewozy są realizowane przez 17 prywatnych przewoźników. Przedsiębiorstwa te prowadzą działalność na podstawie zezwoleń wydawanych przez Starostę Żywieckiego. Wymienione w poniższej tabeli przedsiębiorstwa świadczą usługi w ramach 30 linii komunikacyjnych.

Tabela 6 Wykaz prywatnych przewoźników i obsługiwanych tras na terenie powiatu żywieckiego

Lp.	Obsługiwana trasa	Przedsiębiorstwo
1	Żywiec - Laliki / Laliki – Żywiec	Z.P.U.H. THERMO CAR – Grzegorz Zajac
2	Żywiec – Soblówka / Soblówka - Żywiec	
3	Żywiec – Glinka Rondo / Glinka Rondo – Żywiec	
4	Żywiec – Zwardoń / Zwardoń – Żywiec	
5	Żywiec Sporysz – Złatna / Złatna – Żywiec Sporysz	
6	Żywiec – Kamesznica Pętla / Kamesznica Pętla – Żywiec	
7	Żywiec – Żabnica / Żabnica – Żywiec	
8	Żywiec – Rycerka / Rycerka – Żywiec	
9	Żywiec – Kocierz / Kocierz – Żywiec	U.T. „EURO TRAVEL” – Andrzej Wnętrzak
10	Żywiec – Ślemień / Ślemień – Żywiec	

Lp.	Obsługiwana trasa	Przedsiębiorstwo
11	Żywiec – Cięcina Górna / Cięcina Górna – Żywiec	„AGAWA” – Mariusz Kruczyński
12	Żywiec – Juszczyzna / Juszczyzna – Żywiec	
13	Żywiec – Gilowice – Ślemień / Ślemień – Gilowice – Żywiec	PRZEWÓZ OSÓB „PKS” – Bogusław Smykał
14	Żywiec – Leśna – Ostre / Ostre – Leśna – Żywiec	„EURO-BUS” – Alicja Dziewit
15	Żywiec – Koszarawa Bystra / Koszarawa Bystra – Żywiec	F.U.H. „TEAM BUS” – Janusz Wróbel
16	Żywiec DW – Koszarawa / Koszarawa – Żywiec DW	
17	Żywiec – Korbielów – Krzyżówki / Krzyżówki – Korbielów – Żywiec	F.U.H. Józef Kamiński
18	Żywiec – Pewel Ślemieńska / Pewel Ślemieńska – Żywiec	
19	Żywiec – Pewel Wielka / Pewel Wielka – Żywiec	
20	Żywiec – Pietrzykowice – Ostre / Ostre – Żywiec	„TRAVEL BUS” – Robert Dziewit
21	Żywiec – Ostre / Ostre – Żywiec	
22	Żywiec – Sopotnia Wielka / Sopotnia Wielka – Żywiec	U.T. Władysław Chrutek
23	Żywiec – Koszarawa Jałowiec / Koszarawa Jałowiec – Żywiec	F.P.H.U. „DREWOL” – Lucyna Gancarz
24	Żywiec – Złatna / Złatna – Żywiec	„EXPRES – BUS” – Józef Kruczyński
25	Żywiec – Sól / Sól – Żywiec	
26	Żywiec – Glinka Rondo / Glinka Rondo – Żywiec	Z.P.U.H. THERMO CAR – Arkadiusz Zajac
27	Żywiec – Rycerka / Rycerka – Żywiec	
28	Żywiec – Soblówka / Soblówka – Żywiec	
29	Żywiec – Korbielów / Korbielów – Żywiec	PRZEWÓZ OSÓB – „SZERP” – Piotr Klimczak
30	Żywiec – Kocoń III / Kocoń III – Żywiec	"BUS" – Krzysztof Janowiec

Źródło: dane zawarte w Strategia Elektromobilności w Powiecie Żywieckim, 2020 r.

Linie kolejowe przebiegają przez następujące gminy zlokalizowane w powiecie żywieckim: Rajcza, Milówka, Węgierska Górka, Radziechowy-Wieprz, Łodygowice – linia 139, Świnna, Jeleśnia – linia 97. Gmina Żywiec ma dostęp do obu linii kolejowych. Ich zarządcą jest PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Pociągi na obu liniach obsługują głównie Koleje Śląskie. Niektóre połączenia są realizowane przez POLREGIO oraz PKP Intercity. Mapa komunikacji zbiorowej znajduje się na grafice nr 2.

Według danych udostępnionych przez Koleje Śląskie Sp. z o.o. w ostatnich pięciu latach nieznacznie wzrosła liczba par połączeń na odcinku Bielsko-Biała Główna – Żywiec, bez zmian pozostaje natomiast liczba par połączeń na odcinku Żywiec-Zwardoń. W ostatnich pięciu latach liczba pasażerów, podróżujących na tych odcinkach wynosiła 2 926 370, a liczba przejazdów pasażerskich 6 371 862. Widoczny jest spadek zarówno liczby pasażerów, jak i podróży w 2020 r. w stosunku do 2019 r., co może być wynikiem wystąpienia w 2020 r. pandemii COVID-19 i związanych z tym ograniczeń w przemieszczeniu się oraz limitów osób korzystających z publicznych środków transportu.

Tabela 7 Liczba par połączeń, pasażerów i przejazdów pasażerskich dotyczące powiatu żywieckiego

Liczba par połączeń					
Odcinek	2016	2017	2018	2019	2020
Bielsko-Biała Główna - Żywiec	18	18	20	20	20
Żywiec - Zwardoń	12	12	12	12	12

Liczba pasażerów						
	2016	2017	2018	2019	2020	razem
Razem	619 700	593 008	556 876	670 331	486 455	2 926 370

Liczba podróży (przejazdów pasażerskich)						
	2016	2017	2018	2019	2020	razem
Razem	1 376 128	1 319 143	1 234 338	1 400 789	1 041 464	6 371 862

Źródło: Koleje Śląskie Sp. z o.o.

Linia 139 łączy powiat żywiecki z powiatem bielskim oraz Aglomeracją Górnośląską. Jest również częścią sieci TEN-T - elementem korytarza „Bałtyk – Adriatyk” oraz umożliwia połączenie ze Słowacją. Linia 97 była dawniej częścią Galicyjskiej Kolei Transwersalnej. Umożliwia alternatywne połączenie województwa śląskiego z województwem małopolskim, w szczególności połączenie między Podhalem, a powiatem żywieckim. Linia ta w latach 2002-2014 została bardzo zaniedbana. Spowodowało to degradację torowiska, przez co dozwolona prędkość pociągu na niektórych odcinkach nie przekraczała 30 km/h. Z tego powodu w 2010 r. zawieszono regularne połączenia pasażerskie. Dzięki działalności stowarzyszenia Kolej Beskidzka, doprowadzono do modernizacji części trasy, dzięki czemu w 2015 r. wznowiono weekendowe połączenia z Żywca do Suchej Beskidzkiej, które cieszy się niemałym zainteresowaniem. Jednak miejscowe remonty to za mało aby linia 97 mogła wrócić do codziennego użytkowania. W związku z tym wniosek o rewitalizację linii 97 został zgłoszony do programu Kolej Plus. Projekt został zakwalifikowany do drugiego etapu, zatem istnieje szansa na kompleksową modernizację tej linii. Linia 139 jest w zdecydowanie lepszym stanie technicznym, a odcinki trasy wymagające remontu są stopniowo modernizowane. W godzinach szczytu i w weekendy pociągi na tej linii bywają przepełnione, ze względu na stosunkowo niewielką częstotliwość połączeń. Często niekorzystny rozkład jazdy, w połączeniu ze zbyt małą liczbą połączeń, może uniemożliwiać dojazd i powrót z pracy lub szkoły.

Strategia Elektromobilności w powiecie żywieckim

W dniu 25.05.2020 r. podjęto uchwałę nr XIV/194/2020 w sprawie przyjęcia Strategii Elektromobilności. Realizacja zapisów strategii ma wpłynąć na poprawę stanu środowiska, w szczególności stanu powietrza poprzez upowszechnienie stosowania pojazdów zeroemisyjnych oraz zachęcenie mieszkańców powiatu do korzystania z transportu zbiorowego. Przygotowany dokument opiera się na poprzedniej Strategii Rozwoju Powiatu na lata 2006-2020.

W ramach Strategii Elektromobilności założono jeden główny cel strategiczny: Poprawa jakości powietrza w powiecie żywieckim, w ramach którego zdefiniowano cele szczegółowe takie jak:

1. Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko.
2. Zwiększenie udziału zeroemisyjnego transportu zbiorowego.

3. Poprawa jakości usług transportu publicznego.
4. Zwiększenie udziału ilości pasażerów transportu publicznego.
5. Zwiększenie udziału taboru uwzględniającego potrzeby osób o ograniczonej zdolności ruchowej.
6. Zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej ich wpływu na jakość powietrza.
7. Zmniejszenie kosztów związanych z transportem publicznym².

W Strategii wyszczególniono problemy i potrzeby związane z transportem zbiorowym. Główne niedobory w zakresie transportu i infrastruktury to:

- Odcinek drogi ekspresowej S1 Przybędza-Milówka – brak ciągłości drogi, co skutkuje przekierowywaniem intensywnego ruchu samochodowego na centrum gminy Węgierska Górką. Sytuacja jest uciążliwa zarówno dla kierowców, jak i mieszkańców gminy. Wzmożony ruch samochodowy, a w szczególności ruch samochodów ciężarowych powoduje wiele utrudnień – przede wszystkim nadmierny hałas, drgania oraz zanieczyszczanie powietrza samochodami stojącymi na zakorkowanej drodze. Obecnie trwają prace nad budową brakującego odcinka drogi ekspresowej, która ma się zakończyć w 2023 r.
- Przewoźnicy prywatni obsługujący trasy w powiecie żywieckim, ustalają rozkład jazdy na podstawie rentowności danej linii. To powoduje, że prywatna komunikacja zbiorowa jest dostępna wyłącznie w określonych godzinach, najczęściej tych najbardziej popularnych co przekłada się na nadmierne obłożenie taboru w trakcie przejazdów. Przewoźnicy zwracają uwagę przede wszystkim na opłacalność przejazdów, a nie na komfort pasażerów i wysoką dostępność swoich usług.
- Niska jakość taboru przewoźników prywatnych – pojazdy są przestarzałe, większość przekracza wiek 20 lat, o niskim standardzie, nieprzystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych.
- Względnie wysokie ceny biletów wynikające z komercyjnego charakteru usług.
- Nieodpowiednie parametry techniczne i jakościowe wybranych odcinków dróg w powiecie.
- Szybka degradacja jezdnii na wybranych odcinkach dróg wynikająca z przestarzałego sposobu wykonania jezdnii, trudnych warunków przyrodniczych, nadmiernego ruchu samochodowego.
- Brak jednolitej sieci ciągów pieszych oraz brak ich odpowiedniego odseparowania od jezdnii, co stwarza zagrożenie zarówno dla kierowców jak i pieszych.
- Nieodpowiednia jakość i lokalizacja przejść dla pieszych, problemem jest między innymi niedostosowanie przejść do potrzeb osób niepełnosprawnych, brak odpowiedniej widoczności przejść dla pieszych z punktu widzenia kierowcy.
- Brak dróg lokalnych umożliwiających komfortowy i bezpieczny dojazd do poszczególnych części powiatu.
- Nieefektywna działalność służb mających na celu utrzymanie dróg w dobrym stanie – dotyczy do przede wszystkim dróg niższej kategorii.

² Strategia Elektromobilności w Powiecie Żywieckim, 2020 r.

- Brak odpowiedniej infrastruktury uzupełniającej – parkingów typu Park&Ride, ścieżek rowerowych, ciągów pieszych przebiegających nie tylko wzdłuż jezdni dróg.
- Nieodpowiednia dostępność i jakość infrastruktury, takiej jak np. przystanki autobusowe.
- Zbyt mała ilość parkingów, wysokie opłaty za korzystanie z części parkingów.
- Brak nowoczesnej, interaktywnej informacji pasażerskiej dla użytkowników transportu zbiorowego na terenie całego powiatu. W 2018 r. MZK uruchomiła aplikację OnTime (stworzoną przez firmę PIXEL), która umożliwia śledzenie trasy autobusu, sprawdzenie godzin odjazdu-przyjazdu oraz zawiera informację o opóźnieniach. Aplikacja działa zarówno na komputerach, jak i na urządzeniach mobilnych.
- Dynamiczna informacja pasażerska dotyczy wyłącznie MZK w Żywcu i jest zainstalowana tylko na niektórych przystankach, głównie tych w centrum miasta.
- Ograniczenia prawne i finansowe Powiatu Żywieckiego w zakresie organizacji transportu publicznego na terenie całego powiatu. Ograniczenia przekładają się na brak poprawy dostępności i jakości transportu zbiorowego z punktu widzenia użytkowników.
- Duża liczba indywidualnych pojazdów na drogach, która nie odpowiada realnym potrzebom w tym zakresie.
- Zły stan pojazdów, szczególnie osobowych, regularnie uczestniczących w ruchu drogowym.
- Brak autobusów zeroemisyjnych w taborze MZK i prywatnych przewoźników.
- Intensywny hałas i zagrożenia wynikające z nadmiernego ruchu samochodowego, szczególnie uciążliwe dla mieszkańców miasta Żywiec.
- Nieefektywne eliminowanie pojazdów niespełniających odpowiednich norm – zjawisko obecne na terenie całego kraju.

Strategia Elektromobilności zakłada realizację konkretnych przedsięwzięć, które mają prowadzić do poprawy jakości środowiska i życia mieszkańców powiatu przez eliminację wyżej wymienionych problemów. W dokumencie wymieniono między innymi:

- Poprawę parametrów technicznych dróg, wyposażenie ich w odpowiednią infrastrukturę uzupełniającą.
- Promocja i zakup pojazdów niskoemisyjnych i zeroemisyjnych, które będą używane przede wszystkim przez podmioty świadczące usługi w zakresie komunikacji zbiorowej. Wprowadzenie ulg dla zainteresowanych kupnem pojazdów elektrycznych.
- Budowa infrastruktury odpowiedniej dla pojazdów elektrycznych, takiej jak stacje ładowania pojazdów.
- Budowa infrastruktury do tankowania paliw ekologicznych – przede wszystkim gazu ziemnego.
- Zwiększenie dostępności i atrakcyjności komunikacji zbiorowej.

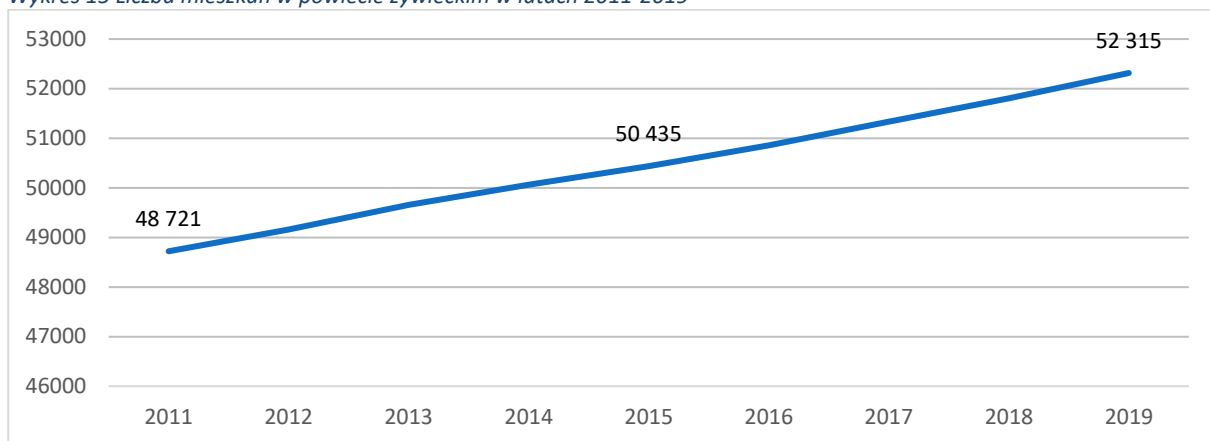
Dokładne informacje związane z rozwojem elektromobilności na terenie powiatu zostały przedstawione w dokumencie Strategia Elektromobilności w Powiecie Żywieckim z 2020 r. (dokument dostępny na stronie: <https://bip-pzzywiec.finn.pl/bipkod/24020471>).

Zasoby mieszkaniowe i budownictwo

Ilość mieszkań w powiecie żywieckim w analizowanym okresie zwiększyła się o 7,4%. W 2011 r. liczba mieszkań wynosiła 48 721, w 2020 r. liczba ta wzrosła o 3 594 – osiągając wartość 52 315 mieszkań.

Wykres 15 Liczba mieszkań w powiecie żywieckim w latach 2011-2019

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

Patrząc na liczbę mieszkań w poszczególnych gminach, naturalnie jest ich najwięcej w gminie miejskiej Żywiec. W 2019 r. liczba mieszkań w tej gminie wyniosła 11 918. Kolejną gminą z największą liczbą mieszkań jest Węgierska Górka (4 707) oraz Jeleśnia (4 684). Gmina z najmniejszą ilością zasobów mieszkaniowych to Koszarawa (1 124). Największy wzrost liczby mieszkań w okresie 2011-2019 zaobserwowano w gminie Lipowa - o 14% (421 mieszkań) oraz w gminie Łodygowice – o 13% (534). W żadnej z gmin nie zmniejszyła się liczba mieszkań w tym okresie.

Tabela 8 Zasoby mieszkaniowe w powiecie żywieckim w podziale na gminy w latach 2011, 2015 i 2019

Nazwa gminy	2011	2015	2019
Żywiec	11 531	11 695	11 918
Czernichów	2 301	2 413	2 496
Gilowice	1 772	1 871	1 961
Jeleśnia	4 398	4 533	4 684
Koszarawa	1 084	1 102	1 124
Lipowa	2 961	3 169	3 382
Łękawica	1 408	1 456	1 518
Łodygowice	4 017	4 274	4 551
Milówka	3 122	3 261	3 428
Radziechowy-Wieprz	3 271	3 420	3 584
Rajcza	3 000	3 081	3 189
Ślemień	1 194	1 235	1 286

Nazwa gminy	2011	2015	2019
Świnna	2 454	2 517	2 594
Ujsoły	1 759	1 827	1 893
Węgierska Górka	4 449	4 581	4 707
Powiat żywiecki	48 721	50 435	52 315

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. w powiecie żywieckim większość budynków mieszkalnych była podłączona do sieci kanalizacyjnej (79,5%), a niecała połowa do sieci wodociągowej (49,9%).

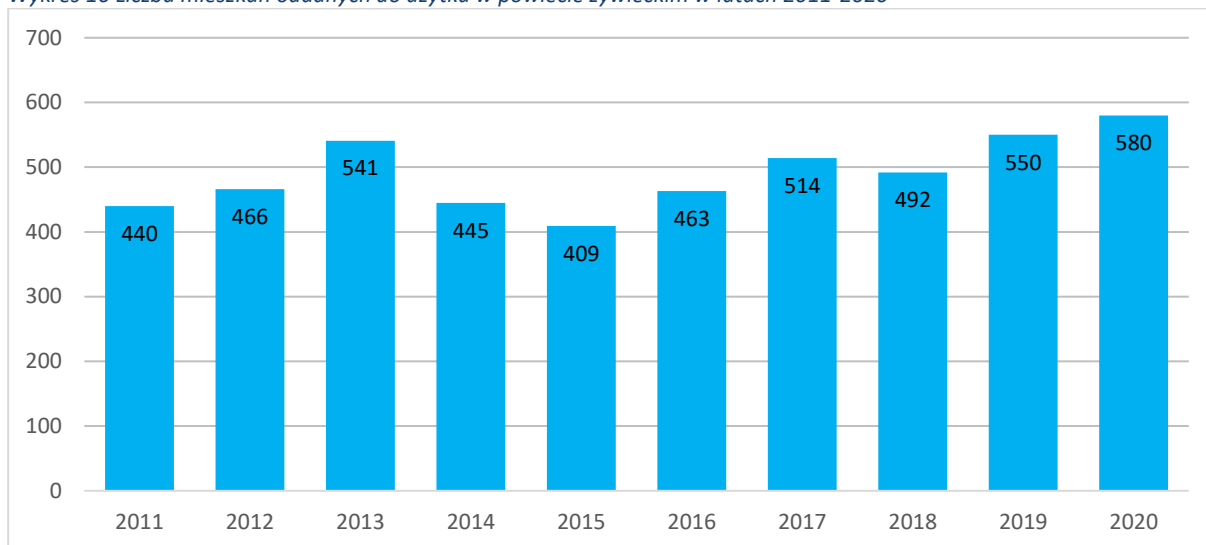
Tabela 9 Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej w 2020 r. - w % ogółu budynków mieszkalnych [%]

Nazwa gminy	Wodociąg	Kanalizacja
Żywiec	87,3	89,2
Czernichów	24,6	82,7
Gilowice	62,0	90,8
Jeleśnia	22,2	47,5
Koszarawa	-	75,2
Lipowa	73,7	88,4
Łękawica	64,1	90,2
Łodygowice	93,3	89,5
Milówka	31,3	91,7
Radziechowy-Wieprz	62,2	93,2
Rajcza	4,9	66,9
Ślemień	27,8	33,4
Świnna	35,2	79,1
Ujsoły	-	73,6
Węgierska Górka	66,3	86,0
Powiat żywiecki	49,9	79,5

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 2011-2020 ulegała wahaniom. Najwięcej mieszkań oddano do użytku w roku 2020 – pomimo pandemii oddano 580 nowych mieszkań. W porównaniu do 2019 r. to o 30 mieszkań więcej. W 2015 r. oddano najmniej mieszkań – 409.

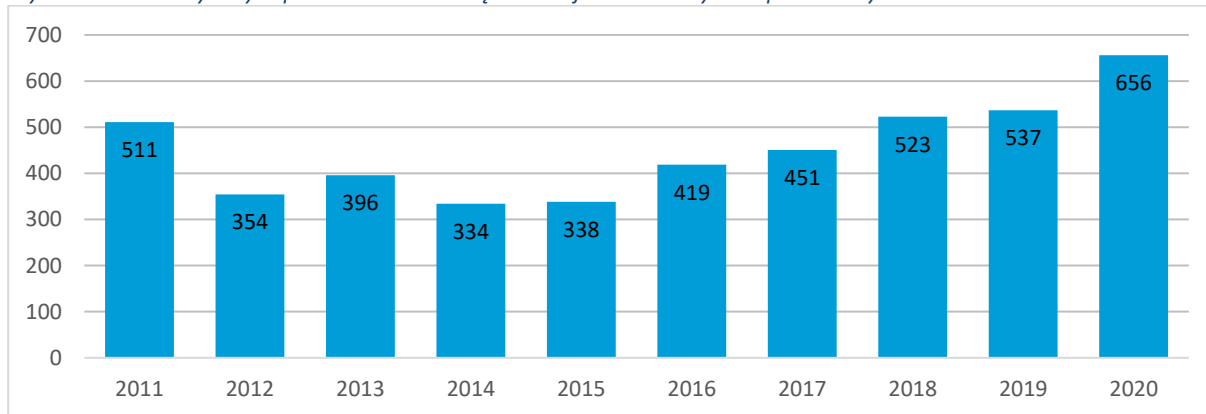
Wykres 16 Liczba mieszkań oddanych do użytku w powiecie żywieckim w latach 2011-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Liczba wydanych pozwoleń na budowę domów jednorodzinnych od kilku lat systematycznie się zwiększa. Najwięcej pozwoleń wydano w 2020 r. – 656, a najmniej w 2014 r. – 334. W porównaniu do 2011 r. nastąpił wzrost o 28% - wydano 145 pozwoleń więcej. Wskaźnik wydanych pozwoleń na 1000 ludności w 2020 r. osiągnął wartość 4,31. W 2011 r. wartość ta wynosiła 3,34, nastąpił wzrost wartości wskaźnika o 0,97.

Wykres 17 Liczba wydanych pozwoleń na budowę domów jednorodzinnych w powiecie żywieckim w latach 2011-2020

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

2.4. Rolnictwo

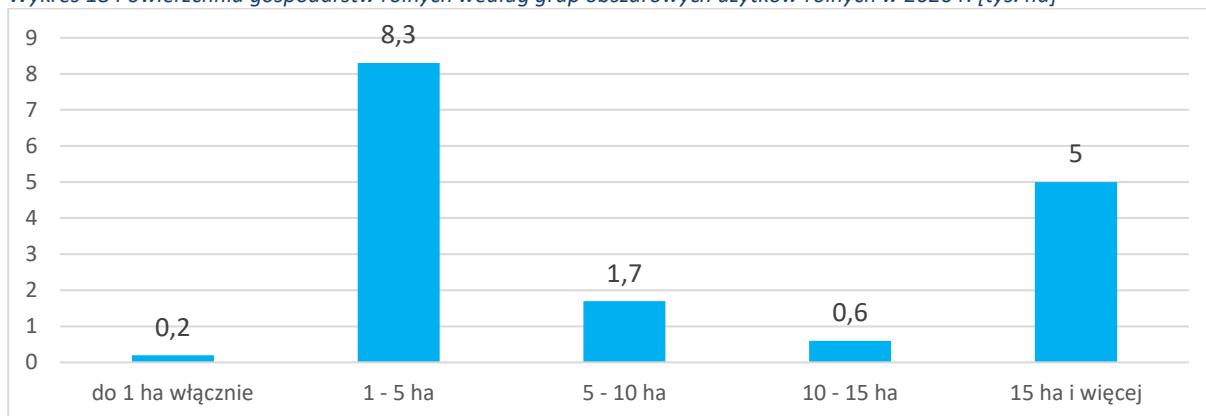
Uprawa roślin i hodowla zwierząt gospodarskich

Według danych GUS z Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 r. (dane wstępne) powierzchnia gospodarstw rolnych w powiecie żywieckim wynosiła 15,8 tys. hektarów. Największy obszar zajmowały gospodarstwa rolne o powierzchni od 1 do 8,3 tys. ha, następnie gospodarstwa duże zajmujące obszar powyżej 15 ha – 5 tys. ha. Najmniejszą powierzchnię zajmowały gospodarstwa nieprzekraczające 1 ha – łącznie 0,2 tys. ha.

5 ha –

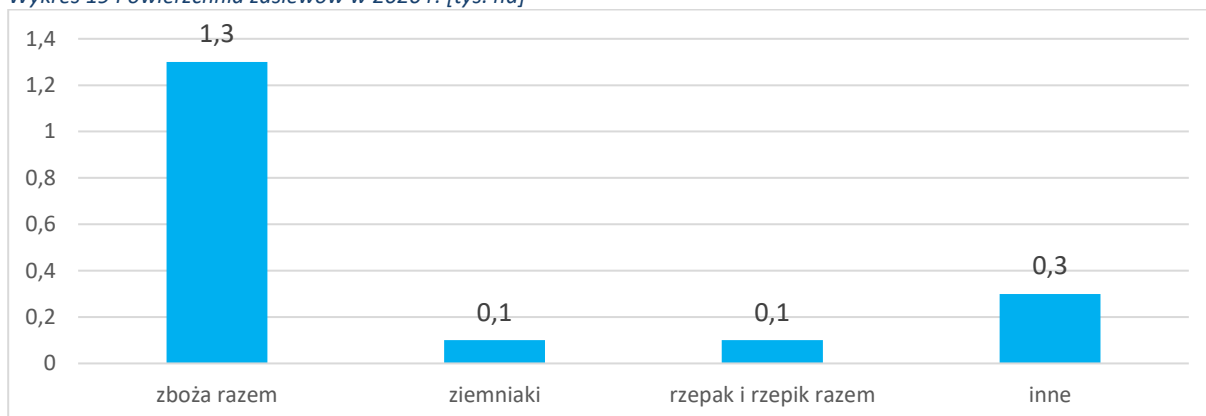
Wykres 18 Powierzchnia gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych w 2020 r. [tys. ha]

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Na terenie powiatu w 2020 r. najczęściej hodowano drób – ogółem 127 tys. sztuk, następnie bydło – 2,5 tys. sztuk oraz trzodę chlewną – 0,6 tys. sztuk. Natomiast łączna powierzchnia zasiewów w 2020 r. wynosiła 1,8 tys. hektarów, z czego najwięcej zajmowały różne gatunki zbóż (1,3 tys. ha).

Wykres 19 Powierzchnia zasiewów w 2020 r. [tys. ha]

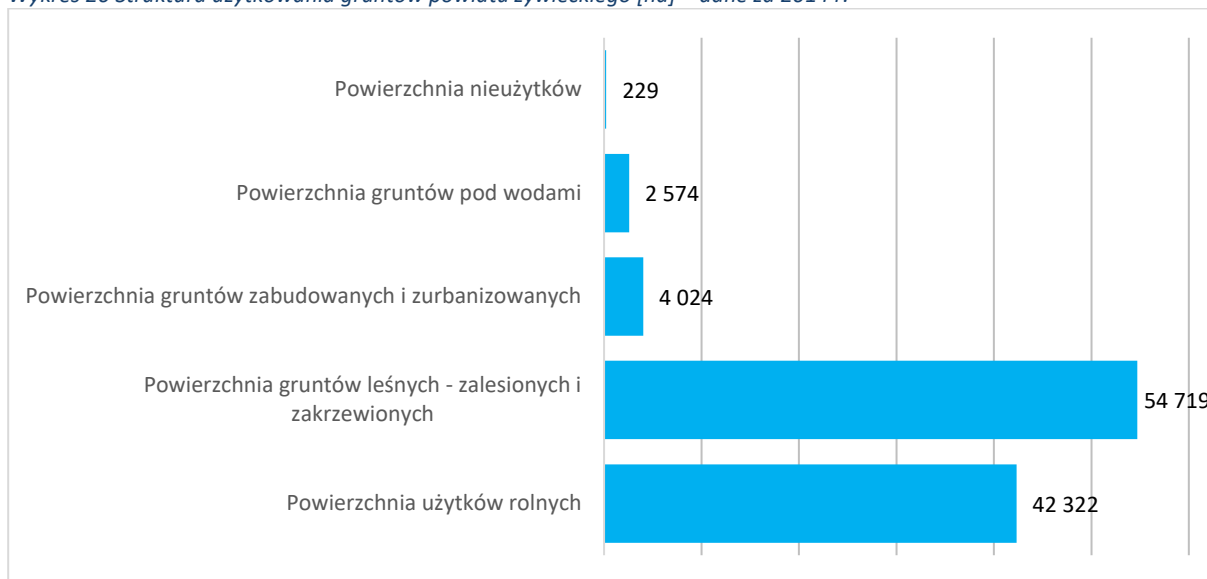
Źródło: dane GUS, 2021 r.

Charakterystyka gruntów

Według danych GUS z 2014 r. w powiecie żywieckim dominują grunty leśne, stanowiące 52,68% gruntów oraz użytki rolne stanowiące 40,75% wszystkich gruntów. W centrum powiatu, głównie w okolicy miasta Żywiec znajdują się tereny rolnicze, natomiast południową i północną część powiatu stanowią przede wszystkim lasy. Tereny zurbanizowane i zabudowane stanowią zaledwie 3,87%. Powierzchnia gruntów pod wodami oraz powierzchnia nieużytków stanowią niewielką część gruntów w powiecie – 2,48% oraz 0,22%.

Wykres 20 Struktura użytkowania gruntów powiatu żywieckiego [ha] – dane za 2014 r.

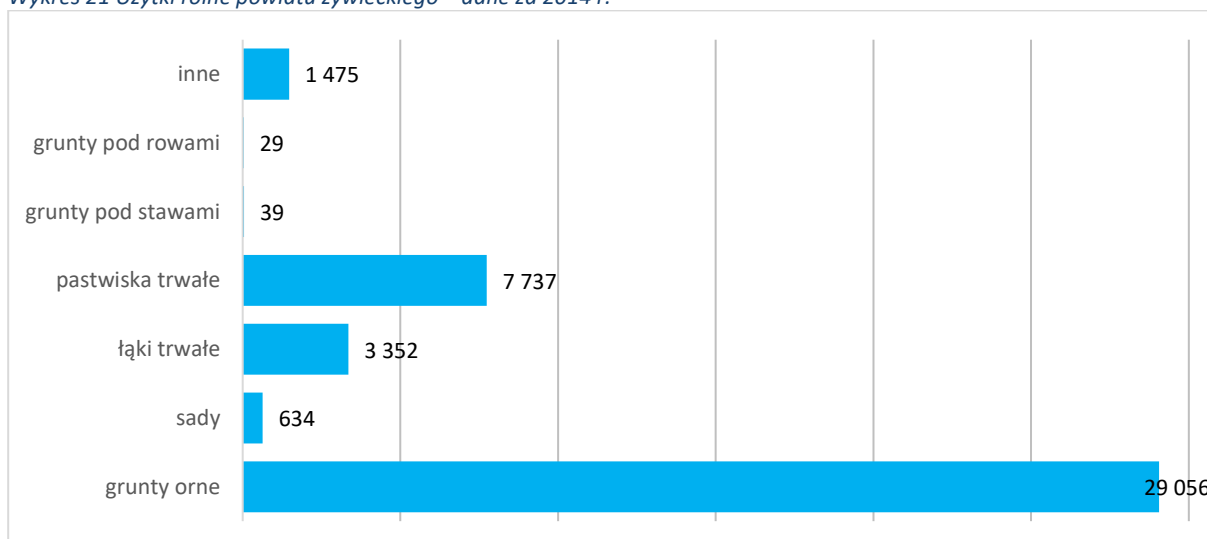

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

Wśród użytków rolnych dominują grunty orne (68,7%). Głównymi roślinami uprawianymi są ziemniaki, pszenica, żyto, jęczmień i owies. Najżyźniejsze ziemie znajdują się na terenie gminy Radziechowy-Wieprz, Lipowa, Świnna i Łodygowice. Gleby występujące na terenie powiatu są zróżnicowane. W Kotlinie Żywieckiej przeważają gleby pyłowe (lessowe), a na terenach bardziej górzystych są to zarówno gleby pyłowe, jak i gleby brunatne gliniaste. W dolinach rzecznych występują mady różnej frakcji. Pod względem bonitacyjnym są to głównie gleby niskich i średnich klas. Na terenach górskich rolnictwo jest ograniczone przez trudne warunki terenowe (stromy stoki). Pastwiska stanowią 18,3% użytków rolnych powiatu.

Wykres 21 Użytki rolne powiatu żywieckiego – dane za 2014 r.

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Pszczelarstwo

Na terenie Żywiecczyny od wieków popularne było bartnictwo, będące ważnym elementem gospodarki rolnej regionu (podobnie jak owczarstwo). Pszczelarstwo przechodziło z pokolenia na pokolenie przez dziedziczenie pasiek i wiedzy dotyczącej prowadzenia pszczół. Rozwój turystyki spowodował większe zainteresowanie miodem – turyści chętnie kupują swojski miód prosto od pszczelarza, ponieważ chcą mieć pewność, że produkt jest wysokiej jakości. Ważnym jest zatem odpowiednie promowanie miodów z regionu, jako wyrobów tradycyjnych, o wysokich walorach zdrowotnych. W powiecie żywieckim działa 10 kół zrzeszających pszczelarzy. Koła należą do Beskidzkiego Związku Pszczelarzy BARTNIK z siedzibą w Bielsku-Białej. Większość pasiek prowadzonych jest jako hobby. Zaledwie 6 pasiek ma charakter zawodowy. W strukturze wiekowej pszczelarzy dominują osoby powyżej 40 roku życia (75%), co może świadczyć o tym, że pszczelarstwem zajmują się najczęściej ludzie starsi, często na emeryturze. Pszczelarze w wieku do lat 40 stanowią tylko 25% ogółu.

Tabela 10 Liczba pszczelarzy i rodzin pszczelich – stan na 30.09.2020 r

Lp.	Koła pszczelarskie	Liczba pszczelarzy	Liczba rodzin pszczelich
1.	Gilowice	104	1986
2.	Jeleśnia	13	214
3.	Koszarawa	25	440
4.	Korbielów	16	215
5.	Lipowa	19	335
6.	Międzybrodzie	28	450
7.	Radziechowy	49	1106
8.	Świnna	39	572
9.	Węgierska Górka	54	1160
10.	Żywiec	51	853
	RAZEM	398	7331

Źródło: Strategia Rozwoju Pszczelarstwa Powiatu Żywieckiego na lata 2021-2027, 2020 r.

Wyjątkowym na tle kraju jest fakt, że w powiecie żywieckim przyjęto Strategię Rozwoju Pszczelarstwa Powiatu Żywieckiego na lata 2021-2027 (dokument dostępny na stronie: [. W dokumencie tym określono misję: „Pszczelarstwo ogniwem bioróżnorodności” oraz zdefiniowano następujące cele strategiczne³:](#)

Cel I. Edukacja w zakresie pszczelarstwa skierowana do różnych grup odbiorców.

Cel II. Wdrażanie najnowszych rozwiązań w prowadzeniu pasiek.

Cel III. Baza pożytkowa i zabezpieczenie równowagi ekologicznej.

Cel IV. Zdrowotność pszczół.

Wizja pszczelarstwa zawarta w dokumencie zakłada, że pasieki będą regularnie rozmieszczone na terenie powiatu zabezpieczając bioróżnorodność przyrodniczą. Na 1 km² będzie przypadać od pięciu do siedmiu rodzin pszczelich. Duże pasieki liczące ponad 100 rodzin pszczelich będą prowadzone przez osoby mające działalność

³ Strategia Rozwoju Pszczelarstwa Powiatu Żywieckiego na lata 2021-2027

gospodarczą, które będą zatrudniać pracowników. Pszczelarze zaopatrzą się w nowoczesny, certyfikowany sprzęt. Organizacje zrzeszające pszczelarzy będą współpracować z organizacjami pozarządowymi i ekologicznymi na rzecz utrzymania bioróżnorodności Żywiecczyny. Ponadto społeczeństwo zyska większą świadomość dotyczącą roli pszczół w przyrodzie.

Mała retencja

Mała retencja polega na zatrzymywaniu i gromadzeniu wody poprzez usprawnienie melioracji, budowę niewielkich obiektów retencyjnych oraz obsadzanie terenów odpowiednimi roślinami. Często łączą się z inwestycjami z zakresu dużej retencji. Działania te spowalniają spływ wody co wpływa korzystnie na środowisko – przede wszystkim przeciwdziałają skutkom suszy. Obecnie retencjonowanie wody jest koniecznością, wspierającą ochronę zasobów wodnych całego kraju. W sprawie małej retencji kompetencje posiadają Wody Polskie, które opracowały w 2020 r. Program Przeciwdziałania Skutkom Suszy. Program ten określa jakie działania powinny być podejmowane aby przeciwdziałać suszy w Polsce. Został opracowany w ramach projektu „Stop suszy!”. Dnia 3 września 2021 r. opublikowano rozporządzenie dotyczące przyjęcia planu. Jest to jeden z pierwszych opracowanych programów w Europie dotyczących problemu suszy i retencji. Powiat żywiecki może realizować działania z kategorii małej retencji w ramach posiadanych uprawnień oraz przy wsparciu finansowym ze źródeł zewnętrznych.

Powiat żywiecki podlega także Programowi Małej Retencji dla Województwa Śląskiego, którego głównym celem jest poprawa stosunków wodnych na terenie całego województwa. Program zakłada zrealizowanie działań mających na celu zwiększenie retencji wody. W dokumencie ujęto 50 obiektów retencyjnych, z czego 8 ma się znaleźć na terenie powiatu żywieckiego. Są to następujące zbiorniki: Zbiornik Kocierz M, Koszarawa Tajch, Loraniec, Żabnica, Zbiornik Kocierz R, Lipowa, Łodygowice Staw nr 2, Żywiec Moszczanica Staw nr 5 i 6.

W powiecie jest realizowana druga edycja projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej pn.: „Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich”. Beneficjentem programu jest Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, koordynowane przez Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych. Do projektu zgłosiły się wszystkie jednostki nadleśnictwa działające w powiecie żywieckim: Nadleśnictwo Jeleśnia, Nadleśnictwo Węgierska Górka, Nadleśnictwo Sucha i Nadleśnictwo Ujsoły. Podjęte działania mają na celu minimalizowanie negatywnych skutków zmian klimatu, w tym ograniczenie erozji wodnej na terenach górskich. Nadleśnictwa będą podejmować inwestycje dotyczące modernizacji i budowy zbiorników małej retencji, urządzeń piętrzących, przebudowy obiektów hydrotechnicznych niedostosowanych do warunków wodnych oraz zabezpieczenia dróg przed erozją wodną. W projekcie preferowana jest technologia przyjazna środowisku i materiały naturalne, które mają nie pogarszać warunków przyrodniczych na terenach objętych działaniami z zakresu małej retencji. Planowany okres realizacji planów to 2016-2022 r.

W latach 2007-2015 nadleśnictwa realizowały pierwszą edycję projektu, który nosił nazwę: „Przeciwdziałanie skutkom odpływu wód opadowych na terenach górskich. Zwiększenie retencji i utrzymanie potoków oraz związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie”. Źródłem finansowania były środki z Funduszu Spójności - III oś priorytetowa Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” czyli zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska. Poniżej przedstawiono zadania zrealizowane w ramach projektu:

1. Nadleśnictwo Ujsoły:

- Zabudowa nieczynnych szlaków zrywkowych w leśnictwie Sól na długości 19,87 km,
- Zabudowa nieczynnych szlaków zrywkowych w leśnictwie Nickulina na długości 29,09 km,
- Modernizacja zabudowy potoku „Dziobaki” w leśnictwie Rycerki,
- Modernizacja zabudowy potoku „Radecki” w leśnictwie Praszywka,
- Modernizacja zabudowy potoku „Straceniec” w leśnictwie Złatna,
- Modernizacja zabudowy potoku „Ciapków” w leśnictwie Bendoszka,
- Modernizacja zabudowy potoku „Racza” w leśnictwie Racza,
- Modernizacja zabudowy potoku „Urwisko” w leśnictwie Cicha.

2. Nadleśnictwo Węgierska Górka:

- Zainstalowanie wodopustów drewnianych na drogach stokowych Nadleśnictwa.

3. Nadleśnictwo Jeleśnia:

- Budowa dylówek w I-ctwie Koszarawa Bystra,
- Budowa dylówek w I-ctwie Korbielów,
- Budowa dylówek w I-ctwie Kiełbasów,
- Renaturyzacja potoku „Bez nazwy” w I-ctwie Romanka Górna,
- Renaturyzacja potoku „Kotarnica” w I-ctwie Sopotnia Potok,
- Renaturyzacja potoku „Wysokie” w I-ctwie Kocierz Moszczanicki,
- Spowolnienie spływu potoku „Cebula” w I-ctwie Sopotnia Dolna,
- Neutralizacja skutków spływu potoku „Lisie dziury” w I-ctwie Korbielów,
- Renaturyzacja potoku „Roztoka” w I-ctwie Kiełbasów,
- Renaturyzacja potoku „Koszarawa” w I-ctwie Koszarawa Cicha.

4. Nadleśnictwo Sucha:

- Budowa szlaków zrywkowych typu "dylówka" w leśnictwach Mucharz, Budzów, Lachowice, Jasień i Juszczyń,
- Przebudowa przepustów okularowych na mosty - dwa obiekty po jednym w leśnictwie Wełcza i Budzów.

2.5. Oświata

Charakterystyka szkolnictwa w powiecie żywieckim

Według danych GUS w 2019 r. w powiecie żywieckim funkcjonowało 77 szkół podstawowych. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych w 2019 r. wynosił 97,98. To więcej niż współczynnik dla województwa śląskiego (95,68) i Polski (95,13). W porównaniu do innych powiatów w województwie śląskim, powiat żywiecki plasuje się na 7 miejscu pod względem wysokości współczynnika skolaryzacji brutto (na 37 powiatów). Liczba dzieci w szkołach podstawowych wzrosła aż o 41% - jest to spowodowane przez reformę szkolnictwa (likwidacja gimnazjów). W przypadku placówek wychowania przedszkolnego, ich liczba była równa 97. W 2019 r. najwięcej przedszkoli znajdowało się w gminie miejskiej Żywiec (18).

Tabela 11 Liczba przedszkoli na terenie poszczególnych gmin powiatu żywieckiego w latach 2015-2019

Nazwa gminy	2015	2016	2017	2018	2019
Żywiec	16	17	17	18	18
Czernichów	4	4	4	4	4
Gilowice	3	3	3	3	3
Jeleśnia	12	14	13	13	12
Koszarawa	3	3	3	3	2
Lipowa	6	6	6	5	5
Łękawica	4	4	3	3	3
Łodygowice	10	10	10	10	10
Milówka	8	7	7	7	7
Radziechowy-Wieprz	7	7	6	6	7
Rajcza	10	10	10	10	10
Ślemień	1	1	1	1	1
Świnna	7	7	7	7	7
Ujsoły	2	2	2	2	2
Węgierska Górka	6	6	6	6	6
Powiat żywiecki	99	101	98	98	97

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2018 r. w powiecie żywieckim na 1 000 dzieci w wieku 3-6 lat przypadało 870,1 miejsc w przedszkolach. To więcej niż średnia dla Polski (805,4) lecz mniej niż średnia dla województwa śląskiego (909). W podziale na gminy, najkorzystniej wypada gmina miejska Żywiec (1 133,40 miejsc), a najgorzej gmina Łękawica (401,1).

Tabela 12 Miejsca w przedszkolach na 1000 dzieci w grupie wieku 3-6 lat w latach 2015-2018

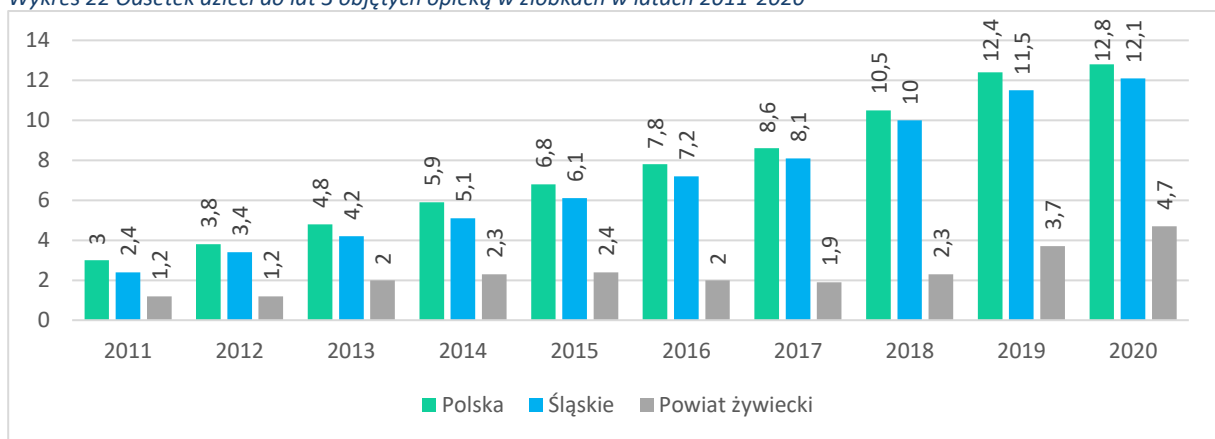
Jednostka	2015	2016	2017	2018
Polska	626,1	700,9	762	805,4
Śląskie	734,6	816,4	873,5	909
Powiat żywiecki	685,2	758,9	816,9	870,1
Żywiec	820,8	990,4	1 080,20	1 133,40

Jednostka	2015	2016	2017	2018
Czernichów	594,3	803,8	818,2	829,8
Gilowice	405,1	435,4	453,6	450,7
Jeleśnia	807	852,8	1 027,80	1 047,00
Koszarawa	580	659,1	843,4	666,7
Lipowa	545,8	494,8	584,1	916,5
Łękawica	369,5	365,9	362,3	401,1
Łodygowice	570,4	640,2	676,7	680,2
Milówka	461,7	625	661,8	657,3
Radziechowy-Wieprz	683,9	703,6	697,6	808,3
Rajcza	739	761,8	849,8	866,2
Ślemień	865,4	918,4	978,3	894
Świnna	937	1 002,90	1 055,20	1 094,60
Ujsoły	568,2	632,9	645,2	740,7
Węgierska Górka	746,7	791,6	855,2	913,6

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. odsetek dzieci do lat 3 objętych opieką w żłobkach w powiecie żywieckim wyniósł 4,7%. W porównaniu do średnich wartości dla kraju i województwa powiat wypada gorzej. W okresie 2011- 2020 odsetek ten wzrósł o ponad 9 p.p. dla kraju i województwa, a w powiecie żywieckim tylko o 3,5 p.p.

Wykres 22 Odsetek dzieci do lat 3 objętych opieką w żłobkach w latach 2011-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Liczba miejsc w żłobkach na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w powiecie żywieckim w 2020 r. wynosiła 57. To zdecydowanie mniej niż średnie wartości dla województwa śląskiego (152) i kraju (156).

Tabela 13 Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w latach 2015-2020

Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Polska	73	82	93	118	138	156
Śląskie	66	76	87	111	130	152
Powiat żywiecki	24	23	24	22	44	57
Żywiec	75	69	77	86	88	118
Gilowice	0	0	0	0	0	131
Lipowa	0	0	0	0	91	92

Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Łodygowice	95	88	93	60	127	122
Radziechowy-Wieprz	0	0	0	0	57	61
Ślemień	0	0	0	0	143	150

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. w powiecie żywieckim działało 12 liceów ogólnokształcących, 8 techników (wraz z liceami profilowanymi), 10 szkół zawodowych i branżowych pierwszego stopnia oraz 3 szkoły policealne. Poniżej przedstawiono wykaz placówek oświatowych prowadzonych przez władze powiatu:

1. **I Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Żywcu** – czteroletnie liceum ogólnokształcące. Placówka współpracuje z Uniwersytetem Śląskim w Katowicach, Uniwersytetem Jagiellońskim w Krakowie, Uniwersytetem Pedagogicznym w Krakowie, ATH w Bielsku-Białej, Wyższą Szkołą Finansów i Prawa w Bielsku-Białej, Uniwersytetem Papieskim im. Jana Pawła II w Krakowie, a także Szkołą Filmową im. K. Kieślowskiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Uczniowie szkoły osiągają najwyższe wyniki maturalne w powiecie. Liceum znalazło się na liście 500 najlepszych liceów w Polsce w rankingu Perspektywy 2020. W 2018 r. absolwenci szkoły znaleźli się w pierwszej dziesiątce osób przyjętych na studia medyczne Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach. Placówka prowadzi nabór do klas matematycznych, biologiczno-chemicznych oraz humanistycznych.
2. **Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Milówce** – w skład zespołu wchodzi czteroletnie liceum ogólnokształcące, pięcioletnie technikum, trzyletnia branżowa szkoła 1 stopnia, liceum dla dorosłych i szkoła policealna. W rankingu Perspektywy 2021 liceum zdobyło 66 miejsce w województwie śląskim - tytuł „Branżowej Szkoły 2020/2021”. Szkoła brała udział w projekcie unijnym: „Innowacyjna nauka drogą do lepszej przyszłości uczniów” - Projekt ERASMUS + Cultural Heritage. Liceum oferuje kształcenie w klasie matematyczno-biologiczno-chemicznej i humanistyczno-językowej. Technikum kształci na kierunkach: technik ekonomista, technik hotelarstwa, technik informatyk, technik żywienia i usług gastronomicznych oraz technik logistyk. Szkoła branżowa zapewnia kształcenie w zawodzie kucharza, pracownika obsługi hotelowej i magazyniera. Bezpłatna szkoła policealna kształci na kierunku opiekuna medycznego, a także technika BHP. Liceum dla dorosłych podobnie, jak szkoła policealna, jest bezpłatne, a zajęcia prowadzone są w trybie zaocznym.
3. **Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Żywcu** – w skład zespołu wchodzi pięcioletnie technikum, czteroletnie liceum ogólnokształcące oraz trzyletnia szkoła branżowa 1 stopnia. Szkoła realizuje projekt unijny pn. „Firma bliżej ucznia”, którego celem jest dostosowanie oferty kształcenia do lokalnego rynku pracy. Projekt obejmuje uczniów szkoły branżowej i technikum z branży elektrycznej. W ramach projektu unowocześniona zostanie baza dydaktyczna szkoły, a najlepsi uczniowie będą mieli możliwość odbycia staży w firmach związanych z projektem. W liceum jest możliwość uczęszczania do klas o profilu sportowym lub policyjnym. Technikum oferuje możliwość nauki na kierunku: technik mechanik, technik urządzeń i

systemów energetyki odnawialnej, technik elektryk, technik elektronik, technik informatyk, technik programista, technik mechatronik. W szkole branżowej istnieje możliwość kształcenia w zawodzie elektryka i operatora obrabiarek skrawających.

4. **Zespół Szkół Budowlano-Drzewnych w Żywcu** – w skład zespołu wchodzi pięcioletnie technikum oraz trzyletnia szkoła branżowa 1 stopnia. Szkoła zrealizowała projekt unijny „Mój wybór, mój zawód, moja kariera” w ramach, którego najlepsi uczniowie mogli zrealizować miesięczne płatne praktyki zawodowe. W ramach projektu „Nowoczesne szkoły zawodowe” część uczniów i nauczycieli uzyskała możliwość podniesienia swoich kompetencji zawodowych uczestnicząc w specjalistycznych kursach. Placówka brała również udział w projekcie finansowanym z ERASMUS+ oraz projekcie współfinansowanym ze środków unijnych pn. „Czas na zawodowców z Powiatu Żywieckiego”. W szkole organizowane są Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe z zakresu mody i krawiectwa dla dorosłych. Technikum kształci na kierunkach: technik budownictwa, technik geodeta, technik inżynierii sanitarnej, technik architektury krajobrazu, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, technik grafiki i poligrafii cyfrowej, technik fotografii i multimediiów, technik przemysłu mody oraz technik usług fryzjerskich. Szkoła branżowa oferuje zawód fryzjera, stolarza, monterza zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie oraz monterza sieci i instalacji sanitarnych.
5. **Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Żywcu** – w skład zespołu wchodzi pięcioletnie technikum oraz trzyletnia szkoła branżowa 1 stopnia. W 2021 r. technikum zajęło 17 miejsce w rankingu Perspektywy 2021 dla województwa śląskiego zdobywając tytuł „Srebrnej Szkoły”. Jest to najwyższe miejsce w rankingu spośród techników w powiecie żywieckim. Szkoła uczestniczyła w projekcie ERASMUS+. Uczniowie technikum ekonomicznego biorą udział w warsztatach i szkoleniach organizowanych przez Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach. Placówka realizuje innowacyjny program edukacyjny „Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo”, w ramach którego uczniowie z klasy ekonomicznej prowadzą własną firmę pn. „MK2”, która zajmuje się wyrobem i sprzedażą frotek do włosów. W 2017 r. szkoła rozpoczęła współpracę z Wyższą Szkołą Logistyki w Poznaniu przy realizacji programu „Wirtualne laboratoria”. Celem programu jest nabycie przez uczniów kierunku technik logistyk umiejętności obsługi specjalistycznego programu wykorzystywanego w branży logistycznej. Technikum oferuje naukę na kierunkach: technik ekonomista, technik rachunkowości, technik reklamy, technik logistyk, technik żywienia i usług gastronomicznych. Szkoła branżowa umożliwia nabycie umiejętności w zawodzie kucharza, cukiernika, sprzedawcy oraz magazyniera-logistyka.
6. **Zespół Szkół Technicznych i Leśnych w Żywcu** – oferuje możliwość nauki na kierunkach: technik programista, technik informatyk, technik analityk, technik leśnik, technik logistyk oraz technik ochrony środowiska. Szkoła zrealizowała projekt „Nowoczesne szkoły zawodowe” oraz „Czas na zawodowców z Powiatu Żywieckiego”, które miały na celu zwiększanie szans zawodowych absolwentów szkoły na rynku pracy. W ramach projektu ERASMUS+ uczniowie mogli uczestniczyć w zagranicznych praktykach

zawodowych. Placówka zajęła 51 miejsce w rankingu Perspektywy 2021 dla techników w województwie śląskim otrzymując wyróżnienie „Brazowa szkoła 2021”. W trakcie nauki uczniowie mogą uzyskać certyfikat ECDL oraz CISCO.

7. **Zespół Szkół Samochodowych w Żywcu** – w skład zespołu wchodzi pięcioletnie technikum i trzyletnia szkoła branżowa 1 stopnia. Szkoła kształci w zawodach usługowych związanych z branżą motoryzacyjną. Technikum oferuje naukę na kierunku technika pojazdów samochodowych oraz technika transportu drogowego. Szkoła branżowa umożliwia podjęcie nauki w zawodzie mechanika pojazdów samochodowych, elektromechanika, kierowcy mechanika i mechanika motocyklowego. Uczniowie mogą odbyć bezpłatne szkolenia na prawo jazdy kategorii A2 lub B. Szkoła brała udział w projekcie unijnym „Czas na zawodowców z Powiatu Żywieckiego”.
8. **Zespół Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Żywcu** – zespół składa się z pięcioletniego technikum, czteroletniego liceum ogólnokształcącego oraz trzyletniej szkoły branżowej. Szkoła uczestniczyła w projekcie unijnym pn. „Uczę się dziś, żeby zarabiać jutro”, którego celem było podniesienie jakości kształcenia poprzez modernizację budynków szkoły i organizację dodatkowych zajęć edukacyjnych. Placówka brała także udział w projekcie KSSE współfinansowanym z Unii Europejskiej pn. „Śląskie. Zawodowcy”, którego celem było dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy. W szczególności odnosi się on do sektora automotive, który jest sektorem dominującym w KSSE. Projekt umożliwił odbycie płatnych praktyk zawodowych oraz uczestnictwo w specjalistycznych kursach i szkoleniach. Technikum oferuje kierunki takie jak: technik hotelarstwa, technik żywienia i usług gastronomicznych oraz technik hodowca koni. Szkoła branżowa umożliwia zdobycie zawodu kucharza oraz mechanika-operatora pojazdów i maszyn rolniczych. Liceum oferuje naukę na kierunku sportowym (biathlon i boks) lub na kierunku mundurowym. Kierunek mundurowy umożliwia wzięcie udziału w programie MON, który zapewnia szkolenie w ramach Oddziałów Przygotowania Wojskowego - szkoła realizuje już kolejną edycję programu. Na terenie szkoły znajduje się bursa dla uczniów.
9. **Zespół Szkół Zawodowych w Węgierskiej Górcie** – w skład zespołu wchodzi pięcioletnie technikum i trzyletnia szkoła branżowa 1 stopnia. Szkoła zrealizowała program ERASMUS+ oraz „Śląskie. Zawodowcy”, w ramach którego uczniowie mieli szansę uczestniczyć między innymi w kursach programowania i spawania. W placówce zrealizowano także program unijny pn. „W świecie liczą się zawodowcy”, który umożliwił 50 uczniom odbycie stażu zawodowego w Portugalii
10. **Specjalny Ośrodek Szkolno–Wychowawczy w Żywcu** – jest placówką przeznaczoną dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną i sprzężoną. Placówka składa się ze Szkoły Podstawowej Specjalnej, Szkoły Branżowej I Stopnia, Szkoły Przystosowanej do Pracy, Zespołu Rewalidacyjno - Wychowawczego, Internatu oraz Wczesnego Wspomagania Rozwoju. Zajęcia edukacyjne są prowadzone dla około dwustu uczniów przez terapeutów i specjalistów. Szkoła ma na celu przygotowanie podopiecznych do samodzielnego funkcjonowania na miarę ich możliwości. Oprócz obowiązkowych zajęć edukacyjnych

uczniowie mogą uczęszczać na dodatkowe zajęcia rewalidacyjne. Ośrodek zrealizował program pn. „Czas na zawodowców z Powiatu Żywieckiego”. W 2017 r. w placówce zaczęto organizować Warsztaty Terapii Zajęciowej dla niepełnosprawnych intelektualnie dorosłych.

11. **Samorządowa Szkoła Muzyczna II stopnia w Żywcu** – prowadzi edukację w zakresie zajęć artystycznych. Kształci na I i II stopniu. Nauka odbywa się w cyklu cztero- i sześcioletnim. Głównym kierunkiem kształcenia jest instrumentalistyka o różnej specjalizacji.
12. **Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Witolda Rowickiego w Żywcu** - w szkole działają między innymi: orkiestra szkolna pod dyr. Marcelego Kolaski, chór szkolny pod dyr. Artura Pękali, instrumentalne zespoły (zespół saksofonowy, fletowy, perkusyjny, instrumentów dętych blaszanych, akordeonowy, gitarowy), zespół rytmiczny kapele instrumentów ludowych, oraz zespoły o różnym składzie instrumentalnym. Do szkoły uczęszcza około 250 uczniów, z czego część z nich kontynuuje naukę w Samorządowej Szkole Muzycznej II st. w Żywcu.

Powiat Żywiecki w latach 2015-2016 prowadził spotkania i konsultacje dotyczące szkolnictwa zawodowego na terenie powiatu. Umożliwiło to weryfikację i wskazanie potrzeb w zakresie modernizacji bazy dydaktycznej. Badanie wykazało, że ówczesna oferta edukacyjna była niespójna z oczekiwaniami potencjalnych pracodawców, a w szkołach dominowała przestarzała infrastruktura edukacyjna. Lokalni pracodawcy wskazali kierunki i zawody, które powinny pojawić się w ofercie edukacyjnej oraz kompetencje, których oczekują od absolwentów szkół. Na lata 2018-2020 zaplanowano modernizację pracowni w szkołach powiatowych oraz przeprowadzenie dodatkowych kursów i szkoleń podnoszących kwalifikację uczniów. W roku szkolnym 2018/2019 pojawiły się nowe kierunki kształcenia takie jak technik programista i technik rachunkowości. Od 2018 r. w Zespole Szkół Budowlano-Drzewnych prowadzone są bezpłatne Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe umożliwiające uzyskanie tytułu krawca lub technika przemysłu mody. Od 2017 r. w Szkole Policealnej przy Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych imienia Marii Konopnickiej w Milówce jest prowadzona nauka na kierunku opiekun medyczny, co związane jest z rosnącym zapotrzebowaniem na ten zawód.

W celu poprawy warunków kształcenia w 2019 r. realizowano następujące zadania:

- „Termomodernizacja placówek użyteczności publicznej” – realizacja przewidziana na lata 2014-2021, obejmuje część szkół w powiecie, całość projektu szacowana jest na kwotę 23 417 48,06 zł (z tego 13 597 764,27 zł ze środków UE).
- „Modernizacja infrastruktury edukacyjnej w celu dostosowania do potrzeb rynku pracy” – realizacja przewidziana na lata 2018-2020, obejmuje m.in. wykonanie oraz wyposażenie pracowni zawodowych. W 2019 r. zostało zmodernizowanych 15 pracowni w 7 szkołach. Pracownie zostały wyposażone w sprzęt związany z prowadzeniem zajęć edukacyjnych dotyczących branży elektrotechnicznej, elektrycznej, diagnostyki samochodowej, energetycznej, informatycznej, gastronomicznej i

hotelarskiej, rolniczej (w tym sprzęt do zajęć z pszczelarstwa). Całość projektu szacowana jest na kwotę 4 457 599,18 zł (z tego 3 799 767,25 zł ze środków zewnętrznych).

- „Rozszerzenie oferty edukacyjnej w celu dostosowania do potrzeb rynku pracy” – realizacja przewidziana na lata 2018-2020, dotyczy wyposażenia szkół w sprzęt IT oraz organizacji szkoleń dla uczniów i nauczycieli. W 2019 r. zrealizowano część szkoleń. Całość projektu szacowana jest na kwotę 2 571 062,00 zł (z tego 2 442 509,00 zł ze środków zewnętrznych).
- „Centrum Edukacji Ekologicznej Arka” – realizacja w latach 2018-2020, projekt związany z działaniami z zakresu bioróżnorodności na części terenu Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Żywcu Moszczanicy. W 2020 r. powstało całoroczne Centrum Edukacji Ekologicznej na obszarze ok. 7 ha – utworzono trasę edukacyjno-dydaktyczną, niezbędną infrastrukturę oraz wyremontowano zabytkowy budynek. Celem projektu jest promowanie postaw proekologicznych, szczególnie wśród dzieci i młodzieży.
- „Termomodernizacja budynków Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Żywcu” - realizacja projektu przewidziana jest na lata 2018 – 2021, dotyczy wymiany dachu, ogrzewania, oświetlenia. Całość projektu szacowana jest na kwotę 4 752 805,35 zł. (z tego 4 039 884,54 zł. ze środków zewnętrznych).
- „Mam szansę odnieść sukces” - realizacja przewidziana na lata 2019 – 2020, dotyczy wyposażenia pracowni I Liceum Ogólnokształcącego w Żywcu. Całość projektu szacowana jest na kwotę 338 244,86 zł. (z tego 304 420,37 zł ze środków zewnętrznych).
- „Nowoczesne szkoły zawodowe” – realizacja przewidziana na lata 2019 – 2020, dotyczy wyposażenia pracowni oraz organizacji kursów i zajęć dla uczniów oraz nauczycieli w 4 szkołach. Wartość projektu szacowana jest na kwotę 3 070 000,00 zł. W 2019 r. rozpoczęto kursy i dodatkowe zajęcia dla uczniów i nauczycieli, a także częściowo wyposażono 22 pracownie.
- „Uczę się dziś aby zarabiać jutro” - realizacja przewidziana była na lata 2018 – 2019, obejmowała remont pracowni szkolnych i ich wyposażenie oraz organizację dodatkowych zajęć lekcyjnych w Zespole Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Żywcu Moszczanicy. Wartość projektu wyniosła 416 585,58 zł, w całości pozyskanych ze środków zewnętrznych.

Realizacja zadań związanych z poprawą bazy edukacyjnej oraz rozwojem kompetencji kadry nauczycielskiej umożliwi dostosowywanie kierunków kształcenia do współczesnego rynku pracy. Szkoły angażują się w różne projekty edukacyjne, między innymi uczestniczą w programie związanym z wymianą młodzieży Erasmus+.

Ponadto na terenie powiatu żywieckiego znajduje się Wydział Zamiejscowy Akademii Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej. Placówka jest uczelnią niepubliczną, kształcąca na kierunkach związanych z zarządzaniem. Jest to jedyna uczelnia wyższa w powiecie. W 2021 r. WSB podpisała porozumienie z publicznymi szkołami średnimi, w ramach którego umożliwi uczniom szkół średnich udział w wybranych

wykładach i warsztatach oraz pomoże w organizowaniu praktyk zawodowych. Uczelnia oferuje również wsparcie i pomoc w podnoszeniu kompetencji zawodowych dla nauczycieli

W poniżej tabeli pokazano liczbę dzieci i uczniów w szkołach na terenie powiatu żywieckiego. Liczba dzieci w szkołach podstawowych wzrosła o 41% (likwidacja gimnazjów). W szkolnictwie ogólnokształcącym zauważalny jest spadek liczby uczniów o 7% w stosunku do 2013 r. Szkoły zasadnicze zawodowe i branżowe 1 stopnia zanotowały wzrost liczby uczniów o 7%, a szkoły ponadpodstawowe zawodowe i artystyczne – wzrost o 10%. Zauważalny jest zatem trend wśród młodzieży do wybierania szkół zawodowych i techników zamiast liceów ogólnokształcących. Trend ten utrzymuje się także w województwie śląskim oraz w całym kraju.

Tabela 14 Liczba dzieci i uczniów w powiecie żywieckim w latach 2013, 2016 i 2019

	2013	2016	2019
Przedszkola (3-6 lat)	5 239	5 203	5 443
Szkoły podstawowe	9 165	9 699	12 917
Gimnazja	5 079	4 575	-
Szkolnictwo zasadnicze zawodowe i branżowe 1 stopnia	921	876	983
Szkolnictwo ogólnokształcące	2 311	1 940	2 160
Szkolnictwo Ponadgimnazjalne, Ponadpodstawowe, Zawodowe i Artystyczne	3 040	2 868	3 349
Szkoły policealne	247	233	84

Źródło: dane GUS, 2021 r.

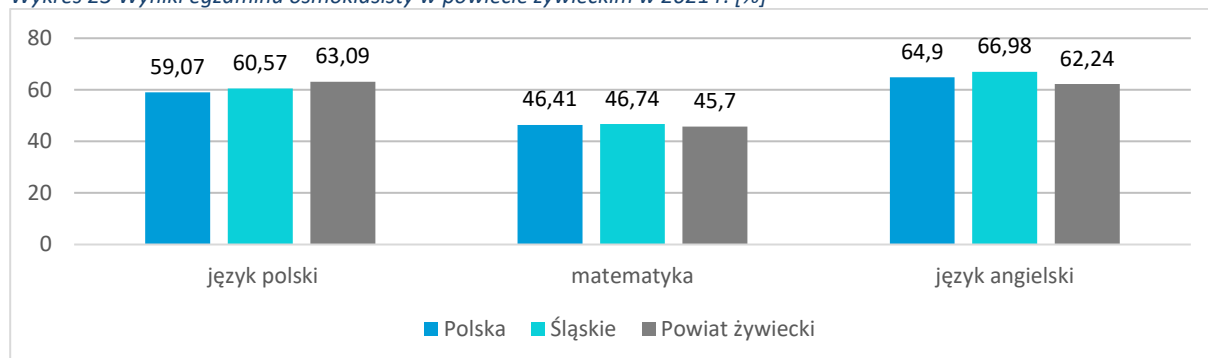
Warto zaznaczyć, że w 2020 r. powiat żywiecki na oświatę i wychowanie przeznaczył 82 284 584 zł, co stanowi pierwszą pozycję w wydatkach budżetu Starostwa Powiatowego.

Wyniki egzaminów

Poniżej przedstawiono wyniki egzaminu ósmoklasisty w powiecie żywieckim. W porównaniu do województwa śląskiego i Polski, powiat żywiecki uzyskał wyższe wyniki z egzaminu z języka polskiego. Wyniki egzaminu z matematyki wypadają podobnie na tle województwa i kraju. W przypadku egzaminu z języka angielskiego średni wynik wynosi 62,24% i jest o 2,66 p.p. niższy od średniej krajowej i o 4,74 p.p. niższy od średniego wyniku województwa śląskiego.

Wykres 23 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w powiecie żywieckim w 2021 r. [%]

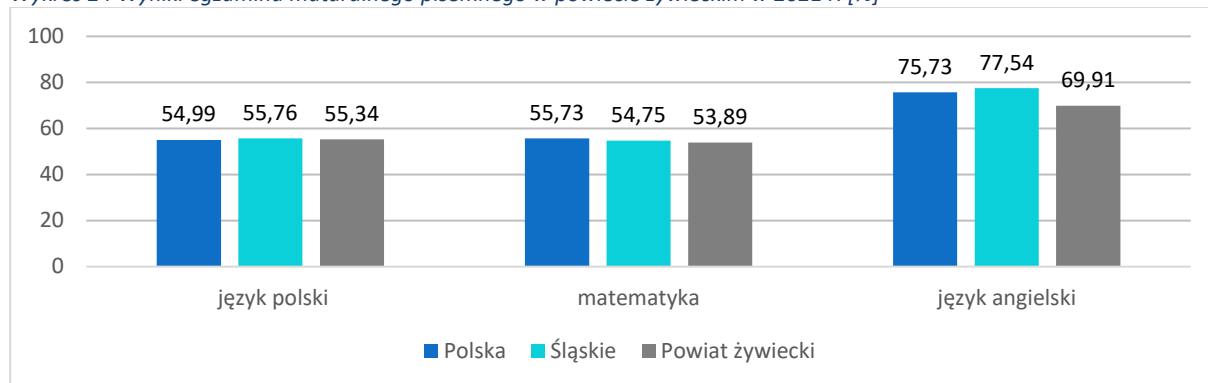

Źródło:

opracowanie na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>.

Porównując wyniki egzaminu maturalnego można zauważyć, że powiat żywiecki wypada gorzej pod względem wyników z języka angielskiego. Średnia wyników jest niższa od średniej dla Polski o 5,82 p.p. oraz o 7,63 p.p. niższa od średniej województwa śląskiego. Średnie wyniki z matematyki i języka polskiego w powiecie zbliżone są do średniej krajowej i wojewódzkiej.

Wykres 24 Wyniki egzaminu maturalnego pisemnego w powiecie żywieckim w 2021 r. [%]

Źródło: opracowanie na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>.

Patrząc na wyniki egzaminu maturalnego na poziomie podstawowym w latach 2016-2021 można zauważyć, że w tym czasie wyniki z egzaminu z języka polskiego spadły o 7,2 p.p. Podobnie wygląda sytuacja dla egzaminu maturalnego z matematyki (spadek o 0,67 p.p.), natomiast w przypadku języka angielskiego wyniki egzaminów poprawiły się (wzrost o 2,98 p.p.).

Tabela 15 Wyniki pisemnych egzaminów maturalnych w powiecie żywieckim w latach 2016-2021

Rok	Język polski	Matematyka	Język angielski
2016	62,54	54,56	66,93
2017	52,02	53,66	66,34
2018	58,55	54,46	67,97
2019	53,61	56,36	66,54
2020	57,74	48,26	66,08
2021	55,34	53,89	69,91

Źródło: <https://oke.jaworzno.pl/>

Podsumowując, edukacja w powiecie żywieckim i realizacja zadań związanych z oświatą jest na dobrym poziomie. Patrząc na rezultaty egzaminu ósmoklasisty i egzaminy maturalne, uczniowie osiągają zbliżone wyniki w stosunku do średniej krajowej i wojewódzkiej. W ramach podnoszenia jakości nauczania większość szkół średnich w powiecie uczestniczy w programach unijnych mających na celu zwiększenie atrakcyjności kształcenia zawodowego i jego dostosowania do zmieniającego się rynku pracy. Powiat organizuje także kursy i szkolenia mające na celu podnoszenie kwalifikacji zawodowych zarówno młodzieży, jak i kadry pedagogicznej.

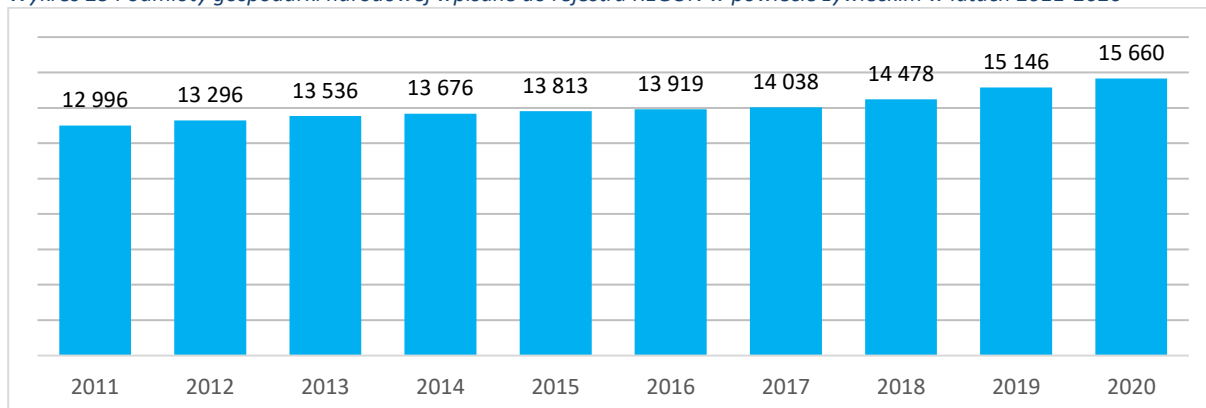
2.6. Gospodarka i finanse

Sytuacja gospodarcza powiatu

W 2020 r. na terenie powiatu żywieckiego zarejestrowanych było 15 660 podmiotów gospodarki narodowej. W stosunku do 2011 r. jest to o 2 664 podmiotów więcej – nastąpił wzrost o 20,5%. W analizowanych latach taki sam wzrost zanotowano dla Polski, natomiast w przypadku województwa dynamika była niższa – wzrost o 11,5%.

Wykres 25 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w powiecie żywieckim w latach 2011-2020

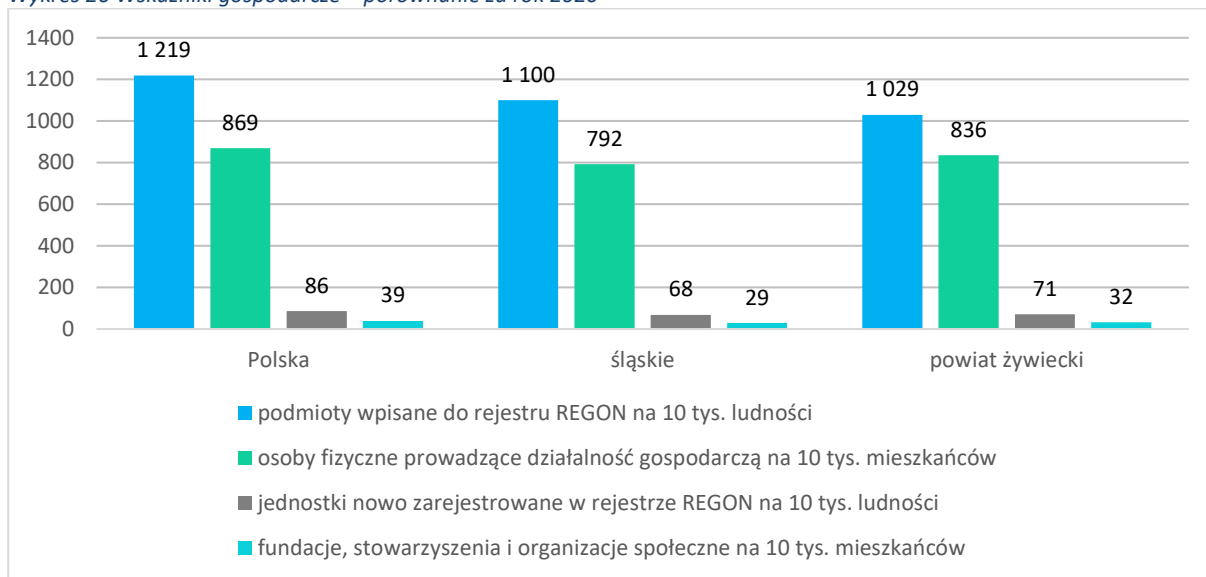

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

Warto przyjrzeć się sytuacji gospodarczej z 2020 r. na tle województwa i całego kraju. Liczba podmiotów gospodarczych wpisana do rejestru REGON na 10 tys. ludności wyniosła 1 029 i była niższa od wskaźnika dla województwa śląskiego (1 100) i kraju (1 219). Może to świadczyć o nieco niższym poziomie przedsiębiorczości wśród mieszkańców powiatu żywieckiego w porównaniu do reszty kraju. Korzystniejsza sytuacja występuje w przypadku liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców - wskaźnik dla powiatu żywieckiego (836) był wyższy od wskaźnika wojewódzkiego (792) i nieco niższy od wartości krajowej (869). Liczba jednostek nowo zarejestrowanych na 10 tys. ludności dla powiatu żywieckiego wynosiła 71 i była zbliżona do wartości wskaźnika wojewódzkiego (68) i niższa w stosunku do kraju (86). W przypadku jednostek wykreślonych z REGON na 10 tys. ludności, powiat żywiecki (35) wypada lepiej niż województwo (39) i Polska (44). Wskaźnik dla fundacji, stowarzyszeń i organizacji był podobny w przypadku województwa śląskiego i niższy porównując do wskaźnika dla Polski.

Wykres 26 Wskaźniki gospodarcze – porównanie za rok 2020

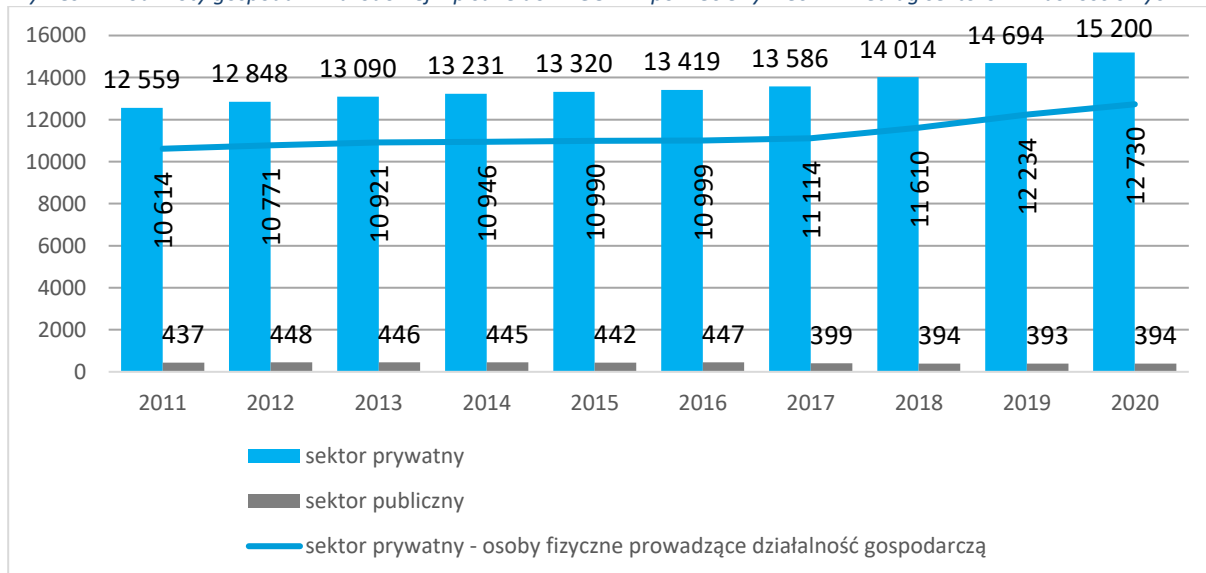

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

Wśród zidentyfikowanych firm w powiecie żywieckim dominują firmy z sektora prywatnego, które stanowią około 97% wszystkich podmiotów. Sektor publiczny to tylko 3% ogółu firm. W sektorze prywatnym większość stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (87%). W sektorze publicznym około 73% to państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego.

Wykres 27 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do REGON w powiecie żywieckim według sektorów własnościowych

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Analiza struktury gospodarki powiatu żywieckiego i jej profilu uwzględnia także liczbę podmiotów wpisanych do poszczególnych sekcji PKD. Wśród firm działających na terenie powiatu najczęściej z nich zajmuje się handlem i naprawą pojazdów (21,63%), budownictwem (19,56%) oraz przetwórstwem przemysłowym (12,22%). Wysoki wynik przetwórstwa przemysłowego związany jest z regionem – powiat żywiecki jest elementem Bielskiego Okręgu Przemysłowego. Żywiec stanowi jedno z głównych ośrodków BOP.

Tabela 16 Struktura gospodarki w powiecie żywieckim w roku 2020

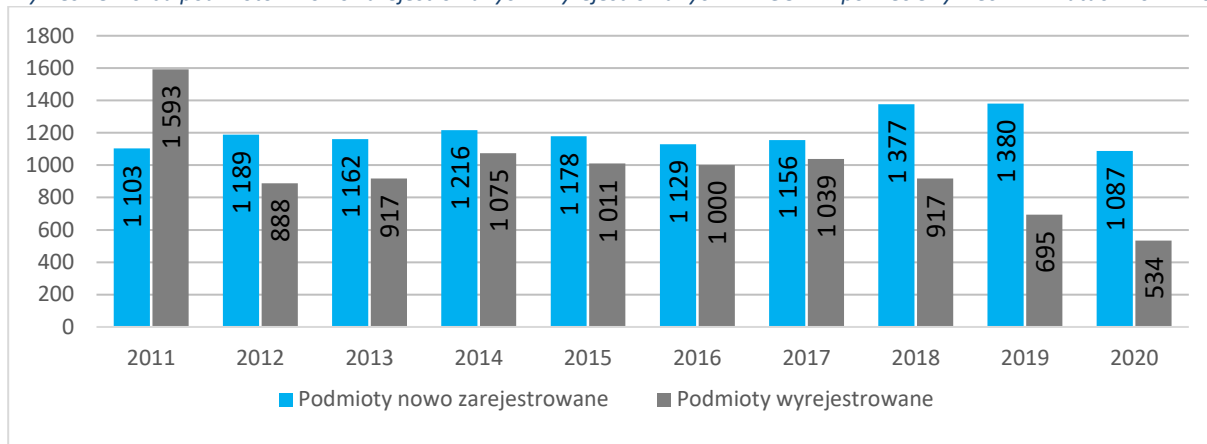
Sekcja PKD 2007	Liczba firm	Udział w gospodarce ogółem [%]
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	401	2,56
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	5	0,03
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	1 913	12,22
Sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	14	0,09
Sekcja E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	48	0,31
Sekcja F – Budownictwo	3 063	19,56
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	3 387	21,63
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	906	5,79
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	671	4,28
Sekcja J – Informacja i komunikacja	369	2,36
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	346	2,21
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	274	1,75
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1 000	6,39
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	442	2,82
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	106	0,68
Sekcja P – Edukacja	585	3,74
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	712	4,55
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	346	2,21
Sekcja S i T – Pozostała działalność usługowa, Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	1 028	6,56
RAZEM	15 660	100

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Jednym z dominujących zakładów na lokalnym rynku pracy jest Grupa Żywiec S.A. Browar w Żywcu. Ważną rolę odgrywają także zakłady takie jak: Beskid Żywiec, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, Ponar Żywiec, ciepłownia Ekoterm w Żywcu, Metalpol w Węgierskiej Górcie, fabryka śrub Śrubena w Żywcu, żywiecka fabryka sprzętu szpitalnego Famed, Hutchinson Poland w Żywcu, Sews-Cabind w Żywcu, producent elementów samochodowych Aptiv w Jeleśni, browar Pinta w Wieprzu oraz Żywiec Zdrój.

Poniższy wykres prezentuje zmiany w liczbie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z REGON na przestrzeni dziesięciu lat. W stosunku do 2011 r. liczba podmiotów wyrejestrowanych w roku 2020 zmniejszyła się o 66%. Liczba podmiotów nowo rejestrowanych pozostawała na podobnym poziomie. Wyjątek stanowił rok 2018 i 2019, kiedy to liczba podmiotów nowo zarejestrowanych wynosiła ponad 1300. W 2019 r. różnica między nowymi, a wyrejestrowanymi podmiotami wyniosła 685 – jest to największa różnica w analizowanym okresie. W ostatniej dekadzie mamy do czynienia z korzystną sytuacją, kiedy to liczba podmiotów nowo zarejestrowanych jest wyższa niż wyrejestrowanych.

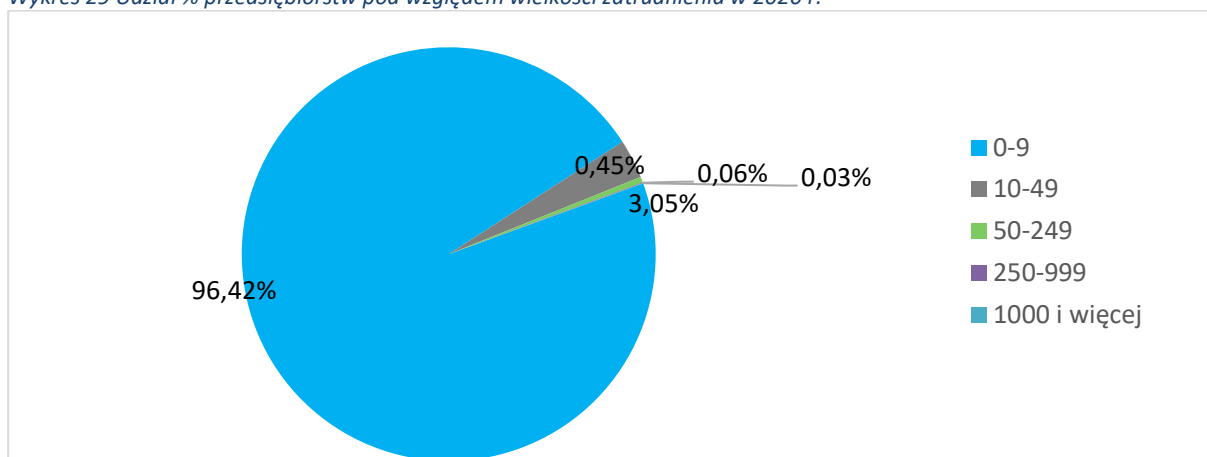
Wykres 28 Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z REGON w powiecie żywieckim w latach 2011- 2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Pod względem wielkości zatrudnienia na terenie powiatu dominują mikro i małe przedsiębiorstwa, które razem stanowią 99,47% całego rynku. W 2020 r. firmy zatrudniające 50-249 pracowników stanowiły 0,45% wszystkich firm. W tym samym roku firmy zatrudniające 250-999 i firmy mające ponad 1 000 pracowników stanowiły odpowiednio 0,06% i 0,04%.

Wykres 29 Udział % przedsiębiorstw pod względem wielkości zatrudnienia w 2020 r.

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

W analizowanym okresie nastąpił wzrost o 22% liczby mikroprzedsiębiorstw, przy jednoczesnym spadku liczby firm małych i średnich – zanotowano spadek odpowiednio o 17% i 18%. Liczba dużych przedsiębiorstw wzrosła z 7 w 2011 r. do 9 w roku 2020. Liczba przedsiębiorstw zatrudniających ponad 1000 pracowników nie zmieniła się (cztery firmy).

Tabela 17 Liczba przedsiębiorstw pod względem wielkości zatrudnienia w latach 2011-2020

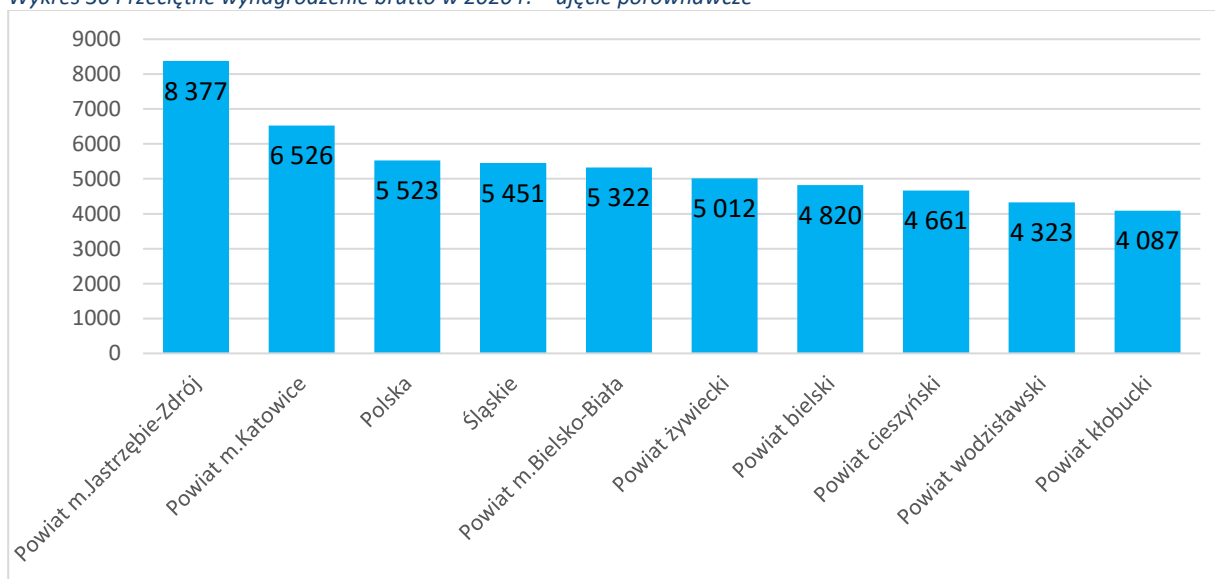
Rok	0-9	10-49	50-249	250-999	1000 i więcej
2011	12328	572	85	7	4
2012	12626	566	93	7	4
2013	12856	575	92	9	4
2014	13005	570	88	9	4
2015	13151	562	87	9	4
2016	13259	557	90	9	4

Rok	0-9	10-49	50-249	250-999	1000 i więcej
2017	13418	527	80	9	4
2018	13872	516	77	9	4
2019	14558	498	77	9	4
2020	15100	477	70	9	4
Dynamika	22%	-17%	-18%	29%	0%

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Ważnym aspektem w analizie sytuacji gospodarczej są zarobki, które przekładają się na jakość życia mieszkańców. Analizowana zmienna pozwala na ujęcie danych na poziomie powiatów. Poniższe dane nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób (według definicji GUS). Dla powiatu żywieckiego przeciętne wynagrodzenie brutto w 2020 r. wyniosło 5 012 zł. Jest to o 512 zł mniej niż wynosi średnia krajowa. Jednocześnie biorąc pod uwagę wysokość zarobków w innych powiatach województwa śląskiego, można zauważyć, że zarobki w powiecie żywieckim mieszczą się mniej więcej w połowie skali - powiat żywiecki plasuje się na 12 miejscu pod względem wysokości pensji. Biorąc pod uwagę pobliskie powiaty, zarobki są tu niższe niż w mieście Bielsko-Biała, natomiast są atrakcyjniejsze w porównaniu do powiatu bielskiego i cieszyńskiego.

Wykres 30 Przeciętne wynagrodzenie brutto w 2020 r. – ujęcie porównawcze

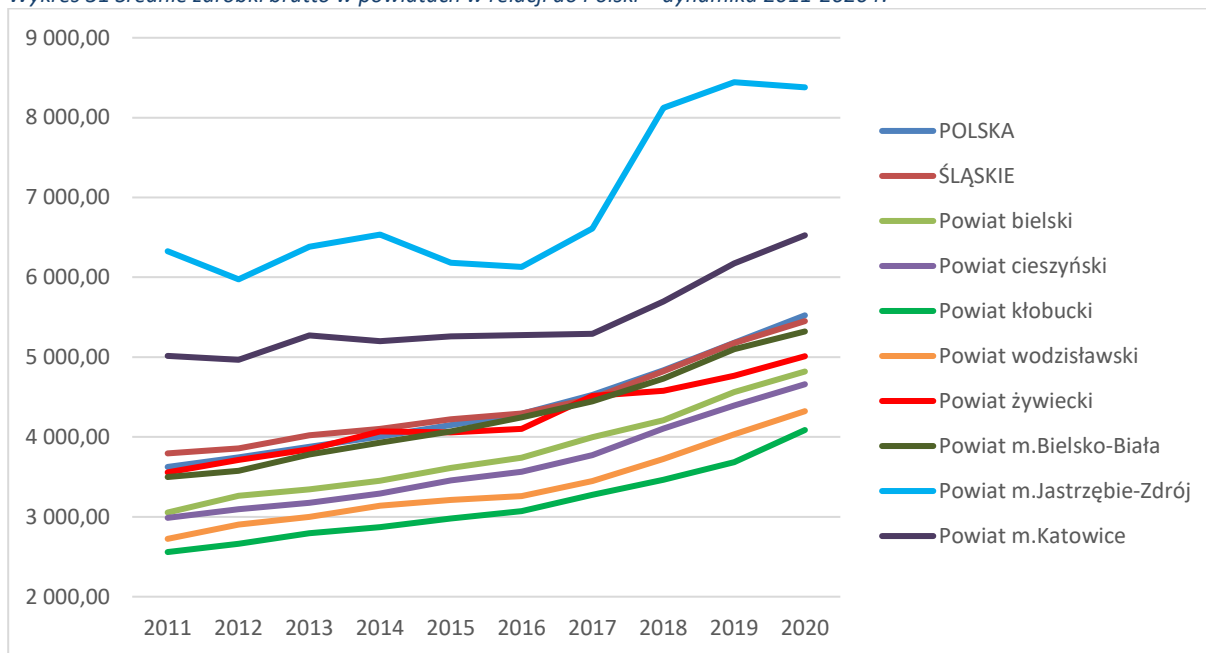

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

Warto również prześledzić dynamikę zarobków w odniesieniu do innych powiatów, województwa oraz kraju. W kontekście dynamiki wzrostu wynagrodzeń brutto w analizowanym okresie, widać stały trend wzrostowy, odzwierciedlający krzywą wzrostu dla województwa i kraju. Oznacza to, że zarobki w powiecie żywieckim rosną w podobnym tempie, jak w całym województwie oraz w skali kraju.

Wykres 31 Średnie zarobki brutto w powiatach w relacji do Polski – dynamika 2011-2020 r.

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Stowarzyszenie „Żywiecki Raj”

Na terenie powiatu żywieckiego aktywnie działa Stowarzyszenie – Lokalna Grupa Działania „Żywiecki Raj” zrzeszające osoby fizyczne, przedsiębiorców, samorządy i organizacje pozarządowe. Celem działalności stowarzyszenia jest wspieranie działań, które ożywiają region społecznie i gospodarczo. Stowarzyszenie zajęło się także przygotowaniem Lokalnej Strategii Rozwoju, która obejmuje wszystkie gminy powiatu, poza gminą miejską Żywiec.

LGD „Żywiecki Raj” powstała dzięki Związkowi Międzygminnemu ds. Ekologii w Żywcu (ZMGE), który w 2004 r. złożył wniosek w ramach Pilotażowego Programu Leader+ na Schemat I dla projektu pn. „Ożywienie na Żywiecczyźnie – aktywna współpraca podstawą rozwoju obszarów wiejskich Powiatu Żywieckiego”. Na realizację Schematu otrzymano dofinansowanie w wysokości 143 500 zł (wykorzystano kwotę 139 242,18 zł - 97% całości dofinansowania). Do programu przystąpiło 9 gmin Żywiecczyzny: Jeleśnia, Koszarawa, Lipowa, Łodygowice, Milówka, Rajcza, Radziechowy-Wieprz, Ujsoły oraz Węgierska Górka. Projekt był realizowany od 5 grudnia 2005 r. (data podpisania umowy) do 23 czerwca 2006 r. Następnie Związek Stowarzyszeń „Żywiecki Raj – Kotlina Tradycji i Turystyki” podjął się realizacji Schematu II - projektu pn. „Stworzenie kapitału społecznego oraz potencjału Lokalnej Grupy Działania „Żywiecki Raj – Kotlina Tradycji i Turystyki”. Stowarzyszenie otrzymało kwotę 649 600 zł na realizację założonych działań. Schemat II był realizowany w dwóch etapach - etap I trwał do 31 lipca 2007 r., a etap II od 1 sierpnia 2007 r. do 31 marca 2008 r. Schemat II objął obszar tych samych gmin co Schemat I. Celem projektu było zacieśnienie współpracy trzech sektorów - społecznego, publicznego i gospodarczego. Ze względów formalnych Związek Stowarzyszeń LGD „Żywiecki Raj – Kotlina Tradycji i Turystyki” w dniu 3 lipca 2008 r. przekształcił się w Stowarzyszenie LGD „Żywiecki Raj”, aby móc dalej działać w ramach

Programu Leader+. Od 1 lipca 2015r. LGD „Żywiecki Raj” obejmuje swoim zasięgiem 14 gmin powiatu żywieckiego.

Stowarzyszenie przygotowało Lokalną Strategię Rozwoju na lata 2016-2023. Strategia przedstawia działania mające na celu osiągnięcie lokalnych potrzeb i zaplanowanych celów strategicznych. Dokument LSR jest spójny z dokumentami strategicznymi obowiązującymi na szczeblu krajowym, regionalnym i ponadlokalnym. Założone cele w LSR na lata 2016-2023⁴ zostały przedstawione poniżej:

1. Wzmocnienie więzi społecznych i konkurencyjności gospodarczej obszaru LGD „Żywiecki Raj”.
 - Pobudzenie integracji i zaangażowania społecznego mieszkańców.
 - Rozwój gospodarczy obszaru w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców.
2. Rozpoznawalna marka turystyczna „Żywiecki Raj”.
 - Zwiększenie atrakcyjności turystycznej, kulturalnej i społecznej obszaru LGD „Żywiecki Raj”.
 - Podniesienie świadomości ekologicznej i stwarzanie warunków do propagowania zdrowego i aktywnego trybu życia mieszkańców i turystów.

Lokalna Strategia Rozwoju została wypracowana przy udziale społeczności lokalnej i ma przede wszystkim rozwijać przedsiębiorczość wśród mieszkańców powiatu żywieckiego oraz budować kapitał społeczny, co będzie stanowić podstawę do zrównoważonego rozwoju regionalnego.

Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna

Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna została utworzona w celu stworzenia nowych miejsc pracy w regionie. Obecnie w całej strefie działa około 450 przedsiębiorstw, które stworzyły łącznie 80 tys. miejsc pracy. KSSE składa się z czterech podstref:

- I. Gliwickiej,
- II. Jastrzębsko-Żorskiej,
- III. Sosnowiecko-Dąbrowskiej,
- IV. Tyskiej.

Powiat żywiecki jest objęty działaniem Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – należy do podstrefy Jastrzębsko-Żorskiej. W skład KSSE wchodzi tereny znajdujące się w gminie Rajcza i Radziechowy-Wieprz. Na terenie KSSE działają obecnie firmy takie jak:

- ALPLA Opakowania z Tworzyw Sztucznych Sp. z o.o. Żywiec – branża tworzyw sztucznych,
- EVOSYSTEM Sp. z o.o. Żywiec – branża chemiczna.
- Browar PINTA Sp. z o.o. Żywiec/Wieprz – branża spożywcza

Na terenie powiatu znajdować się będą:

⁴ Strategia Rozwoju Lokalnego na lata 2016-2023, aktualizacja z lutego 2021 r.

- TI Poland Automotive sp. z o.o.
- MPS System sp. z o.o.
- Żywiec Zdrój S.A.
- Belos PLP SA
- Bulten Invest sp. z o.o.
- Prosperplast 1 sp. z o.o.

Finanse powiatu

Według danych zawartych w dokumencie pn. „Sprawozdanie z wykonania budżetu za 2020 rok”, największe wydatki poniesiono na oświatę i wychowanie – ponad 82 mln zł, co stanowi 42,77% całości wydatków. Największe dochody uzyskano z rozliczeń różnych (blisko 109 mln zł) oraz z dochodów od osób prawnych i fizycznych (blisko 41 mln zł) – łącznie stanowią one 71,04% wszystkich dochodów powiatu. W 2020 r. wysokość dochodów była równa 210 877 251,6 zł, a wydatki osiągnęły wartość 192 395 661,2 zł – nadwyżka budżetowa wyniosła 18 481 590,41 zł.

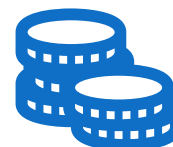

Tabela 18 Dochody i wydatki z budżetu powiatu żywieckiego w 2020 r. uszeregowane według wielkości wydatków

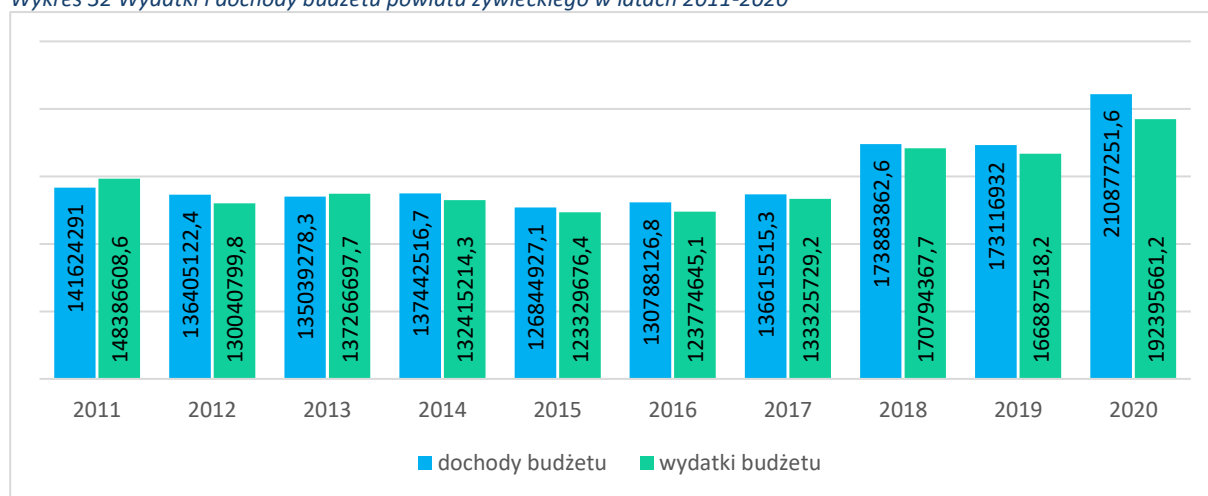
Dział klasyfikacji budżetowej	Dochody [zł]	Udział % w dochodach	Wydatki [zł]	Udział % w wydatkach
Dział 801 - Oświata i wychowanie	19 178 116,67	9,09%	82 284 584,36	42,77%
Dział 600 - Transport i łączność	8 964 404,42	4,25%	26 915 032,22	13,99%
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	1 598 247,24	0,76%	23 780 777,22	12,36%
Dział 750 - Administracja publiczna	2 169 829,45	1,03%	14 548 165,14	7,56%
Dział 851 - Ochrona zdrowia	2 566 189,57	1,22%	11 114 047,34	5,78%
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	8 388 750,72	3,98%	8 769 419,89	4,56%
Dział 852 - Pomoc społeczna	5 329 305,44	2,53%	7 139 771,16	3,71%
Dział 855 - Rodzina	3 174 333,32	1,51%	5 818 812,21	3,02%
Dział 710 - Działalność usługowa	3 368 658,02	1,60%	3 822 560,75	1,99%
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1 678 495,08	0,80%	3 796 293,17	1,97%
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	3 946 498,26	1,87%	1 899 821,36	0,99%
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	0,00	0,00%	713 774,53	0,37%
Dział 020 - Leśnictwo	147 465,65	0,07%	615 893,18	0,32%
Dział 755 - Wymiar sprawiedliwości	395 181,35	0,19%	395 181,35	0,21%
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,00	0,00%	297 553,99	0,15%
Dział 630 - Turystyka	0,00	0,00%	172 499,89	0,09%
Dział 926 - Kultura fizyczna	813,01	0,00%	144 958,91	0,08%
Dział 100 - Górnictwo i kopalnictwo	14 229,00	0,01%	91 154,00	0,05%
Dział 752 - Obrona narodowa	49 938,49	0,02%	49 938,49	0,03%
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	15 006,00	0,01%	25 422,00	0,01%
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	40 942 992,32	19,42%	0,00	0,00%
Dział 758 - Różne rozliczenia	108 871 622,80	51,63%	0,00	0,00%
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	77 174,76	0,04%	0,00	0,00%

Dział klasyfikacji budżetowej	Dochody [zł]	Udział % w dochodach	Wydatki [zł]	Udział % w wydatkach
Ogółem	210 877 251,57	100,00%	192 395 661,16	100,00%

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W latach 2011-2020 wydatki były niższe niż dochody – wyjątkiem jest rok 2011 i 2013, gdzie pojawił się deficyt budżetowy. W stosunku do 2011 r. wydatki budżetu w 2020 r. wzrosły o niemal 50%, a dochody budżetu o około 30%. Wzrosły także wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca powiatu – o 30% w 2020 r. W analizowanym okresie najniższe wydatki na mieszkańca zaobserwowano w 2015 r. (805,50 zł), zaś najwyższe w 2020 r. (1262,02 zł).

Wykres 32 Wydatki i dochody budżetu powiatu żywieckiego w latach 2011-2020

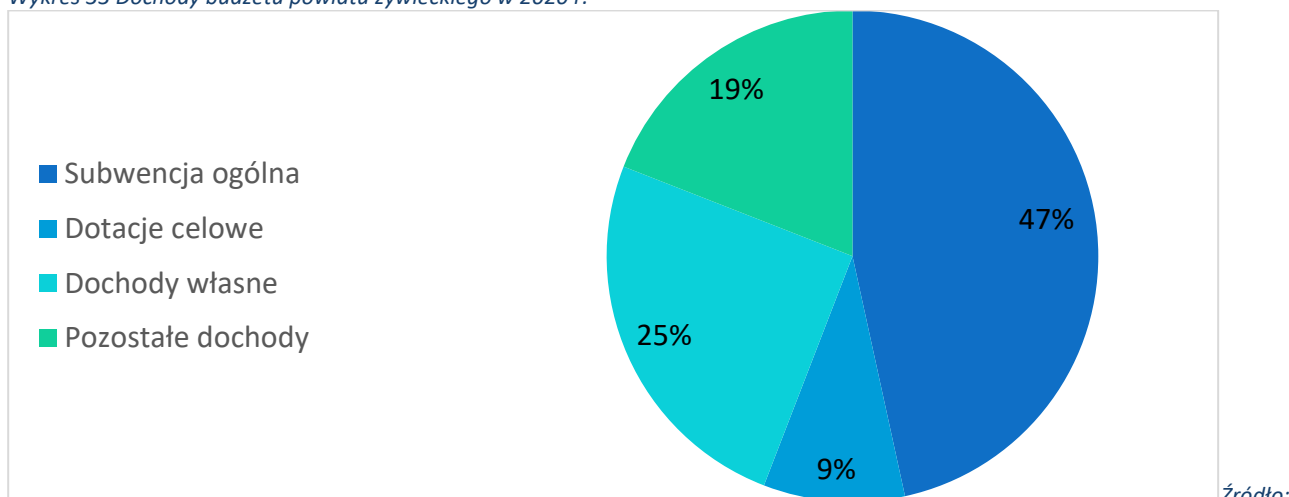

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

W strukturze dochodów powiatu dominują subwencje, stanowiąc 47% ogółu dochodów powiatu. Na drugim miejscu znajdują się dochody własne (25%). W stosunku do dochodów ogółem, dochody majątkowe stanowiły 20,28%, a dochody bieżące 79,72%. Wydatki bieżące w 2020 r. składają się z wynagrodzeń i pochodnych, dotacji, wydatków na programy unijne, wydatków na cele statutowe i obsługi długu – łącznie w 2020 r. wydatki bieżące stanowiły 81,36% wydatków ogółem. Wydatki majątkowe w tym samym roku wyniosły 18,64% i składały się z inwestycji i zakupów inwestycyjnych oraz zakupu akcji i udziałów.

Wykres 33 Dochody budżetu powiatu żywieckiego w 2020 r.

dane GUS, 2021 r.

Źródło:

Należy zaznaczyć, że ważnym elementem budżetu powiatu żywieckiego są różnego rodzaju środki zewnętrzne, które pozyskiwane są poprzez Biuro rozwoju, Funduszy Zewnętrznych i Inwestycji Starostwa Powiatowego w Żywcu. Przedmiotowe środki pochodzące zarówno z budżetu państwa jak i Unii Europejskiej pozwalają na realizację licznych inwestycji, które bez otrzymanych środków zewnętrznych mogłyby nigdy nie zostać zrealizowane.

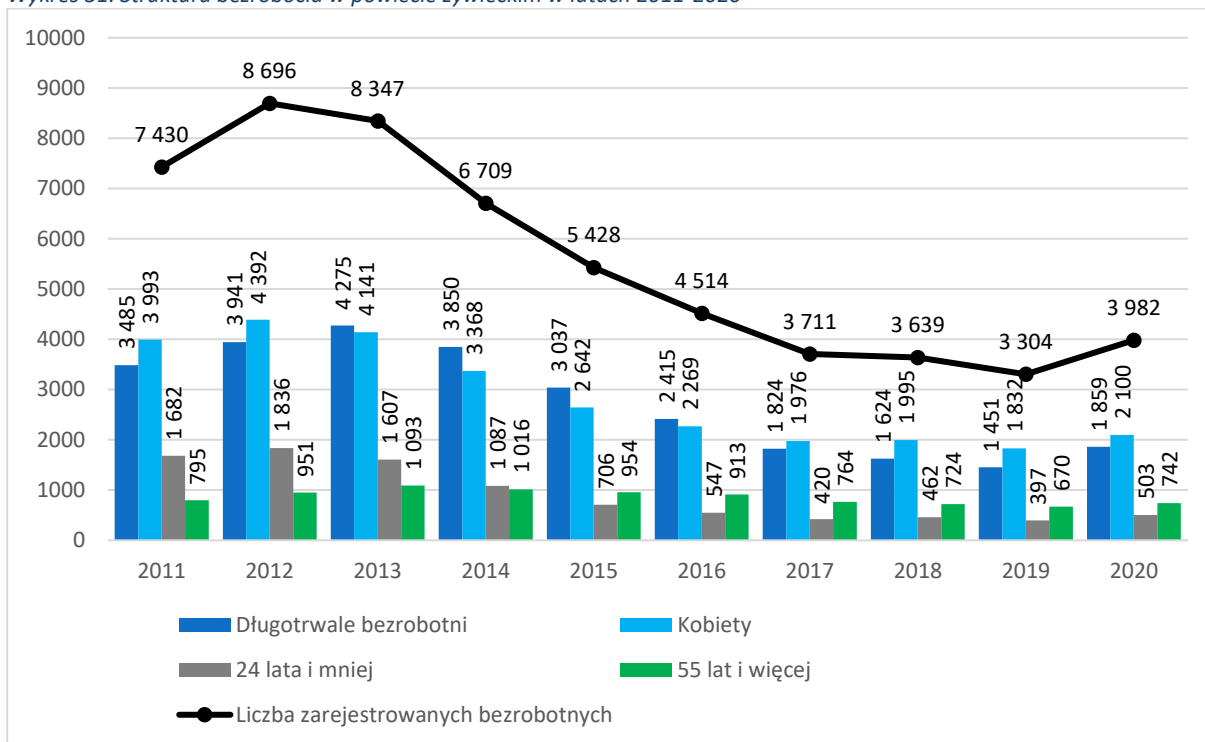
2.7. Rynek pracy

Analiza stanu bieżącego

Analiza rynku pracy opiera się na dwóch zagadnieniach dotyczących zatrudnienia i bezrobocia w powiecie. Na poniższym wykresie zilustrowano skalę bezrobocia w powiecie żywieckim. W latach 2012-2019 bezrobocie wskazywało znaczną tendencję spadkową. W porównaniu do 2011 r. poziom bezrobocia w 2020 r. spadł o ponad 46%. Między 2013 a 2019 rokiem liczba osób długotrwale bezrobotnych systematycznie się zmniejszała – porównując 2011 r. z 2020 r. nastąpił spadek o 47%. W tym czasie zmniejszyła się również liczba młodych bezrobotnych do 24 roku życia – liczba ta zmalała aż o 70%. Według danych GUS najwyższa stopa bezrobocia wyniosła 16,4% w 2016 r., a do 2019 r. systematycznie spadała osiągając najniższą wartość 6,2%. W 2020 r. stopa bezrobocia i liczba bezrobotnych ogółem wzrosła. Prawdopodobnie spowodowane jest to trudniejszą sytuacją na rynku pracy w okresie pandemii Covid-19.

Wykres 31. Struktura bezrobocia w powiecie żywieckim w latach 2011-2020

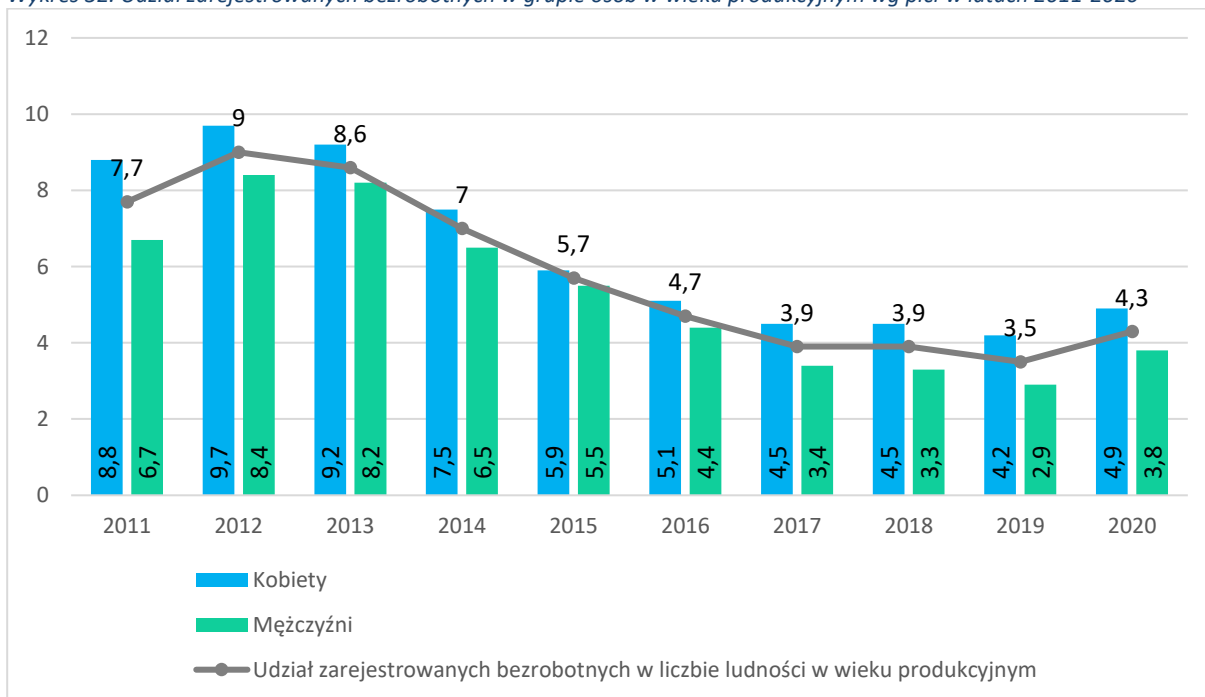

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

Kolejny wykres pokazuje udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności będących w wieku produkcyjnym w podziale na płeć. Wskazuje to na rzeczywisty obraz skali bezrobocia, uwzględniając osoby w wieku produkcyjnym w powiecie żywieckim. Poziom bezrobocia w powiecie jest dość niski, szczególnie wśród mężczyzn. W analizowanym okresie udział bezrobotnych spadł z 7,7% do 4,3%.

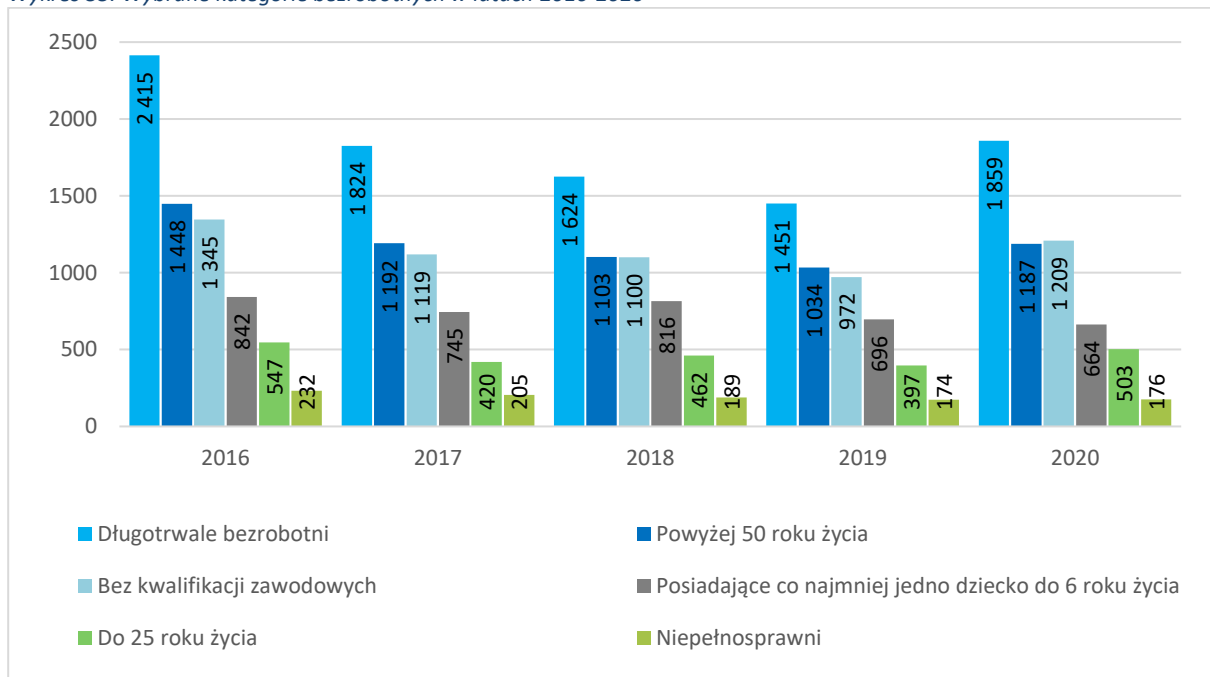
Wykres 32. Udział zarejestrowanych bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2011-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Analizując dane przedstawiające kategorie zarejestrowanych bezrobotnych można zauważyć, że dominującą grupę stanowią osoby długotrwale bezrobotne, a następnie osoby powyżej 50 roku życia i bez kwalifikacji zawodowych. Jako istniejące rozwiązania zjawiska bezrobocia w takich kategoriach służą narzędzia ekonomii społecznej, takie jak spółdzielczość socjalna. W 2020 r. wzrosła liczba bezrobotnych osób do 25 roku życia – duża część młodych ludzi pracuje w gastronomii i hotelarstwie, czyli branżach które najbardziej ucierpiały w czasie trwania pandemii Covid-19.

Wykres 33. Wybrane kategorie bezrobotnych w latach 2016-2020

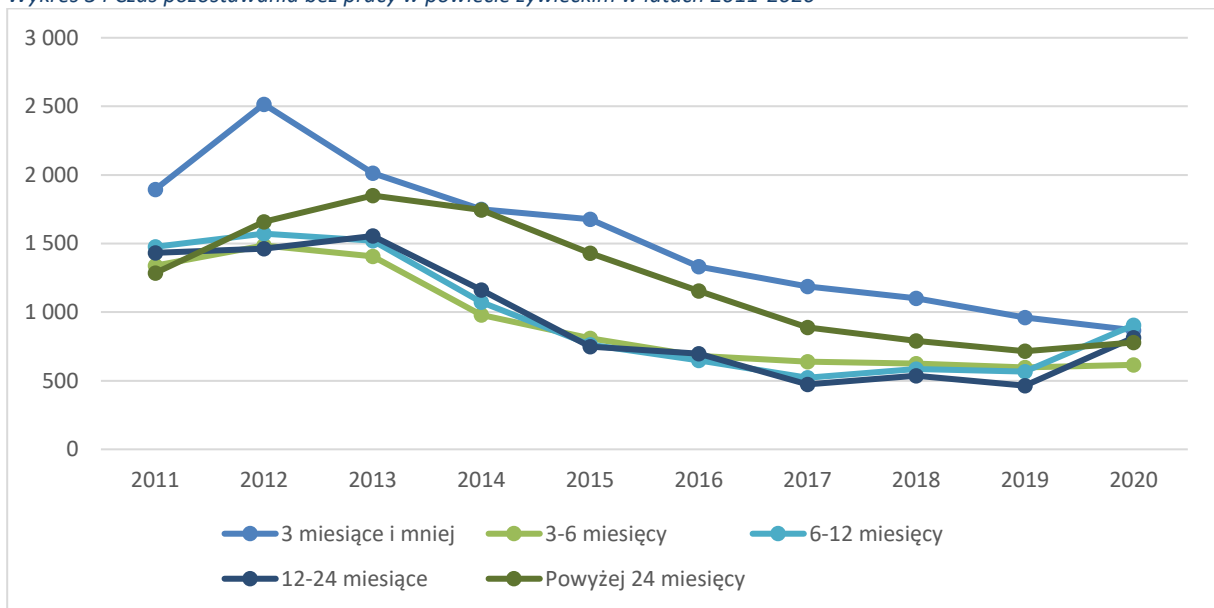

Źródło:

PUP Żywiec, 2021 r.

W latach 2011-2020 największy spadek liczby bezrobotnych odnotowano wśród osób będących bez pracy 3 miesiące i mniej (54%) oraz od 3 do 6 miesięcy (54%). Między 2011 r. a 2019 r. liczba osób bez pracy malała w każdej z wyszczególnionych grup bezrobotnych.

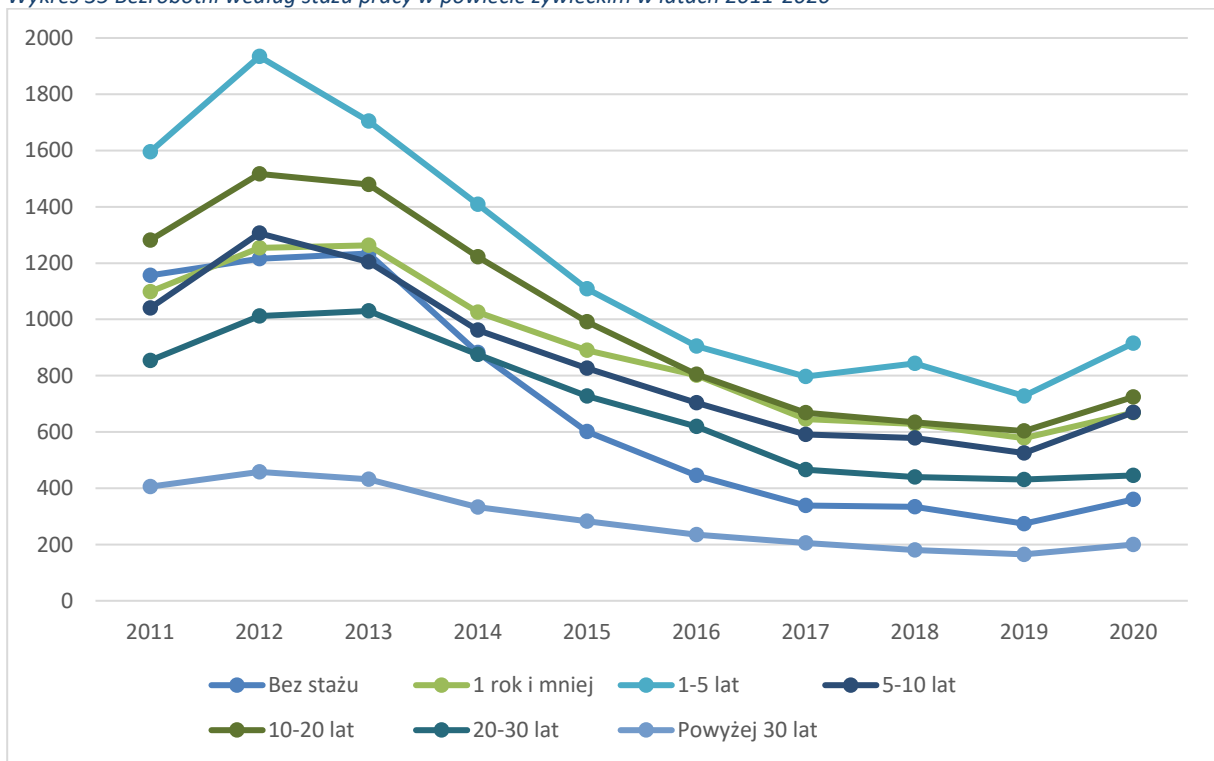
Wykres 34 Czas pozostawania bez pracy w powiecie żywieckim w latach 2011-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W tym samym okresie największy spadek liczby bezrobotnych zauważono wśród osób niemających stażu pracy (69%) i tych mających ponad 30 lat stażu (51%). Najmniej spadła liczba osób bezrobotnych z 5-10 letnim doświadczeniem zawodowym.

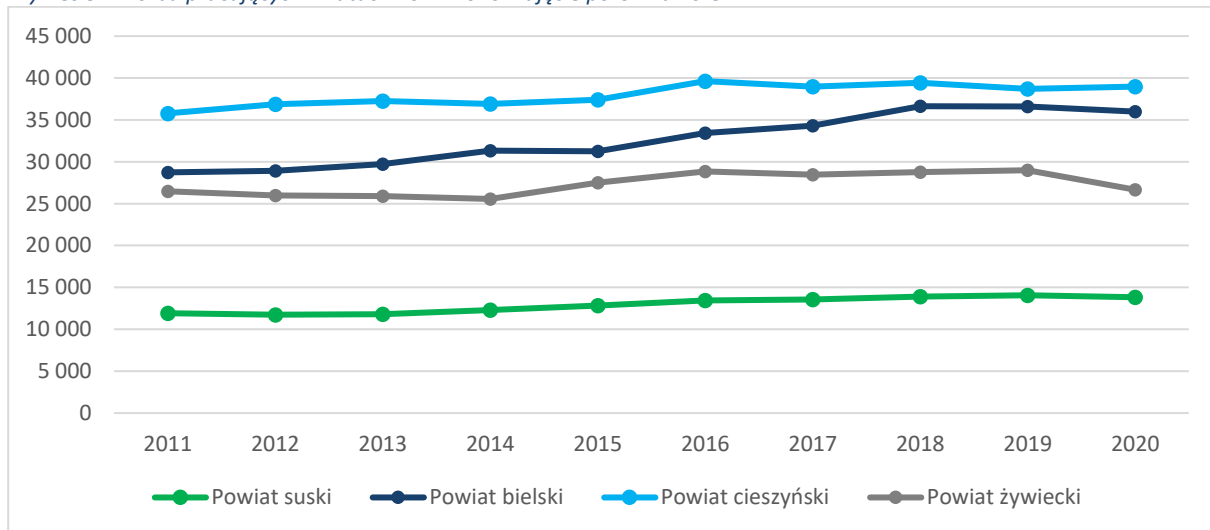
Wykres 35 Bezrobotni według stażu pracy w powiecie żywieckim w latach 2011-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Patrząc na liczbę zatrudnionych w latach 2011-2020 dostrzega się trend wzrostowy. Wyjątkiem jest rok 2020, gdzie liczba pracujących spadła z powodu pandemii – w porównaniu do powiatów ościennych, liczba osób pracujących najbardziej spadła w powiecie żywieckim (8% w stosunku do 2019 r.). Ogólny trend wzrostu w latach 2011-2020 wyniósł 0,8%. Wzrost ten wyniósł zdecydowanie mniej niż w powiecie suskim (16%), bielskim (25,3%) i cieszyńskim (8,9%).

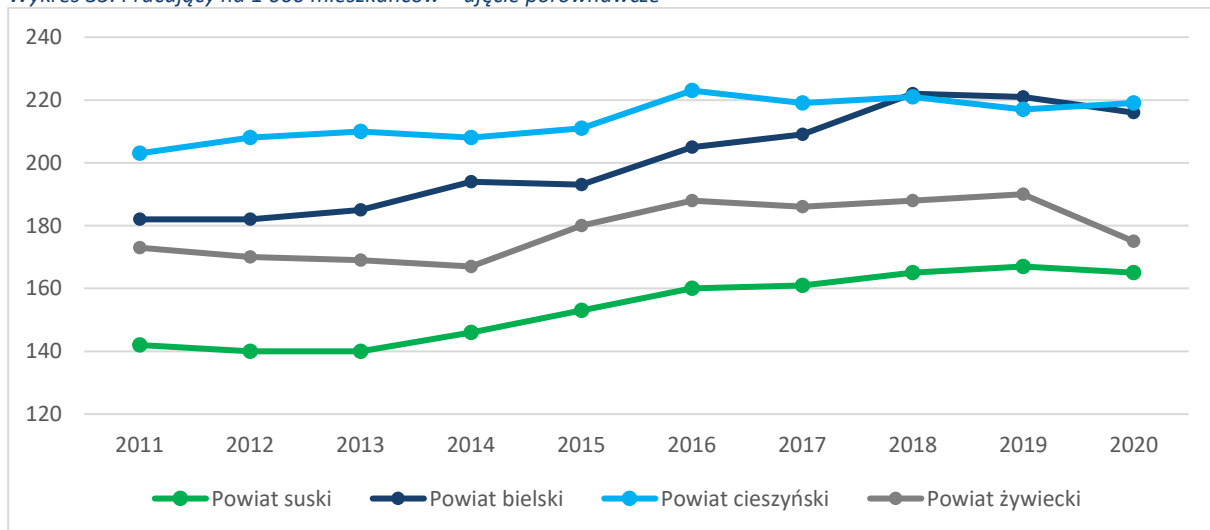
Wykres 34. Liczba pracujących w latach 2011-2020 – ujęcie porównawcze

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W przypadku wskaźnika rozwoju gospodarczego firm zatrudniających powyżej 9 pracowników jest podobnie – w latach 2011-2019 zauważalny jest trend wzrostowy, a w 2020 r. spadek wartości wskaźnika. W porównaniu do innych powiatów, spadek ten jest najbardziej widoczny w powiecie żywieckim.

Wykres 35. Pracujący na 1 000 mieszkańców – ujęcie porównawcze

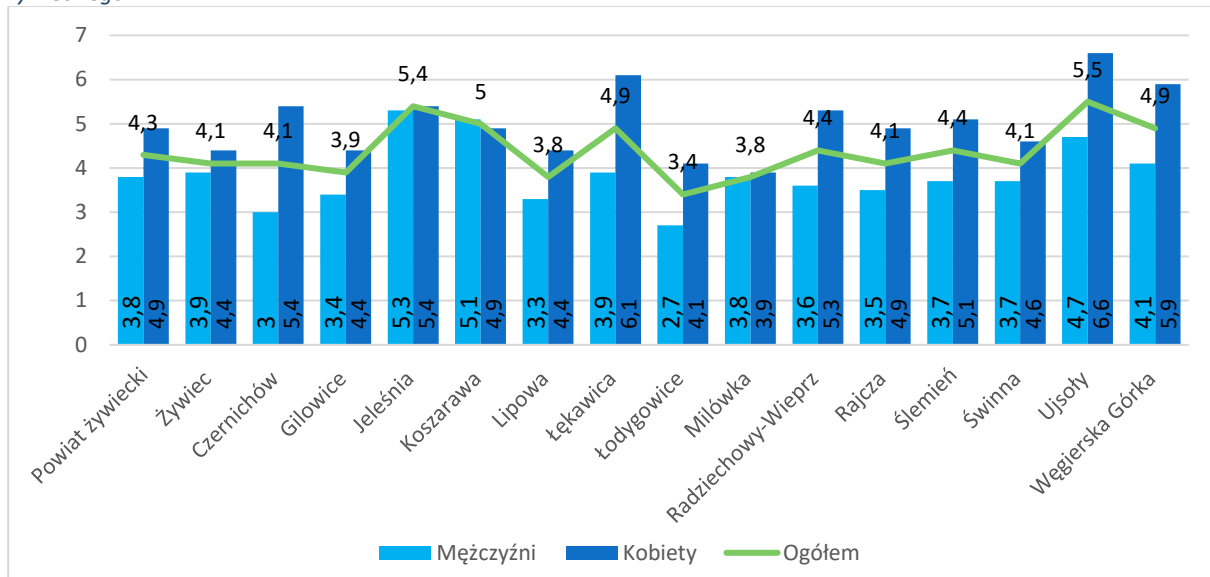

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Warto przyrzeć się także danym porównującym udział bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym w podziale na gminy. W 2020 r. najmniejszy udział zarejestrowanych bezrobotnych zarejestrowano w gminie

Łodygowice – 3,4% bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Niski udział bezrobotnych związany jest prawdopodobnie z dogodnym położeniem gminy, pomiędzy miastem Bielsko-Biała i Żywcem, które stanowią centra pracy dla mieszkańców okolicznych gmin. Największy udział bezrobotnych w tym samym roku zaobserwowano w gminie Ujszoły – 5,5% bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym. Może to być związane z brakiem lokalnych miejsc pracy w gminie, ich likwidacją w związku z pandemią oraz utrudnionym dojazdem do najbliższego miasta - Żywca.

Wykres 36 Udział zarejestrowanych bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym wg płci w 2020 r. w gminach powiatu żywieckiego

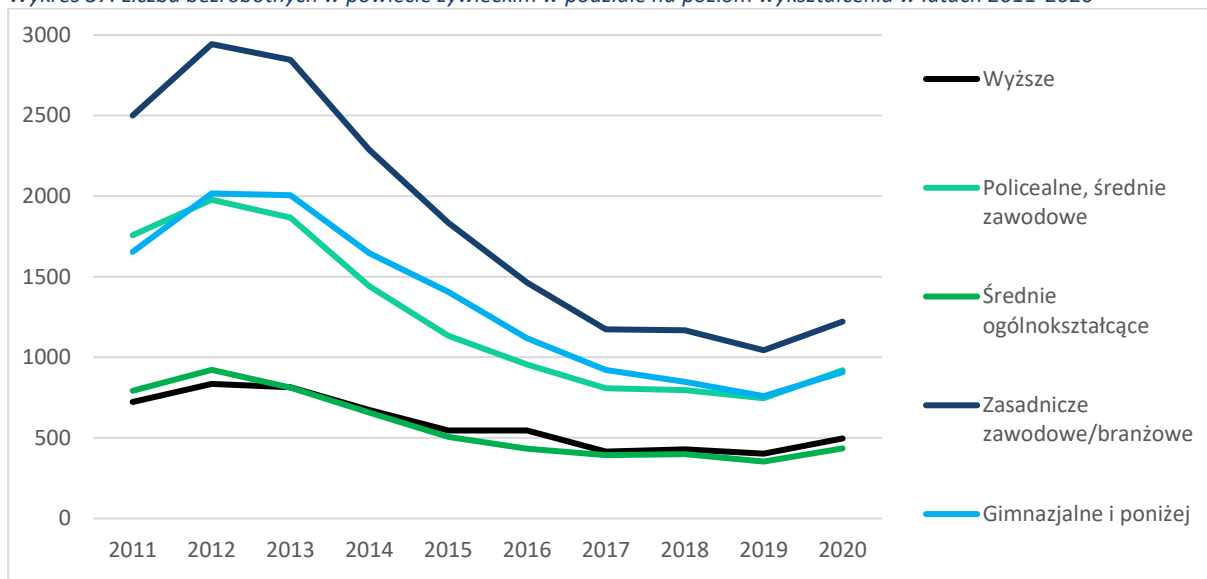

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

Patrząc na poziom wykształcenia wśród osób bezrobotnych, większość z nich stanowią osoby z niskim wykształceniem. W 2020 r. najwięcej bezrobotnych posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe lub branżowe – stanowili około 31% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych. Drugą największą grupą były osoby posiadające wykształcenie średnie zawodowe lub policealne – ponad 23%. Podobny odsetek (niecałe 23%) stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym. Osoby z wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym stanowiły mniejszość – łącznie około 23%. Niepokojącym faktem jest to, że od 2017 r. zaczęła rosnąć liczba osób bezrobotnych posiadających wykształcenie wyższe. W 2020 r. w porównaniu do 2017 r. liczba bezrobotnych z wyższym wykształceniem wzrosła o 83 osoby (20%). Wynika to prawdopodobnie ze specyfiki lokalnego rynku pracy, w którym dominują prace wymagające niskich kwalifikacji.

Wykres 37. Liczba bezrobotnych w powiecie żywieckim w podziale na poziom wykształcenia w latach 2011-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Ważnym aspektem analizy rynku pracy jest migracja związana z pracą w innym miejscu niż miejsce zamieszkania. Według danych GUS z 2016 r. większość mieszkańców gmin przemieszcza się w obrębie powiatu, przede wszystkim znajdując zatrudnienie w Żywcu i gminach sąsiednich. Duża ilość osób z powiatu żywieckiego pracuje również na terenie Bielska-Białej czy Katowic.

Tabela 19 Kierunki wyjazdów do pracy mieszkańców powiatu żywieckiego w 2016 r.

Gmina miejsca zamieszkania	Gmina miejsca pracy																
	Bielsko-Biała	Buczko wice	Czernichów	Gilowice	Jeleśnia	Katowice	Kęty - miasto	Łękawica	Milówka	Porąbka	Radziechow y -Wieprz	Rajcza	Sucha Beskidzka	Świnna	Węgierska Górka	Wilkowice	Żywiec
Czernichów	43,0%					10,5%	7,6%			9,9%							17,6%
Gilowice	13,0%				8,8%	15,1%		3,7%									45,8%
Jeleśnia	12,5%					7,9%								4,7%	2,9%		61,0%
Koszarawa	16,6%				40,6%	4,7%											39,2%
Lipowa	31,3%	4,5%			3,5%	7,9%											37,9%
Łękawica	13,9%			5,1%	5,1%	13,0%											51,5%
Łodygowice	42,6%	4,8%				9,0%										3,0%	24,7%
Milówka	17,4%					12,5%						4,7%			12,5%		34,8%
Radziechowy-Wieprz	18,6%				5,9%	8,8%									6,3%		51,2%
Rajcza	22,8%					18,1%			5,2%						6,6%		32,4%
Ślemień	12,2%			8,0%		16,8%							7,4%				40,9%
Świnna	13,4%				18,3%	6,6%									1,8%		51,5%
Ujsoly	16,8%					11,9%						31,4%			7,0%		30,4%
Węgierska Górka	20,8%					9,5%			3,8%		3,7%						43,8%
Żywiec	32,1%		4,9%		13,3%	10,0%									4,9%		

Źródło: dane GUS, Przepływy ludności związane z zatrudnieniem w 2016 r.

W przypadku osób przyjeżdżających do pracy w powiecie żywieckim, najczęściej z nich przyjeżdża z Bielska-Białej oraz z województwa małopolskiego, są to głównie osoby z gminy Stryszawa, która sąsiaduje z powiatem żywieckim.

Tabela 20 Skład przyjeżdżających do pracy w powiecie żywieckim

Gmina miejsca zamieszkania	Gmina miejsca pracy								
	Czernichów	Jeleśnia	Lipowa	Lodygowice	Rajcza	Ślemień	Świnna	Węgierska Górka	Żywiec
Bielsko-Biała	34,7%	9,9%	58,6%	58,6%	58,6%		100,0%	65,6%	27,3%
Buczkowice			41,4%	23,0%					6,9%
Katowice					41,4%				
Kęty - miasto	24,6%								
Kęty - obszar wiejski	8,5%								
Leżajsk									4,9%
Ostrów Mazowiecka									7,6%
Porąbka	32,2%								
Stryszawa		81,7%				100,0%			13,4%
Sucha Beskidzka		8,5%							
Wilkowice				18,4%				34,4%	

Źródło: dane GUS, Przepływy ludności związane z zatrudnieniem w 2016 r.

Działania przeciwdziałające bezrobociu prowadzone przez PUP w Żywcu

Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu świadczy usługi zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zadaniem PUP jest przeciwdziałanie bezrobociu poprzez pośrednictwo pracy, realizowanie programów wspierających aktywizację zawodową oraz wspieranie lokalnego rynku pracy. Celem instytucji jest pomoc osobom bezrobotnym w znalezieniu zatrudnienia, a także pomoc pracodawcom w znalezieniu odpowiednio wykwalifikowanych pracowników. Usługi PUP polegają na znajdowaniu i upowszechnianiu ofert pracy, organizowaniu spotkań pracodawców z potencjalnymi pracownikami, informowaniu pracodawców i bezrobotnych o aktualnej sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz wskazywaniu bezrobotnym ich praw i obowiązków.

W dniu 24 września 2018 r. uchwalono „Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2018-2020” dla powiatu żywieckiego, w którym zawarto propozycje działań poprawiających poziom zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości mieszkańców powiatu. W ramach Programu założono następujące cele strategiczne:

1. Doprowadzenie bezrobotnego do podjęcia pracy ze szczególnym uwzględnieniem osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz zwiększenie efektywności działania urzędu pracy.
2. Promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia.
3. Dostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do zmian zachodzących na rynku pracy.
4. Doskonalenie usług Urzędu.
5. Poprawa efektywności zatrudnieniowej kosztowej realizowanych usług i instrumentów rynku pracy finansowanych ze środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego.

Efektom zrealizowania działań Programu ma być ograniczenie bezrobocia w powiecie żywieckim oraz usprawnienie funkcjonowania lokalnego rynku pracy.

W latach 2012-2020 Powiatowy Urząd Pracy realizował projekty związane z przeciwdziałaniem bezrobociu w powiecie żywieckim. Były to projekty współfinansowane ze środków unijnych oraz z Funduszu Pracy. Wśród realizowanych projektów znalazły się⁵:

- „Nowe lepsze jutro” realizowany w 2013 r. w ramach Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich: działanie 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie, poddziałanie 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Celem projektu był ogólny wzrost zatrudnienia osób bezrobotnych w regionie.
- „Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowy Urzędzie Pracy w Żywcu” edycja I, II i III realizowany w latach 2015-2018 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa VII Regionalny rynek pracy, działanie 7.2

⁵ Dane PUP ze strony: <http://pup.zywiec.ibip.pl/public/>

Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia. Celem projektu było podniesienie kwalifikacji bezrobotnych osób powyżej 30 roku życia.

- „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie żywieckim ” edycja I, II, III i IV, realizowany w latach 2015-2020 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa I Osoby młode na rynku pracy, działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe, poddziałanie 1.1.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego. Grupą docelową projektu były osoby bezrobotne do 29 roku życia.
- „Inwestycja w kadry” edycja I i II, realizowany w latach 2012-2014 w ramach Priorytetu VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich, działanie 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie, poddziałanie 6.1.2 Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie. Celem było podniesienie kwalifikacji najważniejszych pracowników Urzędu Pracy świadczących usługi na rzecz osób bezrobotnych.
- „Kierunek przedsiębiorczość” realizowany w latach 2013-2015 w ramach Priorytetu VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich, działanie 6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, którego celem jest pobudzenie aktywności zawodowej 1550 osób bezrobotnych z województwa śląskiego poprzez udzielenie wsparcia stymulującego podjęcie działalności gospodarczej.

2.8. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Opieka zdrowotna

W 2020 r. na terenie powiatu działało łącznie 70 przychodni, w tym 6 podległych samorządowi terytorialnemu. W tym samym roku udzielono w przychodniach łącznie 625 675 porad z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej.

Tabela 21 Charakterystyka Służby Zdrowia w powiecie żywieckim w 2020 r.

Przychodnie	
Ogółem	70
Praktyki lekarskie w miastach	6
Praktyki lekarskie na wsi	13
Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 10 tys. ludności	5
Przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu	
Ogółem	6
Podstawowa opieka zdrowotna – liczba porad	
Ogółem	625 675
Przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu	55 359

Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie	
Ogółem	849 907

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Mieszkańcy powiatu żywieckiego mają dostęp do 46 aptek i 2 punktów aptecznych. Na jedną aptekę przypada 3 309 osób. W ostatnim dziesięcioleciu liczba aptek wzrosła o 5 – czyli o około 12%. W 2020 r. w powiecie było 98 magistrów farmacji. Od 2011 r. ich liczba wzrosła o ponad 24%. Na tle województwa śląskiego i kraju wskaźnik dostępności aptek w 2020 r. wypada niekorzystnie. Na jedną aptekę przypada o 123 osoby więcej niż w województwie śląskim i o 135 osób więcej w stosunku do Polski.

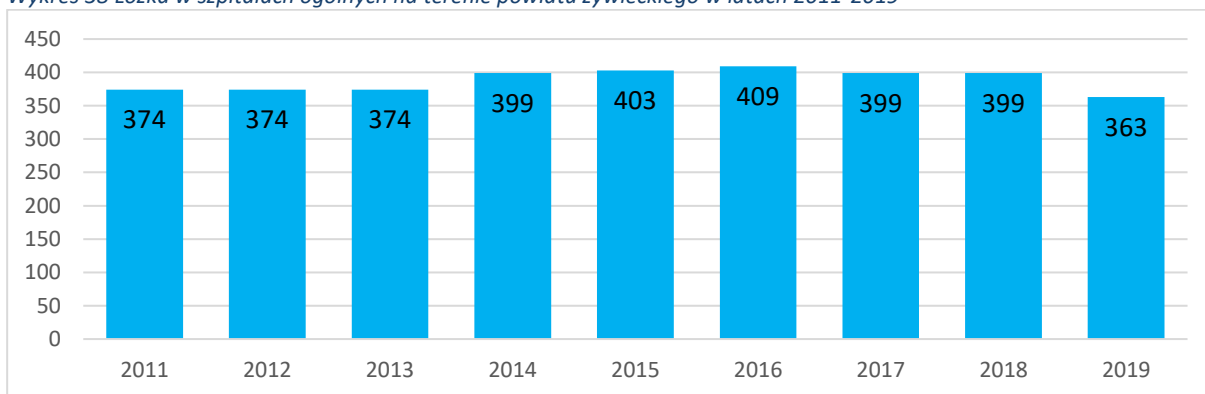
Tabela 22 Apteki w powiecie żywieckim – stan na koniec 2020 r.

Apteki	
Ogółem	46
Punkty apteczne	2
Ludność na aptekę ogólnodostępną	3309

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2019 r. w powiecie żywieckim były 363 łóżka w szpitalu ogólnym. Jest to najmniejsza liczba w analizowanym okresie. W tym czasie zanotowano około 3% spadek liczby łóżek.

Wykres 38 Łóżka w szpitalach ogólnych na terenie powiatu żywieckiego w latach 2011-2019

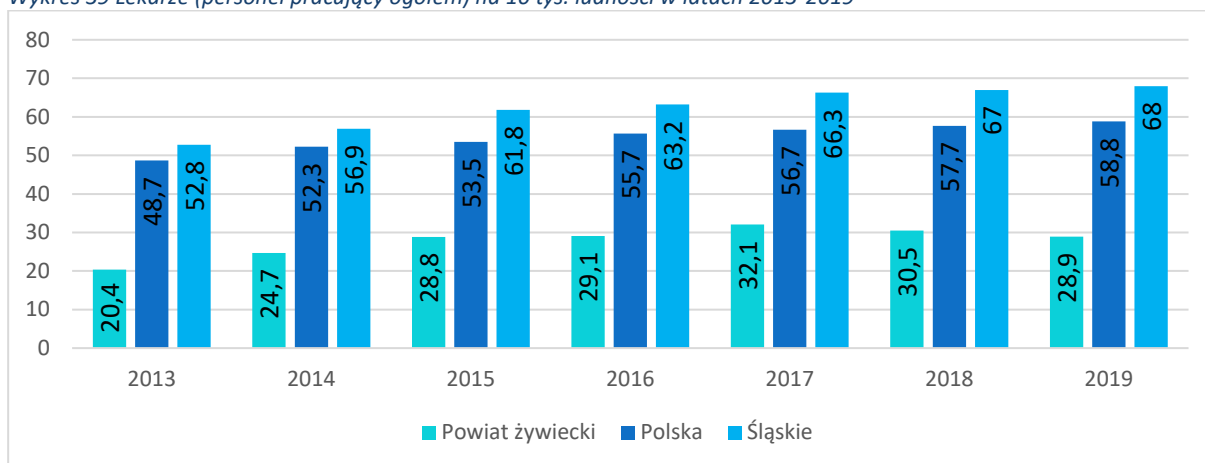

Źródło:

dane GUS, 2021r.

Analizując stan i dostępność usług opieki zdrowotnej, warto wziąć pod uwagę zmianę liczebności kadry medycznej. W ostatnich latach, zauważalny był wzrost liczby lekarzy na 10 tys. ludności - odnotowano wzrost o 8,5, jednakże w 2019 r. nastąpił spadek – w porównaniu do 2018 r. o 1,5. W tym samym czasie ciągle rośnie liczba lekarzy na 10 tys. ludności w województwie śląskim i w kraju. Dla województwa wskaźnik wzrósł o 15,2, a dla Polski o 10,1. Wartość wskaźnika dla powiatu żywieckiego jest bardzo niska i zaczęła spadać – jest to niepokojące zjawisko, zwłaszcza w kontekście starzenia się mieszkańców.

Wykres 39 Lekarze (personel pracujący ogółem) na 10 tys. ludności w latach 2013-2019

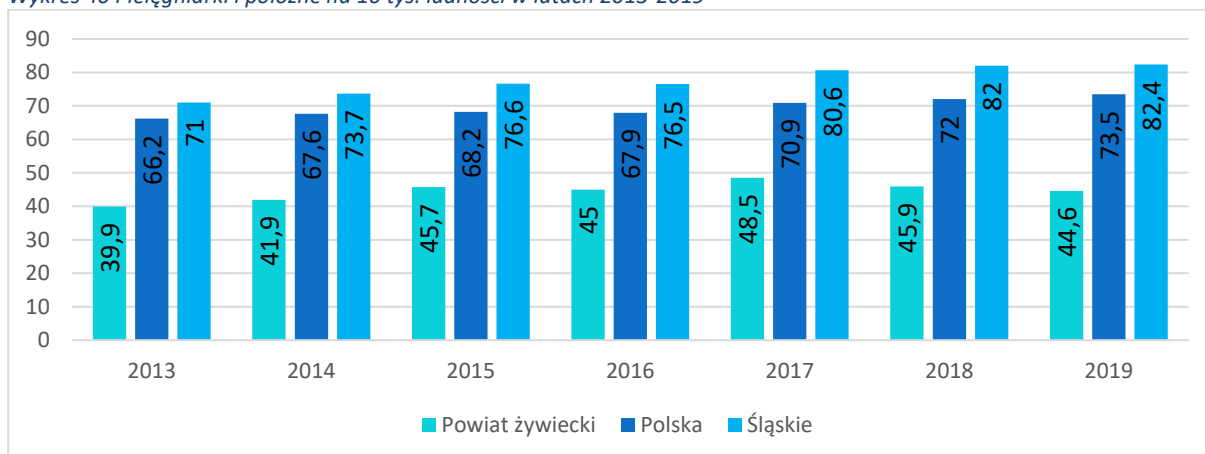

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

Wartość wskaźnika pielęgniarek na 10 tys. ludności w powiecie żywieckim również nie jest zadowalający. W 2019 r. wynosił 82,4. Od 2013 r. zanotowano wzrost wskaźnika o 4,7. To mniejszy wzrost niż w przypadku danych dla województwa śląskiego (wzrost o 11,4) i Polski (wzrost o 7,3).

Wykres 40 Pielęgniarki i położne na 10 tys. ludności w latach 2013-2019

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

Z uwagi na widoczne w powiecie procesy starzenia się społeczności, niezbędne jest wsparcie działań profilaktycznych i leczenie schorzeń typowych dla osób starszych, a także zapewnienie odpowiedniej opieki, dlatego też niepokojącym zjawiskiem jest spadek w liczbie osób personelu medycznego – zarówno lekarzy jak i pielęgniarek

Na terenie powiatu żywieckiego osoby chore mogą korzystać z pomocy udzielanej przez nowy szpital powiatowy ICZ Healthcare sp. z o.o. Szpital Żywiec, który znajduje się w Żywcu na ul. Pola Lisickich 80. Placówka posiada dziewięć oddziałów:

- Chorób wewnętrznych,
- Chirurgii urazowo-ortopedycznej,
- Chirurgii ogólnej z pododdziałem onkologicznym,

- Ginekologiczno-położniczy,
- Neonatologiczny,
- Pediatryczny,
- Intensywnej terapii,
- Rehabilitacyjny,
- Kardiologiczny.

Planowane jest otwarcie oddziału neurologicznego. Szpital posiada sześć poradni specjalistycznych:

- Chirurgii ogólnej,
- Ginekologiczno-Położnicza,
- Preluksacyjna,
- Neurologiczna,
- Chirurgiczno-Ortopedyczna,
- Rehabilitacyjna.

W placówce funkcjonuje także trzynaście poradni komercyjnych:

- Chirurgiczna,
- Chorób zakaźnych,
- Dermatologiczna,
- Endokrynologiczna,
- Gastroenterologiczna,
- Kardiologiczna,
- Laryngologiczna,
- Nefrologiczna,
- Neurochirurgiczna,
- Neurologiczna,
- Onkologiczna,
- Ortopedyczna,
- Pulmonologiczna.

Szpital posiada własne laboratorium, pracownię diagnostyki obrazowej i pracownię endoskopii. Pod placówkę podlega Zakład Medycyny Pracy mieszczący się w budynku przy al. Marszałka Józefa Piłsudskiego 50 w Żywcu oraz Zakład Opiekuńczo-Leczniczy przy ul. Żwirowej 20 w Żywcu.

W dniu 23 października 2006 r. podjęto uchwałę Nr XLVII/491/06 w sprawie przyjęcia „Kierunków zmian restrukturyzacyjnych na lata 2007 – 2010 w Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Żywcu”. Jednym z kierunków zmian była budowa nowej siedziby szpitala powiatowego. Dnia 25 października 2010 r. rozpoczęto

składanie ofert w postępowaniu na „Wybór partnera prywatnego dla przedsięwzięcia pn. „Budowa Szpitala Powiatowego w Żywcu”. Partnerem Prywatnym została firma InterHealth Canada Limited. W ramach umowy o Partnerstwie Publiczno-Prywatnym zawartej we wrześniu 2011 roku kanadyjska firma zobowiązała się do wybudowania i wyposażenia szpitala ze swoich środków własnych oraz do zarządzania szpitalem przez 30 lat, a następnie przekazania go Partnerowi Publicznemu (Powiat Żywiecki). Wybudowanie nowego szpitala planowano na 2014 r., jednak dopiero we wrześniu 2020 r. nastąpiło otwarcie placówki.

Zespoły ratownictwa medycznego od grudnia 2020 r. funkcjonują w ramach spółki Ratownictwa Medycznego w Żywcu Sp. z o.o., wcześniej ratownictwo medyczne podlegało pod Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Żywcu (Dział Pomocy Doraźnej).

Na terenie powiatu działa także Samodzielny Publiczny Zakład Opiekuńczo Lecznicy w Rajczy, ul. Ujsolska 35. Placówka świadczy usługi medyczne dla osób z niepełnosprawnością, przewlekle chorych, wymagających intensywnej pielęgnacji i rehabilitacji. Świadczenia zdrowotne są realizowane w ramach kontraktu z NFZ. W powiecie działa również publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk” sp. z o.o. Milówka.

Na terenie powiatu działają następujące placówki opiekuńczo-lecznicze:

- Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Żywcu – świadczy usługi w ramach NFZ,
- Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy – Złatna, część usług świadczona w ramach NFZ,
- Dom Seniora "Świerk" – Żywiec,
- Dom Aktywnego Seniora CuratioW – Rajcza,
- Rezydencja Seniora – Węgierska Górka,
- Dom Spokojnej Starości im. Św. Brata Alberta i Bł. Matki Bernardyny prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Albertynek – Węgierska Górka,
- Dom Pomocy Społecznej „Nestor” (Fundacja) – Żywiec,
- Dom Opieki im. Jana Pawła II – Kamesznica,
- Dom Opieki NA CYRHIL – Korbielów,
- Śląskie Centrum Opieki Długoterminowej i Rehabilitacji "Ad-Finem" im. Księżnej Marii Krystyny Habsburg – Czernichów.

W dniu 25 kwietnia 2016 r. została powołana Rada Senioralna przy Starości Żywieckim. Rada ma charakter doradczy i działa na rzecz rozwoju polityki senioralnej na terenie powiatu żywieckiego. Celem funkcjonowania tej jednostki jest aktywizacja osób starszych, wymiana informacji związanych z działaniami na rzecz osób starszych i sposobów ich wspierania oraz integracja osób zajmujących się szeroko pojętą polityką senioralną. Rada Senioralna organizuje konferencje i warsztaty dla seniorów, podejmuje działania mające na celu tworzenie klubów i domów seniora, współpracuje z organizacjami pozarządowymi, prowadzi działalność informacyjną w

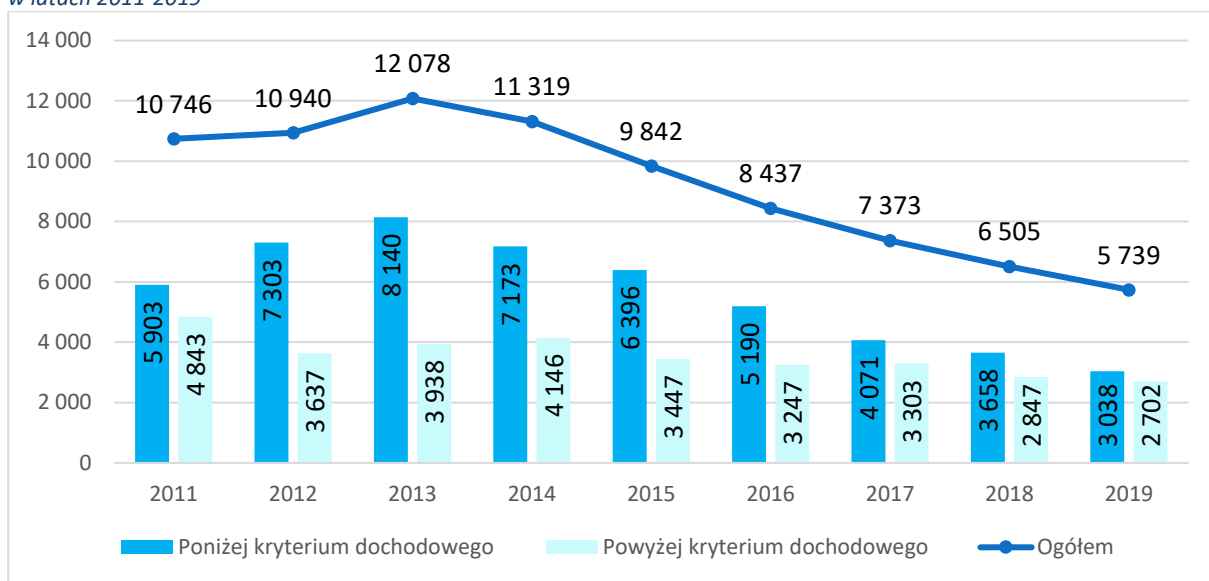
zakresie polityki senioralnej, konsultuje i opiniuje akty prawa miejscowego oraz udziela wsparcia merytorycznego instytucjom zajmującym się polityką senioralną.

Opieka społeczna

Na podstawie danych GUS, w latach 2011-2019 zauważa się tendencję spadkową liczby osób objętych pomocą społeczną. Ogólna liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej spadła o niemal 47% na przestrzeni dziewięciu lat. Podobnie statystyki wypadają dla osób poniżej kryterium dochodowego (-49%) i powyżej tego kryterium (-44%).

Wykres 41 Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w powiecie żywieckim wg kryterium dochodowego w latach 2011-2019

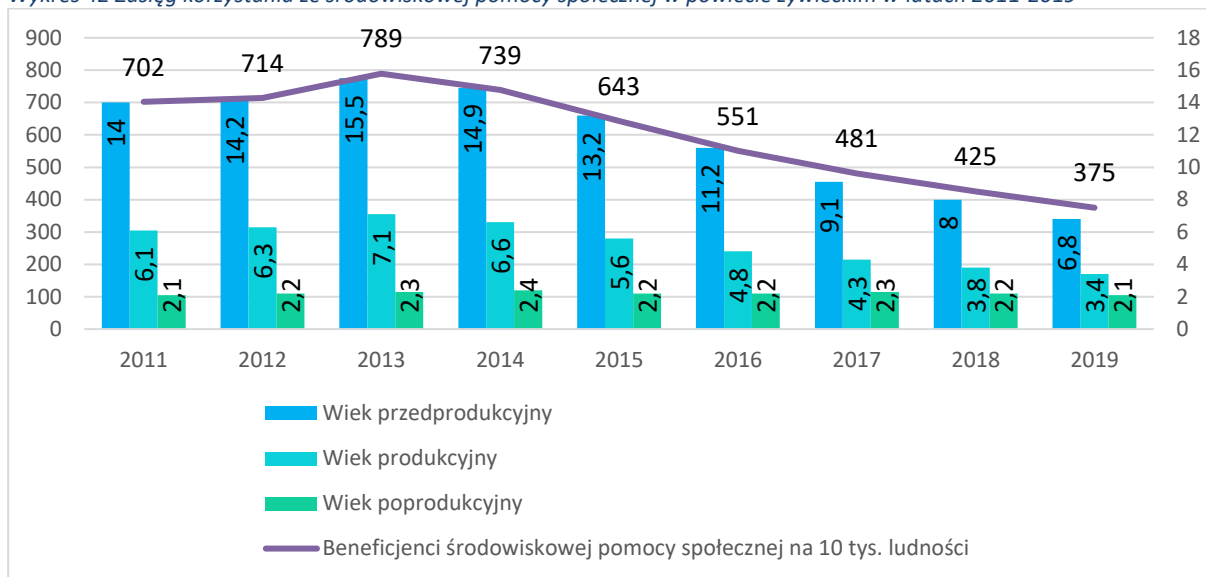

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

Inne wskaźniki również wskazują na zmniejszającą się liczbę beneficjentów pomocy społecznej na terenie powiatu żywieckiego. Poniższy wykres przedstawia zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej jako udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem oraz beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności. Najwyższy odsetek osób objętych pomocą społeczną dotyczy osób w wieku przedprodukcyjnym. Od 2013 r. systematycznie spada odsetek osób w tej grupie objętych świadczeniami.

Wykres 42 Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w powiecie żywieckim w latach 2011-2019

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

Według danych z Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej działających na terenie powiatu żywieckiego, w latach 2016-2020 liczba rodzin objętych pomocą społeczną zmniejszyła się o 16,7%. W tym samym czasie kwota udzielonych świadczeń zmalała o 17,6%.

Tabela 23 Rodziny objęte pomocą społeczną

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin ogółem	3491	3373	3062	3423	2909
Liczba osób w rodzinach	9626	8782	7741	7998	6835
Rodziny z dziećmi	1547	1421	1082	1164	1043
Rodziny niepełne	490	481	409	526	387
Rodziny emerytów i rencistów	730	709	691	828	602
Kwota udzielonych świadczeń w ramach zadań własnych gminy	8 094 542 zł	7 331 728 zł	6 953 335 zł	7 018 824 zł	6 672 984 zł

Źródło: dane z GOPS z terenu powiatu żywieckiego.

Najczęstszymi powodami przyznania pomocy społecznej w 2020 r. było ubóstwo (1 270 rodzin), długotrwała lub ciężka choroba (1 089) oraz niepełnosprawność (861).

Tabela 24 Powody przyznania pomocy społecznej w 2020 r.

Powody przyznania pomocy	Liczba rodzin
ubóstwo	1270
długotrwała lub ciężka choroba	1089
niepełnosprawność	861
bezrobocie	832
bezradność w spr. opiek.-wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego	417
potrzeba ochrony macierzyństwa	295
potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym: wielodzietność	176
bezradność, w tym: rodziny niepełne	173
alkoholizm	140

Powody przyznania pomocy	Liczba rodzin
bezradność, w tym: rodziny wielodzietne	67
zdarzenie losowe	41
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	37
bezdomność	35
sytuacja kryzysowa	16
przemoc w rodzinie	14
sieroctwo	4
narkomania	3
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	1
klęska żywiołowa	1

Źródło: dane z GOPS z terenu powiatu żywieckiego.

W latach 2016-2020 spadła liczba osób pobierających zasiłki stały lub okresowy – kolejno o 35,5% i 29,3%. W przypadku zasiłków celowych liczba osób zwiększyła się o ponad 227%. Tak duży wzrost związany był prawdopodobnie z cięższą sytuacją materialną mieszkańców powiatu spowodowaną pandemią Covid-19.

Tabela 25 Zasiłki przyznane w latach 2016-2020

Rok	Zasiłki stałe		Zasiłki okresowe		Zasiłki celowe	
	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]
2016	785	2 908 071	1 076	1 912 668	591	403 279
2017	565	2 733 434	965	1 521 262	724	477 410
2018	517	2 633 278	925	1 389 813	699	532 266
2019	527	2 871 075	881	1 276 399	748	497 675
2020	506	2 770 285	761	1 312 115	1 934	1 780 290
Zmiana	-35,5%	-4,7%	-29,3%	-31,4%	227,2%	341,5%

Źródło: dane z GOPS z terenu powiatu żywieckiego.

W analizowanym okresie liczba rodzin pobierających świadczenia pieniężne zmniejszyła się o 22,7%, a liczba rodzin pobierających świadczenia niepieniężne spadła o 50,3%.

Tabela 26 Świadczenia pieniężne i niepieniężne w latach 2016-2020

Rok	Świadczenia pieniężne		Świadczenia niepieniężne	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
2016	2 683	6 853	1 429	5 585
2017	2 526	5 851	1 034	4 338
2018	2 314	5 235	976	3 825
2019	2 188	4 643	871	3 262
2020	2 074	4 449	710	2 698

Źródło: dane z GOPS z terenu powiatu żywieckiego.

Według danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu na terenie powiatu żywieckiego w 2020 r. działał jeden dom pomocy społecznej, w którym mieściło się 100 miejsc dla osób potrzebujących pomocy.

Tabela 27 Domy pomocy społecznej w powiecie żywieckim w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba domów pomocy społecznej	1	1	1	1	1
Liczba miejsc w domach pomocy społecznej	100	100	100	100	100
Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej	99	100	99	100	97

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu.

Liczba rodzin zastępczych spadła ze 109 w 2016 r. do 91 w 2020 r. W analizowanym okresie zanotowano także spadek liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej (-12%). Na terenie powiatu w 2020 r. działały dwa rodzinne domy dziecka.

Tabela 28 Rodziny zastępcze w powiecie żywieckim w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin zastępczych	109	100	101	92	91
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	152	159	160	140	134
Liczba rodzinnych domów dziecka	3	2	2	2	2

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu powołano w dniu 25 stycznia 1999 r. zgodnie z uchwałą nr IV/25/99 Rady Powiatu Żywieckiego, które jest samodzielną jednostką wykonującą zadania pomocy społecznej w powiecie i jest podporządkowana Zarządowi Powiatu. PCPR nadzoruje między innymi działalność domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia, ośrodków interwencji kryzysowych, rodzin zastępczych czy placówek opiekuńczo-wychowawczych. Zadania jednostki to między innymi:

- Opracowywanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie,
- Udzielanie pomocy pieniężnej i organizowanie opieki w rodzinach zastępczych,
- Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców i rodziny,
- Opłacanie kosztów utrzymania dzieci, które zostały umieszczone w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- Wspieranie finansowe osób opuszczających placówkę opiekuńczą – wypłacanie pieniędzy na kontynuację nauki oraz usamodzielnienie,
- Pomaganie w integracji osób, które mają problem z przystosowaniem się do życia w społeczeństwie,
- Pomoc uchodźcom z innych krajów,
- Rozwijanie infrastruktury ponadgminnych domów pomocy społecznej,
- Prowadzenie mieszkań chronionych przeznaczonych między innymi dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży,
- Prowadzenie szkoleń dla pracowników pomocy społecznej,
- Współpraca z fundacjami i organizacjami wspierającymi osoby niepełnosprawne oraz pomoc w niwelowaniu skutków niepełnosprawności.

PCPR w Żywcu w ostatnich latach realizowało szereg programów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, takich jak:

- „Szlachetna pomoc” – realizowany w latach 2018-2020, finansowany w ramach Osi Priorytetowej IX Włączenie Społeczne, działanie 9.2. Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne, poddziałanie 9.2.5. Rozwój usług społecznych z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Regionalnego na lata 2014-2020. Projekt był kierowany do osób nieaktywnych zawodowo, z niepełnosprawnością, niesamodzielnością ze względu na wiek (60+). Związany był z usługami asystenckimi i opiekuńczymi.
- „Chcę lepiej!” – realizowany w latach 2018-2020, finansowany w ramach Osi Priorytetowej IX Włączenie Społeczne, działanie 9.1. Aktywna integracja, poddziałanie 9.1.6. Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Regionalnego na lata 2014-2020. Projekt skierowany był do osób i rodzin wykluczonych społecznie, osób z niepełnosprawnościami, wychowanków pieczy zastępczej oraz rodziców dzieci niepełnosprawnych. Związany był z rozwijaniem umiejętności społecznych, podnoszeniem kompetencji zawodowych i nauką samodzielności.
- „Razem w lepszą Przyszłość” – realizowany w latach 2015-2017, finansowany w ramach Osi Priorytetowej IX Włączenie Społeczne, działanie 9.1. Aktywna integracja, poddziałanie 9.1.6. Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Regionalnego na lata 2014-2020. Celem projektu było włączenie kilkuset osób zagrożonych ubóstwem z terenu powiatu żywieckiego do aktywnego życia zawodowo-społecznego. Projekt podnosił kompetencje społeczne uczestników.

Żywieckie PCPR realizowało także projekty współfinansowane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, takie jak:

- „Aktywny samorząd” – realizowany w 2015 i 2016 r. Obszary wsparcia składały się z modułu I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych oraz z modułu II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym. Działania programu uzupełniały plany ujęte w powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych.
- „Wyrównywanie różnic między regionami (III)” – realizowany w 2016 r. Skierowany był do osób z niepełnosprawnościami. Działania programu skupiały się przede wszystkim na niwelowaniu barier transportowych.

W latach 2018-2019 Żywiecka Fundacja Rozwoju, będąca organizacją non-profit, realizowała projekt „Działaj bez limitu!” i „Działaj bez limitu 2” w ramach programu rządowego na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych ASOS 2014-2020. Projekt był skierowany do osób w wieku powyżej 60 roku życia, którzy mieli za

zadanie wzmocnić swoje kompetencje liderские. Dzięki temu mogli stać się liderami seniorów z żywiecczyny. Uczestnicy diagnozowali problemy swojego środowiska, aktywnie działali na rzecz społeczności lokalnej oraz wzmacniali swoje kompetencje społeczne. Na terenie powiatu działają także Uniwersytety Trzeciego Wieku. Dotychczas takie uniwersytety powstały w Żywcu, Łodygowicach i Czernichowie. Ich celem jest aktywizacja osób starszych, wsparcie w rozwijaniu pasji i poszerzaniu wiedzy. Uniwersytet jest także miejscem spotkań dla najstarszych mieszkańców, co pozwala na ograniczenie negatywnych skutków często odczuwanej wśród seniorów samotności

W 2019 r. został uchwalony Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 r. definiujący tzw. Usługi Społeczne. Program ten zakłada, że Jednostki Samorządu Terytorialnego będą mogły tworzyć Centra Usług Społecznych i spółdzielnie socjalne, które będą mogły działać w zakresie utrzymania terenów zielonych, usług opiekuńczych, obsługi gastronomicznej szkół, odbioru odpadów od mieszkańców powiatu oraz prowadzenia żłóbków lub przedszkoli. Działania mają być realizowane przez współpracę z organizacjami pozarządowymi. Główny cel programu brzmi: „Ekonomia społeczna i solidarna stanie się istotnym instrumentem aktywnej polityki społecznej, wsparcia rozwoju społecznego oraz lokalnego.”⁶

W powiecie żywieckim CUS działa w gminie Węgierska Górka oraz Łękawica. Utworzone jednostki mają wspierać działania GOPS oraz pomóc w integrowaniu lokalnej społeczności. Podobnie działania planowane są między innymi w gminie Lipowa i Ujsoły.

⁶ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej, 2019 r.

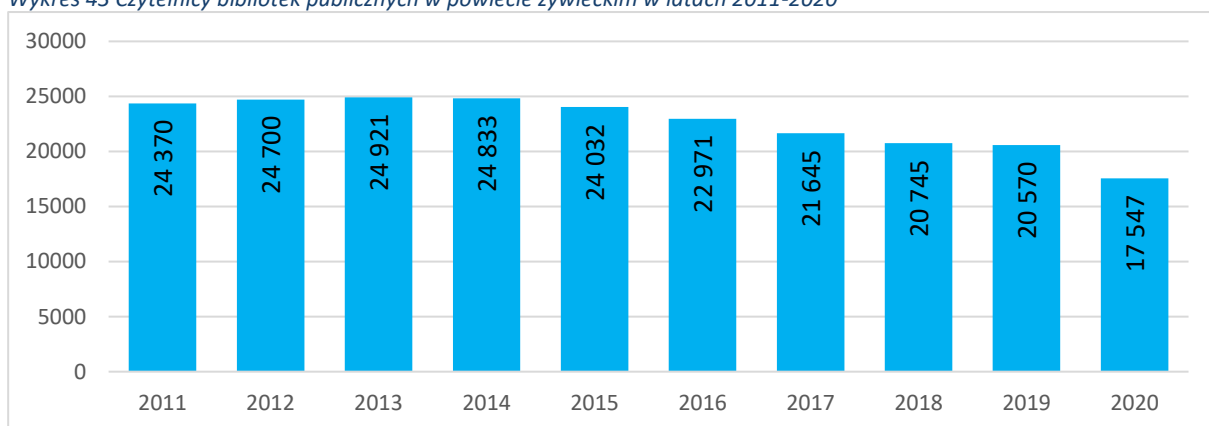
2.9. Turystyka, kultura, sport i promocja

Kultura i sport

W powiecie żywieckim w 2020 r. funkcjonowały 43 biblioteki, łącznie z filiami, w których znajdowało się 525 209 woluminów. W porównaniu do 2011 r. (498 692 woluminów) księgozbiór bibliotek zwiększył się o ponad 5%. Od 2013 r. notowana jest tendencja spadkowa w liczbie czytelników bibliotek publicznych w ciągu roku. W 2011 r. liczba czytelników bibliotek wynosiła 24 370, a w 2020 r. zaledwie 17 547 - nastąpił zatem spadek czytelników o 28%. Niższa liczba czytelników w 2020 r. ma związek z ograniczeniami pandemicznymi, które uniemożliwiały korzystanie z bibliotek. Ogólna tendencja spadkowa wynika z malejącego czytelnictwa i popularyzacji książek elektronicznych.

Wykres 43 Czytelnicy bibliotek publicznych w powiecie żywieckim w latach 2011-2020

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

W przypadku imprez organizowanych na terenie powiatu żywieckiego nastąpił wzrost ich liczby o prawie 48% w 2020 r. w porównaniu do 2012 r. Liczba uczestników imprez od 2012 r. do 2019 r. zwiększyła się o około 21%. Natomiast biorąc pod uwagę 2020 r. liczba ta spadła o niemal 60% w analizowanym okresie – stało się tak z powodu pandemii i ograniczeń z tym związanych.

Tabela 29 Liczba imprez w powiecie żywieckim i uczestników ogółem w 2012, 2016, 2019 i 2020 r.

Rok	Liczba imprez ogółem	Liczba uczestników imprez
2012	761	149 180
2016	946	224 353
2019	1 042	180 417
2020	1 123	61 108

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. najwięcej imprez odbyło się w gminie Radziechowy-Wieprz (559) i w gminie Jeleśnia (241). Najwięcej uczestników imprez odnotowano w gminie Żywiec (19 470). Jeśli chodzi o wskaźnik liczby uczestników imprez na 1 000 ludności to najwyższą wartość wskaźnika dotyczyła gminy Ujsoty (1 395,90) i Węgierska Górka (696,2).

Tabela 30 Liczba imprez i ich uczestników w powiecie żywieckim w podziale na gminy – 2020 r.

Gmina	imprezy	uczestnicy imprez	liczba uczestników imprez na 1000 ludności
-------	---------	-------------------	--

Żywiec	144	19 470	629,1
Gilowice	18	1 440	229,7
Jeleśnia	241	8 100	613,3
Koszarawa	4	121	51,2
Łodygowice	40	3 546	243,2
Miłówka	27	1 820	180,8
Radziechowy-Wieprz	559	7 541	576,3
Rajcza	13	2 000	228,1
Ślemień	2	350	99,2
Świnna	1	100	12,4
Ujszoły	14	6 170	1 395,90
Węgierska Górka	60	10 450	696,2
Powiat żywiecki	1 123	61 108	400,8

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Na terenie powiatu organizowany jest szereg imprez regionalnych dzięki którym można bliżej poznać tradycje obszaru oraz lokalny folklor. Są to między innymi:

- Dni Powiatu Żywieckiego.
- Żywieckie Gody – wydarzenie organizowane na przełomie stycznia i lutego przybliżające tradycję kolędowania na Żywiecczyźnie – tzw. Dziadów. Jest to jeden z najstarszych i największych konkursów grup kolędujących na terenie Beskidów.
- Karnawał Beskidzki – impreza będąca zwieńczeniem Żywieckich Godów (koncert finałowy), na której można spróbować potraw regionalnych oraz uczestniczyć w kiermaszu sztuki ludowej.
- Tydzień Kultury Beskidzkiej – festiwal folklorystyczny odbywający się na terenie Beskidu Śląskiego i Żywieckiego, między innymi także w Żywcu. W trakcie festiwalu koncertuje wiele zespołów, głównie ludowych, organizowane są jarmarki sztuki ludowej, prezentowane są wystawy z zakresu regionalnej sztuki oraz odbywają się konkursy i warsztaty. W ramach Tygodnia Kultury Beskidzkiej odbywa się zazwyczaj Festiwal Folkloru Górali Polskich.
- Przegląd Potraw Regionalnych pn. „Próbowacka Jodła Beskidzkiego” – w wydarzeniu biorą udział Koła Gospodyń Wiejskich. Przegląd ma na celu promowanie potraw regionalnych i przywracanie ich do współczesnego jadłospisu.
- Powiatowy Przegląd Orkiestr Dętych – impreza zraszająca fanów muzyki dętej, odbywająca się w amfiteatrze w Żywcu.
- Boże Narodzenie w Beskidach – warsztaty folklorystyczne, konkursy plastyczne i literackie skierowane do dzieci i młodzieży z powiatu żywieckiego. Wydarzenie ma na celu zainteresowanie młodego pokolenia dawnymi zwyczajami świątecznymi.
- Wawrzyńcowe Hudy – lokalny obrzęd palenia dużych ognisk w wigilię św. Wawrzyńca, odbywa się w gminie Ujszoły. Łączony zazwyczaj z Tygodniem Kultury Beskidzkiej.

W powiecie żywieckim działa 13 ośrodków kultury powołanych przez władze danej gminy:

- Miejskie Centrum Kultury w Żywcu,
- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Czernichowie,
- Gminny Ośrodek Kultury w Gilowicach,
- Gminny Ośrodek Kultury w Jeleśni,
- Gminny Ośrodek Kultury w Koszarawie,
- Gminny Ośrodek Kultury w Łodygowicach,
- Gminny Ośrodek Kultury w Milówce,
- Gminne Centrum Kultury, Promocji i Turystyki Radziechowy-Wieprz,
- Centrum Kultury i Sportu w Rajczy,
- Gminny Ośrodek Kultury „Jemioła” w Ślemieniu,
- Gminny Ośrodek Kultury w Świnnej,
- Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Ujsołach,
- Ośrodek Promocji Gminy Węgierska Górka.

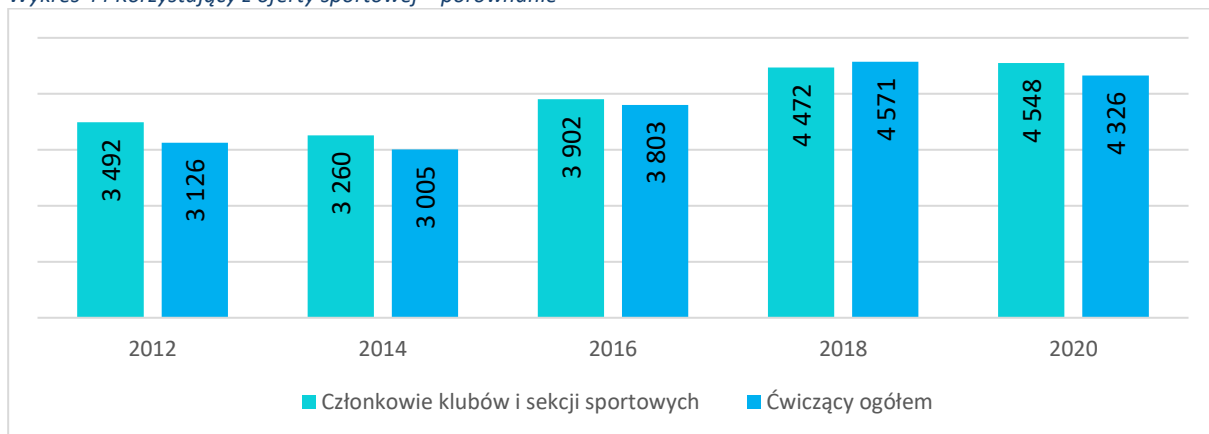
Gminny Ośrodek Kultury w Łękawicy został zlikwidowany w 2020 r. Natomiast w gminie Lipowa nie działa żaden ośrodek kultury, dlatego to Urząd Gminy próbuje organizować życie kulturalne w gminie przez współpracę z organizacjami społecznymi, placówkami szkolnymi oraz stowarzyszeniami.

W Żywcu mieści się Kino Janosik, jedyne kino na terenie powiatu, które należy do Sieci Kin Studyjnych i Lokalnych oraz Silesia Film. W Kinie Janosik wyświetlane są zarówno filmy popularne, dla dzieci jak i dzieła mniej znane o wyższych walorach artystycznych, dzięki czemu oferta trafia do szerokiej grupy odbiorców. Kino pełni także rolę ośrodka animacji kultury w regionie. Organizuje cykle filmowe między innymi Janosikowy Klub Seniora, w ramach którego seniorzy mogą nabyć tańsze bilety oraz Niedziela z Dokumentem, w trakcie którego wyświetlane są filmy dokumentalne z całego świata. W kinie odbywają się także spotkania z artystami ze świata kinematografii oraz działa Klub Filmowy Urania, gdzie w środę wieczorem odbywa się seans filmowy zakończony dyskusją na temat obejrzanego filmu.

W Miejskim Centrum Kultury w Żywcu odbywają się pokazy teatralne, koncerty, występy zespołów ludowych, a także organizowane są różnego rodzaju uroczystości, konferencje i sympozja. MCK prowadzi sekcje i koła zainteresowań, takie jak sekcje teatralne, sekcje muzyczno- wokalne, sekcje tańca, sekcje rytmiki, sekcje aerobiku, sekcje modelarstwa, sekcje plastyczne, warsztaty dziennikarskie oraz zajęcia kulturalne i artystyczne. Centrum współpracuje z różnymi fundacjami, stowarzyszeniami i instytucjami kultury związanymi z rozwojem działalności kulturalnej na terenie powiatu żywieckiego.

W kontekście sportu warto przyjrzeć się ofercie zarówno pod kątem obiektów sportowych, jak i zajęć w których mogą uczestniczyć mieszkańcy powiatu. W budżecie powiatu w 2020 r. przeznaczono kwotę 144 958,91 zł na wydatki związane z kulturą fizyczną. Według danych GUS z 2018 r., w powiecie żywieckim znajduje się 7 stadionów, 40 boisk piłkarskich, 2 hale sportowe, 18 kortów tenisowych i 1 pływalnia kryta. Ponadto w Leśnej działa Aquapark z kompleksem basenów. Jeśli chodzi o liczbę ćwiczących korzystających z oferty sportowej w powiecie na tle kilku lat można zauważyć tendencję wzrostową. Największą liczbę członków klubów i sekcji sportowych zanotowano w 2020 r. (4 548), a najwięcej ćwiczących ogółem w 2018 r. (4 571). Między 2011 r. a 2020 r. nastąpił wzrost liczby ćwiczących o ponad 38%, a liczby członków klubów o około 30%. Większe zainteresowanie ofertą sportową może świadczyć o większej świadomości mieszkańców dotyczącej pozytywnego wpływu aktywności fizycznej na zdrowie.

Wykres 44 Korzystający z oferty sportowej – porównanie

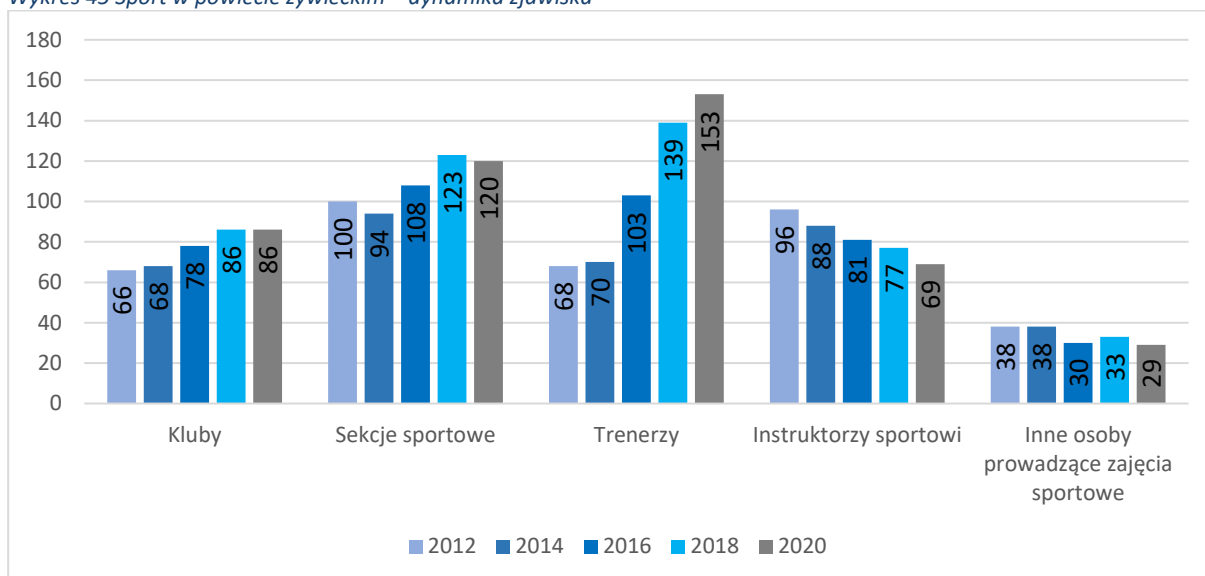

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

Kolejnymi wskaźnikami w ramach oceny skali uczestnictwa mieszkańców w kulturze fizycznej są zestawienia pokazujące liczebność kadry trenerskiej i innych osób zajmujących się prowadzeniem zajęć sportowych. Na przestrzeni badanego okresu znacznie wzrosła liczba trenerów (wzrost o 125%), przy jednoczesnym spadku liczby instruktorów sportowych (spadek o 28%) i innych osób prowadzących zajęcia sportowe (spadek o 24%). Obserwuje się, że rośnie liczba klubów sportowych (wzrost o 30%) oraz sekcji sportowych (wzrost o 20%).

Wykres 45 Sport w powiecie żywieckim – dynamika zjawiska

Źródło:

Dane GUS, 2021 r.

W powiecie żywieckim szczególnie popularne są biegi terenowe, maratony oraz kolarstwo górskie. Wśród imprez sportowych organizowanych na terenie powiatu można wymienić między innymi:

- Półmaraton dookoła Jeziora Żywieckiego – najważniejsze wydarzenie biegowe na terenie powiatu,
- Chudy Wawrzyniec – ultramaraton odbywający się na terenie gminy Rajcza i gminy Ujsoły, najdłuższa możliwa trasa górską (80km) w roku 2020 i 2021 miała rangę Mistrzostw Polski w Biegu Górskim na Ultra Dystansie,
- „ZŁOTA 50 – TKA” – cykl biegów składający się z między innymi: Biegu na Szczyt Rysianki – biegu górskiego organizowanego na terenie gminy Węgierska Górka, którego celem jest zdobycie Hali Rysianki (1324 m n.p.m.), Międzynarodowego Biegu Górskiego Żar – biegu organizowanego na terenie Międzybrodzia Żywieckiego oraz Biegu na Szczyt Pilska – organizowanego w gminie Korbielów, którego celem jest zdobycie masywu Pilska (1557m n.p.m.),
- Duathlon Vertical RYSIANKA – impreza składająca się z etapu rowerowego i biegowego, organizowana w gminie Węgierska Górka, ma na celu popularyzację kolarstwa górskiego.
- Ekstremalny Półmaraton Górski o Puchar Starosty Powiatu Żywieckiego,
- Maraton Beskidy – organizowany na terenie gminy Radziechowy-Wieprz,
- HERO Beskidy MTB – górskie zawody rowerowe organizowane w czerwcu na terenie gminy Węgierska Górka,
- Diablak Beskid Extreme Triathlon – zawody składające się z pływania, jazdy na rowerze oraz biegu górskiego na szczyt Babiej Góry (1 725 m n.p.m.).

Turystyka

Powiat żywiecki jest atrakcyjnym miejscem pod względem przyrodniczym i kulturowym. Rejon Beskidu Żywieckiego posiada odpowiednie warunki do rekreacji i wypoczynku. Obszar ten jest dość dobrze skomunikowany z resztą województwa – mając do dyspozycji samochód, dotarcie do większości zakątków Żywiecczyny nie stanowi

problemu. Gorzej sytuacja wypada w kontekście transportu zbiorowego. W kwestii atrakcji przyrodniczych warto wspomnieć, że:

- Beskid Żywiecki jest drugim co do wielkości pasmem górskim w Polsce. Fani wspinaczki górskiej i leśnych spacerów mogą wybrać się na okoliczne szczyty górskie, takie jak np.: Babia Góra (1725 m n.p.m.), Pilsko (1557 m. n.p.m.), Polica (1369 m. n.p.m.), Wielka Racza (1236 m n.p.m.).
- Chętnie odwiedzanym przez turystów miejscem, jest punkt widokowy na Hali Rysiance, z którego rozciąga się widok na Tatry, Babią Górę i Pilsko.
- Jednym z popularniejszych miejsc jest również punkt na górze Żar, z którego można podziwiać widok na Kotlinę Żywiecką.
- Warto zobaczyć największy wodospad w całych Beskidach, który znajduje się w Sopotni Wielkiej.
- Turyści lubiący odpoczynek nad wodą mogą powędkować lub wynająć żaglówkę na Jeziorze Żywieckim.
- W gminie Ujsoły znajduje się Geopark Glinka, którego oferta skierowana jest przede wszystkim do rodzin z dziećmi.

W przypadku atrakcji historyczno-kulturowych należy nadmienić, że:

- Zainteresowani historią powinni odwiedzić tzw. „Westerplatte Południa” czyli bunkry w Węgierskiej Górze, gdzie początkiem II wojny światowej stoczono walkę z oddziałami niemieckimi. W głównym bunkrze nazwanym „Wędrowiec” mieści się obecnie niewielkie muzeum, wokół którego odbywają się wydarzenia patriotyczne i rekonstrukcje historyczne.
- Ciekawą atrakcją jest także odwiedzenie Parku Etnograficznego Ziemi Żywieckiej w Ślemieniu koło Żywca, w którym znajduje się skansen. Zwiedzający mogą zapoznać się z lokalną sztuką, posłuchać ludowych wykonawców oraz spróbować regionalnych potraw. W obiektach na terenie skansenu organizowane są warsztaty dawnego rzemiosła.
- Będąc w Żywcu, warto zwiedzić Pałac Habsburgów wraz z otaczającym go zabytkowym parkiem.
- Popularnym celem wycieczek jest również zabytkowy budynek Browaru Żywieckiego, gdzie można zapoznać się z historią browaru i technologią wytwarzania piwa. Co roku w Browarze odbywa się Industriada - święto Szlaku Zabytków Techniki, największe tego typu wydarzenie w Europie Wschodniej.

Promocja powiatu

Wśród najczęściej wykorzystywanych narzędzi do promocji powiatu żywieckiego można wskazać konta w social mediach m.in. na kanale YouTube, a także stronę internetową www.zywiec.powiat.pl. Cyklicznie zamieszczane są również informacje na temat Powiatu w prasie lokalnej, regionalnej oraz tematycznej (magazyny turystyczne). Dodatkowo promocja powiatu odbywa się również poprzez wykonywanie własnych lub udział we wspólnych wydawnictwach wraz z Euroregionem Beskidy oraz Śląską Organizacją Turystyczną. W ostatnich pięciu latach wydano m.in. foldery, broszury, plakaty czy mapy, zawierające informacje dotyczące Żywiecczyzny. W celu promocji zaktualizowano również film promocyjny, który dostępny jest w trzech językach (polskim, angielskim i niemieckim). Promocja powiatu oraz atrakcji turystycznych (muzyki, rękodzieła oraz produktów regionalnych i kuchni) odbywa się również poprzez udział w krajowych i zagranicznych targach turystycznych. Wprowadzono również system identyfikacji wizualnej, czyli wykonano gadżety i materiały promocyjne zawierające logotypy powiatu żywieckiego.

Promocja powiatu żywieckiego odbywa się przede wszystkim poprzez organizację imprez kulturalnych, sportowych i turystycznych, mających charakter ponadlokalny. Wśród najbardziej popularnych imprez, organizowanych cyklicznie przez Wydział Turystyki, Kultury, Sportu i Promocji Powiatu Starostwa Powiatowego w Żywcu można wskazać m.in. na:

- Półmaraton dookoła Jeziora Żywieckiego – odbywa się co roku, od 2000 r., jest to najważniejsza tego typu impreza biegowa na Żywiecczyźnie
- Złot Turystyczno-Ekologiczny „Czyste Góry” – celem jest porządkowanie szlaków turystycznych, ochrona przyrody, integracja młodzieży w zakresie dbania o środowisko naturalne, a także promowanie walorów turystycznych i przyrodniczych Beskidów, turystyki górskiej i kwalifikowanej
- Wielkanoc w Tradycji Naszych Przodków – kultywowanie i promocja zwyczajów i obrzędów związanych z okresem Wielkiego Postu i Wielkanocy
- Dni Powiatu Żywieckiego – impreza plenerowa, w której udział biorą w szczególności organizacje pozarządowe, podczas dni powiatu odbywają się prezentacje artystyczne oraz występy zespołów reprezentujących gminy
- Przegląd Potraw Regionalnych pn. „Próbowacka Jodła Beskidzkiego” – organizowany w trakcie Dni Powiatu Żywieckiego, ma na celu propagowanie dań regionalnych typowych dla Żywiecczyzny oraz możliwość zastosowania ich we współczesnej kuchni
- Konkurs na Najaktywniejsze Szkolne Koło Krajoznawczo-Turystyczne Powiatu Żywieckiego - celem konkursu jest promowanie pieszej turystyki górskiej oraz turystyki kwalifikowanej, krzewienie postaw i świadomości ekologicznej, integracja młodzieży w zakresie dbania o środowisko naturalne.

Poniżej przedstawiono kwotę, którą przeznaczono w każdym roku na działania w zakresie promocji, które finansowane są z budżetu Powiatu Żywieckiego:

Tabela 31 Kwoty wydatkowane na promocję powiatu

Rok	Kwota
2016	288 800,00 zł
2017	365 300,00 zł
2018	481 000,00 zł
2019	358 900,00 zł
2020	317 700,00 zł

Źródło: Starostwo Powiatowe w Żywcu

2.10. Ochrona środowiska

Powiat żywiecki wyróżnia znacząca liczba obszarów chronionych występujących w prawie każdej z gmin. Szczególnie zwrócić uwagę należy na powierzchnię parków krajobrazowych (54 162,5 ha) oraz rezerwatów przyrody (617,41 ha). Przekłada się ona nie tylko na unikatowy stan środowiska naturalnego, ale również buduje atrakcyjność turystyczną powiatu.

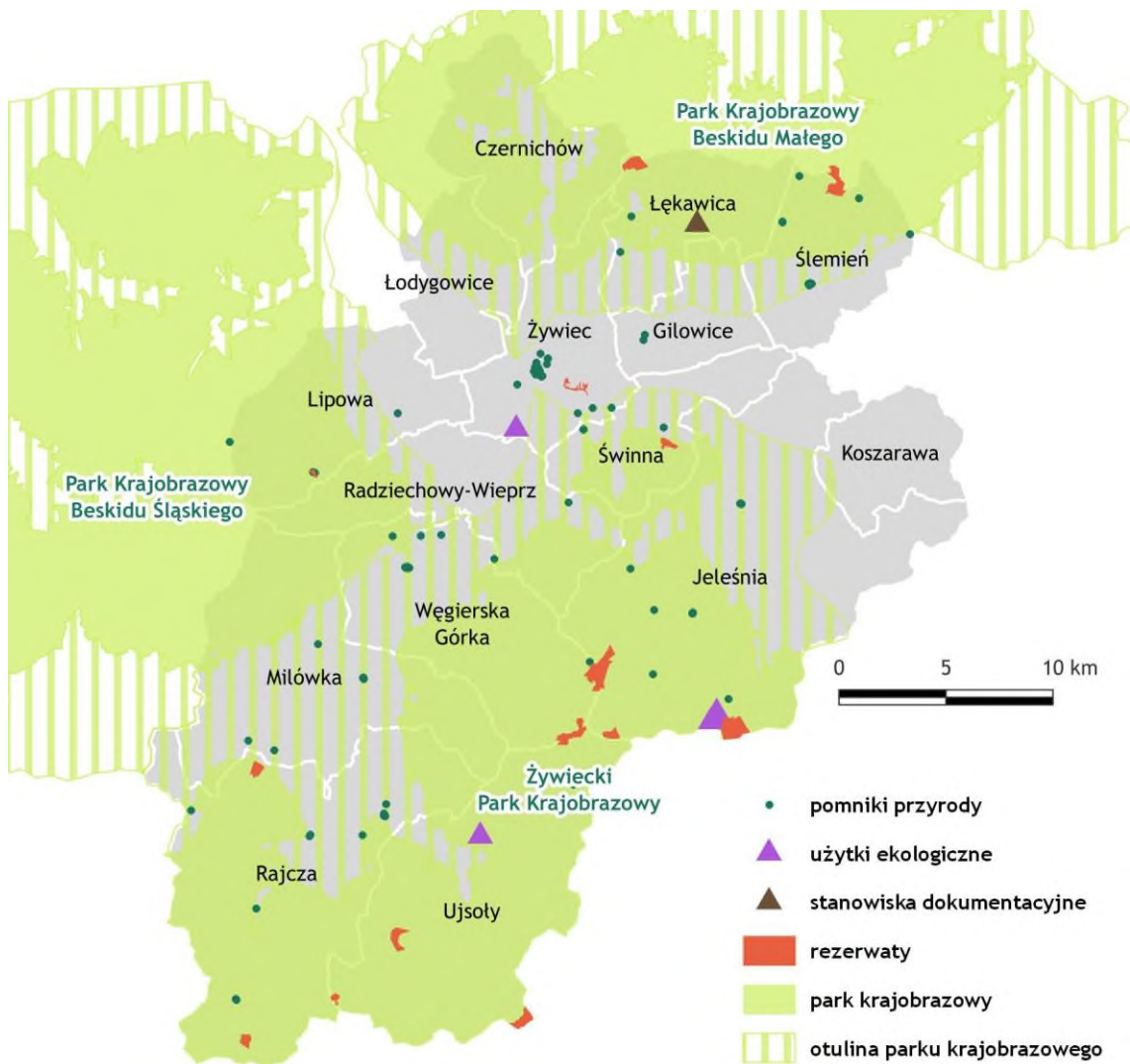
Formy ochrony przyrody

Tabela 32 Powierzchnia form ochrony przyrody w poszczególnych gminach

Gmina	Powierzchnia [ha]		
	Parki krajobrazowe	Rezerваты przyrody	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
Żywiec	405	23,2	0
Czernichów	4045	0	0
Gilowice	250	0	0
Jeleśnia	7869,5	196,7	7,87
Koszarawa	0	0	0
Lipowa	3180	7,5	0
Łękawica	3160	49,51	0
Łodygowice	840	0	0
Milówka	4113	0	0
Radziechowy-Wieprz	2780	0	0
Rajcza	9390	56,4	0
Ślemień	2010	33,2	0
Świnna	1270	23,7	0
Ujsoły	10160	132	0
Węgierska Górka	4690	95,2	0
Żywiec	405	23,2	0
Czernichów	4045	0	0
Gilowice	250	0	0
Jeleśnia	7869,5	196,7	7,87
Lipowa	3180	7,5	0
RAZEM	54162,5	617,41	7,87

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Grafika 3 Pokrycie gmin formami ochrony przyrody - mapa

Źródło: opracowanie własne

Na terenie powiatu żywieckiego znajduje się 5 obszarów Natura 2000⁷:

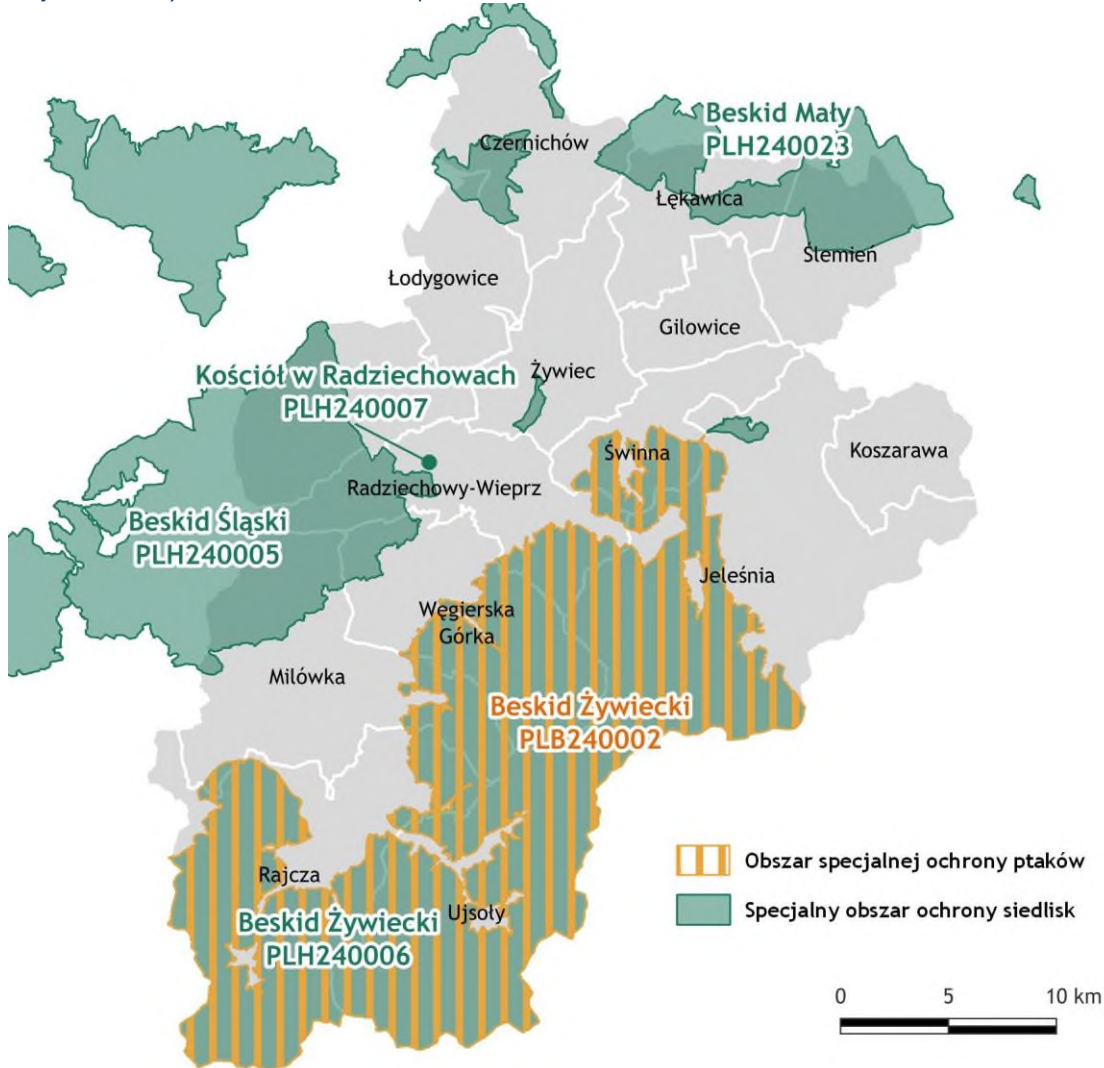
- **Beskid Śląski PLH240005** (SOO - Specjalny obszar ochrony siedlisk) – obszar zajmujący łącznie ponad 26 tys. hektarów. Położony jest w Beskidzie Śląskim, z fragmentami w obrębie Pogórza Śląskiego i w Kotlinie Żywieckiej. Obszar tworzą pasma górskie: Stożka i Czantorii oraz Baraniej Góry, zbudowane głównie z piaskowca godulskiego. Większość lasów stanowią sztuczne monokultury świerkowe. Naturalny las jodłowo-bukowo-świerkowy w wieku ok. 200 lat zachował się tylko na północno-zachodnich stokach Baraniej Góry. Tereny położone na Pogórzu Śląskim i w Kotlinie Żywieckiej są miejscem występowania bardzo rzadkich w regionie muraw kserotermicznych. Zidentyfikowano tu 17 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
- **Beskid Żywiecki PLH240006** (SOO - Specjalny obszar ochrony siedlisk) - obszar zajmujący łącznie ponad 35 tys. hektarów. Obejmuje fragment Beskidu Żywieckiego, charakteryzujący się różnorodnością form

⁷ Dane z formularzy zawartych na stronie: <http://crfop.gdos.gov.pl/>

geomorfologicznych. Najciekawsze zespoły form skalnych znajdują się w szczytowych partiach Pilska, w obrębie grzbietowej części pasma Lipowskiej, Romanki, Boraczej i Prusowa. Szatę roślinną tworzą zespoły lasów iglastych i liściastych oraz zbiorowiska nieleśne – są to typowe i dobrze zachowane zbiorowiska górskie. Występuje tu 21 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

- [Beskid Żywiecki PLB240002](#) (OSO - Obszar specjalnej ochrony ptaków) – obejmuje powierzchnię prawie 35 tys. hektarów, w całości położony jest w powiecie żywieckim. Występują tu co najmniej 4 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 1 gatunek z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Na terenie obszaru gniazduje powyżej 1% populacji krajowej głuszca.
- [Beskid Mały PLH240023](#) (SOO - Specjalny obszar ochrony siedlisk) – obszar zajmujący łącznie ponad 7 tys. hektarów. Obszar położony w masywie Beskidu Małego, w paśmie Magurki Wilkowieckiej (Czupel 933 m n.p.m.) i grupie Łamanej Skały (929 m n.p.m.). Na terenie obszaru znajduje się kilkadziesiąt skałek, jaskiń i schronisk podskalnych. Dominują tu zbiorowiska leśne, łąkowe są rzadsze, a sporadycznie występują zbiorowiska torfowiskowe, ziołoroślowe i naskalne. Stwierdzono tu łącznie obecność 15 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
- [Kościół w Radziechowach PLH240007](#) (SOO - Specjalny obszar ochrony siedlisk) – obszar znajdujący się na terenie gminy Radziechowy-Wieprz, we wsi Radziechowy, liczący 0.06 hektara. Zgodnie z Kryteriami wyboru schronień nietoperzy do ochrony w ramach polskiej części sieci Natura 2000, obiekt uzyskał 24 pkt, co daje podstawy do włączenia go do sieci Natura 2000. W ostoi znajduje się największa na śląsku kolonia rozrodcza podkowca małego (gatunek nietoperza z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG).

Grafika 4 Obszary Natura 2000 na terenie powiatu

Źródło: opracowanie własne

Oprócz Obszarów Natura 2000, na terenie powiatu żywieckiego znajduje się 15 rezerwatów przyrody:

- Śrubita – gmina Rajcza, powierzchnia prawie 25 ha,
- Szeroka w Beskidzie Małym – gmina Łękawica, powierzchnia ponad 49 ha,
- Madohora – gmina Ślemień i Andrychów, powierzchnia prawie 72 ha,
- Butorza – gmina Rajcza, powierzchnia około 30 ha,
- Romanka – gmina Węgierska Górka i Jeleśnia, ponad 124 ha powierzchni,
- Pod Rysianką – gmina Jeleśnia, około 27 ha powierzchni,
- Pilsko – gmina Jeleśnia, powierzchnia ponad 105 ha,
- Oszast – gmina Ujsoty, powierzchnia ponad 46 ha,
- Barania Góra – gmina Milówka i Wisła, powierzchnia prawie 380 ha,
- Dziobaki – gmina Ujsoty, 13 ha powierzchni,

- Gawroniec – gmina Świnna, ponad 23 ha powierzchni,
- Kuźnie – gmina Lipowa, powierzchnia około 7 ha,
- Grapa – gmina Żywiec, powierzchnia ponad 23 ha,
- Muńcoł – gmina Ujsoty, powierzchnia ponad 45 ha,
- Lipowska – gmina Węgierska Górka i Ujsoty, ponad 62 ha.

Znajdują się tu także 3 parki krajobrazowe:

- Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego,
- Park Krajobrazowy Beskidu Małego,
- Żywiecki Park Krajobrazowy.

Ponadto na terenie powiatu znajduje się 5 użytków ekologicznych:

- Stówek na Kosarach pod Hyśkowcem – gmina Żywiec, rodzaj: siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków,
- Hala Cebulowa – gmina Jeleśnia, rodzaj: bagno,
- Hala Miziowa – gmina Jeleśnia, rodzaj: siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków,
- Hala Kamieniańska - gmina Jeleśnia, rodzaj: siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków,
- Stawek w Złatnej – gmina Ujsoty, rodzaj: siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków.

Na terenie powiatu w gminie Łękawica znajduje się stanowisko dokumentacyjne Zamczysko na Ściszków Groniu. Celem ochrony jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych zapadliska grzbietowego z wychodniami skalnymi ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin⁸. Według danych GUS z 2020 r. w powiecie występuje 87 pomników przyrody, z czego najwięcej w gminach Żywiec (32), Rajcza (13) i Ślemień (10).

W 2018 r. przyjęto Uchwałą nr XXXVI/341/2018 Rady Powiatu w Żywcu *Program ochrony środowiska dla Powiatu Żywieckiego*. Realizacja założeń Programu ma wpłynąć na poprawę stanu środowiska naturalnego. W ramach dokumentu wyznaczono zadania dotyczące:

- ochrony powietrza i klimatu – 31 zadań, odwołujących się do dwóch celów strategicznych:
 - Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze powiatu żywieckiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych.
 - Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami.

⁸ crfop.gdos.gov.pl

- ochrony przed hałasem – 11 zadań, dotyczących jednego celu strategicznego:
 - Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska.
- pola elektromagnetycznego – 3 zadania, dotyczące jednego celu strategicznego:
 - Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach.
- gospodarowania wodami – 15 zadań, odwołujących się do jednego celu strategicznego:
 - System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.
- gospodarki wodno-ściekowej – 8 zadań, dla których wyznaczono ten sam cel strategiczny:
 - System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.
- gospodarowania zasobami geologicznymi – 6 zadań, dotyczących dwóch celów strategicznych:
 - Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż.
 - Racjonalna gospodarka zasobami geologicznymi.
- ochrony gleb – 10 zadań, odwołujących się do dwóch celów strategicznych:
 - Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi.
 - Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno – ekonomicznymi.
- gospodarowania odpadami – 11 zadań, w zakresie których wyznaczono dwa cele strategiczne:
 - Racjonalna gospodarka odpadami.
 - Gospodarowania odpadami innymi niż komunalne.
- zasobów przyrodniczych, w tym leśnych – 20 zadań, odwołujących się do jednego celu strategicznego:
 - Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.
- zagrożeń poważnymi awariami – 9 zadań, dotyczących dwóch celów strategicznych:
 - Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych.
 - Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska.

Szczegółowe informacje na temat stanu realizacji poszczególnych zadań zostały zawarte w *Raporcie z wykonania Programu ochrony środowiska dla Powiatu Żywieckiego za lata 2018-2019* (<https://bip-pzywiec.finn.pl/res/serwisy/pliki/25392771?version=1.0>).

Lasy na terenie powiatu żywieckiego

Według danych GUS, lesistość powiatu żywieckiego wynosi łącznie 51,9%. Wskaźnik jest zatem dużo wyższy od przeciętnej lesistości kraju (29,6%) i województwa śląskiego (32,1%). Najbardziej zalesionymi gminami są: Ujsoły (72,1%), Łękawica (65,5%) oraz Czernichów (62,4%). Najniższym wskaźnikiem lesistości charakteryzuje się gmina miejska Żywiec (15,6%) i wiejska Gilowice (22,1%), w której dominuje krajobraz rolniczy. Większość lasów należy do Skarbu Państwa – jest to 64,6% lasów powiatu. Lasy stanowiące własność prywatną zajmują 35,4%. Lasy państwowe pozostają pod nadzorem czterech nadleśnictw: Węgierska Górka, Jeleśnia, Ujsoły, Andrychów (Czernichów) i Suchej (fragment lasu w gminie Ślemień).

ten

Tabela 33 Lesistość powiatu żywieckiego w podziale na gminy – dane za 2020 r.

Gmina	Powierzchnia lasów [ha]	Lesistość gminy [%]
Czernichów	3 517,91	62,4
Gilowice	616,47	22,1
Jeleśnia	9 295,41	54,5
Koszarawa	1 539,27	48,8
Lipowa	3 067,23	52,2
Łękawica	2 801,88	65,5
Łodygowice	855,56	23,9
Milówka	5 070,46	51,3
Radziechowy-Wieprz	2 561,87	39,5
Rajcza	7 890,06	60,0
Ślemień	2 616,63	58,1
Świnna	1 471,38	37,6
Ujsoły	7 918,28	72,1
Węgierska Górka	3 952,28	51,7
Żywiec	787,26	15,6
OGÓŁEM	53 961,95	51,9

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Wody powierzchniowe i podziemne

Powiat Żywiecki położony jest w zlewni rzeki Wisły (zlewnia I rzędu). Główną rzeką powiatu jest Soła posiadająca kilka dopływów: Leśnianka, Sienka, Żylica, Żarnówka Wielka, Żarnówka Mała, Czarna, Nieledwianka, Bystra, Przybędza, Potok Radziechowy, Leśnianka, Koszarawa, Moszczanica, Łękawka, Isepnica, Nickulina, Salomonka, Żabniczanka, Cięcinka, Juszczyńska. W granicach powiatu położone są dwa zbiorniki retencyjne – Tresna (Jezioro Żywieckie) i Międzybrodzie (Jezioro Międzybrodzkie), które wchodzi w skład 3 zbiorników w kaskadzie rzeki Soły.

W poniższej tabeli zestawiono wybrane Jednolite Części Wód Powierzchniowych powiatu żywieckiego. Stan ogólny wód według badań przeprowadzonych w latach 2014-2019 został oceniony jako zły. Większość wód posiada stan chemiczny poniżej dobrego i umiarkowany stan lub potencjał ekologiczny.

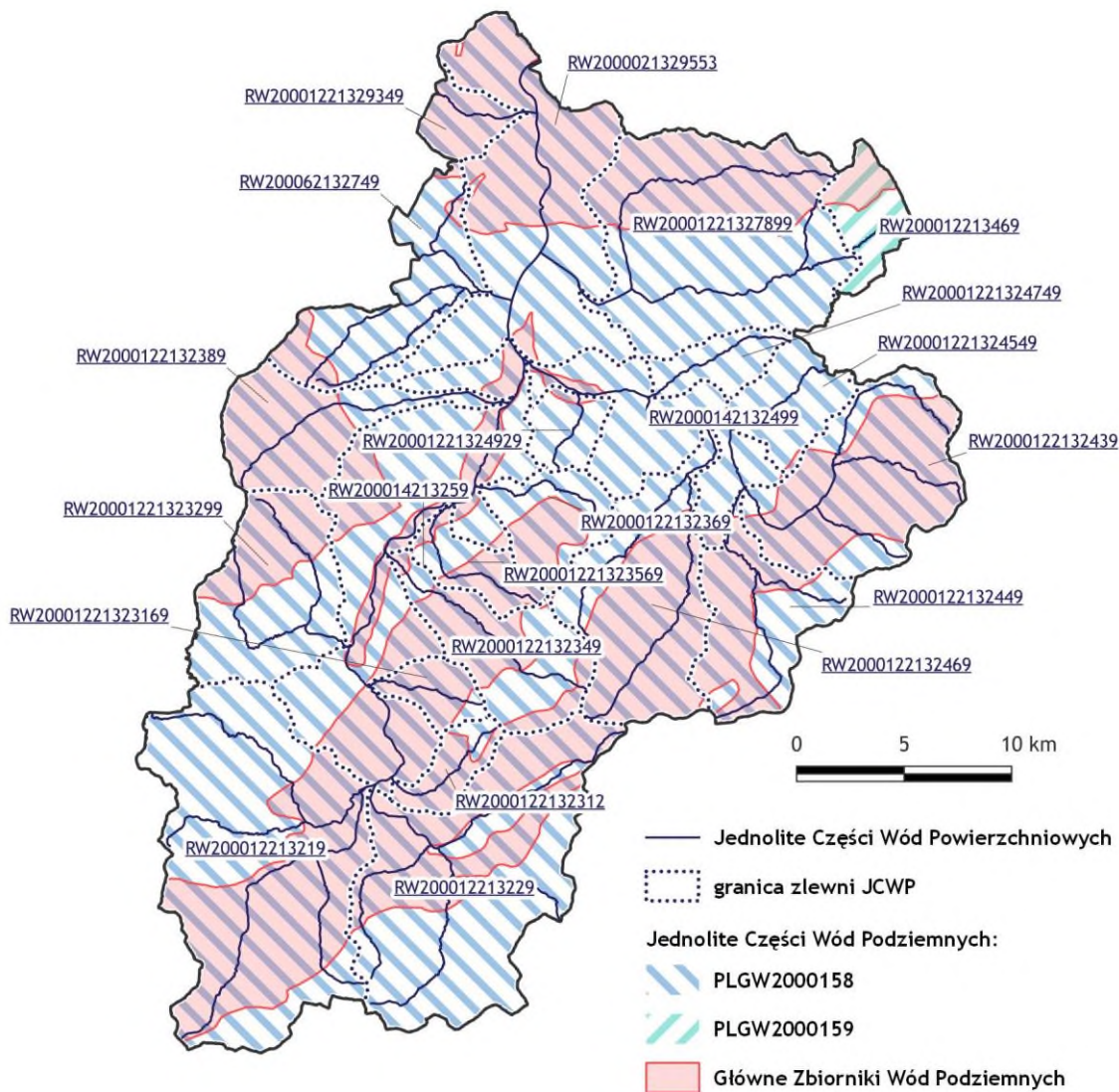
Tabela 34 Ocena stanu wybranych JCWP na terenie powiatu żywieckiego

Kod JCWP	Nazwa	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
PLRW20001221323299	Bystra - ujście do Soły	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW20001221323569	Cięcinka - ujście do Soły	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW2000142132499	Koszarawa - ujście do Soły	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW2000122132449	Krzyżówka - ujście do Koszarawy	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW200012213219	Soła - powyżej Rycerki	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW200014213259	Soła - wpływ do zbiornika Tresna	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW2000122132469	Sopotnia - ujście do Koszarawy	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW200012213229	Woda Ujsolska - most w Rajczy	dobry stan ekologiczny	brak możliwości wykonania oceny	brak możliwości wykonania oceny
PLRW2000021329553	Zb. Międzybrodzie - w rejonie zapory, Kaskada Soły	dobry potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW2000122132349	Żabniczanka - ujście do Soły	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Powiat żywiecki znajduje się w obrębie Jednolitych Części Wód Podziemnych o numerze 158. Na obszarze powiatu znajdują się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych: nr 446 - Dolina rzeki Soły, nr 445 – Magura (Babia Góra), nr 447 - Beskid Mały i nr 348 - Zbiornik Beskidu Śląskiego. Największy zasięg przestrzenny na terenie powiatu ma zbiornik warstw Magura (445).

Grafika 5 Wody powierzchniowe powiatu żywieckiego – mapa

Źródło: opracowanie własne

Gospodarka wodno-kanalizacyjna i gospodarka odpadami

Według danych GUS z 2019 r. powiat żywiecki odznacza się niskim stopniem zwodociągowania (60,4%) w porównaniu do średniej kraju (92,2%) i województwa śląskiego (95,8%). Długość sieci wodociągowej w 2019 r., wynosiła ponad 825 km. Średnie zużycie wody na jednego mieszkańca wynosi 13 m³ rocznie. Jest to wartość zaniżona, ze względu na niewielki odsetek korzystających z sieci wodociągowej w poszczególnych gminach. W gminach o wysokim stopniu zwodociągowania takich jak Łodygowice i Żywiec, średnie zużycie wody na jednego mieszkańca wynosi ponad 20 m³ rocznie.

Stopień skanalizowania w powiecie jest wyższy (79,9%) niż w Polsce (71,2%) i województwie (78,6%). Długość sieci kanalizacyjnej w 2019 r. w powiecie żywieckim wyniosła 1 587 km. Stopień skanalizowania jest w powiecie zróżnicowany. Najlepiej skanalizowana jest gmina Łodygowice i Koszarawa, gdzie prawie 100% ludności

korzysta z sieci kanalizacyjnej. Najgorzej sytuacja przedstawia się w gminie Ślemień i Jeleśnia, gdzie z kanalizacji korzysta odpowiednio 37% i 49,6% ludności.

Tabela 35 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna na terenie powiatu żywieckiego w 2019 r.

Gmina	Długość sieci wodociągowej, czynnej sieci rozdzielczej [km]	Odsetek ludności korzystający z sieci wodociągowej [%]	Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m3]	Długość sieci kanalizacyjnej [km]	Odsetek ludności korzystający z sieci kanalizacyjnej [%]	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną [dam3]
Czernichów	24,2	44,6	11,0	80,5	82,3	240,0
Gilowice	52,5	62,5	12,0	101,9	95,2	182,5
Jeleśnia	20,9	43,9	10,6	104,2	49,6	370,9
Koszarawa	-	-	-	37,3	99,8	62,0
Lipowa	89,5	76,5	15,2	120,9	87,5	259,0
Łękawica	23,3	61,1	11,9	82,2	78,9	134,2
Łodygowice	142,4	98,9	21,0	181,0	99,9	369,0
Milówka	63,0	33,9	2,8	114,4	60,4	214,4
Radziechowy-Wieprz	59,3	63,8	15,8	108,1	94,1	334,5
Rajcza	3,0	8,6	0,7	134,7	58,6	199,5
Ślemień	27,0	36,8	1,2	27,1	37,0	107,1
Świnna	33,8	41,8	2,5	63,3	77,9	679,5
Ujsoły	-	-	-	66,2	64,4	104,6
Węgierska Górka	66,0	60,5	11,5	115,2	87,0	348,1
Żywiec	220,4	89,0	23,4	250,1	86,6	2062
Powiat żywiecki	825,3	60,4	13,0	1587,1	79,9	5667,3

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2019 r. na terenie powiatu żywieckiego zebrano 17 877,55 t zmieszanych odpadów komunalnych, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi 116,9 kg rocznie. Najwięcej odpadów zmieszanych w przeliczeniu na jednego mieszkańca zebrano w gminie Żywiec (184,2 kg), najmniej w gminie Łękawica (36,3kg). Prawie 88% wszystkich odpadów pochodzi z gospodarstw domowych. W porównaniu z latami poprzednimi, udział odpadów zebranych selektywnie stale rośnie. Najlepszą efektywnością selekcji odpadów charakteryzuje się gmina Łękawica (87,1%) i Gilowice (82,4%). Najgorzej pod tym względem wypada gmina Jeleśnia (24,2%) i Milówka (33,6%). W 2019 r. statystyczny mieszkaniec powiatu żywieckiego wyprodukował 253 kg zmieszanych odpadów komunalnych, a w 2020 r. około 278 kg. To daje wzrost o prawie 10% w ciągu jednego roku.

Na terenie powiatu funkcjonuje 10 komunalnych oczyszczalni ścieków⁹:

- 4 oczyszczalnie ścieków mechaniczno – biologiczne w gminie Czernichów (Międzybrodzie Żywieckie, Międzybrodzie Bialskie, Czernichów, Tresna),
- Oczyszczalnia w Żywcu administrowana przez MPWiK Sp. z o.o. w Żywcu, która jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną z usuwaniem biogenów,

⁹ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego, 2017 r.

- Oczyszczalnia ścieków z trzecim stopniem oczyszczania ścieków (hydroponik) w Łękawicy przy ul. Krakowskiej 2, biologiczno-mechaniczna,
- Oczyszczalnia ścieków w Ciężynie,
- Oczyszczalnia ścieków w Zwardoniu,
- Oczyszczalnia ścieków w Ślemieniu,
- Oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna w miejscowości Glinka.

Tabela 36 Odpady komunalne zebrane selektywnie i zmieszane w powiecie żywieckim w 2019 r.

Gmina	Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku [t]	Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca [kg]	Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku [t]	Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku [%]	Odpady zmieszane i zebrane selektywnie w ciągu roku razem [t]
Czernichów	430,64	63,6	662,76	60,6	1 093,4
Gilowice	336,07	53,8	1 576,5	82,4	1 912,57
Jeleśnia	1 797,55	135,3	574,05	24,2	2 371,6
Koszarawa	355,0	148,7	224,84	38,8	579,84
Lipowa	954,77	88,4	2 308,41	70,7	3 263,18
Łękawica	165,55	36,3	1 122,74	87,1	1 288,29
Łodygowice	1 492,76	103,0	1 655,7	52,6	3 148,46
Miłówka	1 279,28	127,3	646,53	33,6	1 925,81
Radziechowy-W.	939,7	71,7	2 428,03	72,1	3 367,73
Rajcza	835,23	94,5	851,0	50,5	1 686,23
Ślemień	222,89	63,2	218,62	49,5	441,51
Świnna	882,64	109,2	1 583,44	64,2	2 466,08
Ujsoły	497,7	111,4	313,0	38,6	810,7
Węgierska Górka	1 941,43	128,8	1 349,79	41,0	3 291,22
Żywiec	5 746,34	184,2	5 328,62	48,1	11 074,96
Powiat żywiecki	17 877,55	116,9	20 844,03	53,8	38 721,58

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Zgodnie z systemem przyjętym w „Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022” gminy powiatu żywieckiego przynależą do III Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi. Na terenie powiatu funkcjonuje 9 Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami aktualnie gospodarkę komunalną regionu III obsługują regionalne instalacje¹⁰:

- Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o., ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz,
- Zakład Techniki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Okrężna 5, 44-240 Żory,
- Zakład Zieleni Miejskiej w Rybniku, ul. Pod Lasem 64, 44-210 Rybnik,
- PPHU KOMART Sp. z o.o., ul. Szpitalna 7, 44-194 Knurów,
- COFINCO POLAND Sp. z o.o., ul. Graniczna 29, 40-017 Katowice,

¹⁰ Ibidem

- Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o., ul. Zdrojowa, 43-200 Pszczyna,
- SEGO Sp. z o.o., ul. Oskara Kolberga 65, 44-251 Rybnik,
- BEST-EKO” Sp. z o.o., ul. Gwarków 1, 44-240 Żory,
- Zakład Gospodarki Odpadami S.A., ul. Krakowska 315 d, 43-300 Bielsko-Biała,
- BESKID ŻYWIEC Sp. z o.o., ul Kabaty 2, 34-300 Żywiec,
- MASTER - Odpady i Energia Sp. z o.o., ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy.

Zanieczyszczenie powietrza

Na jakość powietrza powiatu żywieckiego mają wpływ 3 główne źródła emisji zanieczyszczeń do atmosfery:

- punktowe,
- powierzchniowe,
- liniowe.

Emisja punktowa to emisja pochodząca z emitatorów dużych zakładów energetycznych i przemysłowych, takich jak między innymi: Ponar Żywiec, Famed S.A. w Żywcu, Metalpol Węgierska Górka, Śrubena S.A. Żywiec. W 2020 r. emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie żywieckim wynosiła 9 ton zanieczyszczeń pyłowych oraz 61 321 ton zanieczyszczeń gazowych. W latach 2011-2020 emisja pyłów spadła o 53%. Natomiast w tym samym okresie emisja szkodliwych gazów wzrosła aż o 78%.

Tabela 37 Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie żywieckim w latach 2011-2020

Gmina	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie - gazowe [t/rok]	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie - pyłowe [t/rok]
2011	34 484	19
2012	34 672	19
2013	72 245	21
2014	68 209	13
2015	68 897	10
2016	69 825	9
2017	65 229	11
2018	62 947	11
2019	62 411	12
2020	61 321	9

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Powierzchniowe źródła emisji obejmują liczne źródła pochodzące z indywidualnych systemów grzewczych małej mocy, tzw. emisja niska. Wprowadzanie pyłów i gazów do powietrza następuje na niewielkiej wysokości, a zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania, zwykle na obszarach zwartej zabudowy mieszkaniowej. Zjawisko emisji niskiej wynika ze spalania paliw niskiej jakości, a także z nielegalnego spalania odpadów w paleniskach domowych.

Emisja liniowa to kolejny czynnik decydujący o stanie jakości powietrza w powiecie żywieckim. Liniowe źródła emisji związane są z komunikacją i transportem. Na emisję liniową składają się:

- emisja spalinowa,
- emisja poza spalinowa – ze ścierania opon, okładzin hamulcowych, nawierzchni jezdni,
- emisja wtórna – unoszenie pyłu z podłoża.

W zakresie emisji ze źródeł liniowych poziom zanieczyszczenia powietrza jest zależny w największym stopniu od natężenia ruchu, udziału różnego rodzaju kategorii pojazdów na poszczególnych trasach komunikacyjnych. Przyczyną nadmiernej emisji zanieczyszczeń ze środków transportu jest również zły stan techniczny pojazdów oraz nieprawidłowa ich eksploatacja. Zanieczyszczenia pochodzące z ciągów komunikacyjnych są trudne do wyeliminowania, wobec ciągłej rozbudowy dróg i przybywania z rok na rok liczby pojazdów samochodowych. Problemem jest także zły stan techniczny i wiek pojazdów.

Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach corocznie wykonuje *Roczną ocenę jakości powietrza w województwie śląskim*. Na terenie województwa wydzielono 5 stref, dla których dokonuje się oceny jakości powietrza. Powiat żywiecki przynależy do strefy śląskiej. W 2020 r. stwierdzono przekroczenia wartości norm dla benzo(a)pirenu, pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} (klasa C).

Na terenie powiatu żywieckiego dużym problemem jest tzw. „niska emisja” czyli wysokie stężenie pyłów i szkodliwych gazów, które pochodzą z domowych pieców grzewczych i transportu spalinowego.

Najpopularniejszym paliwem jest węgiel kamienny i drewno. Zgodnie z ustawą antysmogową od 1 września 2017 r. nie wolno spalać mułu węglowego i miazgi – były to najchętniej wybierane paliwa przez mieszkańców powiatu. Część instytucji publicznych i zakładów przemysłowych ograniczyło emisję zanieczyszczeń, jednak głównym problemem są zanieczyszczenia pochodzące z palenisk domowych. Dotychczas nie można zmusić osób fizycznych do zmiany sposobu ogrzewania lub przynajmniej wybierania lepszego paliwa na opał – tak jak to jest w przypadku zakładów przemysłowych i przedsiębiorstw. Problemem jest nieumiejętna technika palenia w piecach domowych, powodująca nadmierną emisję pyłów do atmosfery, a także spalanie śmieci. Zgłaszanie osób, które łamią prawo paląc w piecu śmieci jest w gminach wiejskich utrudnione - należy napisać pismo do urzędu gminy. W Żywcu działa Straż Miejska, do której mieszkańcy mogą wykonać zgłoszenie. W gminach wiejskich tego brakuje – przez to nie ma tylu prowadzonych kontroli co w mieście. Inną kwestią jest także to, że części mieszkańców powiatu nie stać na wymianę pieca czy paliwa na te lepszej jakości.

Powiat żywiecki jest obszarem, na którym często przekraczane są normy stężeń dla pyłu zawieszonego PM₁₀. Jest to mieszanina stałych i ciekłych cząstek o średnicy mniejszej niż 10 μm (mikrometrów) znajdujących się w powietrzu w postaci aerozolu. Poziom dopuszczalny stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM₁₀ wynosi

40 µg/m³¹¹. W analizowanym okresie, przekroczenie wartości normy zanotowano w 2016, 2017 i 2018 roku. W latach 2019-2020 zauważalny jest spadek rocznej wartości stężenia pyłu.

Tabela 38 Stężenie pyłu zawieszonego PM10 w latach 2016-2020 [µg/m³]

Miesiąc	2016	2017	2018	2019	2020
Styczeń	93	142	58	65	57
Luty	55	110	98	55	27
Marzec	50	50	91	38	40
Kwiecień	41	31	33	33	33
Maj	29	28	25	20	22
Czerwiec	22	19	23	22	19
Lipiec	18	18	23	18	16
Sierpień	21	21	25	20	19
Wrzesień	31	26	28	19	23
Październik	39	31	45	33	26
Listopad	47	58	71	46	47
Grudzień	83	49	45	40	62
OGÓŁEM	44	48	47	34	33

Źródło: dane ze strony <http://powietrze.katowice.wios.gov.pl/>

Poziom dopuszczalny stężenia średniego 24-godzinnego dla pyłu zawieszonego PM10 wynosi 50 µg/m³. Według danych pomiarowych dla stacji Żywiec (ul. Kopernika), jedynej stacji na terenie powiatu, w 2020 r. stężenie pyłu PM10 w powietrzu było przekraczane 59 razy¹²:

- w styczniu – 15 razy,
- w lutym – 3 razy,
- w marcu – 10 razy,
- w kwietniu – 1 raz,
- w październiku – 1 raz,
- w listopadzie – 12 razy,
- w grudniu – 17 razy.

Projekty proekologiczne

Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu zrzesza następujące gminy: Gilowice, Jeleśnia, Koszarawa, Lipowa, Łodygowice, Miłówka, Radziechowy – Wieprz, Rajcza, Węgierska Górka oraz Żywiec. Głównym zadaniem ZMG ds. Ekologii jest realizacja przedsięwzięć proekologicznych na terenie zrzeszonych gmin. Początki Związku sięgają 1991 r., zaś pod obecną nazwą funkcjonuje od 2000 r. Jest podmiotem odpowiedzialnym za realizację i koordynację projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie”. Faza I projektu zakończyła się 31 grudnia 2010

Ujsoły,

sięgają

¹¹ Dane ze strony <http://smog.imgw.pl/>

¹² Dane ze strony <http://powietrze.katowice.wios.gov.pl/>

r. Głównym zadaniem była modernizacja i rozbudowanie oczyszczalni ścieków w Żywcu, Cięcinie i Zwardoniu. Faza II projektu zakończyła się 31 grudnia 2015 r. Celem było wybudowanie około 1 200 km sieci kanalizacyjnej, uszczelnienie istniejącej sieci oraz wykonanie instalacji osuszających osady ściekowe.

Tabela 39 Liczba przyłączy i wykonanej sieci kanalizacyjnej w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie – faza II”

Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie - faza II		
Nazwa Gminy	Długość wykonanej sieci kanalizacyjnej [km]	Ilość wykonanych przyłączy [szt.]
Żywiec	111,7	1 444
Gilowice	137,2	1 744
Jeleśnia	163	1368
Koszarawa	52,2	799
Lipowa	162,6	2 341
Łodygowice	248,3	3 433
Radziechowy-Wieprz	112,3	1 782
Węgierska Górka	17,1	256
Milówka	97,9	1 480
Rajcza	123,9	1 958
Ujsoły	59,1	811
Razem	1 285,3	17 416

Źródło: dane ZMGE w Żywcu.

„Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie – Faza IIA” jest projektem, który kontynuuje zadania określone w fazie II, obejmując dalszą rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Zakończenie realizacji projektu planowane jest na koniec 2022 r. W poniższej tabeli przedstawiono planowaną ilość wykonanej sieci kanalizacyjnej i przyłączy.

Tabela 40 Liczba przyłączy i wykonanej sieci kanalizacyjnej w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie – faza IIA”

Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie - faza II		
Nazwa Gminy	Długość wykonanej sieci kanalizacyjnej [km]	Ilość wykonanych przyłączy [szt.]
Żywiec	11,4	91
Gilowice	44,1	1 802
Jeleśnia	24,2	284
Koszarawa	10,9	149
Lipowa	8,9	110
Łodygowice	7,6	200
Radziechowy-Wieprz	0,8	8
Węgierska Górka	10,0	271
Milówka	6,2	106
Rajcza	9,3	81
Ujsoły	133,4	3 102
Razem	11,4	91

Źródło: dane ZMGE w Żywcu.

ZMG w Żywcu opracował również koncepcję Fazy III, w ramach której powstał dokument określający najważniejsze kierunki inwestycji w regionie. Jest to koncepcja rozwoju gmin, która definiuje trzy strefy i dotyczące ich kierunki działań¹³:

- Strefa I - strefa zurbanizowana - tereny położone na zachód od rzeki Soły, przylegające do południowej granicy gmin Łodygowice i Żywca, z centralną rolą miasta Żywca. Strefa pełni funkcję administracyjną i gospodarczą oraz dotyczy kultury i edukacji.
- Strefa II - strefa zrównoważonego rozwoju rolnictwa - obejmuje obszar pokrywający północno-wschodnie tereny powiatu. Strefa ma rozwijać rolnictwo ekologiczne.
- Strefa III - strefa natury i aktywności - obszar na południe od rzeki Koszarawy i na wschód od rzeki Soły. Strefa ma wspierać aktywne formy wypoczynku.

ZMG przystąpił do projektu „Ograniczenie niskiej emisji na terenie działalności Związku Międzygminnego ds. Ekologii w Żywcu” – STOP SMOG. Dofinansowanie przyznane jest w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014–2020: Oś priorytetowa IV Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna, działanie 4.3 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej, poddziałanie 4.3.4 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej*. W dniu 8 listopada 2019 r. podpisano umowę z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego, w ramach którego wypłacono dofinansowanie unijne w wysokości 14 324 848,50 zł na realizację 434 inwestycji na terenie 11 gmin. Konsorcjum firm Kreatus Sp. z o.o. oraz

¹³ Dane ze strony <http://zmge.zywiec.pl/>

EKOSCAN INNOWACJA I ROZWÓJ sp. z o.o. zostało wybrane na Operatora Projektu i Inspektora Nadzoru. Projekt ma na celu ograniczenie emisji dwutlenku węgla i szkodliwych pyłów do atmosfery przez wymianę pieców grzewczych, modernizację instalacji elektrycznych i gazowych oraz zamontowanie nowoczesnych instalacji grzewczych.

Projekt „Słoneczna Żywiecczyzna” jest realizowany przez ZMG w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020: Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna, działanie 4.1 Odnawialne źródła energii, poddziałanie 4.1.3 Odnawialne źródła energii. W siedzibie Urzędu Marszałkowskiego w Katowicach w dniu 19 sierpnia 2021 r. podpisano umowę na realizację projektu, w ramach którego otrzymano dofinansowanie unijne w wysokości 52 022 712,50 zł. Kwota ma zostać przeznaczona na realizację 3 000 szt. instalacji na terenie 10 gmin w powiecie żywieckim.

Projekt „Słoneczna Żywiecczyzna II” jest realizowany przez gminy: Ślemień, Świnna i Łękawica. Zakłada budowę 160 instalacji o mocy ok. 4 kW każda. Projekt jest współfinansowany z Unii Europejskiej w ramach konkursu RPO WSL 2014-2020 nr RPSL.04.01.02-IZ.01-24-339/19, Oś Priorytetowa IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii gospodarka niskoemisyjna, działanie 4.1 Odnawialne źródła energii, poddziałanie 4.1.2. Odnawialne źródła energii - RIT. Celem projektu jest przede wszystkim rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie powiatu żywieckiego i redukcja tzw. niskiej emisji. Ponadto zakłada integrację rozproszonych źródeł wytwórczych, co ma podnieść poziom bezpieczeństwa energetycznego powiatu, redukcję kosztów eksploatacyjnych budynków mieszkalnych oraz podniesienie świadomości mieszkańców gmin. Termin realizacji projektu ustalono na 19.10.2020–30.11.2021 r. Całkowita wartość projektu ma wynieść 3 320 606,47 zł z czego 2 358 033,02 zł zostanie dofinansowane.

Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu pełni rolę Lidera w Żywieckim Klastrze Energii. Klaster Energii „Żywiecka Energia Przyszłości” powstał 9 lutego 2017 r. na podstawie podpisania umowy cywilno-prawnej uczestników Klastra. Umowę podpisało ponad 20 podmiotów: ZMG w Żywcu, samorządy gminne, Starostwo Powiatowe, lokalni przedsiębiorcy, Tauron Dystrybucja, Centrala Zaopatrzenia Hutnictwa S.A., spółka i-Energia, Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej będąca reprezentantem środowiska naukowego. Celem Klastra Energii jest działanie na rzecz rozwoju energetycznego i wspieranie gospodarki zeroemisyjnej. Klaster planuje tworzyć lokalne spółdzielnie energetyczne i współpracować z największymi firmami w powiecie żywieckim. Dzięki temu, poprawie ulegnie wizerunek powiatu, jako przyjaznego ekologii. Do 2030 r. rejon powiatu żywieckiego ma się cechować niezależnością energetyczną i stać się ekologicznym regionem turystycznym.

Cele szczegółowe Klastra to¹⁴:

¹⁴ Dane ze strony <http://klasterzywiec.pl/>

- planowanie, wytwarzanie, dystrybucja obrotu energią elektryczną oraz równoważenia zapotrzebowania na energię w ramach sieci dystrybucyjnej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV,
- planowanie, wytwarzanie, koordynacja i dystrybucja energii cieplnej, w szczególności produkowanej w skojarzeniu,
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarce energetycznej Żywiecczyny ze szczególnym uwzględnieniem potencjału lokalnych zasobów (źródeł) energii,
- kreowanie i wdrażanie przedsięwzięć z zakresu elektromobilności,
- poprawa efektywności energetycznej w zasobach publicznych, sektorze przedsiębiorstw, lokalnych społeczności i mieszkańców,
- planowanie, koordynacja i realizacja zadań mających na celu ograniczenie i likwidację niskiej emisji w zasobach mieszkaniowych, obiektach publicznych oraz przedsiębiorstwach.

2.11. Organizacje pozarządowe i pożytku publicznego

Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji na 1 000 mieszkańców w 2020r. w powiecie żywieckim wynosiła 3,22. To więcej niż wartość dla województwa śląskiego (2,93), lecz mniej w porównaniu do średniej dla kraju (3,93).

Tabela 41 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w powiecie żywieckim

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Polska	3,68	3,85	3,68	3,83	3,93
Śląskie	2,75	2,87	2,73	2,85	2,93
Powiat żywiecki	3,04	3,23	3,07	3,18	3,22
Żywiec	4,83	5,13	4,59	4,86	4,88
Czernichów	3,23	3,23	3,23	3,41	3,3
Gilowice	2,42	2,57	2,72	2,72	2,69
Jeleśnia	2,91	3,15	2,92	3,01	3,03
Koszarawa	2,06	2,52	2,51	2,53	2,56
Lipowa	1,88	2,33	2,31	2,4	2,48
Łękawica	4,45	4,18	4,18	4,17	4,17
Łodygowice	2,12	2,17	1,94	1,99	2,12
Milówka	3,39	3,48	3,08	3,28	3,29
Radziechowy-Wieprz	1,68	1,76	1,83	1,84	1,91
Rajcza	3,58	3,94	4,18	4,2	4,48
Ślemień	2,26	2,26	2,26	2,27	2,26
Świnna	2,35	2,35	2,47	2,48	2,36
Ujsoły	3,07	3,52	3,33	3,16	3,63
Węgierska Górka	2,18	2,37	2,32	2,59	2,53

Źródło: dane GUS, 2021r.

Rada Powiatu Żywieckiego co roku uchwałą przyjmuje Program Współpracy Powiatu Żywieckiego z organizacjami pozarządowymi. Aktualna, przyjęta na rok 2021 to uchwała nr XIX/233/2020 z dnia

26 października 2020 r. Cele Programu Współpracy Powiatu Żywieckiego z organizacjami pozarządowymi są następujące:

- Celem głównym Programu jest budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, służącego rozpoznawaniu i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców oraz wzmocnieniu roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów lokalnych.
- Cele szczegółowe:
 - a) umocnienie lokalnych działań, stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych,
 - b) zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w powiecie,
 - c) poprawa jakości życia poprzez pełniejsze zaspokojenie potrzeb społecznych,
 - d) integracja podmiotów polityki lokalnej obejmującej swym zakresem sferę zadań publicznych.

Przedmiotem współpracy Powiatu Żywieckiego z organizacjami pożytku publicznego i pozarządowego jest realizacja zadań powiatu określonych w ustawach. Organizacje mogą podjąć współpracę z Powiatem, jeśli prowadzą działalność na jego terenie w zakresie, który odpowiada konkretnym zadaniom Powiatu Żywieckiego. W Programie Współpracy Powiatu Żywieckiego z organizacjami pozarządowymi określono zakres zadań publicznych zaliczanych do sfery pożytku publicznego. Należą do nich zadania z zakresu¹⁵:

- Kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej,
- Turystyki i krajoznawstwa,
- Ratownictwa i ochrony ludności,
- Działalności na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy pomiędzy społeczeństwami,
- Ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- Ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
- Udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz podejmowania działań z zakresu edukacji prawnej,
- Działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Promocji i organizacji wolontariatu.

¹⁵ Dane zawarte w Uchwale Rady Powiatu w Żywcu nr XIX/233/2020 z dnia 26 października 2020 r.

Realizacja Programu ma opierać się na sześciu zasadach¹⁶:

- Pomocniczości – wzajemne wspieranie się Powiatu i organizacji w ramach realizacji przydzielonych zadań,
- Suwerenności – obie strony samodzielnie określają sposób realizacji zadań, z uwzględnieniem postanowień zawartych w umowach,
- Partnerstwa – prowadzenie wzajemnych konsultacji między podmiotami Programu w trakcie realizacji zadań,
- Efektywności – efektywne wykorzystywanie środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań,
- Uczciwej konkurencji – jednakowe, równe szanse dla podmiotów realizujących zadania publiczne oraz jednakowa możliwość uzyskania dotacji,
- Jawności – zapewnienie niezbędnych informacji podmiotom Programu umożliwiających realizację powierzonych im zadań.

Na stronie internetowej Starostwa Powiatowego uruchomiono zakładkę dotyczącą organizacji pozarządowych i pożytku publicznego (<http://www.zywiec.powiat.pl/blog/organizacje-pozarządowe>). Można tam znaleźć szczegółowe informacje dotyczące organizacji, działających na terenie powiatu żywieckiego.

2.12. Bezpieczeństwo mieszkańców powiatu

Policja

Organizacja działań Policji na terenie powiatu żywieckiego opiera się na funkcjonowaniu Komendy Powiatowej Policji w Żywcu oraz sześciu Komisariatów Policji w: Jeleśni, Węgierskiej Górcie, Rajczy, Łodygowicach, Milówce i Gilowicach, którego siedziba znajduje się w budynku Komendy Powiatowej Policji w Żywcu. W związku z koniecznością poprawy bezpieczeństwa mieszkańców gmin Czernichów, Gilowice, Łękawica i Ślemień oraz zmniejszenia czasu potrzebnego na interwencję zostanie powołany do życia komisariat do ich obsługi. Według *Informacji o stanie bezpieczeństwa publicznego*¹⁷ za 2019 r. zrealizowano większość zadań zaplanowanych na 2019 r., co skutkowało względnie niskim stanem zagrożenia przestępczością na terenie powiatu oraz wysokim poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców.

W latach 2016-2020 ogólna liczba przestępstw zmalała o prawie 23% - w 2020 r. odnotowano ich 2 666. Trend ten jest zauważalny we wszystkich kategoriach przestępstw. Przede wszystkim znacząco spadła liczba pobic (-63%) i uszkodzeń ciała (-62%). Wyjątkiem stanowią przestępstwa związane ze zniszczeniem

¹⁶ Ibidem

¹⁷ „Informacja o stanie bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu żywieckiego w świetle oceny realizacji zadań przez Komendę Powiatową Policji w Żywcu i podległe jej jednostki w 2019 r.”

mienia, gdzie ich liczba w ostatnich latach nieco wzrosła (4%) oraz przestępstwa narkotykowe, których liczba utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela 42 Przestępstwa na terenie powiatu żywieckiego w latach 2016-2020

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Ogólna liczba przestępstw	3455	2906	4667	3606	2666
Kradzież	366	301	283	302	237
Kradzież z włamaniem	316	206	232	233	242
Rozbój	20	21	13	20	15
Uszkodzenie ciała	111	103	71	76	42
Pobicie	35	24	27	26	13
Zniszczenie mienia	178	144	162	173	186
Przestępstwa narkotykowe	143	150	173	306	143
Oszustwo	1005	432	2143	1176	577
Nietrzeźwi kierujący	432	413	453	436	342
Przeciwko funkcjonariuszom	43	53	26	59	32

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Żywcu.

Jeśli chodzi o bezpieczeństwo na drogach, analizie poddano statystyki dotyczące liczby kolizji, wypadków drogowych oraz liczba ewentualnych ofiar. Biorąc pod uwagę okres od 2016 r. do 2020 r. liczba wypadków zmalała o 66%, podobnie jest z liczbą rannych (spadek o 63%). Niestety wzrosła liczba ofiar śmiertelnych (wzrost o 150%). Liczba kolizji drogowych utrzymuje się na podobnym poziomie. W 2020 r. kilkakrotnie wzrosła liczba przeprowadzanych kontroli stanu trzeźwości.

Według danych z 2019 r.¹⁸ najczęstszymi przyczynami wystąpienia zdarzeń drogowych było niedostosowanie prędkości do warunków ruchu, nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu oraz niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami. Problemem jest także nieodpowiedzialne zachowanie pieszych - którzy przechodzą przez jezdnię nie upewniając się, czy jest bezpiecznie, przechodzą na czerwonym świetle, w miejscach nieoznakowanych lub zza samochodów. W 2020 r. odnotowano 22 tego typu zdarzenia. Najniebezpieczniejsza pod tym względem jest droga wojewódzka nr 946 w kierunku Suchej Beskidzkiej. Za uzasadnione uznaje się prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa przy najczęściej uczęszczanych drogach.

Tabela 43 Zdarzenia w ruchu drogowym na terenie powiatu żywieckiego w latach 2016-2020

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba zdarzeń	1301	1524	1427	1426	1226
Liczba wypadków	185	121	93	69	63
Liczba ofiar śmiertelnych	4	10	3	10	10
Liczba rannych	206	210	136	94	77
Liczba kolizji	1181	1403	1334	1360	1163

¹⁸ Ibidem.

Liczba kontroli stanu trzeźwości	203	267	231	246	1451
----------------------------------	-----	-----	-----	-----	------

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Żywcu.

Przyglądając się zjawisku przemocy w rodzinie wśród mieszkańców powiatu żywieckiego należy zwrócić uwagę na spadek liczby osób dotkniętych przemocą w rodzinie, który na przestrzeni analizowanego okresu wynosi 45%. Liczba osób podejrzewanych o przemoc i liczba zakładanych niebieskich kart również spadła – odpowiednio o 31% i 27%, co należy uznać za pozytywne zjawisko.

Tabela 44 Przemoc domowa w powiecie żywieckim w latach 2016-2020

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba ofiar przemocy	622	558	471	414	341
Liczba osób podejrzewanych o przemoc	331	320	305	280	228
Liczba niebieskich kart	400	392	343	318	293

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Żywcu.

Straż Pożarna

W 2020 r. liczba pożarów w powiecie żywieckim wzrosła o prawie 13% w porównaniu do 2016 r. Tendencję wzrostową odnotowano także dla miejscowych zagrożeń (wzrost o 30%) i fałszywych alarmów (25%). W analizowanym okresie liczba wszystkich zdarzeń łącznie wzrosła o około 24%.

Tabela 45 Liczba zdarzeń w których interweniowała straż pożarna na terenie powiatu żywieckiego w latach 2016-2020

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Pożar	497	569	463	523	560
Miejscowe zagrożenia	998	1366	985	1392	1295
Alarmy fałszywe	83	88	101	103	104
Razem	1578	2023	1549	2036	1959

Źródło: Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Żywcu.

Jednostką odpowiedzialną za realizację zadań związanych z zabezpieczaniem od pożarów i innych niebezpiecznych zdarzeń w powiecie żywieckim jest Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Żywcu.

W skład komendy wchodzi następujące komórki organizacyjne:

- Wydział Operacyjno-Szkoleniowy,
- Sekcja Kontrolno-Rozpoznawcza,
- Sekcja Organizacyjno-Kadrowa,
- Sekcja Kwatermistrzowsko-Techniczna,
- Sekcja Finansów,
- Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza,
- Służba Bezpieczeństwa i Higieny Pracy – PBHP.

Zadaniem Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej jest między innymi:

- Organizowanie i prowadzenie akcji ratowniczych oraz utrzymywanie gotowości do podjęcia akcji ratowniczej,
- Współpraca z innymi służbami i podmiotami ratowniczymi na terenie powiatu żywieckiego,
- Bieżąca analiza wyposażenia jednostki w sprzęt wykorzystywany w akcjach ratowniczych oraz organizacja ćwiczeń doskonalenia zawodowego dla strażaków.

Prowadzone akcje ratownicze są wspomagane przez jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. W każdej gminie działają jednostki OSP – łącznie 64 Część z nich jest włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo- Gaśniczego, będącego częścią organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego państwa.

Tabela 46 Jednostki OSP w powiecie żywieckim

Jednostka	Jednostki włączone do KSRG	Pozostałe jednostki	Razem
Czernichów	2	1	3
Gilowice	2	0	2
Jeleśnia	3	6	9
Koszarawa	1	0	1
Lipowa	2	3	5
Łękawica	1	4	5
Łodygowice	2	2	4
Milówka	2	3	5
Radziechowy-Wieprz	2	3	5
Rajcza	3	2	5
Ślemień	1	2	3
Świnna	2	4	6
Ujsoły	1	3	4
Węgierska Górka	2	2	4
Żywiec	2	1	3
Powiat żywiecki	28	36	64

Źródło: dane ze strony <https://www.gov.pl/web/kppsp-zywiec/jednostki-osp>.

Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe

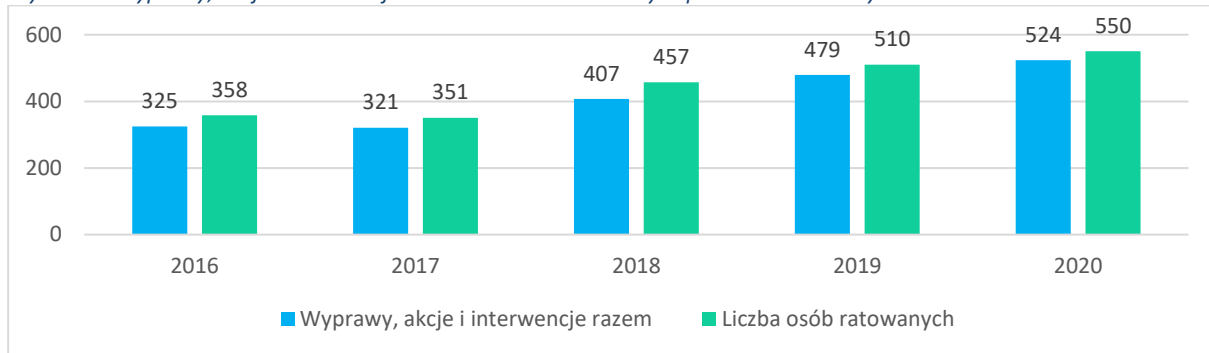
Grupa Beskidzka GOPR działa na terenie Beskidu Śląskiego, Małego, Żywieckiego i Makowskiego. Działalność beskidzkiego GOPR obejmuje obszar 2 160 km², na którym znajduje się 1 450,1 km szlaków turystycznych, w tym 594,2 km szlaków zlokalizowanych jest w Beskidzie Żywieckim i Makowskim, 532,5 km w Beskidzie Śląskim oraz 323,4 km w Beskidzie Małym.

Grupa Beskidzka GOPR podzielona jest na 6 sekcji operacyjnych: Żywiec, Szczyrk, Bielsko-Biała, Cieszyn, Wadowice, Babia Góra. Główna baza zlokalizowana jest w Szczyrku. W weekendy zawodowych ratowników GOPR wspierają ochotnicy. GOPR jest finansowany z budżetu państwa w 50%, natomiast drugą połowę wypracowują ratownicy.

Według danych Beskidzkiej Grupy GOPR dotyczących całego terenu działania Grupy Beskidzkiej (w tym powiatu żywieckiego), liczba wypraw, akcji i interwencji ogółem wzrosła. W 2020 r. w porównaniu do 2016 r. liczba odjętych interwencji wzrosła z 325 do 524, czyli o 61,2%. Wraz z większą liczbą interwencji wzrosła także liczba osób ratowanych – z 358 w 2016 r. do 550 w 2020 r. (wzrost o 53,6%).

Wykres 36 Wyprawy, akcje i interwencje oraz liczba osób ratowanych przez GOPR Beskidy

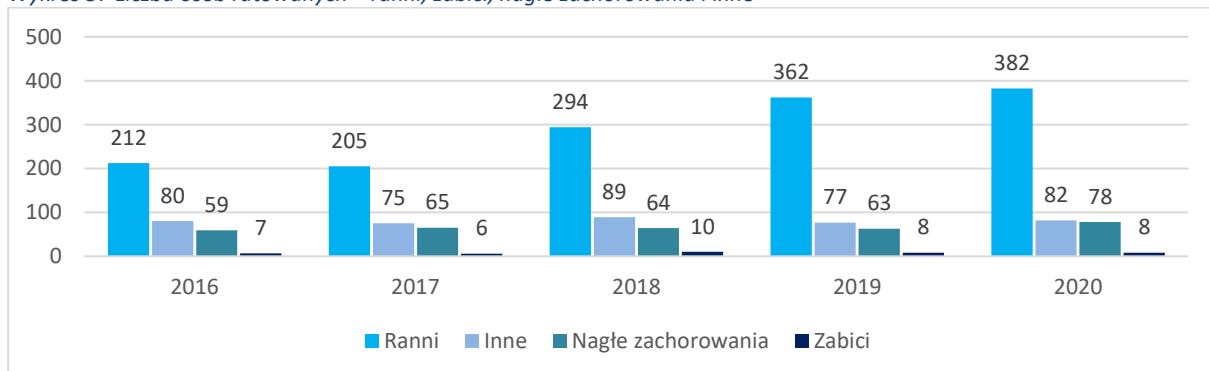

Źródło:

Grupa Regionalna GOPR – Grupa Beskidzka.

Liczba osób rannych w 2020 r. wzrosła o 80,2% w stosunku do 2016 r. W tym samym czasie liczba nagłych zachorowań wzrosła o 32,2%. Liczba osób w przypadkach innych nieznacznie wzrosła (2,5%) W latach 2016-2020 liczba osób zabitych mieściła się w przedziale 6-10.

Wykres 37 Liczba osób ratowanych – ranni, zabici, nagłe zachorowania i inne

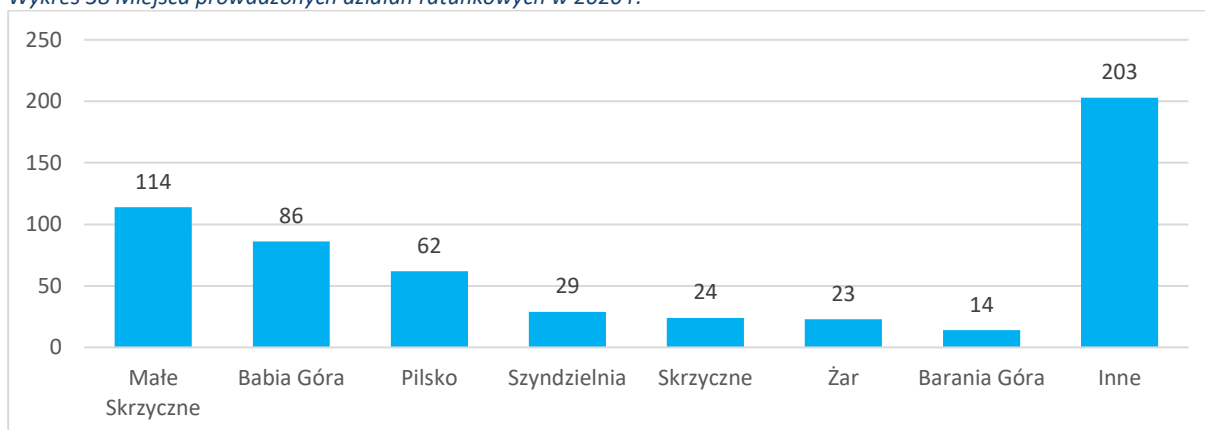

Źródło:

Grupa Regionalna GOPR – Grupa Beskidzka.

W 2020 r. najwięcej działań ratunkowych prowadzonych było na szczycie Małe Skrzyczne (114) oraz na Babiej Górze (86). Z wyszczególnionych na wykresie szczytów, w powiecie żywieckim leży Babia Góra i Pilsko.

Wykres 38 Miejsca prowadzonych działań ratunkowych w 2020 r.

Źródło:

Grupa Regionalna GOPR – Grupa Beskidzka.

Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe

Beskidzkie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe działa cały rok na terenie miasta Bielsko-Biała oraz powiatu bielskiego, cieszyńskiego i żywieckiego. Celem Beskidzkiego WOPR jest zapewnienie bezpieczeństwa odpoczywającym nad wodą mieszkańcom oraz turystom, przez prowadzenie stałych dyżurów ratowników wodnych, a także podejmowanie działań ratowniczych. Według danych Beskidzkiego WOPR, w latach 2016-2020 odnotowano łącznie 5 zgonów na obszarach wodnych w powiecie żywieckim:

- 2016 r. – 2 zgony: na Jeziorze Żywieckim (wiek osoby poszkodowanej: 17 lat) i Jeziorze Międzybrodzkim (wiek osoby poszkodowanej: 35 lat) .
- 2017 r. – 1 zgon na Jeziorze Międzybrodzkim (wiek osoby poszkodowanej: 44 lata).
- 2018 r. – brak zgonów.
- 2019 r. – 1 zgon na Jeziorze Żywieckim (wiek osoby poszkodowanej: 27 lat).
- 2020 r. – 1 zgon na Jeziorze Międzybrodzkim (wiek osoby poszkodowanej: 60 lat).

Oddział Rejonowy WOPR w Żywcu w okresie letnim prowadzi całodobowe dyżury nad Jeziorem Żywieckim. Jezioro jest monitorowane z brzegu, a ratownicy wypływają tylko do akcji.

Wodne Pogotowie Ratunkowe

Wodne Pogotowie Ratunkowe Oddział Żywiec jest jednostką terenową Wodnego Pogotowia Ratunkowego, które zajmuje się szkoleniami ratowniczymi i kwalifikacyjnymi kursami pierwszej pomocy. Warty uwagi jest fakt, że jednostka zorganizowała I Festiwal Psów Ratowniczych, pierwsze tego wydarzenia w Polsce, które odbyło się 31 lipca 2021 r. na Plaży Miejskiej w Moszczance w Żywcu. Wydarzenie miało na celu pokazanie umiejętności psów ratowniczych oraz miało charakter edukacyjny – wiedzę dzielili się psi terapeuci, lekarze weterynarii, przedstawione zostały zasady udzielania pierwszej pomocy psom, a dzieci miały możliwość uczestniczenia w szkoleniu z zakresu resuscytacji.

Inspekcje i powiatowe programy w zakresie bezpieczeństwa

W powiecie żywieckim działają inspekcje odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne. Jest to przede wszystkim Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, rolą jest realizacja zadań z zakresu zdrowia publicznego. Pełni nadzór nad warunkami:

której

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna prowadzi także działalność zapobiegawczą i przeciwepidemiczną w zakresie chorób zakaźnych, chorób związanych z warunkami środowiskowymi oraz zajmuje się działalnością oświatowo-zdrowotną.

W powiecie żywieckim działa również Powiatowy Inspektorat Weterynarii realizujący zadania z zakresu ochrony zdrowia zwierząt i bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego. Zadania tego podmiotu to między innymi:

- zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych,
- badanie zwierząt rzeźnych oraz produktów pochodzenia zwierzęcego,
- badania kontrolne zakażeń zwierząt,
- sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym nad wymaganiami weterynaryjnymi przy ich produkcji, umieszczaniu na rynku oraz sprzedaży bezpośredniej.

W 2002 roku powstała Komisja Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli. Zgodnie z zarządzeniem Starosty Żywieckiego nr 9/2019 z dnia 04.02.2019 r. powołano Komisję Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli na kadencję 2019-2021 r. Do zadań Komisji należy między innymi¹⁹:

- Ocena zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie powiatu,
- Opiniowanie pracy Policji i innych powiatowych służb, inspekcji i straży, a także jednostek organizacyjnych wykonujących na terenie powiatu zadań z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,

¹⁹ Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego. Sprawozdanie Starosty Żywieckiego z dnia 27 stycznia 2016 r. w sprawie Komisji Bezpieczeństwa i Porządku.

- Przygotowanie projektu powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- Opiniowanie projektów innych programów współdziałania Policji i innych powiatowych służb, inspekcji i straży oraz jednostek organizacyjnych wykonujących na terenie powiatu zadań z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- Opiniowanie projektu budżetu powiatu w zakresie oceny zagrożenia porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli.

W 2020 r. miały miejsce cztery posiedzenia Komisji Bezpieczeństwa i Porządku, na których omówiono kwestie związane z bezpieczeństwem obywateli i porządkiem publicznym na terenie powiatu żywieckiego oraz pozytywnie zaopiniowano *Powiatowy program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na lata 2020-2023*.

Lokalny System Monitoringu Meteorologicznego

W Starostwie Powiatowym w żywcu funkcjonuje zespół zarządzania kryzysowego, w kompetencje którego wchodzi m.in. obsługa lokalnego systemu monitoringu i ostrzeżeń powodziowych dla powiatu żywieckiego. Obecnie, Lokalny System Monitoringu Meteorologicznego składa się z 11 stacji pomiarowych. W 2020 r. zamontowano 7 stacji, natomiast w 2021 r. kolejne 4 stacje. Dodatkowo, w 2021 r. zaplanowano również modernizację dwóch stacji. Modernizacja stacji realizowana jest ze środków własnych powiatu. Docelowo przewiduje się funkcjonowanie 13 stacji. W 2020 r. rozpoczęto wymianę urządzeń pomiarowych na stacjach Systemu. Ze starego Systemu pozostawiono część lokalizacji, maszty na których umieszczone są urządzenia pomiarowe oraz ogrodzenia i przyłącza elektryczne. Obecnie wykorzystywane są zintegrowane stacje z ultradźwiękowym pomiarem prędkości i kierunku wiatru oraz radarowym pomiarem wielkości i rodzaju opadu atmosferycznego. Stworzono również nową stronę do prezentacji wyników pomiarów oraz udostępniania innych informacji meteorologicznych (mapy synoptyczne, dane satelitarne i radarowe, prognozy numeryczne).

Poniżej przedstawiono środki przeznaczone na utrzymanie systemu, w ostatnich pięciu latach:

- 2016 r. – 22 349zł
- 2017 r. – 19 054zł
- 2018 r. – 18 046zł
- 2019 r. – 15 756zł
- 2020 r. – 108 774zł (w tym odbudowa 7 stacji pomiarowych 93 400 zł)

Liczba występujących w ciągu roku sytuacji kryzysowych związanych z zagrożeniami powodziowymi w ostatnich pięciu latach:

- 2016 - 2 (lokalne)
- 2017 – brak
- 2018 – jedynie lokalne wezbrania obejmujące pojedyncze sołectwa
- 2019 – 1
- 2020 – 2

Działania, procedury i sposób ich realizacji na wypadek zagrożenia powodziowego zawarte są w Planie Operacyjnym Ochrony Przeciwpowodziowej stanowiącym część Planu Zarządzania Kryzysowego dla Powiatu Żywieckiego.

2.13. Współpraca krajowa i zagraniczna

Władze Powiatu Żywieckiego nawiązują współpracę zarówno z lokalnymi podmiotami jak i innymi samorządami, w tym zagranicznymi. W latach 2016-2021 Powiat współpracował z następującymi podmiotami:

- Powiat Szczycieński – współpraca w dziedzinach kultury, turystyki, ze szczególnym uwzględnieniem agroturystyki, sportu, edukacji, wymiany dzieci i młodzieży, przedsiębiorczości, ratownictwa oraz wymiany informacji w zakresie zarządzania kryzysowego, łowiectwa i innych.
- Rejon Wileński (Litwa) - współpraca dotyczy działań związanych z kulturą, wymianą doświadczeń w zakresie funkcjonowania szkół różnego szczebla w obydwóch krajach, organizacją wypoczynku dzieci i młodzieży, wzbogaceniem warsztatu pracy kadr pedagogicznych oraz działań związanych ze współpracą w zakresie zagadnień dotyczących ochrony środowiska.
- Vulkanland (Austria) – współpraca obejmująca wymianę doświadczeń związanych z ochroną środowiska, wiedzą w zakresie opieki społecznej i medycznej, zapobieganiem rasizmowi, ksenofobii i nietolerancji, polityką dotyczącą ludzi młodych i niepełnosprawnych, rozwiązywaniem problemów lokalnego rynku pracy. Współpraca obejmuje także sferę działań kulturalnych, sportowych i edukacyjnych.
- Frydek-Mistek (Czechy) – współpraca w celu wymiany doświadczeń, nawiązywania kontaktów oraz rozwijania różnych form współpracy pomiędzy społecznościami obu regionów. Dziedziny współpracy to: edukacja, kultura, turystyka, sport, wymiany młodzieży, wspólne pozyskiwanie środków z funduszy europejskich oraz bezpieczeństwo mieszkańców.
- Frydlant (Czechy)- współpraca związana z turystyką. W 2021 r. zrealizowano projekt związany z wykreowaniem nowego produktu turystycznego - stworzono „SymPatio” czyli miejsce przeznaczone dla turystów w patio zabytkowej żywieckiej biblioteki (Siejby). Stanowi przestrzeń publiczną związaną z odpoczynkiem i reprezentowaniem walorów kulturowo- historycznych zabytkowej biblioteki. „SymPatio” jest uzupełnieniem oferty turystycznej miasta Żywiec oraz Frydlantu.
- Dolny Kubin (Słowacja) – współpraca w zakresie kultury, turystyki, agroturystyki, sportu, edukacji, wymiany dzieci i młodzieży, przedsiębiorczości, ratownictwa, łowiectwa oraz wymiany informacji w zakresie zarządzania kryzysowego.

- Oravská Lesná (Słowacja) - współpraca w zakresie kultury, turystyki, współpracy transgranicznej oraz realizacja wspólnych projektów unijnych (Program Interreg V-A Polska- Słowacja).

Ponadto Powiat Żywiecki współpracuje z wybranymi podmiotami w zakresie projektów dot. infrastruktury drogowo – mostowej. Są to:

- Obec Oravská Lesná,
- Obec Zákamenné,
- Miasto Čadca,
- Žilinský samosprávny kraj.

W latach 2016-2021 Powiat współpracował także z organizacjami pozarządowymi, zgodnie z uchwalonym *Programem Współpracy Powiatu Żywieckiego z Organizacjami Pozarządowymi*, którego celem jest rozwijanie partnerstwa między organizacjami pozarządowymi a samorządem.

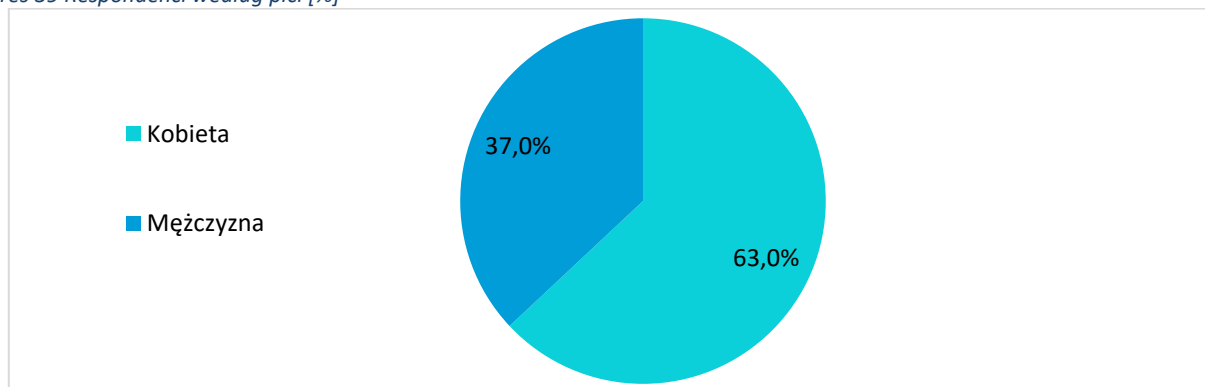
Powiat Żywiecki dobrze współpracuje z wszystkimi instytucjami i administracjami rządowymi wszystkich szczebli. Pozytywna współpraca z gminami z Żywiecczyny zaowocowała szeregiem udanych przedsięwzięć w zakresie przypisanych zadań.

2.14. Wyniki z badania ankietowego mieszkańców powiatu żywieckiego

Na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego przeprowadzono badanie ankietowe które skierowane było wyłącznie do mieszkańców powiatu żywieckiego. Celem badania było poznanie aktualnej kondycji obszaru oraz zadań rozwojowych istotnych z perspektywy mieszkańców, które powinny zostać zrealizowane w przyszłości. Łącznie w badaniu ankietowym wzięło udział 629 respondentów. Wśród ankietowanych przeważały kobiety, które stanowiły 63% ankietowanych, natomiast odsetek mężczyzn był równy 37%.

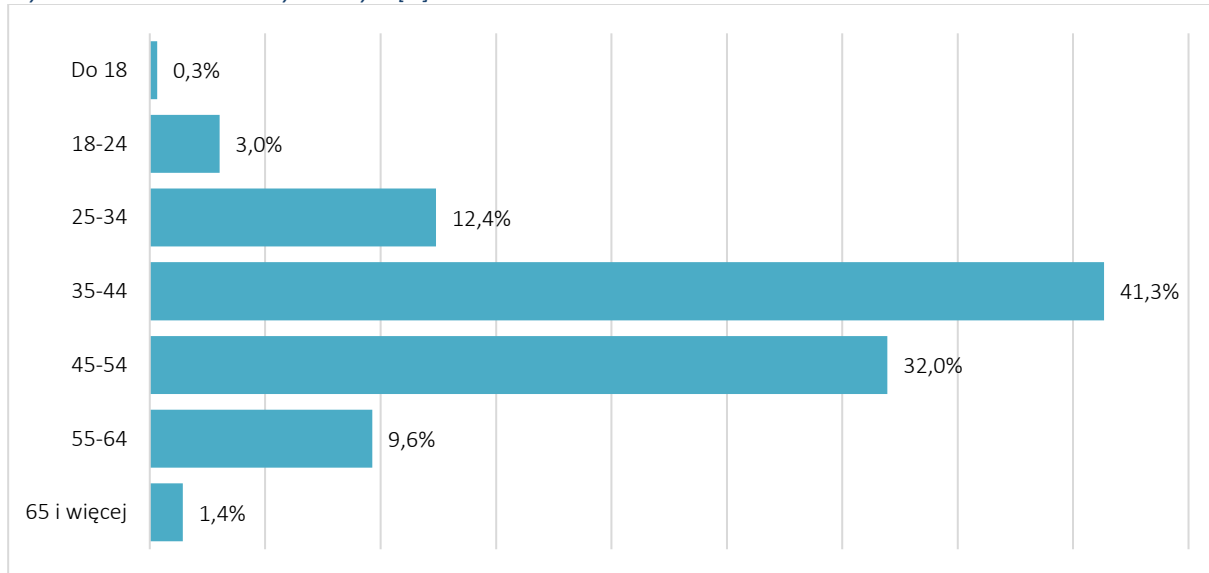
Wykres 39 Respondenci według płci [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Wśród respondentów biorących udział w badaniu dominującą pod względem liczebności stanowiły osoby w wieku 35-44 lat – 41,3% uczestników badania. Najmniej respondentów mieściło się w grupie wiekowej poniżej 18 lat (0,3%) oraz powyżej 65 roku życia (1,4%).

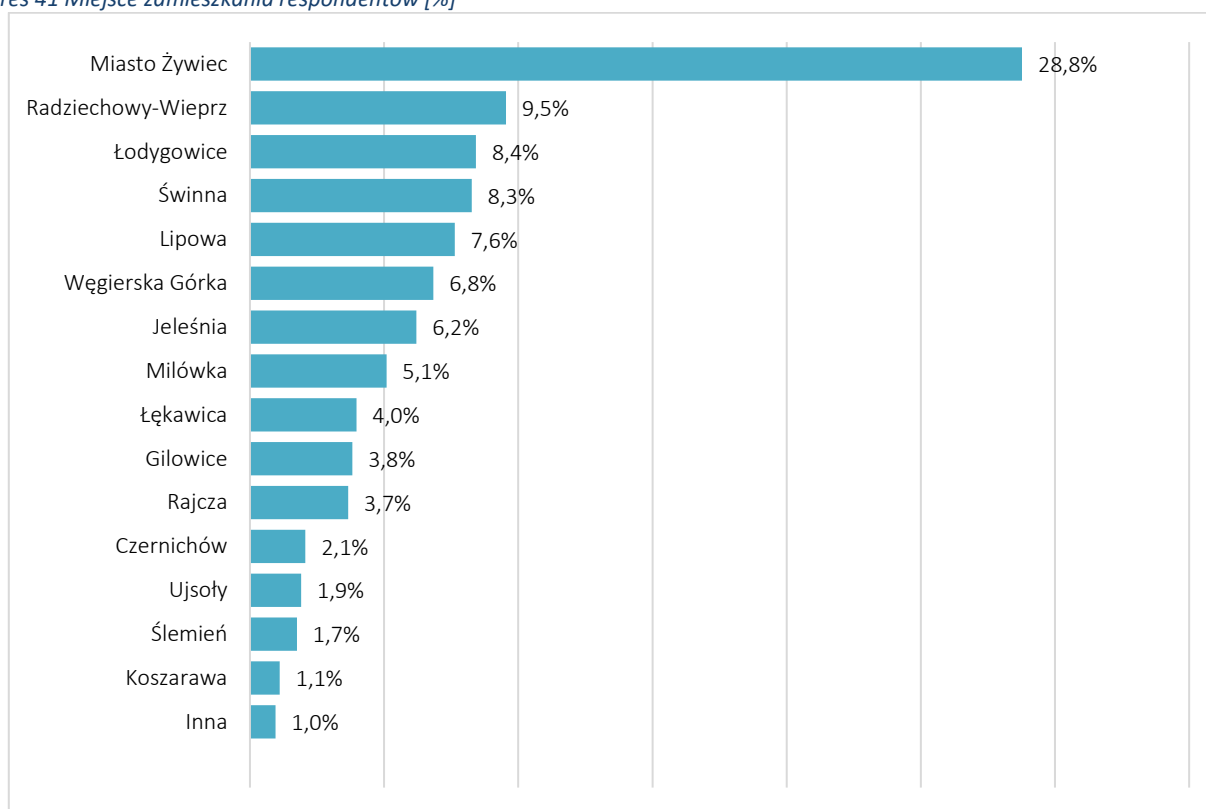
Wykres 40 Przedział wiekowy badanych [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

W badaniu ankietowym udział wzięli mieszkańcy wszystkich gmin powiatu żywieckiego. Najwięcej respondentów zamieszkiwało miasto Żywiec (28,8%), następnie gminę Radziechowy-Wieprz (9,5%) oraz gminę Łodygowice (8,4%). Najmniejszą aktywnością wykazali się mieszkańcy gminy Koszarawa (1,1%), Ślemień (1,7%) i Ujsoty (1,9%). Natomiast 1,0% respondentów nie wskazało miejsca zamieszkania.

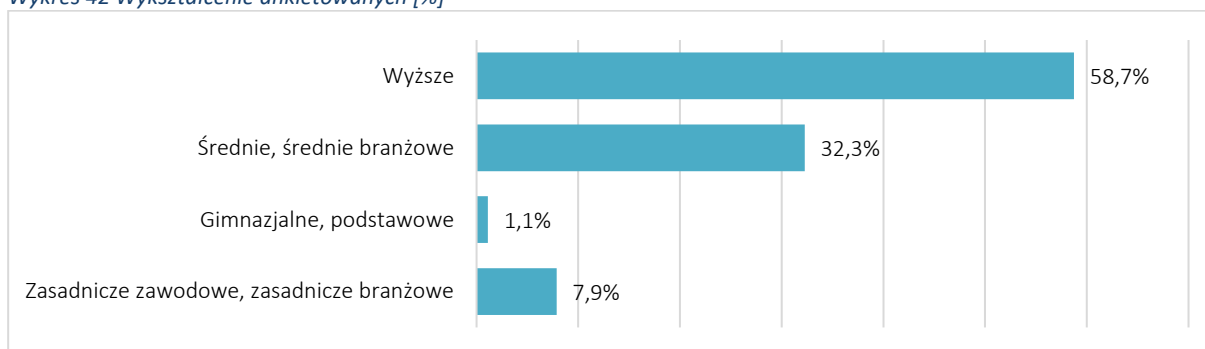
Wykres 41 Miejsce zamieszkania respondentów [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Wśród ankietowanych prawie 59% zadeklarowało, że posiada wykształcenie wyższe, a nieco ponad 32% wykształcenie średnie. Osoby z wykształceniem niższym stanowiły mniejszość - łącznie 9% w grupie badanych.

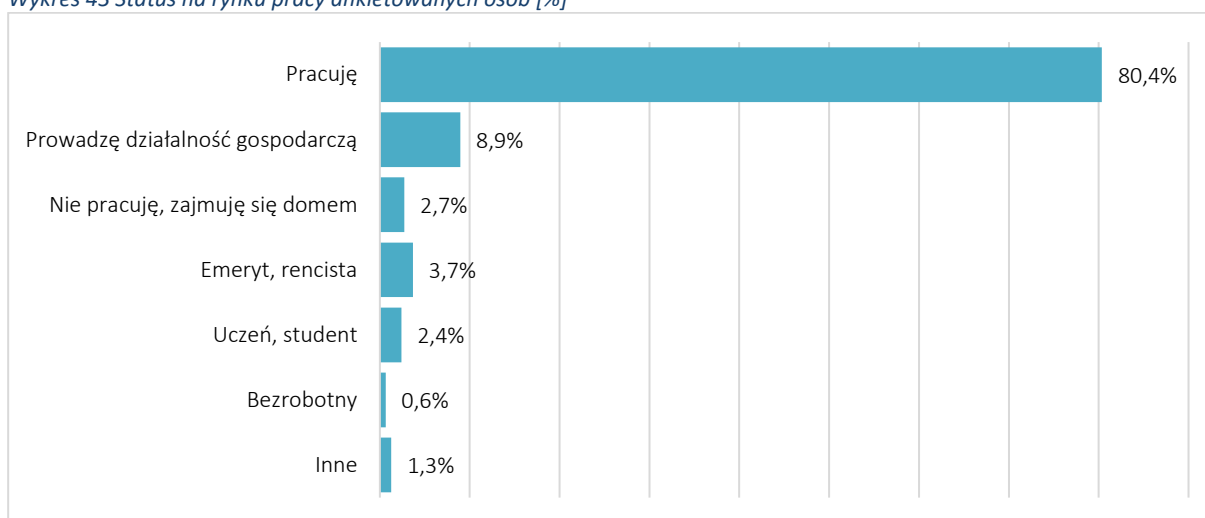
Wykres 42 Wykształcenie ankietowanych [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Ponad 80% stanowiły osoby pracujące, a prawie 9% osoby fizyczne prowadzące własną działalność gospodarczą. Emeryci i renciści stanowili 3,7% badanych, a osoby niepracujące, zajmujące się domem – 2,7%. Uczniowie i studenci stanowili niewielki odsetek respondentów (2,4%), natomiast najmniej liczną grupę badanych stanowiły osoby bezrobotne (0,6%).

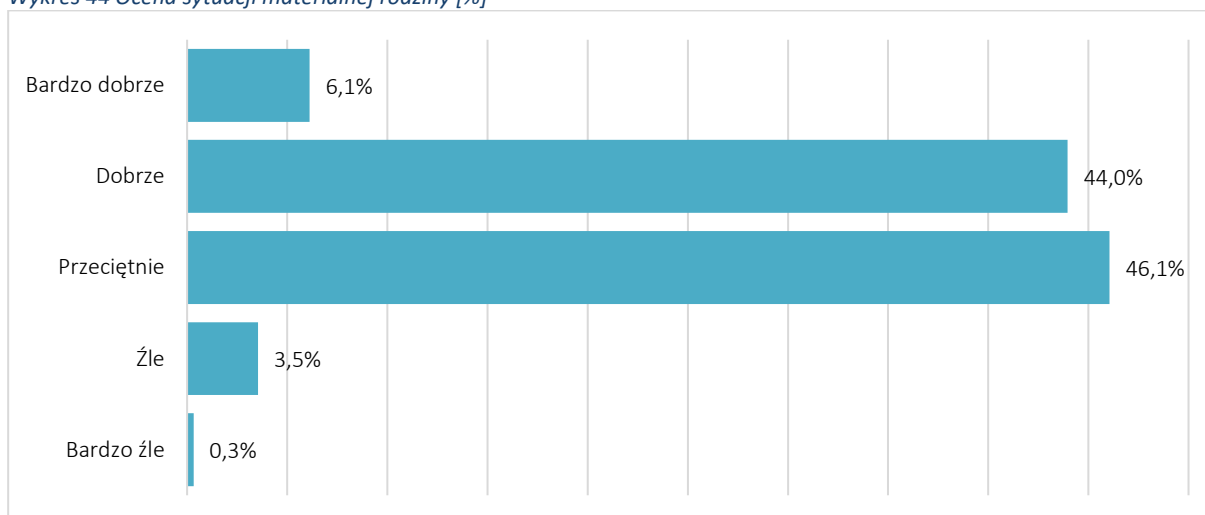
Wykres 43 Status na rynku pracy ankietowanych osób [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Większość respondentów ocenia sytuację materialną swojej rodziny jako przeciętną (46,1% wskazań). Duża grupa respondentów określiła sytuację materialną rodziny jako dobrą (44%), natomiast na bardzo dobrą sytuację wskazało nieco ponad 6% respondentów. Niekorzystną sytuację materialną wskazało łącznie poniżej 4% badanych. Analizując odpowiedzi respondentów, można uznać, że sytuacja materialna mieszkańców powiatu żywieckiego jest na dobrym poziomie.

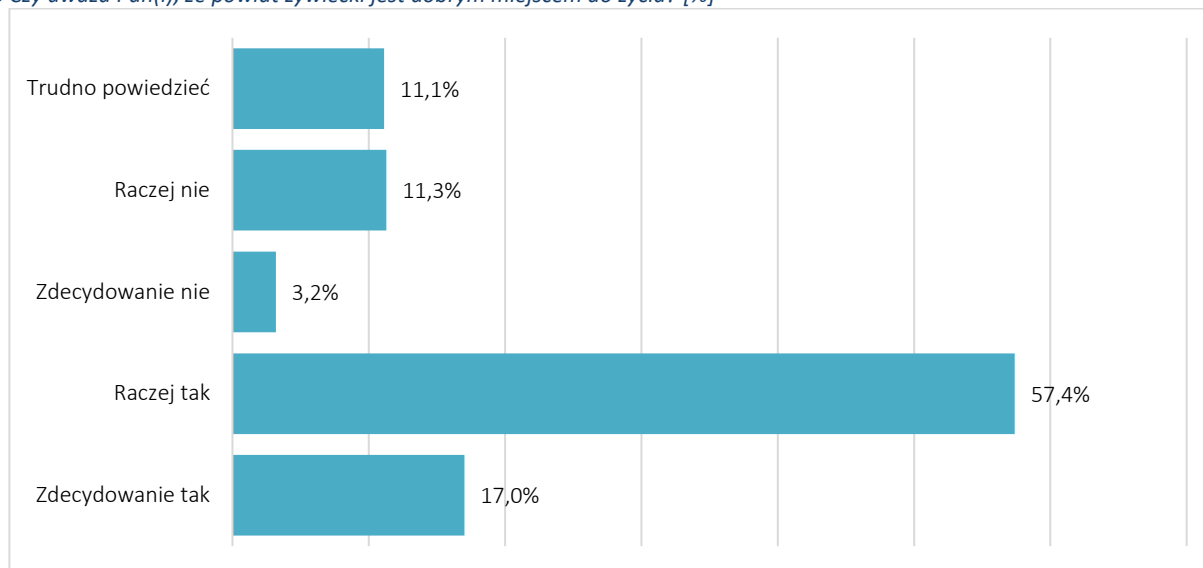
Wykres 44 Ocena sytuacji materialnej rodziny [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

W pytaniu dotyczącym opinii respondentów, czy powiat żywiecki jest dobrym miejscem do życia, łącznie 74,4% wyraziło pozytywną opinię na ten temat. Osoby niezdecydowane stanowiły 11,1% badanych, natomiast 14,5% osób uważa, że powiat żywiecki nie jest dobrym miejscem do życia.

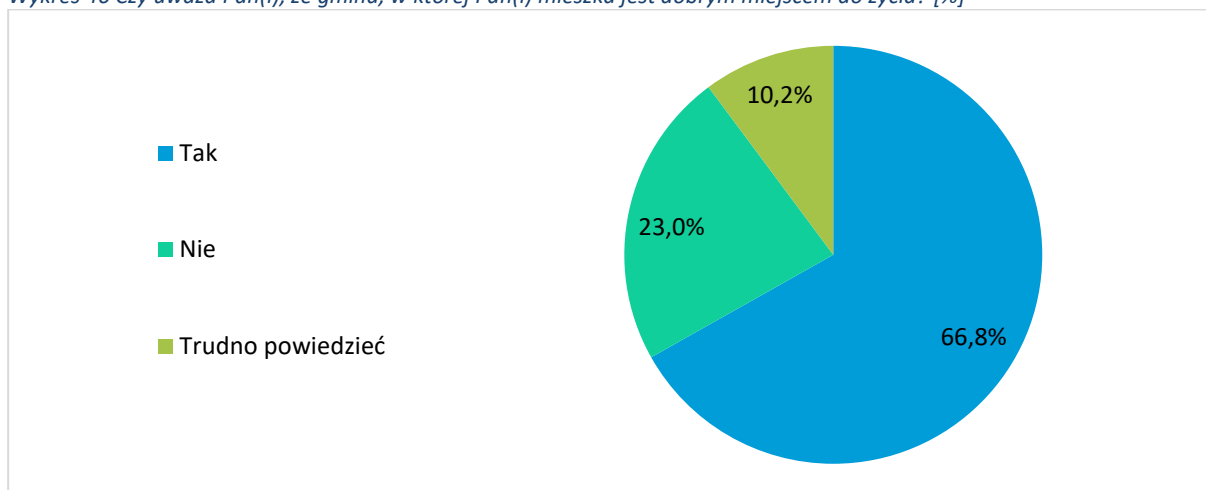
Wykres 45 Czy uważa Pan(i), że powiat żywiecki jest dobrym miejscem do życia? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

W odniesieniu do oceny gminy w której zamieszkują, w opiniach respondentów również znacząco przeważają pozytywne opinie – 66,8% respondentów ocenia pozytywnie swoją gminę zamieszkania. Odmiennego zdania jest 23% ankietowanych. Co 10 badany nie potrafił jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

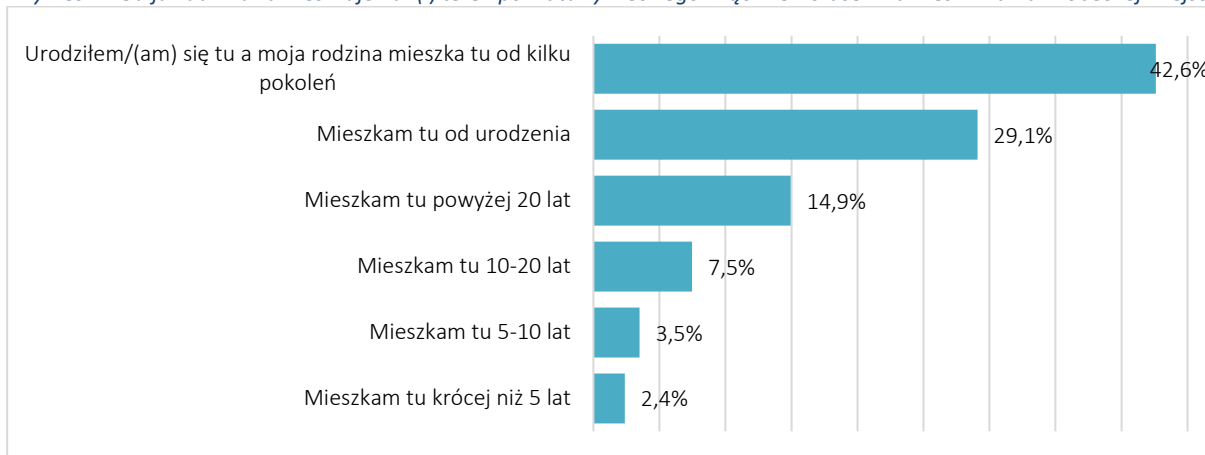
Wykres 46 Czy uważa Pan(i), że gmina, w której Pan(i) mieszka jest dobrym miejscem do życia? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Jeśli chodzi o czas zamieszkania na terenie powiatu żywieckiego, większość respondentów zamieszkuje ten teren od pokoleń (42,6%). Drugą najbardziej liczną grupą wśród badanych były osoby zamieszkujące powiat od urodzenia. Respondenci mieszkający w powiecie żywieckim krócej niż 5 lat stanowili najmniej liczną grupę - 2,4%. Uzyskane wyniki mogą wskazywać na mocne przywiązanie badanych do swojego miejsca zamieszkania, co potwierdza wysoki odsetek ocen pozytywnych dotyczących powiatu żywieckiego jak dobrego miejsca do życia.

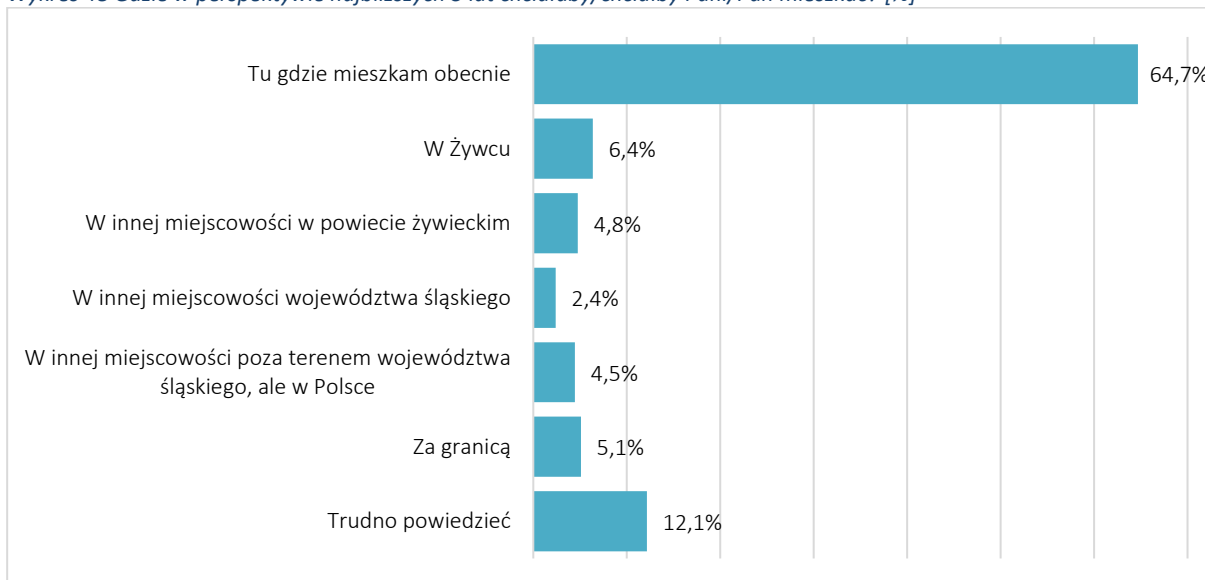
Wykres 47 Od jak dawna zamieszkuje Pan(i) teren powiatu żywieckiego – łącznie z czasem zamieszkiwania w obecnej miejscowości? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

W przypadku pytania o plany dotyczące miejsca zamieszkania w perspektywie najbliższych pięciu lat, większość respondentów (64,7%) odpowiedziała, że chciałaby pozostać w swoim dotychczasowym miejscu zamieszkania. Osoby rozważające przeprowadzkę do Żywca lub innej miejscowości w powiecie żywieckim stanowiły łącznie 11,1% respondentów. Przeprowadzkę poza teren powiatu żywieckiego rozważa 12% badanych, w tym 5,1% bierze pod uwagę wyjazd za granicę. Struktura odpowiedzi potwierdza przywiązanie mieszkańców do obecnego miejsca zamieszkania i odzwierciedla oceny dotyczące traktowania powiatu żywieckiego jako dobrego miejsca do życia.

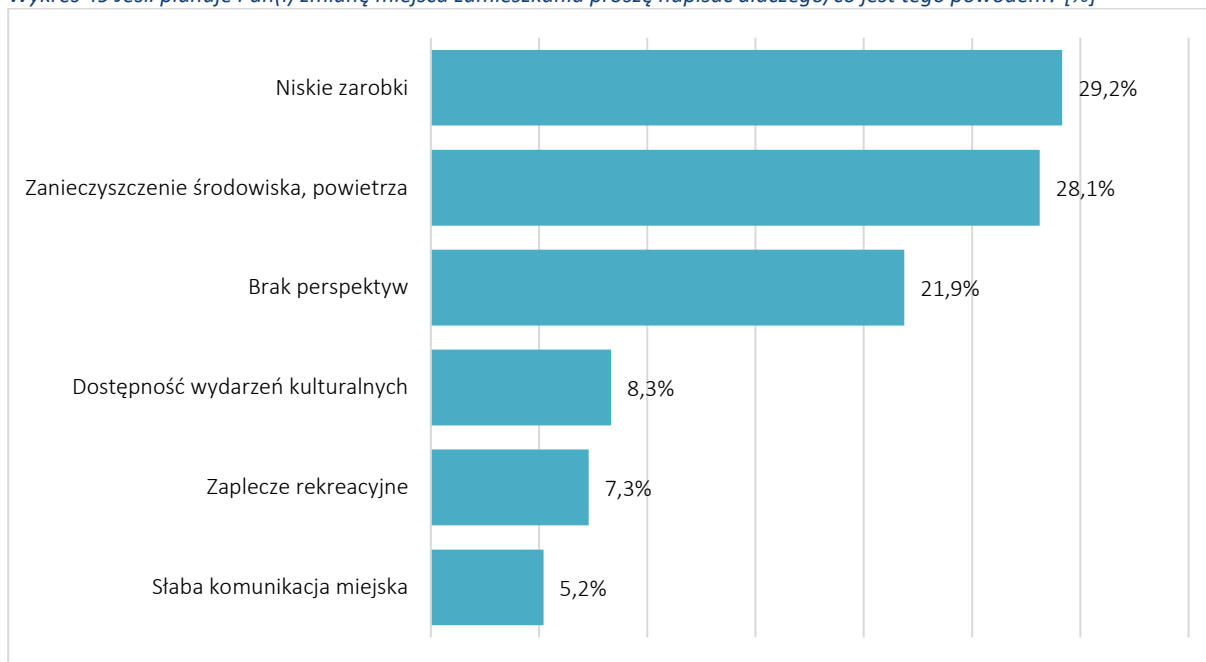
Wykres 48 Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Jako najczęstszy powód planowanej zmiany miejsca zamieszkania badani wskazywali na niskie zarobki (29,2% respondentów) i zanieczyszczenie środowiska, w szczególności zanieczyszczenie i niską jakość powietrza (28,1%).

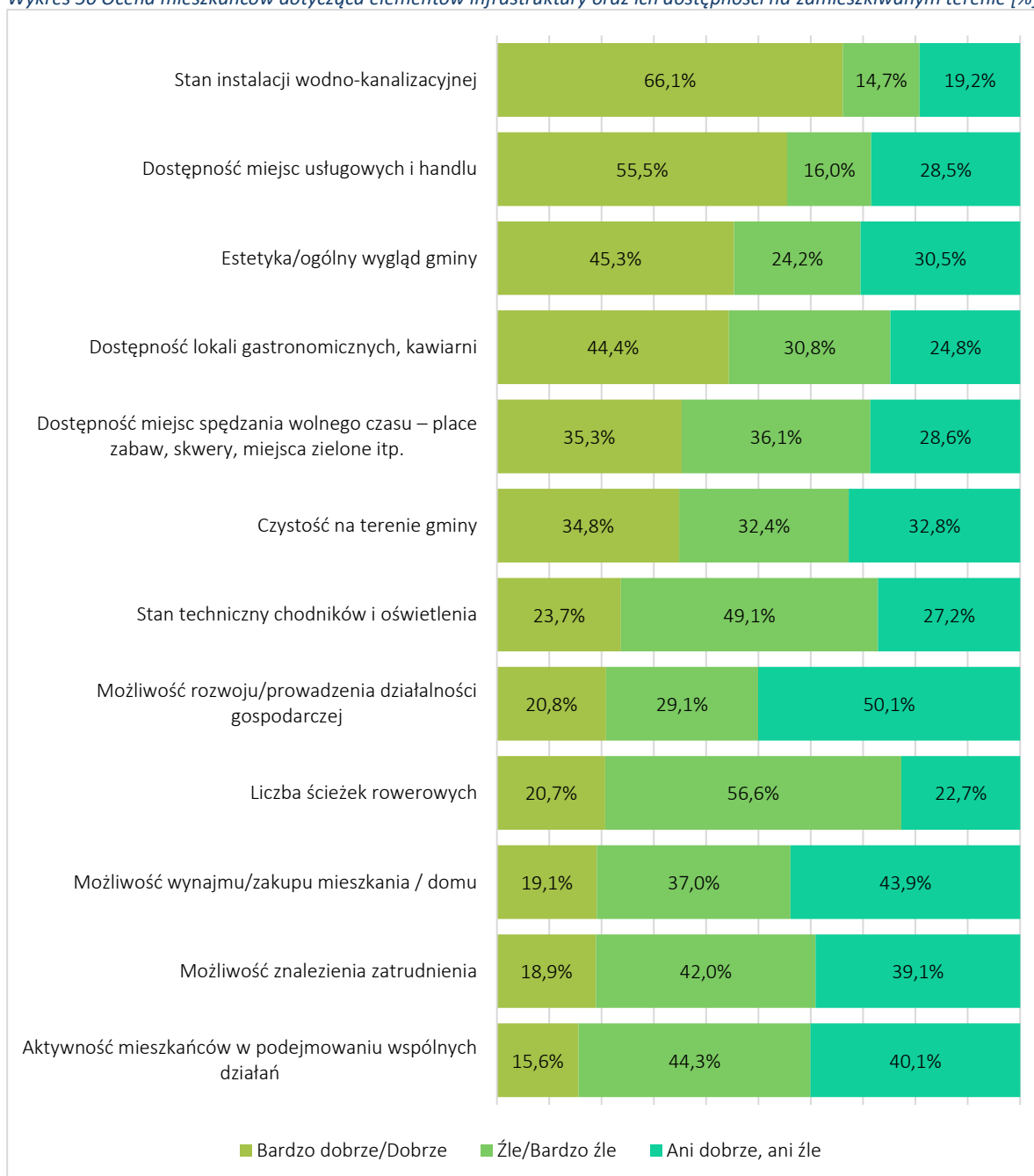
Wykres 49 Jeśli planuje Pan(i) zmianę miejsca zamieszkania proszę napisać dlaczego/co jest tego powodem? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

W kwestii oceny elementów infrastruktury oraz ich dostępności na terenie zamieszkiwanego terenu najlepiej oceniono stan instalacji wodno-kanalizacyjnej (66,1% odpowiedzi pozytywnych). Wysoko oceniano również dostępność miejsc usługowych i handlu, a także lokali gastronomicznych i kawiarni. Ponad 45% pozytywnie oceniło również ogólny wygląd i estetykę zamieszkiwanej gminy. Najgorzej oceniono kwestie dotyczące infrastruktury technicznej m.in. liczbę ścieżek rowerowych (56,6% negatywnych ocen) czy stan chodników i oświetlenia (49,1%). Połowa mieszkańców miała problem z jednoznaczną oceną możliwości rozwoju i prowadzenia działalności gospodarczej na zamieszkiwanym terenie.

Wykres 50 Ocena mieszkańców dotycząca elementów infrastruktury oraz ich dostępności na zamieszkiwanym terenie [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Wśród ocenianej infrastruktury pod względem jej obecnego stanu i dostępności na terenie powiatu, najlepiej oceniona została jakość funkcjonowania Straży Pożarnej - 84,6% pozytywnych odpowiedzi oraz dostępność placówek edukacyjnych na poziomie średnim (60,7%). Najniższe oceny dotyczą działań powiatu w zakresie rozwoju usług turystycznych, m.in. poprzez zagospodarowanie Jeziora Żywieckiego na cele rekreacyjne – 47,7% negatywnych odpowiedzi. Ankietowani wyrazili również niepochebną opinię odnośnie częstotliwości kursowania transportu publicznego (46,3%), jakości dróg powiatowych i dojazdowych (45,5%) oraz dostępności transportu publicznego (41,7%). Najwyższy odsetek odpowiedzi „ani dobrze, ani źle/nie mam zdania” dotyczył oceny funkcjonowania Domów Pomocy Społecznej na terenie powiatu (70,6%).

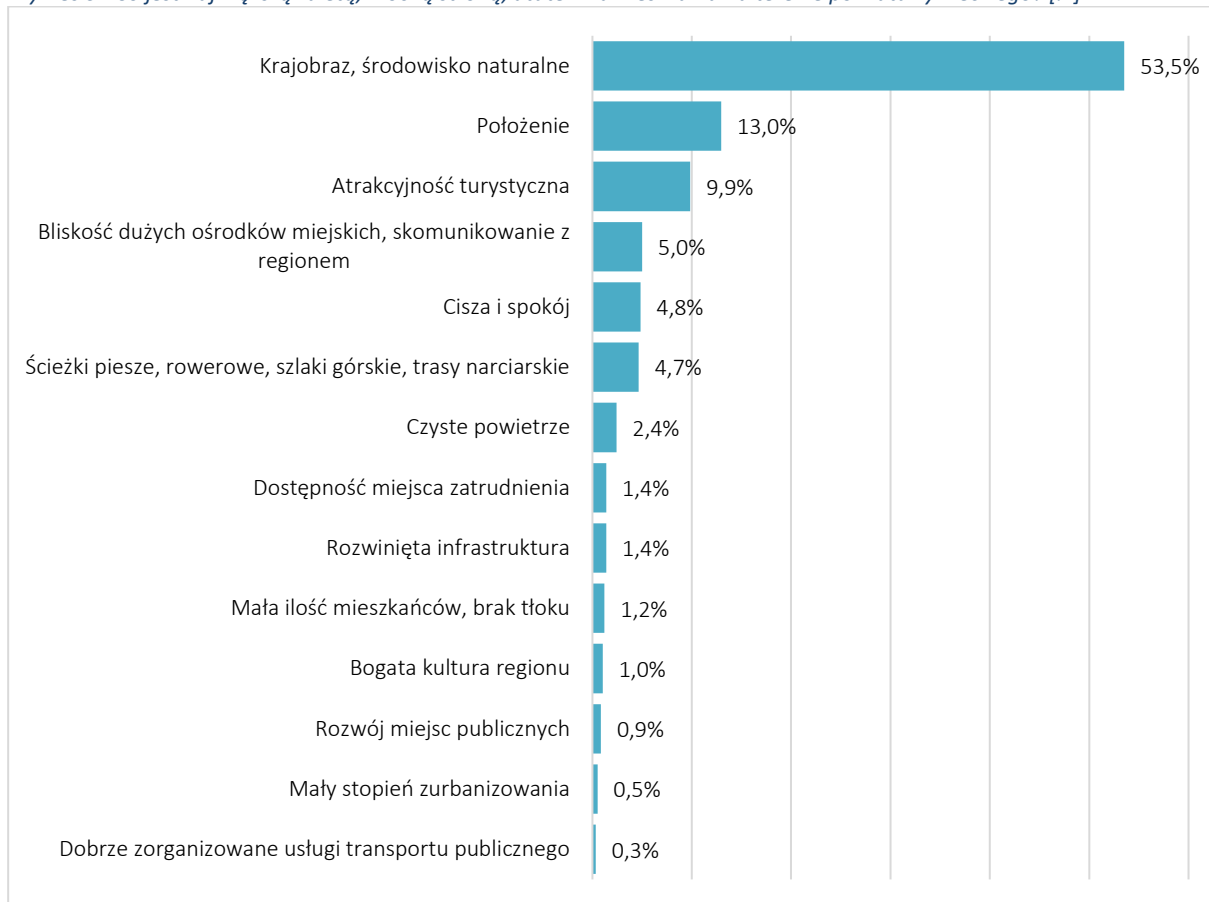
Wykres 51 Ocena aktualnego stanu/dostępności wybranych elementów infrastruktury i oferty na terenie powiatu [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Za największy atut powiatu żywieckiego ankietowani uznają krajobraz i środowisko naturalne (53,5%) oraz położenie geograficzne (13%). Najniższą liczbę wskazań otrzymała odpowiedź „dobrze zorganizowane usługi transportu publicznego”, co kolejny raz wskazuje na nieatrakcyjne usługi przewozowe na terenie powiatu. Nad problemem powinny pochylić się władze lokalne, gdyż znacząco wpływa to na obniżenie jakości życia mieszkańców.

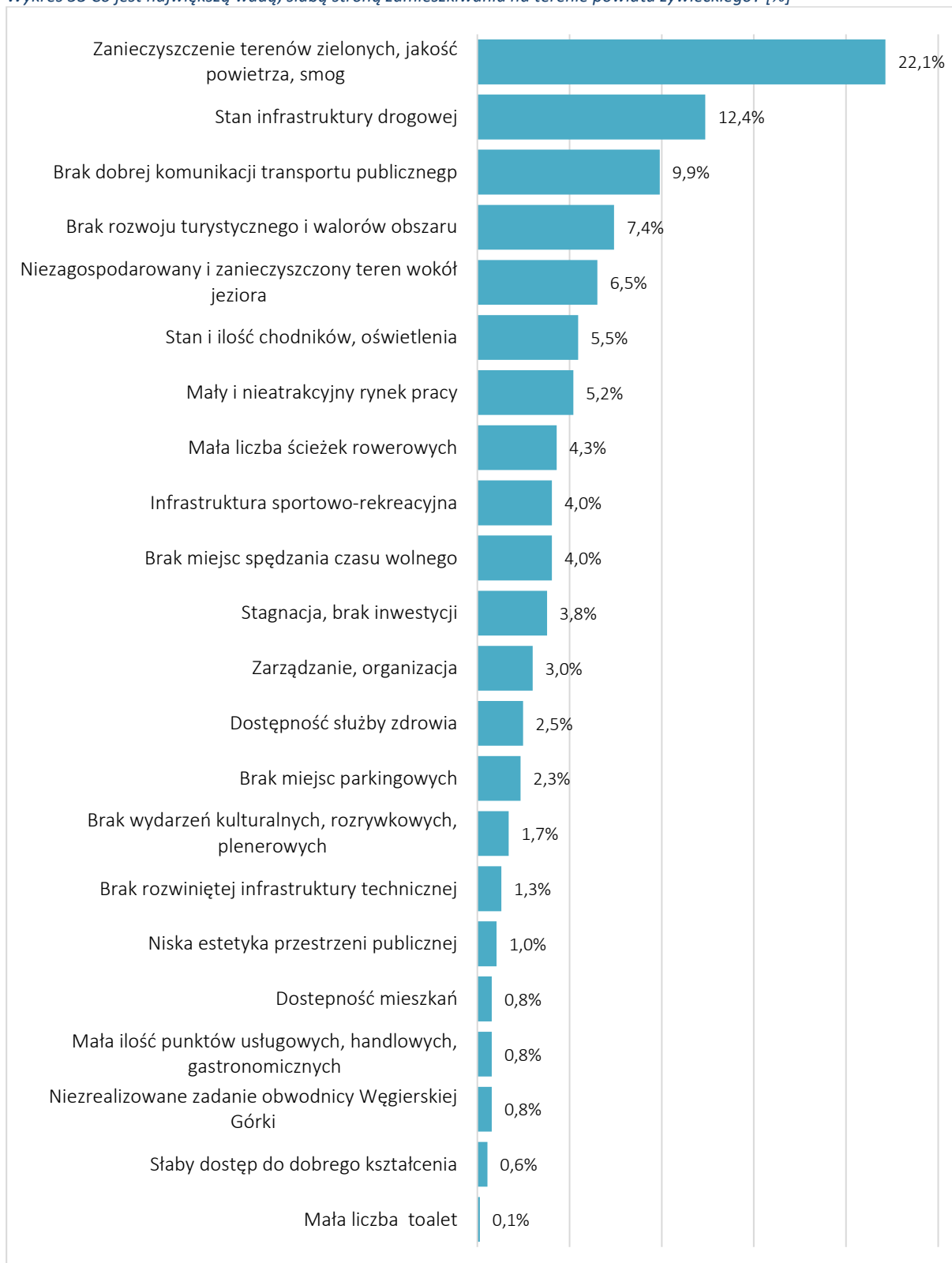
Wykres 52 Co jest największą zaletą, mocną stroną, atutem zamieszkania na terenie powiatu żywieckiego? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Wśród spraw, które najbardziej doskwierają badanym, na pierwszym miejscu wymieniono złą jakość powietrza i zanieczyszczenie terenów zielonych (22,1%), zły stan infrastruktury drogowej (12,4%) oraz brak dobrej komunikacji transportu zbiorowego (9,9%). Po raz kolejny stan dróg i jakość transportu zbiorowego oceniana jest przez ankietowanych negatywnie. Wysoki odsetek odpowiedzi dotyczących złej jakości powietrza powinien niepokoić, szczególnie w zestawieniu z danymi statystycznymi, które jednoznacznie wskazują na realny problem z jakością powietrza na terenie powiatu. Podjęcie zdecydowanych działań w tym zakresie powinno być jednym z priorytetów władz, gdyż stanowi to realne zagrożenie dla zdrowia mieszkańców Żywiecczyny.

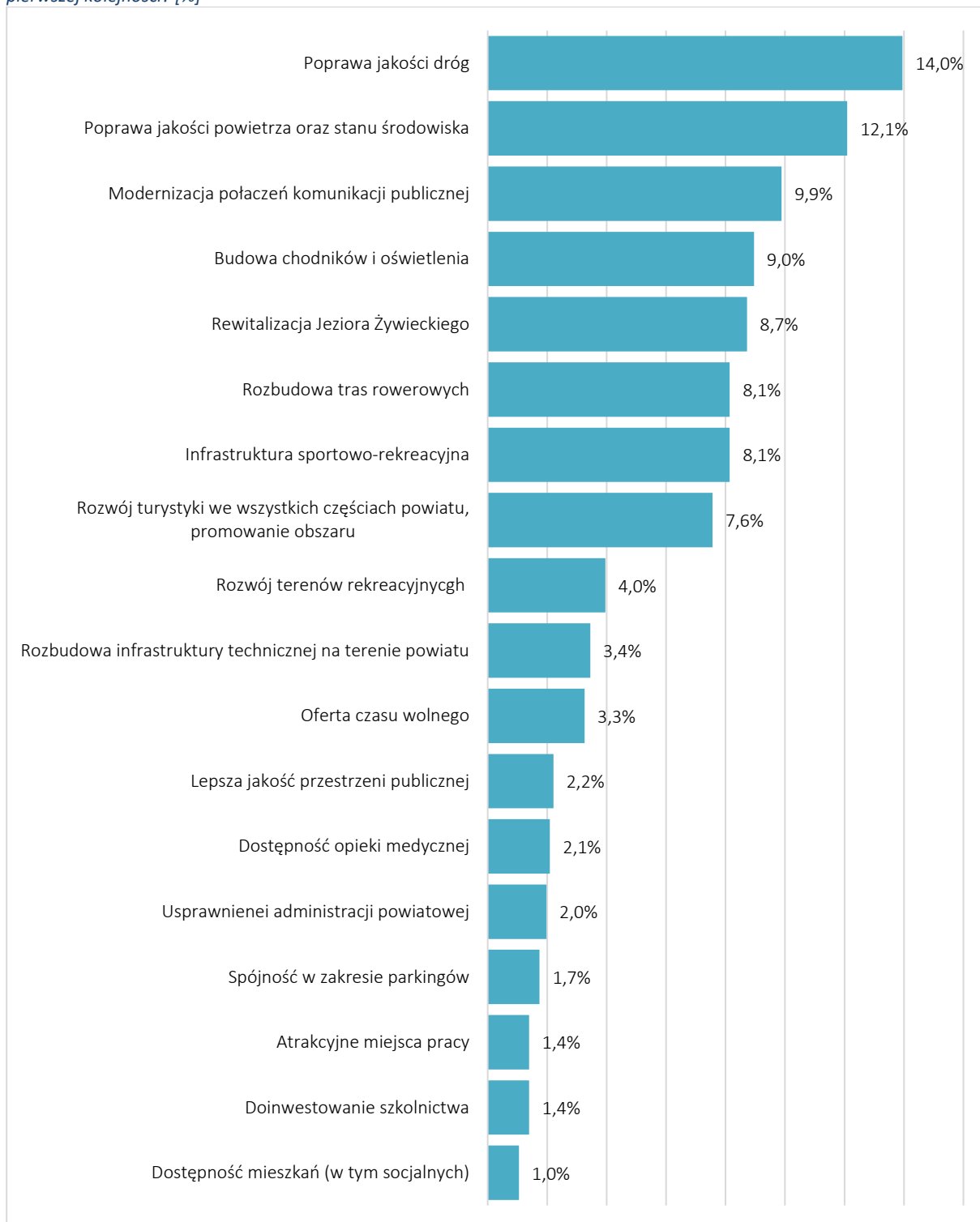
Wykres 53 Co jest największą wadą, słabą stroną zamieszkiwania na terenie powiatu żywieckiego? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Respondenci mieli możliwość wskazania co ich zdaniem powinno zostać poprawione w pierwszej kolejności. Według ankietowanych trzeba skupić się przede wszystkim na poprawie jakości dróg (14%), poprawie jakości powietrza i stanu środowiska (12,1%) oraz modernizacji połączeń komunikacji publicznej (9,9%).

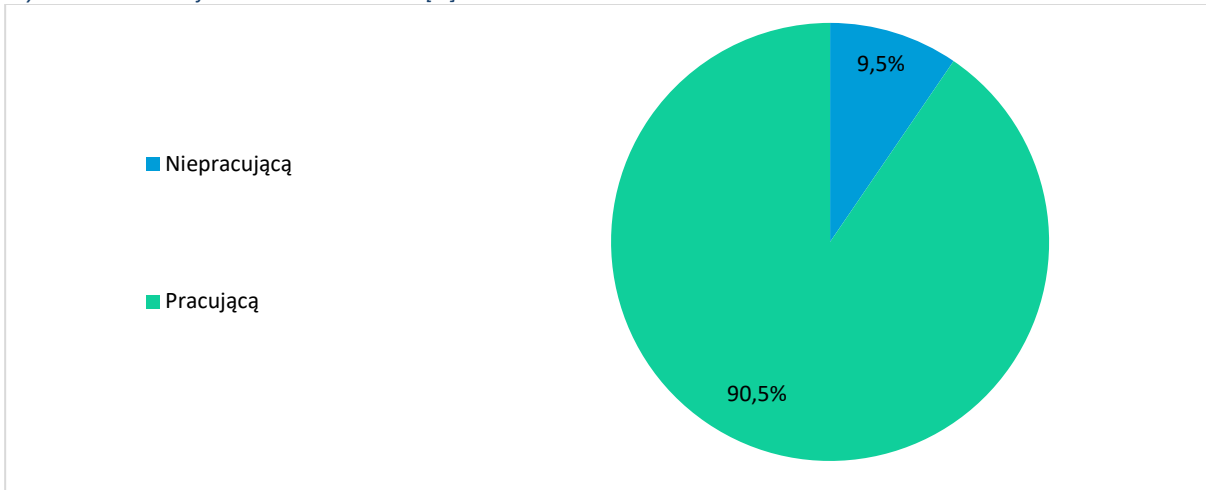
Wykres 54. Co/jakie elementy związane z funkcjonowaniem powiatu żywieckiego powinny zostać poprawione w następnych latach w pierwszej kolejności? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Kolejne pytanie w ankiecie dotyczyły aspektu związanego z zatrudnieniem na terenie powiatu żywieckiego. Zdecydowana większość, bo aż 90,5% badanych deklarowało, że w momencie przeprowadzania badania posiadają pracę. Z kolei 9,5% ankietowanych stanowiły osoby niepracujące.

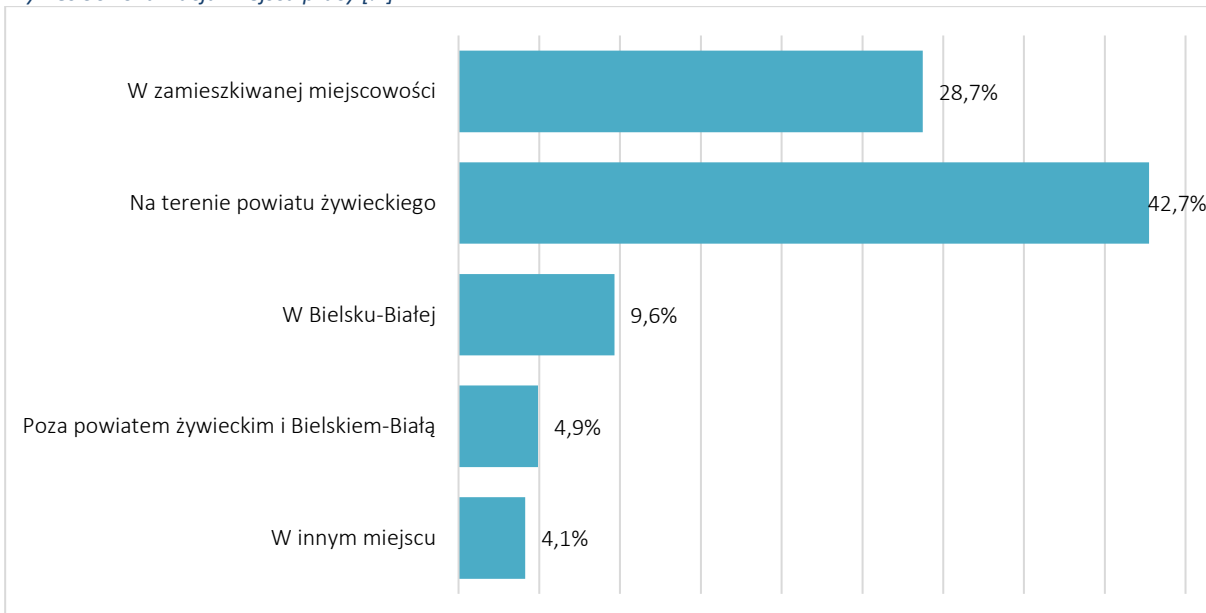
Wykres 55 Deklaracja statusu zatrudnienia [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Wśród pracujących najwyższy odsetek badanych wskazał, że pracuje na terenie powiatu żywieckiego (42,7%) lub w zamieszkiwanej miejscowości (28,7%). Zatem łącznie 71,5% badanych pracuje na terenie powiatu żywieckiego. Co 10 badany pracuje w mieście Bielsko-Biała.

Wykres 56 Lokalizacja miejsca pracy [%]

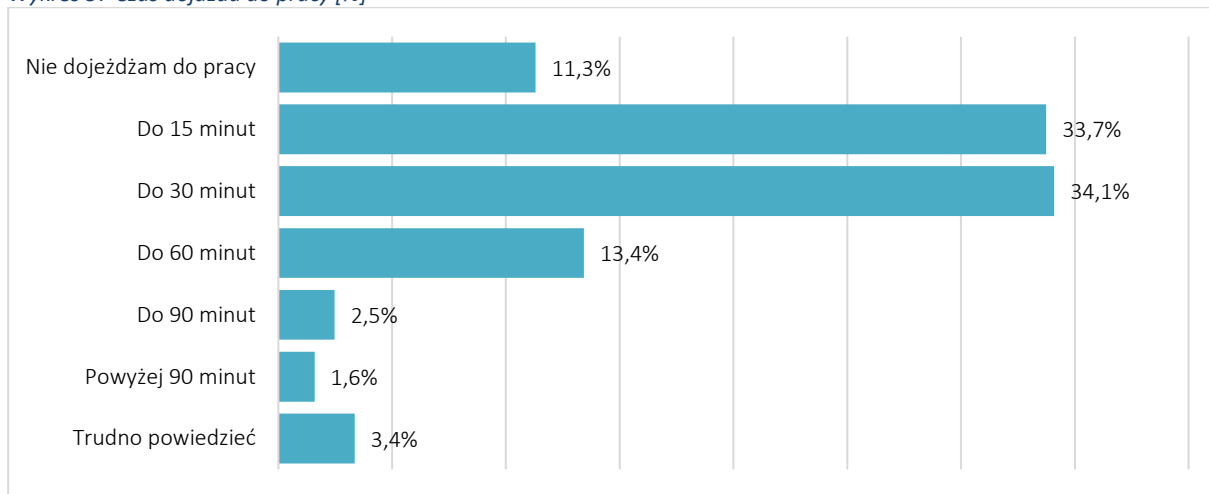

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Jeśli chodzi o czas dojazdu do pracy najwięcej respondentów wskazało czas do 30 minut (34,1%) i do 15 minut (33,7%). Nieco ponad 11% ankietowanych wskazało, że nie dojeżdża do pracy, co może wskazywać na pracę

zdalną lub chodzenie do pracy na piechotę. Poniżej 2% odpowiedzi wskazywało na czas dojazdu do pracy powyżej 90 minut, co prawdopodobnie wskazuje na miejsce pracy poza powiatem żywieckim.

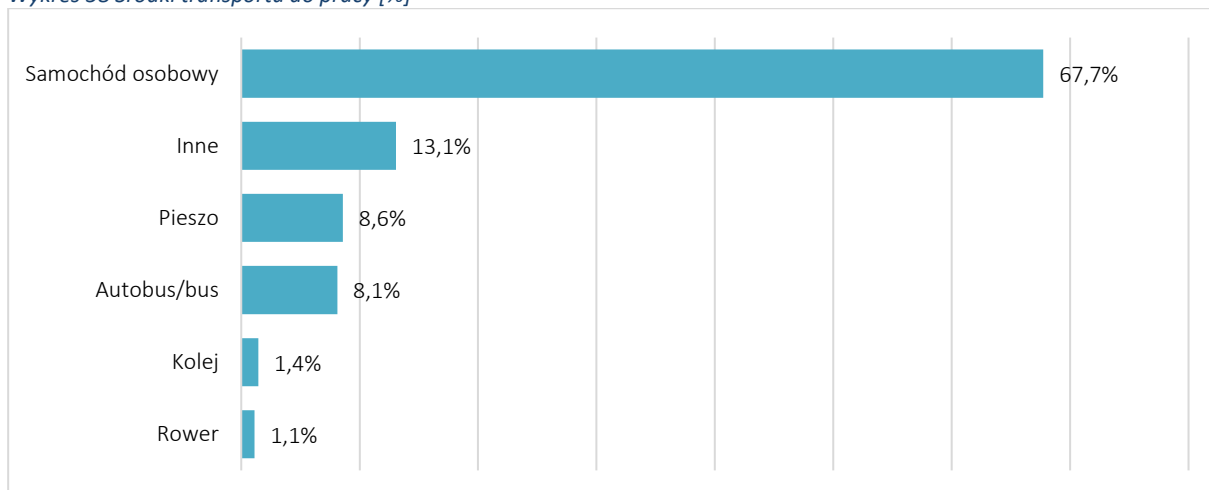
Wykres 57 Czas dojazdu do pracy [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Mieszkańców zapytano również o wybierany środek transportu. Zdecydowana większość wskazała na samochód osobowy (67,7%). Komunikacja zbiorowa stanowiła łącznie tylko 9,5% odpowiedzi. Badani najczęściej wybierają samochód osobowy prawdopodobnie z powodu braku atrakcyjnej oferty przewozów zbiorowych, co w zestawieniu ze statystykami dotyczącymi złego stanu technicznego samochodów i ich ciągle przybywającej liczby, nie jest zjawiskiem korzystnym.

Wykres 58 Środki transportu do pracy [%]

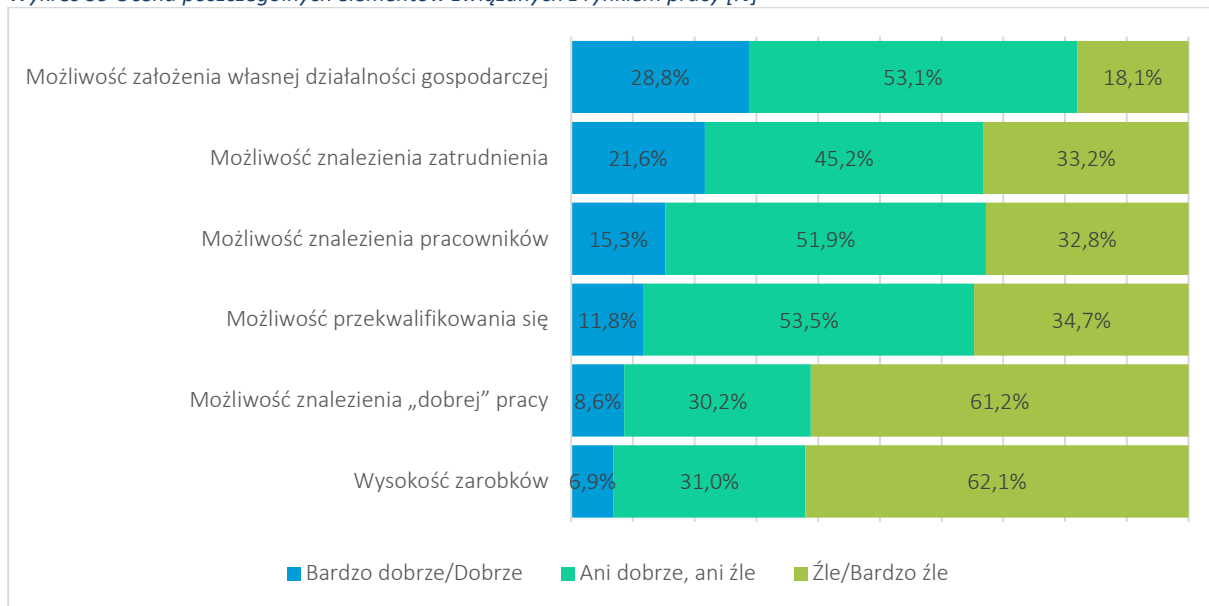

Źródło: opracowanie własne, n=629.

W przypadku oceny poszczególnych elementów związanych z rynkiem pracy, najwięcej pozytywnych wskazań dotyczyło możliwości założenia własnej działalności gospodarczej (28,8%), jednak w tym przypadku przeważała odpowiedź „ani dobrze, ani źle” (53,1%). Ankieterzy najgorzej ocenili wysokość zarobków na terenie powiatu żywieckiego (62,1%) oraz możliwość znalezienia „dobrej” pracy (61,2%). Na terenie powiatu brakuje miejsc

pracy oraz „dobrej” pracy dostosowanej do oczekiwań i posiadanych kompetencji, umiejętności i wykształcenia mieszkańców.

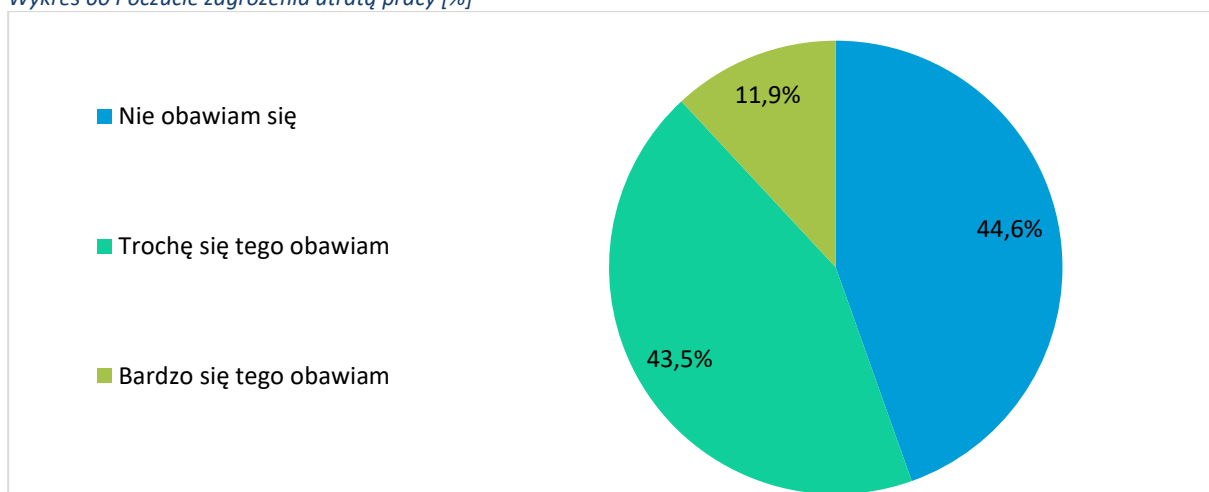
Wykres 59 Ocena poszczególnych elementów związanych z rynkiem pracy [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Ankietowani zostali zapytani o obawy związane z utratą pracy. 55,4% ankietowanych wskazało, że czuje zagrożenie związane z utratą pracy, w tym blisko 12% bardzo się tego obawia. Natomiast 44,6% badanych wskazywało na brak obawy dotyczącej utraty miejsca pracy.

Wykres 60 Poczucie zagrożenia utratą pracy [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Respondentów zapytano również o działania jakie by podjęli, gdyby utracili pracę. Blisko 22% badanych zmieniłoby zawód i zdobywało nowe umiejętności, co świadczy o aktywności mieszkańców. Druga z najczęściej wskazywanych odpowiedzi dotyczyła podjęcia się pracy poniżej swoich kwalifikacji i niekoniecznie w swoim

zawodzie (17,6%). Około 20% mieszkańców zdecydowałoby się na poszukiwanie pracy poza obecnie zamieszkiwaną miejscowością, w tym 9,1% za granicą.

Wykres 61 Co zrobił(a)by Pan(i), gdyby utracił(a) Pan(i) pracę? [%]

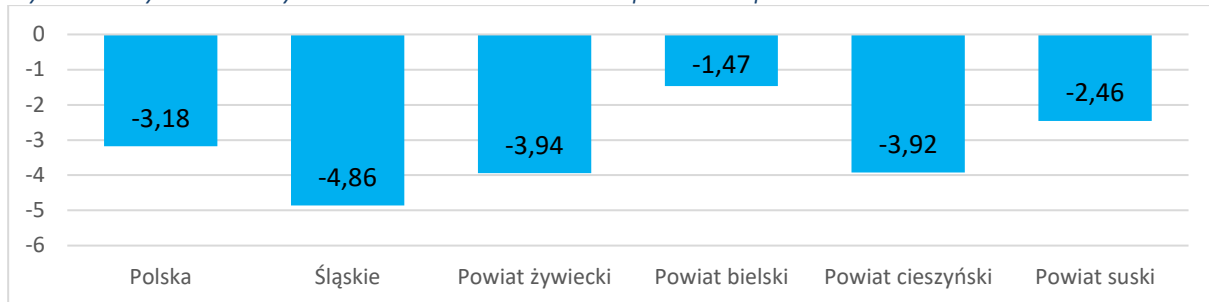
Źródło: opracowanie własne, n=629.

2.14 Analiza porównawcza Powiatu Żywieckiego na tle powiatów ościennych

Demografia

W 2020 r. w powiecie żywieckim zanotowano ujemny przyrost naturalny na 1000 ludności. Wartość wskaźnika wyniosła -3,94. Jest to najniższa wartość w porównaniu do sąsiednich powiatów i średniej dla Polski. W porównaniu do wartości dla województwa śląskiego, powiat żywiecki wypada lepiej (wartość wyższa o 0,92).

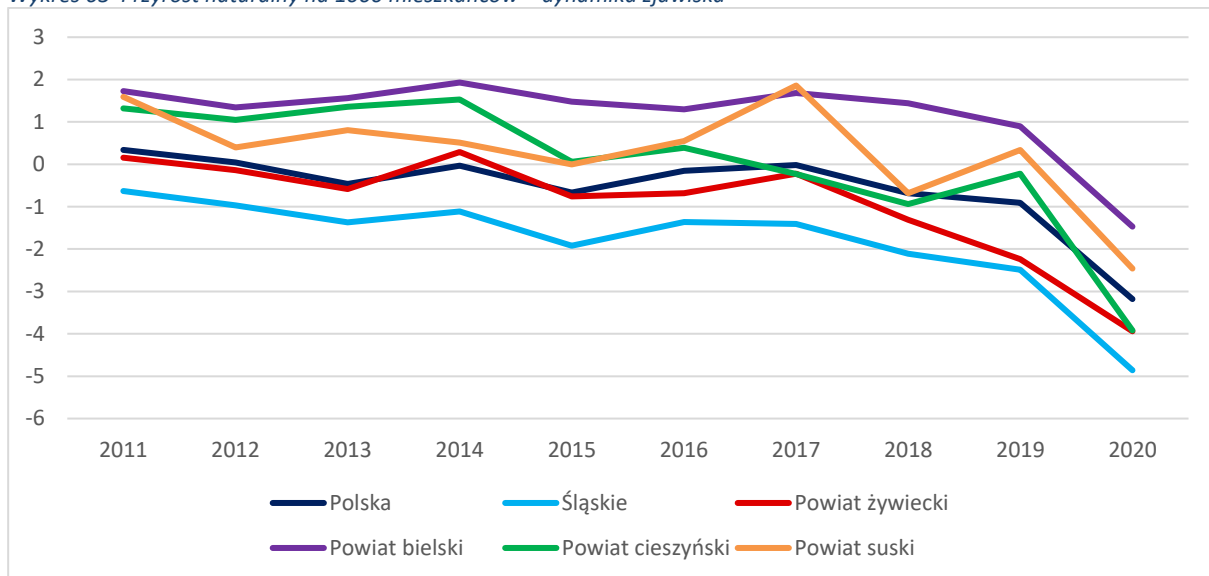
Wykres 62 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w 2020 r. – porównanie powiatów

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Dynamika przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców wygląda podobnie we wszystkich powiatach ościennych, a także w województwie i kraju. Na przestrzeni lat wartość wskaźnika spada. W latach 2011-2020 największe zmiany odnotowano w powiecie cieszyńskim - spadek wskaźnika o 5,24.

Wykres 63 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców – dynamika zjawiska

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Wskaźnik zmiany liczby ludności na 1 000 mieszkańców w 2020 roku (uwzględniający ruch naturalny oraz migracje) dla powiatu żywieckiego jest niższy niż dla kraju i jednocześnie wyższy niż wartość dla województwa śląskiego. Powiat cieszyński cechował się takim samym poziomem wskaźnika jak powiat żywiecki (-3,7). W 2015 r. w najlepszej sytuacji znajdował się powiat bielski i suski (dynamika zmian w liczbie ludności w powiecie żywieckim była na poziomie ujemnym). Po 5 latach wartość wskaźnika dla powiatu bielskiego pozostała na poziomie dodatnim (2,3), natomiast dla powiatu suskiego poziom wskaźnika spadł i wynosi -5,6.

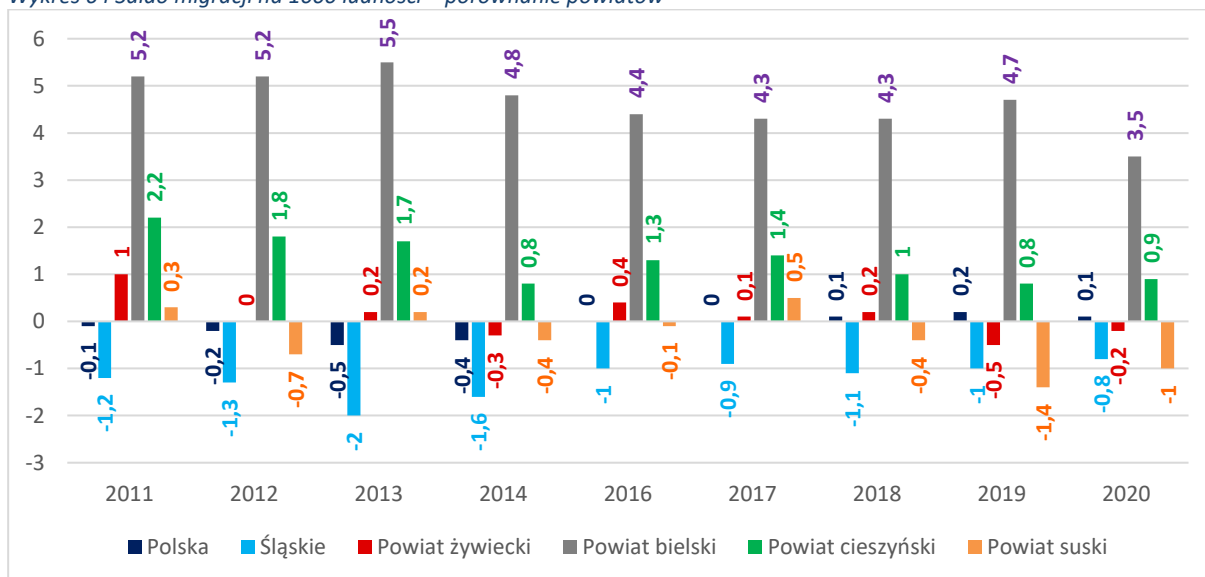
Tabela 47 Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców – porównanie powiatów

Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Polska	-1,1	-0,1	0,0	-0,6	-0,7	-3,1
Śląskie	-3,3	-2,6	-2,4	-3,2	-3,5	-5,6
Powiat żywiecki	-0,9	1,0	-0,1	0,3	-3,1	-3,7
Powiat bielski	4,8	4,9	6,6	6,1	5,8	2,3
Powiat cieszyński	-0,8	1,7	2,2	-0,6	0,3	-3,7
Powiat suski	0,4	0,1	1,6	-0,7	-0,3	-5,6

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. saldo migracji na 1000 ludności w powiecie żywieckim wyniosło -0,2. Jest to wartość wyższa niż dla powiatu suskiego (-1) i województwa śląskiego (-0,8). W porównaniu do średniej krajowej i pozostałych powiatów, które cechuje dodatnia wartość salda migracji, powiat żywiecki również wypada gorzej.

Wykres 64 Saldo migracji na 1000 ludności – porównanie powiatów

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W zakresie starzenia się społeczności lokalnej analizie poddano udział ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem oraz współczynnik obciążenia demograficznego. Udział ludności w wieku produkcyjnym w 2020 r. w powiecie żywieckim wyniósł 20,5% i był niższy niż wartość dla kraju (22,3%), województwa (23,7%) i powiatu cieszyńskiego (22,0%). Niższym udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym cechują się powiaty suski (19,3%) i bielski (20,4%). Jednakże analizując zmiany w ostatnich latach, największa dynamika i wzrost nastąpił w powiecie cieszyńskim, wzrost o 2,5 pp., a następnie w powiecie bielskim, wzrost o 2,3 pp.

Tabela 48 Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem – porównanie powiatów

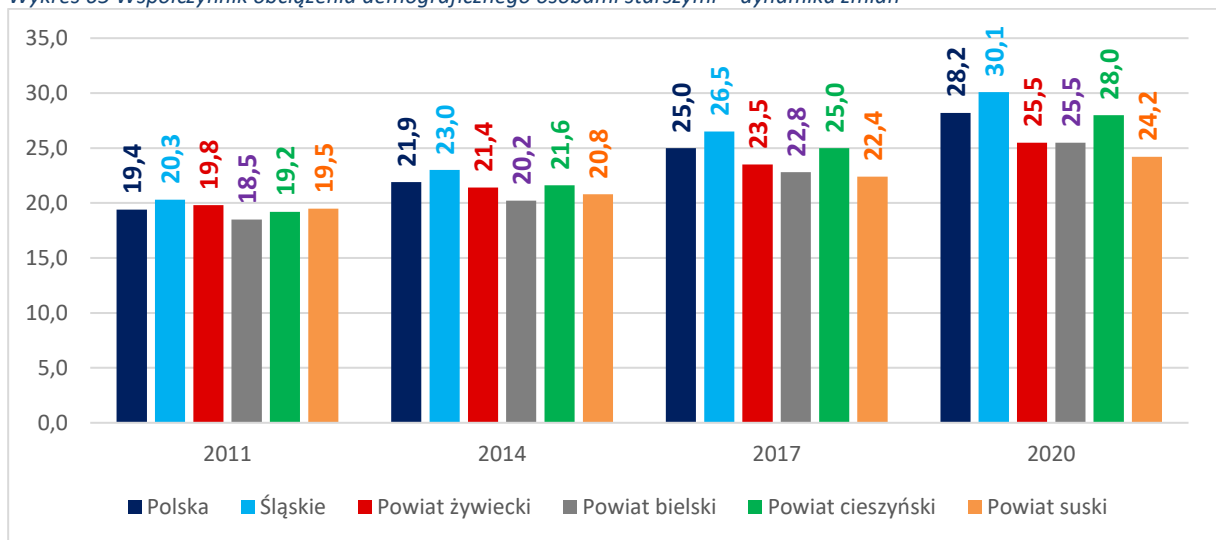
Rok	Polska	Śląskie	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
2015	19,6%	20,7%	18,6%	18,1%	19,5%	17,4%
2016	20,2%	21,4%	19,0%	18,6%	20,0%	17,8%
2017	20,8%	22,0%	19,4%	19,1%	20,6%	18,2%
2018	21,4%	22,6%	19,8%	19,6%	21,1%	18,5%
2019	21,9%	23,3%	20,3%	20,1%	21,6%	19,0%

2020	22,3%	23,7%	20,5%	20,4%	22,0%	19,3%
------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W przypadku obciążenia demograficznego, wartość wskaźnika dla powiatu żywieckiego w 2020 r. była taka sama jak dla powiatu bielskiego (25,5). Wartość ta była większa w kraju, województwie śląskim oraz w powiecie cieszyńskim. Powiat suski cechował się najniższą wartością współczynnika (24,2), co pokazuje, że procesy starzenia się społeczności w tym powiecie są widoczne, jednakże w mniejszym stopniu niż w pozostałych powiatach.

Wykres 65 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi – dynamika zmian

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Kultura

W analizowanych powiatach liczba centrów i domów kultury w latach 2012-2020 ulegała wahaniom. W 2020 r. w powiecie żywieckim funkcjonowało 18 tego typu placówek. To więcej niż w porównywanych powiatach. Dynamika zmian wygląda jednak dość niekorzystnie (-5%) - zlikwidowano jedną placówkę. Gorzej jest jedynie w powiecie cieszyńskim (-22%). Placówek kulturalnych ubyło także w województwie śląskim (-2%). Dynamika zmian placówek w kraju (4%), w powiecie bielskim (31%) i suskim (7%) wypada lepiej niż w powiecie żywieckim.

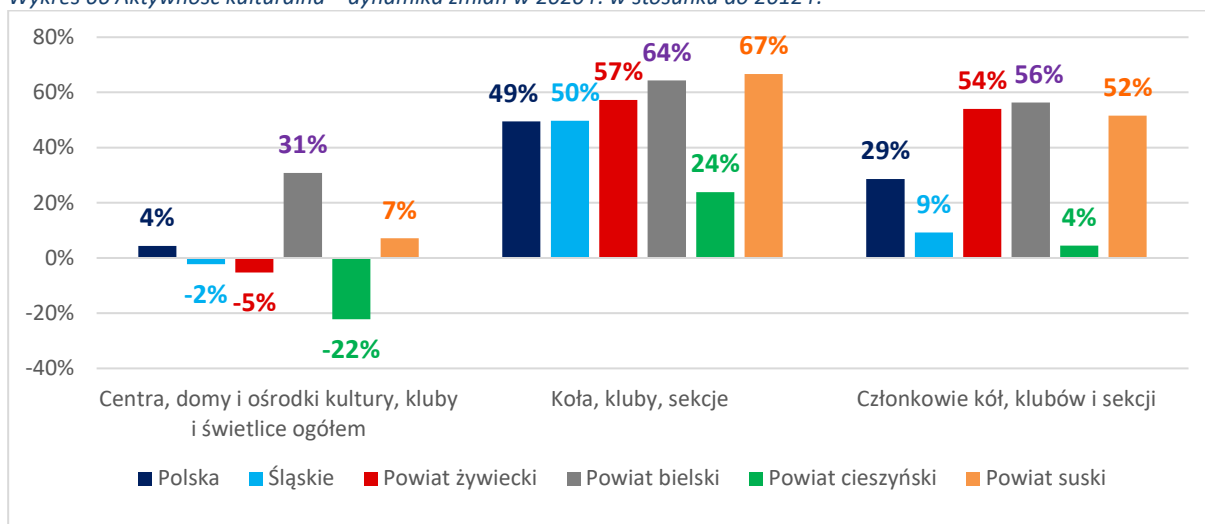
Tabela 49 Aktywność kulturalna na terenie powiatów – porównanie

Rok	Polska	Śląskie	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
Centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice ogółem						
2012	3 870	362	19	13	18	14
2016	4 204	368	19	14	17	16
2020	4 040	354	18	17	14	15
Kółka, kluby, sekcje						
2012	16 143	1 873	96	73	92	42
2016	25 078	2 916	163	125	108	102
2020	24 125	2 804	151	120	114	70
Członkowie kół, klubów i sekcji						
2012	362 448	45 936	2 317	1 899	2 220	897
2016	522 647	62 649	3 738	3 563	2 631	2 371
2020	466 305	50 182	3 568	2 969	2 319	1 360

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Porównując powiaty pod względem liczby kół i klubów należy zauważyć, że we wszystkich powiatach odnotowano wzrost liczby tego typu działalności, podobnie jak w województwie śląskim i całym kraju. Pod względem dynamiki zmian, najlepiej wypadł powiat suski (wzrost liczby kół i klubów o 67%), natomiast powiat żywiecki uplasował się mniej więcej po środku skali (57%). W przypadku liczby członków klubów i kół, również zanotowano wzrost we wszystkich powiatach oraz w województwie i Polsce. Dla powiatu żywieckiego wzrost ten wyniósł 54%.

Wykres 66 Aktywność kulturalna – dynamika zmian w 2020 r. w stosunku do 2012 r.

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. w powiecie żywieckim liczba imprez wzrosła w stosunku do lat poprzednich, a liczba uczestników imprez zmalała. Inne powiaty odnotowały spadek zarówno liczby imprez i ich uczestników. Podobnie przedstawia się także sytuacja dla województwa śląskiego i Polski. Jednak jest to spowodowane przede wszystkim pandemią Covid-19 oraz związanymi z tym restrykcjami i ograniczeniami dotyczącymi organizacji wydarzeń masowych.

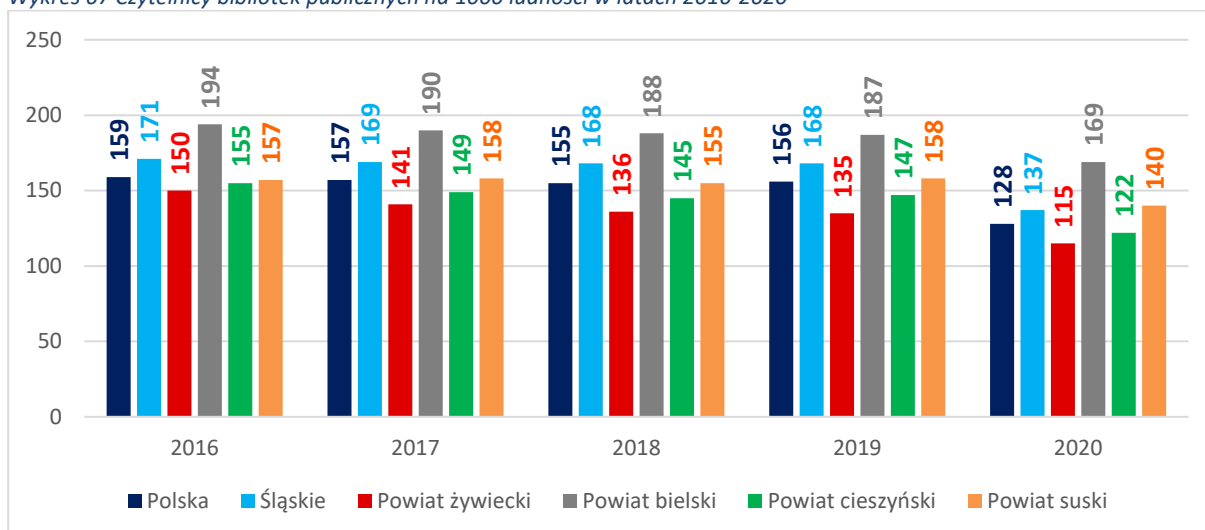
Tabela 50 Liczba imprez i ich uczestników – porównanie

Rok	Polska	Śląskie	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
Liczba imprez ogółem						
2012	195 070	20 051	761	872	1 493	659
2016	236 442	25 260	946	1 051	1 175	622
2019	243 839	26 795	1 042	961	1 498	862
2020	120 866	13 304	1 123	411	698	611
Liczba uczestników imprez						
2012	31 483 578	3 393 271	149 180	239 675	167 122	65 962
2016	35 548 405	3 948 569	224 353	126 415	245 871	59 936
2019	37 495 812	4 778 004	180 417	165 606	397 114	66 498
2020	13 355 365	1 700 443	61 108	48 219	211 962	21 436

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Przez ostatnie pięć lat liczba czytelników bibliotek na 1000 ludności w przedstawionych powiatach oraz województwie śląskim, stopniowo malała. Obserwowana tendencja jest tendencją ogólnopolską, związaną z rozwojem nowoczesnych technologii i zaniku czytelnictwa. W 2020 r. w porównaniu do 2016 r. największy spadek tego wskaźnika odnotowano w powiecie żywieckim (-23,3%), najmniejszy natomiast w powiecie suskim (10,8%).

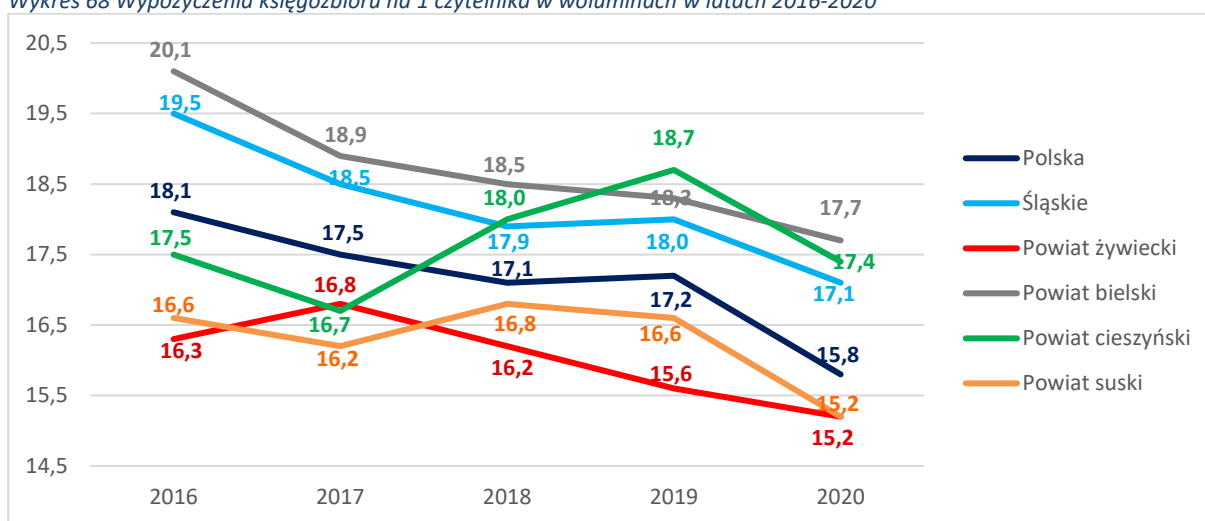
Wykres 67 Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w latach 2016-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Pod względem liczby wypożyczonych książek na jednego czytelnika również notuje się tendencję spadkową. W latach 2016-2020 największy spadek wystąpił w powiecie bielskim i województwie śląskim – o 2,4 egzemplarza. Najmniejszy spadek odnotowano w powiecie cieszyńskim (-0,1), w przypadku powiatu żywieckiego wartość wskaźnika w 2020 r. wynosiła 15,25 - to o 1,1 mniej niż w 2016 r.

Wykres 68 Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach w latach 2016-2020

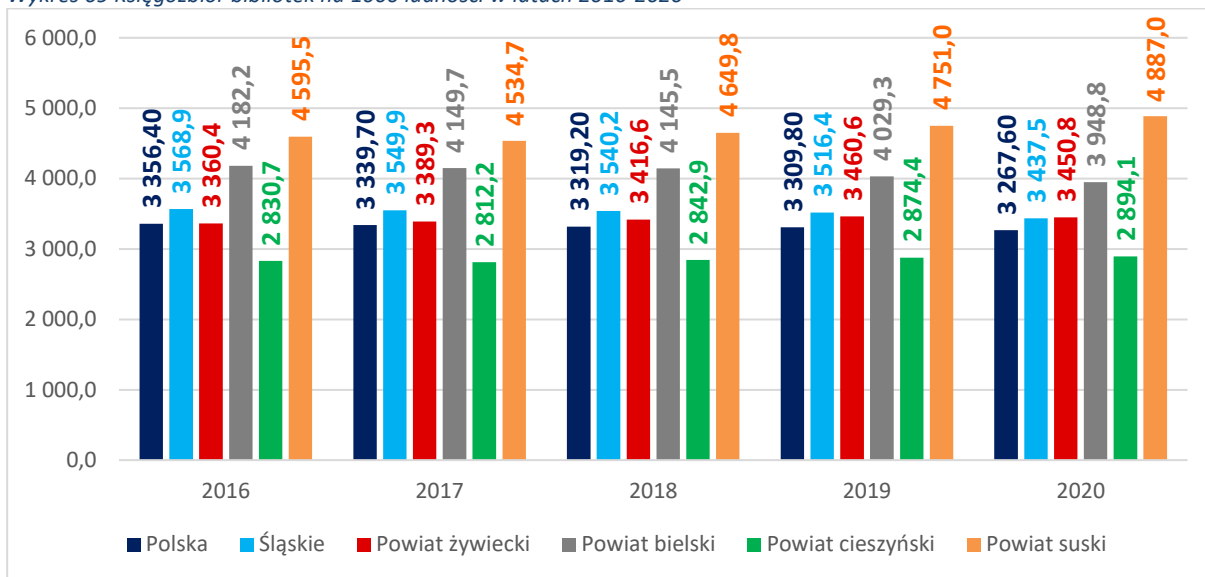

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

Porównując wielkość księgozbioru bibliotek na 1000 mieszkańców w 2020 r. najlepiej pod tym względem wypadł powiat suski, gdzie na 1000 ludności przypadało 4 887 książek. Liczba książek na 1000 mieszkańców w powiecie żywieckim (3 450,8) była zbliżona do wartości dla województwa śląskiego (3 437,5). Najgorzej w zestawieniu wypadł powiat cieszyński z liczbą 2 894,1 książek na 1000 ludności. W analizowanym okresie zanotowano tendencję wzrostową liczby książek na 1000 mieszkańców w powiecie suskim (6%), żywieckim (3%) i cieszyńskim (2%).

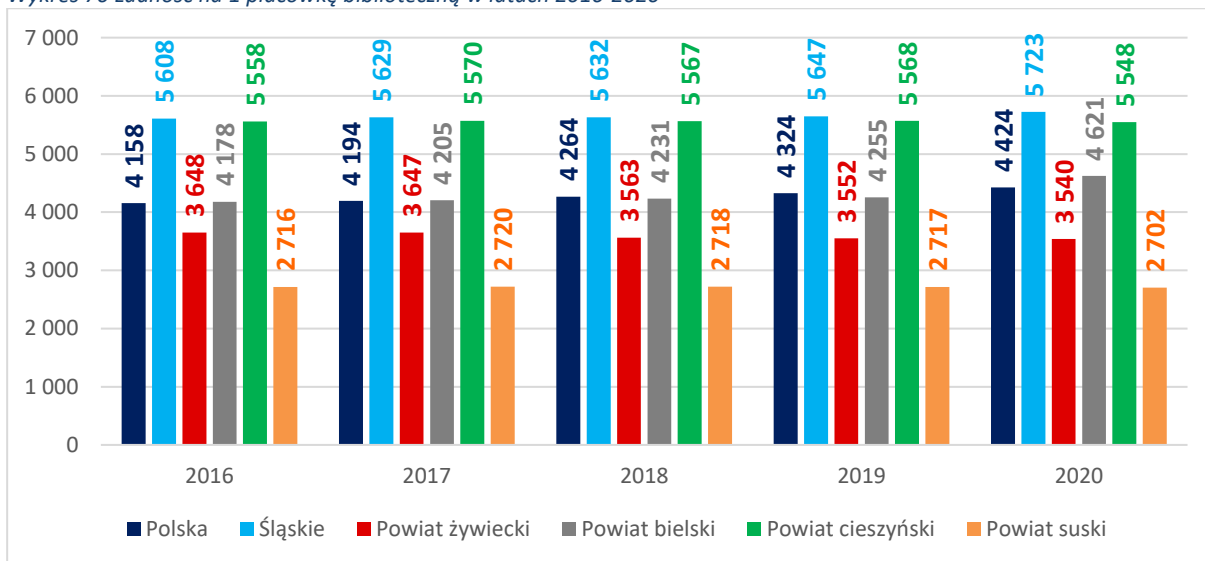
Wykres 69 Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności w latach 2016-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. w powiecie żywieckim na jedną placówkę biblioteczną przypadało 3 540 osób. Lepiej pod tym względem wypadł jedynie powiat suski (2 702 osoby na placówkę).

Wykres 70 Ludność na 1 placówkę biblioteczną w latach 2016-2020

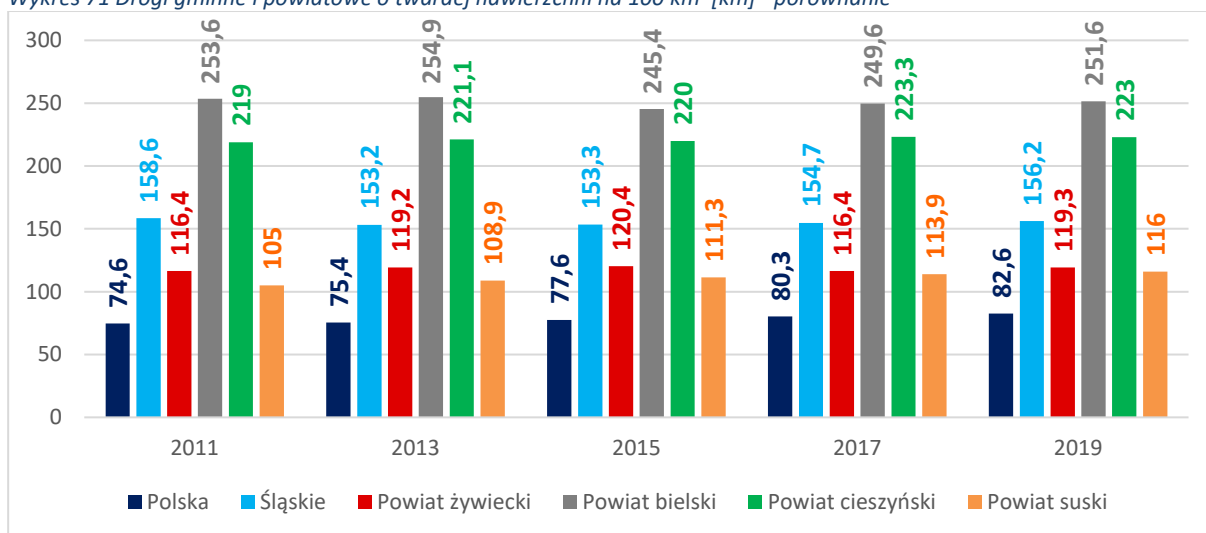

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Infrastruktura drogowa

Analiza wykazała, że wartość wskaźnika długości dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni na 100 km² dla powiatu żywieckiego w latach 2011-2019 zwiększyła się o 2,5%. Najwyższy wzrost wartości wskaźnika odnotowano w powiecie suskim (10,5%), i jest on blisko wzrostowi wartości dla Polski (10,7%). Wśród powiatów, największą wartością wskaźnika w 2019 r. cechował się powiat bielski – 251,6 km dróg na 100 km².

Wykres 71 Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km² [km] - porównanie

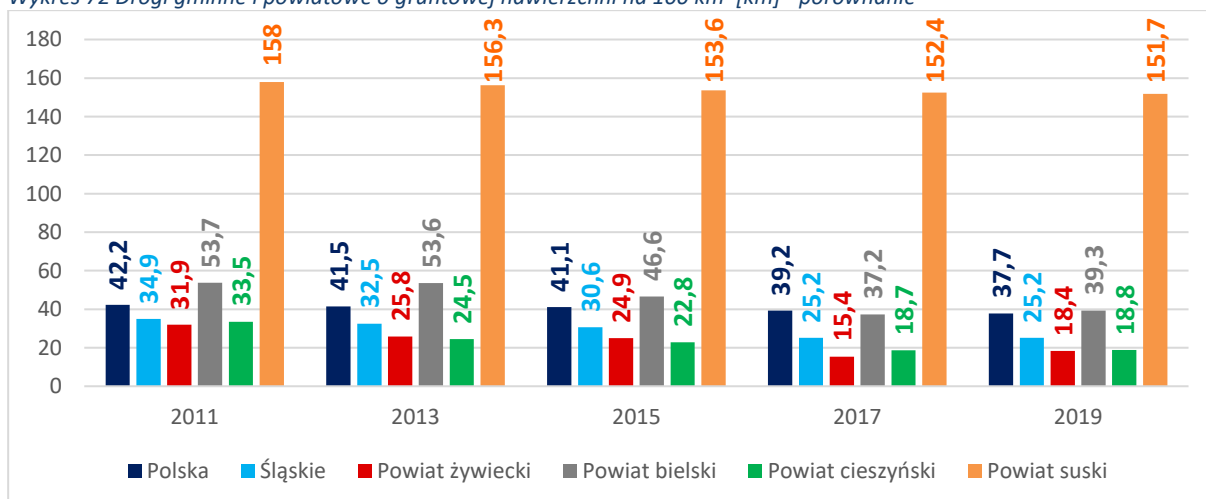

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

Pod względem wskaźnika dróg powiatowych o gruntowej nawierzchni na 100 km² dominuje powiat suski (151,7 km dróg/km² w 2019 r.). Powiat żywiecki cechowała najniższa wartość tego wskaźnika (18,4 km dróg/km² w 2019 r.)

Wykres 72 Drogi gminne i powiatowe o gruntowej nawierzchni na 100 km² [km] - porównanie

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

W wartościach bezwzględnych, pod względem długości dróg powiatowych o nawierzchni twardej i twardej ulepszonej, przoduje powiat cieszyński. W 2019 r. najmniejsza długość dróg powiatowych była w powiecie suskim. W latach 2011-2019 zanotowano spadek długości dróg, zarówno o twardej jak i twardej ulepszonej

nawierzchni, w powiecie bielskim i cieszyńskim. Natomiast w powiecie suskim i żywieckim długość dróg uległa zwiększeniu.

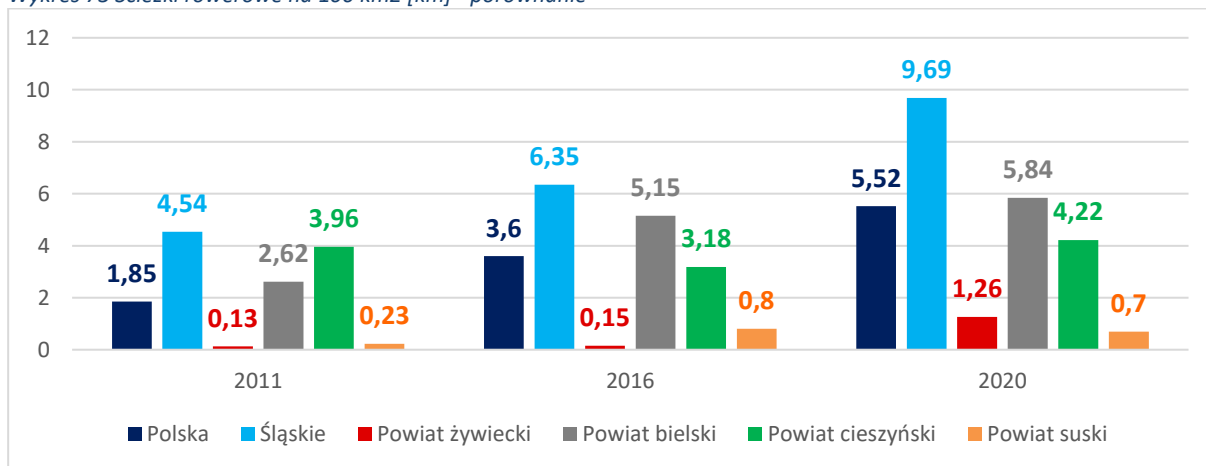
Tabela 51 Drogi powiatowe [km] – porównanie powiatów

Rok	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
2011	335,5	306,9	362,8	213,4
2012	334,9	305,4	362,5	227,0
2013	334,9	305,4	362,5	227,0
2014	334,9	307,2	361,5	222,9
2015	335,0	306,6	361,5	222,9
2016	341,9	307,2	356,8	222,9
2017	341,7	307,2	356,3	222,5
2018	341,7	304,1	356,1	222,5
2019	343,0	299,4	350,2	222,5
2012	335,5	306,9	362,8	213,4
2016	334,9	305,4	362,5	227,0
2019	334,9	305,4	362,5	227,0
2020	334,9	307,2	361,5	222,9
Rok	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
2011	335,3	306,9	362,8	213,4
2012	334,7	305,4	362,5	227,0
2013	334,7	305,4	362,5	227,0
2014	334,7	307,2	361,5	222,9
2015	334,7	306,6	361,5	222,9
2016	339,5	307,2	356,8	222,9
2017	339,3	307,2	356,3	222,5
2018	339,3	304,1	356,0	222,5
2019	340,5	299,4	350,1	222,5
2012	335,3	306,9	362,8	213,4
2016	334,7	305,4	362,5	227,0
2019	334,7	305,4	362,5	227,0
2020	334,7	307,2	361,5	222,9

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Długość ścieżek rowerowych na 100 km² w powiecie żywieckim w 2020 r. wynosiła 1,26 km. Wartość ta zwiększyła się w analizowanym okresie, jednak nadal jest to jeden z najgorszych wyników (zaraz po powiecie suskim), w porównaniu do pozostałych powiatów. W poniższym zestawieniu powiat cieszyński posiada 4,22 km ścieżek rowerowych na 100 km², a powiat bielski aż 5,84 km. Jednak w porównaniu do średniej dla województwa śląskiego jest to niewiele – długość ścieżek w województwie wynosi 9,69 km w przeliczeniu na 100 km².

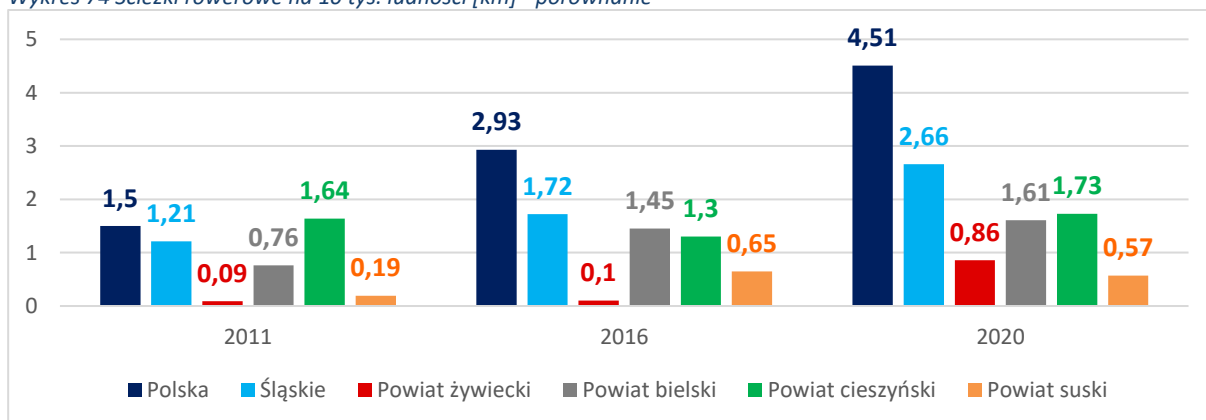
Wykres 73 Ścieżki rowerowe na 100 km² [km] - porównanie

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Niekorzystnie wypada również wskaźnik dotyczący ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. W 2020 r. dla powiatu żywieckiego, długość ścieżek w przeliczeniu na 10 tys. ludności wynosiła 0,86. Powiat suski uzyskał najniższy wynik (0,57 km). Najwyższą wartość odnotowano w powiecie cieszyńskim (1,73 km).

Wykres 74 Ścieżki rowerowe na 10 tys. ludności [km] - porównanie

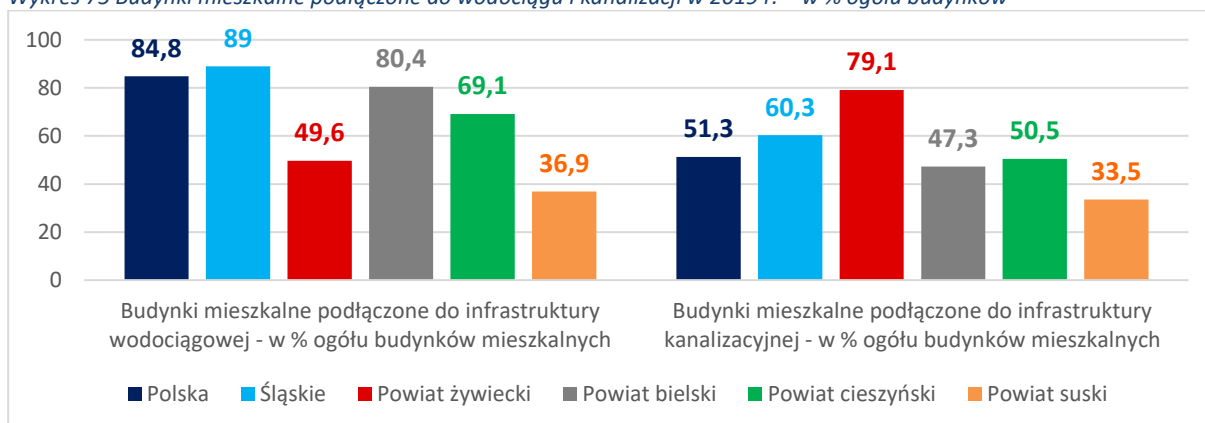

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Infrastruktura techniczna

W 2019 r. w powiecie żywieckim 79,1% budynków mieszkalnych było podłączonych do infrastruktury kanalizacyjnej. To wynik znacznie lepszy od powiatów ościennych oraz od średniej dla województwa i kraju. Około 49,6% budynków w powiecie żywieckim jest podłączonych do wodociągu. Jedynie w powiecie suskim jest gorzej – tylko w 36,9% budynków korzysta się z infrastruktury wodociągowej. Pod tym względem najlepiej wypada powiat bielski (80,4%) natomiast średnia dla kraju (84,8%) i województwa (89%) jest jednak wyższa.

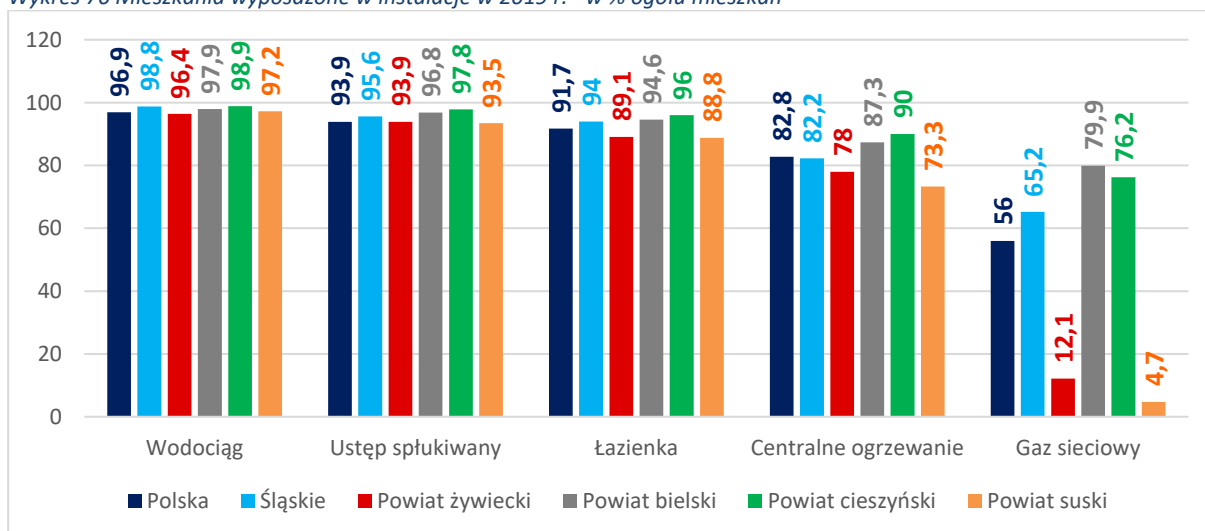
Wykres 75 Budynki mieszkalne podłączone do wodociągu i kanalizacji w 2019 r. – w % ogółu budynków

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2019 r. mieszkania z dostępem do wody z wodociągów stanowiły 96,4% wszystkich mieszkań w powiecie żywieckim. Jest to odsetek podobny jak w powiatach ościennych. Mieszkania wyposażone w ustęp spłukiwany stanowiły 93,9% mieszkań powiatu żywieckiego – jest to odsetek taki sam jak dla kraju. Odsetek mieszkań wyposażonych w łazienkę był niższy w powiecie żywieckim (89,1%), w porównaniu do powiatu bielskiego (94,6%) i cieszyńskiego (96%). Również pod względem mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie powiat żywiecki (78%) ustępuje powiatowi bielskiemu (87,3%) i cieszyńskiemu (90%), a powiat suski wypada w tym zestawieniu najgorzej (73,3%). Mieszkania mające dostęp do gazu sieciowego w powiecie żywieckim stanowiły 12,1% wszystkich mieszkań – mniejszy odsetek zanotowano w powiecie suskim (4,7%). Tak jak poprzednio, więcej mieszkań z dostępem do gazu zanotowano w powiecie bielskim (79,9%) i cieszyńskim (76,2%). Wartości te są jednocześnie wyższe niż średnia dla kraju (56,0%) i województwa (65,2%).

Wykres 76 Mieszkania wyposażone w instalacje w 2019 r. - w % ogółu mieszkań

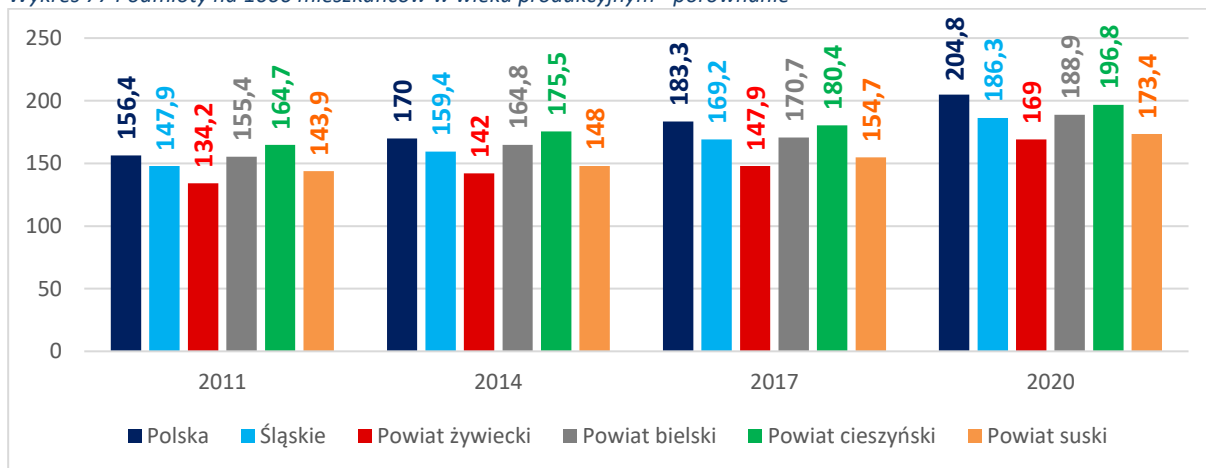

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Gospodarka i rynek pracy

W 2020 r. wskaźnik podmiotów na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w powiecie żywieckim, był najniższy spośród wszystkich powiatów (169). Wartość wskaźnika była również niższa w porównaniu do wartości dla kraju (204,8) i województwa (186,3). Najwyższy wskaźnik odnotowano w powiecie cieszyńskim (196,8). Jednak biorąc pod uwagę wzrost wskaźnika w latach 2011-2020, największy przyrost podmiotów odnotowano w powiecie żywieckim (25,9%), a najmniejszy w powiecie cieszyńskim (19,5%).

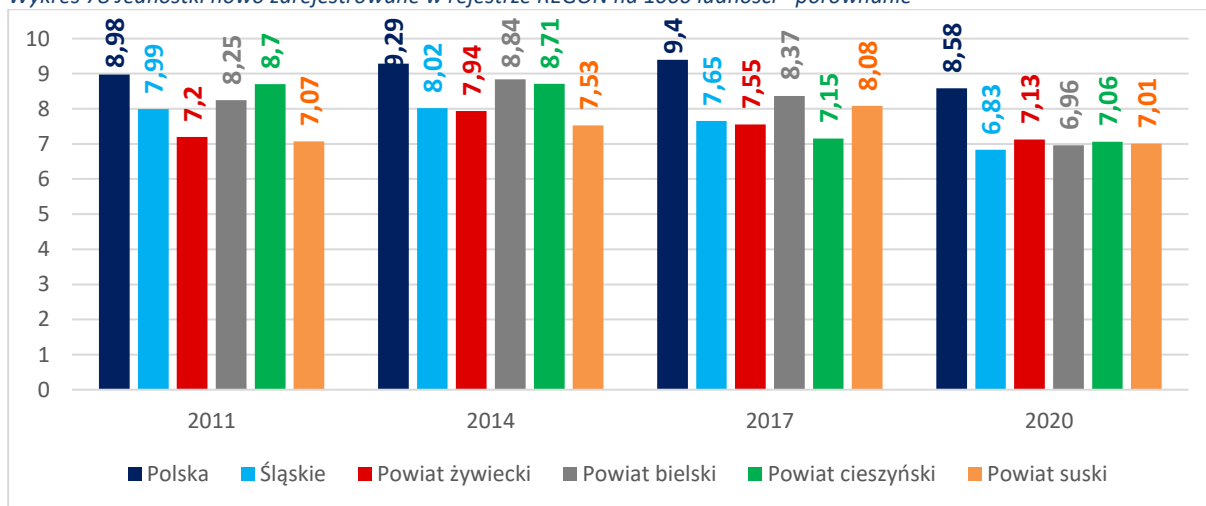
Wykres 77 Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym - porównanie

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Pod względem wskaźnika nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1 000 ludności, w 2020 r. powiat żywiecki uzyskał najwyższy wynik wśród powiatów (7,13) oraz wyższy niż wskaźnik dla województwa śląskiego (6,83). Wyższą wartość wskaźnika niż w powiecie żywieckim, odnotowano dla całego kraju (8,58).

Wykres 78 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności - porównanie

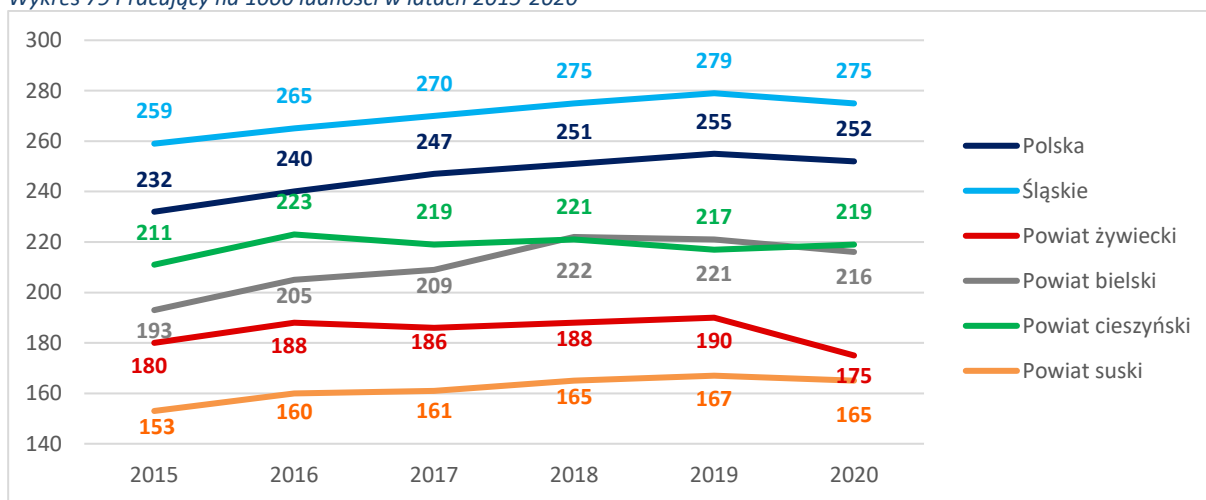

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. liczba osób pracujących na 1000 ludności dla powiatu żywieckiego wynosiła 175. Mniejszą wartością cechował się jedynie powiat suski (165). Wskaźnik dla powiatu bielskiego i cieszyńskiego był znacznie wyższy. Podobnie jest w przypadku wskaźnika dla całego kraju (252) i dla województwa śląskiego (275). W latach 2015-

2020 w powiecie żywieckim odnotowano spadek wartości wskaźnika o 2,8%. W tym samym czasie w pozostałych powiatach zanotowano tendencję wzrostową, z czego największą w powiecie bielskim (11,9%).

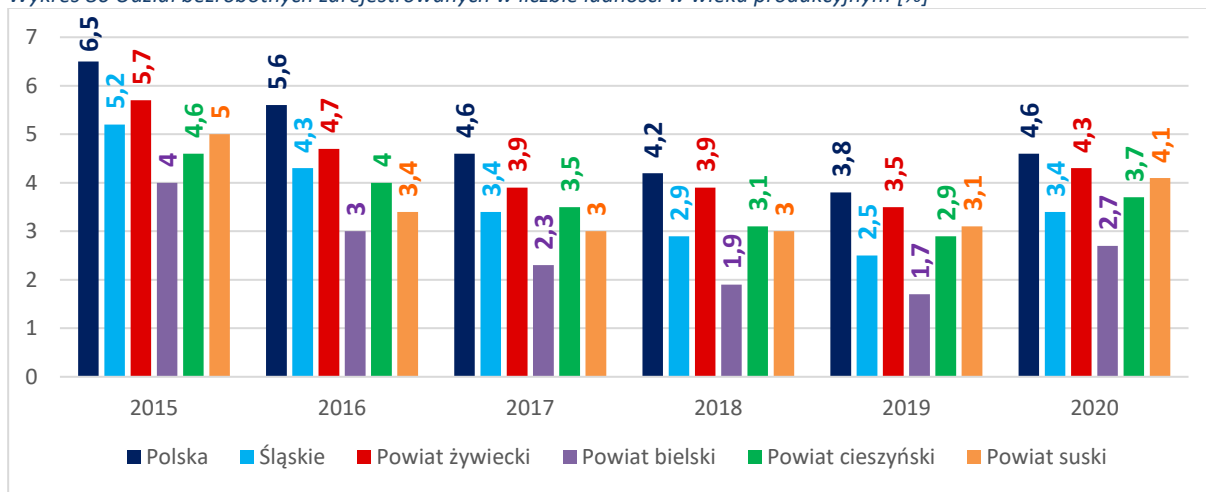
Wykres 79 Pracujący na 1000 ludności w latach 2015-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2020 r. był wyższy niż w 2019 r. we wszystkich analizowanych powiatach. Na tle powiatów ościennych sytuacja w powiecie żywieckim przedstawiała się najgorzej – 4,3% bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Spowodowane jest to najprawdopodobniej trwającą ówczasie pandemią Covid-19. Biorąc pod uwagę lata 2015-2020 ogólna tendencja jest spadkowa, a największy spadek wystąpił w powiecie żywieckim (-1,4 p.p.).

Wykres 80 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]

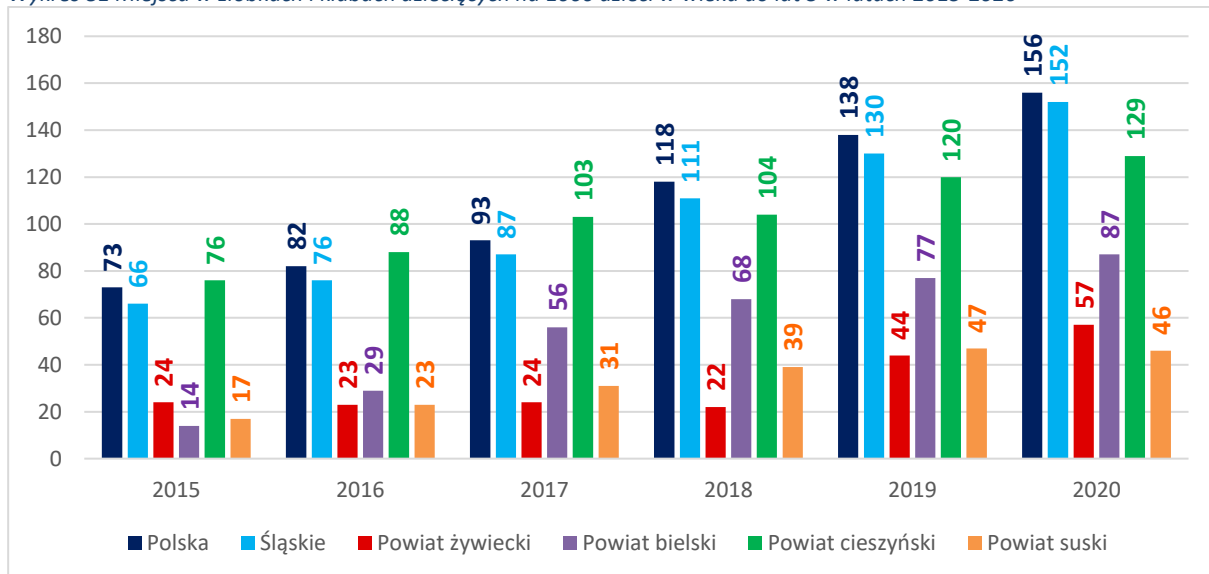
Źródło: dane GUS, 2021 r.

Edukacja

W 2020 r. najwięcej miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych na 1 000 dzieci w wieku do lat 3 było w powiecie cieszyńskim (129), jednakże mniej niż w przypadku kraju (156) i województwa (152). W tym samym roku powiat żywiecki dysponował 57 miejscami. Gorszy wynik uzyskał jedynie powiat suski (46). Biorąc pod uwagę tendencję

wzrostową w latach 2015-2020, największy wzrost odnotowano w powiecie bielskim (521,4%). Dla powiatu żywieckiego wzrost ten wyniósł 137,5%.

Wykres 81 Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w latach 2015-2020

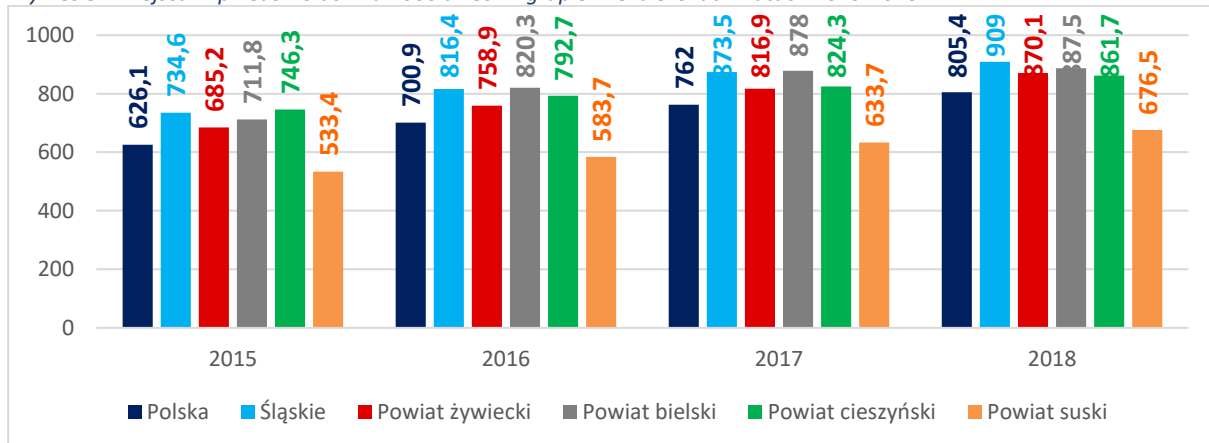

Źródło:

dane GUS, 2021 r.

W 2018 r. najwięcej miejsc w przedszkolach na 1 000 dzieci w wieku 3-6 lat przypadało w powiecie bielskim (887,5), a najmniej w powiecie suskim (676,5). Wartość wskaźnika dla powiatu żywieckiego wynosiła 870,1. Analizując wzrost miejsc w przedszkolach na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat, największy wzrost zanotowano w powiecie żywieckim (27%), natomiast najmniejszy w powiecie cieszyńskim (15,5%).

Wykres 82 Miejsca w przedszkolach na 1000 dzieci w grupie wieku 3-6 lat w latach 2015-2018

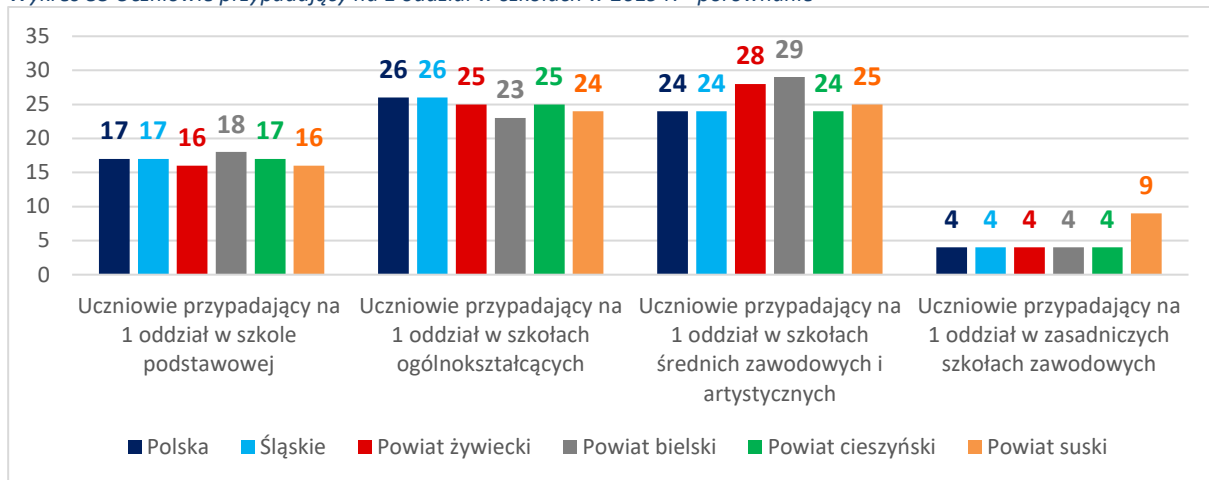

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2019 r. w powiecie żywieckim przypadało 16 uczniów na jeden oddział w szkole podstawowej. Tyle samo uczniów przypadało w powiecie suskim, a najwięcej w powiecie bielskim (18). Uczniów przypadających na jeden oddział w szkołach ogólnokształcących, w powiecie żywieckim było 25. Mniej uczniów przypadało w powiecie bielskim (23) i suskim (24). Jeśli chodzi o szkoły średnie zawodowe i artystyczne, w powiecie żywieckim przypadało 28 uczniów na jeden oddział szkolny. To więcej niż w powiecie cieszyńskim (24) i suskim (25) i

jednocześnie mniej niż w powiecie bielskim (29). Na oddział w zasadniczych szkołach zawodowych przypadało 4 uczniów, wyjątkiem był powiat suski (9).

Wykres 83 Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach w 2019 r. - porównanie

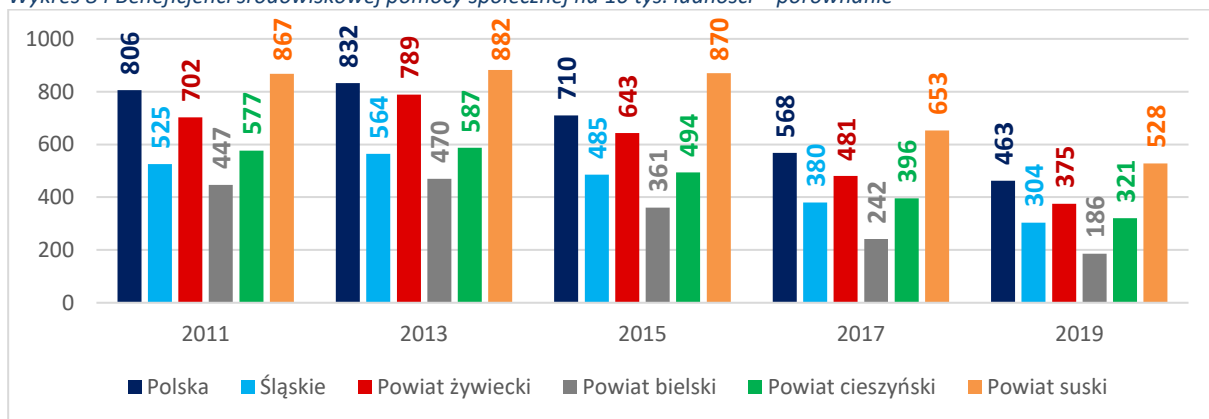

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Pomoc społeczna

W 2019 r. liczba beneficjentów pomocy społecznej na 10 tys. ludności w powiecie żywieckim wyniosła 375. Była to wartość większa w porównaniu do średniej wojewódzkiej (304), ale mniejsza w stosunku do średniej dla kraju (463). Najwięcej beneficjentów pomocy społecznej w 2019 r. było w powiecie suskim (528), natomiast najmniej w powiecie bielskim (186). Największy spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej w latach 2011-2019 wystąpił w powiecie bielskim (-58,4%).

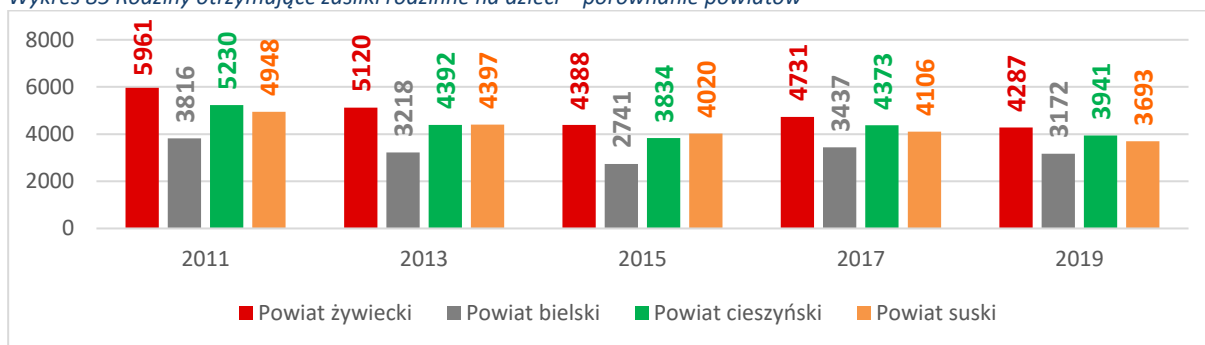
Wykres 84 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności – porównanie

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2019 r. najwięcej rodzin otrzymywało zasiłki rodzinne na dzieci w powiecie żywieckim (4 287), natomiast najmniej w powiecie bielskim (3 172).

Wykres 85 Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci – porównanie powiatów

Źródło: dane GUS, 2021 r

W poniższej tabeli przedstawiono przyczyny przyznania świadczeń pomocy społecznej w 2020 r. W powiecie żywieckim najczęstszymi przyczynami przyznania pomocy społecznej było ubóstwo oraz długotrwała i ciężka choroba. Podobnie było w powiatach ościennych. W powiecie żywieckim z powodu bezrobocia z pomocy korzystało 836 beneficjentów - jest to więcej niż w innych powiatach, ponieważ w 2020 r. odnotowano największy wzrost udziału liczby osób bezrobotnych.

Tabela 52 Przyczyny przyznania pomocy społecznej w 2020 r. – porównanie

Przyczyna	Polska	Śląskie	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
ubóstwo	39 9879	33 100	1 275	799	1 140	1 105
sieroctwo	559	30	4	1	2	2
bezdomność	35 840	5 412	35	63	124	36
potrzeba ochrony macierzyństwa	75 581	5 433	296	164	416	299
bezrobocie	279 393	22 053	836	452	720	458
niepełnosprawność	311 006	27 751	864	742	1 021	752
długotrwała lub ciężka choroba	386 597	33 626	1 091	924	1 422	858
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	129 599	15 212	419	411	664	232
przemoc w rodzinie	12 204	1 044	18	21	24	25
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	517	56	1	1	0	0
alkoholizm	59 086	5 137	141	153	201	185
narkomania	4 258	362	3	20	15	1
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	12 266	1 193	38	39	57	21
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	563	7	0	0	0	0
zdarzenie losowe	6 864	354	41	28	24	16
sytuacja kryzysowa	8 216	934	31	159	36	5
kłęska żywiołowa lub ekologiczna	3 925	80	1	27	0	0

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Poniższa tabela odnosi się do ilości placówek pomocy społecznej w analizowanych powiatach. W 2020 r. najwięcej tego rodzaju obiektów znajdowało się w powiecie cieszyńskim (22), a najmniej w powiecie żywieckim, zaledwie 3.

Tabela 53 Placówki pomocy społecznej (razem z filiami) w latach 2015-2020.

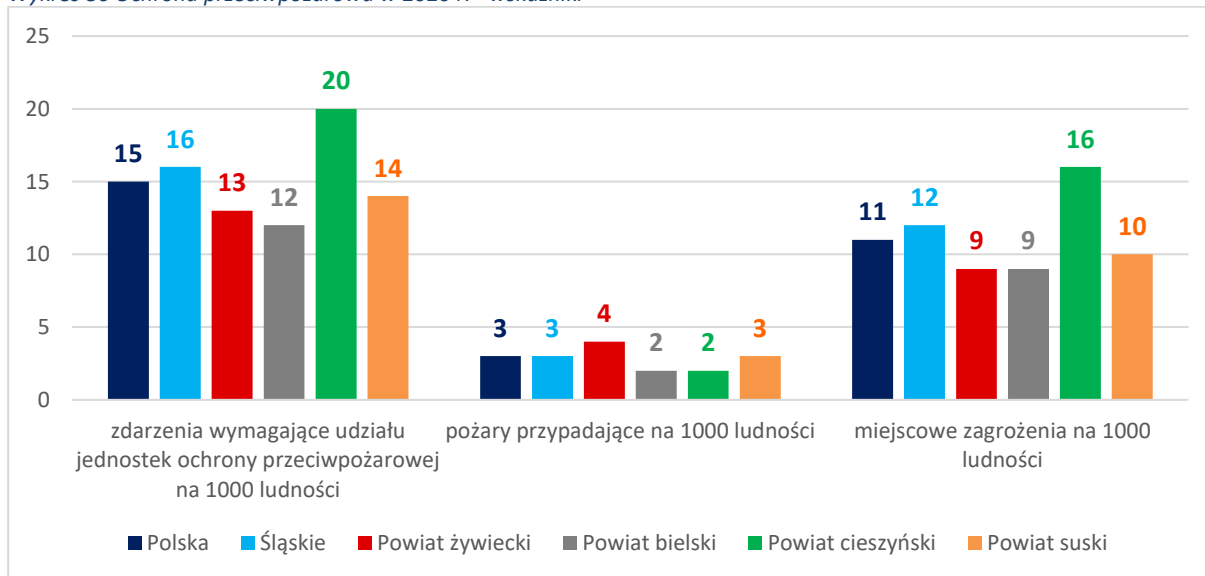
Rok	Polska	Śląskie	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
2015	1713	220	5	4	16	4
2016	1735	221	5	5	17	4
2017	1778	226	4	5	18	4
2018	1883	230	4	6	19	4
2019	1886	232	3	6	21	4
2020	1899	231	3	6	22	4

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Bezpieczeństwo

W 2020 r. najczęściej zdarzeń wymagających udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej na 1 000 ludności odnotowano w powiecie cieszyńskim (20). Wartość tego wskaźnika dla powiatu żywieckiego wyniosła 13. Wskaźnik pożarów na 1 000 ludności był najwyższy w powiecie żywieckim (4). W przypadku miejscowych zagrożeń na 1 000 ludności najwyższą wartość wskaźnika osiągnął powiat cieszyński (16).

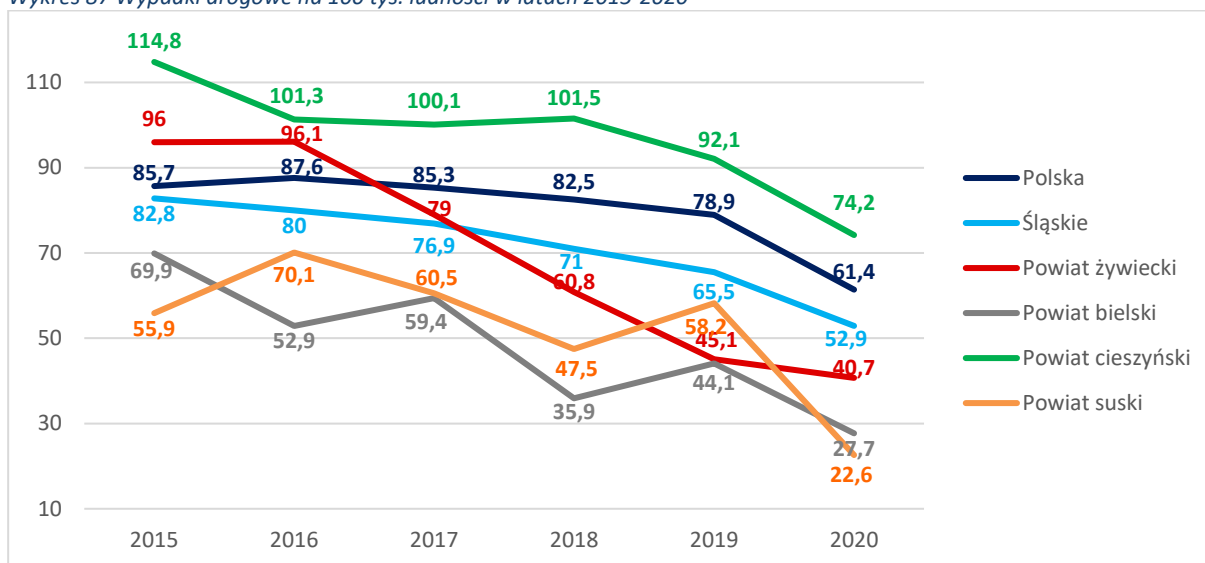
Wykres 86 Ochrona przeciwpożarowa w 2020 r. - wskaźniki

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. pod względem liczby wypadków drogowych na 100 tys. ludności najgorzej wypadł powiat cieszyński (74,2). Dla powiatu żywieckiego wskaźnik wyniósł 40,7 zdarzeń na 100 tys. ludności, to mniej niż średnia dla województwa śląskiego (52,9) i kraju (61,4). Najmniej wypadków drogowych w przeliczeniu na 100 tys. ludności odnotowano w powiecie suskim (22,6).

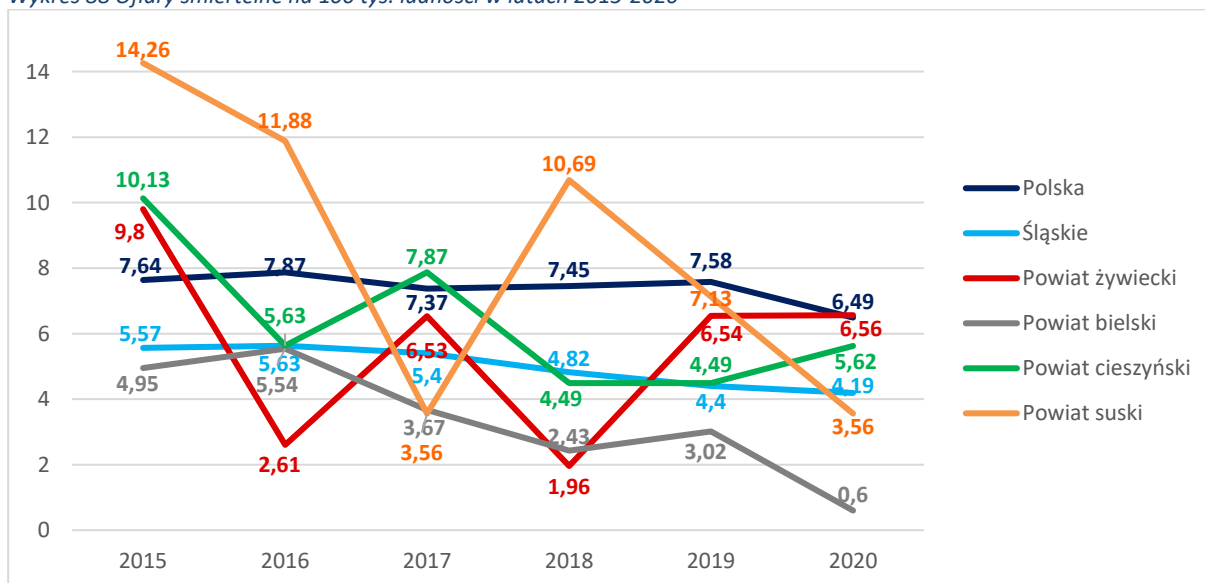
Wykres 87 Wypadki drogowe na 100 tys. ludności w latach 2015-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. w powiecie żywieckim odnotowano najwyższą liczbę ofiar śmiertelnych wypadków drogowych w przeliczeniu na 100 tys. ludności (6,56). Najniższą wartość wskaźnika uzyskał powiat bielski (0,6). W latach 2015-2020 powiecie bielskim liczba ofiar śmiertelnych zmniejszyła się o niemal 88%, a w powiecie suskim o 75%, a w powiecie cieszyńskim spadek wyniósł niecałe 45%. Powiat żywiecki wypada najgorzej w tym zestawieniu – liczba ofiar śmiertelnych zmalała o 33%.

Wykres 88 Ofiary śmiertelne na 100 tys. ludności w latach 2015-2020

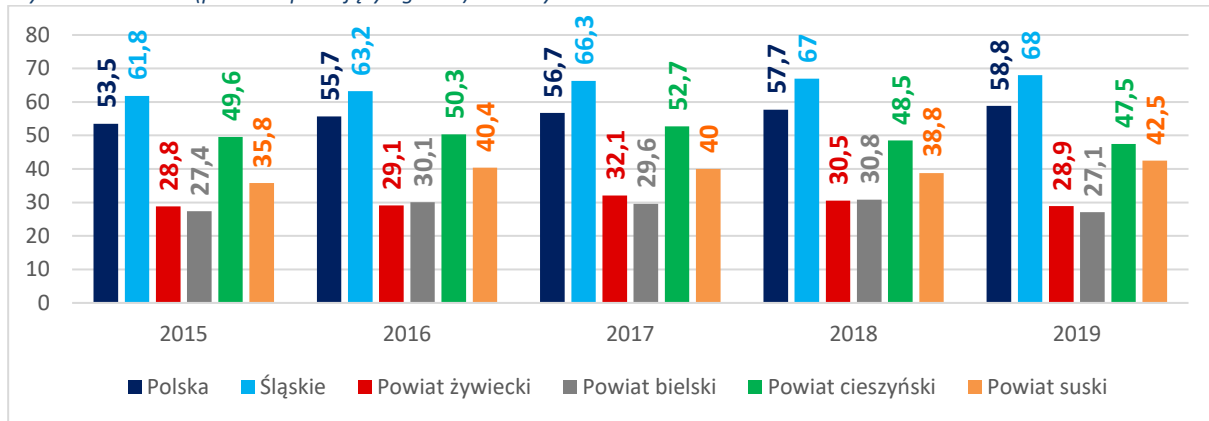
Źródło: dane GUS, 2021 r.

Opieka zdrowotna

Opracowując kwestie dotyczące opieki zdrowotnej, skupiono się na analizie dostępności personelu medycznego. Liczba lekarzy na 10 tys. ludności w 2019 r. w powiecie żywieckim wyniosła 28,9. Znacząco odbiega to od wartości dla kraju (58,8) i dla województwa śląskiego (68). W pozostałych powiatach, najmniejszą liczbą lekarzy na 10 tys. ludności charakteryzuje się powiat bielski (27,1), największą natomiast powiat cieszyński

(47,5). W latach 2015-2019 największy wzrost liczby lekarzy na 10 tys. ludności miał miejsce w powiecie suskim (18,7%), natomiast najmniejszy w powiecie żywieckim (0,3%). Spadek odnotowano w powiecie bielskim (-1,1%) i cieszyńskim (-4,2).

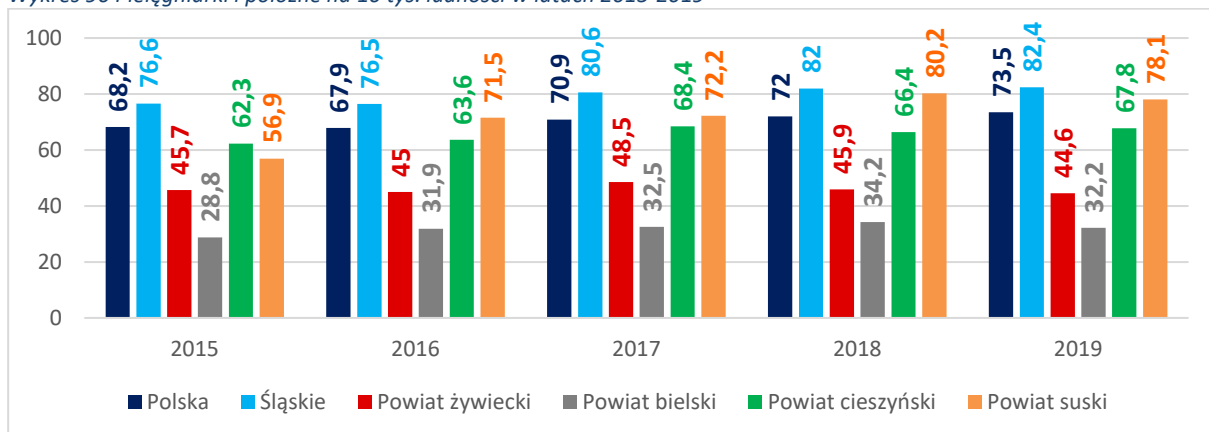
Wykres 89 Lekarze (personel pracujący ogółem) na 10 tys. ludności w latach 2015-2019

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Pod względem liczby pielęgniarek i położnych na 10 tys. ludności w 2019 r. najlepiej przedstawia się sytuacja w powiecie suskim (78,1), najgorzej natomiast w powiecie bielskim (32,2). W powiecie żywieckim liczba pielęgniarek i położnych na 10 tys. ludności wyniosła 44,6 – jest to mniej niż wartość dla Polski (73,5) oraz dla województwa śląskiego (82,4). W latach 2015-2019 nastąpił wzrost liczby pielęgniarek na 10 tys. ludności we wszystkich powiatach, za wyjątkiem powiatu żywieckiego, gdzie odnotowano spadek na poziomie -2,4%. Największy wzrost nastąpił w powiecie suskim (37,3%).

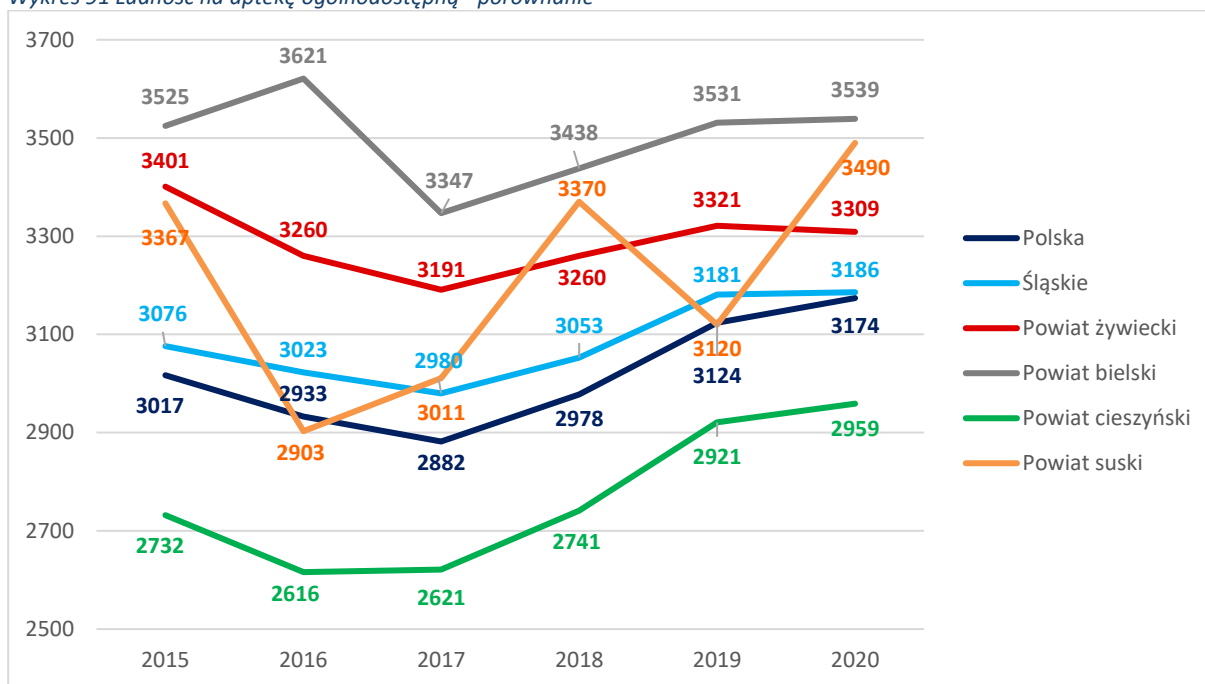
Wykres 90 Pielęgniarki i położne na 10 tys. ludności w latach 2015-2019

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. najmniej osób na aptekę ogólnodostępną przypadało w powiecie cieszyńskim (2 959), zatem mniej niż średnia dla kraju (3 174) i województwa (3 186). Natomiast najwięcej osób na aptekę przypadało w powiecie bielskim (3 539). Dla powiatu żywieckiego liczba ta wyniosła 3 309 osób. Biorąc pod uwagę zmianę ilości osób przypadających na jedną aptekę, tylko w powiecie żywieckim wystąpił trend zniżkowy (-2,7%).

Wykres 91 Ludność na aptekę ogólnodostępną - porównanie

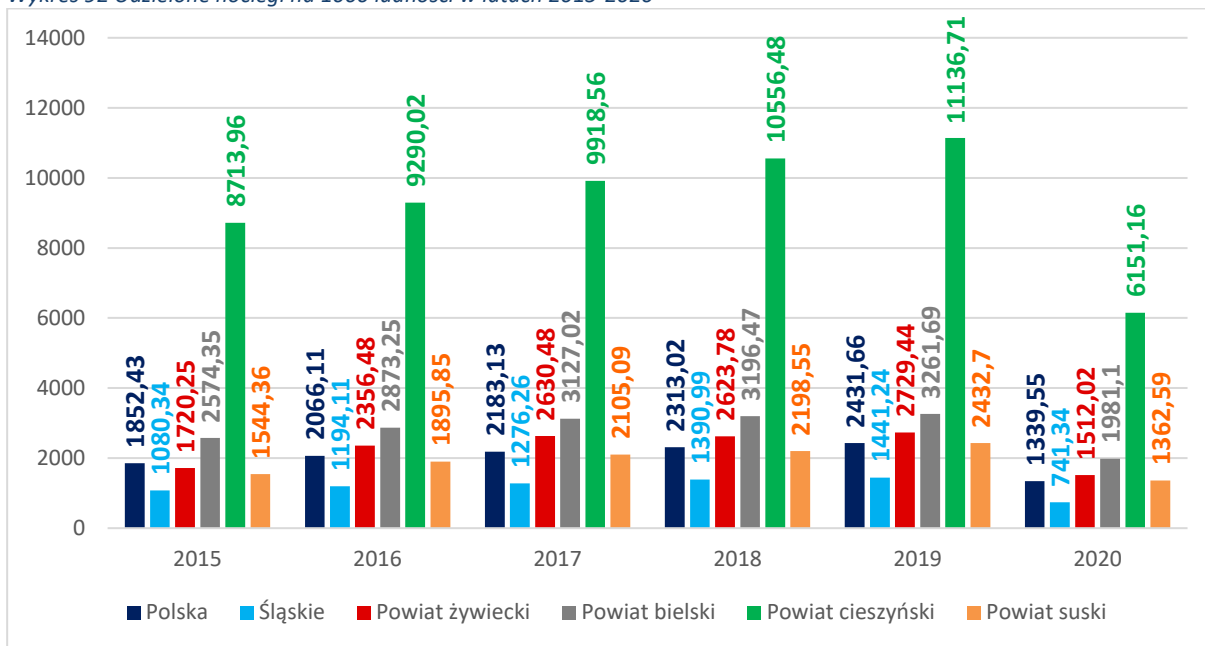

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Turystyka

W latach 2015-2019 liczba udzielanych noclegów systematycznie rosła, z czego największy wzrost odnotowano w powiecie żywieckim (58,7%). W 2020 r. w stosunku do 2019 r. liczba udzielonych noclegów na 1 000 ludności spadła we wszystkich powiatach – najwięcej w powiecie żywieckim (58,7%). W 2020 r. najwięcej noclegów na 1 000 ludności udzielono w powiecie cieszyńskim (6 151,16) – to znacznie więcej od wartości dla kraju (1 339,55) i województwa (741,34). W powiecie żywieckim udzielono w tym samym roku 1 512,02 noclegów na 1000 ludności. Zmiany i spadek udzielonych noclegów w 2020 r. jest wynikiem ograniczeń związanych z wybuchem epidemii COVID-19 w pierwszym kwartale 2020 r.

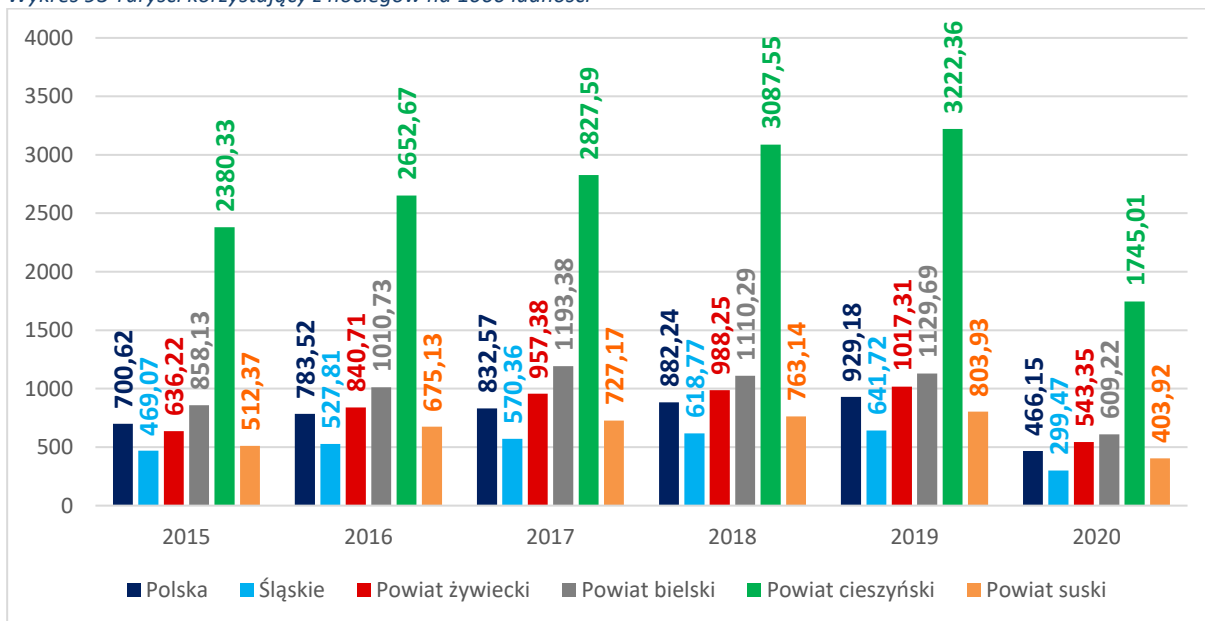
Wykres 92 Udzielone noclegi na 1000 ludności w latach 2015-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Powiat cieszyński przoduje także pod względem liczby turystów korzystających z noclegów na 1 000 ludności – w 2020 r. liczba ta wynosiła 1 745,01. Wartość wskaźnika dla powiatu żywieckiego to 543,35. Powiat suski, zarówno pod względem udzielonych noclegów na 1 000 ludności, jak i turystów korzystających z noclegów na 1 000 ludności, wypada najgorzej. W latach 2015-2019 liczba turystów korzystających z miejsc noclegowych rosła, z czego największy wzrost zanotowano - podobnie jak poprzednio - w powiecie żywieckim (59,9%), co wskazuje na rosnącą atrakcyjność turystyczną powiatu żywieckiego

Wykres 93 Turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności

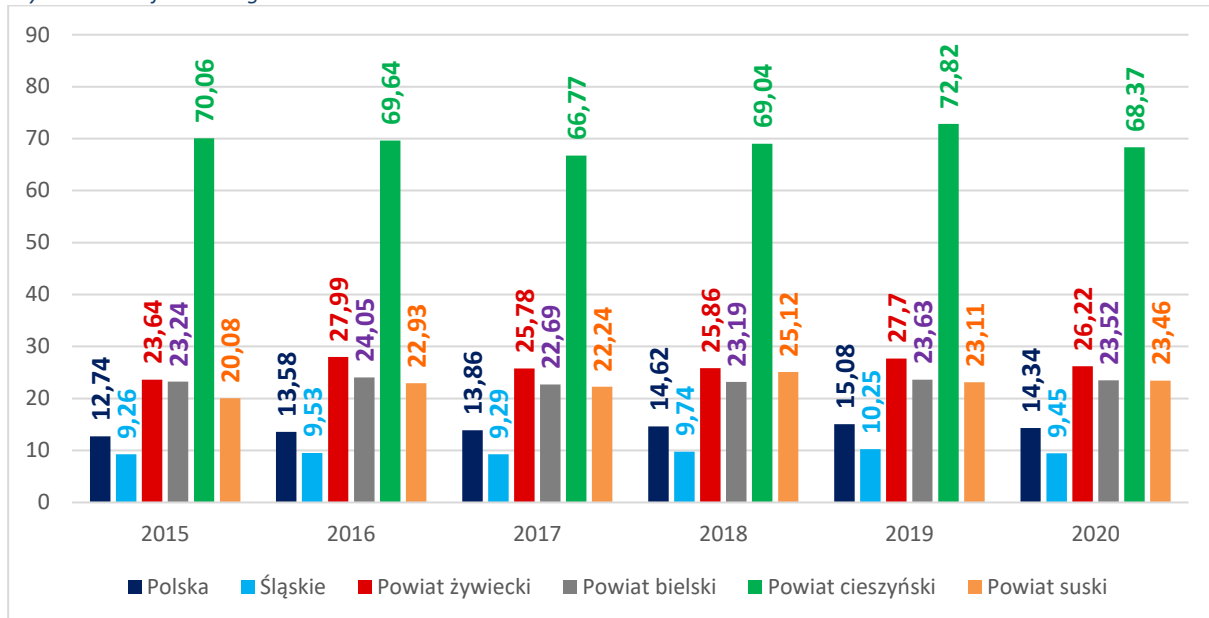

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W latach 2015-2020 liczba całorocznych miejsc noclegowych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców rosła, za wyjątkiem powiatu cieszyńskiego, gdzie odnotowano spadek liczby noclegów (-2,%). Mimo spadku, w powiecie

cieszyńskim w 2020 r. odnotowano najwyższy wskaźnik miejsc noclegowych (68,37) wśród pozostałych powiatów. Na drugim miejscu uplasował się powiat żywiecki (26,22). Powiat suski dysponował 23,46 miejscami noclegowymi całorocznymi na 1 000 ludności, co stanowi najmniejszą wartość wśród powiatów, jednakże mimo tego, wartość ta jest wyższa niż wartość dla Polski (14,34) czy województwa śląskiego (9,45).

Wykres 94 Miejsca noclegowe całoroczne na 1000 ludności

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Wizerunek i promocja

Jednym z działań promocyjnych a także budujących wizerunek powiatu jest udział w ogólnopolskich rankingach jednostek samorządu terytorialnego. Na potrzeby diagnozy zgromadzono wyniki powiatu żywieckiego i gmin powiatu żywieckiego z 4 ogólnopolskich rankingów:

- Ranking czasopisma „Wspólnota”,
- Ranking gazety „Rzeczpospolita”,
- Ranking Związku Powiatów Polskich,

Ranking czasopisma „Wspólnota” w kategorii zamożności samorządów organizowany jest od 2010 roku. Autorzy rankingu w ramach przyjętej metodologii dochody wpływające do budżetu skorygowali na dwa sposoby – odjęto składki przekazywane przez samorządy w związku z subwencją równoważącą (regionalną w przypadku województw) – tak zwany w środowiskach samorządowych podatek janosikowy. Ponadto, do faktycznie zebranych dochodów dodano skutki zmniejszenia stawek, ulg i zwolnień w podatkach lokalnych (dotyczy gmin). Tak skorygowane dochody podzielono przez liczbę ludności każdej jednostki samorządowej. W 2020 r. powiat żywiecki uplasował się na 138 miejscu w rankingu (na 314 miejsc). W ostatnim dziesięcioleciu wyższe miejsce w rankingu zajął jedynie w 2019 r. (136 miejsce). Na tle powiatów ościennych powiat żywiecki wypadł lepiej – powiat suski zajął 167 miejsce, cieszyński 187, a bielski 309.

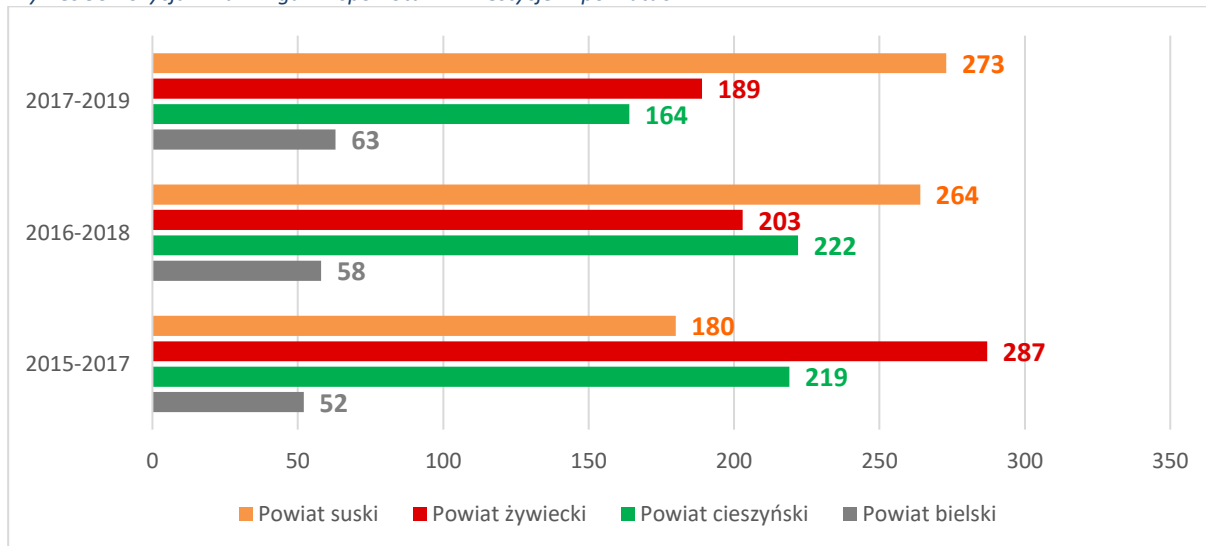
Tabela 54 Pozycja w rankingu "Wspólnota" - zamożność powiatów

Rok	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
2010	166	311	207	136
2011	166	306	199	126
2012	180	307	209	111
2013	174	308	201	143
2014	165	309	200	157
2015	174	310	190	144
2016	161	306	187	142
2017	145	301	194	151
2018	148	301	173	157
2019	136	303	172	156
2020	138	309	187	167

Źródło: „Wspólnota” - Najbogatsze samorządy w 2020 roku. Ranking dochodów JST.

Drugi ranking „Wspólnoty” dotyczył inwestycji samorządów – „liderzy inwestycji”. W rankingu brano pod uwagę całość wydatków majątkowych poniesionych w ciągu ostatnich trzech lat (2017-2019). Poza wydatkami zapisanymi w budżecie uwzględniono także wydatki ponoszone ze środków własnych przez spółki komunalne. W tym zestawieniu powiat żywiecki zajął 189 miejsce. Warto dodać, że w stosunku do rankingu z 2015-2017 r. jest to wzrost o 98 miejsc. Powiat bielski i cieszyński znalazł się wyżej w rankingu – odpowiednio na 63 i 164 miejscu. Gorzej wypadł powiat suski zajmując 273 miejsce.

Wykres 95 Pozycja w rankingu "Wspólnota" - inwestycje w powiatach

Źródło:

"Wspólnota" - Liderzy inwestycji. Ranking wydatków inwestycyjnych samorządów 2017–2019.

Ranking powiatów prowadzony jest także przez Związek Powiatów Polskich. Samorzady są oceniane przez ekspertów ZPP według kryteriów zgrupowanych w dziesięciu grupach tematycznych: działania proinwestycyjne i prorozwojowe; rozwiązania poprawiające jakość obsługi mieszkańca oraz funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego; rozwój społeczeństwa informacyjnego; rozwój społeczeństwa obywatelskiego; umacnianie systemów zarządzania bezpieczeństwem informacji; promocja rozwiązań z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej; wspieranie działań na rzecz gospodarki rynkowej; promocja rozwiązań

ekoenergetycznych i proekologicznych; współpraca krajowa i międzynarodowa; działania promocyjne. Udział w rankingu jest bezpłatny, a dany samorząd powinien zgłosić swój akces. W tym zestawieniu w 2021 r. powiat żywiecki uplasował się na 9 pozycji wśród powiatów powyżej 120 tys. mieszkańców (lista rankingowa zawiera 40 pozycji). Wyprzedził go powiat cieszyński, zajmujący 3 miejsce oraz powiat bielski ulokowany na 5 pozycji. Natomiast powiat suski zajął 61 miejsce w rankingu powiatów od 60 tys. do 120 tys. mieszkańców (lista rankingowa zawiera 111 pozycji).

Tabela 55 Pozycja w Rankingu Związku Powiatów Polskich

Rok	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
2012	8	2	6	-
2013	5	15	2	15
2014	8	3	5	27
2015	8	7	3	28
2016	15	6	2	28
2017	6	8	2	29
2018	7	4	6	-
2019	7	5	3	-
2020	10	7	2	-
2021	9	5	3	61

Źródło: <http://ranking.zpp.pl/>

Dziennik Rzeczpospolita nie prowadzi rankingu powiatów w związku z tym zaproponowano zestawienie samorządów terytorialnych, które są siedzibami porównywanych powiatów. Twórcy rankingu biorą pod uwagę 50 wskaźników – między innymi związanych ze środowiskiem, efektywnością finansową czy zaangażowaniem społecznym. W 2020 r. Żywiec jako siedziba powiatu uplasował się na 240 miejscu w rankingu gmin miejskich i miejsko-wiejskich (na 874 pozycji). Cieszyn zajął 27 miejsce, a Sucha Beskidzka 129. Bielsko-Biała zajęło 11 pozycję w kategorii miast na prawach powiatu (na 65 pozycji).

Podobnymi zestawieniami objęte są gminy powiatu żywieckiego. W rankingu czasopisma „Wspólnota” dotyczącego zamożności gminy, najwyższe miejsce w 2020 r. uzyskała gmina Koszarawa (86). W poniższej tabeli pokazano miejsca w rankingu gmin wiejskich na przestrzeni lat (dotyczy powiatu żywieckiego). Poza rankingiem znalazły się dwie gminy: Czernichów, Świnna.

Tabela 56 Pozycja w rankingu „Wspólnota” – zamożność gmin wiejskich

Gmina	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Koszarawa	502	408	262	202	103	81	122	93	64	76	86
Rajcza	914	691	1 030	1 008	520	738	548	523	401	337	453
Ślemień	762	550	868	628	310	456	119	406	510	436	624
Milówka	734	644	1 365	880	674	845	1 160	853	926	835	690
Lipowa	1 317	1 298	1 513	1 384	1 061	1 071	964	997	1 058	690	792
Łękawica	831	470	893	1 327	1 080	1 132	986	995	784	1 259	924
Łodygowice	330	403	273	977	635	693	869	835	793	913	962

Jeleśnia	856	732	1 467	1 513	935	754	1 009	1 075	865	678	967
Węgierska Górka	1 277	1 261	1 498	1 472	1 294	1 228	1 127	1 267	1 284	982	1 119
Ujsoły	994	1 307	1 471	1 511	1 363	1 215	1 185	1 083	1 240	1 283	1 137
Gilowice	1 407	1 147	830	1 104	902	723	825	1 133	1 141	1 159	1 222
Radziechowy-Wp.	1 453	1 233	1 534	1 547	1 417	1 430	1 427	1 213	1 362	1 346	1 263

Źródło: „Wspólnota” - Najbogatsze samorzędy w 2020 roku. Ranking dochodów JST.

W rankingu „Wspólnota” odnoszącym się do inwestycji w gminach wiejskich, w latach 2017-2019 najwyższe miejsce zajęła gmina Łękawica (310). Poza rankingiem znalazła się gmina Koszarawa.

Tabela 57 Pozycja w rankingu „Wspólnota” – inwestycje w gminach wiejskich

Gmina	2015-2017	2016-2018	2017-2019
Koszarawa	70	141	310
Rajcza	1103	988	1010
Ślemień	898	1028	1089
Milówka	781	1026	1091
Lipowa	729	850	1179
Łękawica	970	1103	1225
Łodygowice	897	947	1234
Jeleśnia	922	1114	1268
Węgierska Górka	1095	1193	1286
Ujsoły	1154	1019	1299
Gilowice	1137	1164	1385
Radziechowy-Wp.	1127	1364	1413

Źródło: „Wspólnota” - Liderzy inwestycji. Ranking wydatków inwestycyjnych samorządów 2017–2019.

Warto przyjrzeć się także stronom internetowym powiatów oraz ich aktywności w mediach społecznościowych. Sprawdzenie stron internetowych pod kątem dostępności dla osób niepełnosprawnych wykonano w oparciu o validator on-line – stronę internetową sprawdzającą daną domenę w zakresie określonej funkcjonalności i spełniania wymogów standardu WCAG. Z przytoczonych wyników w tabeli poniżej wynika, iż strona powiatu żywieckiego wypada dość dobrze uzyskując w teście 5,5/10 pkt.

Tabela 58 Dostosowanie strony do potrzeb osób niepełnosprawnych i standardu WCAG

dostosowanie	zywiec.powiat.pl	powiat.cieszyn.pl	powiat.bielsko.pl	powiat.suski.pl
Dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnością	✓	✓	✓	✓
Wersja kontrastowa	✓	✓	✓	✓
Dostosowanie wielkości czcionek	✗	✓	✗	✓
Strona monochromatyczna	✗	✗	✗	✓

Udzwiękowanie strony	×	×	×	×
Wersja tekstowa	×	×	×	×
Wynik walidacji WCAG	5,5/10	5,5/10	7,7/10	3,2/10

Źródło: opracowanie własne na podstawie validatora <https://validator.utilitia.pl/analyses/new>

Wizerunek promowanych powiatów w głównej mierze opiera się na atrakcyjności turystycznej miejsc i ich położeniu geograficznym. Na stronach internetowych powiatów znajdują się informacje turystyczne oraz linki do stron związanych z turystyką.

Ostatnim analizowanym elementem są profile w portalach społecznościowych poszczególnych powiatów. Najlepiej pod tym względem wypada powiat bielski, posiadający konto na platformie Facebook i Instagram, gdzie regularnie zamieszcza swoje treści. Powiat cieszyński również posiada konto na Facebook, a liczba obserwujących wynosi 5 412. Powiat żywiecki posiada konto na platformie Twitter i Facebook, jednakże z niewielką liczbą obserwujących. Natomiast powiat suski nie posiada żadnego konta w mediach społecznościowych. W zakresie interakcji użytkowników – zasadniczo pojawiają się one stosunkowo rzadko na profilach wszystkich powiatów. Na profilach Facebook, powiat bielski mimo mniejszej liczby obserwujących posiada nieco więcej reakcji na wstawiane posty niż powiat cieszyński. Porównując te dane można zauważyć, że najaktywniejszy w mediach społecznościowych jest powiat bielski.

Tabela 59 Charakterystyka profili w mediach społecznościowych powiatów – dostęp 29.09.2021 r.

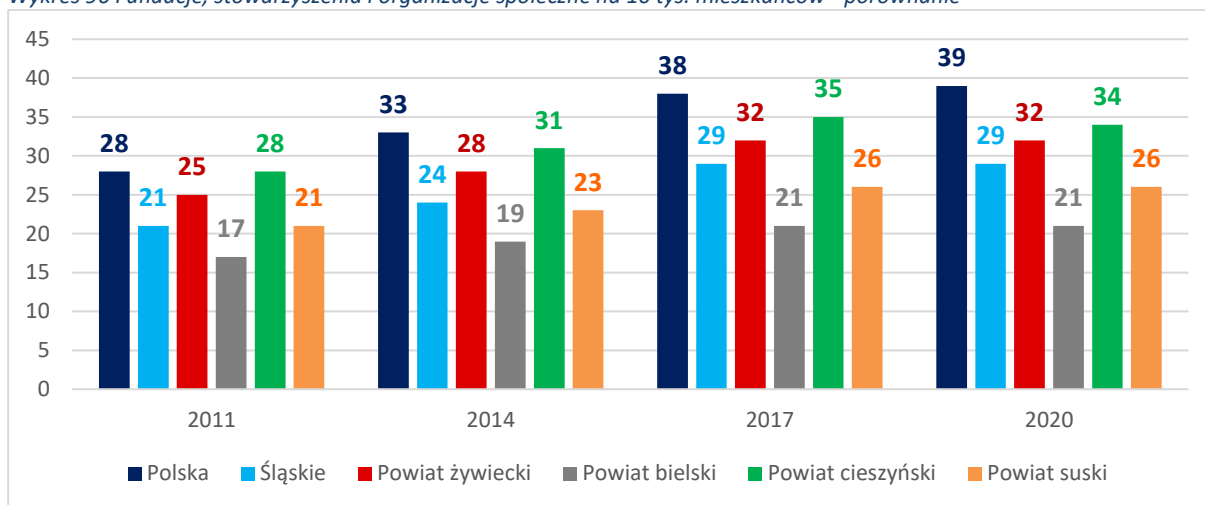
dostosowanie	Powiat Żywiecki	Powiat Cieszyński	Powiat Bielski	Powiat Suski
Profil Facebook	✓	✓	✓	×
Liczba obserwujących użytkowników	1 946	5 412	-	-
Utworzenie profilu Facebook	06.05.2019	01.02.2019	07.03.2017	-
Ostatnia publikacja treści	18.02.2021	29.09.2021	29.09.2021	-
Profil Twitter	✓	×	×	×
Liczba obserwujących użytkowników	442	-	-	-
Utworzenie profilu Twitter	12.2014	-	-	-
Ostatnia publikacja treści	29.09.2021	-	-	-
Profil Instagram	×	×	✓	×
Liczba obserwujących	-	-	1 038	-
Utworzenie profilu Instagram	-	-	30.04.2020	-
Ostatnia publikacja treści	-	-	29.09.2021	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie profili mediów społecznościowych, dostęp: 29.09.2021 r.

Organizacje pozarządowe

W 2020 r. liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w powiecie żywieckim wyniosła 32. Jest to wyższa wartość niż dla powiatu suskiego (26), powiatu bielskiego (21), a także województwa śląskiego (29). Na przestrzeni lat 2011-2020 największy wzrost wskaźnika odnotowano w powiecie żywieckim (28%), jednak był to wzrost mniejszy niż w przypadku wartości dla Polski (39,3%) i województwa (38,1%). Według danych GUS, w 2020 r. wskaźnik nowo zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców dla kraju, województwa śląskiego i wszystkich powiatów wyniósł wartość 1 – oprócz powiatu suskiego, gdzie wartość ta wyniosła 0.

Wykres 96 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców - porównanie

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Finanse powiatów

W poniżej tabeli przedstawiono zestawienie dochodów i wydatków budżetów analizowanych powiatów w latach 2015-2020. W 2020 r. we wszystkich analizowanych powiatach zanotowano przewagę dochodów nad wydatkami, z czego największe dochody uzyskał powiat cieszyński (246 402 812,88 zł). W tym samym roku największe wydatki poczynił również powiat cieszyński (229 240 605,41 zł). W przeciwieństwie do innych powiatów, w budżecie powiatu żywieckiego w ostatnich sześciu latach ani razu nie wystąpił deficyt budżetowy.

Tabela 60 Dochody i wydatki budżetów powiatów w latach 2015-2020

Dochody budżetu				
	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
2015	126 844 927,11 zł	110 558 914,16 zł	156 579 535,21 zł	83 251 312,86 zł
2016	130 788 126,81 zł	107 608 606,21 zł	163 910 461,41 zł	79 523 865,42 zł
2017	136 615 515,27 zł	117 908 310,79 zł	167 451 397,12 zł	87 475 164,55 zł
2018	173 883 862,55 zł	138 900 926,55 zł	192 012 644,78 zł	90 992 473,50 zł
2019	173 116 932,03 zł	149 226 625,63 zł	213 879 843,02 zł	114 911 307,26 zł
2020	210 877 251,57 zł	146 950 581,75 zł	246 402 813,88 zł	137 604 715,93 zł

Wydatki budżetu				
	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
2015	123 329 676,36 zł	108 985 823,68 zł	150 487 728,04 zł	80 710 094,30 zł
2016	123 774 645,06 zł	104 960 932,55 zł	157 413 662,95 zł	81 367 259,31 zł
2017	133 325 729,24 zł	114 911 511,49 zł	168 396 974,07 zł	88 036 940,74 zł
2018	170 794 367,67 zł	143 100 688,49 zł	187 119 144,41 zł	90 103 007,69 zł
2019	166 887 518,16 zł	141 432 397,96 zł	215 664 243,46 zł	102 163 831,79 zł
2020	192 395 661,16 zł	132 410 333,16 zł	229 240 605,41 zł	127 091 859,44 zł
Wynik budżetu				
	Powiat żywiecki	Powiat bielski	Powiat cieszyński	Powiat suski
2015	3 515 250,75 zł	1 573 090,48 zł	6 091 807,17 zł	2 541 218,56 zł
2016	7 013 481,75 zł	2 647 673,66 zł	6 496 798,46 zł	-1 843 393,89 zł
2017	3 289 786,03 zł	2 996 799,30 zł	-945 576,95 zł	-561 776,19 zł
2018	3 089 494,88 zł	-4 199 761,94 zł	4 893 500,37 zł	889 465,81 zł
2019	6 229 413,87 zł	7 794 227,67 zł	-1 784 400,44 zł	12 747 475,47 zł
2020	18 481 590,41 zł	14 540 248,59 zł	17 162 208,47 zł	10 512 856,49 zł

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Największy udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w wydatkach ogółem w 2020 r. dotyczył powiatu bielskiego (25%). Znaczne inwestycje poczynił również powiat suski (23,4%). W latach 2015-2020 największy wzrost dochodów odnotowano w powiecie żywieckim - o 66,2%, a wzrost wydatków w powiecie suskim – o 57,5%.

Tabela 61 Wydatki majątkowe inwestycyjne i ich udział w wydatkach ogółem w wybranych powiatach w latach 2015-2020

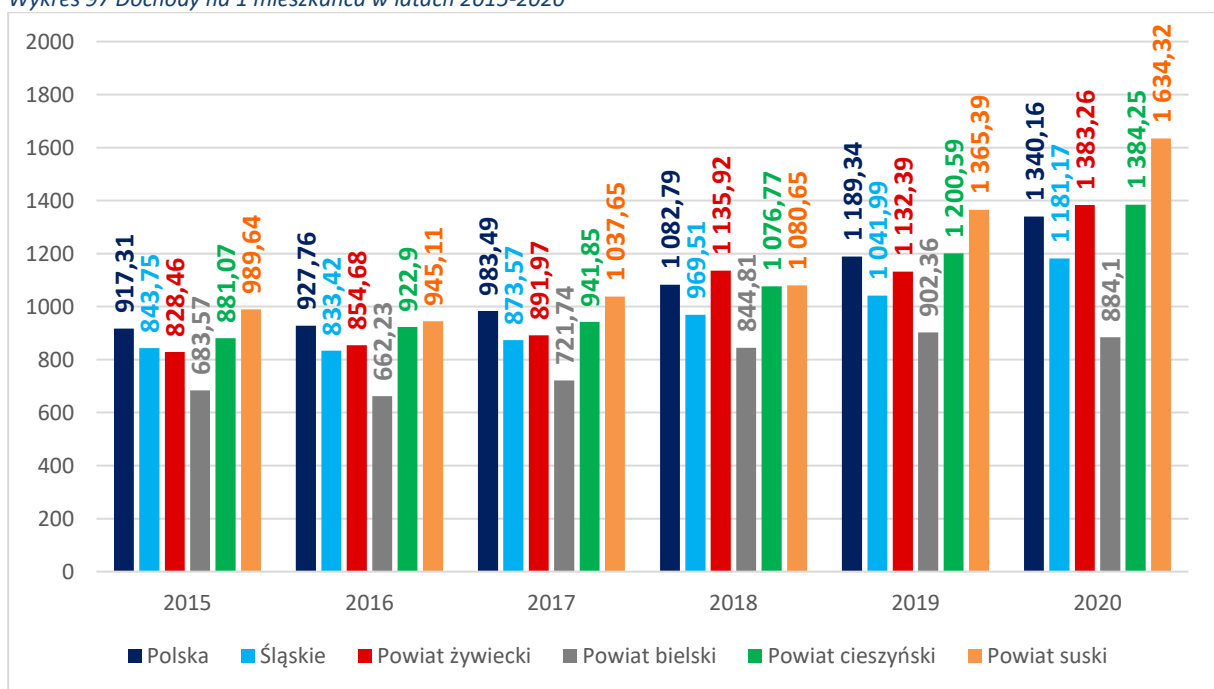
Rok	Wydatki ogółem	Wydatki majątkowe inwestycyjne	Udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w wydatkach ogółem
Powiat żywiecki			
2015	123 329 676,36 zł	9 434 611,71 zł	7,6%
2016	123 774 645,06 zł	9 018 332,99 zł	7,3%
2017	133 325 729,24 zł	11 197 523,15 zł	8,4%
2018	170 794 367,67 zł	43 631 156,96 zł	25,5%
2019	166 887 518,16 zł	25 304 982,94 zł	15,2%
2020	192 395 661,16 zł	35 860 822,78 zł	18,6%
Powiat bielski			
2015	108 985 823,68 zł	35 178 789,20 zł	32,3%
2016	104 960 932,55 zł	26 354 603,17 zł	25,1%
2017	114 911 511,49 zł	33 065 317,10 zł	28,8%
2018	143 100 688,49 zł	54 841 138,15 zł	38,3%
2019	141 432 397,96 zł	44 352 940,73 zł	31,4%
2020	132 410 333,16 zł	33 066 609,24 zł	25,0%
Powiat cieszyński			

Rok	Wydatki ogółem	Wydatki majątkowe inwestycyjne	Udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w wydatkach ogółem
2015	150 487 728,04 zł	14 703 124,85 zł	9,8%
2016	157 413 662,95 zł	17 539 592,94 zł	11,1%
2017	168 396 974,07 zł	20 808 753,05 zł	12,4%
2018	187 119 144,41 zł	30 028 557,83 zł	16,0%
2019	215 664 243,46 zł	48 845 190,54 zł	22,6%
2020	229 240 605,41 zł	37 192 101,91 zł	16,2%
Powiat suski			
2015	80 710 094,30 zł	12 236 990,47 zł	15,2%
2016	81 367 259,31 zł	11 138 426,95 zł	13,7%
2017	88 036 940,74 zł	6 308 252,71 zł	7,2%
2018	90 103 007,69 zł	8 119 456,86 zł	9,0%
2019	102 163 831,79 zł	13 506 109,85 zł	13,2%
2020	127 091 859,44 zł	29 706 671,67 zł	23,4%

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. najwyższe dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca odnotowano w powiecie suskim (1 634,32 zł). Najniższa wartość dochodów charakteryzowała powiat cieszyński - dokładnie 884,1 zł, co jest wartością niższą niż średnia dla województwa śląskiego (1 181,17 zł) i Polski (1 340,16 zł). W latach 2015-2020 w każdym z analizowanych powiatów dochody na jednego mieszkańca uległy zwiększeniu, z czego największy wzrost odnotowano w powiecie żywieckim (67%).

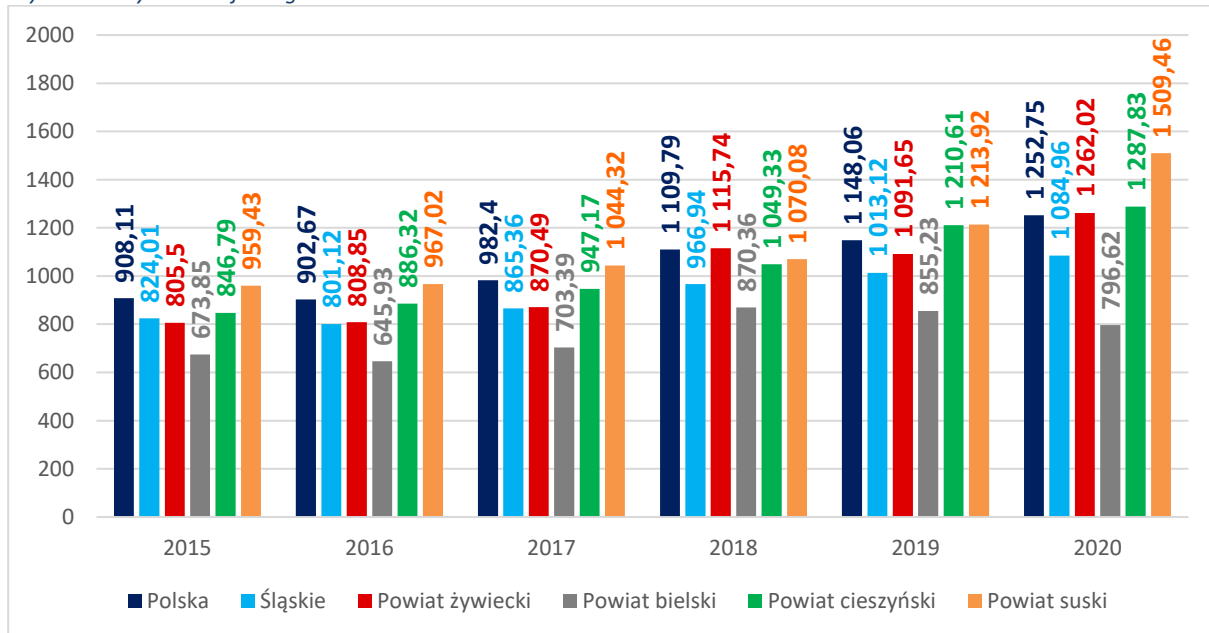
Wykres 97 Dochody na 1 mieszkańca w latach 2015-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W 2020 r. największe wydatki na jednego mieszkańca poczyniono w powiecie suskim (1 509,46 zł), a najmniejsze w powiecie bielskim (796,62 zł). W latach 2015-2020 największy wzrost wydatków na mieszkańca odnotowano w powiecie suskim (57,3%) i żywieckim (56,7%). Nieco mniejszy wzrost nastąpił w powiecie cieszyńskim (52,1%). Najmniejszą dynamiką wzrostu wydatków na jednego mieszkańca charakteryzował się powiat bielski (18,2%).

Wykres 98 Wydatki na jednego mieszkańca w latach 2015-2020

Źródło: dane GUS, 2021 r.

W latach 2015-2020 najwięcej środków z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych uzyskał powiat żywiecki (ponad 23 mln zł), następnie powiat suski (ponad 9 mln zł), powiat cieszyński (ponad 5 mln zł) i powiat bielski (ponad 4 mln zł).

Wykres 99 Udział środków z UE przekazanych na realizację programów i projektów unijnych w latach 2015-2020

Rok	Dochody razem	Środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych	Udział środków z UE przekazanych na realizację programów i projektów unijnych w dochodach ogółem
Powiat żywiecki			
2015	2 202 868,95 zł	1 158 621,42 zł	52,6%
2016	2 558 007,65 zł	985 389,24 zł	38,5%
2017	1 469 128,46 zł	589 366,84 zł	40,1%
2018	20 570 115,47 zł	14 775 116,13 zł	71,8%
2019	17 081 972,94 zł	2 297 737,02 zł	13,5%
2020	27 286 367,58 zł	3 918 226,00 zł	14,4%
Powiat bielski			
2015	14 487 201,60 zł	989 870,21 zł	6,8%
2016	4 049 057,42 zł	282 912,81 zł	7,0%
2017	6 509 282,90 zł	1 301 942,28 zł	20,0%
2018	8 010 318,02 zł	618 304,41 zł	7,7%

2019	4 654 305,90 zł	486 672,52 zł	10,5%
2020	5 757 101,38 zł	1 253 724,53 zł	21,8%
Powiat cieszyński			
2015	3 738 751,15 zł	1 020 777,31 zł	27,3%
2016	4 745 588,44 zł	1 226 172,04 zł	25,8%
2017	5 146 160,52 zł	1 668 502,10 zł	32,4%
2018	10 841 096,26 zł	457 476,39 zł	4,2%
2019	14 620 638,84 zł	792 418,95 zł	5,4%
2020	13 912 675,99 zł	622 037,90 zł	4,5%
Powiat suski			
2015	5 218 269,71 zł	0,00 zł	0,0%
2016	3 354 549,02 zł	483 754,15 zł	14,4%
2017	8 757 815,10 zł	2 151 496,46 zł	24,6%
2018	7 969 184,37 zł	2 696 694,89 zł	33,8%
2019	16 364 240,01 zł	2 261 326,97 zł	13,8%
2020	23 085 669,33 zł	1 912 335,30 zł	8,3%

Źródło: dane GUS, 2021 r.

Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego

2030+

część strategiczna

Opracowanie:

Spis treści

Wstęp	4
I Wprowadzenie	5
1.1 Spójność planistyczna dokumentu	5
II Wyniki przeprowadzonych badań społecznych	9
2.1 Prezentacja wyników badania ankietowego wśród mieszkańców powiatu.....	9
III Podsumowanie strategiczne	24
3. 1. Analiza SWOT.....	24
IV Koncepcja strategiczna	27
4.1 Wizja rozwoju - Powiat Żywiecki 2030+	27
4.2 Misja rozwoju Powiatu Żywieckiego.....	29
4.3 Obszary interwencji i cele rozwojowe	30
4.4 Priorytety rozwojowe	34
4.5. Cele operacyjne i kierunki działań	37
4.6 Schemat strategiczny.....	44
V System wdrażania	45
5.1 Podmioty odpowiedzialne za wdrażanie	45
5.2 Potencjalne źródła finansowania.....	45
5.3 Monitorowanie wskaźników.....	46
5.4 Ewaluacja	48
5.5 Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.	49
Spis wykresów	56
Załącznik nr 1 Lista projektów zgłaszanych przez gminy	57

Wstęp

Podstawą prawną do opracowania niniejszego dokumentu jest ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920, z 2021 r. poz. 1038, 1834) oraz ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057), wskazująca, że jednym z podmiotów kształtujących i prowadzących politykę rozwoju jest samorząd powiatowy.

Przedmiotowa Strategia jest podstawowym i najważniejszym dokumentem strategicznym, który przedstawia długookresowe założenia związane z rozwojem powiatu żywieckiego. Poprzez niniejsze opracowanie, władze samorządowe informują mieszkańców powiatu żywieckiego o stanie oraz kierunkach rozwoju powiatu, a także o sposobie, w jaki będą realizować swoje zadania w najbliższych latach.

Poniższa strategia jest kluczowym dokumentem, który ma wpływ na kształtowanie rozwoju powiatu żywieckiego oraz stanowią podstawę jego zarządzania, ponieważ określania zadania i przedsięwzięcia dla samorządu powiatowego. W niniejszym dokumencie przedstawiono cele i kierunki rozwoju, dzięki którym możliwy będzie rozwój powiatu na wielu płaszczyznach. Wskazane w dokumencie założenia odnoszą się do identyfikowanych zasobów i potencjałów oraz widocznych deficytów i zagrożeń rozwojowych. Bazą do opracowania założeń przedstawionych w dokumencie, była diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej powiatu oraz przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców powiatu. Dzięki nim uzyskano informacje na temat jakości i poziomu życia oraz zadowolenia z usług i oferty dostępnej na terenie powiatu żywieckiego

Niniejsze opracowanie nakierowane jest na perspektywę 2030 roku, a potrzeba tworzenia nowego dokumentu, jest wynikiem zmian w prawie oraz finansach publicznych, a także zewnętrznych związanych ze zmieniającą się sytuacją środowiskową, demograficzną i gospodarczą na terenie powiatu żywieckiego.

I Wprowadzenie

1.1 Spójność planistyczna dokumentu

Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ została poddana analizie oraz kompleksowej weryfikacji w zestawieniu z kluczowymi dokumentami strategicznymi oraz operacyjnymi na szczeblu krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Niniejsze opracowanie jest spójne z założeniami, priorytetami oraz celami wyróżnionymi w dokumentach przedstawionych w dalszej części rozdziału.

Analizując poszczególne dokumenty, uwzględniono powiązania celów rozwojowych Strategii z konkretnymi zapisami widniejącymi w tychże dokumentach.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Cele rozwojowe wskazane w niniejszej strategii są tożsame z celami szczegółowymi zawartymi w SOR. Cel szczegółowy I koresponduje z Celem rozwojowym 1. Zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarczego w powiecie żywieckim, oba skupiają się m.in. na zwiększeniu konkurencyjności gospodarki. Cel rozwojowy 3. Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do najwyższej jakości usług publicznych jest spójny z Celem szczegółowym II, którego to zakres skupiony jest na wykorzystaniu zasobów społecznych i terytorialnych oraz dostosowaniu świadczonych usług do uwarunkowań i zmian w strukturze demograficznej. Ostatni z celów (cel rozwojowy 4) jest spójny z Celem szczegółowym III, a zakres planowanych przedsięwzięć w ramach każdego z nich odnosi się do zwiększenia efektywności i funkcjonowania instytucji poprzez m.in. wykorzystanie nowoczesnych technologii.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)		Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+	
Cel szczegółowy I	Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną	Cel rozwojowy 1	Zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarczego w powiecie żywieckim
Cel szczegółowy II	Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	Cel rozwojowy 3	Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do najwyższej jakości usług publicznych
Cel szczegółowy III	Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu	Cel rozwojowy 4	Zbudowanie trwałych podstaw rozwojowych powiatu i integrowanie jego rozwoju

Program Dostępność Plus 2018- 2025

Wskazany program będący kompleksowym programem skupia się na zaspokojeniu potrzeb oraz podnoszeniu jakości życia osób ze szczególnymi potrzebami. Program ten wskazuje na działania, mające na celu poprawę poprawa dostępności przestrzeni publicznej, w tym architektury, transportu, produktów i szeroko rozumianych usług. Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ jest spójna ze wskazanym dokumentem, ponieważ wskazuje przedsięwzięcia mające na celu likwidację barier (m.in. w przestrzeni publicznej, instytucjach czy środkach komunikacji), umożliwienie osobom ze szczególnymi potrzebami pełnego uczestnictwa w życiu społecznym oraz wdrażanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych, mających na celu zapewnienie również dostępności cyfrowej. Wskazane w niniejszej strategii cele stanowią odpowiedź na wyzwania w obszarze dostępności wskazanych

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju jest dokumentem, który określa główne trendy i wyzwania oraz scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, uwalniając zasady zrównoważonego rozwoju. Głównym celem, wskazanym we wspomnianym dokumencie jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Rozwój kraju powinien odbywać się w trzech obszarach strategicznych (konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski, efektywności i sprawności państwa), dla których zostały określone strategiczne cele rozwojowe. Poniżej wskazano powiązanie z celami rozwojowymi wskazanymi w niniejszej strategii.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności		Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+	
Cel 3	Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki	Cel rozwojowy 3	Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do najwyższej jakości usług publicznych
Cel 4	Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki	Cel rozwojowy 1	Zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarczego w powiecie żywieckim
Cel 5	Stworzenie Polski Cyfrowej	Cel rozwojowy 4	Zbudowanie trwałych podstaw rozwojowych powiatu i integrowanie jego rozwoju
Cel 6	Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”	Cel rozwojowy 1	Zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarczego w powiecie żywieckim
Cel 7	Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska	Cel rozwojowy 2	Podnoszenie standardów środowiskowych i jakości infrastruktury publicznej
Cel 9	Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego	Cel rozwojowy 3	Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do najwyższej jakości usług publicznych
Cel 10	Stworzenie sprawnego państwa jako	Cel rozwojowy 4	Zbudowanie trwałych podstaw

	modelu działania administracji publicznej		rozwojowych powiatu i integrowanie jego rozwoju
Cel 3	Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki	Cel rozwojowy 3	Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do najwyższej jakości usług publicznych

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Strategia „Śląskie 2030” wskazuje następującą wizję rozwoju województwa śląskiego: Województwo śląskie będzie nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji, zapewniającym możliwości rozwoju swoim mieszkańcom i oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku. Wizja ta realizowana będzie poprzez cztery cele strategiczne. Cel strategiczny A jest tożsamy z Celem rozwojowym 1 niniejszej strategii i skupia się na rozwoju gospodarki, przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru oraz wzmocnieniu konkurencyjności. Cel rozwojowy 3 wpisuje się w założenia celu strategicznego B, związanego z poprawą w zakresie usług społecznych m.in. zdrowotnych czy edukacyjnych. Cel strategiczny C jest spójny z celem rozwojowym 2, w ich ramach wskazano przedsięwzięcia mające na celu poprawę jakości środowiska oraz jego ochronę, co jest szczególnie uzasadnione z uwagi na wysoki stopień pokrycia powiatu żywieckiego formami ochrony przyrody. Ostatni – cel rozwojowy 4 koresponduje z celem strategicznym D, a wskazane w ich ramach działania dotyczą przede wszystkim rozwoju e-usług, cyfryzacji oraz nowoczesnej administracji publicznej.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności		Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+	
Cel strategiczny A	Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarcze	Cel rozwojowy 1	Zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarczego w powiecie żywieckim
Cel strategiczny B	Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca	Cel rozwojowy 3	Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do najwyższej jakości usług publicznych
Cel strategiczny C	Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni	Cel rozwojowy 2	Podnoszenie standardów środowiskowych i jakości infrastruktury publicznej
Cel strategiczny D	Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym	Cel rozwojowy 4	Zbudowanie trwałych podstaw rozwojowych powiatu i integrowanie jego rozwoju

Ponadto niniejszy dokument jest spójny ze strategiami dla poszczególnych gmin, wskazanych w tabeli poniżej.

Dokumenty na szczeblu lokalnym

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów do roku 2030

Strategia Rozwoju Gminy Gilowice na lata 2015 -2022

Strategia Rozwoju Gminy Jeleśnia na lata 2020-2030 (w opracowaniu)

Strategia Rozwoju Gminy Lipowa do 2030 roku (w opracowaniu)

Strategia Rozwoju Gminy Łękawica na lata 2014-2025

Strategia rozwoju Gminy Łodygowice do 2030 roku (w opracowaniu)

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016 - 2025

Program Rozwoju Gminy Radziechowy-Wieprz na lata 2016-2027

Strategia Rozwoju Gminy Rajcza 2014-2020

Strategia rozwoju gminy Ślemień na lata 2014- 2022

Strategia Rozwoju Gminy Świnna na lata 2015-2022

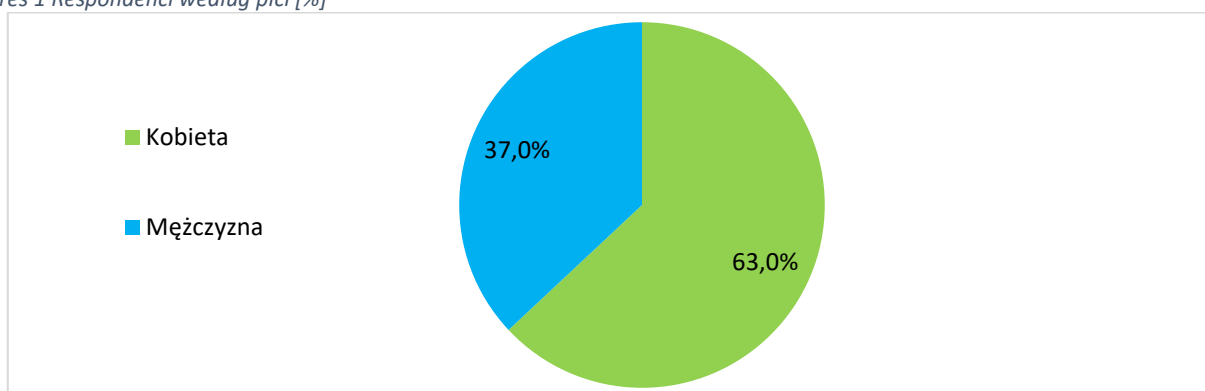
Strategia Rozwoju Gminy Węgierska Górka na lata 2018-2025

II Wyniki przeprowadzonych badań społecznych

2.1 Prezentacja wyników badania ankietowego wśród mieszkańców powiatu

Na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego przeprowadzono badanie ankietowe które skierowane było wyłącznie do mieszkańców powiatu żywieckiego. Celem badania było poznanie aktualnej kondycji obszaru oraz zadań rozwojowych istotnych z perspektywy mieszkańców, które powinny zostać zrealizowane w przyszłości. Łącznie w badaniu ankietowym wzięło udział 629 respondentów. Wśród ankietowanych przeważały kobiety, które stanowiły 63% ankietowanych, natomiast odsetek mężczyzn był równy 37%.

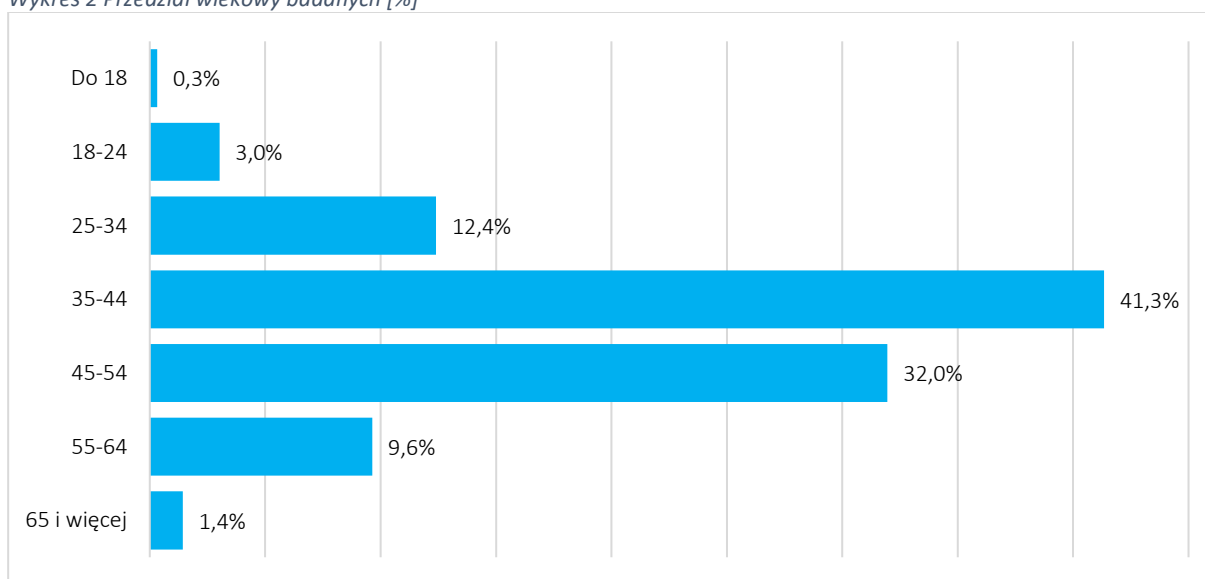
Wykres 1 Respondenci według płci [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Wśród respondentów biorących udział w badaniu dominującą pod względem liczebności stanowiły osoby w wieku 35-44 lat – 41,3% uczestników badania. Najmniej respondentów mieściło się w grupie wiekowej poniżej 18 lat (0,3%) oraz powyżej 65 roku życia (1,4%).

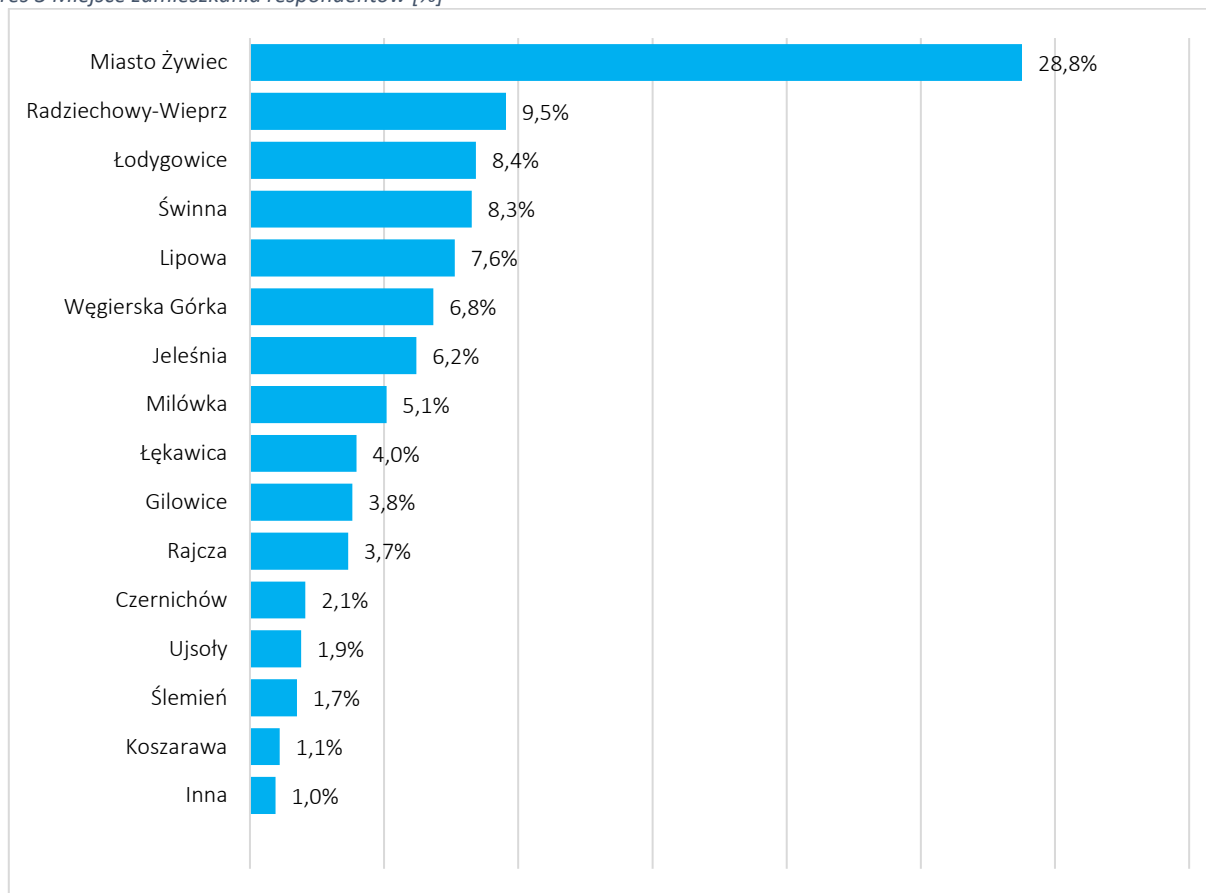
Wykres 2 Przedział wiekowy badanych [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

W badaniu ankietowym udział wzięli mieszkańcy wszystkich gmin powiatu żywieckiego. Najwięcej respondentów zamieszkiwało miasto Żywiec (28,8%), następnie gminę Radziechowy-Wieprz (9,5%) oraz gminę Łodygowice (8,4%). Najmniejszą aktywnością wykazali się mieszkańcy gminy Koszarawa (1,1%), Ślemień (1,7%) i Ujsoły (1,9%). Natomiast 1,0% respondentów nie wskazało miejsca zamieszkania.

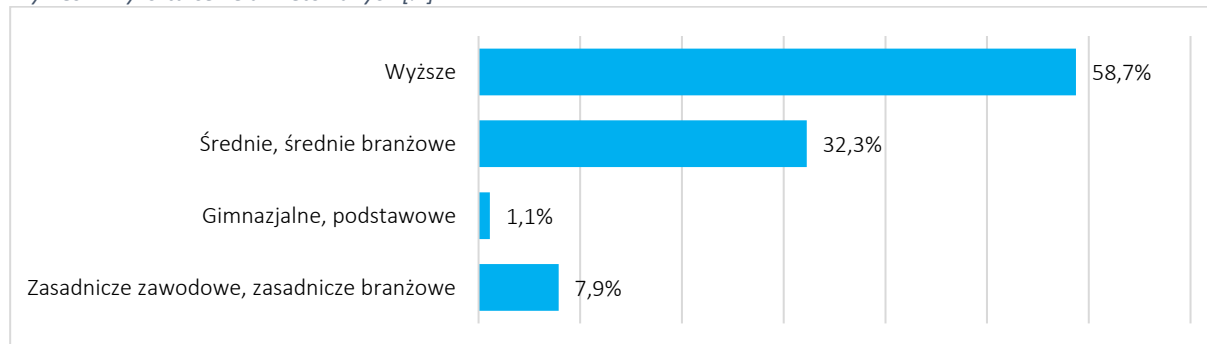
Wykres 3 Miejsce zamieszkania respondentów [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Wśród ankietowanych prawie 59% zadeklarowało, że posiada wykształcenie wyższe, a nieco ponad 32% wykształcenie średnie. Osoby z wykształceniem niższym stanowiły mniejszość - łącznie 9% w grupie badanych.

Wykres 4 Wykształcenie ankietowanych [%]

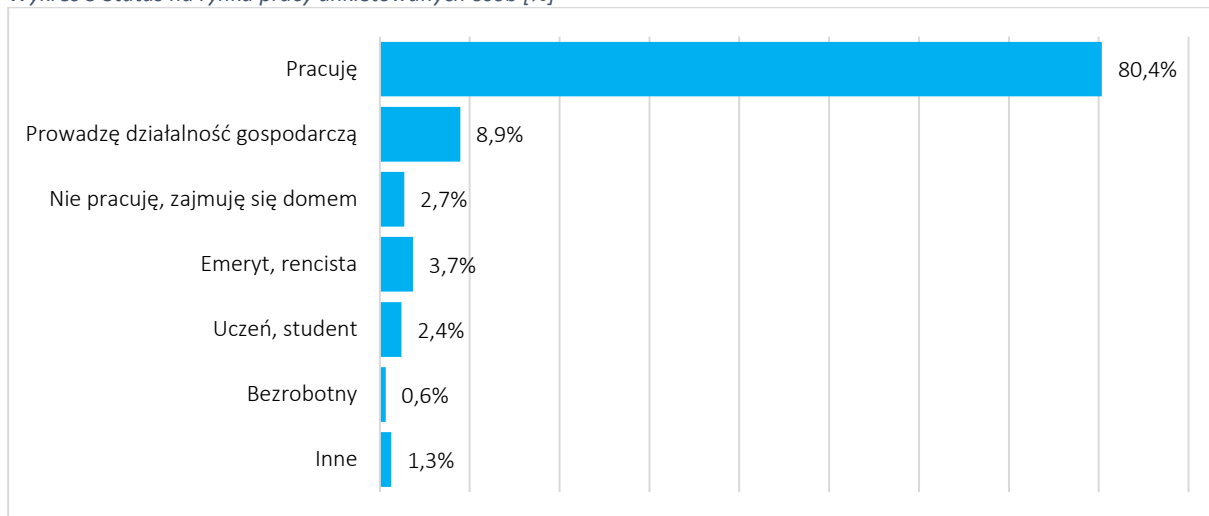

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Ponad 80% stanowiły osoby pracujące, a prawie 9% osoby fizyczne prowadzące własną działalność gospodarczą. Emeryci i renciści stanowili 3,7% badanych, a osoby niepracujące, zajmujące się domem – 2,7%.

Uczniowie i studenci stanowili niewielki odsetek respondentów (2,4%), natomiast najmniej liczną grupę badanych stanowiły osoby bezrobotne (0,6%).

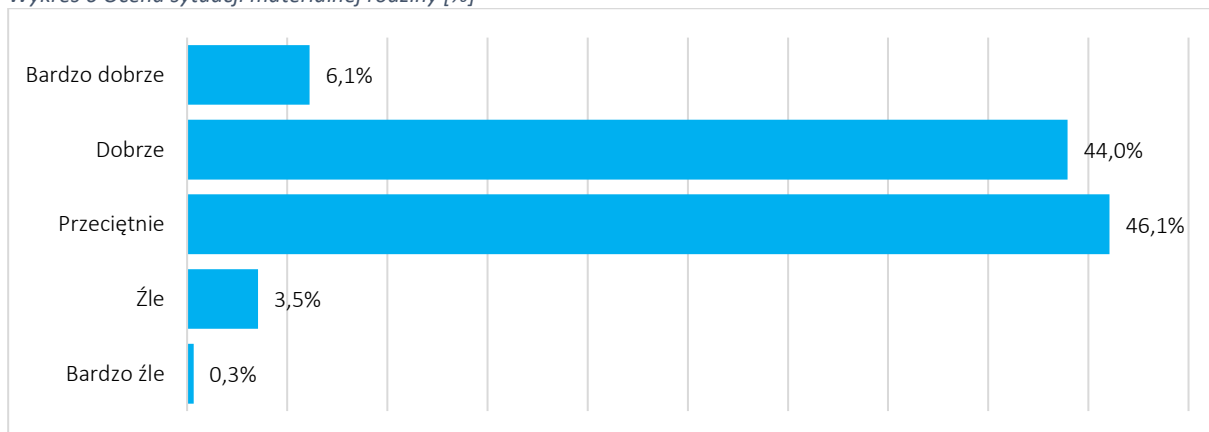
Wykres 5 Status na rynku pracy ankietowanych osób [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Większość respondentów ocenia sytuację materialną swojej rodziny jako przeciętną (46,1% wskazań). Duża grupa respondentów określiła sytuację materialną rodziny jako dobrą (44%), natomiast na bardzo dobrą sytuację wskazało nieco ponad 6% respondentów. Niekorzystną sytuację materialną wskazało łącznie poniżej 4% badanych. Analizując odpowiedzi respondentów, można uznać, że sytuacja materialna mieszkańców powiatu żywieckiego jest na dobrym poziomie.

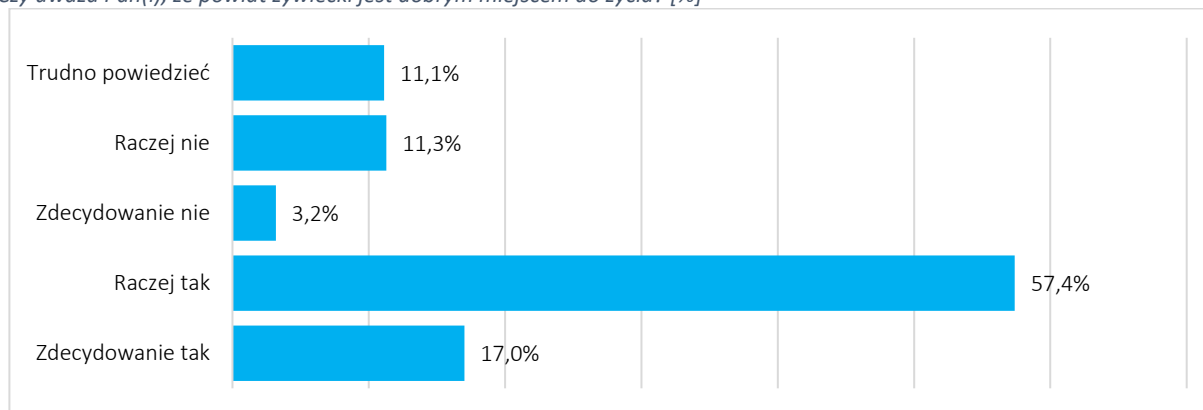
Wykres 6 Ocena sytuacji materialnej rodziny [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

W pytaniu dotyczącym opinii respondentów, czy powiat żywiecki jest dobrym miejscem do życia, łącznie 74,4% wyraziło pozytywną opinię na ten temat. Osoby niezdecydowane stanowiły 11,1% badanych, natomiast 14,5% osób uważa, że powiat żywiecki nie jest dobrym miejscem do życia.

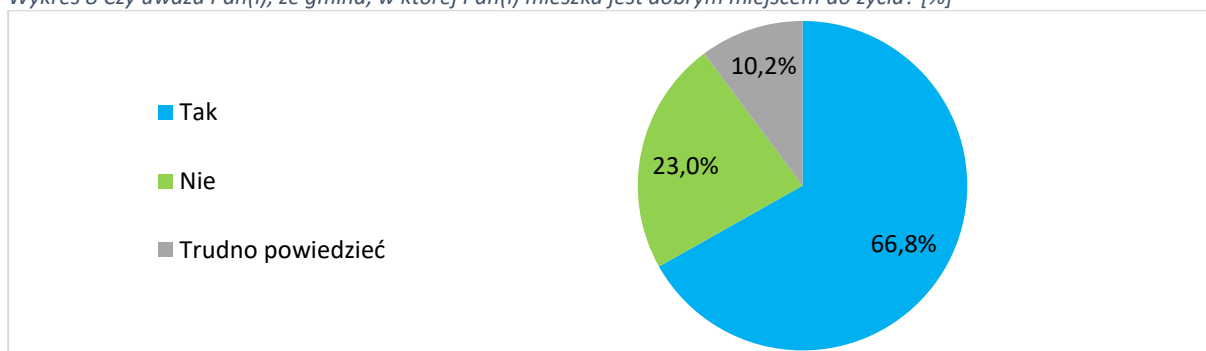
Wykres 7 Czy uważa Pan(i), że powiat żywiecki jest dobrym miejscem do życia? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

W odniesieniu do oceny gminy w której zamieszkują, w opiniach respondentów również znacząco przeważają pozytywne opinie – 66,8% respondentów ocenia pozytywnie swoją gminę zamieszkania. Odmiennego zdania jest 23% ankietowanych. Co 10 badany nie potrafił jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

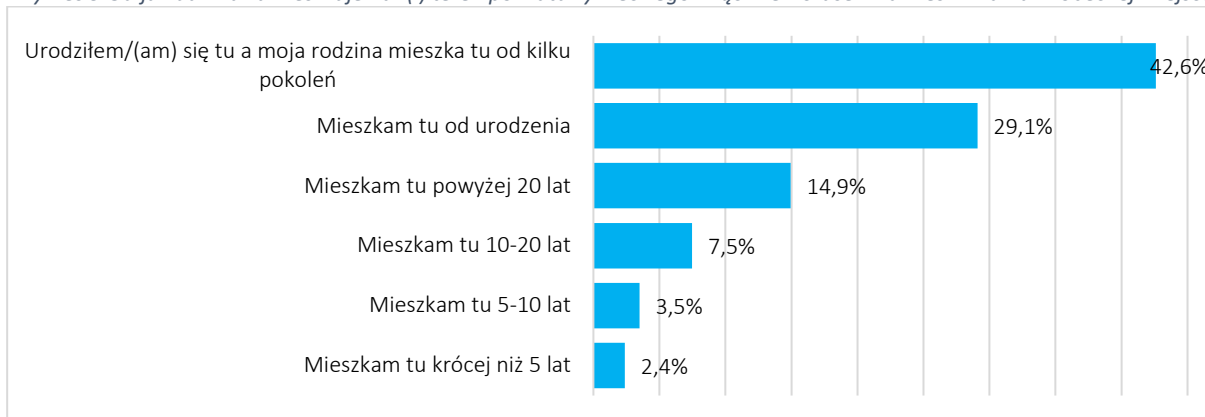
Wykres 8 Czy uważa Pan(i), że gmina, w której Pan(i) mieszka jest dobrym miejscem do życia? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Jeśli chodzi o czas zamieszkania na terenie powiatu żywieckiego, większość respondentów zamieszkuje ten teren od pokoleń (42,6%). Drugą najbardziej liczną grupą wśród badanych były osoby zamieszkujące powiat od urodzenia. Respondenci mieszkający w powiecie żywieckim krócej niż 5 lat stanowili najmniej liczną grupę - 2,4%. Uzyskane wyniki mogą wskazywać na mocne przywiązanie badanych do swojego miejsca zamieszkania, co potwierdza wysoki odsetek ocen pozytywnych dotyczących powiatu żywieckiego jako dobrego miejsca do życia.

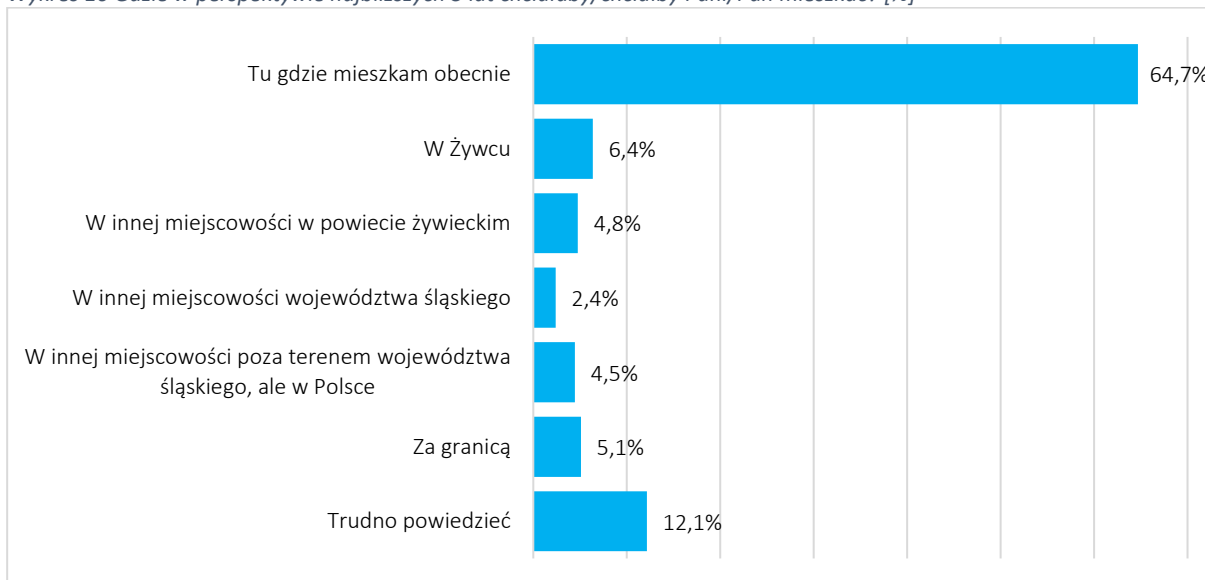
Wykres 9 Od jak dawna zamieszkuje Pan(i) teren powiatu żywieckiego – łącznie z czasem zamieszkiwania w obecnej miejscowości? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

W przypadku pytania o plany dotyczące miejsca zamieszkania w perspektywie najbliższych pięciu lata, większość respondentów (64,7%) odpowiedziała, że chciałaby pozostać w swoim dotychczasowym miejscu zamieszkania. Osoby rozważające przeprowadzkę do Żywca lub innej miejscowości w powiecie żywieckim stanowiły łącznie 11,1% respondentów. Przeprowadzkę poza teren powiatu żywieckiego rozważa 12% badanych, w tym 5,1% bierze pod uwagę wyjazd za granicę. Struktura odpowiedzi potwierdza przywiązanie mieszkańców do obecnego miejsca zamieszkania i odzwierciedla oceny dotyczące traktowania powiatu żywieckiego jako dobrego miejsca do życia.

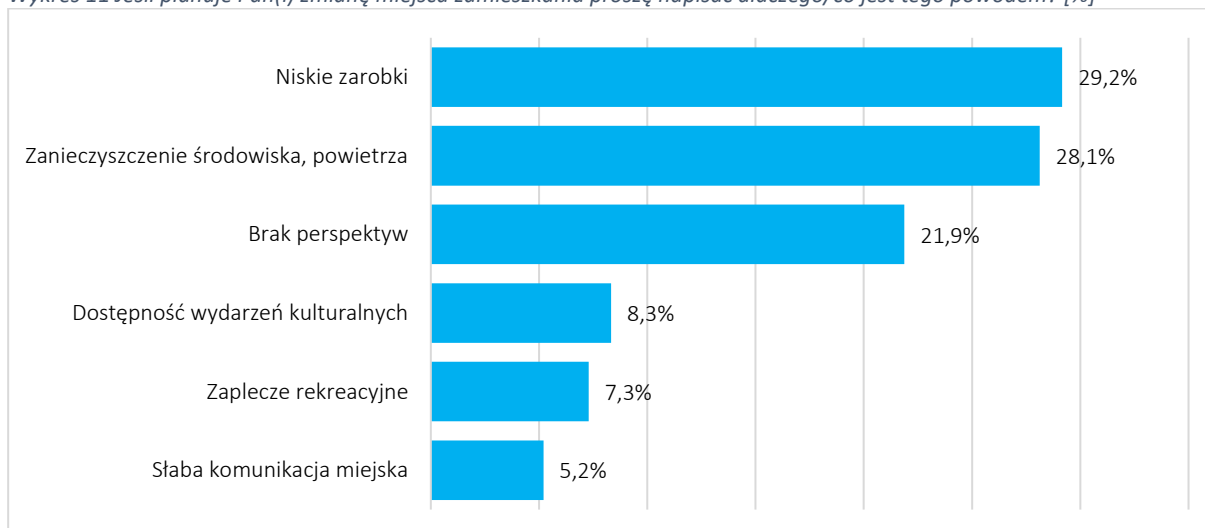
Wykres 10 Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Jako najczęstszy powód planowanej zmiany miejsca zamieszkania badani wskazywali na niskie zarobki (29,2% respondentów) i zanieczyszczenie środowiska, w szczególności zanieczyszczenie i niską jakość powietrza (28,1%).

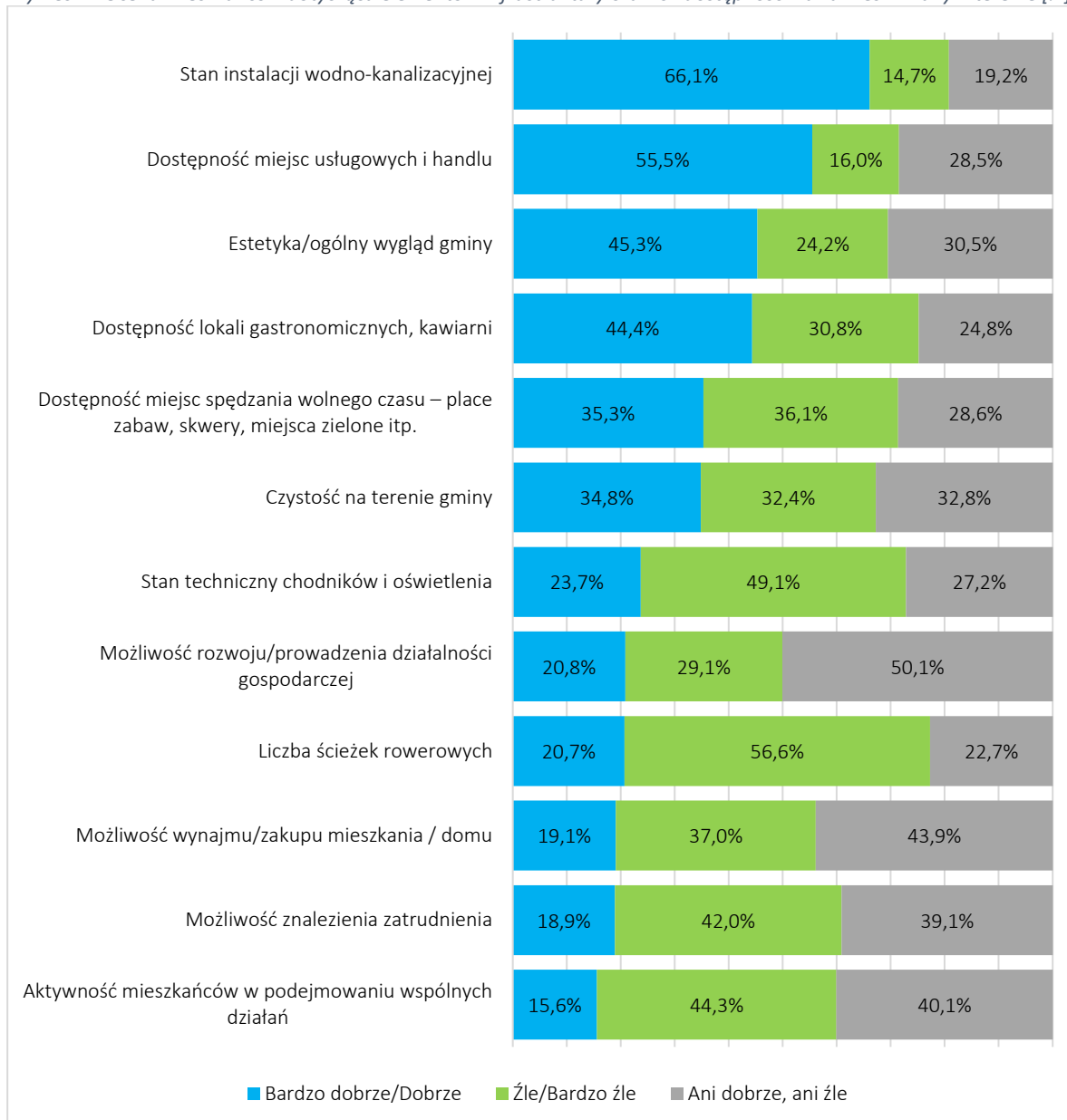
Wykres 11 Jeśli planuje Pan(i) zmianę miejsca zamieszkania proszę napisać dlaczego/co jest tego powodem? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

W kwestii oceny elementów infrastruktury oraz ich dostępności na terenie zamieszkiwanego terenu najlepiej oceniono stan instalacji wodno-kanalizacyjnej (66,1% odpowiedzi pozytywnych). Wysoko oceniano również dostępność miejsc usługowych i handlu, a także lokali gastronomicznych i kawiarni. Ponad 45% pozytywnie oceniło również ogólny wygląd i estetykę zamieszkiwanej gminy. Najgorzej oceniono kwestie dotyczące infrastruktury technicznej m.in. liczbę ścieżek rowerowych (56,6% negatywnych ocen) czy stan chodników i oświetlenia (49,1%). Połowa mieszkańców miała problem z jednoznaczną oceną możliwości rozwoju i prowadzenia działalności gospodarczej na zamieszkiwanym terenie.

Wykres 12 Ocena mieszkańców dotycząca elementów infrastruktury oraz ich dostępności na zamieszkiwanym terenie [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Wśród ocenianej infrastruktury pod względem jej obecnego stanu i dostępności na terenie powiatu, najlepiej oceniona została jakość funkcjonowania Straży Pożarnej - 84,6% pozytywnych odpowiedzi oraz dostępność placówek edukacyjnych na poziomie średnim (60,7%). Najniższe oceny dotyczą działań powiatu w zakresie rozwoju usług turystycznych, m.in. poprzez zagospodarowanie Jeziora Żywieckiego na cele rekreacyjne – 47,7% negatywnych odpowiedzi. Ankietowani wyrazili również niepochylną opinię odnośnie częstotliwości kursowania transportu publicznego (46,3%), jakości dróg powiatowych i dojazdowych (45,5%) oraz dostępności transportu publicznego (41,7%). Najwyższy odsetek odpowiedzi „ani dobrze, ani źle/nie mam zdania” dotyczył oceny funkcjonowania Domów Pomocy Społecznej na terenie powiatu (70,6%).

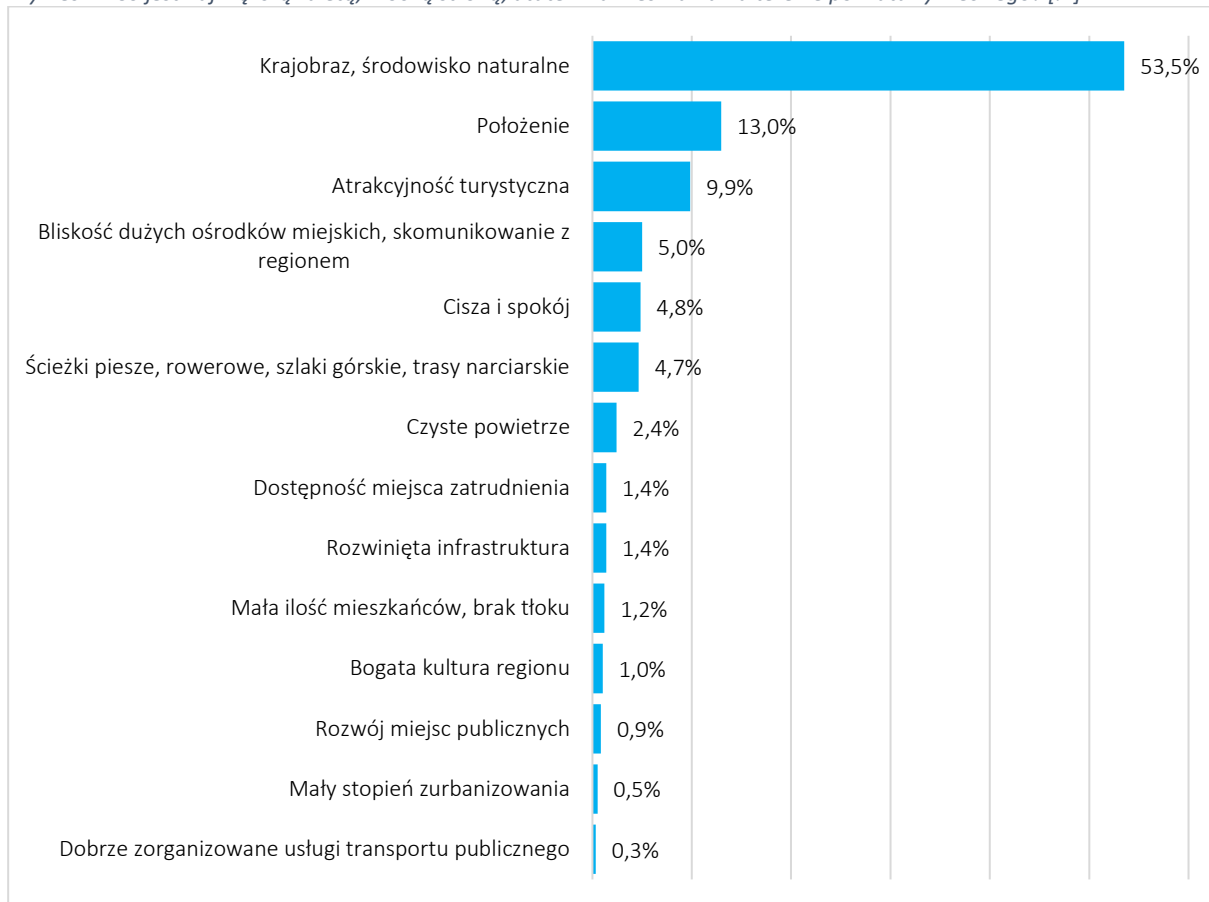
Wykres 13 Ocena aktualnego stanu/dostępności wybranych elementów infrastruktury i oferty na terenie powiatu [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Za największy atut powiatu żywieckiego ankietowani uznają krajobraz i środowisko naturalne (53,5%) oraz położenie geograficzne (13%). Najniższą liczbę wskazań otrzymała odpowiedź „dobrze zorganizowane usługi transportu publicznego”, co kolejny raz wskazuje na nieatrakcyjne usługi przewozowe na terenie powiatu. Nad problemem powinny pochylić się władze lokalne, gdyż znacząco wpływa to na obniżenie jakości życia mieszkańców.

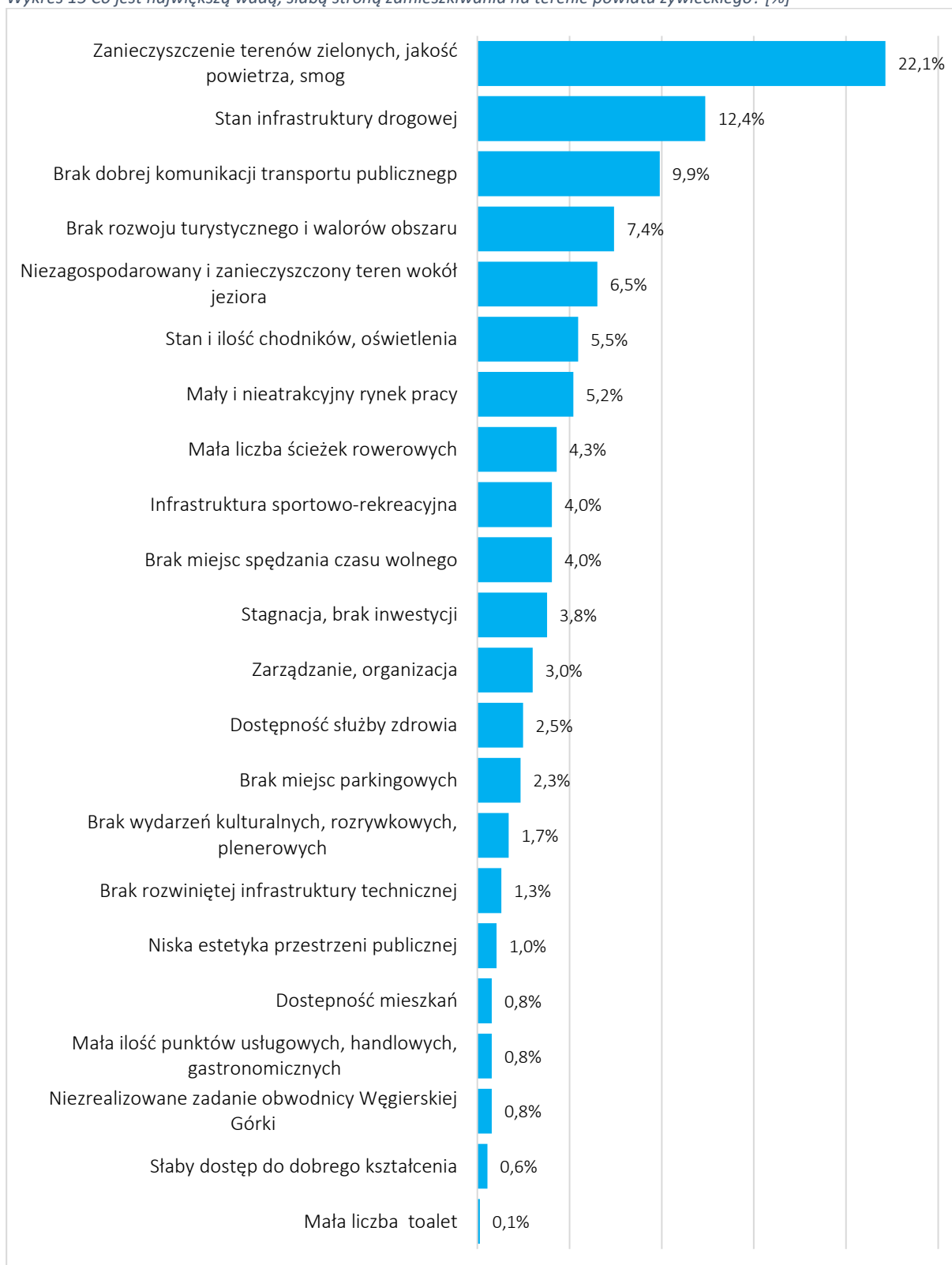
Wykres 14 Co jest największą zaletą, mocną stroną, atutem zamieszkania na terenie powiatu żywieckiego? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Wśród spraw, które najbardziej doskwierają badanym, na pierwszym miejscu wymieniono złą jakość powietrza i zanieczyszczenie terenów zielonych (22,1%), zły stan infrastruktury drogowej (12,4%) oraz brak dobrej komunikacji transportu zbiorowego (9,9%). Po raz kolejny stan dróg i jakość transportu zbiorowego oceniana jest przez ankietowanych negatywnie. Wysoki odsetek odpowiedzi dotyczących złej jakości powietrza powinien niepokoić, szczególnie w zestawieniu z danymi statystycznymi, które jednoznacznie wskazują na realny problem z jakością powietrza na terenie powiatu. Podjęcie zdecydowanych działań w tym zakresie powinno być jednym z priorytetów władz, gdyż stanowi to realne zagrożenie dla zdrowia mieszkańców Żywiecczyny.

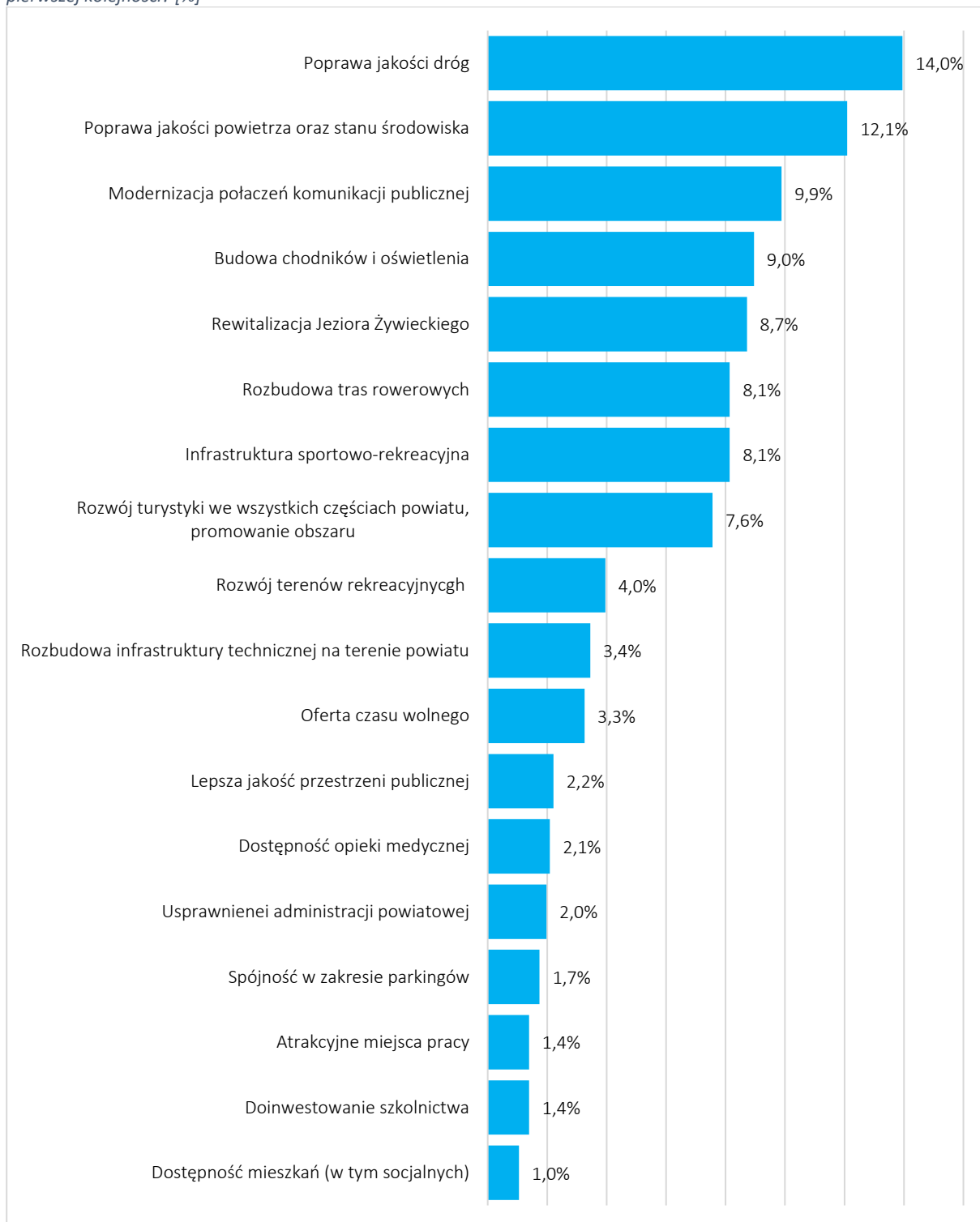
Wykres 15 Co jest największą wadą, słabą stroną zamieszkiwania na terenie powiatu żywieckiego? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Respondenci mieli możliwość wskazania co ich zdaniem powinno zostać poprawione w pierwszej kolejności. Według ankietowanych trzeba skupić się przede wszystkim na poprawie jakości dróg (14%), poprawie jakości powietrza i stanu środowiska (12,1%) oraz modernizacji połączeń komunikacji publicznej (9,9%).

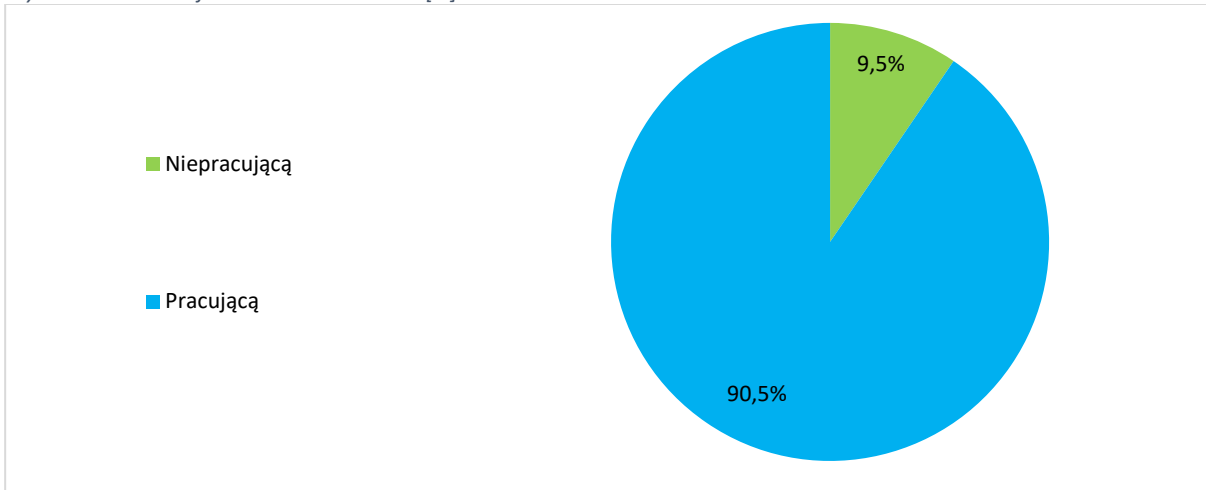
Wykres 16. Co/jakie elementy związane z funkcjonowaniem powiatu żywieckiego powinny zostać poprawione w następnych latach w pierwszej kolejności? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Kolejne pytanie w ankiecie dotyczyło aspektu związanego z zatrudnieniem na terenie powiatu żywieckiego. Zdecydowana większość, bo aż 90,5% badanych deklarowało, że w momencie przeprowadzania badania posiadają pracę. Z kolei 9,5% ankietowanych stanowiły osoby niepracujące.

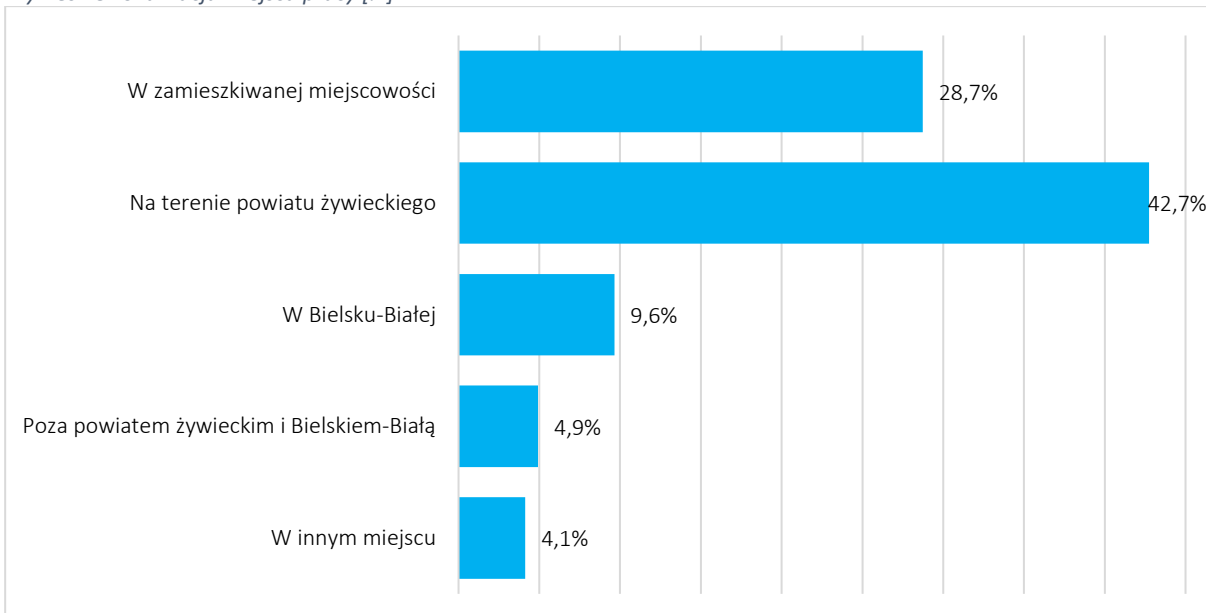
Wykres 17 Deklaracja statusu zatrudnienia [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Wśród pracujących najwyższy odsetek badanych wskazał, że pracuje na terenie powiatu żywieckiego (42,7%) lub w zamieszkiwanej miejscowości (28,7%). Zatem łącznie 71,5% badanych pracuje na terenie powiatu żywieckiego. Co 10 badany pracuje w mieście Bielsko-Biała.

Wykres 18 Lokalizacja miejsca pracy [%]

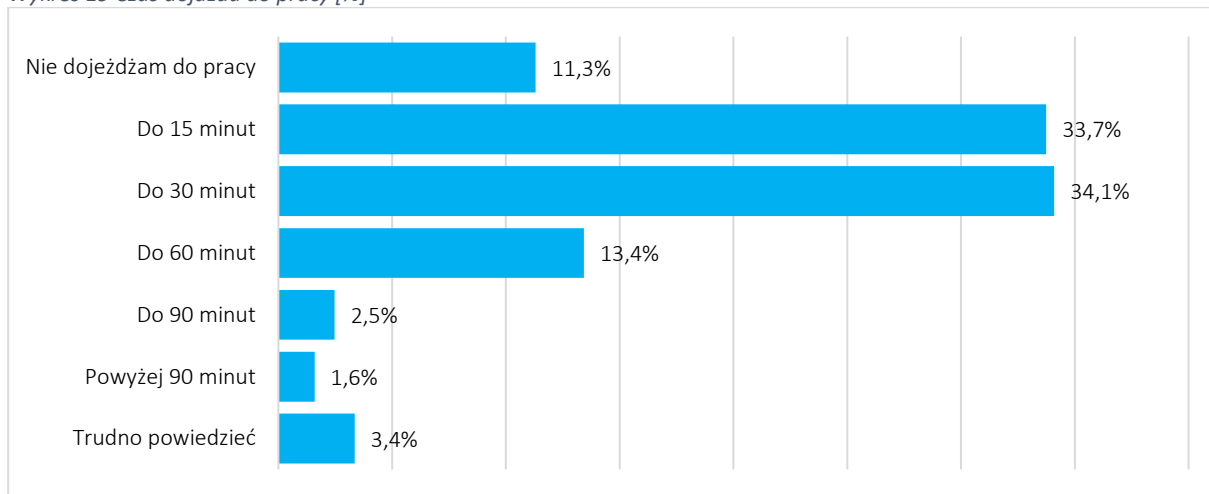

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Jeśli chodzi o czas dojazdu do pracy najczęściej respondentów wskazało czas do 30 minut (34,1%) i do 15 minut (33,7%). Nieco ponad 11% ankietowanych wskazało, że nie dojeżdża do pracy, co może wskazywać na pracę

zdałną lub chodzenie do pracy na piechotę. Poniżej 2% odpowiedzi wskazywało na czas dojazdu do pracy powyżej 90 minut, co prawdopodobnie wskazuje na miejsce pracy poza powiatem żywieckim.

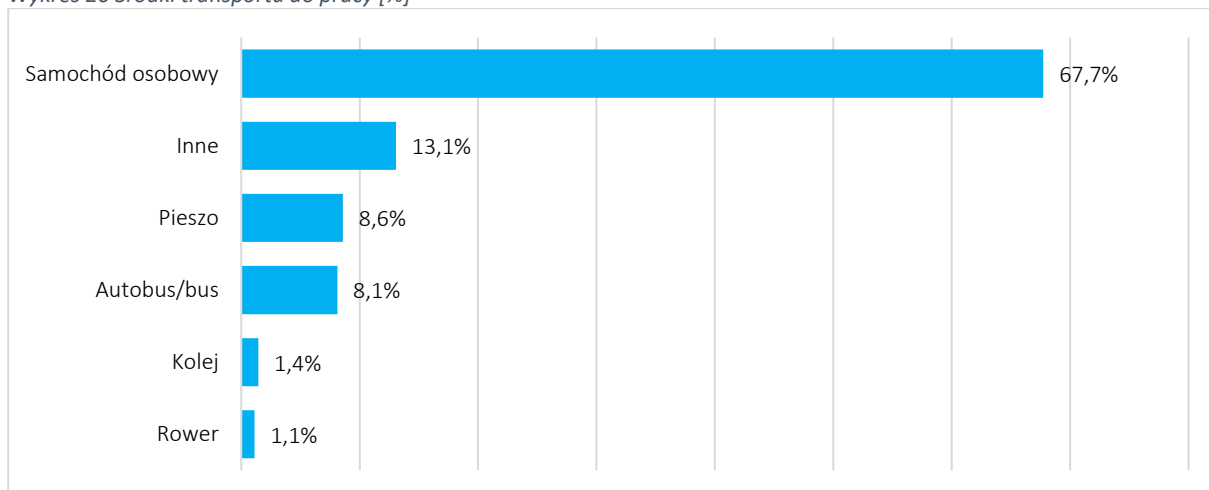
Wykres 19 Czas dojazdu do pracy [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Mieszkańców zapytano również o wybierany środek transportu. Zdecydowana większość wskazała na samochód osobowy (67,7%). Komunikacja zbiorowa stanowiła łącznie tylko 9,5% odpowiedzi. Badani najczęściej wybierają samochód osobowy prawdopodobnie z powodu braku atrakcyjnej oferty przewozów zbiorowych, co w zestawieniu ze statystykami dotyczącymi złego stanu technicznego samochodów i ich ciągle przybywającej liczby, nie jest zjawiskiem korzystnym.

Wykres 20 Środki transportu do pracy [%]

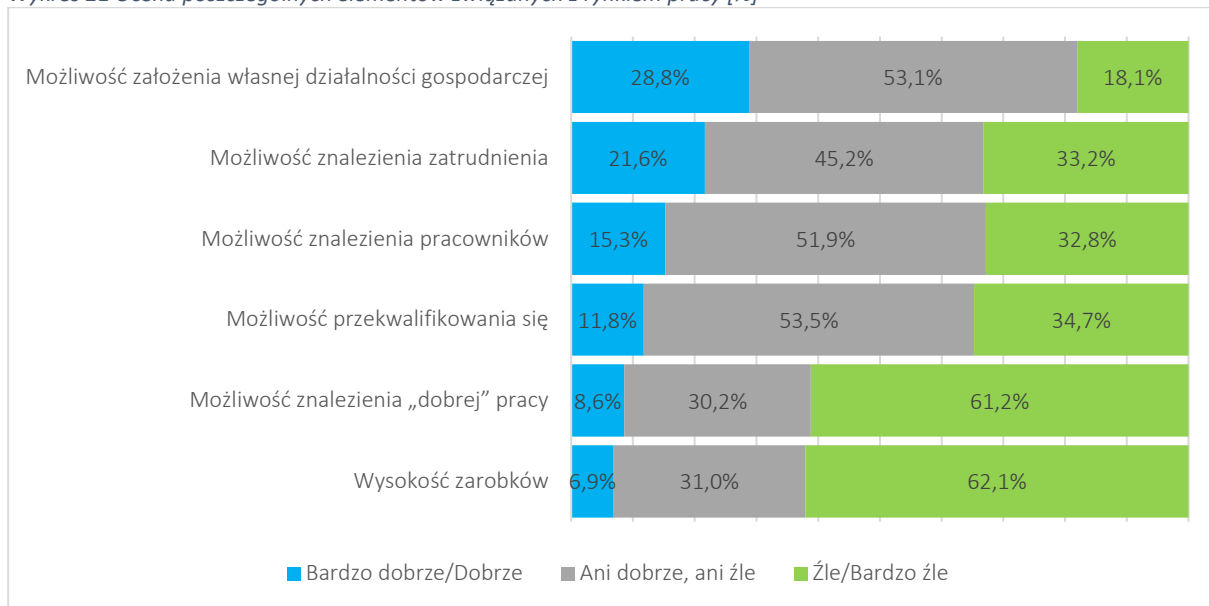

Źródło: opracowanie własne, n=629.

W przypadku oceny poszczególnych elementów związanych z rynkiem pracy, najwięcej pozytywnych wskazań dotyczyło możliwości założenia własnej działalności gospodarczej (28,8%), jednak w tym przypadku przeważała odpowiedź „ani dobrze, ani źle” (53,1%). Ankieterzy najgorzej ocenili wysokość zarobków na terenie powiatu żywieckiego (62,1%) oraz możliwość znalezienia „dobrej” pracy (61,2%). Na terenie powiatu

brakuje miejsc pracy oraz „dobrej” pracy dostosowanej do oczekiwań i posiadanych kompetencji, umiejętności i wykształcenia mieszkańców.

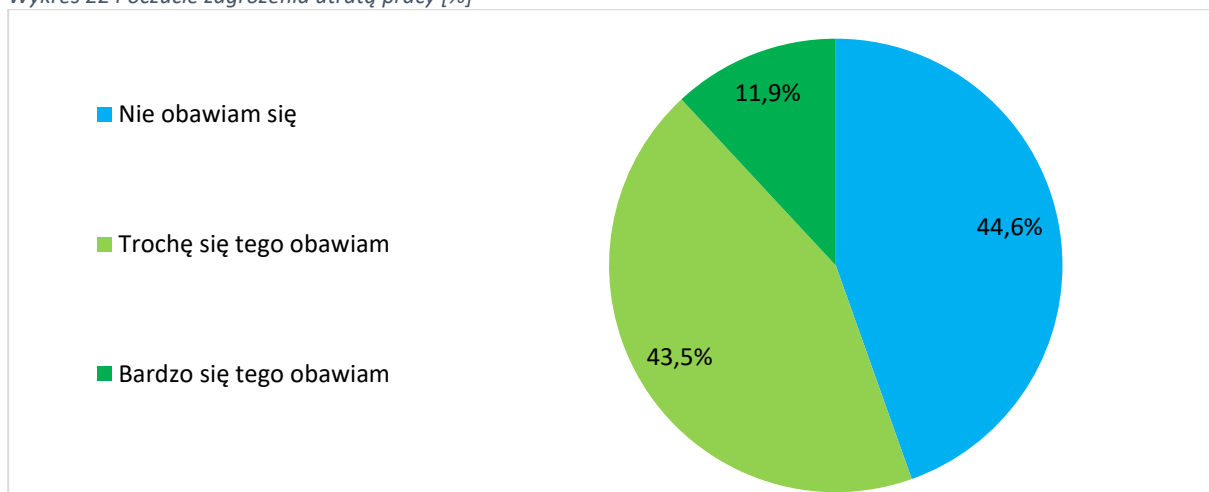
Wykres 21 Ocena poszczególnych elementów związanych z rynkiem pracy [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Ankietowani zostali zapytani o obawy związane z utratą pracy. 55,4% ankietowanych wskazało, że czuje zagrożenie związane z utratą pracy, w tym blisko 12% bardzo się tego obawia. Natomiast 44,6% badanych wskazywało na brak obawy dotyczącej utraty miejsca pracy.

Wykres 22 Poczucie zagrożenia utratą pracy [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

Respondentów zapytano również o działania jakie by podjęli, gdyby utracili pracę. Blisko 22% badanych zmieniłoby zawód i zdobywało nowe umiejętności, co świadczy o aktywności mieszkańców. Druga z najczęściej wskazywanych odpowiedzi dotyczyła podjęcia się pracy poniżej swoich kwalifikacji i niekoniecznie w swoim zawodzie (17,6%). Około 20% mieszkańców zdecydowałoby się na poszukiwanie pracy poza obecnie zamieszkiwaną miejscowością, w tym 9,1% za granicą.

Wykres 23 Co zrobił(a)by Pan(i), gdyby utracił(a) Pan(i) pracę? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=629.

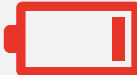
III Podsumowanie strategiczne

3. 1. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest podstawowym narzędziem, które umożliwia diagnozowanie obecnej sytuacji danego podmiotu w kontekście planowania jego dalszego rozwoju. Jako główne zalety tej metody należy wskazać:

- generowanie z otoczenia szans rozwoju oraz zagrożeń hamujących rozwój gminy, szczególnie w kontekście efektywnego wykorzystania lokalnego potencjału,
- diagnoza bliższego oraz dalszego otoczenia gminy,
- określenie mocnych punktów oraz wskazania jej słabych stron pod kątem zasobów,
- poznanie otoczenia konkurencyjnego.

Poniżej przedstawiono bilans strategiczny dla powiatu żywieckiego, uwzględniając wewnętrzne zasoby, obserwowane deficyty i problemy, jak również szanse pojawiające się w otoczeniu i zagrożenia rozwojowe.

 Mocne strony	Słabe strony
Położenie geograficzne – położenie przy granicy ze Słowacją, przebieg pasma górskiego – Beskid Żywiecki	Problem ze skomunikowaniem z powiatem suskim i Małopolską oraz nieatrakcyjna i niedostosowana na potrzeb mieszkańców oferta przewoźników transportu publicznego – częstotliwość kursowania transportu negatywnie ocenia ponad 46% ankietowanych
Wysoki poziom lesistości powiatu – 51,9% i bogactwo terenów atrakcyjnych przyrodniczo – Beskid Żywiecki, obecność obszarów Natura 2000, rezerwatów przyrody (Pod Rysianką, Madohora, Romanka, Barania Góra) parków krajobrazowych, użytków ekologicznych	Zanieczyszczenia powietrza, smog – w 2020 r. liczba dni z przekroczeniem dopuszczalnego stężenia pyłu PM10 była równa 59 (w szczególności w listopadzie, grudniu i styczniu co ma związek z niską emisją), ponadto dla 28% mieszkańców niska jakość powietrza jest jednym z głównych powodów do przeprowadzki
Posiadanie kalendarza imprez cyklicznych (kulturalnych, sportowych) o charakterze regionalnym – m.in. Dni Powiatu Żywieckiego, Tydzień Kultury Beskidzkiej, Festiwal Męskie Granie, wzmacniających poczucie tożsamości żywieckiej i silniej integrującej mieszkańców obszaru	Niekorzystne prognozy demograficzne – w 2020 r. powiat liczył 152 199 mieszkańców, w 2030 r. liczba zmniejszy się do 138 810
Dziedzictwo kulturowe obszaru – żywa kultura ludowa Górali Żywieckich	Problem starzenia się społeczności – wzrost odsetka osób w wieku 65 lat i więcej z 13,9% w 2011 r. do 17,1% w 2020 r.

<p>Tradycje związane z bartnictwem – w powiecie funkcjonuje 10 kół zrzeszających pszczelarzy, a w 2020 r. liczba pszczelarzy wynosiła 398</p>	<p>Niezadawalający stan i jakość infrastruktury drogowej i okołodrogowej – blisko połowa respondentów negatywnie ocenia stan techniczny chodników i oświetlenia</p>
<p>Dobra dostępność komunikacyjna zewnętrzna ze strony województwa śląskiego – rozwinięta sieć dróg, drogi wojewódzkie (943, 945, 946, 948, 781), przebieg drogi ekspresowej S1, linie kolejowe (139, 97)</p>	<p>Ujemny przyrost naturalny i pogłębiająca się dysproporcja między liczbą zgonów a liczbą urodzeń - w 2020 r. przyrost naturalny na 1000 ludności wynosił -3,94</p>
<p>Wzrost przedsiębiorczości i wysoki poziom mobilności zawodowej mieszkańców – wzrost liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON – w ostatniej dekadzie nastąpił wzrost o 20,5%, w 2020 r. liczba wpisanych podmiotów wynosiła 15 660</p>	<p>Niedostatecznie wykorzystany potencjał Jeziora Żywieckiego – działania w zakresie rozwoju usług turystycznych negatywnie ocenia blisko 48% ankietowanych, teren mimo potencjału nie jest odpowiednio zagospodarowany</p>
<p>Zmiana zapotrzebowania na pomoc społeczną wśród mieszkańców powiatu - spadek liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej o blisko 47% w ostatniej dekadzie, wzrost zamożności wśród mieszkańców</p>	<p>Niedostateczna liczba ścieżek rowerowych – w 2019 r. długość ścieżek wynosiła 3,6 km i była dużo niższa w porównaniu do powiatów ościennych</p>
<p>Rozwój zasobów mieszkaniowych – wzrost w ostatniej dekadzie o 7,4% liczby mieszkań w powiecie, w 2020 r. liczba mieszkań wynosiła 52 315</p>	<p>Niedostatecznie rozwinięta oferta żłobkowa – liczba miejsc w żłobkach na 1000 dzieci w wieku do 3 lat wynosiła 57</p>
<p>Wysoki współczynnik skolaryzacji brutto – 2020 r. wynosił 97,98, powiat żywiecki zajmuje 7 miejsce w rankingu powiatów województwa śląskiego</p>	<p>Niższe zarobki w porównaniu do średniej krajowej i wojewódzkiej – przeciętne wynagrodzenie w powiecie w 2020 r. wynosiło 5 012</p>
<p>Atrakcyjność oferty turystycznej - w oparciu o walory wynikające z obecności obszarów ochrony przyrody, dziedzictwa kulturowego, obecności Jeziora Żywieckiego oraz górskiego charakteru regionu</p>	<p>Dominacja bezrobocia długookresowego – trudności w przekwalifikowaniu i powrocie na rynek pracy, dominacja w strukturze bezrobotnych osób długotrwale bezrobotnych, w 2020 r. ich liczba wynosiła 1 859</p>
<p>Obecność i zlokalizowanie na terenie powiatu znaczących zakładów m.in. Grupa Żywiec S.A. Browar w Żywcu, Beskid Żywiec, Hutchinson, Żywiec Zdrój S.A., Aptiv, Browar Pinta</p>	<p>Ograniczenia związane z zagospodarowaniem przestrzeni, z uwagi na pokrycie ponad 52% powierzchni powiatu formami ochrony przyrody</p>

<p>Wyższy w porównaniu do powiatów ościennych i kraju poziom aktywności seniorów - udział osób, będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej wynosił w 2020 r. 2,1%</p>	<p>Niedostatecznie i nierównomiernie rozwinięta sieć wodociągowa – w 2020 r. korzystało z niej zaledwie 50% ludności powiatu</p>
--	---

	Szanse	Zagrożenia	
Zagospodarowanie terenów Jeziora Żywieckiego, jako wzmocnienie atrakcyjności turystycznej		Niestabilna sytuacja państw sąsiednich - wojna na Ukrainie i wyzwanie związane z pojawianiem się uchodźców oraz konieczność zapewnienia wsparcia cudzoziemców	
Możliwość uzyskania dofinansowania ze środków krajowych oraz UE w ramach nowej perspektywy finansowej na lata 2021-2027		Niestabilność przepisów prawa, wprowadzenie reform systemu podatkowego	
Budowa Obwodnicy południowej Żywca – jako uzupełnienie istniejącej sieci transgranicznej TEN-T		Niestabilna sytuacja i trudności w przewidzeniu skutków i konsekwencji pandemii COVID-19	
Objęcie gmin Rajcza i Radziechowy-Wieprz działaniem Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej		Wzrost obciążenia samorządów, związany z nowym zakresem działań i większą odpowiedzialnością, bez zapewnienia wystarczających środków	
Wzmocnienie współpracy transgranicznej ze Słowacją i Czechami w ramach przynależności do Euroregionu „Beskidy:”		Ponoszenie większych kosztów w związku ze starzeniem się społeczeństwa, konieczność profilowania usług przez MOPS i GOPS	
Współpraca i rozwój gmin wiejskich powiatu w ramach przynależności do LGD „Żywiecki Raj”		Zagrożenie dla rozwoju lokalnego związane z możliwością wystąpienia choroby pszczoł	
<p>Promocja regionu w oparciu o wytwarzane produkty lokalne (m.in. miód, ser) oraz o walory turystyczne, Rozwijanie szlaku kultury wołoskiej popularyzacja pasterstwa transhumacyjnego</p> <p>Prowadzone odwierty w celu poszukiwania i wydobywania ropy naftowej oraz gazu, jak również odwierty geotermalne (złoża solanki) i związane z tym wydanie koncesji „Sól”</p>		Wzrost występowania miejscowych zagrożeń, które wynikają z ekstremalnych zjawisk pogodowych	

IV Koncepcja strategiczna

4.1 Wizja rozwoju - Powiat Żywiecki 2030+

Założenia planistyczne, część postulatywną Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ otwiera sformułowanie wizji odwołującej się do roku 2030, jak również wykraczającej poza tą datę ze względu na swój długookresowy charakter.

Rozdział opisujący wizję to odpowiedź na pytanie jak powiat żywiecki powinien wyglądać w przyszłości. Jaki powinien być, czym się odznaczać/wyróżniać, co powinno być jego kluczowym elementem? Innymi słowy wizja to stan, do którego zmierzamy.

Wizja została zredagowana na bazie wniosków, które zostały wypracowane w trakcie konsultacyjnych spotkań warsztatowych, następnie uzupełnionych jedynie najważniejsze elementy wynikające z przeprowadzonych prac diagnostycznych oraz badawczych.

Wizja rozwoju ramach Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+

Systematycznie poprawiamy jakość infrastruktury publicznej ze szczególnym uwzględnieniem powiatowych ciągów pieszo-jezdnych oraz sieci ścieżek i dróg rowerowych.

Poprawiona została dostępność komunikacyjna powiatu żywieckiego, co wzmocniło jego atrakcyjność osiedleńczą, inwestycyjną i turystyczną.

Dysponujemy wyróżniającą się branżą turystyczną, bazą noclegową, produktami turystycznymi i usługami turystycznymi dzięki skutecznemu wykorzystaniu naturalnych walorów Żywiecczyzny: gór i Beskidu Żywieckiego oraz dostępu do Jeziora Żywieckiego.

Jezioro Żywieckie jest rozpoznawalną wizytówką powiatu żywieckiego i jego markowym produktem!

Wzmocniliśmy funkcję turystyczną, przyciągamy większą liczbę gości i turystów ograniczając sezonowość ruchu turystycznego.

Skutecznie promujemy nasz mikroregion poprzez marketing terytorialny, współpracę transgraniczną oraz skuteczne korzystanie z potencjału partnerów.

Ograniczyliśmy skalę problemów społecznych m.in. w oparciu o silny sektor usług publicznych.

Dywersyfikujemy gospodarkę lokalną dzięki czemu ograniczamy problemy z bezrobociem, wzmacniamy rynek pracy i stymulujemy innowacyjne branże gospodarki.

Powiat żywiecki jest silny kulturą lokalną, swoim folklorem, tożsamością żywiecką, kulturą materialną, duchową i ludową oraz urozmaiconymi wydarzeniami kulturalnymi.

Żywiecczyzna atrakcyjnym miejscem zamieszkania wpisującym się swoimi specjalizacjami w kontekst sąsiednich powiatów. Jesteśmy dzięki temu komplementarnym partnerem.

Poprawiamy stan środowiska naturalnego czyniąc z niego atut turystyczny ale również element przyciągający nowych mieszkańców podnoszący jakość życia na Żywiecczyźnie.

4.2 Misja rozwoju Powiatu Żywieckiego

Misja to cel nadrzędny podejmowanych działań, wynika ona z trafnego rozpoznania oraz określenia problemów i potencjałów powiatu żywieckiego co zostało zrealizowane w formule partycypacyjno-eksperckiej.

Traktując misję jako swoistą zasadę działania, można ją zdefiniować w następujący sposób:

Misja rozwoju w ramach Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+

Integrujemy Żywiecczyznę jako obszar dynamicznego rozwoju społecznego, gospodarczego oraz infrastrukturalnego i środowiskowego. Naszą misją jest wykorzystanie posiadanych zasobów przy zachowaniu ich bioróżnorodność oraz zrównoważonego rozwoju.

Jezioro Żywieckiego oraz góry są kołem zamachowym naszego rozwoju, a mieszkańcy największą wartością, potencjałem i gwarantem rozwoju!

Osiągnięcie misji opiera się na czterech fundamentach¹:

	I.	Jakości dróg powiatowych
	II.	Stanie środowiska naturalnego
	III.	Standardzie usług publicznych
	IV.	Rozwinięciu sektora turystyki

¹ Wymienione czynniki stanowią główne obszary interwencji natomiast nie należy ich traktować jako katalogu o charakterze zamkniętym. Zgodnie z najlepszymi praktykami planowania strategicznego zakresy w sposób szczegółowy znajdują się w części strategicznej oraz operacyjnej opracowania.

I. Jakość dróg powiatowych

Jakość dróg powiatowych to w powszechnym odczuciu społecznym podstawowe wyzwanie inwestycyjne, które wpłynie na poprawę wizerunku i odczuwaną jakość życia na terenie powiatu żywieckiego w perspektywie roku 2030.

II. Stan środowiska naturalnego

Stan środowiska naturalnego, w szczególności jakość powietrza to wyzwanie horyzontalne, którego ranga systematycznie wzrasta biorąc pod uwagę potencjał turystyczny Żywiecczyny. Dobry stan ekosystemu oraz zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy pozwolą na pożądane wzmocnienie funkcji turystycznych powiatu żywieckiego.

III. Standard usług publicznych

Standard usług publicznych ich jakość, dostępność oraz dalsza systematyczna profesjonalizacja w zakresie przypisanym samorządowi powiatowemu stanowi horyzontalne wyzwanie, z którym należy się zmierzyć w najbliższych latach. Ważnym parametrem wpływającym na ten element są trwające przeobrażenia demograficzne, w tym w szczególności starzenie się społeczności zamieszkującej Ziemię Żywiecką.

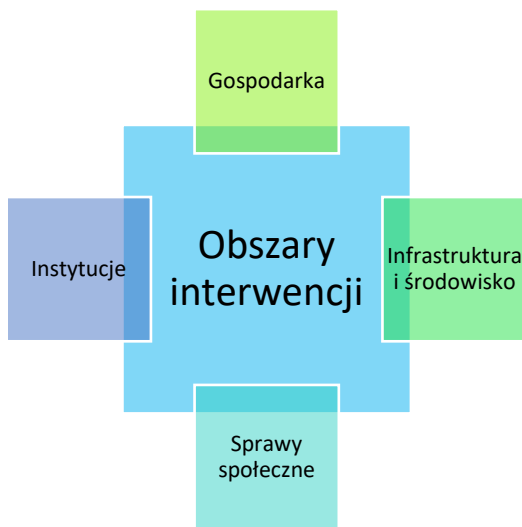

IV. Rozwinięcie sektora turystyki

Rozwinięcie sektora turystyki, wykorzystanie identyfikowanych potencjałów może się stać kołem zamachowym dla lokalnej gospodarki, co w perspektywie najbliższej dekady powinno przyjąć nadrzędną zasadę działania i ważny komponent misji powiatu żywieckiego jako podmiotu integrującego rozwój w tym obszarze. Turystyka to szansa na zdynamizowanie rozwoju powiatu żywieckiego.

4.3 Obszary interwencji i cele rozwojowe

Koncepcja rozwoju Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ opiera się na czterech filarach, które pozwalają w pierwszej kolejności na sformułowanie celów rozwojowych, a w dalszej kolejności priorytetów i

celów operacyjnych wraz z przypisanymi zakresami. Warto podkreślić, że poziom strategiczny stanowi w istocie fundament, na którego gruncie możliwe będzie urzeczywistnienie misji i osiągnięcie pożądanej wizji.

Cele rozwojowe przypisane obszarom interwencji są z jednej strony wypadkową zidentyfikowanych problemów rozwojowych powiatu żywieckiego, a z drugiej natomiast stanowią zbiór elementów/zasobów/potencjałów, które mogą się obiektywnie przyczynić do dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego Żywiecczyny.

OBSZAR INTERWENCJI	GOSPODARKA
Cel rozwojowy 1.	Zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarczego w powiecie żywieckim

Dostrzeganym w pierwszej kolejności problemem na terenie powiatu żywieckiego jest jakość i atrakcyjność lokalnego rynku pracy z punktu widzenia wysokości zarobków oraz struktury miejsc pracy, które wpływają na zjawisko migracji za pracą. Przywołana sytuacja mocno wpływa m.in. na ruch samochodowy, który w połączeniu ze zjawiskiem wykluczenia komunikacyjnego silnie oddziałuje na lokalny układ komunikacyjny. Rozwój gospodarczy jest również powiązany z odpowiednim wykreowaniem infrastruktury komunikacyjnej ale również hotelowej warunkującej rozwój turystyki czy też innowacyjnych branż gospodarki. Jako problem należy również wskazać stan zagospodarowania brzegów Jeziora Żywieckiego.

Zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarczego w powiecie żywieckim powinno odbywać się w trosce o zrównoważony rozwój, szczególnie poprzez przyciąganie wysoko wyspecjalizowanych firm na teren powiatu. Po drugie atrakcyjność turystyczna (ograniczanie sezonowości ruchu turystycznego) i położenie są wiodącymi walorami Żywiecczyny. To między innymi właśnie te atuty powiatu powodują, że większość jego mieszkańców mocno się z nim utożsamia i nie wyobraża sobie zamieszkania w innym miejscu (co potwierdzają wyniki badań). Tym samym więź mieszkańców z regionem jest wyjątkowa i nie do przecenienia.

Warto pokreślić, że dobra lokalizacja Żywiecczyny w otoczeniu gór i jezior to szansa dla nowych przedsiębiorstw, szczególnie w kontekście faktu, wskazującego na to, że atrakcyjność inwestycyjna w co raz większym stopniu odnosi się do miękkich komponentów budujących przewagi konkurencyjne.

**OBSZAR
INTERWENCJI****INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO****Cel rozwojowy 2.****Podnoszenie standardów środowiskowych i jakości infrastruktury publicznej**

Wykluczenie komunikacyjne i stan infrastruktury drogowej to przywoływane już wcześniej pierwszorzędne wyzwania i problemy. W tym miejscu należy jednak równolegle podkreślić kwestie jakości powietrza i zjawiska smogu, które to wątki niestety budują niekorzystny wizerunek Żywiecczyzny. Ma to przełożenie na jakość życia mieszkańców ale również na atrakcyjność osiedleńczą czy inwestycyjną. Co więcej środowisko naturalne i jego zasoby kreują możliwości ale również potencjalne bariery dla rozwijania funkcji turystycznych na terenie całego powiatu żywieckiego. Odnosząc się do przestrzeni publicznych należy podkreślić niewystarczającą infrastrukturę okołoturystyczną, chaos przestrzenny i niską estetykę (szczególnie jeżeli chodzi o reklamy, banery etc.).

Podnoszenie standardów środowiskowych to warunek rozwoju turystyki jako jednego z filarów gospodarczych. Nienaruszone zasoby, dziewicze tereny turystyczne i miejsca rekreacji (w odróżnieniu od chociażby Beskidu Śląskiego), to walory, które należy przekuć w atuty i uporać się z zanieczyszczeniem powietrza czy też zanieczyszczeniem światłem (chodzi m.in. o zachowanie stref tzw. „ciemnego nieba” atrakcyjnego dla amatorów obserwacji astronomicznych).

**OBSZAR
INTERWENCJI****SPRAWY SPOŁECZNE****Cel rozwojowy 3.****Zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarczego w powiecie żywieckim**

Wśród spraw społecznych kluczowe wyzwanie to integracja obszaru powiatu żywieckiego w kontekście dostępności transportowej oraz roli transportu publicznego. Co więcej znaczenie ograniczenia wykluczenia komunikacyjnego ma wymiar międzywojewódzki ze względu na powiązania funkcjonalne chociażby z gminami powiatu suskiego i całym województwem małopolskim. Ranga transportu publicznego ma przełożenie na korzystanie z innych usług publicznych takich jak przede wszystkim edukacja w kontekście młodzieży oraz służby zdrowia w szczególności o specjalistycznym charakterze.

Podnoszenie jakości życia powinno się odbywać poprzez systematyczne działania na rzecz poprawy jakości usług publicznych ale również poprzez organizację wydarzeń/eventów mających na celu promowanie powiatu żywieckiego w środowiskach kulturalno-sportowo-turystycznych. Takie działania pozwolą na stworzenia swoistej koalicji międzysektorowej na rzecz wysokiej jakości życia w powiecie żywieckim. Kluczowe znaczenie będzie miało również pozyskiwanie dotacji, środków zewnętrznych bez których osiągnięcie części celów nie będzie możliwe.

W kontekście sytuacji międzynarodowej w wymiarze politycznym ale też zdrowotnym należy z całą mocą podkreślić konieczność wzmocnienia systemu związanego z ochroną zdrowia oraz integracją cudzoziemców.

OBSZAR INTERWENCJI	INSTYTUCJE
Cel rozwojowy 4.	Zbudowanie trwałych podstaw rozwojowych powiatu i integrowanie jego rozwoju
<p>Z punktu widzenia budowania trwałych mechanizmów rozwojowych jako wyzwanie należy traktować współpracę międzygminną (koordynację), instytucjonalną i międzysektorową na rzecz wzmocnienia powiatu żywieckiego. Na chwilę obecną jej poziom należy ocenić jako niewystarczający. Znaczenie ma budowanie wspólnoty interesu i minimalizowanie partykularyzmów w imię dobrostanu Żywiecczyny jako podstawowego punktu odniesienia. Należy podkreślić, że powiat żywiecki może i powinien być liderem scalającym gminy w osiągnięciu celów strategicznych również na poziomie liderowania projektom i przedsięwzięciom związanym z pozyskiwaniem środków finansowych. Dla osiągnięcia trwałego wzmocnienia instytucjonalnego należy również angażować i włączać młodych ludzi w działania sprzyjające rozwojowi. Potencjałem wymagającym wykorzystania jest również wymiana doświadczeń i wiedzy poprzez integrowanie współpracy w pierwszej kolejności poprzez samorządowców oraz instytucje publiczne.</p>	

4.4 Priorytety rozwojowe

Poniżej wylistowane priorytety rozwojowe to kolejny szczebel w ramach planowania strategicznego. Odnosi się on już bezpośrednio do wyzwań i perspektywy najbliższych lat. Charakterystyka każdego z priorytetów odwołuje się do zadań i kierunków, które powinny być przewidziane do realizacji. Ich uszczegółowienie tworzy już plan operacyjny znajdujący się w dalszej części dokumentu.

Nazwa priorytetu	Charakterystyka
Priorytet 1. Turystyka	Wzmocnienie funkcji turystycznej to ważny postulat rozwojowy. Warto zwrócić uwagę na koncepcję zagospodarowania Jeziora Żywieckiego, które byłoby szansą rozwojową dla Żywiecczyny. Warto rozpatrzyć również możliwość współpracy na zasadzie partnerstwa publiczno – prywatnego (PPP), tak by przyciągnąć nowych inwestorów. Ponadto należy podejmować działania przez powiat również w formie partnerstw z uwzględnieniem liderowania projektom przez samorząd powiatowy. Ważnym postulatem jest również odnowienie i poprawa szlaków przeznaczonych dla górskiej turystyki.
Priorytet 2. Rozwój gospodarczy i rynek pracy	Powiat żywiecki powinien przyciągać nowych przedsiębiorców, tak ażeby zakładali oni właśnie na tym terenie swoje firmy. Tym samym obsługa inwestora, rozwijanie Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej i promocja gospodarcza ma bardzo ważne znaczenie. Ponadto tworząc sprzyjające warunki dla inwestorów należy się skoncentrować na pozyskiwaniu atrakcyjnych pracodawców z wysoko specjalizowanych sektorów (m.in. sektor B+R). Wykreowanie powiatu żywieckiego jako obszaru o inteligentnych specjalizacjach gospodarczych ma długofalowo kluczowe znaczenie ekonomiczne dla ludności.
Priorytet 3. Infrastruktura drogowa	Jakość infrastruktury publicznej w tym drogowej to temat wielokrotnie już podkreślany w opracowaniu i jego znaczenie nie podlega dyskusji. W ramach priorytetu 3. należy natomiast wskazać na rangę projektów związanych z budową szlaków pieszo-rowerowych łączących wszystkie gminy powiatu, wraz z infrastrukturą do odpoczynku, bazą noclegową i atrakcjami turystycznymi. Innymi słowy infrastruktura dla rowerzystów spełniałaby dwie funkcje. Pierwszą z nich jest wątek komunikacyjny, a drugą wykorzystanie turystyczne.

<p>Priorytet 4. Środowisko naturalne</p>	<p>Ochrona zasobów gleby, wody i powietrza to kluczowy aspekt ochrony bioróżnorodności powiatu żywieckiego. Ograniczenie antropopresji i adaptacja do zmian klimatycznych to hasłowo istota priorytetu. Wykorzystanie walorów usytuowania powiatu, jego lokalizacji, czyli w istocie wszelkich przymiotów/walorów turystycznych będzie możliwe poprzez uwzględnienie m.in. dbałości o jakość powietrza. Można postawić tezę, że środowisko naturalne, jego jakość i obiektywnie mierzalne standardy warunkują w pewnym sensie rozwój gospodarki na terenie powiatu żywieckiego. Istotne znaczenie ma również świadczenie pomocy mieszkańcom w przechodzeniu na ogrzewanie ekologiczne jeżeli chodzi o indywidualne źródła ciepła. Biorąc pod uwagę ponadlokalną naturę powiatu można upatrywać w powiecie żywieckim działań integrujących, animujących i promujących korzystne rozwiązania.</p>
<p>Priorytet 5. Transport publiczny</p>	<p>Rozwój komunikacji publicznej przekłada się na zwiększenie atrakcyjności turystycznej (inwestycje w infrastrukturę, dobra kultury i tradycji, promocja regionu), wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej (zwiększenie miejsc pracy) oraz zwiększenie codziennej jakości życia mieszkańców. Ważna jest również współpraca z sąsiednimi regionami (skomunikowanie z województwem małopolskim) i jej transgraniczny wymiar (przejścia graniczne w Zwardoniu (droga S1) i Korbielowie (DW 945) stanowiące łączniki ze Słowacją). Warto zwrócić uwagę, że wypełnienie powiązań funkcjonalnych efektywnym systemem usług w tym zakresie to ważne oczekiwanie społeczne, bardzo często artykułowane podczas prac diagnostycznych i badawczych.</p>
<p>Priorytet 6. Edukacja</p>	<p>Fundamentalne znaczenie dla zrównoważonego i odpowiedzialnego społecznie rozwoju powiatu żywieckiego ma podniesienie jakości edukacji w szkołach ponadpodstawowych zarządzanych przez samorząd powiatowy. Z punktu widzenia usług edukacyjnych należy skoncentrować się na poprawie ich jakości ale również wyposażeniu i rozwoju infrastruktury edukacyjnej czy też sportowej. Biorąc pod uwagę kontekst społeczny identyfikowany w powiecie warto podjąć działania na rzecz wzmocnienia działań regionalistycznych wzmacniających tożsamość lokalną i chroniących pamięć o dziedzictwie Żywiecczyzny również w wymiarze ogólnopolskim.</p>
<p>Priorytet 7. Usługi społeczne i zdrowotne</p>	<p>Po pierwsze powiat żywiecki powinien podjąć niezbędne działania związane z utrzymaniem i poprawą standardów funkcjonowania Szpitala Żywiec, który jako jedyny w obrębie analizowanego obszaru wsparcia świadczy usługi lecznicze. Ponadto zadaniem powiatu powinno być wsparcie w działaniach i w rozwoju Dyrekcji Szpitala Żywiec, w celu zwiększenia komfortu i zadowolenia mieszkańców oraz zapewnienia wysokiego standardu pomocy medycznej w powiecie. Wiąże się z tym konieczność zwiększenia dostępności usług opieki zdrowotnej, która w opiniach respondentów (mieszkańców Żywiecczyzny) jest niedostateczna (akceleratorem tych opinii jest z pewnością kontekst pandemiczny, związany również z długookresowymi skutkami wpływającymi na zdrowie publiczne). Kluczowa jest profesjonalizacja i utrzymanie na wysokim poziomie świadczonych usług leczenia zarówno zachowawczego jak i interwencyjnego oraz poszerzenie oferty z zakresu ochrony zdrowia. Istotnym jest także wzmocnienie oraz poprawa infrastruktury związanej z działalnością ratownictwa medycznego na obszarze Powiatu Żywieckiego.</p>

**Priorytet 8.
Dziedzictwo
Żywiecczyny**

Promowanie Żywiecczyny jako atrakcyjnego miejsca do życia i wypoczynku musi być powiązane z wykorzystaniem potencjału dziedzictwa kulturowego. Dbłość o dobra kulturowe (zabytki, tradycja) i genius loci obszaru ma bardzo ważne znaczenie szczególnie w kontekście definiowania samorządu powiatowego jako swoistego koordynatora działań myślącego o Żywiecczynie obszarowo również jako o stosunkowo spójnym i jednorodnym kulturowo terenem.

**Priorytet 9.
Zarządzanie**

Strategiczne myślenie i kooperacja to najważniejsze elementy związane z zarządzaniem. Są one w naturalny sposób powiązane z optyką wzmocnienia instytucji publicznych i tworzeniem trwałych podstaw rozwojowych. Ważnym aspektem jest również profesjonalizacja funkcjonowania powiatowej administracji samorządowej, która jest ważnym realizatorem szerokiego katalogu usług publicznych.

4.5. Cele operacyjne i kierunki działań

Cele operacyjne wynikają z wyznaczonych celów rozwojowych i priorytetów rozwojowych, które zostały poddane charakterystyce z punktu widzenia tematycznego. Cele operacyjne stanowią rozwinięcie wskazanych priorytetów. Do 9 wskazanych priorytetów przyporządkowano 9 celów operacyjnych, które stanowią uszczegółowienie poprzez wskazanie proponowanego zakresu interwencji w ramach każdego z nich.

Priorytet 1.	Turystyka
Cel operacyjny 1.	Efektywne wykorzystanie identyfikowanych potencjałów turystycznych
Zakres interwencji:	
<ul style="list-style-type: none">– Rewitalizacja Jeziora Żywieckiego wraz z kaskadą rzeki Soły, zagospodarowanie jego brzegów na cele turystyczno-rekreacyjne, w tym budowa ścieżek pieszo-rowerowych, parkingów oraz plaż.– Kreowanie i promocja nowych produktów turystycznych oraz produktów lokalnych, typowych dla terenu powiatu żywieckiego.– Aktualizacja katalogu produktów turystycznych i integracja oferty turystycznej.– Rozwój współpracy z partnerami pozarządowymi (tj. LGD Żywiecki Raj), regionalnymi (Śląska Organizacja Turystyczna) i transgranicznymi (Euroregion Beskidy) na rzecz efektywnej promocji.– Przywrócenie wyjściowych parametrów zbiornika jako bufora przeciwpowodziowego.– Zagospodarowanie zbiorników Tresna i Porąbka. Odmulenie zbiornika Tresna i zwiększenie jego retencyjności. Budowa wokół zbiorników ścieżek spacerowych i rowerowych. Budowa moło, placów zabaw dla dzieci, stref aktywności, urządzenie plaż i terenów do biwakowania. Stałe czyszczenie brzegów².– Rewitalizacja terenów nadrzecznych i nadjeziornych w powiecie żywieckim. Budowa i rozbudowa infrastruktury ścieżek rowerowych oraz pieszych. Zwiększenie liczby miejsc parkingowych.– Podejmowanie działań na rzecz ożywienia gospodarczego terenów atrakcyjnych turystycznie, w tym zwiększenie liczby punktów gastronomicznych znajdujących się na ścieżkach wokół rzek i jezior powiatu żywieckiego.– Wspieranie rozwoju bazy noclegowej i gastronomicznej na terenie powiatu żywieckiego.– Rozwój i modernizacja pieszych szlaków turystyczno-rekreacyjnych. Weryfikacja przebiegu istniejących szlaków, tworzenie i oznakowanie nowych, budowa lub rozbudowa parkingów w miejscach wyjścia na szlaki, wyposażenie parkingów w stacje ładowania samochodów i rowerów elektrycznych, budowa na szlakach obiektów małej architektury (schronienia przed deszczem, ławeczki, punkty widokowe, tablice informacyjne), przystosowanie niektórych szlaków do korzystania przez osoby z niepełnosprawnościami i z małymi dziećmi.– Poprawa atrakcyjności istniejącej sieci szlaków turystycznych poprzez tworzenie dedykowanych aplikacji na telefon.– Wytyczenie i oznakowanie górskich tras rowerowych, budowa lub rozbudowa parkingów w miejscach wyjścia na szlaki, wyposażenie parkingów w stacje ładowania samochodów i rowerów elektrycznych, budowa na szlakach obiektów małej architektury (schronienia przed deszczem, ławeczki, punkty widokowe, tablice informacyjne).– Stworzenie, zorganizowanie, zintegrowanie i promocja nowego produktu turystycznego pn. „Zielona Komunikacja” – sieć ścieżek rowerowych Powiatu Żywieckiego– Budowa nowych ścieżek rowerowych łączących gminy i korzystających z już istniejącej infrastruktury. – Rozwój i modernizacja rowerowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych. Budowa nowych ścieżek rowerowych (w szczególności wokół zbiorników Tresna i Porąbka, wzdłuż Soły, Koszarawy i Żylicy), połączenie istniejących w poszczególnych gminach ścieżek rowerowych w spójną „Sieć ścieżek	

² zadanie wpisane w koncepcję Strategii Rozwoju Aglomeracji Beskidzkiej – *Zrównoważona gospodarka turystyczna na obszarze Partnerstwa oparta na walorach kulturowych i przyrodniczych a także rozbudowanej infrastrukturze*

rowerowych Powiatu Żywieckiego”.

- Tworzenie miejsc rekreacji i infrastruktury aktywnego wypoczynku obejmujących m.in. ścieżki rowerowe, ścieżki dydaktyczne, miejsca aktywnego wypoczynku, plaże, park rowerowy, skate parki, place zabaw, wybiegi dla psów etc.
- Budowa zespołu basenów w Żywcu jako uzupełnienie kompleksowej oferty turystyczno-rekreacyjnej w celu zwiększenia ruchu turystycznego.
- Rozwój turystyki narciarskiej na terenie gmin powiatu żywieckiego w oparciu o budowę nowych lub modernizację istniejących tras narciarskich wraz z bazą parkingową.
- Prowadzenie marketingu turystycznego ukierunkowanego na promocję powiatu żywieckiego jako obszarowego produktu turystycznego oraz pozostałych produktów identyfikowanych na obszarze Żywiecczyzny.
- Uczestnictwo w branżowych wydarzeniach promocyjnych, targowych i konferencyjnych.
- Tworzenie i dystrybucja materiałów promocyjnych.

Priorytet 2.

Rozwój gospodarczy i rynek pracy

Cel operacyjny 2.

Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu żywieckiego

Zakres interwencji:

- Rozwijanie zasobów i działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu.
- Prowadzenie działań na rzecz ograniczenia zjawiska bezrobocia na terenie powiatu żywieckiego.
- Prowadzenie monitoringu rynku pracy i dostosowywanie form pomocy do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych.
- Restrukturyzacja bezrobocia poprzez organizację programów stażowych i kursów dla osób bezrobotnych oraz organizację naborów wniosków na pozyskanie środków na prowadzenie własnej działalności lub doposażenie stanowisk pracy.
- Promocja zatrudnienia oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy. Doprowadzenie bezrobotnego do podjęcia pracy i zwiększenie efektywności działania Urzędu Pracy ze szczególnym uwzględnieniem osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym m.in. osób z niepełnosprawnością.
- Promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia.
- Dostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do zmian zachodzących na rynku pracy.
- Poprawa efektywności zatrudnieniowej i kosztowej realizowanych usług i instrumentów rynku pracy finansowanych ze środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego.
- Transformacja rynku pracy w powiecie żywieckim, poprzez budowę fabryki wytwarzającej podzespoły do pojazdów elektrycznych oraz o napędzie niskoemisyjnym.
- Nawiązywanie współpracy z partnerami rynku pracy dotyczącej m. in. tworzenia i realizacji programów rynku pracy adresowanych do osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym m.in. osób z niepełnosprawnością.
- Wspieranie inicjatyw podejmowanych przez niepubliczne instytucje rynku pracy na rzecz realizacji polityki rynku pracy w powiecie.
- Upowszechnianie ofert pracy, informacji o usługach rynku pracy.
- Realizacja Programu „Aktywizacja i Integracja” we współpracy z Ośrodkami Pomocy Społecznej.
- Realizacja instrumentów rynku pracy.
- Współpraca z Powiatową Radą Rynku Pracy jako platformą partnerstwa społecznego w dziedzinie rynku pracy.
- Korzystanie z instrumentów ekonomii społecznej i solidarnej jako elementu wzmacniającego lokalny rynek pracy.

- Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej powiatu żywieckiego poprzez działania ukierunkowane na rozwijanie tzw. inteligentnych specjalizacji województwa śląskiego, ze szczególnym uwzględnieniem segmentu motoryzacji (pojazdów elektrycznych oraz o napędzie niskoemisyjnym).
- Rozwijanie branż specyficznych dla powiatu w tym pszczelarstwa oraz realizacja zadań wpisanych w

„Strategię Rozwoju Pszczelarstwa Powiatu Żywieckiego na lata 2021 – 2027”.

- Współpraca z partnerami samorządowymi i biznesowymi na rzecz skutecznego przyciągania inwestorów na teren powiatu żywieckiego.
- Prowadzenie aktywnego marketingu i promocji gospodarczej powiatu żywieckiego.

Priorytet 3. Infrastruktura drogowa

Cel operacyjny 3. Poprawa standardu infrastruktury publicznej

Zakres interwencji:

- Rozwijanie zasobów i działalności Powiatowego Zarządu Dróg w Żywcu.
- Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu na drogach powiatowych.
- Rozwój powiatowej sieci drogowo – mostowej (rozbudowa, budowa, modernizacja) celem poprawy bezpieczeństwa, w tym w zakresie mostów, dróg, chodników z uwzględnieniem likwidacji barier dla osób z niepełnosprawnościami oraz infrastruktury towarzyszącej.
- Budowa obwodnicy Żywca łączącej drogę DW 945 bezpośrednio z drogą ekspresową S1.
- Realizacja inwestycji drogowych również w partnerstwach.
- Działania lobbingowe i współpraca na rzecz zwiększenia dostępności komunikacyjnej i transportowej powiatu żywieckiego.
- Integracja różnych systemów transportu zbiorowego, w tym sieci dróg rowerowych.
- Utrzymanie obiektów inżynierskich powiatowej infrastruktury transportowej.

Priorytet 4. Środowisko naturalne

Cel operacyjny 4. Poprawianie stanu środowiska naturalnego i adaptowanie go do zachodzących zmian klimatycznych w kontekście posiadanych potencjałów turystycznych

Zakres interwencji:

- Realizacja zadań określonych w powiatowych programach środowiskowych.
- Przywrócenie wyjściowych parametrów zbiornika Jeziora Żywieckiego jako bufora przeciwpowodziowego (zadania komplementarne względem turystycznego wykorzystania zbiornika opisanego w ramach celu operacyjnego 1.).
- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej (Zadanie polegać będzie na termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, które jeszcze nie zostały objęte tego rodzaju działaniami. W ramach tego zadania zakłada się zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz zmniejszenie zużycia energii przez zmodernizowane budynki, jak również zmniejszenie nakładów na ich bieżące utrzymanie. Ponadto zakłada się wykorzystanie odnawialnych źródeł energii na potrzeby własne obiektów.).
- Minimalizacja emisji zanieczyszczeń oraz zmniejszenie zużycia energii przez modernizację budynków użyteczności publicznej.
- Budowa układu kogeneracyjnego w Nowym Szpitalu w Żywcu.
- Promocja i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.
- OZE dla mieszkańca powiatu żywieckiego z uwzględnieniem elektromobilności (budowa instalacji fotowoltaicznych i pomp ciepła oraz modernizacja instalacji pozwalająca na magazynowanie lub używanie powstałej energii bezpośrednio u mieszkańca). Ponadto projekt zakłada budowę instalacji na cele szeroko pojętej elektromobilności wykorzystującej energię z OZE, w tym stacje ładowania pojazdów i rowerów elektrycznych bądź innych UTO, budowę stacji tankowania LNG i CNG oraz rozbudowę sieci gazowej na terenie powiatu.
- Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie powiatu żywieckiego.
- Zachowanie bioróżnorodności i udostępnianie obszarów cennych przyrodniczo.

- Podejmowanie działań zwiększających świadomość ekologiczną społeczeństwa.
- Budowa III kwatery składowiska odpadów oraz budowa sortowni odpadów, w celu zwiększenia odzysku surowców wtórnych.
- Realizacja projektu „Bioróżnorodność – Arka II” zakładającego dalszą adaptację terenów przy Centrum Edukacji Ekologicznej ARKA poprzez ścieżki edukacyjne, oświetlenie, zagospodarowanie zieleni oraz organizację szkoleń oraz prelekcji

Priorytet 5. Transport publiczny

Cel operacyjny 5. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej powiatu żywieckiego

Zakres interwencji:

- Realizacja założeń ujętych w „Strategii Rozwoju Elektromobilności w Powiecie Żywieckim”.
- Rozwój systemu transportu zbiorowego na terenie powiatu żywieckiego.
- Działania na rzecz ograniczenia zjawiska wykluczenia komunikacyjnego na terenie poszczególnych miejscowości i gmin powiatu żywieckiego.
- Organizacja i wspieranie rozwoju międzygminnego transportu autobusowego na terenie powiatu.
- Integracja transportu zbiorowego.
- Zakup pojazdów elektrycznych lub niskoemisyjnych wraz z infrastrukturą do ładowania lub tankowania CNG/LNG na potrzeby transportu publicznego.
- Wspieranie rozbudowy i funkcjonowania połączeń kolejowych i drogowych na terenie powiatu żywieckiego.
- Kompleksowa rewitalizacja linii kolejowych przebiegających przez Powiat Żywiecki (projekt zakłada rewitalizację linii nr 97 Skawina–Żywiec oraz linii nr 139 Katowice–Zwardoń. Obie linie stanowią uzupełnienie sieci TEN-T, stanowią fragment korytarza europejskiego „Bałtyk-Adriatyk” a także umożliwiają alternatywne połączenie z Słowacją. Obecnie obie linie potrzebują kompleksowej modernizacji, a w szczególności odcinek linii nr 97 Żywiec-Sucha Beskidzka, która umożliwia bezpośrednie połączenie aglomeracji krakowskiej oraz Podhala z województwem śląskim w szczególności z Powiatem Żywieckim. Ponadto linia 97 umożliwia alternatywne prowadzenie ruchu kolejowego z Podhala w kierunku całego kraju czy Słowacji (sieci TEN-T), bez konieczności kierowania go przez aglomeracje krakowską, co w przypadku ruchu tranzytowego ma strategiczne znaczenie.
- Realizacja projektu „Zielona Komunikacja” zakładającego budowę ścieżek rowerowych na terenie całego powiatu żywieckiego tworząc sieć ścieżek pn. „Zielona Komunikacja” wraz z infrastrukturą przystosowaną do obsługi Urzędzeń Transportu Osobistego (UTO).
- Rewitalizacja transportu publicznego na terenie powiatu żywieckiego. Działania na rzecz intermodalnych rozwiązań transportowych poprzez skomunikowanie transportu kolejowego z transportem autobusowym, w tym budowa obiektów park&ride oraz sieci punktów wypożyczalni rowerów i hulajnóg elektrycznych.

Priorytet 6. Edukacja

Cel operacyjny 6. Wzmocnienie sektora edukacji jako kluczowego segmentu usług ponadlokalnych świadczonych przez powiat żywiecki

Zakres interwencji:

- Rozwój infrastruktury prorodzinnej, poprzez wsparcie tworzenia i funkcjonowania istniejących już

żłobków, infrastruktury opieki nad dziećmi do lat 3, w celu wsparcia i umożliwienia rozwoju zawodowego rodzicom, szybszego powrotu do pracy, odciążenia od części obowiązków sprawowania opieki nad małoletnimi dziećmi.

- Termomodernizacja obiektów szkół dotychczas nie objętych tego typu działaniami w tym budynków Zespołu Szkół Zawodowych w Węgierskiej Górze i Zespołu Szkół Samochodowych w Żywcu.
- Podnoszenie standardu, budowa, remonty i modernizacje budynków oświatowych oraz przyszkolnych obiektów sportowych.
- Poprawa standardów funkcjonowania w wymiarze technicznym oraz poprawa jakości nauczania w placówkach zarządzanych przez powiat żywiecki: Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Żywcu, Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Żywcu, Zespół Szkół Budowlano-Drzewnych im. Armii Krajowej w Żywcu, Zespół Szkół Technicznych i Leśnych w Żywcu, Zespół Szkół Samochodowych w Żywcu, Zespół Szkół Zawodowych im. prof. Jerzego Buzka w Węgierskiej Górze, Zespół Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących im. Józefa Piłsudskiego w Żywcu, I Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Żywcu, Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych im. Marii Konopnickiej w Milówce, Samorządowa Szkoła Muzyczna II stopnia w Żywcu.
- Rozwijanie zasobów i działalności Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Marii Grzegorzewskiej w Żywcu, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Milówce oraz Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Żywcu.
- Działania wspierające związane z wprowadzeniem pilotażu Centrum Zdrowia Psychicznego w Międzybrodziu Bialskim (PZOL) i kontynuacją zadań zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (NPOZP) m.in. zwiększenie dostępności do lekarza psychiatry, psychologa oraz różnych form terapii i rehabilitacji psychiatrycznej sprzyjającej zdrowieniu, zorganizowanie na terenie powiatu tzw. Klubów pacjenta dla osób po kryzysie psychicznym, edukacja, przeciwdziałanie stygmatyzacji chorych psychicznie, wspieranie powrotu do aktywności społecznej i zawodowej.
- Budowa sali gimnastycznej w Zespole Szkół Technicznych i Leśnych w Żywcu, ul. Grunwaldzka 9 wraz z zapleczem sportowym zewnętrznym (boisko wielofunkcyjne, skocznia w dal)
- Budowa sali gimnastycznej przy I LO im. Mikołaja Kopernika w Żywcu
- Przekształcenie auli szkolnej w Zespole Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Żywcu w pracownię multimedialną łączącą tradycję z nowoczesnością. Zadanie zakłada modernizację pracowni poprzez wymianę foteli audytoryjnych, wymianę nagłośnienia, umieszczenie na ścianach reprodukcji starych zdjęć przedstawiających początki powstania szkoły oraz jej historii.
- Budowa sali gimnastycznej w Zespole Szkół Technicznych i Leśnych w Żywcu, ul. Grunwaldzka 9 (wybudowana sala będzie jedynym takim obiektem w tej części miasta, będzie ją można wykorzystać do realizacji zajęć wychowania fizycznego dla uczniów Zespołu Szkół Samochodowych, organizacji imprez środowiskowych o charakterze rekreacyjno-sportowym oraz wystaw okolicznościowych).
- Modernizacja pracowni w szkołach działających przy Powiecie Żywieckim. Remonty, budowy, przebudowy szkół w zakresie klasopracowni.
- Modernizacja i budowa infrastruktury sportowej przy szkołach wraz z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Zmodernizowane lub nowopowstałe obiekty zostaną wyposażone w instalacje wykorzystujące zieloną energię z odnawialnych źródeł oraz magazyny energii.
- Doskonalenie kwalifikacji pracowników oświaty w szkołach i placówkach oraz podnoszenie kompetencji uczniów.
- Organizacja szkoleń i kursów dla uczniów i kadry nauczycielskiej oraz organizacja płatnych staży dla uczniów i absolwentów szkół.

Priorytet 7.

Usługi społeczne i zdrowotne

Cel operacyjny 7.

Integracja i podniesienie jakości systemu polityk społecznych

Zakres interwencji:

- Rozwój polityki senioralnej, w tym aktywizacja środowiska seniorów.
- Rozwijanie oferty i zasobów Domu Pomocy Społecznej w Żywcu.

- Adaptacja III piętra Szpitala w Żywcu. Wyposażenie nowopowstałych oddziałów i zakup niezbędnego sprzętu medycznego na potrzeby świadczonych usług.
- Stworzenie Centrum Usług Integrycyjnych w Żywcu i Rajczy na bazie budynków będących w zarządzie powiatu żywieckiego ukierunkowanego na wspieranie osób starszych.
- Budowa całodobowego ośrodka dziennego pobytu osób z niepełnosprawnością intelektualną przy Zespole Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących im. J. Piłsudskiego w Żywcu (obiekt będzie przeznaczony głównie dla osób głęboko upośledzonych z niepełnosprawnościami sprzężonymi w celu zapewnienia im oparcia społecznego w środowisku lokalnym pozwalającego na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb życiowych, poprawę funkcjonowania społecznego zmierzającą do usamodzielnienia, zapobieganie izolacji społecznej i umożliwienie integracji ze środowiskiem).
- Wzmacnianie zasobów i dostępności usług świadczonych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu.
- Rozwijanie działalności Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Żywcu.
- Wspieranie rodziny i pieczy zastępczej poprzez:
 - Zatrudnienie specjalisty z obszaru pomocy rodzinie,
 - Stworzenie mieszkania treningowego (2 pokoje, kuchnia, łazienka) wyposażonego w podstawowe sprzęty. Dostępnego dla wychowanka przez okres minimum 6 miesięcy (znalezienie pracy, nauka gospodarowania pieniędzmi, znalezienie własnego mieszkania),
 - Zatrudnienie specjalisty z obszaru interwencji kryzysowej,
 - Stworzenie lokalu przejściowego (pokój, kuchnia, łazienka) wyposażonego w podstawowe sprzęty; dostępne przez okres minimum 3 miesięcy,
 - Stworzenie zespołu specjalistów z obszaru pomocy społecznej.
- Wspieranie osób z niepełnosprawnością oraz seniorów poprzez:
 - Zatrudnianie specjalistów z obszaru centrum pomocy rodzinie,
 - Organizację cyklicznych imprez integrujących rodziny zastępcze, osoby z niepełnosprawnością i starsze,
 - Utworzenie centrum wsparcia dla osób z niepełnosprawnością i osób starszych,
- Stworzenie harmonogramu dyżurów w Urzędach Gmin/Miasta, pakietu informacji o uprawnieniach oraz możliwości aplikowania o wsparcie w instytucjach i organizacjach prowadzących działalność na terenie powiatu żywieckiego.
- Świadczenie wsparcia psychospołecznego poprzez zatrudnienie psychoterapeuty, psychiatry oraz prowadzenie zajęć grupowych mających na celu poprawę funkcjonowania w sytuacjach społecznych, poprzez zmianę zachowań nieakceptowanych na pożądane i społecznie akceptowane.
- Kształtowanie prozdrowotnego stylu życia wśród mieszkańców.
- Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia i zmniejszenie nierówności społecznych w dostępie do opieki zdrowotnej.
- Kompleksowa termomodernizacja oraz remont obiektów przeznaczonych na działalność ratownictwa medycznego.
- Wzmocnienie i poprawa infrastruktury związanej z funkcjonowaniem ratownictwa medycznego w powiecie.
- Zwiększenie dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i środków medycznych.
- Ograniczenie występowania najpoważniejszych problemów zdrowotnych wśród mieszkańców.

Priorytet 8.

Dziedzictwo Żywiecczyzny

Cel operacyjny 8.

Wzmacnianie tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę oraz aktywność organizacji pozarządowych

Zakres interwencji:

- Budowanie i rozwój tożsamości lokalnej mieszkańców powiatu żywieckiego przede wszystkim w oparciu o żywą kulturę ludową Górali Żywieckich.
- Organizowanie wydarzeń mających znaczenie dla rozwoju i upowszechniania kultury i rozrywki.
- Ochrona dziedzictwa kulturowego powiatu żywieckiego.

- Rewitalizacja, renowacja i odnowa obiektów zabytkowych (cennych historycznie i kulturowo) znajdujących się na terenie powiatu żywieckiego przy jednoczesnym wykorzystywaniu odnawialnych źródeł energii.
- Wsparcie działalności kulturalnej prowadzonej przez organizacje społeczne.
- Wsparcie aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców.
- Rozwijanie mechanizmów outsourcingu usług publicznych przez samorząd powiatu żywieckiego.
- Wsparcie aktywności wolontariatu.

Priorytet 9. Zarządzanie

Cel operacyjny 9. Wzmocnienie instytucjonalne powiatu żywieckiego

Zakres interwencji:

- Zapewnienie optymalnych warunków do pracy w kontekście jej jakości i efektywności, przekładającego się na zadowolenie obsługiwanych interesantów.
- Poprawa warunków pracy w Starostwie Powiatowym w Żywcu w wymiarze technicznym m.in. poprzez montaż systemu klimatyzacji w poszczególnych budynkach.
- Zagospodarowanie niewykorzystywanych części budynków Starostwa oraz budowa archiwum. Projekt zakłada modernizację nieużytkowanych części budynków na cele działających w Starostwie Powiatowym w Żywcu wydziałów oraz budowę lub zagospodarowanie istniejących nieużytkowanych powierzchni budynków starostwa na cele Archiwum Powiatowego.
- Podniesienie jakości, dostępności oraz zwiększenie wykorzystania administracyjnych zasobów mapowych powiatu żywieckiego (kontynuacja projektu mapowego) zgodnie ze zdiagnozowanymi oczekiwaniami klientów: osób fizycznych, przedsiębiorców i administracji (projekt planowany do realizacji z partnerami z Subregionu Południowego województwa śląskiego).
- Prowadzenie działań związanych z digitalizacją, cyfryzacją oraz rozwijaniem administracji i systemów informacji przestrzennej.
- Poprawienie efektywności współpracy między jednostkami organizacyjnymi powiatu i samorządami współtworzącymi powiat żywiecki.
- Intensyfikacja współpracy zagranicznej powiatu.
- Podejmowanie aktywnej współpracy z organizacjami pozarządowymi i administracją rządową.
- Organizacja szkoleń, kursów i umożliwienie podnoszenia swoich kwalifikacji dla kadry urzędniczej w powiecie żywieckim, szczególnie w obszarze poszerzenia wiedzy oraz nabywania praktycznych umiejętności.
- Zagospodarowanie obiektów będących w zarządzie powiatu żywieckiego (w tym budynku byłego przejścia granicznego w Zwardoniu oraz innych nieużytkowanych aktualnie obiektów na cele użyteczności publicznej).
- Działania na rzecz wzmocnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa przez mieszkańców.
- Działania na rzecz poprawy funkcjonowania jednostek ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej.
- Wyposażenie służb ratowniczych na pograniczu Polsko Słowackim. Zakup sprzętu niezbędnego do prowadzenia akcji ratowniczych w tym pojazdów bojowych oraz modernizacja istniejących lub budowa nowych obiektów na potrzeby działalności służb ratowniczych.
- Działania na rzecz wsparcia i poprawy jakości funkcjonowania ratownictwa medycznego w powiecie.
- Ochrona praw konsumentów.
- Wdrożenie standardów obsługi mieszkańców zgodnie z certyfikatami ISO.

4.6 Schemat strategiczny

Gospodarka		Infrastruktura i środowisko		Sprawy społeczne		Instytucje	
Cel rozwojowy 1.		Cel rozwojowy 2.		Cel rozwojowy 3.		Cel rozwojowy 4.	
Zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarczego w powiecie żywieckim		Podnoszenie standardów środowiskowych i jakości infrastruktury publicznej		Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do najwyższej jakości usług publicznych		Zbudowanie trwałych podstaw rozwojowych powiatu i integrowanie jego rozwoju	
1	Priorytet 1. Turystyka	3	Priorytet 3. Infrastruktura drogowa	5	Priorytet 5. Transport publiczny	9	Priorytet 9. Zarządzanie
	Cel operacyjny 1. Efektywne wykorzystanie identyfikowanych potencjałów turystycznych		Cel operacyjny 3. Poprawa standardu infrastruktury publicznej		Cel operacyjny 5. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej powiatu żywieckiego		Cel operacyjny 9. Wzmocnienie instytucjonalne powiatu żywieckiego
2	Priorytet 2. Rozwój gospodarczy i rynek pracy	4	Priorytet 4. Środowisko naturalne	6	Priorytet 6. Edukacja		
	Cel operacyjny 2. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu żywieckiego		Cel operacyjny 4. Poprawianie stanu środowiska naturalnego i adaptowanie go do zachodzących zmian klimatycznych w kontekście posiadanych potencjałów turystycznych		Cel operacyjny 6. Wzmocnienie sektora edukacji jako kluczowego segmentu usług ponadlokalnych świadczonych przez powiat żywiecki		
				7	Priorytet 7. Usługi społeczne i zdrowotne		
					Cel operacyjny 7. Integracja i podniesienie jakości systemu polityk społecznych		
				8	Priorytet 8. Dziedzictwo Żywiecczyzny		
					Cel operacyjny 8. Wzmacnianie tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę oraz aktywność organizacji pozarządowych		

V System wdrażania

5.1 Podmioty odpowiedzialne za wdrażanie

Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ określa cele rozwojowe oraz zakres interwencji i działania powiatu w perspektywie długookresowej. Aby skutecznie i konsekwentnie realizować zapisy przyjęte w niniejszym dokumencie, należy zagwarantować odpowiednie narzędzia, a także warunki organizacyjne i instytucjonalne, służące do implementacji i weryfikacji tych postanowień.

Organem, który pełnić będzie nadzór oraz będzie weryfikować realizację założeń strategicznych jest Rada Powiatu Żywieckiego, natomiast za proces wdrażania Strategii odpowiedzialny będzie Zarząd Powiatu Żywieckiego ze Starostą Żywieckim na czele. Faktyczna realizacja poszczególnych celów oraz wskazanych w ich ramach zadań, jak również pozyskiwanie środków na ich sfinansowanie, spoczywać będzie na właściwych komórkach organizacyjnych Starostwa Powiatowego w Żywcu oraz na odpowiednich powiatowych jednostkach organizacyjnych.

5.2 Potencjalne źródła finansowania

Przedsięwzięcia i zadania wskazane w niniejszym dokumencie obejmują zadania o charakterze głównym, których realizacja uzależniona została przede wszystkim od możliwości finansowych samorządu terytorialnego ale również stopnia efektywności pozyskiwania środków na realizację poszczególnych projektów.

Dla realizacji zapisów wskazanych w niniejszym dokumencie, największe znaczenie ograć będą środki przekazywane w ramach polityki spójności Unii Europejskiej w okresie programowania 2021 – 2027, zarówno w ramach Funduszy Europejskich dla Śląskiego 2021-2027, Programów Transgranicznych oraz Krajowych Programów Operacyjnych.

Potencjalnymi źródłami finansowania realizacji celów zawartych w niniejszej strategii są m.in.:

- środki Unii Europejskiej - środki funduszy strukturalnych, środków przeznaczonych na realizację wspólnych polityk oraz programów wspólnotowych
- publiczne środki krajowe – czyli środki budżetu państwa oraz państwowych funduszy celowych, środki budżetów jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład powiatu żywieckiego oraz inne środki jednostek oraz form organizacyjno-prawnych sektora finansów publicznych
- inna publiczna pomoc zagraniczna, w szczególności w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego czy też Norweskiego Mechanizmu Finansowego
- wkład własny beneficjentów pomocy obejmujący również kredyty i pożyczki.

5.3 Monitorowanie wskaźników

Monitoring strategii jest procesem ciągłym, który umożliwia zebranie informacji na temat uzyskiwanych efektów oraz stanu zaawansowania wdrażanych przedsięwzięć i planów. Monitoring pozwala na wykrycie zagrożeń i wprowadzenie korekt oraz modyfikacji w dokumencie, a przez to lepsze ukierunkowanie na osiągnięcie założonych celów rozwojowych. Prowadzony jest on w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji strategii. W odniesieniu do monitoringu i dokonywanej obserwacji zmian, za zasadne uznaje się również przeprowadzenie ewaluacji zapisów dokumentu, co może stanowić bazę do aktualizacji. Poniżej wskazano wskaźniki wybrane do oceny stopnia realizacji niniejszej strategii. Do analizy wybrano wskaźniki, uwzględniając przede wszystkim kryterium mierzalności i łatwości w pozyskaniu, ponieważ są to dane ogólnodostępne, które udostępnia BDL GUS oraz dane pozyskiwane ze Starostwa Powiatowego w Żywcu.

Cel rozwojowy	Wskaźnik	Wartość wskaźnika	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
Cel rozwojowy 1. Zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarczego w powiecie żywieckim	Turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności	1 017,31 ³	wzrost	BDL GUS
	Liczba turystycznych obiektów noclegowych	94	wzrost	BDL GUS
	Rewitalizacja Jeziora Żywieckiego	-	1	Starostwo Powiatowe w Żywcu
	Liczba przeprowadzonych działań promujących powiat	0 ⁴	wzrost	Starostwo Powiatowe w Żywcu
	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności	84	wzrost	BDL GUS
Cel rozwojowy 2. Podnoszenie standardów środowiskowych i jakości infrastruktury publicznej	Wybudowanie obwodnicy Żywca	0	1	Starostwo Powiatowe w Żywcu
	Długość dróg o nawierzchni twardej ulepszonej	727,5 km	wzrost	BDL GUS
	Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji	0 ⁵	wzrost	Starostwo Powiatowe w Żywcu
	Emisja zanieczyszczeń gazowych	61 321 t/r	spadek	BDL GUS
	Liczba wdrożonych rozwiązań OZE (instalacja)		wzrost	Starostwo Powiatowe w Żywcu

³ Z uwagi na niski poziom reprezentacyjności danych w 2020 r. ze względu na ograniczenia związane z pandemią COVID-19, posłużono się danymi za 2019 r.

⁴ Jako rok bazowy traktujemy 2022 i od tego momentu monitorujemy zmienność wskaźnika w związku z tym wartość wskaźnika określono jako 0.

⁵ Jak wyżej.

Cel rozwojowy	Wskaźnik	Wartość wskaźnika	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
	photovoltaiczna, pompy ciepła) w budynkach indywidualnych			Żywcu
Cel rozwojowy 3. Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do najwyższej jakości usług publicznych	Liczba zorganizowanych imprez	1123	wzrost	BDL GUS
	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	3,22	wzrost	BDL GUS
	Długość ścieżek rowerowych	3,6 km	wzrost	BDL GUS
	Liczba obiektów sportowych	29 ⁶	wzrost	BDL GUS
	Udział osób, będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej	2,1 %	wzrost	BDL GUS
Cel rozwojowy 4. Zbudowanie trwałych podstaw rozwojowych powiatu i integrowanie jego rozwoju	Powierzchnia nowo zagospodarowanych obiektów będących w zarządzie powiatu żywieckiego na potrzeby świadczenia usług publicznych	0 ⁷	wzrost	Starostwo Powiatowe w Żywcu
	Liczba przeprowadzonych szkoleń dla pracowników Starostwa Powiatowego w Żywcu	0 ⁸	wzrost	Starostwo Powiatowe w Żywcu
	Liczba zrealizowanych projektów z zakresu digitalizacji, cyfryzacji oraz rozwijania systemów informacji przestrzennej	0 ⁹	wzrost	Starostwo Powiatowe w Żywcu

⁶ Dane w GUS dostępne za 2018 r.

⁷ Jako rok bazowy traktujemy 2022 i od tego momentu monitorujemy zmienność wskaźnika w związku z tym wartość wskaźnika określono jako 0.

⁸ Jak wyżej.

⁹ Jak wyżej.

5.4 Ewaluacja

Ewaluacja ma na celu ocenę efektywności, skuteczności, oddziaływania, trwałości oraz zgodności projektu w kontekście założonych celów, a także porównywanie uzyskiwanych rezultatów ze wstępnymi oczekiwaniami i zamierzeniami. Zastosowanie odpowiednich kryteriów, przedstawionych w poniższej tabeli, pozwala na usprawnienie procesu interwencji.

Trafność	pozwała na ocenie, w jakim stopniu przyjęte cele odpowiadają zidentyfikowanym (i pojawiającym się) problemom oraz realnym potrzebom, odwołanie do zadań powiatu, ustawy, przepisów, określenie czy działanie odpowiada potrzebom, uzasadnienie merytorycznego działania.
Efektywność	ocena poziomu „ekonomiczności”, a zatem zestawienie nakładów np. ilość środków, wysiłków do efektów, określenie czy realizowano możliwie racjonalnymi kosztami nakładami, czy inne metody byłyby skuteczniejsze.
Skuteczność	określenie na ile osiągnięto zamierzone cele, stopień realizacji (częściowo, w pełni).
Użyteczność (przydatność)	określenie dla jakich konkretnie grup działanie jest użyteczne
Trwałość	określenie czy działanie jest trwałe, czy zachowana jest ciągłość działań, jego długookresowość.

Dzięki przeprowadzanej ewaluacji możliwa jest ocena działań w określonym czasie, ale również udoskonalanie i wprowadzenie zmian w przedmiotowym dokumencie oraz dostosowanie do zmieniających się uwarunkowań i potrzeb. Jedną z funkcji ewaluacji jest więc wzmocnienie procesu programowania strategicznego rozwoju powiatu żywieckiego. W 2025 r. przewiduje się dokonanie okresowej ewaluacji stopnia realizacji założeń strategii oraz jeśli będzie to uzasadnione i konieczne, dokonanie aktualizacji, w szczególności w przypadku zaistnienia zmian prawnych, organizacyjnych czy finansowych, istotnych z punktu widzenia funkcjonowania i rozwoju powiatu żywieckiego.

Ewaluacja powinna być związana z nową perspektywą finansową Unii Europejskiej (2021-2027). Zmiany w zapisach Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ mogą nastąpić również wyniku powstania nowych dokumentów strategicznych na poziomie kraju i Unii Europejskiej lub pojawienia się nowych, znaczących dla rozwoju powiatu instrumentów prawnych i finansowych.

5.5 Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.

Prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że niektóre z przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego mogą negatywnie wpłynąć na środowisko. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej, budową i modernizacją obiektów czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są obecnie kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji projektu Strategii rozwoju dla powiatu żywieckiego może potencjalnie dojść do oddziaływania na obszary chronione, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia wynikające ze Strategii

były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych powiatu.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w Strategii na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni.
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację.
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów.
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną.
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz inne materiałów.
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.
- Właściwe postępowanie z odpadami.
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu.
- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów.
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych.
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb itp.
- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia.

- Zminimalizowanie ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu.
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów.
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej.
- Stosowanie przepisów BHP.
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin.
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji.
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną.
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych.
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk.
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji.
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki.
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów.

Z uwagi na to, iż wśród zadań wymienionych do realizacji wskazano m.in. budowę i przebudowę dróg, wskazuje się, iż drzewa oraz krzewy wymagają szczególnej uwagi podczas wszystkich etapów procesu inwestycyjnego. Najgroźniejszym dla życia drzew są wszystkie czynniki negatywnie wpływające na rozwój ich korzeni. Nie wolno dopuścić, aby wokół drzew sąsiadujących z planowaną inwestycją doszło do zmiany

poziomu gruntu ani zagęszczenia gleby, wskutek składowania materiałów budowlanych pod drzewami. Należy również pamiętać, aby zabezpieczyć drzewa przed zmianą właściwości chemicznych gleby przez zanieczyszczenie wodą używaną na budowie np. z wapnem lub cementem. Podczas prac inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami należy pamiętać o zastosowaniu rozwiązań zapewniających ochronę drzew i gleby, tj. zastosowanie ogrodzenia tymczasowego strefy ochrony drzew (SOD) – wyznaczonej przez inspektora nadzoru dendrologicznego, zastosowanie murków oporowych na granicy SOD w celu zachowania oryginalnego poziomu gruntu, zabezpieczenie konarów i pni (nie należy wycinać całych konarów, ogławiać ani podkrzesywać koron drzew). W przypadku konieczności pozostawienia otwartej ściany wykopu w SOD na czas robót budowlanych, konieczne jest zamontowanie ekranu korzeniowego, w celu ochrony przez przesuszeniem i przemarzeniem korzeni żywicielskich. Należy pamiętać, że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew¹⁰.

Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, z późn. zm.) tj. uwzględniania ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleb, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji.

Analiza wybranych przedsięwzięć

Rewitalizacja Jeziora Żywieckiego realizowana będzie na obszarze Gminy Łodygowice, na obszarze miejscowości Zarzecze, gdzie przeprowadzona została w 2017 inwentaryzacja przyrodnicza i utworzona została ścieżka edukacyjno-dydaktyczna. Działanie dotyczyć będzie modernizacji i rozwoju omawianego obszaru poprzez uporządkowanie plaż, parkingów i ścieżki pieszo-rowerowej. Natomiast rewitalizacja kaskady rzeki Soły polegać będzie na budowie marin, plaży wraz z infrastrukturą, parkingów, ośrodków sportów wodnych oraz ścieżek rowerowych. W celu minimalizacji

¹⁰ Suchocka M, 2016, *Organizacja prac budowlanych na terenach zadrzewionych*, Warszawa

oddziaływania na środowisko, należy w miarę możliwości ulokować planowane prace na obszarze już przekształconym przez człowieka, gdyż budowa marin może wpłynąć na chwilowy wzrost zamulenia wód, spłoszenie ryb, oraz w trakcie prac budowlanych może dojść do zaburzenia stosunków wodnych. W trakcie prac ważne jest stosowanie nowoczesnych, sprawnych maszyn, by zminimalizować ryzyko wycieków substancji roboczych do wód. Ze względu na możliwość ingerencji w ekosystem, należy przeprowadzać prace budowlane poza okresem tarła ryb.

W ramach zagospodarowania zbiornika Porąbka przewiduje się działanie polegające na zastąpieniu prowizorycznej kładki mostem. W miejsce kładki zostanie wybudowany nowy, solidny most z dwoma pasami ruchu, chodnikiem i ścieżką rowerową. W prognozie wskazano także, że zadanie dotyczące działań na rzecz ożywienia gospodarczego terenów atrakcyjnych turystycznie, w tym zwiększenia liczby punktów gastronomicznych znajdujących się przy ścieżkach wokół rzek i jezior polegać będzie na umożliwieniu rozlokowania mobilnych punktów gastronomicznych w pobliżu terenów atrakcyjnych przyrodniczo, na terenie parkingów, miejsc postojowych etc. (poza obszarami chronionymi). Działalność ta ograniczona będzie do sezonu turystycznego. W związku z tym nie przewidziano oddziaływania na formy ochrony przyrody (realizacja na terenach już zurbanizowanych). Odmulenie zbiornika Tresna pozwoli na przywrócenie jego parametrów wyjściowych, co jest niezbędne w kwestii utrzymania ochrony przeciwpowodziowej.

Zadanie związane z przystosowaniem niektórych szlaków do korzystania przez osoby z niepełnosprawnościami i z małymi dziećmi dotyczy ścieżek dydaktycznych i przyrodniczych np. w miejscowości Zarzecze. Dostosowanie to będzie zgodne z ograniczeniami oraz uwarunkowaniami wynikającymi z występowania form ochrony przyrody. Realizacja zadania poprzedzona zostanie inwentaryzacją przyrodniczą oraz odrębną procedurą oddziaływania na środowisko.

Zadanie dotyczące wytyczenia i budowy górskich tras rowerowych realizowane będzie poza obszarami cennymi przyrodniczo i poza obszarowymi formami ochrony przyrody. Budowa tras rowerowych odbywać się będzie w sprzężeniu z modernizacją istniejących traktów komunikacyjnych (dróg gminnych), działanie nie będzie dotyczyć budowy tras rowerowych na terenach typowo górskich (stoki gór etc.), tylko w dolinach na obszarach już zurbanizowanych.

Tworzenie miejsc rekreacji i infrastruktury aktywnego wypoczynku polegać będzie na tworzeniu drobnej infrastruktury sportowej (małe siłownie plenerowe) na terenie działek, na których znajdują się świetlice wiejskie.

Działanie związane z rozwojem turystyki narciarskiej polegać będzie na modernizacji istniejącej infrastruktury narciarskiej, poprawie jakości oznaczenia szlaków narciarskich oraz tras narciarskich w celu ograniczenia niekontrolowanego ruchu turystycznego na szlakach (ochrona bioróżnorodności i obszarów cennych przyrodniczo).

Udostępnianie obszarów przyrodniczo-cennych polegać będzie na promocji obszarów cennych przyrodniczo oraz informowaniu o istniejących szlakach turystycznych w celu ukierunkowania ruchu turystycznego w sposób zrównoważony, zapobiegając niekontrolowanemu przemieszczaniu się turystów po obszarach o wysokich walorach środowiskowych.

Wymienione ustalenia prognozy oddziaływania na środowisko mogą w znaczący sposób ograniczyć oddziaływanie na środowisko planowanych zadań.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 6:00 a 22:00.
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia.
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych.
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu.
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas.
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas.
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni.
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko.
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów.
- Sprawne przeprowadzenie prac.
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją.
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska.

Spis wykresów

Wykres 1 Respondenci według płci [%]	9
Wykres 2 Przedział wiekowy badanych [%].....	9
Wykres 3 Miejsce zamieszkania respondentów [%]	10
Wykres 4 Wykształcenie ankietowanych [%]	10
Wykres 5 Status na rynku pracy ankietowanych osób [%]	11
Wykres 6 Ocena sytuacji materialnej rodziny [%]	11
Wykres 7 Czy uważa Pan(i), że powiat żywiecki jest dobrym miejscem do życia? [%].....	12
Wykres 8 Czy uważa Pan(i), że gmina, w której Pan(i) mieszka jest dobrym miejscem do życia? [%].....	12
Wykres 9 Od jak dawna zamieszkuje Pan(i) teren powiatu żywieckiego – łącznie z czasem zamieszkiwania w obecnej miejscowości? [%]	13
Wykres 10 Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać? [%].....	13
Wykres 11 Jeśli planuje Pan(i) zmianę miejsca zamieszkania proszę napisać dlaczego/co jest tego powodem? [%]	14
Wykres 12 Ocena mieszkańców dotycząca elementów infrastruktury oraz ich dostępności na zamieszkiwanym terenie [%]	15
Wykres 13 Ocena aktualnego stanu/dostępności wybranych elementów infrastruktury i oferty na terenie powiatu [%]	16
Wykres 14 Co jest największą zaletą, mocną stroną, atutem zamieszkania na terenie powiatu żywieckiego? [%].....	17
Wykres 15 Co jest największą wadą, słabą stroną zamieszkiwania na terenie powiatu żywieckiego? [%].....	18
Wykres 16. Co/jakie elementy związane z funkcjonowaniem powiatu żywieckiego powinny zostać poprawione w następnych latach w pierwszej kolejności? [%].....	19
Wykres 17 Deklaracja statusu zatrudnienia [%].....	20
Wykres 18 Lokalizacja miejsca pracy [%]	20
Wykres 19 Czas dojazdu do pracy [%]	21
Wykres 20 Środki transportu do pracy [%].....	21
Wykres 21 Ocena poszczególnych elementów związanych z rynkiem pracy [%].....	22
Wykres 22 Poczucie zagrożenia utratą pracy [%].....	22
Wykres 23 Co zrobił(a)by Pan(i), gdyby utracił(a) Pan(i) pracę? [%]	23

Załącznik nr 1 Lista projektów zgłaszanych przez gminy

Poniżej przedstawiono listę projektów do realizacji przewidzianych w gminach powiatu żywieckiego. Poniższa tabela przedstawia propozycje zadań, wskazane przez gminy z terenu powiatu wraz z zakresem rzeczowym.

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
Gmina zgłaszająca projekt – gm. Czernichów		
1.	Gospodarka odpadami	Budowa sortowni śmieci.
2.	Centrum sportów wodnych	Budowa plaży wraz z infrastrukturą , budowa marin i wzbogacenie oferty turystycznej.
3.	Ochrona środowiska	Rozbudowa sieci kanalizacyjno-wodociągowej, budowa nowych ujęć wody, budowa zbiorników retencyjnych, modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków, termomodernizacja, odnawialne źródła energii.
4.	Rewitalizacja kaskady rzeki Soły	Budowa marin, plaże wraz z infrastrukturą, parkingi, ośrodki sportów wodnych, ścieżki rowerowe.
5.	Infrastruktura drogowa	Poprawa infrastruktury drogowej i okołodrogowej - modernizacja dróg, rozbudowa, przebudowa dróg, budowa chodników, modernizacja wiat przystankowych.
Gmina zgłaszająca projekt – gm. Koszarowa		
6.	Przebudowa dróg powiatowych na terenie Gminy Koszarawa wraz z budową chodników	Przebudowa nawierzchni jezdni, budowa chodników, wykonanie odwodnień i kanałów technicznych oraz innych robót budowlanych zgodnie z dokumentacją projektową.
Gmina zgłaszająca projekt – gm. Lipowa		
7.	Poprawa dostępności, rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej (dróg powiatowych) w Gminie Lipowa	Budowa, przebudowa i remont dróg powiatowych na obszarze Gminy Lipowa wraz z infrastrukturą towarzyszącą, tj. chodniki / ciągi pieszo-rowerowe, elementy bezpieczeństwa, pobocza, kanalizacja deszczowa/odwodnienie, miejsca postojowe i punkty przesiadkowe
8.	Budowa linii do segregacji odpadów wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Przedsięwzięcie obejmuje budowę linii do segregacji odpadów i infrastruktury towarzyszącej, w gminie Lipowa.
9.	Rozwój transportu publicznego na obszarze Powiatu Żywieckiego	Zakup taboru, budowa centrów przesiadkowych, miejsc przystankowych, wdrożenie systemu informacji pasażerskiej w celu utworzenia nowych lub rozwoju istniejących linii (w tym na obszarze Gminy Lipowa), dostosowanie częstotliwości kursów
Gmina zgłaszająca projekt – gm. Łękawica		
10.	Przebudowa dróg powiatowych na terenie gminy Łękawica	Budowa chodników, poboczy, odwodnienia, zatoki autobusowe, nowa nawierzchnia asfaltowa.
11.	Budowa sortowni odpadów na	Budowa hali z przeznaczeniem na sortownię odpadów.

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
	terenie powiatu żywieckiego	
12.	Organizacja transportu publicznego w powiecie żywieckim	Organizacja transportu zbiorowego.
Gmina zgłaszająca projekt – gm. Łodygowice		
13.	Przebudowa dwóch mostów przy ul. Piłsudskiego w Łodygowicach.	Mosty zlokalizowane są w ciągu drogi powiatowej 1404 S (Bystra-Hucisko-Łodygowice) w Łodygowicach. Jeden obok budynku Urzędu Gminy, drugi obok skrzyżowania z ul. Batorego. Wymagają przebudowy ze względu na zły stan techniczny. Ponadto obecnie ruch po mostach odbywa się na zasadzie ustąpienia pierwszeństwa. W celu zapewnienia płynności ruchu zasadnym byłoby wprowadzenie jednoczesnego ruchu dwukierunkowego po mostach.
14.	Budowa chodnika przy ul. Beskidzkiej w Łodygowicach	Budowa chodnika dla pieszych w ciągu drogi powiatowej 1401 S (Buczkowice—Rybarzowice) od skrzyżowania z DW945 (ul. Żywiecka) do granicy z powiatem bielskim.
15.	Budowa chodnika przy ul. Kopernika w Biernej.	Budowa chodnika dla pieszych w ciągu drogi powiatowej 1464 S (Łodygowice-Bierna-Zarzecze) na brakującym odcinku na granicy miejscowości Łodygowice i Bierna.
16.	Modernizacja chodnika przy ul. Piłsudskiego w Łodygowicach.	Wymiana starych płyt chodnikowych na kostkę brukową oraz poprawa odwodnienia chodnika dla pieszych w ciągu drogi powiatowej 1404 S (Bystra-Hucisko-Łodygowice) w Łodygowicach od Szkoły Podstawowej w Łodygowicach Dolnych do skrzyżowania z ul. Kr. Jadwigi.
Gmina zgłaszająca projekt – m. Żywiec		
17.	Program ograniczenia niskiej emisji dla miasta Żywca	Działania mające na celu ochronę powietrza atmosferycznego przed tzw. „niską emisją”, czyli emitowaniem gazów i pyłów ze starych, nieekologicznych i nieekonomicznych pieców węglowych centralnego ogrzewania zainstalowanych w budynkach mieszkalnych poprzez możliwość uzyskania pomocy finansowej przy zakupie i instalacji nowego kotła centralnego ogrzewania.
18.	Remont Klubu Papiernik w Żywcu	Remont Klubu "Papiernik" dotyczy wykonania termomodernizacji, remontu zewnętrznego i wewnętrznego, tj. wymiana instalacji elektrycznej, hydrantowej, wentylacji, stolarki okiennej i drzwiowej, dachu oraz izolacja i wentylacja piwnicy.
19.	Remont budynku Miejskiego Centrum Kultury w Żywcu przy al. Wolności 4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wymiana źródła ciepła– w MCK zamontowany jest obecnie niekondensacyjny kocioł gazowy, który jest przestarzały i wyeksploatowany, nieuzasadniony jest ekonomicznie jego remont, konieczna jest wymiana kotła na nowy. Planowany jest montaż kaskady kondensacyjnych kotłów gazowych. Są to kotły nowoczesne, kondensacyjne, które zużywają o minimum kilkanaście procent mniej energii, a co za tym idzie zmniejszeniu ulega również emisja spalin. Spaliny powstające w kotle kondensacyjnym zawierają ponadto mniej szkodliwych substancji, zwłaszcza związków siarki. 2. Remont dachu obejmujący demontaż obecnego pokrycia dachu głównego (dachówki ceramiczne), usunięcie istniejących łat, odeskowanie całości, położenie folii paroizolacyjnej, ułożenie pokrycia dachowego (istniejące dachówki ceramiczne) wraz z remontem obróbek blacharskich i rynnowaniem; remont dachu płaskiego od strony wschodniej, 3. Wykonanie zadaszania nad strefą wejścia do budynku oraz zadaszania wejścia do piwnic od strony wschodniej. 4. Wykonanie oświetlenia elewacji i strefy wejścia. 5. Remont sali widowiskowej MCK obejmujący: <ul style="list-style-type: none"> • Wymianę kotar na scenie i w obrębie drzwi wejściowych, • Remont ścian i sufitu sali widowiskowej oraz obłożenie systemem paneli wygłuszających, • Cyklinowanie drewnianej podłogi na widowni wraz z lakierowaniem,

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
		<ul style="list-style-type: none"> • Wymianę foteli na widowni i balkonie, • Wymiana stolarki drzwiowej z obustronnym wygłuszeniem, • Remont zaplecza sceny, • Zakup i montaż systemu klimatyzacji i wentylacji sali widowiskowej, • Zakup i montaż systemu nagłośnienia i oświetlenia sceny, • Zakup projektora multimedialnego wraz z ekranem • Modernizacja oświetlenia widowni. <p>6. Remont holu wraz z szatnią i pomieszczeniem technicznym obejmujący wymianę podłóg, montaż paneli ściennych, wymianę kotar, modernizację oświetlenia, wymianę lady recepcyjnej w obrębie szatni)</p> <p>7. Remont schodów prowadzących do pomieszczeń biurowych i Sali baletowej oraz schodów prowadzących z holu na balkon.</p> <p>8. Remont korytarzy na 1 i 2 piętrze budynku wraz z wymiana stolarki drzwiowej do wszystkich pomieszczeń.</p>
20.	Wykonanie kotłowni gazowej oraz wewnętrznej instalacji C.O. w budynku przy ul. Dworcowej 21 w Żywcu	W ramach planowanego do realizacji zadania Miasto Żywiec planuje wydzielenie i zaadaptowanie pomieszczenia na kotłownię, wykonanie prac ogólnobudowlanych, montaż kotłów gazowych, wykonanie wewnętrznej instalacji C.O.
21.	Modernizacja instalacji C.O. w budynku przy ul. Brackiej 64 w Żywcu oraz wymiana stolarki okiennej i drzwiowej	W ramach planowanego do realizacji zadania Miasto Żywiec planuje modernizację kotłowni oraz istniejącej wewnętrznej instalacji C.O., montaż zaworów i głowic termostatycznych, wymiana drzwi do kotłowni, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej w całym budynku
22.	Wykonanie przyłącza gazowego do budynku przy ul. Kościuszki 48 w Żywcu oraz wymiana kotła węglowego na gazowy	W ramach planowanego do realizacji zadania Miasto Żywiec planuje wykonanie przyłącza gazowego do budynku, wykonanie prac ogólnobudowlanych, wykonanie kotłowni gazowej w budynku, modernizacja istniejącej wewnętrznej instalacji C.O.
23.	Wykonanie przyłącza gazowego do budynku przy ul. Kościuszki 44 w Żywcu, wykonanie kotłowni gazowej oraz wewnętrznej instalacji C.O.	W ramach planowanego do realizacji zadania Miasto Żywiec planuje wykonanie przyłącza gazowego do budynku, wydzielenie i zaadaptowanie pomieszczenia na kotłownię, wykonanie prac ogólnobudowlanych, wykonanie kotłowni gazowej w budynku, wykonanie wewnętrznej instalacji C.O.
24.	Wykonanie przyłącza gazowego do budynku przy ul. Dworcowej 19 w Żywcu, wykonanie kotłowni gazowej wraz z wewnętrzną instalacją C.O.	W ramach planowanego do realizacji zadania Miasto Żywiec planuje wydzielenie i zaadaptowanie pomieszczenia na kotłownię, wykonanie prac ogólnobudowlanych, wykonanie kotłowni gazowej, wykonanie wewnętrznej instalacji C.O.

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
25.	Wykonanie przyłącza gazowego do budynku przy ul. Dworcowej 15 w Żywcu, wykonanie kotłowni gazowej wraz z wewnętrzną instalacją C.O. oraz wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w częściach wspólnych budynku	W ramach planowanego do realizacji zadania Miasto Żywiec planuje wydzielenie i zaadaptowanie pomieszczenia na kotłownię, wykonanie prac ogólnobudowlanych, wykonanie kotłowni gazowej, wykonanie wewnętrznej instalacji C.O., wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w częściach wspólnych budynku
26.	Docieplenia stropu oraz pości dachu budynku przy ul. Komorowskich 75 w Żywcu oraz wymiana stolarki okiennej i drzwiowej	W ramach planowanego do realizacji zadania Miasto Żywiec planuje docieplenie stropu, wymiana pokrycia dachowego oraz jego docieplenie, wymiana stolarki okiennej oraz drzwiowej
27.	Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w budynku na os. Kabaty 57 w Żywcu	W ramach planowanego do realizacji zadania Miasto Żywiec planuje wymianę stolarki okiennej i drzwiowej w budynku.
28.	Wykonanie lokalnych kotłowni gazowych dla budynków na os. Kabaty 56,57,58,59,60 w Żywcu	W ramach planowanego do realizacji zadania Miasto Żywiec planuje wydzielenie i zaadaptowanie pomieszczenia na kotłownię gazową w każdym budynku, wykonanie prac ogólnobudowlanych, wykonanie przyłączy gazowych do budynków, wykonanie 5 lokalnych kotłowni gazowych, wykonanie wewnętrznej instalacji C.O. w każdym z budynków
29.	Budowa instalacji fotowoltaicznej na terenie Stacji Uzdatniania Wody w Żywcu	Wykonanie systemu fotowoltaicznego o łącznej mocy 49 kWp
30.	Doposażenie OSP w Żywcu w specjalistyczny sprzęt ratowniczy oraz ochrony osobistej	W ramach planowanego do realizacji zadania Miasto Żywiec zakupi nowoczesne mundury bojowe dla strażaków oraz doposaży jednostki OSP w nowoczesny sprzęt ratowniczy
31.	Zagospodarowanie szczytu Grojca Średniego.	W ramach projektowanej inwestycji planuje się kompleksowe działania na rzecz ochrony siedlisk przyrodniczych i ochrony gatunków rodzimych na terenie wzgórza Grojec poprzez utworzenie ścieżki dydaktyczno-edukacyjnej biegnącej od mostu sporyskiego na Grojec Średni wraz z montażem tablic informujących o walorach okolicznej bioróżnorodności. Integralnym elementem przedsięwzięcia jest budowa wiat edukacyjnych, zlokalizowanych w trzech punktach wzdłuż ścieżki dydaktyczno-edukacyjnej. Ostateczną destynacją ścieżki edukacyjno-dydaktycznej ma być kładka widokowa o konstrukcji stalowej, wykończona drewnem, z miejscami siedzącymi do wypoczynku. Na platformie ma się znajdować tablica ukazująca szczyty górskie, które są w zasięgu widoku kładki oraz luneta widokowa, skierowana na panoramę Miasta Żywca. W obrębie ścieżki zaplanowano również umieszczenie zegara słonecznego, ławek oraz koszy na śmieci.

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
32.	Rozszerzenie programu edukacji ekologicznej społeczności lokalnej Żywca wraz z doposażeniem siedziby Miejskiego Centrum Ekologicznego w Żywcu.	<p>Projekt dotyczy rozszerzenia programu edukacji ekologicznej społeczności lokalnej Żywca w celu uświadomienia zachodzących w klimacie zmian i wskazujących jak można im przeciwdziałać oraz minimalizować ich skutki (szczególnie w zakresie zwalczania smogu, wykorzystania odnawialnych źródeł energii, sadzenia roślin pochłaniających zanieczyszczenia, retencji wód opadowych, recyklingu odpadów, oszczędzania energii w gospodarstwach domowych i przedsiębiorstwach itp.). Nadrzędnym celem jest dostosowanie oferty edukacyjnej do aktualnych wyzwań ekologicznych oraz zwiększenie zasięgu działań poprzez poszerzenie grupy odbiorców o seniorów, dorosłych w wieku produkcyjnym oraz młodzież. Cel zostanie osiągnięty poprzez dodanie do aktualnej oferty zajęć, spotkań/warsztatów zaprojektowanych z myślą o starszych odbiorcach, realizację większej ilości eventów ekologicznych oraz wydarzeń plenerowych, zwiększenie zasięgu zajęć poprzez wykorzystanie nowych kanałów społecznościowych. W ramach projektu planuje się zatrudnienie pracownika oraz wykwalifikowanego ogrodnika, zakup materiałów dydaktycznych i edukacyjnych w tym multimedialnych do prowadzenia zajęć, opracowanie programu edukacji ekologicznej społeczności lokalnej Miasta Żywca, akcją informacyjną (prasa, Internet, radio, ulotki), zakup gadżetów edukacyjnych promujące m.in. OZE, ekologię, zakup upominków dla uczestników, sfinansowanie wynagrodzenia dla prelegentów prowadzących warsztaty dla uczestników, doposażenie siedziby Miejskiego Centrum Ekologicznego w Żywcu (zaprojektowanie i wykonanie zielonej ściany, uzupełnienie elementów wnętrza o m.in. ekspozycje edukacyjne, dywany z gramami edukacyjnymi, puffy do siedzenia dla dzieci, ekrany interaktywne), stworzenie profilu społecznościowego na Instagramie, Tik-Toku, stworzenie Selfie Space (specjalnie przygotowane przestrzenie do robienia atrakcyjnych fotografii zlokalizowane w kilku punktach Miasta m. in. w siedzibie MCE, na ścieżce, na Grojcu), które zwiększą zasięgi internetowe postów MCE i pozwolą dotrzeć do szerszego grona odbiorców</p> <p>Planowana ilość uczestników ok. 3000 osób, liczba godzin zajęć: ok. 1000 h.</p>
33.	Rozwój zielonej infrastruktury w Mieście Żywiec.	<p>Rozwój zielonej infrastruktury i zazielenianie obszarów miejskich poprzez budowę stref zieleni, parków kieszonkowych lub ogrodów deszczowych a także montaż zielonych przystanków i budowę zielonych ścian (w zależności od obszaru) w wybranych lokalizacjach w dzielnicach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Śródmieście, 2. Oczków, 3. Podlesie, 4. Moszczanica, 5. Sporysz, 6. Zabłocie. <p>Ponadto na terenie miasta wyznaczone zostaną woonerfy, które w połączeniu z zielenią miejską stanowiąc będą enklawy dużego uspokojenia ruchu komunikacyjnego na rzecz zwiększenia aktywności pieszych i rowerzystów.</p>
34.	Rewitalizacja Rezerwatu Grapa oraz nadbrzeża Młynówki.	<p>Projekt obejmuje trzy zadania: 1.przywrócenie wartości użytkowych zdegradowanego środowiskowo Rezerwatu Przyrody Grapa w zakresie ponownego ukształtowania tego terenu na cele środowiskowe oraz urządzenia tam przyrodniczej ścieżki edukacyjnej (rezerwat jest wpisany do wykazu rezerwatów przyrody) 2.ponowne ukształtowanie środowiskowe terenów wokół nadbrzeża rzeki Młynówki (obszar sąsiadujący z Rezerwatem Grapa) w tym m.in. przywrócenie obszarowi wartości użytkowej, usunięcie zalegających odpadów, wyposażenie w infrastrukturę odpowiadającą standardowi parku miejskiego. 3.Przeprowadzenie</p>

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
		kampanii informacyjno-edukacyjnej dla mieszkańców Żywca i innych użytkowników przestrzeni miasta na rzecz zwiększenia poziomu ich świadomości ekologicznej.
35.	Rozbudowa parkingu w Amfiteatrze i utworzenie parkingu Park&Ride oraz montaż stojaków na rowery i ławek przy parkingu i małej architektury	Przedmiotem przedsięwzięcia jest rozbudowa parkingu przy Amfiteatrze w Żywcu wraz z budową przy parkingu, objętym opracowaniem, przystanku komunikacji miejskiej. Inwestycja mieści się na działkach nr ewid. 2811/6 i 2811/9. Istniejący parking przy Amfiteatrze stanowi niezagospodarowany, utwardzony, gruntowy plac bez wydzielonych miejsc postojowych. Celem przedsięwzięcia jest poprawa warunków komunikacji samochodowej w pobliżu Amfiteatru stanowiącej punkt wypadowy w pobliżu zarówno istniejących jak i projektowanych ścieżek rekreacyjnych pieszo-rowerowych poprzez budowę parkingu spełniającego obecne standardy. Powstanie urządzonego, utwardzonego parkingu ma na celu zachęcenie do korzystania z atrakcji turystycznych okolicy poprzez dogodny dojazd i możliwość pozostawienia pojazdu w bezpiecznym miejscu. Dodatkowo wydzielenie miejsc postojowych spowoduje możliwość obsługi większej ilości samochodów. Budowa parkingu ma także na celu zmniejszenie ruchu samochodów w samym centrum miasta, co przyczyni się do poprawy jakości powietrza w Żywcu. A także bezpieczeństwa mieszkańców i turystów w centrum miasta. W ramach przedsięwzięcia zaplanowano również montaż 4 kamer do centrum monitoringu w Straży Miejskiej obejmujących zasięgiem teren parkingu.
36.	Budowa tras pieszo-rowerowych wyprowadzających ruch pieszych i rowerzystów poza główne ciągi komunikacyjne miasta o wąskiej przepustowości	Budowa tras pieszo-rowerowych wyprowadzających ruch pieszych i rowerzystów poza główne ciągi komunikacyjne miasta o wąskiej przepustowości: - budowa ciągu pieszo-rowerowego od kładki na Leśniance w kierunku gminy Radziechowy-Wieprz i terenów Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej - budowa ciągu pieszo-rowerowego od Rynku do wałów na Jeziorze udrażniającego ruch w kierunku – z jednej strony Sporysza i Zabłocia, a z drugiej – Moszczanicy, Oczkowa i Rędziny, - budowa kładki pieszo-rowerowej na rzece Leśniance - montaż stojaków na rowery, serwisów rowerowych oraz ławek i koszy na śmieci w wyznaczonych miejscach przy trasach.
37.	Remont i przebudowa istniejącej infrastruktury drogowej na terenie Miasta Żywca	Remont i przebudowa istniejącej sieci drogowej na terenie Miasta Żywca zgodnie z zapotrzebowaniem jest nie możliwa do realizacji w stosunku bez otrzymania dofinansowania ze środków UE.
38.	Nadbudowa Przedszkola nr 11 w Żywcu	Przedmiotem przedsięwzięcia jest nadbudowa istniejącego przedszkola nr 11 w Żywcu o kondygnację poddasza z wykorzystaniem jej na cele przedszkolne (dodatkowe sale dydaktyczne wraz z zapleczem higieniczno-sanitarnym). Przedsięwzięcie obejmuje roboty budowlane, urządzenia sprzętu, instalacja wodno-kanalizacyjna i przeciwpożarowa, instalacja C.O., instalacje elektryczne i niskoprądowe, instalacja sygnalizacji pożaru oraz systemu oddymiania.
39.	Rozwój ogólnodostępnej komunalnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej w Żywcu	Rozwój ogólnodostępnej komunalnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej w Żywcu - przebudowa boiska wielofunkcyjnego z bieżnią w Parku Habsburgów - przebudowa boiska przy Klubie Ogródek - budowa boiska do piłki siatkowej i do piłki plażowej w Zabłociu.
40.	Budowa tężni solankowej wraz ze strefą relaksu w Parku	W ramach przedsięwzięcia projektuje się budowę tężni solankowej na terenie parku miejskiego, która będzie użytkowana w okresie od kwietnia do października. Konstrukcja drewniana wsparta na słupach żelbetowych. Tężnię solankową projektuje się

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
	Habsburgów.	<p>wyposażyć w niezbędne instalacje: elektryczną wraz z oświetleniem i zasilaniem pomp technologicznych, wodociągową oraz technologiczną. W ramach wyposażenia technologicznego projektuje się podziemny polietylenowy zbiornik o pojemności min 5,0 m³ do magazynowania roztworu solanki o stężeniu ca. 5-6%, pH 7 (woda mineralna zawierająca dużą liczbę jonów sodowych, odpowiadających stężeniu chlorku sodu powyżej 15 g/l, również sole magnezowe oraz związki jodu około 120mg i bromu). Zbiorniki wyposażony będzie w pompę tłoczącą solankę do tężni. Instalacja technologiczna podziemna odpowiedzialna będzie za dostarczenie solanki do tężni oraz jej powrót. Nie przewiduje się odprowadzania solanki oraz wody do gruntu. System jest zamknięty i nie generujący obciążenia dla środowiska naturalnego. Obsługę przewiduje się wyłącznie poprzez opróżnienie zbiornika solanki na okres zimowy przez jednostki zewnętrzne. Tężnia w rzucie tworzy ośmiobok nakryty dachem typu pseudo polskiego z przewyższeniem. Konstrukcja zaprojektowana w układzie promienistym. Przewyższenie ma związek z procesami parowania solanki i konieczności zapewniania odpowiedniej wentylacji przestrzeni poddachowej. Tężnia posiada wewnętrzny trzon tarninowy oparty o konstrukcję drewnianych ram usytuowanych w centralnym punkcie i rozłożonych promieniście tworzących pseudo walec (o przekroju ośmioboku) o wysokości około 4 m. Ramy drewniane tworzące trzon tarninowy osadzone są na płycie-niecce ociekowej wypełnionej otoczkami rzecznyymi. Konstrukcja centryczna tężni umożliwia korzystanie niej poprzez spacer wokół trzonu tarninowego oraz w pozycji siedzącej poprzez zamontowane na całym obwodzie ławki parkowe. Powierzchnia zabudowy tężni to 93 m².</p>
41.	Budowa toru rowerowego „Pump track”	<p>Celem przedsięwzięcia jest budowa ziemnego toru rowerowego typu „pumptrack” na działce nr ewid. 2810/6 w m. Żywiec. Pumptrack to specjalny tor łączący w sobie jazdę jednośladem i wszechstronny trening. Nazwa pump track wiąże się z ruchem podczas pompowania (pumping motion), kiedy poruszająca się na torze sylwetka cyklisty wykonuje ruch "góra-dół". Budowa takiego toru, wprowadzi nowe możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu zarówno dla dorosłych jak i dzieci (głównie dla starszych dzieci, młodzieży i młodych). Wśród użytkowników wyrabia refleks, zmysł równowagi i koordynację ruchową. Możliwe jest także rozgrywanie zawodów z pomiarem czasu. Tor ma kształt zamkniętej pętli z delikatnymi muldami i zakrętami, które powodują, że jazda na rowerze prawie nie wymaga pedałowania. Tor o długości ok. 260 mb zbudowany będzie ze stabilizowanego gruntu wzmocnionego kruszywem mineralnym pozwalającym na długotrwałe użytkowanie bez konieczności częstej konserwacji i będącym jednocześnie materiałem 100% naturalnym ekologicznym. Obszar opracowania obejmuje teren w widłach rzeki Soły i Koszarawy. Teren ten nie jest obecnie zagospodarowany i cechuje się niewielkim zróżnicowaniem wysokościowym, jest bardzo gęsto zadrzewiony z uwagi na wieloletnie zaniedbanie w zakresie gospodarki drzewostanem. Poprzez realizację inwestycji planuje się go przeznaczyć na funkcję wypoczynkowo-rekreacyjną. Realizacja inwestycji będzie wymagała wycinek zieleni kolidującej z projektowanymi elementami zagospodarowania terenu takimi m.in. jak: układ komunikacyjny, przebieg toru rowerowego oraz miejsc odpoczynku. Projektowany tor rowerowy będzie powiązany z planowanym przebiegiem projektowanej ścieżki pieszo – rowerowej która objęta jest odrębnym opracowaniem i będzie uzupełnieniem całości inwestycji. Na terenie zaprojektowano tor rowerowy z infrastrukturą towarzyszącą (ławki, kosze na śmieci, stojaki, tablice)</p>

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
42.	Budowa wybiegu dla psów	<p>Celem przedsięwzięcia jest stworzenie na części działki nr ewid 2812/5 w m. Żywiec przestrzeni o pow. ok. 500 m². dla swobodnego poruszania się i zabawy psów i ich opiekunów w bezpiecznych i higienicznych warunkach. Dzięki przyjętym rozwiązaniom ogrodzony wybieg jest odpowiedzią na zapotrzebowanie mieszkańców, spełnia standardy bezpieczeństwa, normy higieniczne oraz stanowić będzie atrakcyjne miejsce rekreacji dla czworonogów. W mieście jest bardzo mało miejsca, gdzie psy mogą swobodnie biegać bez obawy, że wpadną pod samochód czy inny środek komunikacji. Na wybiegu można puścić psa bez obaw, że ucieknie. Wybieg będzie mieć zapewniony nadzór sanitarny oraz będzie dezynfekowany w zależności od zapotrzebowania, według wskazań i pod nadzorem lekarza weterynarii, nie rzadziej jednak niż raz na kwartał. Nawierzchnią wybiegu będzie trawnik oraz częściowo piasek, planuje się także nasadzenie zieleni wysokiej tj. drzew które uatrakcyjnią otoczenie parku oraz dadzą niezbędny cień. Zostanie zamontowane wyposażenie zabawowe dla psów typu: tunel, równoważnie, slalomy pomiędzy tyczkami, pochylnie, kółka do skakania, płotki, poidło. Powierzchnia wybiegu będzie otoczona gradzeniem o wysokości co najmniej 1,8 m a jego górna krawędź musi być pozbawiona ostrych elementów. Na teren wybiegu prowadzić będzie brama dwuskrzydłowa Przed wejściem na teren zamontowana będzie tablica informacyjna z regulaminem i elementy małej architektury takie jak ławki parkowe oraz kosze na śmieci.</p> <p>Wybieg będzie podzielony na 3 strefy:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Strefa przeznaczona dla szczeniąt do 1,5 roku życia, · Strefa dla psów młodych o największej aktywności, ruchowej od 1,5 do 6 lat · Strefa dla psów powyżej 6 roku życia · Strefa toaletowa z pojemnikami i kasety na odchody <p>W każdej strefie ustawione będą w odpowiedni sposób przeszkody przeznaczone do treningu sprawnościowego i treningu posłuszeństwa. Możliwość biegania na zamkniętym terenie bez smyczy w towarzystwie innych psów rozwija u psów socjalizację między różnymi psami. Będą mogły tam odbywać się zajęcia z udziałem trenerów i dogo-terapeutów</p>
43.	Budowa obiektu służącego monitoringowi bezpieczeństwa mieszkańców korzystających z infrastruktury rekreacyjnej nad Jeziorem Żywieckim.	<p>Przedmiotem opracowania jest budowa stacji WOPR nad Jeziorem Żywieckim na działce nr ewid. 11000/63 przy projektowanej ścieżce rowerowej (odcinek nr 5, cz. I). Celem opracowania jest poprawa bezpieczeństwa mieszkańców oraz turystów korzystających z uroków wypoczynku nad Jeziorem Żywieckim. Forma obiektu Stacji WOPR w Żywcu nawiązywać ma do tradycyjnej architektury regionu. Budynek zaprojektowany został na planie prostokąta jako parterowy z poddaszem użytkowym. Elewacja szczytowa z zaprojektowanymi przeszkleniami werandą skierowana została w kierunku zatoki Jeziora Żywieckiego. Projektowana stacja WOPR na dwóch kondygnacjach użytkowych mieści pomieszczenia biurowe, pomieszczenia ogólne, łazienkę oraz umywalnię, pomieszczenie socjalne, szatnie z przebieralnią oraz pomieszczenia porządkowe. Budynek zaopatrzony w niezbędne instalacje tj. elektroenergetyczną, wodociągową i kanalizacyjną. Budynek wyposażony również w instalacje centralnego ogrzewania</p>
44.	Budowa centrum opieki geriatrycznej na terenie Żywca	<p>Celem przedsięwzięcia jest budowa centrum opieki geriatrycznej na wybranym terenie w Żywcu, w celu zapewnienia dostępu do takiej opieki, jak również innych form kompleksowego wsparcia seniorów (m.in. opieki psychologicznej itp.) Powstanie takiej infrastruktury jest niezbędne, ze względu na konieczność wsparcia starzejącej się społeczności lokalnej, co w wielu przypadkach wiąże się także z samotnością i brakiem pomocy ze strony najbliższych.</p>

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
45.	Utworzenie warzywniaka miejskiego – ogródka edukacyjnego w Parku Habsburgów	<p>Obiekt powstanie na terenie Parku Habsburgów w sąsiedztwie Minizoo i będzie stanowił miejsce integracji seniorów i rodzin z dziećmi, które teraz często odwiedzają Stajnię Miejską i korzystają z przestrzeni rekreacyjnej w Parku Habsburgów. Stworzenie tak zaprojektowanej przestrzeni stworzy warunki do poszerzenia oferty edukacyjnej MCE jak również placówek oświatowych Miasta o nowe formy obcowania z przyrodą. Inwestycja obejmuje m.in. niwelację i profilowanie terenu, zdjęcie gruntu z odkładem, montaż obrzeży betonowych, podbudowę konstrukcyjną nawierzchni utwardzonej, montaż płyt granitowych ogrodowych, zakup skrzyń inspektowych z drewna litego opalanego impregnowanego ciśnieniowo i zabezpieczonego olejem bezbarwnym.</p>
46.	Psycholodzy w żywieckich szkołach.	<p>Ponieważ nie każde dziecko czy nastolatek z problemami psychicznymi musi być leczony na oddziale szpitalnym, a w wielu przypadkach zamiast farmakologii wystarcza pomoc i wsparcie szkolnego psychologa planuje się zapewnienie takiej pomocy uczniom z terenu Żywca. Celem przedsięwzięcia jest zatrudnienie w żywieckich szkołach podstawowych psychologów (w SP3 i w SP5 w wymiarze pełnego etatu, w SP1, SP2, SP9 w wymiarze 3/4 etatu, w ZSP1 i ZSP2 - w wymiarze pół etatu) oraz przygotowanie dla nich pomieszczeń wyposażonych w odpowiednie pomoce specjalistyczne. Polska zajmuje drugie miejsce w Europie pod względem prób samobójczych dzieci i nastolatków. Czterdzieści procent nastolatków ma objawy obniżonego nastroju i symptomy depresji, a dwadzieścia procent ma myśli samobójcze. Przez lockdown te problemy jeszcze bardziej się nasiliły. Jeśli w szkołach pojawią się psycholodzy, którzy na bieżąco będą minimalizować skutki zaburzeń rozwojowych, będą zapobiegać zaburzeniom zachowania oraz inicjować różne formy pomocy wychowawczej w środowisku szkolnym i pozaszkolnym ucznia, młodzi ludzie nauczą się radzić sobie ze stresem i negatywnymi emocjami, co z pewnością będzie miało korzystny wpływ na wyniki kształcenia.</p>
47.	Utworzenie dziennego domu seniora	<p>Celem przedsięwzięcia jest utworzenie dziennego domu seniora. Powstanie tego typu placówki wsparcia dziennego jest niezbędne ze względu na postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Wsparcie w dziennym domu seniora będzie obejmowało m.in. zaspokojenie potrzeb życiowych, komfortowych i bezpiecznych warunków spędzania czasu, zapewnienie usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych, wyżywienia, udział w zajęciach terapeutycznych, rehabilitacyjnych. Ponadto zapewnienie wszechstronnej pomocy we wzmacnianiu aktywności (terapia zajęciowa, fizjoterapia, zajęcia ruchowe) oraz samodzielności życiowej (zachęcanie do samodzielnego wykonywania codziennych czynności. W miarę występujących potrzeb wsparcie psychologiczne oraz pomoc w załatwianiu bieżących spraw.</p>

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
48.	Budowa miejsca do odpoczynku i integracji na Grojcu	<p>Celem przedsięwzięcia jest budowa miejsca do odpoczynku i integracji na górze Średni Grojec w Żywcu. Inwestycja mieści się na działce nr ewid. 7478 w m. Żywiec. Miejsce do odpoczynku i rekreacji będzie stanowić zagospodarowaną przestrzeń wyposażoną w obiekty małej architektury jak ławki oraz zegar słoneczny. Inwestycja mieści się bezpośrednio przy żółtym szlaku prowadzącym przez Mały i Średni Grojec na główny szczyt. Lokalizacja miejsca pozwala podziwiać piękne widoki na Żywiec i Kotlinę Żywiecką. Przy projektowaniu niniejszego miejsca utrzymano charakter terenu który z uwagi na położenie jest nachylony. Utwardzenia zaprojektowano w formie tarasowej. Poszczególne poziomy utwardzeń odzwierciedlają rzeźbę terenu, na którym zostały wykonane. Nie przewiduje się montażu żadnych instalacji. Projektowane utwardzenia związane z budową miejsca integracji i odpoczynku planuje się wkomponować w istniejący drzewostan bez konieczności wycinania i karczowania istniejących drzew. Skala oraz forma utwardzeń mają być neutralnymi dla otoczenia a materiały wykończeniowe w formie kamienia naturalnego oraz drewna spajać obiekt z naturą. Projektowany obiekt będzie idealnym miejscem odpoczynku i integracji, dla osób które potrafią docenić piękne widoki oraz tych które przemierzają szlak turystyczny. Obecnie teren, na którym planuje się realizować inwestycję stanowi łąkę śródleśną, nie zainwestowaną doskonale nadającą się do realizacji niniejszego przedsięwzięcia. Zamierzenie inwestycyjne w głównej mierze opiera się o odpowiednio ukształtowane utwardzenia terenu. Projektuje się dwa rodzaje utwardzeń terenu. Jedno z nich należy wykonać z kamienia naturalnego a drugie jako kostka brukowa o różnych formatach i kolorze. Poszczególne części terenu utwardzonego są podzielone kolorystycznie oraz poprzez zróżnicowanie poziomów. Całość placu nachylona na zewnątrz ze spadkiem 0,5-1% w stronę terenu nie utwardzonego. Jako akcenty architektoniczne podkreślające kształt projektuje się ławki. Część terenu i dojścia projektuje się utwardzać kostką brukową z obrzeżami w kolorze określonym na części graficznej na podbudowie z kruszyw naturalnych. Projektuje się nasadzenia zielenią niską ukształtowaną łukowo będącą powieleniem i wzmocnieniem formy całego zamierzenia inwestycyjnego</p>
49.	Budowa punktu piknikowego w widłach Soły i Koszarawy.	<p>Obszar opracowania obejmuje teren w widłach rzeki Soły i Koszarawy. Teren nie jest zagospodarowany. Istniejące ciągi piesze stanowią zwyczajowe przeđepty prowadzące w kierunku zejść do rzeki. Teren inwestycji cechuje się niewielkim zróżnicowaniem wysokościowym z sąsiadującymi dużymi skarpami koryta rzek. Poprzez realizację inwestycji planuje się go rewitalizować i przeznaczyć na funkcję wypoczynkowo-rekreacyjną. Teren jest bardzo gęsto zadrzewiony z licznymi podrostami dlatego jego realizacja będzie wymagała wycinek zieleni kolidującej z projektowanymi elementami zagospodarowania terenu oraz prac pielęgnacyjnych w zakresie wykonania niezbędnych cięć sanitarnych i pielęgnacyjnych.</p> <p>Celem inwestycyjnym jest budowa w tym miejscu punktu piknikowego w formie obiektu rekreacyjnego, niekubaturowego. Całość składać się będzie z: wiaty piknikowej, utwardzeń terenu, małej architektury, miejsca do rozpalania ogniska oraz wyposażenia. Miejsce to będzie stanowić miejsce do spożywania własnych posiłków na wolnym powietrzu, a także schronienie w okresach występowania niekorzystnych warunków atmosferycznych. Miejsce do rozpalania ogniska będzie wykonane z materiału niepalnego (beton z okładziną kamienną) oraz odsunięte od projektowanej wiaty. Utwardzenia terenu z uwagi na rodzaj terenu i jego położenie wzmocnione są ścianami żelbetowymi. Zaprojektowane ławki plenerowe połączono ze stołami drewnianymi są elementami ruchomymi. W obiekcie nie zaprojektowano żadnych instalacji. Projektowany punkt piknikowy planuje się wkomponować w istniejący drzewostan. Skala oraz forma wiaty mają być neutralnymi dla otoczenia, a materiały wykończeniowe w formie kamienia naturalnego oraz drewna spajać obiekt z naturą. Projektowany punkt piknikowy będzie idealnym miejscem odpoczynku i relaksu dla osób korzystających z sąsiednich atrakcji jak ścieżka pieszo rowerowa oraz tor rowerowy typu pump track. Obiekt będzie też pełnił funkcję uzupełniającą dla osób wypoczywających w widłach rzeki Soły i</p>

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
		Koszarawy. Komunikacyjnie punkt piknikowy będzie połączony ze ścieżką pieszo—rowerową projektowanym utwardzonym dojazdem i dojściem. Jakość rozwiązań materiałowych i forma architektoniczna uwzględniają wyeksponowany charakter tego terenu.
50.	Zagospodarowanie brzegów Jeziora Żywieckiego dla celów rekreacji, sportu i wypoczynku	Jednym z najpilniejszych do rozwiązania problemów, nie tylko na Żywiecczyźnie, ale także w skali całego regionu, jest rewitalizacja i zagospodarowanie brzegów Jeziora Żywieckiego, w powiązaniu z rewitalizacją i zagospodarowaniem brzegów rzek i potoków na Żywiecczyźnie. Ta sprawa powinna być priorytetem nie tylko dla samorządowców i mieszkańców i Żywiecczyzny, ale także dla władz państwowych oraz dla Zarządu Województwa Śląskiego. Projekt powinien objąć opracowanie projektu technicznego odmulenia, wykonania opaski kamiennej i zagospodarowania brzegów Jeziora Żywieckiego. Realizacja tego przedsięwzięcia powinna obejmować: wybudowanie nad Jeziorem Żywieckim pensjonatów, hoteli, infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, w tym ścieżek rowerowych, pomostów, przystani dla jachtów i łódek, kąpielisk strzeżonych, boisk do piłki plażowej, terenów rekreacyjnych do grillowania, kompleksu parkingów itp.
51.	Zakup i montaż wyposażenia do amfiteatru Pod Grojcem	1. Wykonanie projektu i montaż elementów wygłuszających scenę i widownię amfiteatru Pod Grojcem. Poprawa akustyki obiektu umożliwi jego lepsze nagłośnienie m.in. podczas plenerowych wydarzeń kulturalnych odbywających się w obiekcie. Konieczne jest wykonanie projektu oraz zamontowanie odpowiednich kurtyn z materiału dźwiękochłonnego. 2. Zakup ramp oraz wieże do montażu aparatury nagłośnieniowej i oświetleniowej wraz z wyciągarkami elektrycznymi ze sterownikami i okablowaniem.
52.	Remont budynku Klubu w Żywcu - Kocurowie	Generalny remont budynku klubu, obecny stan nie pozwala na użytkowanie budynku na cele działalności kulturalnej, konieczny jest generalny remont pomieszczeń, dachu, wykonanie toalet i całego zaplecza sanitarnego wraz z instalacją wod.-kan.
53.	Poznaj rytmy Europy- Europejskie Dziedzictwo Muzyki Regionalnej	Projekt zakłada udział Miasta Żywca i Miast Partnerskich Miasta Żywca z Austrii, Niemiec, Węgier, Czech, Słowacji. Dzięki współpracy Miast powstanie film promujący szlak muzyki regionalnej państw europejskich, charakteryzujący poszczególne regiony działające w ramach współpracy miast tj. Unterhaching, Feldbach, Gödöllő, Cadca, Liptowski Mikulasz, Żywiec W Żywcu odwiedzimy Zespoły Pilsko oraz Ziemię Żywiecką, a naszych sąsiadów ich kapele regionalne. W miastach partnerskich odwiedzimy lokalne kapele np. w Austrii w Mieście Feldbach poznamy tamtejszy folklor. Film będzie miał na celu promocję lokalnych zespołów muzyków folklorystycznych. Wizyty studyjne będą miały na celu poznanie kultury i tradycji muzycznych charakteryzujących kuchnie naszych sąsiadów, sposób prezentacji strojów i tańców regionalnych, wykorzystanie oryginalnych tradycyjnych melodii Projekt zakłada udział Miasta Żywca i Miast Partnerskich Miasta Żywca z Austrii, Niemiec, Węgier, Czech, Słowacji. Dzięki współpracy Miast powstanie film promujący szlak muzyki regionalnej państw europejskich, charakteryzujący poszczególne regiony działające w ramach współpracy miast tj. Unterhaching, Feldbach, Gödöllő, Cadca, Liptowski Mikulasz, Żywiec. W Żywcu odwiedzimy Zespoły Pilsko oraz Ziemię Żywiecką, a naszych sąsiadów ich kapele regionalne. W miastach partnerskich odwiedzimy lokalne kapele np. w Austrii w Mieście Feldbach poznamy tamtejszy folklor. Film będzie miał na celu promocję lokalnych zespołów muzyków folklorystycznych. Wizyty studyjne będą miały na celu poznanie kultury i tradycji muzycznych charakteryzujących naszych sąsiadów, sposób prezentacji strojów i tańców regionalnych, wykorzystanie oryginalnych tradycyjnych melodii wymianę doświadczeń między zwyczajami węgierskimi, austriackimi, niemieckimi, czeskimi i słowackimi. Odbędą się także warsztaty promujące tradycje muzyczne - kluczem do integracji społeczności Projekt będzie miał na celu integrację i aktywizację mieszkańców miast. Organizowanie spotkań, gdzie przeprowadzane zostaną warsztaty promujące taniec, muzykę i

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
		<p>śpiew. Założeniem projektu będą spotkania edukacyjne z zakresu podstaw tańców regionalnych z Niemiec, Austrii, Polski, Czech i Słowacji. Mieszkańcy dzięki warsztatom zdobędą umiejętności z zakresu tańca i śpiewu. Wspólna praca dzieci, młodzieży i osób dorosłych wpłynie na m.in. na zacieśnienie więzi między pokoleniami, kultywowanie tradycji, podniesienie samooceny uczestników warsztatów oraz zaktywizowanie społeczności. Uczestnicy warsztatów wykorzystają zdobyte umiejętności do przygotowania kilku występów dla mieszkańców, które zostaną uwiecznione na zdjęciach oraz w filmie.</p> <p>Na zakończenie warsztatów wokalnie-tanecznych wydany zostanie krótki teledysk, z najlepszych fragmentów które były przedstawione na zajęciach.</p> <p>Rezultaty projektu</p> <p>Warsztaty wpłyną na podwyższenie jakości życia mieszkańców poprzez poszerzenie wiedzy i umiejętności. Zaangażowanie mieszkańców w udział w warsztatach wzmocni współpracę i solidarność lokalną.</p> <p>Odbiorcy projektu</p> <p>Odbiorcami projektu będą mieszkańcy, sympatycy stowarzyszeń i jego członkowie, którzy chcieli się podzielić własnymi doświadczeniami wyrażając chęć nauki i zdobywania wiedzy w tym zakresie oraz mają na uwadze rozwój miasta. Odbiorcami będą zarówno osoby starsze, młodzież i dzieci.</p> <p>Partnerzy projektu:</p> <p>Zespoły regionalne, mieszkańcy, samorząd lokalny</p>
54.	Poznaj smaki Europy- Europejskie Dziedzictwo Kulinarne	<p>Projekt zakłada udział Miasta Żywca i Miast Partnerskich Miasta Żywca z Austrii, Niemiec, Węgier, Czech, Słowacji. Dzięki współpracy Miast powstanie film promujący szlak kulinarny państw europejskich, charakteryzujący poszczególne regiony działające w ramach współpracy miast tj. Unterhaching, Feldbach, Gödöllő, Cadca, Liptowski Mikulasz, Żywiec</p> <p>W Żywcu odwiedzimy producentów produktów regionalnych i zapromujemy sztandarowych przedsiębiorców czyli Zakład Piernikarski Rodziny Bielewiczów, Pasiekę Miodową Pana Ryszarda Piestraka, Zakład Przetwórstwa Mięsnego Hańderek, Browar Żywiec, Browar Rzemieślniczy Krajcar. W miastach partnerskich odwiedzimy lokalne firmy spożywcze np. w Austrii w Mieście Feldbach poznamy tamtejszy Browar, Zakłady Mięsne. Film będzie miał na celu promocję lokalnych produktów i przedsiębiorców. Wizyty studyjne będą miały na celu poznanie kultury i smaków charakteryzujących kuchnie naszych sąsiadów, sposób prezentacji potraw, wykorzystanie ekologicznych metod w produkcji, wymianę doświadczeń między kulinariami węgierskimi, austriackimi, niemieckimi, czeskim i słowackim. Odbędą się także warsztaty promujące tradycje kulinarne - kluczem do integracji społeczności Projekt będzie miał na celu integrację i aktywizację mieszkańców miast. Organizowanie spotkań, gdzie przeprowadzane zostaną warsztaty promujące tradycje kulinarne. Założeniem projektu będą spotkania edukacyjne z zakresu savoir-vivre'u, dekoracji stołu oraz przygotowywania potraw i ich dekoracji. Mieszkańcy dzięki warsztatom zdobędą umiejętności z zakresu sztuki gotowania, przygotowywania przyjęć, kultury odpowiedniego zachowania przy stole. Wspólna praca dzieci, młodzieży i osób dorosłych wpłynie na zacieśnienie więzi pomiędzy pokoleniami. Przygotowanie różnych potraw pobudzi wyobraźnię osób starszych i młodych, a także zwiększy motywację do działania i zaufania we własne siły. Wszystkie spotkania będą filmowane i również wejdą w skład filmu. Zadaniem końcowym będzie opracowanie broszury z najciekawszymi przepisami pt. "Poznaj nasze smaki".</p> <p>Działania zrealizowane w ramach projektu: Projekt oprócz planowanego nagrania filmu będzie polegał na organizacji warsztatów kulinarnych Do realizacji projektu oraz dalszej jego kontynuacji zakupione były niezbędne naczynia i sprzęty. Warsztaty kulinarne</p>

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
		<p>podzielone były na trzy etapy pod względem tematycznym. Pierwsza część warsztatów dotyczyć będzie przygotowywania dań głównych. Osoby z doświadczeniem gastronomicznym omówią różne przepisy kulinarne, również tradycyjne przyniesione przez mieszkańców, a następnie razem z uczestnikami przygotowane zostaną wybrane dania. Podczas tego etapu uczestnikom przedstawiona zostanie również wiedza z zakresu dekoracji stołów na różne okazje. Drugi etap warsztatów kulinarnych dotyczyć będzie przygotowywania sałatek, zimnych zakąsek oraz dekoracji potraw. Następnie odbędzie się pokaz i nauka dekoracji zrobionych potraw. Ostatnim etapem będzie zajęcia związane z wypiekami ciast i przygotowywania deserów. Podczas tych zajęć przeprowadzony będzie także kurs savoir-vivre'u, przypomniane zostaną tradycje Andrzejkowe, a dzieci dekorować będą świąteczne ciasta piernikowe. Organizacja tej imprezy korzystnie wpłynie m.in. na zacieśnienie więzi między pokoleniami, kultywowanie tradycji, podniesienie samooceny uczestników warsztatów oraz zaktywizowanie społeczności. Uczestnicy warsztatów wykorzystają zdobyte umiejętności kulinarne do przygotowania kilku potraw przygotowując ciekawych posiłków gospodyniom domowym.</p> <p>Rezultaty projektu: Warsztaty wpłyną na podwyższenie jakości życia mieszkańców poprzez poszerzenie wiedzy i umiejętności. Zaangażowanie mieszkańców w udział w warsztatach wzmocni współpracę i solidarność lokalną. Młode osoby poznają tradycje kulinarne oraz tradycje związane z obchodami Andrzejek oraz Wigilii. Natomiast starsze pokolenie poszerzy swoją wiedzę w zakresie przygotowywania przyjęć i dekoracji.</p> <p>Odbiorcy projektu</p> <p>Odbiorcami projektu będą mieszkańcy, sympatycy stowarzyszeń i jego członkowie, którzy chcieli się podzielić własnymi doświadczeniami wyrażając chęć nauki i zdobywania wiedzy w tym zakresie oraz mają na uwadze rozwój miasta i nowo powołanej organizacji. Odbiorcami będą zarówno osoby starsze, młodzież i dzieci.</p> <p>Partnerzy projektu:</p> <p>Przedsiębiorcy, firmy, samorząd lokalny</p> <p>tradycyjnych na kolację. Na wieczerzy dzieci będą robiły ozdoby świąteczne i dekorowały choinkę, wspólnie zaśpiewane zostaną kolędy. Korzyścią płynącą z tej imprezy będzie kultywowanie tradycji związanych ze świętami Bożego Narodzenia oraz zjednoczenie mieszkańców.</p> <p>Na zakończenie warsztatów wydana zostanie broszura z przepisami, które były przedstawione na zajęciach. Zbiór takich przepisów ułatwi pracę w przygotowywaniu przyjęć i imprez okolicznościowych oraz usprawni</p>
55.	Błękitna Kaskada pod Grojcem	<p>Cel projektu to rozwój turystyki w Żywcu i poprawa odporności lokalnego sektora turystycznego na różnego typu sytuacje kryzysowe np. pandemia COVID-19. Nastąpi to dzięki trwałemu rozwojowi oferty pakietowych produktów turystycznych i poprawie warunków obsługi ruchu turystycznego w warunkach post-pandemicznych, co złagodzi skutki epidemii COVID-19 dla sektora turystycznego w Żywcu.</p> <p>Zakres projektu obejmuje rozwój publicznej infrastruktury turystycznej w Żywcu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowę wodnego centrum rekreacji Błękitna Kaskada przy ul. M. Skłodowskiej-Curie w Żywcu w tym: budowa budynku krytej pływalni wraz z nowoczesną infrastrukturą do rekreacji wodnej, dróg wewnętrznych, parkingów, chodników oraz infrastruktury technicznej, uwzględniającej podwyższone wymogi sanitarno-epidemiczne (wynikające m.in. z doświadczeń z COVID-19). 2. Budowę oraz wyposażenie pola campingowego i biwakowego, oferującego stanowiska obozowania dla namiotów, przyczep oraz kamperów wraz z infrastrukturą sanitarno-bytową, parkingiem i małą architekturą oraz infrastrukturą rekreacyjną (kort

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
		<p>tenisowy, kompleks boisk, szachy terenowe, park linowy) z zaopatrzeniem w energię bazującym na OZE, obsługiwanego przez inteligentną aplikację (m.in. rezerwacje, obsługa klienta, korzystanie z pakietowych produktów turystycznych czy innych usług w Żywcu). Infrastruktura będzie uwzględniała podwyższone wymogi sanitarno-epidemiczne (wynikające m.in. z doświadczeń z COVID-19).</p> <p>3. Pakietyzację produktów turystycznych na terenie Żywca z wykorzystaniem rezultatów projektu oraz pozostałej publicznej i komercyjnej oferty turystycznej,</p> <p>w celu jej lepszego dostosowania do indywidualnych potrzeb grup docelowych (seniorzy, rodziny z małymi dziećmi, osoby uprawiające turystykę kwalifikowaną) oraz dostosowania oferty do warunków postpandemicznych.</p>
56.	Montaż kamer do monitoringu wizyjnego oraz montaż oświetlenia OZE w wybranych punktach.	Montaż kamer do monitoringu wizyjnego oraz montaż oświetlenia OZE w wybranych punktach miasta, w szczególności w tych obiektach i lokalizacjach, gdzie zidentyfikowano największe zapotrzebowanie na poprawę stanu bezpieczeństwa publicznego oraz w tych miejscach, gdzie po zmroku występuje nadal duże natężenie ruchu pieszo-rowerowego.
57.	Remont i przebudowa istniejącej infrastruktury drogowej na terenie Miasta Żywca	Remont i przebudowa istniejącej sieci drogowej na terenie Miasta Żywca zgodnie z zapotrzebowaniem.
58.	Przebudowa boiska w Parku Habsburgów w Żywcu	<p>Na przedmiotowej działce nr 1476/7 zlokalizowane jest obecnie istniejące boisko piłkarskie o nawierzchni trawiastej oraz bieżnia okrężna (wokół boiska) ze starą nawierzchnią żwirową nie spełniającą żadnych obecnych standardów. Obecny stan boiska nie pozwala na jego efektywne wykorzystanie, ponieważ nie można przeprowadzić na nim żadnych zorganizowanych zawodów sportowych. Docelowo boisko będzie służyć do gry w piłkę nożną, a dodatkowo wyposażone zostanie ono w obiekty małej architektury (ławki w formie wolnostojących jednorzędowych trybun, kosze na śmieci, stojaki rowerowe. Założeniem inwestycyjnym jest również uzupełnienie i poszerzenie programu użytkowego tego obiektu poprzez budowę obiektów i urządzeń lekkoatletycznych oraz budowę oświetlenia dla całości kompleksu sportowego wraz z monitoringiem. W zakresie przebudowy boiska planowane są następujące roboty budowlane:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmiana istniejącej geometrii i standaryzacja wymiarów boiska do piłki nożnej do wymiarów pola gry 86,85m x 52,66m - budowa zewnętrznych stref bezpieczeństwa, - wykonanie nowej podbudowy pod całą murawą, - budowa systemu drenażowego odprowadzającego nadmiar wód opadowych, co pozwoli na korzystanie z obiektu w trakcie lub bezpośrednio po opadach atmosferycznych, - wykonanie nowej specjalistycznej murawy z trawy naturalnej systemem pełnego darniowania z rolki trawą sezonowaną, o znacznie lepszych parametrach dla korzystających graczy, - budowa nowej bieżni oraz zeskoku dla dyscyplin lekkoatletycznych, - wyposażenie obiektu w oświetlenie światłem sztucznym pozwalającym na korzystanie z obiektu w godzinach wieczornych i nocnych,

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
		<p>- budowa sieci niskiego napięcia elektroenergetycznej i wykonanie instalacji niskoprądowej i teletechnicznej dla obsługi monitoringu wizyjnego.</p> <p>Przebudowa wpłynie także na poszerzenie oferty sportowej poprzez dodanie w zakolach tego obszaru dodatkowych elementów takich: jak rzutnia do pchnięcia kulą, miejsca do uprawiania skoku w wznwyż, prostej sześciotorowej bieżni sprinterskiej, bieżni do trójskoku, skoku w dal oraz czterotorowej bieżni okrężnej. Wszystkie bieżnie wykonane będą w technologii nawierzchni poliuretanowej. Realizacja inwestycji uzasadniona jest potrzebą zapewniania społeczności lokalnej szerokiego dostępu do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, co jest szczególnie istotne w związku z konsekwencjami zdrowotnymi pandemii COVID-19.</p>
59.	Budowa krytej pływalni w Żywcu	<p>W zakresie projektu zaplanowano:</p> <p>1. Budowę krytej pływalni: 3-kondygnacyjnej i niepodpiwniczonej, o pow. netto 6 367m² (kubatura 38 900 m³, pow. zabudowy 3 255,10 m²).</p> <p>W obiekcie zaplanowano następujące pomieszczenia i funkcjonalności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hale basenowe basenów: sportowego i rekreacyjnego, - jacuzzi, - strefę SPA (sauna fińska, sauna Infrared, łaźnia parowa i biosauna, grotta lodowa, basenik schładzający z zimną wodą, prysznice „atrakcji i doznań”, wiaderko, misy do moczenia stóp), - zespół gastronomiczny: bar „suchy” dostępny z holu wejściowego i bar „mokry” dostępny z hali basenowej, - widownię dla 160 osób na II piętrze z zespołem sanitarnym, pomieszczenia dla komentatorów oraz strefę techniczną wentylatorni, - pomieszczenia techniczne, administrację, pomieszczenia socjalne i inne niezbędne do funkcjonowania obiektu na kondygnacji parteru, - ogród saun z sauną fińską, BIO, zespołem sanitarnym, basenem schładzającym i miejscami do relaksu. <p>Budynek wykonany zostanie z materiałów dopuszczonych do stosowania w budownictwie. Projektowane ocieplenie spełnia warunki ustalone w obowiązujących przepisach.</p> <p>2.Montaż instalacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wodno-kanalizacyjnej, - centralnego ogrzewania z sieci ciepłowniczej, - technologii uzdatniania wody basenowej, - wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, - elektrycznej wysokoprądowej i niskoprądowej, - dźwigów osobowych wewnętrznych, - oddymiania p. pożarowego. <p>3.Zakup i montaż nowoczesnej infrastruktury do rekreacji wodnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jacuzzi, - zjeżdżalnia wewnętrzna rurowa typu ANAKONDA,

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
		<ul style="list-style-type: none"> - huśtawka wodna, - podwodna leżanka, - podwodna ławeczka, - masaż karku wąski, - masaż karku szeroki, - gejzer powietrzny, - dysza kanału rwącej rzeki, - punkt masażu, - jeź wodny, - zjeżdżalnia dla dzieci „Słoń” z przedłużką, - wodny plac zabaw: („Pączek-muchomor”, tęczyowy tunel, Motyl na łodydze, mała zjeżdżalnia „Słoń”, zabawka „Drzewko wodne” <p>4.Zakup pozostałego wyposażenia, m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szafki szatniowe, - wyposażenie dla osób niepełnosprawnych, <p>5.Budowę dróg wewnętrznych, parkingów, chodników i infrastruktury technicznej, uwzględniającej podwyższone wymogi sanitarno-epidemiczne (wynikające m.in. z doświadczeń z COVID-19).</p> <p>Na potrzeby projektu wykonano już dokumentację techniczną i kosztorysową, która obejmuje projekt architektoniczno-budowlany i kosztorys wskaźnikowy. Ponadto projekt posiada pozwolenie na budowę Nr 102/2020 wydane przez Starostę Żywieckiego w dniu 2 września 2020 r.</p>
60.	Nadbudowa i rozbudowa budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 1 w dzielnicy Moszczanica w Żywcu	<p>Zakres inwestycji obejmuje:</p> <p>1.Rozbudowę istniejącego obiektu szkoły i części zaplecza sali sportowej oraz nadbudowę tej infrastruktury o jedną kondygnację, dzięki czemu powstaną nowe pomieszczenia. Po nadbudowie i rozbudowie zespół będzie się składał z 3-oddziałowego przedszkola z zapleczem, 8-klasowej szkoły z zapleczem (w tym 8 pomieszczeń klas, 1 gabinet fizyko-chemiczny, pracownia informatyczna, pomieszczenia dla pedagogów, pomieszczenia dyrekcji) oraz stołówki z zapleczem kuchennym (obsługującej zarówno przedszkole jak i szkołę). Roboty budowlane wykonane zostaną w nowych technologiach z wykorzystaniem tradycyjnych jak i współczesnych materiałów oraz rozwiązań.</p> <p>W ramach inwestycji wykonane zostaną następujące instalacje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instalacja wodociągowa, - instalacja sanitarna wewnętrzna, - instalacja kanalizacji deszczowej, - instalacje elektryczne, - instalacja teletechniczna, - instalacja telewizji przemysłowej i sygnalizacji pożaru, - instalacja odgromowa,

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
		<ul style="list-style-type: none"> - instalacja fotowoltaiki i kolektorów słonecznych, - instalacja c.o. i c.w.u., - instalacja wentylacji. <p>2. Rozbiórkę budynku przedszkola i zrealizowania w miejscu wyburzenia parkingu.</p> <p>3. W ramach inwestycji nie będzie zakupiony sprzęt i wyposażenie obiektu.</p> <p>4. Budowę parkingu w miejscu wyburzonego budynku przedszkola oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku i sali sportowej.</p> <p>Na potrzeby projektu wykonano już dokumentację techniczną i kosztorysową, która obejmuje projekt budowlano-wykonawczy, przedmiary robót i kosztorys inwestorski. Ponadto projekt posiada pozwolenie na budowę wydane Starostą Żywieckiego w dniu 22 marca 2019 r. Nr 1616/2018.</p>
61.	Program zajęć podnoszących jakość edukacji przedszkolnej	Robotyka. Zajęcia z robotyki w przedszkolu pozwolą ukształtować i nabyć nowe kompetencje. Tworzenie innowacyjnych rozwiązań, nowoczesnych urządzeń, robotów, zagadnienia sztucznej inteligencji. Kluczowe znaczenie ma tutaj przedstawienie dzieciom możliwości i pokazanie, jakie tajemnice może kryć za sobą projektowanie inteligentnych maszyn.
62.		Dzieci w świecie tańca. Taniec regionalny i nowoczesny.
Gmina zgłaszająca projekt: gm. Radziechowy-Wieprz		
63.	Przebudowa nawierzchni dróg powiatowych na terenie gminy Radziechowy-Wieprz	Poprawa stanu nawierzchni dróg powiatowych na terenie gminy w miejscowościach: Wieprz, Juszczyzna, Radziechowy, Przybedza, Bystra
64.	Budowa chodników i poboczy na terenie gminy Radziechowy-Wieprz	Budowa chodników wzdłuż dróg powiatowych na terenie gminy w miejscowościach: Wieprz, Juszczyzna, Radziechowy, Przybedza, Bystra
Gmina zgłaszająca projekt: gm. Rajcza		
65.	Budowa i przebudowa chodników wzdłuż dróg powiatowych na terenie gminy Rajcza	Budowa i przebudowa chodników wzdłuż dróg powiatowych na terenie gminy Rajcza. łączna długość 10 km.
66.	Rozbudowa Infrastruktury przeciwpowodziowej w gminie Rajcza	Zabezpieczenie obiektów mostowych i cieków komunikacyjnych przed skutkami erozji dennej i brzegowej potoków.
67.	Gospodarka odpadami w gminie Rajcza	Rozbudowa infrastruktury Zakładu Usług Komunalnych wraz z rozbudową Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów – np. stacji przeładunkowych odpadów oraz zakup floty służącej do obierania i transportu odpadów.
68.	Przebudowa sieci dróg powiatowych w gminie Rajcza – modernizacja infrastruktury drogowej na terenie gminy Rajcza	Kompleksowa przebudowa istniejących ciągów dróg powiatowych których parametry nie odpowiadają współczesnemu natężeniu ruchu oraz oczekiwaniom uczestników ruchu drogowego. Roboty będą obejmowały wzmocnienie podbudowy, wykonanie nawierzchni bitumicznej oraz przebudowę odwonienia i wymianę przepustów.

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
69.	Rozwój sieci komunikacyjnej w rejonie dworca PKP w Rajczy	Przebudowa drogi dojazdowej do dworca PKP wraz z przebudową kanalizacji burzowej i budową chodników. Droga częściowo położona na gruntach stanowiących własność powiatu.
70.	Rozbudowa infrastruktury rowerowej w Gminie Rajcza	<p>Budowa nowych oraz modernizacja istniejących tras rowerowych w Gminie Rajcza. Planowana inwestycja pozwoli połączyć istniejące i cieszące się zainteresowaniem ścieżki rowerowe prowadzące w kierunku Rycerki Górnej oraz w stronę Rajczy, Milówki w stronę Węgierskiej Górki.</p> <p>Projekt przewiduje połączenie Wiślanej Trasy Rowerowej nr. z trasą krajową nr. 17 poprzez budowę nowych odcinków ścieżek oraz połączenie ich z istniejącymi już trasami rowerowymi położonymi na terenie gmin włączonych w partnerstwo. Projekt zakłada powstanie nowego, ponad 70 kilometrowego odcinka trasy od miejscowości od granicy Żywiec-Radziechowy Wieprz do granicy Państwa w miejscowości Sól Bór/Zwardoń w tym 20 kilometrów już istniejącej trasy rowerowej. Trasa położona jest w bardzo malowniczej górskiej okolicy. Nowy odcinek pozwoli wzmocnić walory turystyczne trasy nr. 17 oraz wzmocni atrakcyjność regionu.</p> <p>zadanie I połączenie z trasą krajową nr. 17</p> <p>Projekt zakłada powstanie łącznie 45 kilometrowego odcinka ścieżki rowerowej w tym 20 kilometrów jest już wykonanych</p> <p>Zadanie II połączenie z wiślaną trasą rowerową</p> <p>Projekt zakłada powstanie łącznie 25 kilometrowego odcinka ścieżki rowerowej w tym 10 kilometrów jest już wykonanych</p>
Gmina zgłaszająca projekt: gm. Świnna		
71.	Przebudowa drogi wraz z budową chodnika dla pieszych w ciągu drogi powiatowej 1415s Pewel Mała – Pewel Ślemieńska – Ślemień na odcinku w km 0+600 do km 1+600 w miejscowości Pewel Mała	
72.	Budowa chodników wzdłuż dróg powiatowych na terenie gminy Świnna	Budowa chodników około 1 km w Rychwałdku, ok. 2 km w Trzebini.
73.	Budowa chodnika dla pieszych w ciągu drogi wojewódzkiej 945 w miejscowości Pewel Mała	Budowa chodnika dla pieszych wraz z wykonaniem odwodnienia pasa jezdni drogi wojewódzkiej od strony chodnika, chodnika dla pieszych oraz przyległego terenu. Początek projektowanego chodnika ma miejsce w obrębie skrzyżowania z drogą powiatową (ul. Jana Pawła II) w miejscu istniejącego chodnika dla pieszych, który został wykonany w latach ubiegłych. Natomiast koniec opracowania związanego z budową chodnika zlokalizowany jest na granicy pasa kolejowego na granicy działki własności PKP. Projektowany chodnik składa się z dwóch odcinków chodnika przebiegających na początkowym odcinku wzdłuż lewej krawędzi drogi, a następnie wzdłuż prawej krawędzi drogi. Projektowane odcinki zachodzą na siebie i powiązane są między sobą projektowanym przejściem dla pieszych, a jego całkowita długość wynosi 1954,98mb.
Gmina zgłaszająca projekt: gm. Węgierska Górka		

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
74.	Przebudowa drogi powiatowej DP-S1434 ul. Ks. K. Śmiecha w Żabnicy.	<p>Przebudowa drogi powiatowej DP-S1434 w ciągu ul. Ks. K. Śmiecha w Żabnicy od ronda w Węgierskiej Górcie do zajezdni Żabnica-Kamienna.</p> <p>Wykonanie nakładki z masy bitumicznej, poprawiającej jakość nawierzchni oraz parametry techniczne drogi.</p> <p>Wykonanie chodnika z kostki betonowej, celem odseparowania ruchu pieszego od kołowego.</p> <p>Wykonanie kanalizacji deszczowej, odwodnienie nawierzchni jezdni oraz likwidacja zastoisk wody opadowej i roztopowej.</p> <p>Poprawa geometrii skrzyżowań, połączenia z drogami gminnymi.</p> <p>Wymiana, uzupełnienie oświetlenia drogowego.</p> <p>Budowa miejsc parkingowych odcinek Skałka-Kamienna, wprowadzenie miejsc parkingowych w lokalizacjach atrakcyjnych turystycznie oraz w wybranych lokalizacjach ważnych z punktu widzenia użytkowników ruchu drogowego.</p> <p>Oznakowanie poziome i pionowe, poprawa bezpieczeństwa użytkowników drogi.</p>
75.	Przebudowa drogi powiatowej DP-S1435 ul. Kościuszki i Jana Pawła II w Węgierskiej Górcie.	<p>Przebudowa drogi powiatowej DP-S1435 w ciągu ul. Kościuszki i Jana Pawła II w Węgierskiej Górcie.</p> <p>Wykonanie nakładki z masy bitumicznej, poprawiającej jakość nawierzchni oraz parametry techniczne drogi.</p> <p>Przebudowa chodników z kostki betonowej, celem poprawy odseparowania ruchu pieszego od kołowego.</p> <p>Wykonanie, przebudowa kanalizacji deszczowej, odwodnienie nawierzchni jezdni oraz likwidacja zastoisk wody opadowej i roztopowej.</p> <p>Poprawa geometrii skrzyżowań, połączenia z drogami krajowymi, powiatowymi, gminnymi.</p> <p>Wymiana, uzupełnienie oświetlenia drogowego.</p> <p>Budowa miejsc postojowych w wybranych lokalizacjach ważnych z punktu widzenia użytkowników ruchu drogowego.</p> <p>Oznakowanie poziome i pionowe, poprawa bezpieczeństwa użytkowników drogi.</p>
76.	Modernizacja Zespołu Szkół Zawodowych wraz z zapleczem sportowym w Węgierskiej Górcie.	<p>Stworzenie dogodnych warunków nauczania na poziomie szkolnictwa zawodowego i ogólnokształcącego.</p> <p>Remont pomieszczeń edukacyjnych i zaplecza techniczno - sanitarnego.</p> <p>Termomodernizacja energetyczna budynku szkoły poprzez docieplenie ścian, stropodachu, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej.</p> <p>Wymiana instalacji CO i CWU</p> <p>Montaż instalacji fotowoltaicznej oraz pompy ciepła celem zmniejszenia zapotrzebowania na energię końcową.</p>
77.	Rewitalizacja przestrzeni publicznej w obszarze historycznego traktu cesarskiego występującego na terenie Gminy Węgierska Górcza.	<p>Poprawa dostępności i utworzenie parku historyczno - przyrodniczego oraz tematycznego na obszarze 35 ha. Utworzenie miejsc odpoczynku o szczególnych walorach przyrodniczych i historycznych na terenie przyrodniczym. Odtworzenie autentycznego starobruku na odcinku traktu cesarskiego o długości 1,2 km wraz z infrastrukturą z odzwierciedlającą okres pełnego funkcjonowania szlaku handlowego. Obecnie znajduje się tu 56 pomników przyrody oraz trowant- rosnący kamień, połączenie z głównym szlakiem beskidzkim stanowiącym wyjście na Baranią Górę, miejsca pamięci narodowej, punkty widokowe dające możliwość podziwiania kotlin wsi zrębowych Cięciny, Żabnicy oraz Ciśca, jak również piękna krajobrazu i osobliwości ujścia dużych potoków górskich Żabniczki, Lorańca i Cięcinki. Przywrócenie podstawowych elementów struktury przestrzenno-funkcjonalnej centralnych obszarów przyrodniczych przyczyniających się do budowy wizerunku regionu przyjaznego ekologii a zarazem, zapewniającego poczucie silnej przynależności i dbałości o aspekty historyczne. Ma to stanowić element życia ekonomicznego bowiem wokół właściwie urządzonych i utrzymanych elementów systemu przestrzeni publicznej lokalizują się</p>

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
		liczne podmioty gospodarcze. Celem przedsięwzięcia jest utworzenie przyrodniczo-turystycznej atrakcji wielkoobszarowej a zarazem struktury ochronnej, która nie koncentrują się wyłącznie na przyrodzie, ale na jej odmiennym charakterze ze względu na wartości historyczne, przyrodnicze, ekologiczne, kulturowe i krajobrazowe. Obszar ten będzie gwarantować właściwie zbalansowaną koegzystencję między zwiedzającymi/odpoczywającymi a przyrodą tworząc zarazem swoistą formę ochrony przyrody, dziedzictwa kulturowego i historii.

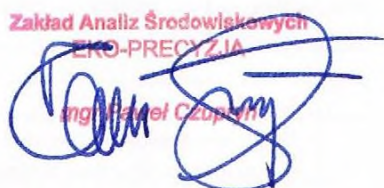

**Prognoza Oddziaływania
na Środowisko dla
Strategii Rozwoju Powiatu
Żywieckiego**

2030+

Autor opracowania: mgr Paweł Czupryn

Zakład Analiz Środowiskowych
ERO-PRECYZJA
mgr Paweł Czupryn

Czerwiec, 2022 r.

Spis treści

01.	Przedmiot opracowania	5
02.	Cel i zakres merytoryczny opracowania	5
03.	Zakres prognozy.....	5
04.	Metody pracy i materiały źródłowe	6
05.	Opis projektu Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ oraz główne cele i kierunki działań	7
	05.1. Zawartość Strategii Rozwoju	7
	05.2. Założenia Strategii rozwoju	9
	05.3. Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi.....	20
	05.4. Zasady tworzenia Strategii.....	26
06.	Analiza i ocena istniejącego stanu na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	29
	oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji	29
	06.1. Podmiot, przedmiot i zakres strategii.....	29
	06.2. Powiat Żywiecki	30
	06.3. Demografia	31
	06.4. Analiza SWOT powiatu żywieckiego	32
	06.5. Badanie potrzeb mieszkańców Powiatu Żywieckiego	35
	06.6. Istniejący stan środowiska	39
	6.10.1. Klimat.....	39
	6.10.2. Jakość powietrza.....	41
	6.10.3. Wody	49
	6.10.4. Hałas	51
	6.10.5. Zasoby przyrodnicze	56
	6.10.6. Jakość gleby i ziemi	81
	6.10.7. Istniejące problemy ochrony środowiska	85
07.	Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu	85
08.	Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego	112
	na wybrane elementy środowiska	112
	08.1. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko	112
	08.2. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody	116
	08.3. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta oraz grzyby.....	125
	08.4. Ludzie.....	134
	08.5. Powietrze atmosferyczne	135
	08.6. Klimat.....	136
	08.7. Zabytki oraz dobra materialne	139
	08.8. Zasoby naturalne	140
	08.9. Wody.....	140
	08.10. Krajobraz i powierzchnia ziemi	147
	08.11. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	150

09.	Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	152
10.	Propozycja działań alternatywnych	156
11.	Potencjonalne oddziaływanie transgraniczne.....	156
12.	Monitorowanie realizacji Strategii Rozwoju	157
13.	Podsumowanie i wnioski.....	161
14.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	162
15.	Zestawienie tabel oraz rysunków	168

01. Przedmiot opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu *Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+*.

02. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego, a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

03. Zakres prognozy

Zakres prognozy powinien być zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021 poz. 247).

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza ponadto określa, analizuje i ocenia:

1. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
2. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;

4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
5. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki.

a także uwzględnia zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarowych form ochrony przyrody, rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach (pismo znak: WOOŚ.411.81.2022.AB) oraz Śląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo znak: NS-NZ.9022.21.32.2022).

04. Metody pracy i materiały źródłowe

Prognoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o

ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021 poz. 2373). Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej. Wszystkie zastosowane metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Część dotycząca oceny oddziaływania na środowisko w projektowanym opracowaniu przedstawiono tabelarycznie. Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko planowanych inwestycji.

05. Opis projektu Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ oraz główne cele i kierunki działań

05.1. Zawartość Strategii Rozwoju

Projekt Strategii rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ składa się z następujących elementów:

- Wstęp;
- Wprowadzenie – spójność planistyczna dokumentu;
- Wyniki przeprowadzonych badań społecznych;
- Analiza SWOT;
- Wizja rozwoju- Powiat Żywiecki 2030+;
- Misja rozwoju Powiatu Żywieckiego;
- Obszary interwencji i cele rozwojowe;
- Priorytety rozwojowe;
- Cele operacyjne i kierunki działań;
- Schemat strategiczny;
- Podmioty odpowiedzialne za wdrażanie;
- Potencjalne źródła finansowania;
- Monitorowanie wskaźników;
- Ewaluacja.

Diagnozę zamieszczoną w Strategii przeprowadzono dwuetapowo. W pierwszej fazie prac diagnostycznych wykorzystano analizę informacji zawartych w źródłach zastanych tzw. wtórnych. Analizie poddawane były dane statystyczne zawarte w dokumentach kontekstowych, raportach, strategiach i ogólnodostępnych opracowaniach. Zebrany materiał selekcyjony był pod kątem jakości i rzetelności. Dopiero po wyselekcjonowaniu wiarygodnych informacji przeprowadzona została właściwa analiza *desk research*.

W ramach diagnozy powiatu żywieckiego na potrzeby opracowania dokumentu przeprowadzono badania społeczne o charakterze sondażowym, którym objęci byli mieszkańcy analizowanego obszaru. Celem badania było uzyskanie wiedzy na temat kondycji społecznej powiatu oraz postrzegania kluczowych elementów rozwoju powiatu.

Specyfika uwarunkowań organizacyjnych, instytucjonalnych i przestrzennych powiatu wymaga dostosowywania obszarów planowania strategicznego do specyfiki potrzeb i możliwości odnoszących się do współpracy samorządów. Zgodnie z najlepszymi praktykami w dziedzinie planowania strategicznego wyodrębniono obszary interwencji: gospodarka, infrastruktura i środowisko, sprawy społeczne i instytucje.

Analiza SWOT przeprowadzona w ramach opracowania *Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+* koncentrowała się na usystematyzowaniu faktów, danych i informacji oraz opinii, uzyskanych zarówno metodą eksploracji źródeł wtórnych, jak i w ramach badań sondażowych. W ramach poszczególnych pól analizy wyodrębniono:

- Czynniki wewnętrzne pozytywne – mocne strony; działalność i zasoby powiatu, doświadczenie, wymiar organizacyjny, techniczny, instytucjonalny, wszystko to, co pozwala oczekiwać rozwoju powiatu, cechy, które wyróżniają analizowany obszar od innych jednostek i stanowią swoistą przewagę konkurencyjną;
- Czynniki wewnętrzne negatywne – słabe strony; będące konsekwencją ograniczeń szeroko rozumianych zasobów;
- Czynniki zewnętrzne pozytywne – szanse, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym powiatu, które właściwie wykorzystane mogą stanowić istotny impuls rozwojowy;
- Czynniki zewnętrzne negatywne – zagrożenia, niekorzystne zjawiska zewnętrzne, które mogą być poważną barierą rozwoju dla powiatu, mogącą poważnie ograniczyć możliwość wykorzystania pojawiających się szans rozwojowych.

Podstawową treścią Strategii jako programu rozwoju było uszczegółowienie celów strategicznych na poziomie operacyjnym (określenie celów operacyjnych i programów działania przypisanych do każdego z celów strategicznych, zdefiniowanie kluczowych projektów zintegrowanych). Szczegółowe plany działań, które umożliwią skuteczne osiągnięcie celów strategicznych zawierają rekomendacje podjęcia interwencji w konkretnych obszarach i kierunkach, w oparciu o możliwości wykorzystania synergii zasobów.

W ostatnim etapie strategii określono system wdrażania dokumentu, w tym metod monitoringu skuteczności osiągania celów wypracowanych na etapie planowania. Kluczowe było zdefiniowanie struktur wdrażania strategii oraz mechanizmów ewaluacji. System monitoringu i ewaluacji uwzględnił specyfikę działania miasta. Na potrzeby projektowanych procedur wykorzystano najlepsze praktyki w zakresie ewaluacji strategicznej.

05.2. Założenia Strategii rozwoju

Misja samorządu lokalnego to element, który w swojej istocie stanowi zasadę działania określającą główne wartości w odniesieniu do wyznaczonych celów strategicznych i kierunków działań, jakie zostały przyjęte do realizacji. Misja wyznacza najważniejsze zamierzenia Powiatu, które koncentrują się w przede wszystkim na zapewnieniu równowagi pomiędzy potrzebami i aspiracjami mieszkańców, oczekiwaniami lokalnej gospodarki i turystów oraz utrzymaniem wysokiej jakości warunków naturalnych i środowiskowych.

Wizja rozwoju - Powiat Żywiecki

Założenia planistyczne, część postulatywną Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ otwiera sformułowanie wizji odwołującej się do roku 2030, jak również wykraczającej poza tą datę ze względu na swój długookresowy charakter.

Rozdział opisujący wizję to odpowiedź na pytanie jak powiat żywiecki powinien wyglądać w przyszłości. Jaki powinien być, czym się odznaczać/wyróżniać, co powinno być jego kluczowym elementem? Innymi słowy wizja to stan, do którego zmierzamy.

Wizja została zredagowana na bazie wniosków, które zostały wypracowane w trakcie konsultacyjnych spotkań warsztatowych, następnie uzupełnionych jedynie najważniejsze elementy wynikające z przeprowadzonych prac diagnostycznych oraz badawczych.

Wizja rozwoju ramach Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+

Systematycznie poprawiamy jakość infrastruktury publicznej ze szczególnym uwzględnieniem powiatowych ciągów pieszo-jezdnych oraz sieci ścieżek i dróg rowerowych.

Poprawiona została dostępność komunikacyjna powiatu żywieckiego, co wzmocniło jego atrakcyjność osiedleńczą, inwestycyjną i turystyczną.

Dysponujemy wyróżniającą się branżą turystyczną, bazą noclegową, produktami turystycznymi i usługami turystycznymi dzięki skutecznemu wykorzystaniu naturalnych walorów Żywiecczyzny: gór i Beskidu Żywieckiego oraz dostępu do Jeziora Żywieckiego.

Jezioro Żywieckie jest rozpoznawalną wizytówką powiatu żywieckiego i jego markowym produktem!

Wzmocniliśmy funkcję turystyczną, przyciągamy większą liczbę gości i turystów ograniczając sezonowość ruchu turystycznego.

Skutecznie promujemy nasz mikroregion poprzez marketing terytorialny, współpracę transgraniczną oraz skuteczne korzystanie z potencjału partnerów.

Ograniczyliśmy skalę problemów społecznych m.in. w oparciu o silny sektor usług publicznych.

Dywersyfikujemy gospodarkę lokalną dzięki czemu ograniczamy problemy z bezrobociem, wzmacniamy rynek pracy i stymulujemy innowacyjne branże gospodarki.

Powiat żywiecki jest silny kulturą lokalną, swoim folklorem, tożsamością żywiecką, kulturą materialną, duchową i ludową oraz urozmaiconymi wydarzeniami kulturalnymi.

Żywiecczyzna atrakcyjnym miejscem zamieszkania wpisującym się swoimi specjalizacjami w kontekst sąsiednich powiatów. Jesteśmy dzięki temu komplementarnym partnerem.

Poprawiamy stan środowiska naturalnego czyniąc z niego atut turystyczny, ale również element przyciągający nowych mieszkańców podnoszący jakość życia na Żywiecczyźnie.

Misja rozwoju Powiatu Żywieckiego

Misja to cel nadrzędny podejmowanych działań, wynika ona z trafnego rozpoznania oraz określenia problemów i potencjałów powiatu żywieckiego co zostało zrealizowane w formule partycypacyjno-eksperckiej.

Traktując misję jako swoistą zasadę działania, można ją zdefiniować w następujący sposób:

Misja rozwoju w ramach Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+

Integrujemy Żywiecczyznę jako obszar dynamicznego rozwoju społecznego, gospodarczego oraz infrastrukturalnego i środowiskowego. Naszą misją jest wykorzystanie posiadanych zasobów przy zachowaniu ich bioróżnorodność oraz zrównoważonego rozwoju.

Jeziro Żywieckiego oraz góry są kołem zamachowym naszego rozwoju, a mieszkańcy największą wartością, potencjałem i gwarantem rozwoju!

Osiągnięcie misji opiera się na czterech fundamentach¹:

	I.	Jakości dróg powiatowych
	II.	Stanie środowiska naturalnego
	III.	Standardzie usług publicznych
	IV.	Rozwinięciu sektora turystyki

¹ Wymienione czynniki stanowią główne obszary interwencji natomiast nie należy ich traktować jako katalogu o charakterze zamkniętym. Zgodnie z najlepszymi praktykami planowania strategicznego zakresy w sposób szczegółowy znajdują się w części strategicznej oraz operacyjnej opracowania.

I. Jakość dróg powiatowych

Jakość dróg powiatowych to w powszechnym odczuciu społecznym podstawowe wyzwanie inwestycyjne, które wpłynie na poprawę wizerunku i odczuwaną jakość życia na terenie powiatu żywieckiego w perspektywie roku 2030.

II. Stan środowiska naturalnego

Stan środowiska naturalnego, w szczególności jakość powietrza to wyzwanie horyzontalne, którego ranga systematycznie wzrasta biorąc pod uwagę potencjał turystyczny Żywiecczyny. Dobry stan ekosystemu oraz zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy pozwolą na pożądane wzmocnienie funkcji turystycznych powiatu żywieckiego.

III. Standard usług publicznych

Standard usług publicznych ich jakość, dostępność oraz dalsza systematyczna profesjonalizacja w zakresie przypisanym samorządowi powiatowemu stanowi horyzontalne wyzwanie, z którym należy się zmierzyć w najbliższych latach. Ważnym parametrem wpływającym na ten element są trwające przeobrażenia demograficzne, w tym w szczególności starzenie się społeczności zamieszkującej Ziemię Żywiecką.

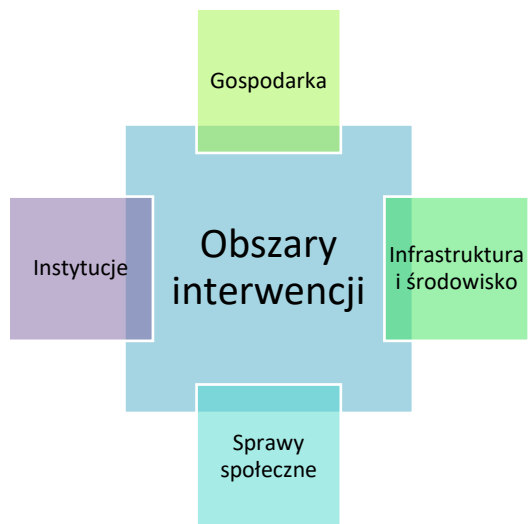

IV. Rozwinięcie sektora turystyki

Rozwinięcie sektora turystyki, wykorzystanie identyfikowanych potencjałów może się stać kołem zamachowym dla lokalnej gospodarki, co w perspektywie najbliższej dekady powinno przyjąć nadrzędną zasadę działania i ważny komponent misji powiatu żywieckiego jako podmiotu integrującego rozwój w tym obszarze. Turystyka to szansa na zdynamizowanie rozwoju powiatu żywieckiego.

Obszary interwencji i cele rozwojowe

Koncepcja rozwoju Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ opiera się na czterech filarach, które pozwalają w pierwszej kolejności na sformułowanie celów rozwojowych, a w dalszej kolejności priorytetów i

celów operacyjnych wraz z przypisanymi zakresami. Warto podkreślić, że poziom strategiczny stanowi w istocie fundament, na którego gruncie możliwe będzie urzeczywistnienie misji i osiągnięcie pożądanej wizji.

Cele rozwojowe przypisane obszarom interwencji są z jednej strony wypadkową zidentyfikowanych problemów rozwojowych powiatu żywieckiego, a z drugiej natomiast stanowią zbiór elementów/zasobów/potencjałów, które mogą się obiektywnie przyczynić do dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego Żywiecczyny.

OBSZAR INTERWENCJI	GOSPODARKA
-----------------------	------------

Cel rozwojowy 1.	Zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarczego w powiecie żywieckim
------------------	---

Dostrzeganym w pierwszej kolejności problemem na terenie powiatu żywieckiego jest jakość i atrakcyjność lokalnego rynku pracy z punktu widzenia wysokości zarobków oraz struktury miejsc pracy, które wpływają na zjawisko migracji za pracą. Przywołana sytuacja mocno wpływa m.in. na ruch samochodowy, który w połączeniu ze zjawiskiem wykluczenia komunikacyjnego silnie oddziałuje na lokalny układ komunikacyjny. Rozwój gospodarczy jest również powiązany z odpowiednim wykreowaniem infrastruktury komunikacyjnej, ale również hotelowej warunkującej rozwój turystyki czy też innowacyjnych branż gospodarki. Jako problem należy również wskazać stan zagospodarowania brzegów Jeziora Żywieckiego.

Zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarczego w powiecie żywieckim powinno odbywać się w trosce o zrównoważony rozwój, szczególnie poprzez przyciąganie wysoko wyspecjalizowanych firm na teren powiatu. Po drugie atrakcyjność turystyczna (ograniczanie sezonowości ruchu turystycznego) i położenie są wiodącymi walorami Żywiecczyny. To między innymi właśnie te atuty powiatu powodują, że większość jego mieszkańców mocno się z nim utożsamia i nie wyobraża sobie zamieszkania w innym miejscu (co potwierdzają wyniki badań). Tym samym więź mieszkańców z regionem jest wyjątkowa i nie do przecenienia.

Warto pokreślić, że dobra lokalizacja Żywiecczyny w otoczeniu gór i jezior to szansa dla nowych przedsiębiorstw, szczególnie w kontekście faktu, wskazującego na to, że atrakcyjność inwestycyjna w co raz większym stopniu odnosi się do miękkich komponentów budujących przewagi konkurencyjne.

OBSZAR INTERWENCJI	INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO
Cel rozwojowy 2.	Podnoszenie standardów środowiskowych i jakości infrastruktury publicznej
<p>Wykluczenie komunikacyjne i stan infrastruktury drogowej to przywoływane już wcześniej pierwszorzędne wyzwania i problemy. W tym miejscu należy jednak równolegle podkreślić kwestie jakości powietrza i zjawiska smogu, które to wątki niestety budują niekorzystny wizerunek Żywiecczyny. Ma to przełożenie na jakość życia mieszkańców, ale również na atrakcyjność osiedleńczą czy inwestycyjną. Co więcej środowisko naturalne i jego zasoby kreują możliwości ale również potencjalne bariery dla rozwijania funkcji turystycznych na terenie całego powiatu żywieckiego. Odnosząc się do przestrzeni publicznych należy podkreślić niewystarczającą infrastrukturę okołoturystyczną, chaos przestrzenny i niską estetykę (szczególnie jeżeli chodzi o reklamy, banery etc.).</p> <p>Podnoszenie standardów środowiskowych to warunek rozwoju turystyki jako jednego z filarów gospodarczych. Nienaruszone zasoby, dziewicze tereny turystyczne i miejsca rekreacji (w odróżnieniu od chociażby Beskidu Śląskiego), to walory, które należy przekuć w atuty i uporać się z zanieczyszczeniem powietrza czy też zanieczyszczeniem światłem (chodzi m.in. o zachowanie stref tzw. „ciemnego nieba” atrakcyjnego dla amatorów obserwacji astronomicznych).</p>	

OBSZAR INTERWENCJI	SPRAWY SPOŁECZNE
Cel rozwojowy 3.	Zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarczego w powiecie żywieckim

Wśród spraw społecznych kluczowe wyzwanie to integracja obszaru powiatu żywieckiego w kontekście dostępności transportowej oraz roli transportu publicznego. Co więcej znaczenie ograniczenia wykluczenia komunikacyjnego ma wymiar międzywojewódzki ze względu na powiązania funkcjonalne chociażby z gminami powiatu suskiego i całym województwem małopolskim. Ranga transportu publicznego ma przełożenie na korzystanie z innych usług publicznych takich jak przede wszystkim edukacja w kontekście młodzieży oraz służby zdrowia w szczególności o specjalistycznym charakterze.

Podnoszenie jakości życia powinno się odbywać poprzez systematyczne działania na rzecz poprawy jakości usług publicznych, ale również poprzez organizację wydarzeń/eventów mających na celu promowanie powiatu żywieckiego w środowiskach kulturalno-sportowo-turystycznych. Takie działania pozwolą na stworzenia swoistej koalicji międzysektorowej na rzecz wysokiej jakości życia w powiecie żywieckim. Kluczowe znaczenie będzie miało również pozyskiwanie dotacji, środków zewnętrznych bez których osiągnięcie części celów nie będzie możliwe.

W kontekście sytuacji międzynarodowej w wymiarze politycznym, ale też zdrowotnym należy z całą mocą podkreślić konieczność wzmocnienia systemu związanego z ochroną zdrowia oraz integracją cudzoziemców.

OBSZAR INTERWENCJI	INSTYTUCJE
Cel rozwojowy 4.	Zbudowanie trwałych podstaw rozwojowych powiatu i integrowanie jego rozwoju

Z punktu widzenia budowania trwałych mechanizmów rozwojowych jako wyzwanie należy traktować współpracę międzygminną (koordynację), instytucjonalną i międzysektorową na rzecz wzmocnienia powiatu żywieckiego. Na chwilę obecną jej poziom należy ocenić jako niewystarczający. Znaczenie ma budowanie wspólnoty interesu i minimalizowanie partykularyzmów w imię dobrostanu Żywiecczyny jako podstawowego punktu odniesienia.

Należy podkreślić, że powiat żywiecki może i powinien być liderem scalającym gminy w osiągnięciu celów strategicznych również na poziomie liderowania projektom i przedsięwzięciom związanym z pozyskiwaniem środków finansowych. Dla osiągnięcia trwałego wzmocnienia instytucjonalnego należy również angażować i włączać młodych ludzi w działania sprzyjające rozwojowi.

Potencjałem wymagającym wykorzystania jest również wymiana doświadczeń i wiedzy poprzez integrowanie współpracy w pierwszej kolejności poprzez samorządowców oraz instytucje publiczne.

Priorytety rozwojowe

Poniżej wylistowane priorytety rozwojowe to kolejny szczebel w ramach planowania strategicznego. Odnosi się on już bezpośrednio do wyzwań i perspektywy najbliższych lat. Charakterystyka każdego z priorytetów odwołuje się do zadań i kierunków, które powinny być przewidziane do realizacji. Ich uszczegółowienie tworzy już plan operacyjny znajdujący się w dalszej części dokumentu.

Nazwa priorytetu	Charakterystyka
Priorytet 1. Turystyka	Wzmocnienie funkcji turystycznej to ważny postulat rozwojowy. Warto zwrócić uwagę na koncepcję zagospodarowania Jeziora Żywieckiego, które byłoby szansą rozwojową dla Żywiecczyny. Warto rozpatrzyć również możliwość współpracy na zasadzie partnerstwa publiczno – prywatnego (PPP), tak by przyciągnąć nowych inwestorów. Ponadto należy podejmować działania przez powiat również w formie partnerstw z uwzględnieniem liderowania projektom przez samorząd powiatowy. Ważnym postulatem jest również odnowienie i poprawa szlaków przeznaczonych dla górskiej turystyki.

<p>Priorytet 2. Rozwój gospodarczy i rynek pracy</p>	<p>Powiat żywiecki powinien przyciągać nowych przedsiębiorców, tak ażeby zakładali oni właśnie na tym terenie swoje firmy. Tym samym obsługa inwestora, rozwijanie Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej i promocja gospodarcza ma bardzo ważne znaczenie. Ponadto tworząc sprzyjające warunki dla inwestorów należy się skoncentrować na pozyskiwaniu atrakcyjnych pracodawców z wysoko specjalizowanych sektorów (m.in. sektor B+R). Wykreowanie powiatu żywieckiego jako obszaru o inteligentnych specjalizacjach gospodarczych ma długofalowo kluczowe znaczenie ekonomiczne dla ludności.</p>
<p>Priorytet 3. Infrastruktura drogowa</p>	<p>Jakość infrastruktury publicznej w tym drogowej to temat wielokrotnie już podkreślany w opracowaniu i jego znaczenie nie podlega dyskusji. W ramach priorytetu 3. należy natomiast wskazać na rangę projektów związanych z budową szlaków pieszo-rowerowych łączących wszystkie gminy powiatu, wraz z infrastrukturą do odpoczynku, bazą noclegową i atrakcjami turystycznymi. Innymi słowy infrastruktura dla rowerzystów spełniałaby dwie funkcje. Pierwszą z nich jest wątek komunikacyjny, a drugą wykorzystanie turystyczne.</p>
<p>Priorytet 4. Środowisko naturalne</p>	<p>Ochrona zasobów gleby, wody i powietrza to kluczowy aspekt ochrony bioróżnorodności powiatu żywieckiego. Ograniczenie antropopresji i adaptacja do zmian klimatycznych to hasłowo istota priorytetu. Wykorzystanie walorów usytuowania powiatu, jego lokalizacji, czyli w istocie wszelkich przymiotów/walorów turystycznych będzie możliwe poprzez uwzględnienie m.in. dbałości o jakość powietrza. Można postawić tezę, że środowisko naturalne, jego jakość i obiektywnie mierzalne standardy warunkują w pewnym sensie rozwój gospodarki na terenie powiatu żywieckiego. Istotne znaczenie ma również świadczenie pomocy mieszkańcom w przechodzeniu na ogrzewanie ekologiczne jeżeli chodzi o indywidualne źródła ciepła. Biorąc pod uwagę ponadlokalną naturę powiatu można upatrywać w powiecie żywieckim działań integrujących, animujących i promujących korzystne rozwiązania.</p>

<p>Priorytet 5. Transport publiczny</p>	<p>Rozwój komunikacji publicznej przekłada się na zwiększenie atrakcyjności turystycznej (inwestycje w infrastrukturę, dobra kultury i tradycji, promocja regionu), wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej (zwiększenie miejsc pracy) oraz zwiększenie codziennej jakości życia mieszkańców. Ważna jest również współpraca z sąsiednimi regionami (skomunikowanie z województwem małopolskim) i jej transgraniczny wymiar (przejścia graniczne w Zwardoniu (droga S1) i Korbielowie (DW 945) stanowiące łączniki ze Słowacją). Warto zwrócić uwagę, że wypełnienie powiązań funkcjonalnych efektywnym systemem usług w tym zakresie to ważne oczekiwanie społeczne, bardzo często artykułowane podczas prac diagnostycznych i badawczych.</p>
<p>Priorytet 6. Edukacja</p>	<p>Fundamentalne znaczenie dla zrównoważonego i odpowiedzialnego społecznie rozwoju powiatu żywieckiego ma podniesienie jakości edukacji w szkołach ponadpodstawowych zarządzanych przez samorząd powiatowy. Z punktu widzenia usług edukacyjnych należy skoncentrować się na poprawie ich jakości ale również doposażeniu i rozwoju infrastruktury edukacyjnej czy też sportowej. Biorąc pod uwagę kontekst społeczny identyfikowany w powiecie warto podjąć działania na rzecz wzmocnienia działań regionalistycznych wzmacniających tożsamość lokalną i chroniących pamięć o dziedzictwie Żywiecczyzny również w wymiarze ogólnopolskim.</p>
<p>Priorytet 7. Usługi społeczne i zdrowotne</p>	<p>Po pierwsze powiat żywiecki powinien podjąć niezbędne działania związane z utrzymaniem i poprawą standardów funkcjonowania Szpitala Żywiec, który jako jedyny w obrębie analizowanego obszaru wsparcia świadczy usługi lecznicze. Wiąże się z tym konieczność zwiększenia dostępności usług opieki zdrowotnej, która w opiniach respondentów (mieszkańców Żywiecczyzny) jest niedostateczna (akceleratorem tych opinii jest z pewnością kontekst pandemiczny, związany również z długookresowymi skutkami wpływającymi na zdrowie publiczne).</p>
<p>Priorytet 8. Dziedzictwo Żywiecczyzny</p>	<p>Promowanie Żywiecczyzny jako atrakcyjnego miejsca do życia i wypoczynku musi być powiązane z wykorzystaniem potencjału dziedzictwa kulturowego. Dbałość o dobra kulturowe (zabytki, tradycja) i genius loci obszaru ma bardzo ważne znaczenie szczególnie w kontekście definiowania samorządu powiatowego jako swoistego koordynatora działań myślącego o Żywiecczyźnie obszarowo również jako o stosunkowo spójnym i jednorodnym kulturowo terenem.</p>

Priorytet 9. Zarządzanie

Strategiczne myślenie i kooperacja to najważniejsze elementy związane z zarządzaniem. Są one w naturalny sposób powiązane z optyką wzmocnienia instytucji publicznych i tworzeniem trwałych podstaw rozwojowych. Ważnym aspektem jest również profesjonalizacja funkcjonowania powiatowej administracji samorządowej, która jest ważnym realizatorem szerokiego katalogu usług publicznych.

05.3. Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi

Przedmiotowe opracowanie jest zgodne m.in. z następującymi kluczowymi dokumentami:

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Cele rozwojowe wskazane w niniejszej strategii są tożsame z celami szczegółowymi zawartymi w SOR. Cel szczegółowy I koresponduje z Celem rozwojowym 1. Zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarczego w powiecie żywieckim, oba skupiają się m.in. na zwiększeniu konkurencyjności gospodarki. Cel rozwojowy 3. Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do najwyższej jakości usług publicznych jest spójny z Celem szczegółowym II, którego to zakres skupiony jest na wykorzystaniu zasobów społecznych i terytorialnych oraz dostosowaniu świadczonych usług do uwarunkowań i zmian w strukturze demograficznej. Ostatni z celów (cel rozwojowy 4) jest spójny z Celem szczegółowym III, a zakres planowanych przedsięwzięć w ramach każdego z nich odnosi się do zwiększenia efektywności i funkcjonowania instytucji poprzez m.in. wykorzystanie nowoczesnych technologii.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)		Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+	
Cel szczegółowy I	Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną	Cel rozwojowy 1	Zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarczego w powiecie żywieckim
Cel szczegółowy II	Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	Cel rozwojowy 3	Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do najwyższej jakości usług publicznych
Cel szczegółowy III	Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu	Cel rozwojowy 4	Zbudowanie trwałych podstaw rozwojowych powiatu i integrowanie jego rozwoju

Program Dostępność Plus 2018- 2025

Wskazany program będący kompleksowym programem skupia się na zaspokojeniu potrzeb oraz podnoszeniu jakości życia osób ze szczególnymi potrzebami. Program ten wskazuje na działania, mające na celu poprawę poprawa dostępności przestrzeni publicznej, w tym architektury, transportu, produktów i szeroko rozumianych usług. Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ jest spójna ze wskazanym dokumentem, ponieważ wskazuje przedsięwzięcia mające na celu likwidację barier (m.in. w przestrzeni publicznej, instytucjach czy środkach komunikacji), umożliwienie osobom ze szczególnymi potrzebami pełnego uczestnictwa w życiu społecznym oraz wdrażanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych, mających na celu zapewnienie również dostępności cyfrowej. Wskazane w niniejszej strategii cele stanowią odpowiedź na wyzwania w obszarze dostępności wskazanych.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju jest dokumentem, który określa główne trendy i wyzwania oraz scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, uwalniając zasady zrównoważonego rozwoju. Głównym celem, wskazanym we wspomnianym dokumencie jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Rozwój kraju powinien odbywać się w trzech obszarach strategicznych (konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski, efektywności i sprawności państwa), dla których zostały określone strategiczne cele rozwojowe. Poniżej wskazano powiązanie z celami rozwojowymi wskazanymi w niniejszej strategii.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności		Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+	
Cel 3	Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki	Cel rozwojowy 3	Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do najwyższej jakości usług publicznych
Cel 4	Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki	Cel rozwojowy 1	Zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarczego w powiecie żywieckim
Cel 5	Stworzenie Polski Cyfrowej	Cel rozwojowy 4	Zbudowanie trwałych podstaw rozwojowych powiatu i integrowanie jego rozwoju
Cel 6	Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”	Cel rozwojowy 1	Zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarczego w powiecie żywieckim
Cel 7	Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska	Cel rozwojowy 2	Podnoszenie standardów środowiskowych i jakości infrastruktury publicznej
Cel 9	Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego	Cel rozwojowy 3	Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do najwyższej jakości usług publicznych
Cel 10	Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej	Cel rozwojowy 4	Zbudowanie trwałych podstaw rozwojowych powiatu i integrowanie jego rozwoju

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności		Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+	
Cel 3	Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki	Cel rozwojowy 3	Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do najwyższej jakości usług publicznych

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Strategia „Śląskie 2030” wskazuje następującą wizję rozwoju województwa śląskiego: Województwo śląskie będzie nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji, zapewniającym możliwości rozwoju swoim mieszkańcom i oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku. Wizja ta realizowana będzie poprzez cztery cele strategiczne. Cel strategiczny A jest tożsamy z Celem rozwojowym 1 niniejszej strategii i skupia się na rozwoju gospodarki, przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru oraz wzmacnianiu konkurencyjności. Cel rozwojowy 3 wpisuje się w założenia celu strategicznego B, związanego z poprawą w zakresie usług społecznych m.in. zdrowotnych czy edukacyjnych. Cel strategiczny C jest spójny z celem rozwojowym 2, w ich ramach wskazano przedsięwzięcia mające na celu poprawę jakości środowiska oraz jego ochronę, co jest szczególnie uzasadnione z uwagi na wysoki stopień pokrycia powiatu żywieckiego formami ochrony przyrody. Ostatni – cel rozwojowy 4 koresponduje z celem strategicznym D, a wskazane w ich ramach działania dotyczą przede wszystkim rozwoju e-usług, cyfryzacji oraz nowoczesnej administracji publicznej.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności		Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+	
Cel strategiczny A	Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarcze	Cel rozwojowy 1	Zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarczego w powiecie żywieckim
Cel strategiczny B	Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca	Cel rozwojowy 3	Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do najwyższej jakości usług publicznych
Cel strategiczny C	Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni	Cel rozwojowy 2	Podnoszenie standardów środowiskowych i jakości infrastruktury publicznej
Cel strategiczny D	Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym	Cel rozwojowy 4	Zbudowanie trwałych podstaw rozwojowych powiatu i integrowanie jego rozwoju

Ponadto niniejszy dokument jest spójny ze strategiami dla poszczególnych gmin, wskazanych w tabeli poniżej.

Dokumenty na szczeblu lokalnym

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów do roku 2030

Strategia Rozwoju Gminy Gilowice na lata 2015 -2022
Strategia Rozwoju Gminy Jeleśnia na lata 2020-2030 (w opracowaniu)
Strategia Rozwoju Gminy Lipowa do 2030 roku (w opracowaniu)
Strategia Rozwoju Gminy Łękawica na lata 2014-2025
Strategia rozwoju Gminy Łodygowice do 2030 roku (w opracowaniu)
Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016 - 2025
Program Rozwoju Gminy Radziechowy-Wieprz na lata 2016-2027
Strategia Rozwoju Gminy Rajcza 2014-2020
Strategia rozwoju gminy Ślemień na lata 2014- 2022
Strategia Rozwoju Gminy Świnna na lata 2015-2022
Strategia Rozwoju Gminy Węgierska Górka na lata 2018-2025

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Plan gospodarowania wodami to główny dokument planistyczny dotyczący gospodarowania wodami, jest podstawą do podejmowania decyzji, które mają wpływ na kształtowanie stanu zasobów wodnych na obszarze dorzecza. Dodatkowo służy koordynowaniu działań, których celem jest poprawa stanu zasobów wodnych, poprawa możliwości korzystania z wód czy zmniejszenie ilości substancji wprowadzonych do wód i do ziemi, które mogą negatywnie oddziaływać na wody. Źródła Wisły znajdują się na Baraniej Górze w Beskidzie Śląskim, na wysokości 1 107 m n.p.m. Wisła swoje ujście ma w Zatoce Gdańskiej do Morza Bałtyckiego, w przekopie między Świbnem a Mikoszewem.

Tabela 1. Wykaz JCWP, które obejmuje swoim zasięgiem powiat żywiecki.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Czy zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych?
RW2000021329553	Kaskada Soły (Soła od zb. Tresna do zb. Czaniec)	zagrożona
RW2000122132389	Leśnianka	niezagrożona
RW20001221324929	Trzebinka	niezagrożona
RW20001221327899	Łękawka	niezagrożona
RW2000142132499	Koszarawa od Krzyżówki bez Krzyżówki do ujścia	zagrożona
RW200014213259	Soła od Wody Ujsolskiej do Zbiornika Tresna	zagrożona
RW200062132749	Żylica	niezagrożona
RW20001221329349	Ponikwa	niezagrożona
RW20001221324749	Pewlica	niezagrożona
RW2000122132349	Żabniczanka	niezagrożona
RW2000122132369	Juszczynka	niezagrożona
RW2000122132439	Koszarawa do Krzyżówki bez Krzyżówki	niezagrożona
RW2000122132449	Krzyżówka	niezagrożona
RW2000122132469	Sopotnia	niezagrożona

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Czy zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych?
RW200012213469	Stryszawka	niezagrożona
RW2000122134849	Wieprzówka do Targaniczanki	niezagrożona
RW200012213219	Soła do Wody Ujsolskiej	niezagrożona
RW200012213229	Woda Ujsolska	zagrożona
RW2000122132312	Nickulina	niezagrożona
RW20001221323169	Salamonka	niezagrożona
RW20001221323299	Bystra	niezagrożona
RW600012114139	Olza górna od źródeł do granicy	zagrożona
RW20001221323569	Cięcinka	niezagrożona

źródło: GIOŚ

Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju

Program Wodno-Środowiskowy Kraju jest jednym z podstawowych dokumentów planistycznych dotyczących ochrony, gospodarowania i zarządzania zasobami wodnymi w Polsce. Opracowywany jest w celu programowania i koordynowania działań, które zmierzają do realizacji celów środowiskowych, tj.:

- nie pogarszanie stanu części wód;
- osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych;
- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych;
- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Głównym celem KPOŚK jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków na terenie poszczególnych aglomeracji. W *Programie* opracowane zostały szczegółowe potrzeby oraz działania dla aglomeracji o RLM > 2 000 w zakresie rozbudowy systemów kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków.

Zgodnie z postanowieniami Dyrektywy Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG) (Dz. U. UE L z dnia 30 maja 1991 r.) warunkami koniecznymi do spełnienia przez aglomerację są następujące wymagania:

- I. Wydajność oczyszczalni ścieków w aglomeracjach odpowiada przynajmniej ładunkowi generowanemu na ich obszarze (art. 10 dyrektywy 91/271/EWG).
- II. Standardy oczyszczania ścieków w oczyszczalniach uzależnione są od wielkości aglomeracji. Jakość ścieków oczyszczonych odprowadzanych z każdej oczyszczalni jest zgodna z wymaganiami ustawy Prawo wodne i Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej

i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych. W każdej oczyszczalni zlokalizowanej na terenie aglomeracji powyżej 10 000 RLM wymagane jest podwyższone usuwanie biogenów (art. 4 lub/i 5 dyrektywy 91/271/EWG).

III. Wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych gwarantujące przynajmniej 98 % poziom obsługi, przy czym pozostałe 2% niezbranego ładunku kanalizacyjnego nie może być większe niż 2 000 RLM. Ładunek niezbrany siecią musi być oczyszczany w innych systemach oczyszczania ścieków (pojedyncze systemy lub inne właściwe systemy), zapewniających ten sam poziom ochrony środowiska jak dla całej aglomeracji (art. 3 dyrektywy 91/271/EWG).

Zgodnie z wymogami prawa oraz interpretacją KE należy tak planować granice aglomeracji, aby w jak największym stopniu cały produkowany przez aglomerację ładunek ścieków był zbierany siecią kanalizacyjną i odprowadzany na oczyszczalnię ścieków albo do końcowego punktu zrzutu ścieków komunalnych. Dlatego w aglomeracjach ujętych w KPOŚK powinien zostać osiągnięty blisko 100% poziom obsługi zbiorczymi systemami kanalizacyjnymi (% RLM korzystających z systemu kanalizacyjnego). Pozostali mieszkańcy aglomeracji, nieobsługiwani przez zbiorcze systemy kanalizacyjne, powinni korzystać z innych systemów oczyszczania ścieków.

Cały ładunek zanieczyszczeń powstających w aglomeracji powinien być doprowadzany do oczyszczalni obsługującej aglomerację albo końcowego punktu zrzutu tych ścieków, a w uzasadnionych przypadkach usuwany w innych systemach oczyszczania ścieków (pojedyncze systemy lub inne właściwe systemy), zapewniających ten sam poziom ochrony środowiska. Każdy przypadek stosowania systemów indywidualnych do odprowadzania bądź odprowadzania i oczyszczania ścieków z terenu aglomeracji wymagać będzie szczegółowych wyjaśnień. W każdym przypadku jednak oczyszczalnie obsługujące aglomerację powinny być przystosowane do odbioru 100% ładunku zanieczyszczeń powstających w aglomeracji.

Jednocześnie zgodnie z wymogami KE zastosowano hierarchię zgodności z artykułami 3, 4, 5 i 10 dyrektywy 91/271/EWG. Oznacza to, że jeżeli aglomeracja nie spełnia wymogu w zakresie ww. warunku wynikającego z art. 3 dyrektywy 91/271/EWG, to uznaje się, że równocześnie nie spełnia pozostałych warunków dyrektywy.

Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

Nadrzędnym celem PZRP jest „ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej”.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Przywołany plan to pierwszy dokument planistyczny w Polsce o zasięgu ogólnokrajowym i związanym ze zjawiskiem suszy. Służy on przede wszystkim planowaniu działań, które mają na celu przeciwdziałanie, zapobieganie skutkom suszy.

Do celów szczegółowych PPSS należą:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Według klas zagrożenia suszą, powiat żywiecki jest umiarkowanie zagrożony suszą hydrogeologiczną oraz bardzo zagrożony suszą hydrologiczną.

Należy podkreślić, że Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ to dokument w pełni realizujący i wpisujący się w obowiązujące przepisy prawa. Dokument gwarantuje realizację spójnej polityki z poziomu lokalnego w ramach zarządzania rozwojem. Prezentowane opracowanie zostało sporządzone zgodnie z wszystkimi przytoczonymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi oraz aktami prawnymi, co zapewnia na etapie realizacji osiągnięcie efektu synergicznego.

W planie przedstawiony jest katalog działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych wyodrębnionych w planie. Wśród tych działań wskazuje się m.in.:

- retencję wód opadowych na terenach zurbanizowanych,
- budowę ujęć wody pitnej wód podziemnych i powierzchniowych,
- budowę oraz przebudowę urządzeń melioracji wodnych dla zwiększania retencji glebowej,
- zwiększenie retencji naturalnej i sztucznej na gruntach leśnych.

Należy podkreślić, że Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ jest dokumentem, który jest spójny i w pełni realizuje zapisy nadrzędnego dokumentu planistycznego województwa śląskiego. Prezentowany dokument został opracowany zgodnie z wszystkimi przytoczonymi dokumentami strategicznymi, co zapewnia na etapie realizacji osiągnięcie efektu synergicznego.

05.4. Zasady tworzenia Strategii

Zaktywizowanie i zaangażowanie mieszkańców w proces tworzenia dokumentu o charakterze strategicznym jest kluczowym zadaniem dla władz lokalnych. Zgodnie z zaleceniami tworzenia lokalnych strategii, również

Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ powstawała w oparciu o szereg zasad:

01. Zasada zrównoważonego rozwoju

Mającą umocowanie w art. 5 Konstytucji RP, zasada zrównoważonego rozwoju jest w tym przypadku rozumiana jako „taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń”. Twórcy strategii pamiętali więc, aby przy planowaniu celów gospodarczy i społeczny rozwój był kompatybilny z środowiskiem.

02. Zasada zgodności

Zasada zgodności z dokumentami strategicznymi lokalnymi i wyższego rzędu, planistycznymi i programowymi szczebla wspólnotowego, krajowego i regionalnego. W myśl tej zasady, wszystkie planowane działania muszą uwzględniać cele i wytyczne takich dokumentów jak strategia województwa (województwo śląskie) oraz kraju (Polska). Równocześnie żadne z wytyczonych zadań nie może stać w sprzeczności z zapisami dokumentów uchwalonych przez sąsiadujące powiaty. Dzięki stosowaniu się do tej zasady możliwe jest koordynowanie wspólnych działań z powiatami ościennymi czy województwa, co przyniesie zwiększone korzyści dla każdej ze stron.

03. Zasada Konsultacji

Obligatoryjna i bezsprzecznie niezwykle istotna dla uchwalenia strategicznego dokumentu przynoszącego korzyści dla całej społeczności lokalnej jest zasada konsultacji społecznych. Na etapie tworzenia Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego, projekt dokumentu konsultowany był m.in. z:

- sąsiednimi gminami;
- mieszkańcami – wszystkie spotkania miały charakter otwarty, a także mieszkańcy mieli możliwość zgłaszania swoich uwag. Przeprowadzono również badania ankietowe wśród mieszkańców, których wyniki znajdują się w Strategii;

Każdorazowo informacja o prowadzonych konsultacjach (w formie spotkań, ankiety czy możliwości zgłaszania uwag) była upubliczniona na stronie internetowej wraz z informacją dotyczącą terminu i sposobu przekazywania uwag. Prowadzone konsultacje opierały się na Siedmiu Zasadach Konsultacji: zasada dobrej wiary, zasada powszechności, zasada przejrzystości, zasada responsywności, zasada przewidywalności, zasada koordynacji, zasada poszanowanie interesu ogólnego. Mimo iż prawnie władze lokalne nie są

zobowiązane do tego, aby wynik procesu konsultacji był wiążący przy podejmowaniu decyzji, to z pewnością wszystkie spotkania oraz uwagi zgłoszone na tym etapie prac nad Strategią Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ okazały się niezwykle cenne przy formułowaniu celów i zadań na przyszłość.

06. Analiza i ocena istniejącego stanu na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji

06.1. Podmiot, przedmiot i zakres strategii

Strategia rozwoju każdego podmiotu, dla właściwego funkcjonowania, a także stworzenia możliwości jej wykorzystania, winna mieć określony podmiot, czyli głównego wykonawcę strategii, a także adresatów działań podjętych w ramach strategii; przedmiot, czyli założenia strategii oraz działania, które w jej ramach zostały zaplanowane; zakres czasowy, czyli okres jej obowiązywania i realizacji; horyzont, czyli czas, w którym widoczne będą skutki proponowanych w strategii działań.

01. Podmiot strategii

- władze samorządowe Powiatu Żywieckiego, które będą odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań sformułowanych w strategii;
- mieszkańcy i mieszkanki powiatu żywieckiego, uczestniczący w wykonywaniu zadań przewidzianych strategią, a także będący odbiorcami oferowanych w ramach tych zadań usług i wydarzeń;
- różnego rodzaju firmy, organizacje oraz inne podmioty, które wraz z władzami Powiatu Żywieckiego podejmą się realizacji strategii, a także będą wykonywać zadania strategią przewidziane.

02. Przedmiot strategii

- wartości, z których składa się Powiat Żywiecki, a więc wartości materialne (infrastruktura, nieruchomości, organizacje społeczne, podmioty gospodarcze, instytucje publiczne, kapitał ludzki) oraz wartości niematerialne (kapitał społeczny, kapitał kulturowy, walory przyrodnicze);
- relacje łączące podmioty strategii, ale też łączące wartości Powiatu Żywieckiego z wartościami ponadlokalnymi;
- aktualne i przyszłe zadania wykonywane przez zdefiniowane podmioty w ramach realizacji strategii.

03. Zakres czasowy strategii

Zakres czasowy ustalono do 2030 roku. Jest to okres, na który zaplanowano działania przewidziane w Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego. W pełni realizacja niniejszej strategii rozpocznie się od 2022 r.

04. Horyzont czasowy strategii

W przypadku horyzontu czasowego istotne jest zwrócenie uwagi nie tylko na okres obowiązywania strategii, ale również na czas, kiedy będą widoczne skutki podjętych w jej ramach działań. Należy zakładać, że realizowane w ramach Strategii Powiatu Żywieckiego zadania nie zakończą się w grudniu 2030 r., a prawdopodobnie będą trwały jeszcze przynajmniej przez kilka lub kilkanaście miesięcy. Również skutki tych działań będą widoczne jeszcze długo po wygaśnięciu strategii. Dodatkowo, w przypadku strategii formułowanych dla jednostek samorządu terytorialnego realizowanych przez konkretne władze lokalne, należy uwzględniać również cykle wyborcze dotyczące tychże władz.

05. Podstawy prawne tworzenia strategii

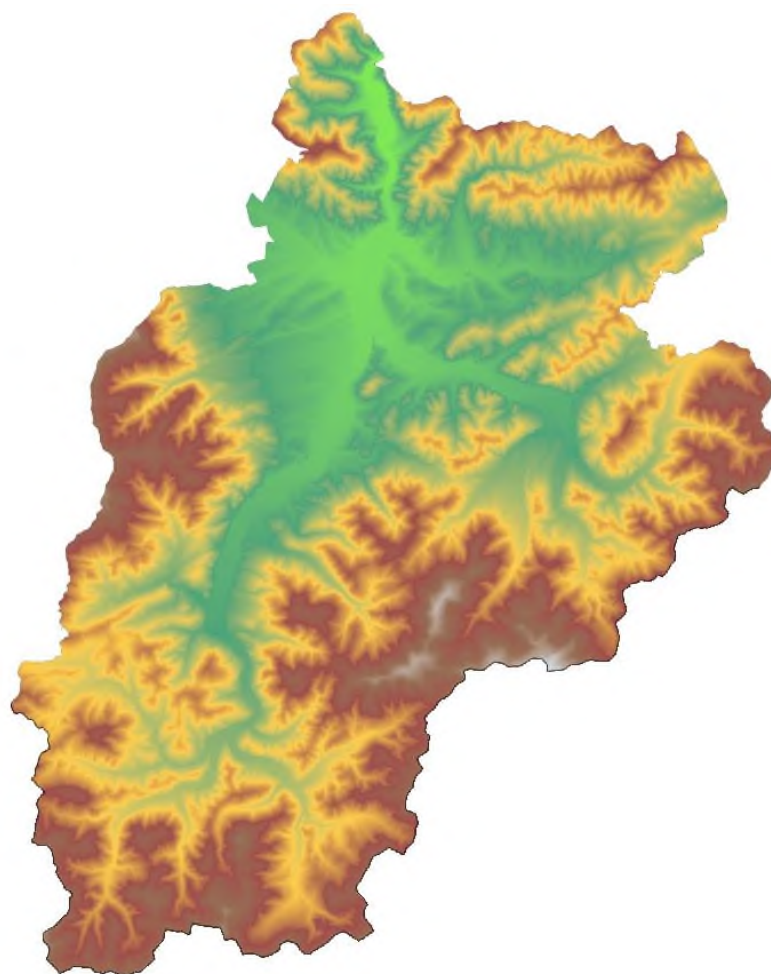
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

06.2. Powiat Żywiecki

Powiat żywiecki jest położony na samym południu Polski, w województwie śląskim, w malowniczych rejonach Beskidów. Powiat składa się z 15 gmin – miasta Żywiec oraz 14 gmin wiejskich.

Beskid Śląski podzielony jest na część mniejszą (zachodnią) – pasmo Stożka i Czantorii oraz większą (wschodnią) – pasmo Baraniej Góry, czyli pasmo Wiślańskie. Jego grzbiet, którego wschodnia i południowo-wschodnia część wnosi się od Karolówki ku północnemu-wschodowi od szczytu Baraniej Góry, ciągnie się na północ do Malinowskiej Skały, gdzie dzieli się na prawą odnogę z kulminacją Skrzycznego i lewą do pasma Klimczoka.

Kotlina Żywiecka jest obniżeniem śródgórskim z centrum w ujściu rzeki Koszarawa do Soły, pomiędzy Beskidem Śląskim na zachodzie, Beskidem Małym na północy, Beskidem Makowskim na północnym wschodzie oraz Beskidem Żywieckim na południowym wschodzie. Kotlina Żywiecka ma charakter okna tektonicznego.

*Rysunek 1. Hipsometria powiatu żywieckiego.
źródło: opracowanie własne*

06.3. Demografia

Na dzień 31.12.2020 powiat żywiecki zamieszkiwany był przez 152 199 osób, z czego 74 360 to mężczyźni, a 77 839 to kobiety. W wieku produkcyjnym mobilnym ogółem było 57 099 osób.

W 2020 roku gęstość zaludnienia w powiecie żywieckim wynosiła 146 os/km². 20,3% ludności zamieszkiwała miasto Żywiec. Mediana wieku ludności w powiecie wynosi 40,9 lat. Współczynnik feminizacji określono na poziomie 105 os.

W 2020 roku przyrost naturalny w powiecie żywieckim na 1000 osób wyniósł -3,94 (-5,72 w mieście oraz -3,49 na wsiach).

06.4. Analiza SWOT powiatu żywieckiego

	Mocne strony	Słabe strony	
<p>Położenie geograficzne – położenie przy granicy ze Słowacją, przebieg pasma górskiego – Beskid Żywiecki</p>		<p>Problem ze skomunikowaniem z powiatem suskim i Małopolską oraz nieatrakcyjna i niedostosowana na potrzeb mieszkańców oferta przewoźników transportu publicznego – częstotliwość kursowania transportu negatywnie ocenia ponad 46% ankietowanych</p>	
<p>Wysoki poziom lesistości powiatu – 51,9% i bogactwo terenów atrakcyjnych przyrodniczo – Beskid Żywiecki, obecność obszarów Natura 2000, rezerwatów przyrody (Pod Rysianką, Madohora, Romanka, Barania Góra) parków krajobrazowych, użytków ekologicznych</p>		<p>Zanieczyszczenia powietrza, smog – w 2020 r. liczba dni z przekroczeniem dopuszczalnego stężenia pyłu PM10 była równa 59 (w szczególności w listopadzie, grudniu i styczniu co ma związek z niską emisją), ponadto dla 28% mieszkańców niska jakość powietrza jest jednym z głównych powodów do przeprowadzki</p>	
<p>Posiadanie kalendarza imprez cyklicznych (kulturalnych, sportowych) o charakterze regionalnym – m.in. Dni Powiatu Żywieckiego, Tydzień Kultury Beskidzkiej, Festiwal Męskie Granie, wzmacniających poczucie tożsamości żywieckiej i silniej integrującej mieszkańców obszaru</p>		<p>Niekorzystne prognozy demograficzne – w 2020 r. powiat liczył 152 199 mieszkańców, w 2030 r. liczba zmniejszy się do 138 810</p>	
<p>Dziedzictwo kulturowe obszaru – żywa kultura ludowa Górali Żywieckich</p>		<p>Problem starzenia się społeczności – wzrost odsetka osób w wieku 65 lat i więcej z 13,9% w 2011 r. do 17,1% w 2020 r.</p>	
<p>Tradycje związane z bartnictwem – w powiecie funkcjonuje 10 kół zrzeszających pszczelarzy, a w 2020 r. liczba pszczelarzy wynosiła 398</p>		<p>Niezadowolający stan i jakość infrastruktury drogowej i okołodrogowej – blisko połowa respondentów negatywnie ocenia stan techniczny chodników i oświetlenia</p>	
<p>Dobra dostępność komunikacyjna zewnętrzna ze strony województwa śląskiego – rozwinięta sieć dróg, drogi wojewódzkie (943, 945, 946, 948, 781), przebieg drogi ekspresowej S1, linie kolejowe (139, 97)</p>		<p>Ujemny przyrost naturalny i pogłębiająca się dysproporcja między liczbą zgonów a liczbą urodzeń - w 2020 r. przyrost naturalny na 1000 ludności wynosił -3,94</p>	
<p>Wzrost przedsiębiorczości i wysoki poziom mobilności zawodowej mieszkańców – wzrost liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON – w ostatniej dekadzie nastąpił wzrost o 20,5%, w 2020 r. liczba wpisanych podmiotów wynosiła 15 660</p>		<p>Niedostatecznie wykorzystany potencjał Jeziora Żywieckiego – działania w zakresie rozwoju usług turystycznych negatywnie ocenia blisko 48% ankietowanych, teren mimo potencjału nie jest odpowiednio zagospodarowany</p>	

Mocne strony

Słabe strony

Zmiana zapotrzebowania na pomoc społeczną wśród mieszkańców powiatu - spadek liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej o blisko 47% w ostatniej dekadzie, wzrost zamożności wśród mieszkańców

Niedostateczna liczba ścieżek rowerowych – w 2019 r. długość ścieżek wynosiła 3,6 km i była dużo niższa w porównaniu do powiatów ościennych

Rozwój zasobów mieszkaniowych – wzrost w ostatniej dekadzie o 7,4% liczby mieszkań w powiecie, w 2020 r. liczba mieszkań wynosiła 52 315

Niedostatecznie rozwinięta oferta żłobkowa – liczba miejsc w żłobkach na 1000 dzieci w wieku do 3 lat wynosiła 57

Wysoki współczynnik skolaryzacji brutto – 2020 r. wynosił 97,98, powiat żywiecki zajmuje 7 miejsce w rankingu powiatów województwa śląskiego

Niższe zarobki w porównaniu do średniej krajowej i wojewódzkiej – przeciętne wynagrodzenie w powiecie w 2020 r. wynosiło 5 012

Atrakcyjność oferty turystycznej - w oparciu o walory wynikające z obecności obszarów ochrony przyrody, dziedzictwa kulturowego, obecności Jeziora Żywieckiego oraz górskiego charakteru regionu

Dominacja bezrobocia długookresowego – trudności w przekwalifikowaniu i powrocie na rynek pracy, dominacja w strukturze bezrobotnych osób długotrwale bezrobotnych, w 2020 r. ich liczba wynosiła 1 859

Obecność i zlokalizowanie na terenie powiatu znaczących zakładów m.in. Grupa Żywiec S.A. Browar w Żywcu, Beskid Żywiec, Hutchinson, Żywiec Zdrój S.A., Aptiv, Browar Pinta

Ograniczenia związane z zagospodarowaniem przestrzeni, z uwagi na pokrycie ponad 52% powierzchni powiatu formami ochrony przyrody

Wyższy w porównaniu do powiatów ościennych i kraju poziom aktywności seniorów - udział osób, będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej wynosił w 2020 r. 2,1%

Niedostatecznie i nierównomiernie rozwinięta sieć wodociągowa – w 2020 r. korzystało z niej zaledwie 50% ludności powiatu

	Szanse	Zagrożenia	
	Zagospodarowanie terenów Jeziora Żywieckiego, jako wzmocnienie atrakcyjności turystycznej		Niestabilna sytuacja państw sąsiednich - wojna na Ukrainie i wyzwanie związane z pojawianiem się uchodźców oraz konieczność zapewnienia wsparcia cudzoziemców
	Możliwość uzyskania dofinansowania ze środków krajowych oraz UE w ramach nowej perspektywy finansowej na lata 2021-2027		Niestabilność przepisów prawa, wprowadzenie reform systemu podatkowego
	Budowa Obwodnicy południowej Żywca – jako uzupełnienie istniejącej sieci transgranicznej TEN-T		Niestabilna sytuacja i trudności w przewidzeniu skutków i konsekwencji pandemii COVID-19
	Objęcie gmin Rajcza i Radziechowy-Wieprz działaniem Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej		Wzrost obciążenia samorządów, związany z nowym zakresem działań i większą odpowiedzialnością, bez zapewnienia wystarczających środków
	Wzmocnienie współpracy transgranicznej ze Słowacją i Czechami w ramach przynależności do Euroregionu „Beskidy:”		Ponoszenie większych kosztów w związku ze starzeniem się społeczeństwa, konieczność profilowania usług przez MOPS i GOPS
	Współpraca i rozwój gmin wiejskich powiatu w ramach przynależności do LGD „Żywiecki Raj”		Zagrożenie dla rozwoju lokalnego związane z możliwością wystąpienia choroby pszczoł
	Promocja regionu w oparciu o wytwarzane produkty lokalne (m.in. miód, ser) oraz o walory turystyczne, Rozwijanie szlaku kultury wołoskiej popularyzacja pasterstwa transhumacyjnego		Wzrost występowania miejscowych zagrożeń, które wynikają z ekstremalnych zjawisk pogodowych

06.5. Badanie potrzeb mieszkańców Powiatu Żywieckiego

Na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego przeprowadzono badanie ankietowe które skierowane było wyłącznie do mieszkańców powiatu żywieckiego. Celem badania było poznanie aktualnej kondycji obszaru oraz zadań rozwojowych istotnych z perspektywy mieszkańców, które powinny zostać zrealizowane w przyszłości. Łącznie w badaniu ankietowym wzięło udział 629 respondentów. Wśród ankietowanych przeważały kobiety, które stanowiły 63% ankietowanych, natomiast odsetek mężczyzn był równy 37%.

Wśród respondentów biorących udział w badaniu dominującą pod względem liczebności stanowiły osoby w wieku 35-44 lat – 41,3% uczestników badania. Najmniej respondentów mieściło się w grupie wiekowej poniżej 18 lat (0,3%) oraz powyżej 65 roku życia (1,4%).

W badaniu ankietowym udział wzięli mieszkańcy wszystkich gmin powiatu żywieckiego. Najwięcej respondentów zamieszkiwało miasto Żywiec (28,8%), następnie gminę Radziechowy-Wieprz (9,5%) oraz gminę Łodygowice (8,4%). Najmniejszą aktywnością wykazali się mieszkańcy gminy Koszarawa (1,1%), Ślemień (1,7%) i Ujsoty (1,9%). Natomiast 1,0% respondentów nie wskazało miejsca zamieszkania.

Wśród ankietowanych prawie 59% zadeklarowało, że posiada wykształcenie wyższe, a nieco ponad 32% wykształcenie średnie. Osoby z wykształceniem niższym stanowiły mniejszość - łącznie 9% w grupie badanych.

Ponad 80% stanowiły osoby pracujące, a prawie 9% osoby fizyczne prowadzące własną działalność gospodarczą. Emeryci i renciści stanowili 3,7% badanych, a osoby niepracujące, zajmujące się domem – 2,7%. Uczniowie i studenci stanowili niewielki odsetek respondentów (2,4%), natomiast najmniej liczną grupę badanych stanowiły osoby bezrobotne (0,6%).

Większość respondentów ocenia sytuację materialną swojej rodziny jako przeciętną (46,1% wskazań). Duża grupa respondentów określiła sytuację materialną rodziny jako dobrą (44%), natomiast na bardzo dobrą sytuację wskazało nieco ponad 6% respondentów. Niekorzystną sytuację materialną wskazało łącznie poniżej 4% badanych. Analizując odpowiedzi respondentów, można uznać, że sytuacja materialna mieszkańców powiatu żywieckiego jest na dobrym poziomie.

W pytaniu dotyczącym opinii respondentów, czy powiat żywiecki jest dobrym miejscem do życia, łącznie 74,4% wyraziło pozytywną opinię na ten temat. Osoby niezdecydowane stanowiły 11,1% badanych, natomiast 14,5% osób uważa, że powiat żywiecki nie jest dobrym miejscem do życia.

W odniesieniu do oceny gminy w której zamieszkują, w opiniach respondentów również znacząco przeważają pozytywne opinie – 66,8% respondentów ocenia pozytywnie swoją gminę zamieszkania. Odmiennego zdania jest 23% ankietowanych. Co 10 badany nie potrafił jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

Jeśli chodzi o czas zamieszkania na terenie powiatu żywieckiego, większość respondentów zamieszkuje ten teren od pokoleń (42,6%). Drugą najbardziej liczną grupą wśród badanych były osoby zamieszkujące powiat od urodzenia. Respondenci mieszkający w powiecie żywieckim krócej niż 5 lat stanowili najmniej liczną grupę -

2,4%. Uzyskane wyniki mogą wskazywać na mocne przywiązanie badanych do swojego miejsca zamieszkania, co potwierdza wysoki odsetek ocen pozytywnych dotyczących powiatu żywieckiego jako dobrego miejsca do życia.

W przypadku pytania o plany dotyczące miejsca zamieszkania w perspektywie najbliższych pięciu lat, większość respondentów (64,7%) odpowiedziała, że chciałaby pozostać w swoim dotychczasowym miejscu zamieszkania. Osoby rozważające przeprowadzkę do Żywca lub innej miejscowości w powiecie żywieckim stanowiły łącznie 11,1% respondentów. Przeprowadzkę poza teren powiatu żywieckiego rozważa 12% badanych, w tym 5,1% bierze pod uwagę wyjazd za granicę. Struktura odpowiedzi potwierdza przywiązanie mieszkańców do obecnego miejsca zamieszkania i odzwierciedla oceny dotyczące traktowania powiatu żywieckiego jako dobrego miejsca do życia.

Jako najczęstszy powód planowanej zmiany miejsca zamieszkania badani wskazywali na niskie zarobki (29,2% respondentów) i zanieczyszczenie środowiska, w szczególności zanieczyszczenie i niską jakość powietrza (28,1%).

W kwestii oceny elementów infrastruktury oraz ich dostępności na terenie zamieszkiwanego terenu najlepiej oceniono stan instalacji wodno-kanalizacyjnej (66,1% odpowiedzi pozytywnych). Wysoko oceniano również dostępność miejsc usługowych i handlu, a także lokali gastronomicznych i kawiarni. Ponad 45% pozytywnie oceniło również ogólny wygląd i estetykę zamieszkiwanej gminy. Najgorzej oceniono kwestie dotyczące infrastruktury technicznej m.in. liczbę ścieżek rowerowych (56,6% negatywnych ocen) czy stan chodników i oświetlenia (49,1%). Połowa mieszkańców miała problem z jednoznacznością oceną możliwości rozwoju i prowadzenia działalności gospodarczej na zamieszkiwanym terenie.

Wśród ocenianej infrastruktury pod względem jej obecnego stanu i dostępności na terenie powiatu, najlepiej oceniona została jakość funkcjonowania Straży Pożarnej - 84,6% pozytywnych odpowiedzi oraz dostępność placówek edukacyjnych na poziomie średnim (60,7%). Najniższe oceny dotyczą działań powiatu w zakresie rozwoju usług turystycznych, m.in. poprzez zagospodarowanie Jeziora Żywieckiego na cele rekreacyjne – 47,7% negatywnych odpowiedzi. Ankietowani wyrazili również niepocholebną opinię odnośnie częstotliwości kursowania transportu publicznego (46,3%), jakości dróg powiatowych i dojazdowych (45,5%) oraz dostępności transportu publicznego (41,7%). Najwyższy odsetek odpowiedzi „ani dobrze, ani źle/nie mam zdania” dotyczył oceny funkcjonowania Domów Pomocy Społecznej na terenie powiatu (70,6%).

Za największy atut powiatu żywieckiego ankietowani uznają krajobraz i środowisko naturalne (53,5%) oraz położenie geograficzne (13%). Najniższą liczbę wskazań otrzymała odpowiedź „dobrze zorganizowane usługi transportu publicznego”, co kolejny raz wskazuje na nieatrakcyjne usługi przewozowe na terenie powiatu. Nad problemem powinny pochylić się władze lokalne, gdyż znacząco wpływa to na obniżenie jakości życia mieszkańców.

Wśród spraw, które najbardziej doskwierają badanym, na pierwszym miejscu wymieniono złą jakość powietrza i zanieczyszczenie terenów zielonych (22,1%), zły stan infrastruktury drogowej (12,4%) oraz brak

dobrej komunikacji transportu zbiorowego (9,9%). Po raz kolejny stan dróg i jakość transportu zbiorowego oceniana jest przez ankietowanych negatywnie. Wysoki odsetek odpowiedzi dotyczących złej jakości powietrza powinien niepokoić, szczególnie w zestawieniu z danymi statystycznymi, które jednoznacznie wskazują na realny problem z jakością powietrza na terenie powiatu. Podjęcie zdecydowanych działań w tym zakresie powinno być jednym z priorytetów władz, gdyż stanowi to realne zagrożenie dla zdrowia mieszkańców Żywiecczyny.

Respondenci mieli możliwość wskazania co ich zdaniem powinno zostać poprawione w pierwszej kolejności. Według ankietowanych trzeba skupić się przede wszystkim na poprawie jakości dróg (14%), poprawie jakości powietrza i stanu środowiska (12,1%) oraz modernizacji połączeń komunikacji publicznej (9,9%).

Kolejne pytanie w ankiecie dotyczyło aspektu związanego z zatrudnieniem na terenie powiatu żywieckiego. Zdecydowana większość, bo aż 90,5% badanych deklarowało, że w momencie przeprowadzania badania posiadają pracę. Z kolei 9,5% ankietowanych stanowiły osoby niepracujące.

Wśród pracujących najwyższy odsetek badanych wskazał, że pracuje na terenie powiatu żywieckiego (42,7%) lub w zamieszkiwanej miejscowości (28,7%). Zatem łącznie 71,5% badanych pracuje na terenie powiatu żywieckiego. Co 10 badany pracuje w mieście Bielsko-Biała.

Jeśli chodzi o czas dojazdu do pracy najwięcej respondentów wskazało czas do 30 minut (34,1%) i do 15 minut (33,7%). Nieco ponad 11% ankietowanych wskazało, że nie dojeżdża do pracy, co może wskazywać na pracę zdalną lub chodzenie do pracy na piechotę. Poniżej 2% odpowiedzi wskazywało na czas dojazdu do pracy powyżej 90 minut, co prawdopodobnie wskazuje na miejsce pracy poza powiatem żywieckim.

Mieszkańców zapytano również o wybierany środek transportu. Zdecydowana większość wskazała na samochód osobowy (67,7%). Komunikacja zbiorowa stanowiła łącznie tylko 9,5% odpowiedzi. Badani najczęściej wybierają samochód osobowy prawdopodobnie z powodu braku atrakcyjnej oferty przewozów zbiorowych, co w zestawieniu ze statystykami dotyczącymi złego stanu technicznego samochodów i ich ciągle przybywającej liczby, nie jest zjawiskiem korzystnym.

W przypadku oceny poszczególnych elementów związanych z rynkiem pracy, najwięcej pozytywnych wskazań dotyczyło możliwości założenia własnej działalności gospodarczej (28,8%), jednak w tym przypadku przeważała odpowiedź „ani dobrze, ani źle” (53,1%). Ankietowani najgorzej ocenili wysokość zarobków na terenie powiatu żywieckiego (62,1%) oraz możliwość znalezienia „dobrej” pracy (61,2%). Na terenie powiatu brakuje miejsc pracy oraz „dobrej” pracy dostosowanej do oczekiwań i posiadanych kompetencji, umiejętności i wykształcenia mieszkańców.

Ankietowani zostali zapytani o obawy związane z utratą pracy. 55,4% ankietowanych wskazało, że czuje zagrożenie związane z utratą pracy, w tym blisko 12% bardzo się tego obawia. Natomiast 44,6% badanych wskazywało na brak obawy dotyczącej utraty miejsca pracy.

Respondentów zapytano również o działania jakie by podjęli, gdyby utracili pracę. Blisko 22% badanych zmieniłoby zawód i zdobywało nowe umiejętności, co świadczy o aktywności mieszkańców. Druga z najczęściej wskazywanych odpowiedzi dotyczyła podjęcia się pracy poniżej swoich kwalifikacji i niekoniecznie

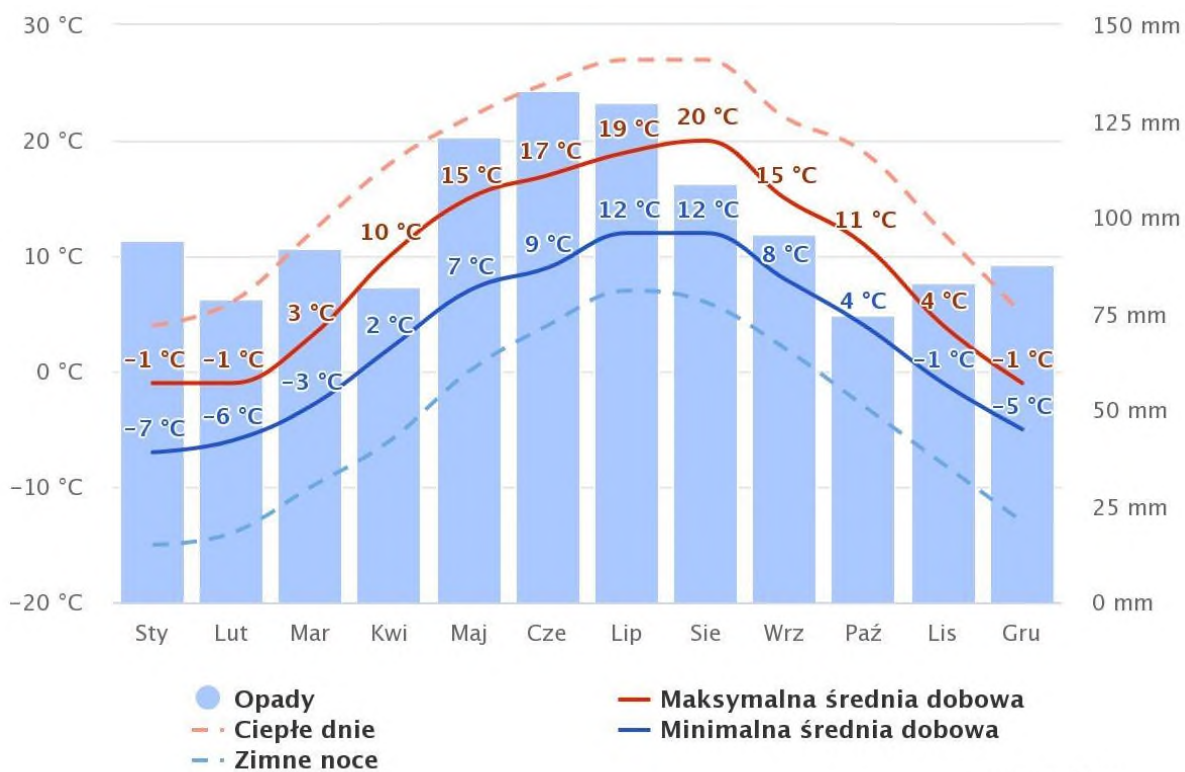
w swoim zawodzie (17,6%). Około 20% mieszkańców zdecydowałoby się na poszukiwanie pracy poza obecnie zamieszkiwaną miejscowością, w tym 9,1% za granicą.

06.6. Istniejący stan środowiska

6.10.1. Klimat²

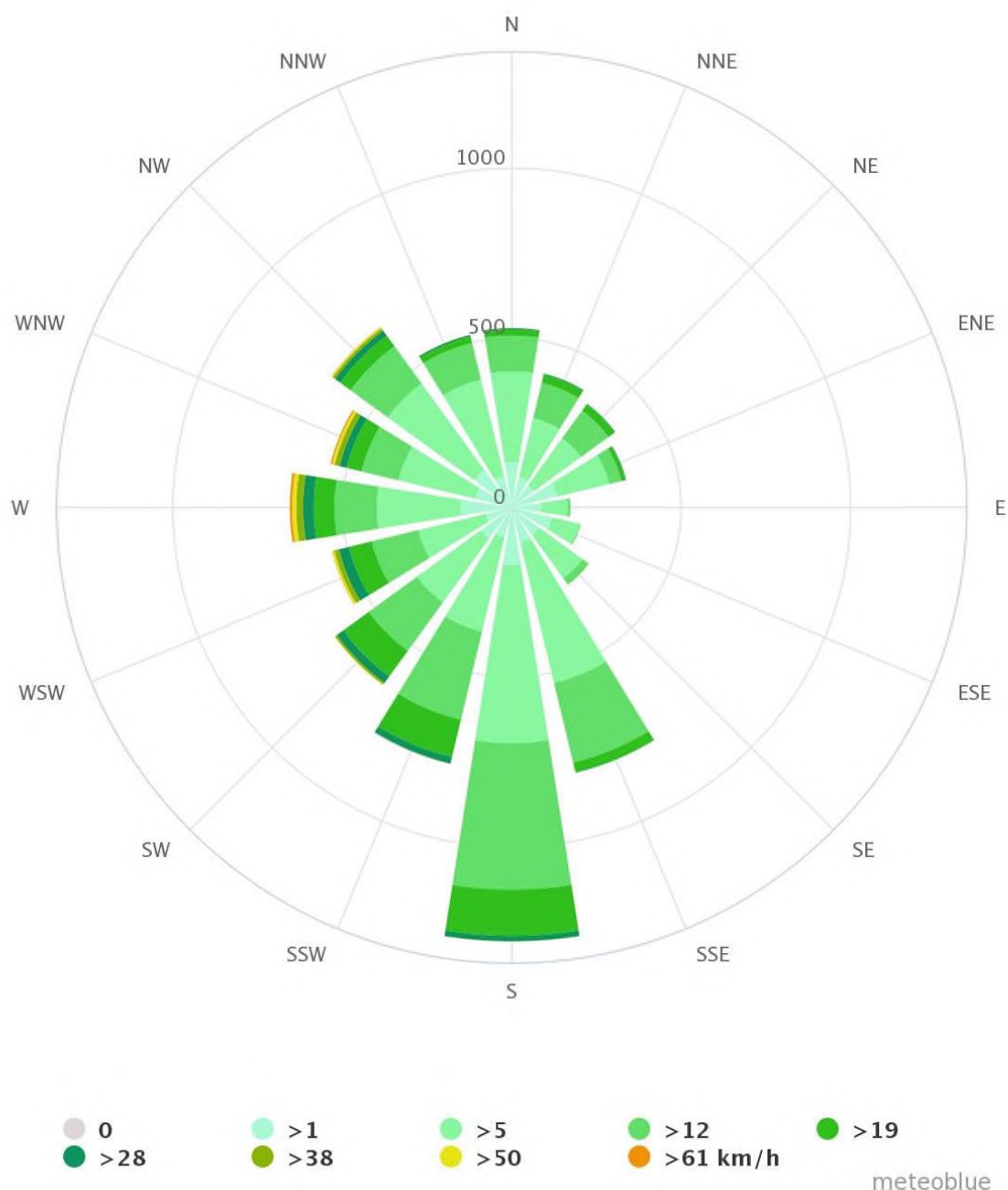
Powiat Żywiecki kwalifikuje się do Karpackiej Strefy Ekoklimatycznej: Makroregion Ekoklimatyczny – Gór Średnich Beskidu Śląskiego. Na podstawie średniej rocznej temperatury w Karpatach Zachodnich wyróżnia się sześć pięter klimatycznych związanych z piętrami roślinnymi. W Beskidzie Śląskim wykształcone są w zasadzie trzy piętra klimatyczne od umiarkowanie ciepłego do umiarkowanie zimnego w szczytowych partiach gór. Piętra klimatyczne wiążą się z układem piętrowym tutejszej roślinności. Do wysokości 900 m n.p.m. stoki porastają lasy mieszane, od 900 do 1150 m n.p.m. występują lasy regla dolnego, składające się głównie ze świerka, z niewielką domieszką jodły i buka. Powyżej (od 1150 do 1360 m n.p.m.) znajduje się piętro regla górnego, tworzone przez świerk. W najwyższych partiach występuje kosodrzewina i łąki wysokogórskie (hale). Tutejszy klimat charakteryzuje się dużą zmiennością pogody, znaczną ilością opadów oraz silnymi i częstymi wiatrami. Występują tu także okresy pięknych, słonecznych dni, szczególnie latem i jesienią (tzw. wyże majowe i październikowe). Stoki górskie wyglądają wyjątkowo pięknie jesienią, kiedy roślinność nabiera różnorodnych barw. Warunki klimatyczne tego obszaru kształtują masy powietrza różnego pochodzenia geograficznego, największy udział mają masy powietrza polarno morskiego (60% przypadków) oraz polarno-kontynentalnego (25% przypadków). Różnicowanie przestrzenne rozkładu i przebiegu średniej dobowej temperatury decyduje o pojawieniu się i trwaniu termicznych pór roku. Jedną z najważniejszych cech klimatu Kotliny Żywieckiej jest słaba wentylacja, a co się z tym wiąże częste występowanie zastoisk chłodnego powietrza, powodujących silne i długotrwałe inwersje termiczne. Roczne sumy opadów zwiększają się od podnóży ku szczytom gór. Przeciętna suma opadów wynosi dla piętra umiarkowanego chłodnego ok. 1400-1800 mm; dla pięter niższych 1000-1100 mm rocznie. Wyraźnie więcej opadów występuje na stokach o ekspozycji zachodniej. Kierunek wiatru jest w znacznym stopniu uzależniony od ukształtowania terenu. W konkretnych warunkach terenowych przeważają wiatry wiejące z biegiem dolin, kotlin czy przełęczy. W porze wiosny i jesieni wieje tu wiatr halny.

² Program ochrony środowiska dla Powiatu Żywieckiego

meteoblue

Rysunek 2. Średnie temperatury i opady występujące na terenie powiatu żywieckiego
 źródło: www.meteoblue.com

Rysunek 3. Róża wiatrów powiat żywiecki
 źródło: www.meteoblue.com

6.10.2. Jakość powietrza

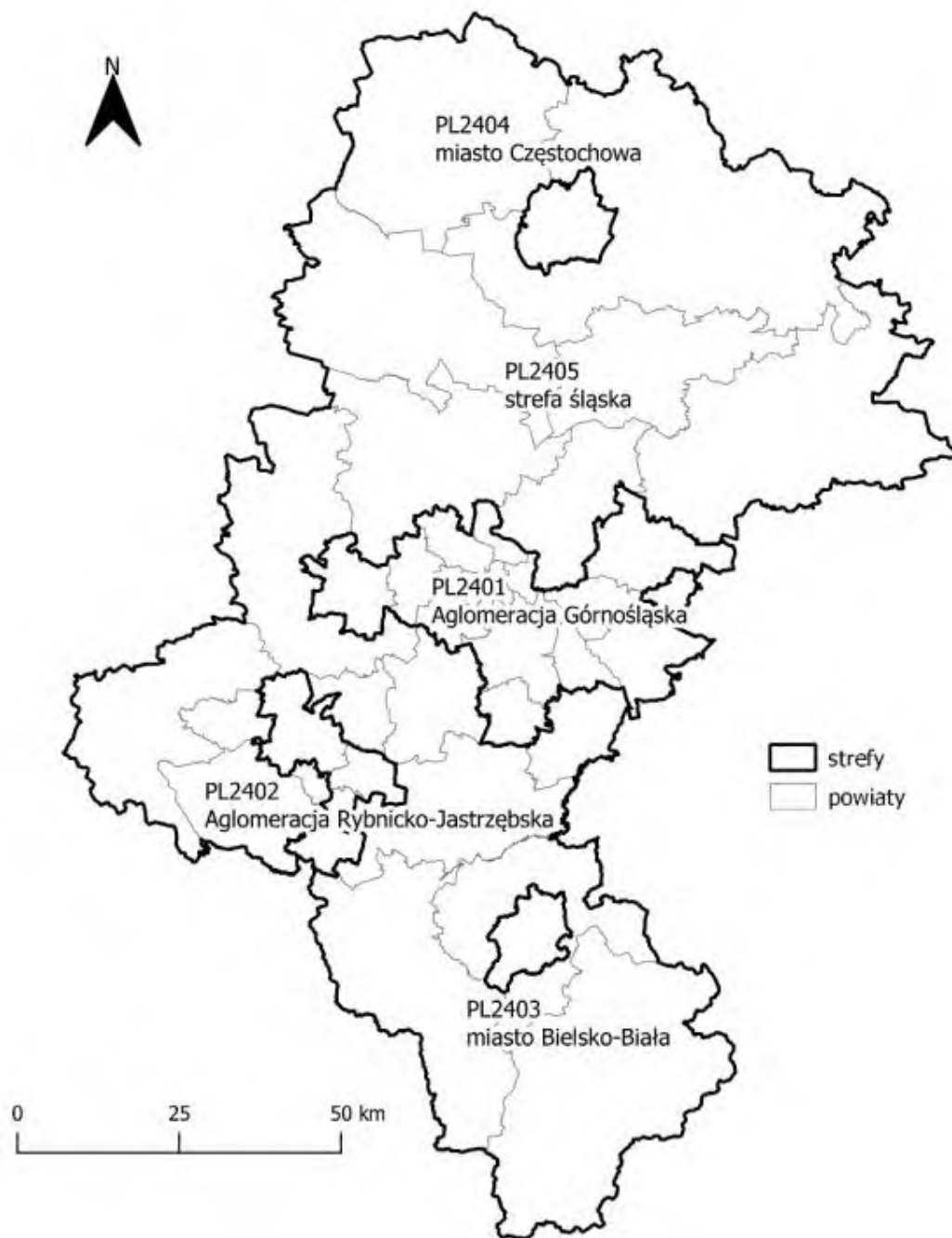
Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2021 poz. 1973 t.j.) oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa śląskiego w 2021 roku wyznaczono 5 stref:

- Aglomeracja Górnośląska (kod strefy: PL2401),
- Aglomeracja Rybnicko-Jastrzębska (kod strefy: PL2402),
- miasto Bielsko-Biała (kod strefy: PL2403),

- miasto Częstochowa (kod strefy: PL2404),
- strefa śląska (kod strefy: PL2405), do której należy powiat żywiecki.

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. 2020 r., poz. 2279).

Są to równocześnie substancje, dla których w prawie krajowym (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) i w dyrektywach UE (2008/50/WE i 2004/107/WE) określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

Rysunek 4. Podział województwa śląskiego na strefy ochrony powietrza.
 źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2021

Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

- dwutlenek siarki SO₂,
- dwutlenek azotu NO₂,
- tlenek węgla CO,
- benzen C₆H₆,
- ozon O₃,
- pył PM₁₀,

- pył PM2.5,
- ołów Pb w PM10,
- arsen As w PM10,
- kadm Cd w PM10,
- nikiel Ni w PM10,
- benzo(a)piren B(a)P w PM10.

W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje:

- dwutlenek siarki SO₂,
- tlenki azotu NO_x,
- ozon O₃

Wynik oceny i klasyfikacji strefy dla danego zanieczyszczenia zależy od stężeń tego zanieczyszczenia występujących na terenie strefy - zwykle w rejonach o najwyższym stopniu zanieczyszczenia daną substancją. Uzyskany wynik przekłada się na określone wymagania w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione odpowiednie kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Poniżej zestawiono klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza:

- **Klasa A** - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego,
- **Klasa C** - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy,
- **Klasa D1** - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu),
- **Klasa D2** - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu).

Tabela 2. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza.

Poziom stężeń	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom dopuszczalny			

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
nie przekracza poziomu dopuszczalnego	ochrona zdrowia ludzi: dwutlenek siarki SO ₂ , dwutlenek azotu NO ₂ , tlenek węgla CO, benzen C ₆ H ₆ , pył PM ₁₀ , pył PM _{2.5} ołów Pb (zawartość w PM ₁₀) ochrona roślin: dwutlenek siarki SO ₂ tlenki azotu NO _x -	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego		C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃ ochrona zdrowia ludzi arsen As (zawartość w PM ₁₀), kadm Cd (zawartość w PM ₁₀), nikiel Ni (zawartość w PM ₁₀), benzo(a)piren B(a)P (zawartość w PM ₁₀)	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
powyżej poziomu docelowego		C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - określenie obszarów przekroczeń poziomów docelowych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
W przypadku, gdy dla ozonu określony jest poziom celu długoterminowego			
poniżej poziomu celu długoterminowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	D1	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do 2020 r.

* z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim raport wojewódzki za rok 2020

W 2021 roku na terenie miasta Żywiec funkcjonowała stacja pomiarowa typu tło na ul. Kopernika 83a (kod stacji: SIŻywiecKoper).

Tabela 3. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2021 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Strefa śląska	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
2021	A	A	A	A	A ¹	C	A	A	A	A	C	C ²

¹ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

² Dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefa śląska uzyskała klasę A

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2021

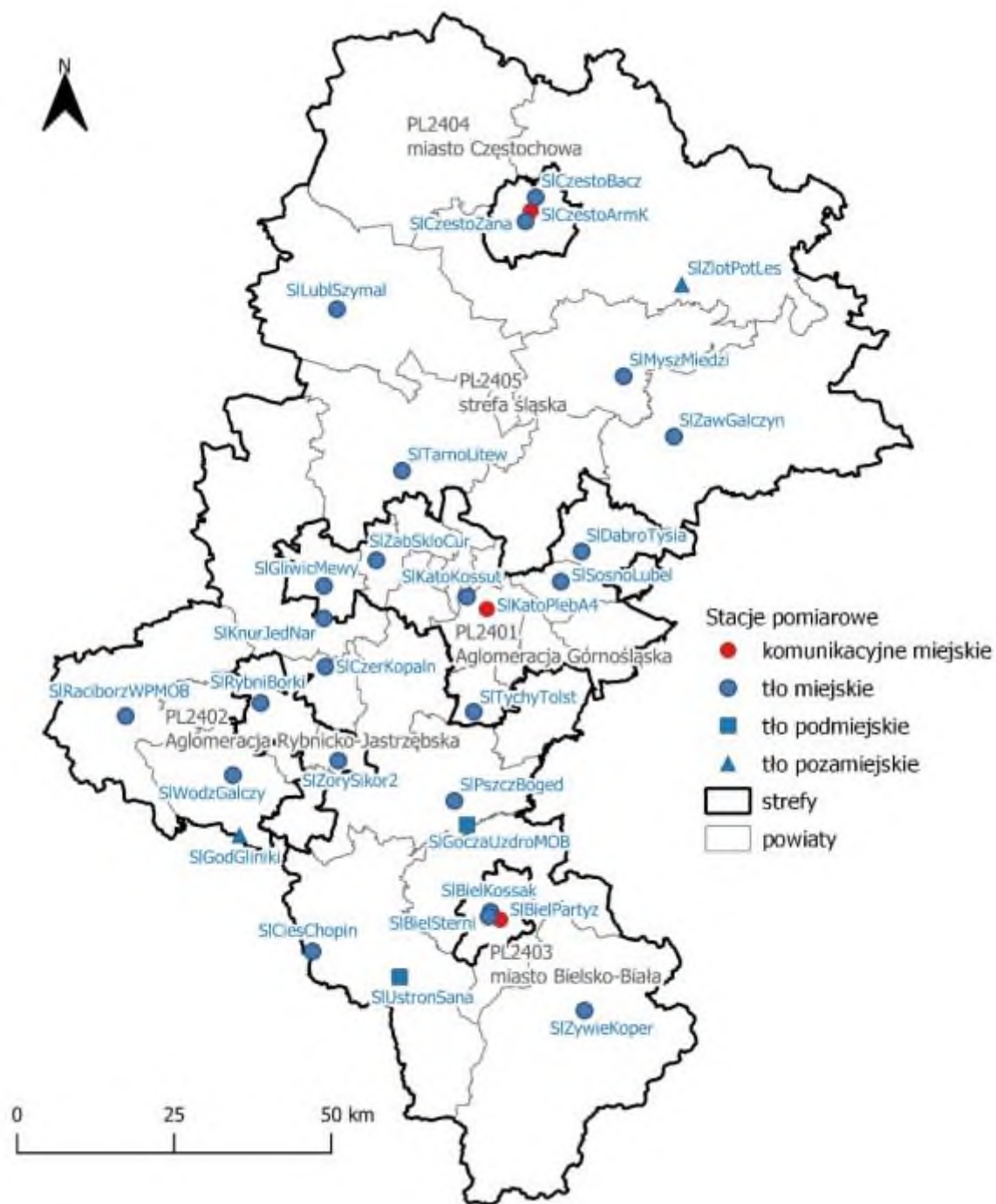
Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim za 2021 rok wykazała nieco gorszą jakość powietrza niż w roku 2020, ale zaznaczyć należy, iż sezon grzewczy w 2020 roku był wyjątkowo ciepły. W okresie styczeń – marzec 2021 było o wiele chłodniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego, co przełożyło się na znacznie wyższe stężenia zanieczyszczeń. Pomimo tego, w 2021 roku stężenia średnioroczne pyłu zawieszonego PM10 na żadnej stacji nie przekroczyły poziomu dopuszczalnego, jednak wzrosła częstość przekraczania stężeń 24-godzinnych 50 µg/m³ i kształtowała się w przedziale od 9 do 87 dni. Przekroczenia dobowego poziomu dopuszczalnego 35 dni dla pyłu zawieszonego PM10 wystąpiło na stacjach w każdej z 5 stref, więc cały obszar województwa zaliczony został do klasy C, natomiast obszary przekroczeń były mocno zróżnicowane i wynosiły od 22% w strefie śląskiej do 94% w aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej. Obszar przekroczeń zamieszkuje 78% ludności województwa. Największym problem w zakresie przekraczania poziomu docelowego i obszaru przekroczeń wciąż jest w województwie śląskim benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10. W 2021 roku przekroczenie poziomu docelowego dla tego zanieczyszczenia obejmowało prawie cały obszar zamieszkały przez 4,3 mln ludności, co stanowiło 96% mieszkańców 131 województwa. W przypadku tego zanieczyszczenia obszar przekroczeń był analogiczny jak w 2020 roku. Od wielu lat pozostają w województwie śląskim w klasie A zanieczyszczenia gazowe, obejmujące dwutlenek siarki, dwutlenek azotu i benzen, a także oznaczane w pyłe zawieszonym PM10 metale: ołów, arsen, kadm i nikiel. Główną przyczyną złej jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego i zawartego w pyłe PM10 benzo(a)pirenu w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (bytowo-komunalna). Znacznie mniejszy wpływ ma emisja przemysłowa i liniowa.

Tabela 4. Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2021 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

Strefa śląska	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO _x	O ₃
2021	A	A	A ¹

¹ – dla poziomu celu długoterminowego uzyskano klasę D2

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2021

Rysunek 5. Lokalizacja stacji pomiarowych na terenie województwa śląskiego.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2021

Od kwietnia 2017 roku obowiązuje w województwie śląskim tzw. „uchwała antysmogowa”, która w sposób skuteczny ma wspomóc działania w kierunku poprawy jakości powietrza na terenie całego województwa śląskiego. Zgodnie z przedmiotową uchwałą do końca 2021 roku miały być zlikwidowane kotły grzewcze, które w 2017 roku miały powyżej 10 lat od daty produkcji lub nie posiadały tabliczki znamionowej, natomiast najstarsze paleniska węglowe służące do lokalnego ogrzewania pomieszczeń lub przygotowywania posiłków powinny być zlikwidowane do końca 2022 roku. Sukcesywnie do końca 2027 roku powinny być zlikwidowane wszystkie paleniska węglowe, nie spełniające co najmniej 5 klasy jakości. W czerwcu 2020 roku Sejmik Województwa Śląskiego uchwalił Program Ochrony Powietrza (POP), zastępujący wcześniejsze programy. Program określa działania, które mają być prowadzone we wszystkich gminach województwa śląskiego i obejmować rozbudowę oraz integrację sieci ciepłowniczej, prace termomodernizacyjne, działania w zakresie pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, ograniczenie emisji ze źródeł przemysłowych, i komunikacyjnych.

W Programie Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego przyjętym uchwałą nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 roku, wytypowano następujące działania naprawcze:

- ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych
 - Priorytet 1: Zastąpienie niskosprawnych urządzeń siecią ciepłowniczą lub urządzeniami wykorzystującymi odnawialne źródła energii,
 - Priorytet 2: Zastąpienie niskosprawnych urządzeń urządzeniami opalanymi gazem, urządzeniami opalanymi olejem, ogrzewaniem elektrycznym lub urządzeniami spełniającymi minimum wymogi jakościowe ekoprojektu dla urządzeń na paliwa stałe,
 - Priorytet 3: Ograniczenie strat ciepła poprzez termomodernizację obiektów ogrzewanych w sposób indywidualny.
- działania promocyjne i edukacyjne (ulotki, imprezy, akcje szkole, audycje, konferencje) oraz informacyjne i szkoleniowe)
 - informowanie o szkodliwości spalania odpadów w piecach i kotłach indywidualnych oraz stosowania starych kotłów węglowych o wysokiej emisji zanieczyszczeń,
 - informowanie o konsekwencjach karnych w przypadku spalania zabronionych paliw,
 - promowanie stosowania niskoemisyjnych źródeł ogrzewania oraz ciepła sieciowego,
 - promowanie wiedzy na temat niskoemisyjnych paliw stałych oraz prawidłowej eksploatacji instalacji do spalania paliw stałych,
 - informowanie o obowiązujących na postawie śląskiej uchwały antysmogowej ograniczeniach w zakresie stosowania paliw i urządzeń,
 - promowanie oszczędności energii, poprzez stosowanie termomodernizacji i innych metod ograniczania zużycia energii zarówno elektrycznej, jak i cieplnej,

- promowanie zrównoważonego transportu w miastach, ze szczególnym uwzględnieniem komunikacji publicznej oraz rowerów, jako środka transportu,
- przekazywanie informacji o wpływie zanieczyszczeń na zdrowie oraz wskazówek dotyczących preferowanych zachowań ograniczających narażenie na złą jakość powietrza.
- prowadzenie działań kontrolnych
 - kontrolowania przez straż miejską, gminną lub upoważnionych pracowników urzędu, gospodarstw domowych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów w kotłach i piecach oraz kontrole przestrzegania zakazu wypalania traw i łąk; kontrole mogą odbywać się na podstawie upoważnienia przez wójta, burmistrza lub prezydenta, pracowników urzędu lub straży miejskiej lub gminnej w oparciu o art. 379 ustawy POŚ;
 - kontrolowania przestrzegania zapisów uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw; kontrole mogą być przeprowadzane przez uprawnione służby (straż miejska lub gminna, uprawnieni pracownicy urzędu miasta lub gminy), które mogą sprawdzać dokumentację techniczną instalacji grzewczych, certyfikaty użytkowanych urządzeń, czy instrukcję użytkowania pod kątem spełnienia minimalnych wymogów wynikających ze śląskiej uchwały antysmogowej; kontrola pod kątem rodzaju stosowanego paliwa odbywać się może na podstawie udostępnionego przez mieszkańca świadectwa jakości paliwa stałego.

Ponadto, zaleca się rozwój sieci gazowych oraz ciepłowniczych, projektowanie zabudowy w sposób umożliwiający przewietrzanie terenów zurbanizowanych o gęstej zabudowie, zwiększenie udziału powierzchni zielonych, a także rozwój komunikacji publicznej z wdrożeniem rozwiązań energooszczędnych i niskoemisyjnych.

Powiat żywiecki ze względu na położenie i ukształtowanie terenu narażone jest na gromadzenie się i utrzymywanie zanieczyszczeń powietrza.

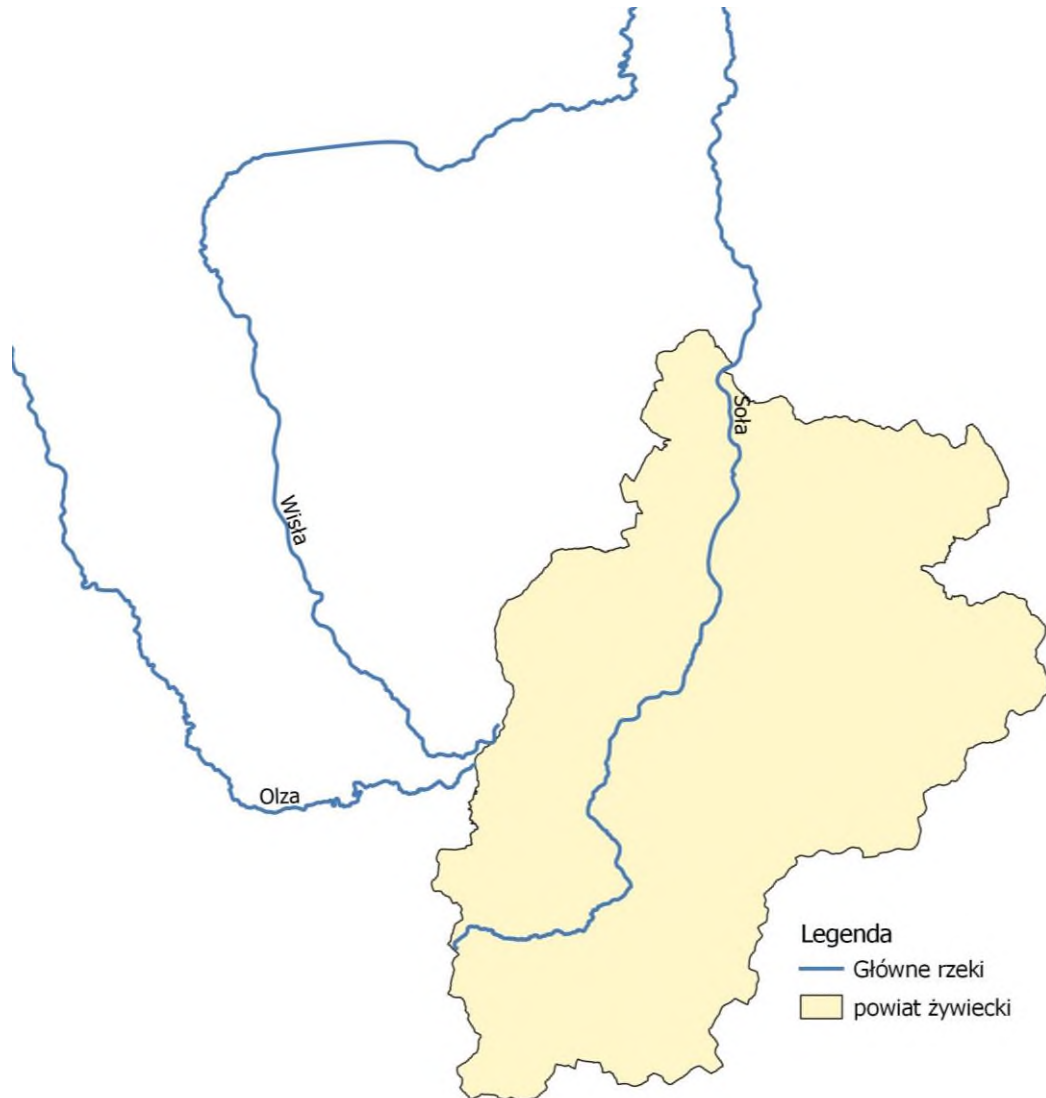
Głównym problemem powiatu żywieckiego w kwestii jakości powietrza są piece w gospodarstwach domowych, będące w licznych przypadkach starymi urządzeniami pozbawionymi filtrów i zabezpieczeń. Dodatkowo dochodzi kwestia spalania paliwa złej jakości, a nawet odpadów. Kwestia zrewolucjonizowania systemów grzewczych w gospodarstwach domowych jest krokiem niezbędnym do podjęcia w celu poprawy jakości powietrza na terenie powiatu żywieckiego oraz terenach ościennych, co przełoży się w przyszłości na spowolnienie zmian klimatycznych poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych.

6.10.3. Wody

Wody powierzchniowe

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Wskazany dokument planistyczny, stanowi podstawę do podejmowania decyzji związanych z kształtowaniem stanu zasobów wodnych i zasad gospodarowania. Powiat żywiecki leży w obszarze dorzecza Wisły, w regionie wodnym Górnej Wisły., w obszarze bilansowym K-01 Wisła od Przemszy do Skawy.

Rysunek 6. Główne rzeki przepływające przez teren powiatu żywieckiego
źródło: opracowanie własne

Obszar powiatu żywieckiego leży na terenie 23 JCWP.

Tabela 5. Wykaz JCWP, które obejmuje swoim zasięgiem powiat żywiecki.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Czy zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych?
RW2000021329553	Kaskada Soły (Soła od zb. Tresna do zb. Czaniec)	zagrożona
RW2000122132389	Leśnianka	niezagrożona
RW20001221324929	Trzebinka	niezagrożona
RW20001221327899	Łękawka	niezagrożona
RW2000142132499	Koszarawa od Krzyżówki bez Krzyżówki do ujścia	zagrożona
RW200014213259	Soła od Wody Ujsolskiej do Zbiornika Tresna	zagrożona
RW200062132749	Żylica	niezagrożona
RW20001221329349	Ponikwa	niezagrożona

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Czy zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych?
RW20001221324749	Pewlica	niezagrożona
RW2000122132349	Żabniczanka	niezagrożona
RW2000122132369	Juszczynka	niezagrożona
RW2000122132439	Koszarawa do Krzyżówki bez Krzyżówki	niezagrożona
RW2000122132449	Krzyżówka	niezagrożona
RW2000122132469	Sopotnia	niezagrożona
RW200012213469	Stryszawka	niezagrożona
RW2000122134849	Wieprzówka do Targaniczanki	niezagrożona
RW200012213219	Soła do Wody Ujsolskiej	niezagrożona
RW200012213229	Woda Ujsolska	zagrożona
RW2000122132312	Nickulina	niezagrożona
RW20001221323169	Salamonka	niezagrożona
RW20001221323299	Bystra	niezagrożona
RW600012114139	Olza górna od źródeł do granicy	zagrożona
RW20001221323569	Cięcinka	niezagrożona

źródło: GIOŚ

Wody podziemne

Powiat żywiecki znajduje się w zasięgu dwóch JCWPd: nr 158 i 159. Informacje na temat ich stanu znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 6 Charakterystyka JCWPd występujących na terenie powiatu żywieckiego

Numer JCWPd	Stan chemiczny			Stan ilościowy		
	2012	2016	2019	2012	2016	2019
158	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry
159	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry

źródło: GIOŚ

Zagrożenie powodzią

Zgodnie z Mapami ryzyka powodziowego, teren powiatu żywieckiego wzdłuż cieków wodnych należy do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

6.10.4. Hałas

➤ Stan wyjściowy i źródła hałasu

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2021 poz. 1973), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja – wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje),

- hałas – dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu – równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy Prawo ochrony środowiska. W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego L_{Aeq} i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość $L_{Aeq} < 52$ dB
- średnia uciążliwość $52 \text{ dB} < L_{Aeq} < 62$ dB
- duża uciążliwość $63 \text{ dB} < L_{Aeq} < 70$ dB
- bardzo duża uciążliwość $L_{Aeq} > 70$ dB

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu L_{AeqD} w porze dziennej i L_{AeqN} w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45–56 dB. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli.

Poziomy dopuszczalne zostały określone dla dwóch grup wskaźników mających zastosowanie:

- w prowadzeniu długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, w szczególności do sporządzania map akustycznych oraz programów ochrony środowiska przed hałasem:
 - L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach [dB], wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia od godz. 6.00 – 18.00, pory wieczoru od godz. 18.00 – 22.00 oraz pory nocy od godz. 22.00 – 6.00;

- L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach [dB], wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku od godz. 22.00-6.00,
- do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby:
 - L_{AeqD} jest to równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia, rozumianej jako przedział czasu od godz. 6.00 – 22.00,
 - L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy, rozumianej jako przedział czasu od godz. 22.00 – 6.00.

Tabela 7. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	L _{AeqD}	L _{AeqN}	L _{AeqD}	L _{AeqN}
a) Obszary A ochrony uzdrowskiej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe poza miastem d) Tereny zabudowy zagrodowej	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	68	60	55	45

gdzie:

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych

źródło: Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112)

Natężenie ruchu pojazdów poruszających się drogami na terenie powiatu żywieckiego na przestrzeni lat ulega zwiększeniu, przez co negatywne oddziaływanie akustyczne nasila się. Hałas, oddziałując bezpośrednio na tereny sąsiadującej zabudowy, stanowi główne źródło zagrożenia. Hałas drogowy stanowi dominujące źródło na terenie powiatu, zarówno pod względem wielkości jak i zasięgu oddziaływania.

Hałasem, zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, są dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Występujący w środowisku naturalnym hałas spowodowany ludzką działalnością można podzielić na:

- hałas komunikacyjny;
- hałas przemysłowy (instalacyjny).

Na terenie powiatu żywieckiego głównym źródłem hałasu jest droga S2 oraz 945, wzdłuż których kumuluje się ruch turystyczny. Dodatkowo, źródłami hałasu komunikacyjnego są:

- Drogi powiatowe,
- Drogi gminne.

Hałas kolejowy

Przez teren powiatu przebiega linia kolejowa łącząca Zwardoń z Bielskiem-Białą. W związku z jej istnieniem, na obszarach przez które przebiegają torowiska, może wystąpić potencjalne zagrożenie nadmiernym hałasem, którego źródłem jest kolej.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Jeżeli dla podmiotu stwierdzono, na podstawie przeprowadzonych badań, przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, starosta powiatowy wydaje decyzję określającą dopuszczalne poziomy hałasu. Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej.

Państwowy Monitoring Środowiska (PMS)

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie powiatu żywieckiego w 2020 roku przeprowadzono badania i ocenę klimatu akustycznego w wybranym rejonie linii kolejowej nr 139 oraz w wybranych rejonach dróg na terenie miasta Żywiec.

Biegący odcinek S1 / DK1 przez teren powiatu żywieckiego w 2018 roku był objęty monitoringiem hałasu przez GDDKiA, w celu stworzenia mapy akustycznej dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa śląskiego.

6.10.5. Zasoby przyrodnicze

Na terenie powiatu żywieckiego występują następujące formy ochrony przyrody:

- 15 rezerwatów przyrody,
- 3 parki krajobrazowe,
- 5 obszarów Natura 2000,
- 91 pomników przyrody,
- 1 stanowisko dokumentacyjne,
- 5 użytków ekologicznych,
- oraz otulina Parku Narodowego.

Parki Krajobrazowe³

Nazwa: Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego

Data utworzenia: 11.07.1998 r.

Powierzchnia: 38 620,00 [ha]

Powierzchnia otuliny: 22 285,00 [ha]

Obowiązujący plan ochrony: brak

Opis: Na terenie Parku znajdują się źródła Białej i Czarnej Wisłki – dwóch potoków dających początek Wiśle. Z rzadkich gatunków zwierząt występujących na terenie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego źródła wymieniają: drozda obroźnego, świergotka górskiego, głuszca, jarząbka, wilka szarego, rysia eurazjatyckiego oraz okresowo niedźwiedzia brunatnego. W parku spotyka się też podkowca małego, nocka orzęsionego i nocka wąsatka. Rzadkie gatunki ryb to głowacz przęgopłetwy i głowacz białopłetwy. Z zagrożonych gatunków bezkręgowców notowano pachnicę dębową oraz czerwończyka nieparka⁴.

Nazwa: Park Krajobrazowy Beskidu Małego

Data utworzenia: 11.07.1998 r.

Powierzchnia: 25 770,00 [ha]

Powierzchnia otuliny: 22 758,00 [ha]

Obowiązujący plan ochrony: TAK, Uchwała nr XVII/229/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 roku w sprawie ustanowienia planu ochrony dla parku Krajobrazowego Beskidu

³ <http://crfop.gdos.gov.pl/>

⁴ *Park Krajobrazowy Beski Śląskiego*, R. Bula, 2007

Małego – część położona w województwie małopolskim uwzględniającego zakres planu dla obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023.

Opis: Park leży na terenie Karpat Zewnętrznych (fliszowych), które budują przede wszystkim piaskowce i łupki, należące do dwóch dużych jednostek geologicznych – płaszczowiny podśląskiej oraz płaszczowiny śląskiej. Ta pierwsza występuje jedynie szczątkowo na północy, natomiast druga stanowi podłoże pozostałej części Parku. Jednymi z najstarszych skał są piaskowce i łupki należące do tzw. formacji Igockiej, które obserwować można w niewielkim kamieniołomie w Kaczynie. Powierzchniowo największe rozprzestrzenienie mają warstwy godulskie, składające się również z piaskowców i łupków, jednak nie odślaniają się one w wielu miejscach. Charakterystyczną cechą geomorfologiczną tego terenu jest występowanie w głównym grzbiecie form skałkowych. Ich powstanie związane jest z różnymi procesami erozyjnymi (wietrzenie i ruchy masowe), odpornością poszczególnych warstw skalnych oraz występowaniem systemów spękań. Do osobliwości przyrodniczych Parku Krajobrazowego Beskidu Małego należą gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi Roślin jak np. roszciska okrągłolistna, goryczka wąskolistna, świetlik wiosenny, czosnek niedźwiedzi czy obrazki alpejskie. Charakterystyczne jest dla tego Parku występowanie dużej ilości gatunków górskich. W górskich potokach prym wiodą pstrąg potokowy. Jednak pisząc o ichtiofaunie nie sposób nie wspomnieć o występującym tu, a skrajnie zagrożonym węgorzu europejskim czy piekielnicy europejskiej – ujętej na Czerwonej Liście Zwierząt jako gatunek wysokiego ryzyka⁵.

Nazwa: Żywiecki Park Krajobrazowy

Data utworzenia: 13.03.1986 r.

Powierzchnia: 35 870,00 [ha]

Powierzchnia otuliny: 21 790,00,00 [ha]

Obowiązujący plan ochrony: brak

Opis: Zróżnicowanie wysokościowe terenu Parku powoduje, iż leży on w zasięgu czterech pięter roślinnych. Do wysokości ok. 600 m n.p.m. sięga piętro pogórza, niemal całkowicie zajęte pod uprawy rolne i zabudowę gospodarczą. Piętro regla dolnego (600 - 1150 m n.p.m.) zajmowała niegdyś prawie całkowicie buczyna karpacka, z dużym udziałem jodły oraz domieszką świerka i jawora. Obecnie ww. gatunki stanowią zazwyczaj tylko domieszkę w drzewostanach świerkowych. Najbardziej naturalny charakter ma piętro górnoreglowe (1150 - 1400 m n.p.m.) porośnięte przez zachodniokarpacką świerczynę górnoreglową. Drzewa mają tu często wiek 200 - 300 lat. Jedyne szczyt na terenie Żywieckiego Parku Krajobrazowego z pięciem kosodrzewiny (subalpejskim) to Pilsko (1557 m n.p.m.). Na terenie Parku zostało stwierdzonych ponad 1000 gatunków roślin naczyniowych. Znaczna część gatunków

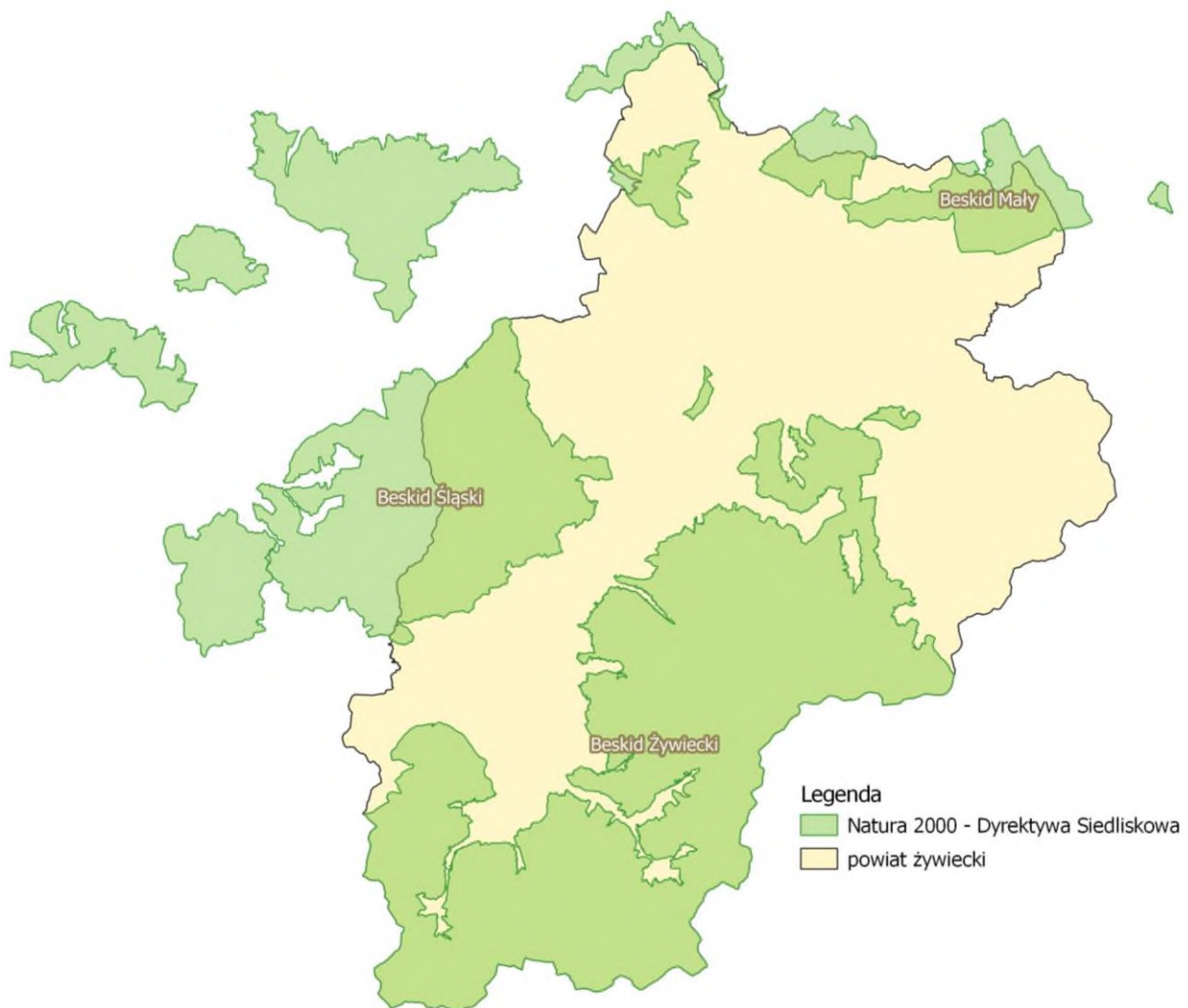
⁵ zpkwm.pl

wysokogórskich koncentruje się w piętrze kosodrzewiny, ale bardzo interesujące skupienia flory występują w rejonie źródlisk, wycieków i wysięków oraz wzdłuż płynących strużek wody, młak i torfowisk, również w obrębie regła górnego. Pilsko to trzeci, po Tatrach i Babiej Górze, obszar wysokogórskiej flory w Karpatach. Fauna Parku reprezentowana jest przez około 40 gatunków ssaków, ponad 100 gatunków ptaków lęgowych, 5 gatunków gadów, 12 gatunków płazów, 23 gatunki ryb oraz 1 gatunek minoga. Rozległe kompleksy leśne tzw. „Worka Raczańskiego”, masywu Pilska, Romanki czy Rysianki i Lipowskiej są ostoją dużych ssaków drapieżnych, reprezentowanych przez niedźwiedzie, wilki, rysie oraz borsuki. Licznie występują tu ssaki kopytne: dziki, jelenie i sarny. Na obszarze Parku występuje wiele rzadkich i ginących ptaków, między innymi kuraki leśne (głuszec i jarząbek), drapieżniki dzienne (jastrząb, kobuz, krogulec, myszołów, pustułka) i sowy (puszczyk, pójdzka, płomykówka i puchacz). Gady reprezentowane są przez jaszczurkę zwinkę i żyworódkę, padalca oraz 2 gatunki węży: zaskrońca i jadowitą żmiję zygzakowatą. Obok gadów najlepiej poznaną grupę kręgowców stanowią płazy: traszka - górską, grzebieniastą, zwyczajną oraz (będąca endemitem karpackim) karpacka, ropucha szara i zielona, żaba zielona i brunatna, rzekotka drzewna, kumak górski i salamandra plamista.

Rysunek 7. Parki Krajobrazowe na terenie powiatu żywieckiego.
 źródło: opracowanie własne

Obszary Natura 2000⁶

Rysunek 8. Obszary Natura 2000 Dyrektywa Siedliskowa.
źródło: opracowanie własne

Nazwa obszaru: Beskid Śląski

Kod obszaru: PLH240005

Powierzchnia: 26 405,25 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: Dyrektywa siedliskowa

Plan zadań ochronnych: brak

Opis: Obszar położony jest w masywie Beskidu śląskiego, z niewielkimi fragmentami w obrębie Pogórza śląskiego i w Kotlinie Żywieckiej. Trzon obszaru tworzą dwa pasma górskie: Stożka i Czantorii oraz Baraniej Góry, zbudowane głównie z piaskowca godulskiego. Występuje tu szereg malowniczych form skalnych, takich jak: progi i wodospady w dolinach potoków, liczne formy skałkowe oraz różnorodne formy osuwiskowe powierzchniowe i podziemne. Najbardziej znaną i najgłębszą jaskinią Beskidu śląskiego jest jaskinia

⁶ <http://crfop.gdos.gov.pl/>

Malinowska (Ondraszka) o dł. 230,5 m i głębokości 22,7 m. Z północno-zachodnich stoków Baraniej Góry, na wysokości 1100 m, wypływają źródła Czarnej Wisłki. Lasy, to głównie sztuczne monokultury świerkowe. Naturalny las jodłowo-bukowo-świerkowy w wieku ok. 200 lat zachował się tylko na północno-zachodnich stokach Baraniej Góry. Tereny położone na Pogórzu śląskim i w Kotlinie Żywieckiej są miejscem występowania bardzo rzadkich w regionie muraw kserotermicznych.

Nazwa obszaru: Kościół w Radziechowach

Kod obszaru: PLH240007

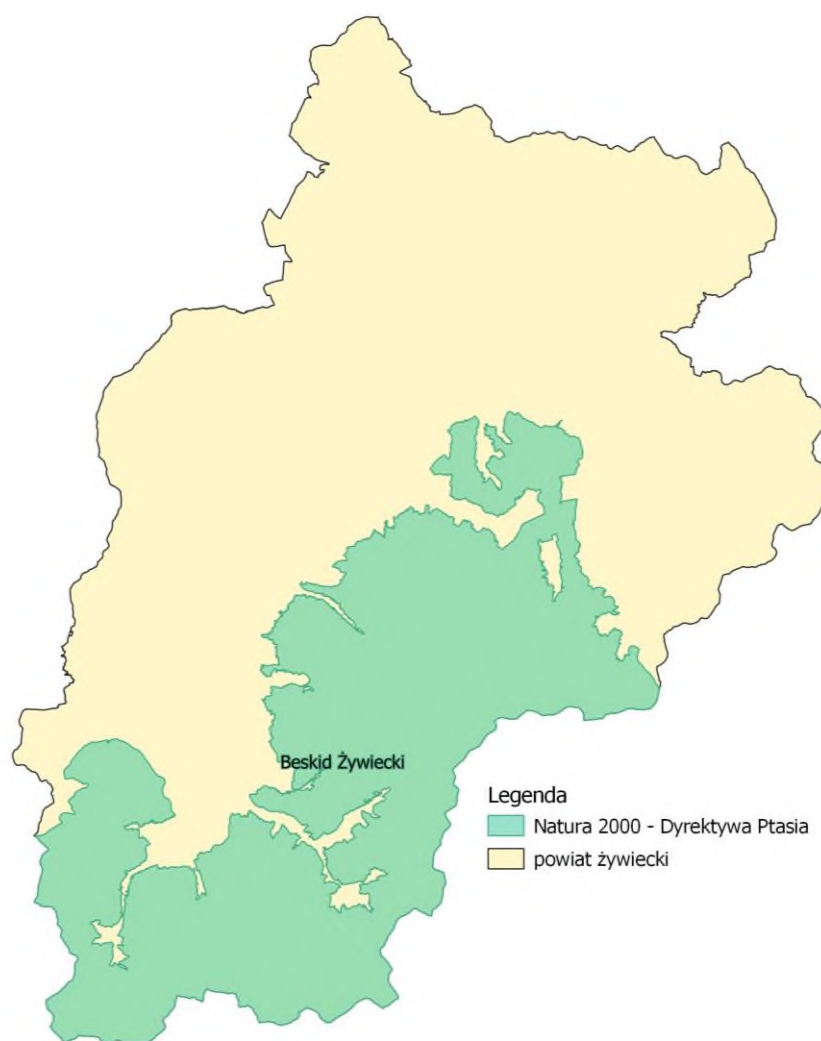
Powierzchnia: 0,06 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: Dyrektywa siedliskowa

Plan zadań ochronnych: brak

Opis: Wieś położona 3 km na południe od Żywca. Kościół parafialny pod wezwaniem św. Marcina, z 1663 r. i parafia radziechowska, podobnie jak sama wieś, należą do jednych z najstarszych w Kotlinie Żywieckiej. Zgodnie z Kryteriami wyboru schronień nietoperzy do ochrony w ramach polskiej części sieci Natura 2000, obiekt uzyskał 24 pkt, co daje podstawy do włączenia go do sieci Natura 2000. W ostoi znajduje się największa na Śląsku kolonia rozrodcza podkowca małego (gatunek nietoperza z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG).

Podkowiec mały posiada status ochronny najmniejszej troski, jego populacja jest malejąca.

Rysunek 9. Obszary Natura 2000 Dyrektywa Ptasia.
 źródło: opracowanie własne

Na wymienionych obszarach Natura 2000 udokumentowano następujące gatunki fauny i flory zaliczanych do bardzo rzadkich:

Tabela 8. Bardzo rzadkie gatunki fauny i flory udokumentowane na obszarach Natura 2000 zlokalizowanych na terenie powiatu żywieckiego

Lp.	Nazwa gatunku	Status ochronny
1.	Kozioróg dębosz	Takson narażony
2.	Obuwik pospolity	Takson najmniejszej troski
3.	Sichrawa karpacka	zagrożony

źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

Nazwa obszaru: Beskid Żywiecki

Kod obszaru: PLH240006

Powierzchnia: 35 276,05 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: Dyrektywa siedliskowa

Plan zadań ochronnych: TAK, Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natury 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 oraz Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 17 czerwca 2016 r. o zmianie zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006.

Opis: Obszar obejmuje fragment Beskidu Żywieckiego, który charakteryzuje się różnorodnością form geomorfologicznych - grzbietów, garbów, żeber, murów skalnych, gołoborzy na stokach i osuwisk skalnych. Zbudowany jest z fliszowych utworów serii magurskiej. Najciekawsze zespoły form skalnych znajdują się w szczytowych partiach Pilska, w obrębie grzbietowej części pasma Lipowskiej, Romanki, Boraczej i Prusowa. Wyróżniają się tu 3, zwarte grupy górskie: Wielkiej Raczy, Pilska i Lipowskiej-Romanki. Różnią się one od siebie charakterem i układem grzbietów. Grupa Wielkiej Raczy ma partie wierzchowinowe wykształcone jako ostre i wąskie grzbiety ułożone widlasto, oddzielone od siebie szeregiem dopływów górnej Soły. Grupę Pilska wyróżniają szerokie, zaokrąglone kopuły i łagodne stoki, porozcinane dużą ilością dolin. Cechuje się promienistym układem grzbietów odchodzących od jądra masywu - wyniosłej dwuwierzchołkowej kopuły (1557 m. n.p.m.) z cechami wysokogórskimi. Natomiast cechą rejonu Pasma Lipowskiej-Romanki są wysokie, strome i zalesione pasma, z licznymi halami grzbietowymi. Sieć hydrograficzna ma tu charakter typowo górski, z dużą liczbą potoków o gwałtownych spadkach i malowniczych wodospadach. Osobliwością są nieliczne, drobne jeziorka osuwiskowe. Szatę roślinną tworzą naturalne zespoły lasów iglastych i liściastych (około 75% powierzchni ostoi) oraz naturalne, półnaturalne i antropogeniczne zbiorowiska nieleśne. W skład ostoi wchodzi też interesujący ostaniec denudacyjny - Góra Grojec ze stanowiskiem roślinności kserotermicznej.

Nazwa obszaru: Beskid Mały

Kod obszaru: PLH240023

Powierzchnia: 7 186,16 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: Dyrektywa siedliskowa

Plan zadań ochronnych: brak.

Opis: Obszar położony w masywie Beskidu Małego, w paśmie Magurki Wilkowickiej (Czupel 933 m n.p.m.) i grupie Łamanej Skały (929 m n.p.m.). Beskid Mały zbudowany jest z utworów serii śląskiej, reprezentowanych głównie przez twarde, odporne na wietrzenie piaskowce godulskie, które przeławicowane są łupkami, piaskowcem i zlepieńcami istebniańskimi dolnymi. Niektóre formy skałkowe zbudowane są z piaskowców ciężkowickich. Układ dolin jest koncentryczny, grzbiety

i szczyty zaokrąglone, a stoki dość strome. Na omawianym terenie znajduje się kilkadziesiąt skałek, jaskiń i schronisk podskalnych. Do najcenniejszych jaskiń należą: Jaskinie Czarne Działy (w tym jaskinia Czarne Działy III o dł. 115 m) i Jaskinia Komonieckiego, która jest największą jaskinią erozyjno-wietrzeniową w polskich Karpatach Fliszowych. Powierzchniowo dominują tu zbiorowiska leśne, łąkowe są rzadsze, a sporadycznie występują zbiorowiska torfowiskowe, ziołoroślowe i naskalne.

Nazwa obszaru: Beskid Żywiecki

Kod obszaru: PLH240002

Powierzchnia: 34 988,81 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: Dyrektywa ptasia

Plan zadań ochronnych: TAK, Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002 oraz Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 25 lutego 2016 r. o zmianie zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002.

Opis: Obszar obejmuje fragment Beskidu Żywieckiego, który jest zbudowany z fliszowych utworów serii magurskiej. Charakteryzuje go występowanie różnorodnych form geomorfologicznych - grzbiety, garby, żebra mury skalne, gołoborza, na stokach i osuwiska skalne. Dominującymi skałami są tutaj odporne na wietrzenie piaskowce magurskie, które wraz z łupkami ilastymi tworzą flisz karpacki. Najciekawsze zespoły form skalnych znajdują się w szczytowych partiach Pilska, w dolinie Cebulowego Potoku, w obrębie grzbietowej części pasma Lipowskiej-Rotmanki oraz Boraczej-Prusowa. Największa jaskinia na tym obszarze to Jaskinia Wickowa w Sopotni Wielkiej, o długości 101 m. Beskid Żywiecki składa się z kilku pasm górskich, mających układ równoleżnikowy. Wyróżniają się tu zwarte grupy górskie Wielkiej Raczy (1236 m) i Pilska (1557 m). Wyróżnia się także interesujący ostaniec denudacyjny - Grojec (612 m), będący ważnym stanowiskiem archeologicznym. Rzeki mają tu charakter typowo górski, z gwałtownymi spadkami, malowniczymi wodospadami i gęstą siecią potoków. Główne rzeki obszaru to Soła i Koszarawa. Osobliwością są nieliczne występujące drobne jeziora osuwiskowe. Szatę roślinną tworzą naturalne i półnaturalne górskie zbiorowiska roślinne, w tym dobrze wykształcone zespoły lasów iglastych i liściastych. Na spłaszczeniach stokowych, wierzchowinach grzbietowych, zagłębieniach osuwiskowych, występują cenne torfowiska.

Pomniki przyrody

Na terenie powiatu żywieckiego znajdują się obiekty zaliczane do pomników przyrody. Wśród nich wyróżniono:

- 79 pomników rodzaju: drzewo

- 4 drzewa gatunku Buk pospolity,
 - 1 drzewo gatunku Cis pospolity,
 - 1 drzewo gatunku Dąb czerwony,
 - 1 drzewo gatunku Dąb kaukaski,
 - 8 drzew gatunku Dąb szypułkowy,
 - 1 drzewo gatunku Glediczja trójcierniowa,
 - 1 drzewo gatunku Grab zwyczajny,
 - 11 drzew gatunku Jesion wyniosły,
 - 1 drzewo gatunku Kasztanowiec zwyczajny,
 - 4 drzewa gatunku Klon jawor,
 - 3 drzewa gatunku Klon pospolity,
 - 21 drzew gatunku Lipa drobnolistna,
 - 3 drzewa gatunku Lipa krymska,
 - 3 drzewa gatunku Lipa szerokolistna,
 - 2 drzewa gatunku Modrzew europejski,
 - 5 drzew gatunku Sosna amerykańska,
 - 1 drzewo gatunku Sosna zwyczajna,
 - 1 drzewo gatunku Świerk pospolity,
 - 1 drzewo gatunku Topola biała,
 - 1 drzewo gatunku Topola czarna,
 - 9 drzew gatunku Wiąz górski,
 - 1 drzewo gatunku Wierzba biała,
 - 1 drzewo gatunku Żywotnik zachodni.
- 1 pomnik rodzaju: krzew (Stanowisko storczyków w Złatnej Hucie);
 - 1 pomnik rodzaju: wodospad;
 - 2 pomniki rodzaju: skałka
 - Malinowska Skała,
 - Baszta skalna;
 - 1 pomnik rodzaju: głaz narzutowy;
 - 7 pomników rodzaju: jaskinia
 - Jaskinia Wickowa,
 - Jaskinia przed Rozdrożem,
 - Jaskinia Chłodna,
 - Jaskinia przed Balkonem,
 - Jaskinia skalna Czarne Działy I,

- Jaskinia skalna Czarne Działy II,
- Jaskinia skalna Komonieckiego.

Korytarze ekologiczne

Korytarz ekologiczny (migracyjny) to „obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów”. W ekologii krajobrazu ujmuje się go najczęściej jako relatywnie wąski pas terenu, który różni się od otaczającego go tła i stanowi łączność pomiędzy podobnymi ekosystemami. Teoria funkcjonowania korytarzy ekologicznych rozwinięta została w oparciu o teorię biogeografii wysp oraz uogólniającą ją teorię metapopulacji. Do najważniejszych funkcji korytarzy ekologicznych zalicza się:

- 1) Zmniejszenie stopnia izolacji poszczególnych płatów siedlisk i ułatwienie przemieszczania się organizmów pomiędzy nimi, a co za tym idzie zwiększenie prawdopodobieństwa kolonizacji izolowanych płatów.
- 2) Zwiększenie przepływu genów pomiędzy płatami siedlisk zapobiegające utracie różnorodności genetycznej oraz przeciwdziałające depresji wsobnej.
- 3) Obniżenie śmiertelności, szczególnie wśród osobników młodych, wypartych z płatów dogodnych siedlisk wskutek zachowań terytorialnych.

Korytarze ekologiczne dla ichtiofauny zostały wyznaczone w województwie śląskim w oparciu o historyczne szlaki migracji ryb wędrownych dwuśrodowiskowych – diadromicznych oraz wędrownych ryb jednośrodowiskowych – potamodromicznych, przy założeniu, że wyznaczony korytarz w przyszłości powinien zapewnić możliwość przemieszczania się wszystkim rodzimym organizmom, zarówno tym aktualnie występującym, jak i tym przewidzianym do restytucji.

Zidentyfikowane korytarze ekologiczne zostały podzielone ze względu na stopień antropogenicznego przekształcenia na:

- naturalne korytarze ichtiologiczne w obrębie obszarów niezurbanizowanych, czyli tam, gdzie istnieje możliwość odtworzenia lub utrzymania dodatkowej - poza tranzytową - funkcji siedliskowej korytarza (stepping stone),
- antropogeniczne korytarze ichtiologiczne w obszarach zurbanizowanych, gdzie istnieje jedynie możliwość odtworzenia lub utrzymania funkcji tranzytowej korytarza

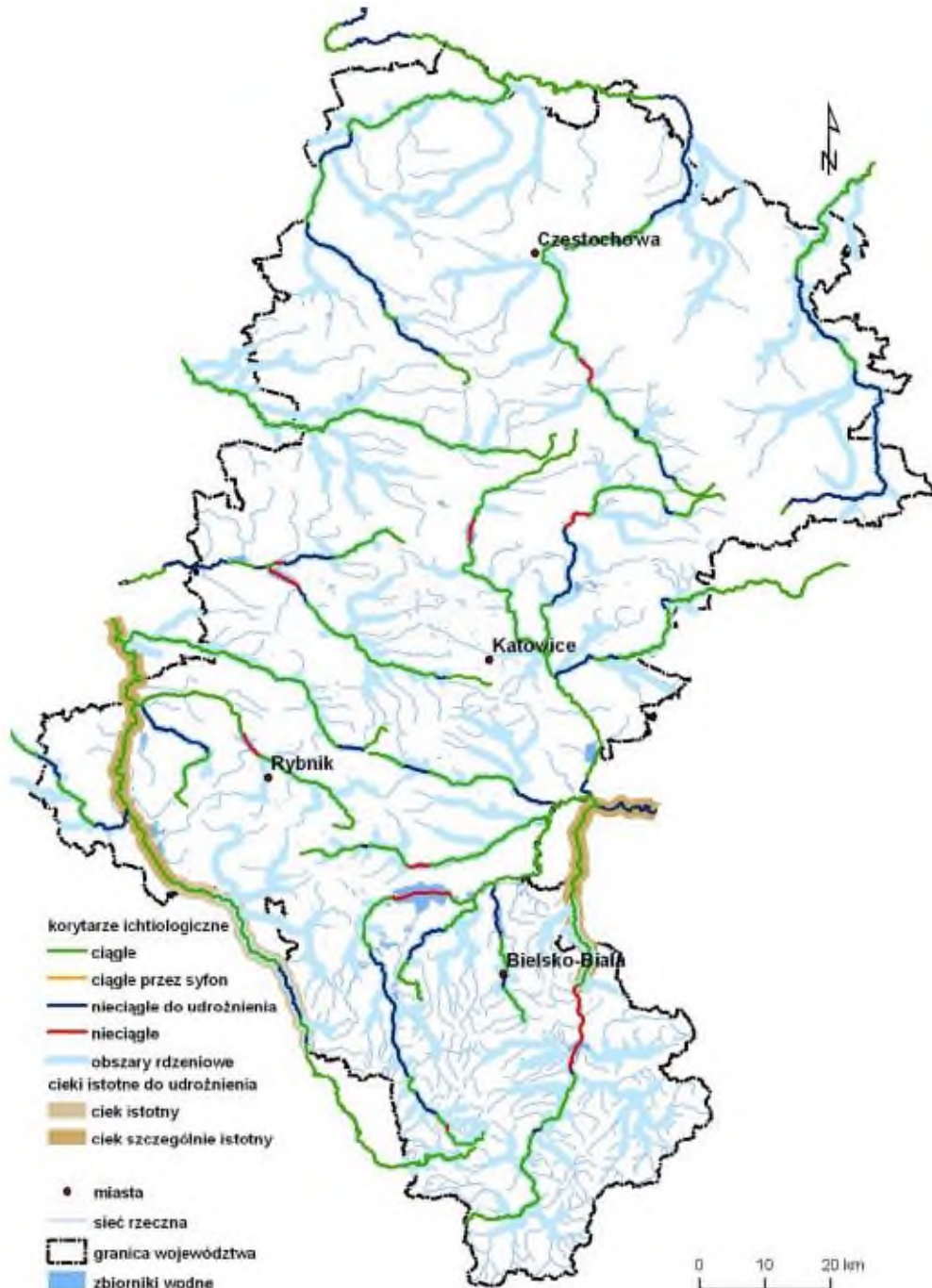
oraz ze względu na migrujące gatunki ryb na:

- korytarze ichtiologiczne dla diadromicznych i potamodromicznych gatunków ryb,
- korytarze ichtiologiczne dla potamodromicznych gatunków ryb.

Obszary węzłowe – ostoje ichtiofauny – zostały wyznaczone w granicach całych zlewni, w których stwierdzono występowanie: gatunków przewodnich (istotnych gospodarczo) dla danej krainy rybnej; gatunków objętych w Polsce ochroną prawną; gatunków, których siedliska są chronione na mocy „dyrektywy siedliskowej” oraz

gatunków zagrożonych wg Czerwonej Listy Śródkowodnej Ichtiofauny Polski. Wyznaczone ostoje podzielono na następujące typy:

- ostoje ichtiofauny dla diadromicznych i potamodromicznych gatunków ryb,
- ostoje ichtiofauny dla potamodromicznych gatunków ryb,
- ostoje ichtiofauny dla zachowania materiału genetycznego cennych gatunków ryb.

Rysunek 10. Korytarze ichtiologiczne w województwie śląskim

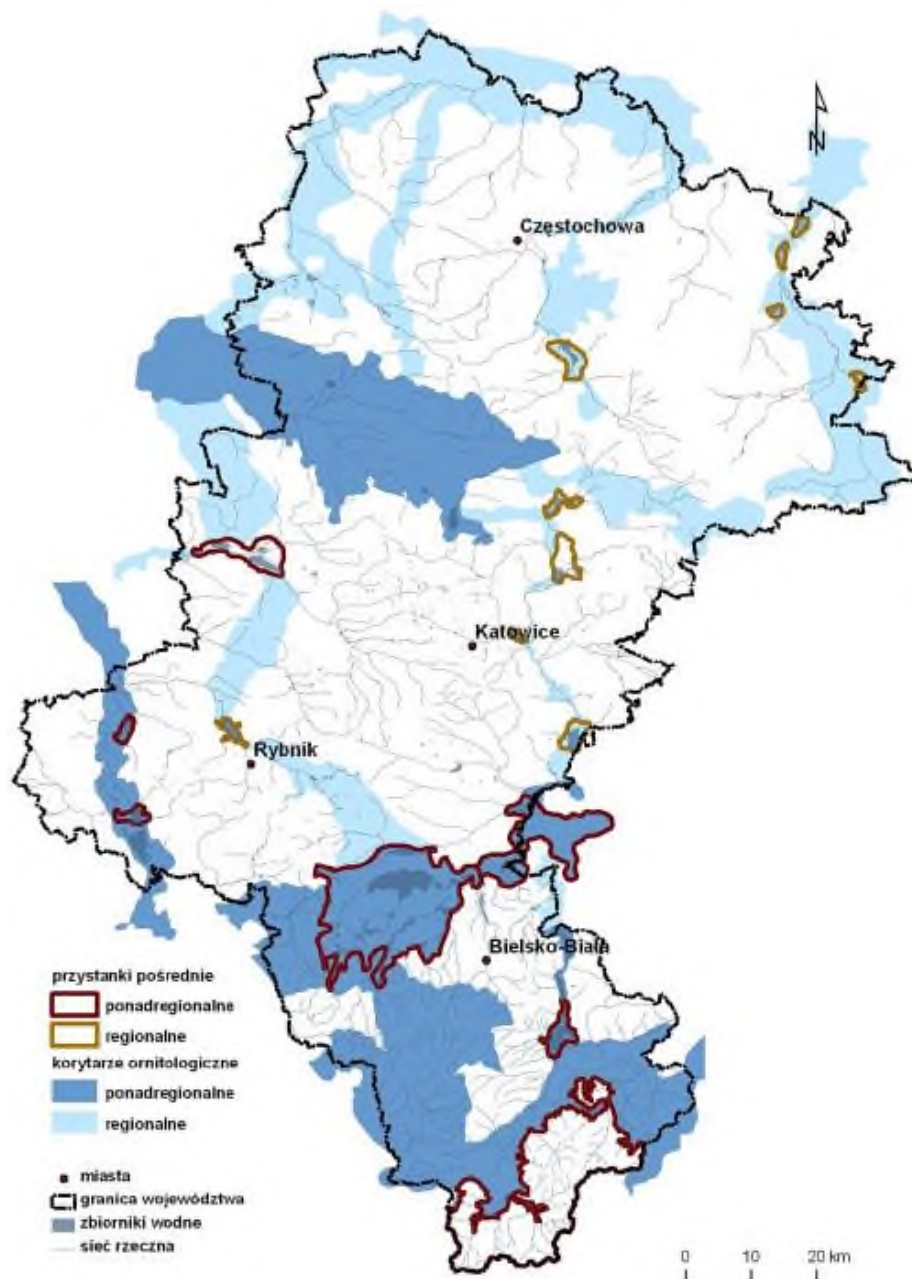
źródło: Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

Wyznaczone korytarze ornitologiczne obejmują szlaki migracji ptaków oraz przystanki pośrednie. Korytarze ornitologiczne wyznaczono na podstawie obecności i liczebności gatunków wskaźnikowych, wybranych na

podstawie ich statusu zagrożenia w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. Przystanki pośrednie (ostoje) to ważne miejsca odpoczynku i żerowania ptaków, zwłaszcza w okresie przelotów. Część przystanków nie miała do tej pory oficjalnego statusu ostoji ptaków, natomiast trzy z nich były już wcześniej uznane jako ostoje o randze międzynarodowej IBA (Important Bird Area).

Na podstawie biologii gatunków oraz wykorzystania przestrzeni województwa śląskiego przez ptaki, wybrane gatunki wskaźnikowe zaklasyfikowano do następujących grup:

- ptaki lęgowe odbywające rozród w województwie śląskim, a po zakończeniu lęgów migrujące na zimowiska zlokalizowane daleko poza obszarem Polski,
- ptaki przelotne i zalatujące, dla których siedliska w województwie śląskim służą jako miejsca żerowania i odpoczynku,
- ptaki zimujące.

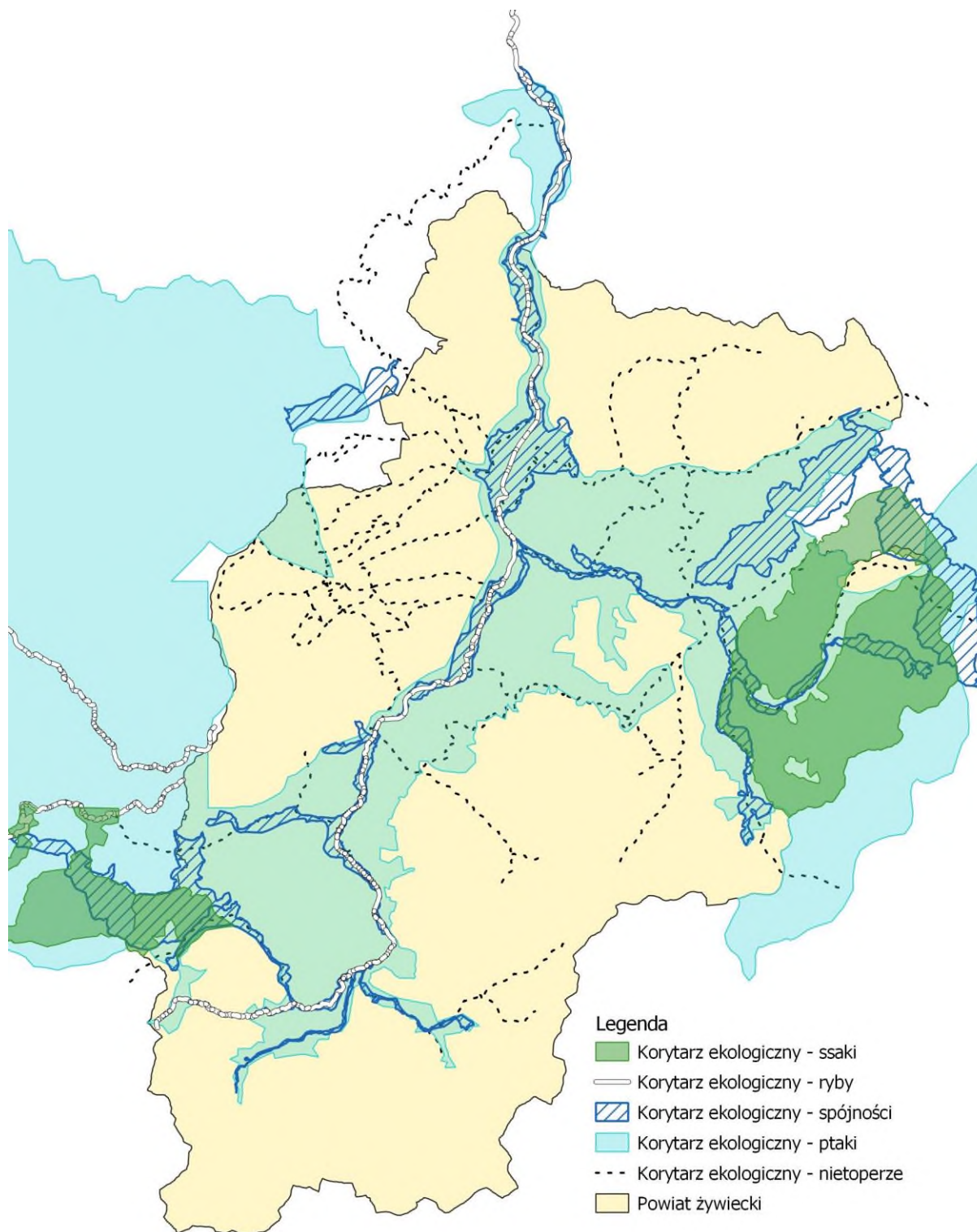
Rysunek 11. Korytarze ornitologiczne w województwie śląskim

źródło: Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

Płazy i gady jako małe zwierzęta naziemne mają stosunkowo ograniczone możliwości przemieszczania się na duże odległości. Z tych dwóch gromad tylko płazy wykształciły swego rodzaju system migracji związany z koniecznością rozmnażania się w środowisku wodnym. Wędrowki płazów mają charakter sezonowy i lokalny: ich migracja koncentruje się w promieniu kilku kilometrów od zbiorników wodnych będących miejscem rozrodu. Gady są zdecydowanie bardziej stacjonarne i w sytuacji, gdy ich siedlisko nie ulega drastycznym zmianom nie mają one potrzeby przemieszczania się na większe odległości

W związku z tym potencjalne korytarze ekologiczne dla herpetofany, w szczególności dla płazów, zlokalizowane są wszędzie tam, gdzie te zwierzęta występują, a więc w zasadzie na obszarze całego

województwa, w tym miast Metropolii Górnośląskiej. Trudno jest więc wskazać konkretne miejsca spełniające funkcję korytarzy szczególnie istotnych z punktu widzenia tej grupy zwierząt.

Rysunek 12. Przebieg korytarzy ekologicznych przez teren powiat żywiecki.
źródło: opracowanie własne na podstawie danych slaskie-przyroda.pl

Ostoje przyrody ożywionej⁷

➤ Ostoje roślinne IPA (Important Plant Areas) w województwie śląskim

W roku 2005 Instytut Botaniki PAN w Krakowie wytypował wstępnie w Polsce 116 obszarów spełniających kryteria programu IPA, których powierzchnia obejmuje około 6,6% powierzchni kraju. Na terenie województwa śląskiego wyznaczono 7 takich ostoj: Beskid Śląski, Beskid Żywiecki, Dolina Górnej Wisły, Ostoja Olsztyńsko-Mirowska, Ostoja Środkowojurajska, Ostoja Raciborska i Suchy Młyn o łącznej powierzchni 116723 ha (9,5% powierzchni województwa).

Beskid Śląski (Numer kodowy IPA: PL067)

Ostoja o powierzchni 38800,5 ha. Na terenie ostoj zidentyfikowano 17 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Wśród nich jednymi z cenniejszych są zachowane fragmenty lasów o charakterze naturalnym, zwłaszcza buczyny i jaworzyny, a także dolnoregłowe świerczyny na torfie *Bazzanio-Piceetum*. Na obszarze odnaleziono też liczne stanowiska rzadkich i zagrożonych roślin, w tym ok. 20 gatunków storczykowatych. Z obszaru podawano rzadki gatunek mchu – widłoząb zielony, który figuruje w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej *Dicranum viride*. Jest tu jedno z 4 stanowisk tojadu morawskiego *Aconitum firmum subsp. moravicum* w Polsce i jeden z 4 rejonów występowania tocji karpackiej *Tozzia alpina subsp. carpatica* – oba gatunki wymienione są w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Na zachodnich stokach Baraniej Góry znajduje się drugie w Polsce stanowisko okrzyń jeleniego *Laserpitium archangelica*. Znacznym zróżnicowaniem wyróżnia się także roślinność nieleśna, w tym szczególnie interesujące są murawy kserotermiczne na górze Tuł. Interesujące jest także wzgórze Matyska ze stanowiskiem obuwika *Cypripedium calceolus* i tojadu lisiego *Aconitum lycoctonum subsp. lycoctonum*.

➤ Ostoje ptasie IBA (Important Bird Areas) w województwie śląskim

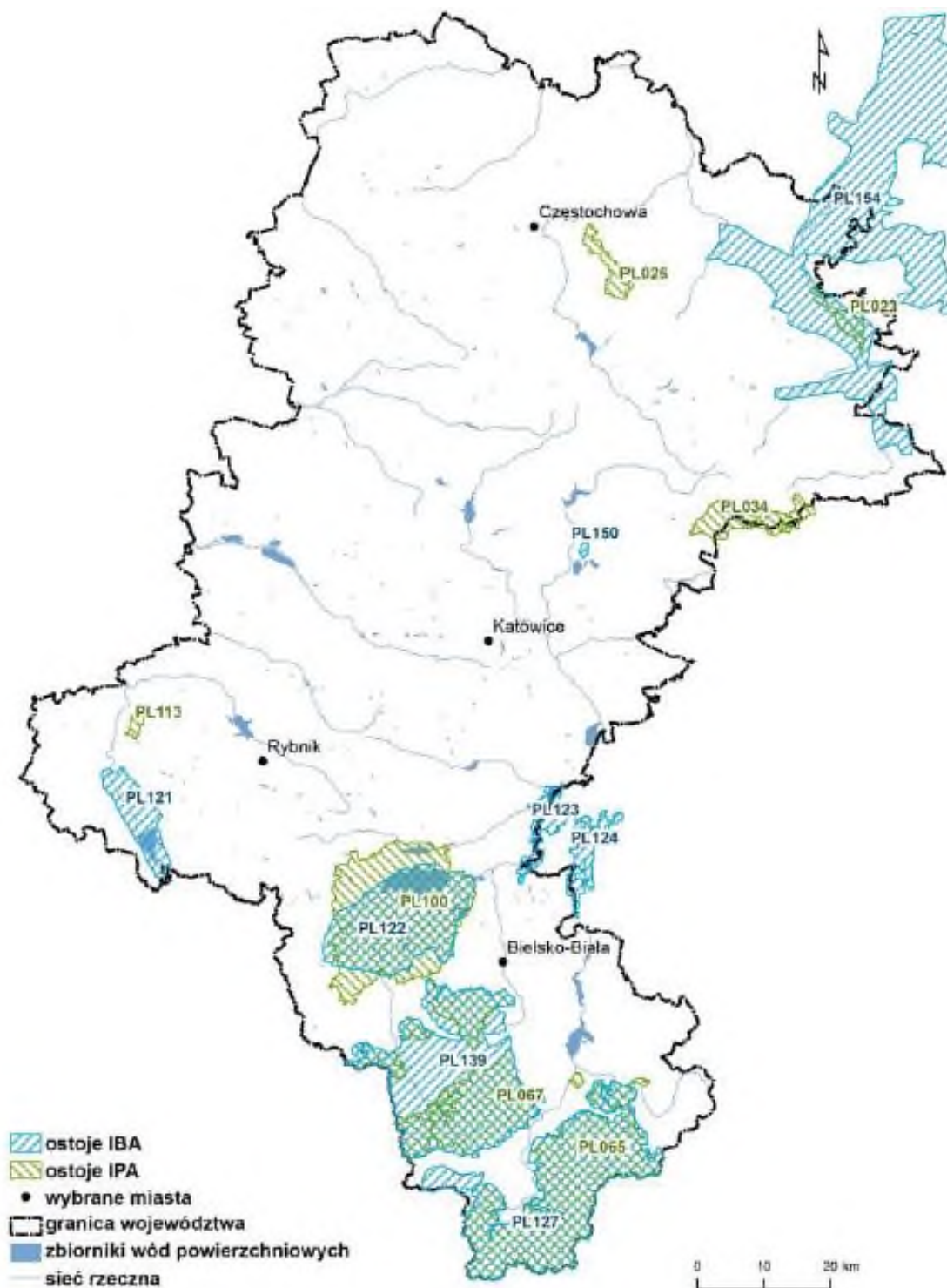
W roku 2004 Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków wyznaczyło w Polsce 140 ostoj ptaków o znaczeniu europejskim⁸⁶. Wśród nich znajduje się 8 ostoj, które zlokalizowane są w granicach województwa śląskiego: Beskid Śląski, Beskid Żywiecki, Dolina Górnej Wisły, Stawy w Brzeszczach, Dolina Dolnej Soły, Dolina Górnej Odry, Zbiornik Kuźnica Warężyńska oraz Niecka Włoszczowska. Z województwem śląskim graniczy ponadto ostoja Babia Góra.

Beskid Śląski (Kod ostoj IBA: PL 139)

Ostoja o powierzchni 41798 ha położona w mezoregionach Beskid Śląski i Pogórze Śląskie. Jest to zwarte ugrupowanie górskie z wyodrębnionymi pasmami Czantorii i Baraniej Góry. Większą część ostoj pokrywają kwaśne i żyzne buczyny oraz bory świerkowe. Stwierdzono tu występowanie 18 gatunków ptaków w załączniku I Dyrektywy Ptasiej⁸⁷. Liczebność głuszca, bociana czarnego

⁷ Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

i dzięciołów: zielonosiwego i trójpalczastego spełnia kryteria wyznaczenia ostoi o znaczeniu międzynarodowym.

Rysunek 13. Ostoje IBA i IPA w województwie śląskim

źródło: Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

Regionalne ostoje przyrody

Ostoje przyrody stanowią obszary występowania zagrożonych wyginięciem gatunków grzybów, roślin, zwierząt oraz zbiorowisk roślinnych i siedlisk przyrodniczych, których użytkowanie i zagospodarowanie powinny w sposób szczególny uwzględniać potrzeby zapewnienia prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego i zachowania różnorodności biologicznej. Ostoje obejmują obszary lądowe lub wodne stanowiące pewną całość funkcjonalną z punktu widzenia populacji zwierząt, roślin czy siedlisk, które były motywacją dla ich wskazania.

Tabela 9. Ostoje florystyczno-mykologiczne znajdujące się na terenie powiatu żywieckiego.

Nazwa ostoi	Beskid Śląski
Przedmiot ochrony	mszaki, rośliny naczyniowe, porosty
Ranga ostoi	ponadregionalna
Liczba gatunków kwalifikujących	mszaki - 27, rośliny naczyniowe - 39, porosty - 52
Liczba gatunków o znaczeniu krajowym	rośliny naczyniowe - 9
Liczba gatunków o znaczeniu międzynarodowym	rośliny naczyniowe - 1
Zalecenia użytkowania i zagospodarowania obszaru	<ul style="list-style-type: none">• zachowanie terenów leśnych,• zachowanie lub przywracanie użytkowania rolniczego hal górskich,• utrzymanie bądź przywrócenie użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego siedlisk łąkowych,• wykluczenie zalesiania hal górskich,• w miejscach występowania odsłoneń skalnych ograniczenie udostępniania turystycznego, w tym turystyki wspinaczkowej jedynie do wyznaczonych szlaków• wykluczenie możliwości zmiany morfologii koryt cieków górskich poza terenami zabudowanymi,• zachowanie warunków przepływu wód w potokach górskich oraz zachowanie głazów okresowo wynurzających się ponad lustro wody w korytach potoków,• ograniczenie możliwości lokalizacji w obszarze lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie przedsięwzięć, które mogą powodować zwiększone emisje zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do atmosfery
Nazwa ostoi	Beskid Mały
Przedmiot ochrony	mszaki, rośliny naczyniowe, porosty
Ranga ostoi	regionalna
Liczba gatunków kwalifikujących	mszaki – 15, rośliny naczyniowe – 8, porosty – 35
Zalecenia użytkowania i zagospodarowania obszaru	<ul style="list-style-type: none">• zachowanie lub przywracanie użytkowania rolniczego hal górskich,• utrzymanie bądź przywrócenie użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego siedlisk łąkowych,• wykluczenie zalesiania hal górskich,• w miejscach występowania odsłoneń skalnych ograniczenie udostępniania turystycznego, w tym turystyki wspinaczkowej jedynie do wyznaczonych szlaków,• wykluczenie możliwości zmiany morfologii koryt cieków górskich poza terenami zabudowanymi,• zachowanie warunków przepływu wód w potokach górskich oraz zachowanie głazów okresowo wynurzających się ponad lustro wody w korytach potoków,

	<ul style="list-style-type: none"> ograniczenie możliwości lokalizacji w obszarze lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie przedsięwzięć, które mogą powodować zwiększone emisje zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do atmosfery.
Nazwa ostoi	Beskid Żywiecki
Przedmiot ochrony	mszaki, rośliny naczyniowe, porosty
Ranga ostoi	ponadregionalna
Liczba gatunków kwalifikujących	mszaki – 61, rośliny naczyniowe – 49, porosty - 255
Liczba gatunków o znaczeniu krajowym	rośliny naczyniowe - 3
Liczba gatunków o znaczeniu międzynarodowym	rośliny naczyniowe - 2
Zalecenia użytkowania i zagospodarowania obszaru	<ul style="list-style-type: none"> zachowanie terenów leśnych, zachowanie lub przywracanie użytkowania rolniczego hal górskich, utrzymanie bądź przywrócenie użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego siedlisk łąkowych, wykluczenie zalesiania hal górskich, w miejscach występowania odsłoneń skalnych ograniczenie udostępniania turystycznego, w tym turystyki wspinaczkowej jedynie do wyznaczonych szlaków wykluczenie możliwości zmiany morfologii koryt cieków górskich poza terenami zabudowanymi, zachowanie warunków przepływu wód w potokach górskich oraz zachowanie głazów okresowo wynurzających się ponad lustro wody w korytach potoków, ograniczenie możliwości lokalizacji w obszarze lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie przedsięwzięć, które mogą powodować zwiększone emisje zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do atmosfery
Nazwa ostoi	Grapa
Przedmiot ochrony	rośliny naczyniowe
Ranga ostoi	regionalna
Liczba gatunków kwalifikujących	4
Zalecenia użytkowania i zagospodarowania obszaru	Rezerwat przyrody – realizacja zaleceń wynikających z planu ochrony lub planu zadań ochronnych
Nazwa ostoi	Góra Grojec
Przedmiot ochrony	mszaki, rośliny naczyniowe
Ranga ostoi	ponadregionalna
Liczba gatunków kwalifikujących	mszaki – 1, rośliny naczyniowe – 21
Liczba gatunków o znaczeniu krajowym	1
Zalecenia użytkowania i zagospodarowania obszaru	<ul style="list-style-type: none"> zachowanie terenów leśnych, wykluczenie możliwości zabudowy terenów rolnych o charakterze łąkowym, utrzymanie bądź przywrócenie użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego siedlisk łąkowych, wykluczenie możliwości celowych zalesień gruntów rolnych.
Nazwa ostoi	Ostoja Gilowicka
Przedmiot ochrony	rośliny naczyniowe
Ranga ostoi	ponadregionalna
Liczba gatunków kwalifikujących	1

Liczba gatunków o znaczeniu krajowym	1
Zalecenia użytkowania i zagospodarowania obszaru	<ul style="list-style-type: none"> • wykluczenie możliwości zmiany morfologii koryta rzeki Łękawa i jej dopływów oraz zabudowy hydrotechnicznej brzegów cieków w granicach ostoi, • zakaz likwidacji zadrzewień, • przeznaczenie całego terenu ostoi wyłącznie do pełnienia funkcji przyrodniczych.
Nazwa ostoi	Ostoja Pewelska
Przedmiot ochrony	porosty, rośliny naczyniowe
Ranga ostoi	ponadregionalna
Liczba gatunków kwalifikujących	porosty – 32, rośliny naczyniowe - 1
Liczba gatunków o znaczeniu krajowym	rośliny naczyniowe - 1
Zalecenia użytkowania i zagospodarowania obszaru	<ul style="list-style-type: none"> • zachowanie terenów leśnych i utrzymanie drzewostanów wielopiętrowych, • wykluczenie możliwości celowych zalesień polan reglowych na Janikowej Grapie, • utrzymanie bądź przywrócenie użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego siedlisk łąkowych na polanach reglowych, • ochrona odstonięć skalnych i wykluczenie zrębów na terenach leśnych w ich sąsiedztwie.

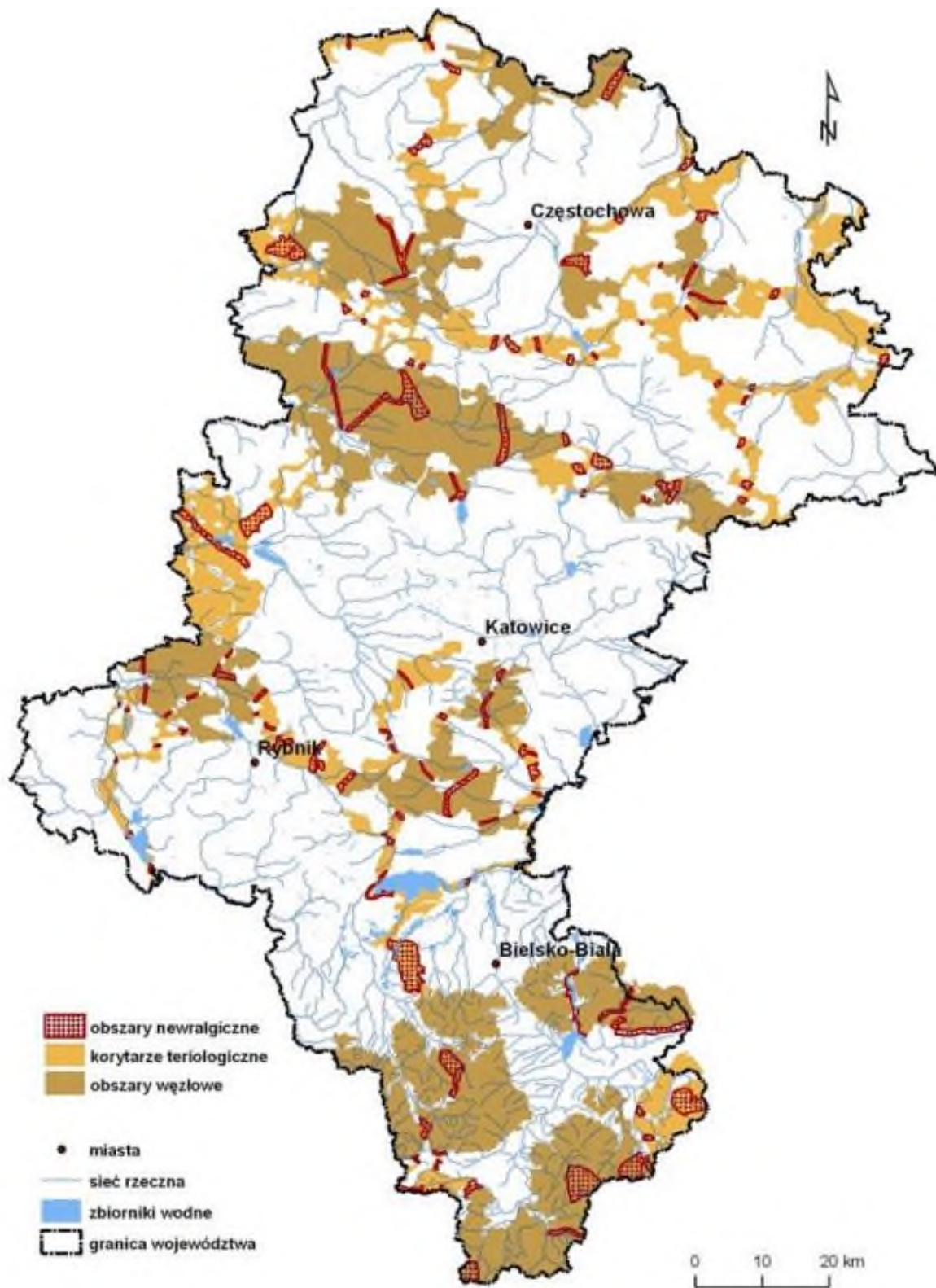
źródło: Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

Tabela 10. Ostoje faunistyczne znajdujące się na terenie powiatu żywieckiego.

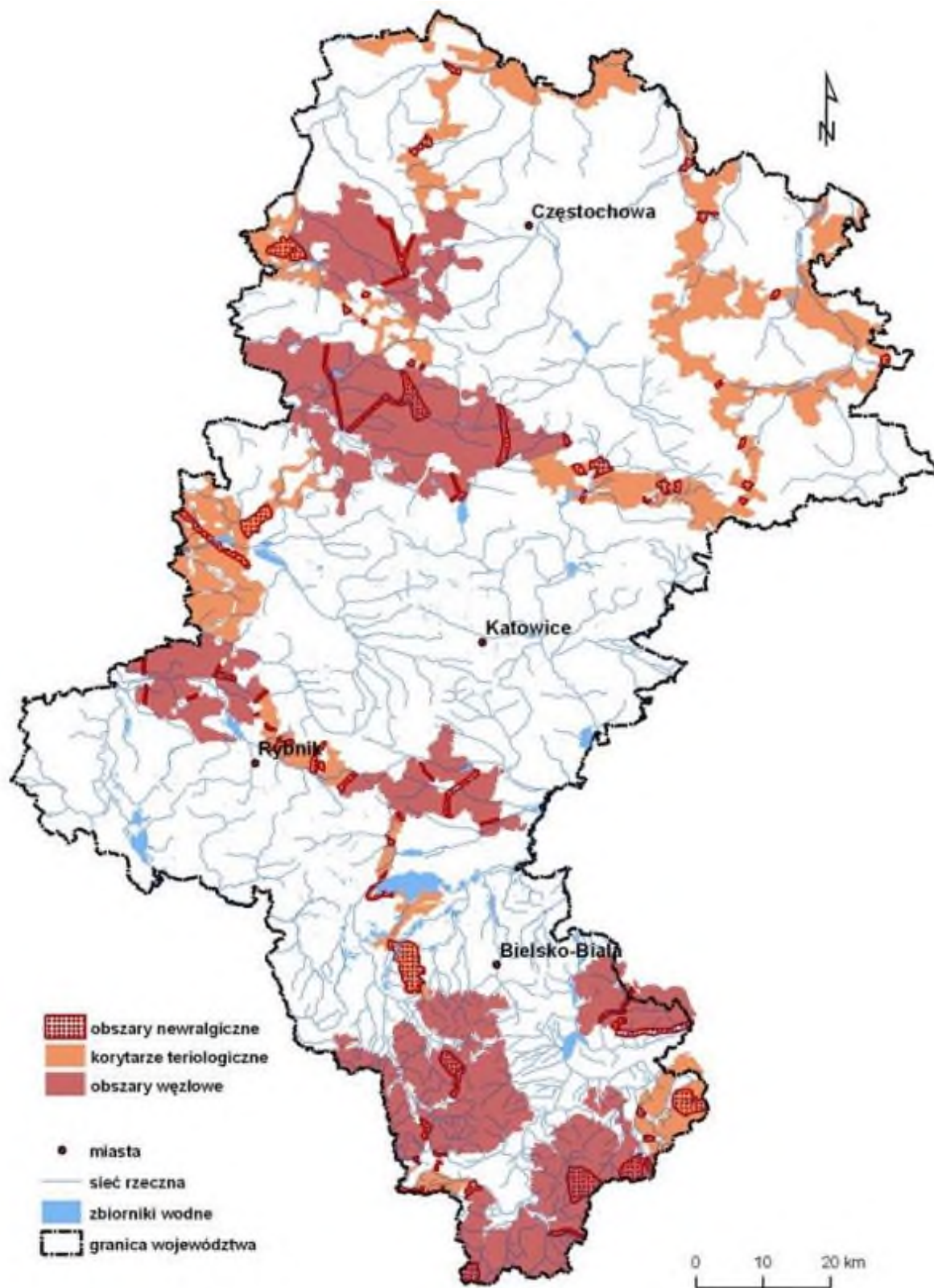
Nazwa ostoi	Beskid Śląski
Przedmiot ochrony	ptaki, ssaki, nietoperze
Ranga ostoi	ponadregionalna
Liczba gatunków kwalifikujących	ptaki – 19, ssaki – 4, nietoperze - 3
Liczba gatunków o znaczeniu krajowym	ptaki - 6
Liczba gatunków o znaczeniu międzynarodowym	ptaki - 2
Zalecenia użytkowania i zagospodarowania obszaru	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie rozwoju zabudowy mieszkaniowej, • ograniczenie rozwoju infrastruktury narciarskiej, • utrzymanie użytków zielonych (koszenie/wypas), • zachowanie powierzchni leśnej i prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej, • konieczność zachowania szlaków migracyjnych (co należy uwzględnić przy rozwoju infrastruktury drogowej, również dróg leśnych), • zaniechanie remontów mostów i innych urządzeń hydrotechnicznych od końca marca do końca czerwca, • ograniczenie prac leśnych w odległości do 300 m od gniazd trzmiełojada, • zakaz prowadzenia prac remontowych budynków, w których znajdują się kolonie rozrodzce nietoperzy w okresach dla nich wrażliwych, • zachowanie, tworzenie i odtwarzanie lokalnych zadrzewień, • ograniczenie intensywnej turystyki, zwłaszcza turystyki ekstremalnej (dzikie rajdy terenowe – zarówno dzienne jak i nocne,

	<p>niekontrolowana turystyka jaskiniowa),</p> <ul style="list-style-type: none"> ograniczenie prac związanych z gospodarką leśną w pobliżu jaskiń i terenów z dużymi formacjami skalnymi do niezbędnego minimum, przy równoczesnym zakazie wylesień całkowitych w tego miejscach (a najlepiej zachowanie buforu min. 100 m od większych jaskiń).
Nazwa ostoi	Beskid Żywiecki
Przedmiot ochrony	ptaki, ssaki, nietoperze
Ranga ostoi	ponadregionalna
Liczba gatunków kwalifikujących	ptaki – 23, ssaki – 4, nietoperze - 1
Liczba gatunków o znaczeniu krajowym	ptaki – 9, ssaki - 1
Liczba gatunków o znaczeniu międzynarodowym	ptaki – 5, ssaki - 1
Zalecenia użytkowania i zagospodarowania obszaru	<ul style="list-style-type: none"> ograniczenie rozwoju zabudowy mieszkaniowej, ograniczenie rozwoju infrastruktury narciarskiej, utrzymanie użytków zielonych (koszenie/wypas), zachowanie powierzchni leśnej i prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej, konieczność zachowania szlaków migracyjnych (co należy uwzględnić przy rozwoju infrastruktury drogowej), zaniechanie remontów mostów i innych urządzeń hydrotechnicznych od końca marca do końca czerwca, ograniczenie prac leśnych w odległości do 300 m od gniazd trzmiejajada, zachowanie żwirowych i kamienistych bystrz w korycie rzeki Soły, zakaz prowadzenia prac remontowych budynków, w których znajdują się kolonie rozrodcze nietoperzy w okresach dla nich wrażliwych.
Nazwa ostoi	Beskid Mały
Przedmiot ochrony	ssaki
Ranga ostoi	regionalna
Liczba gatunków kwalifikujących	3
Zalecenia użytkowania i zagospodarowania obszaru	<ul style="list-style-type: none"> zachowanie powierzchni leśnej i prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej
Nazwa ostoi	Dolina Soły do Żywca
Przedmiot ochrony	ptaki
Ranga ostoi	regionalna
Liczba gatunków kwalifikujących	1
Zalecenia użytkowania i zagospodarowania obszaru	<ul style="list-style-type: none"> zachowanie żwirowych i kamienistych bystrzy w korycie rzeki Soły
Nazwa ostoi	Podkowiec z Rychwałdu
Przedmiot ochrony	nietoperze
Ranga ostoi	regionalna
Liczba gatunków kwalifikujących	1
Zalecenia użytkowania i zagospodarowania obszaru	<ul style="list-style-type: none"> zachowanie powierzchni leśnej i prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej, zakaz prowadzenia prac remontowych budynków, w których znajdują się kolonie rozrodcze nietoperzy w okresach dla nich wrażliwych

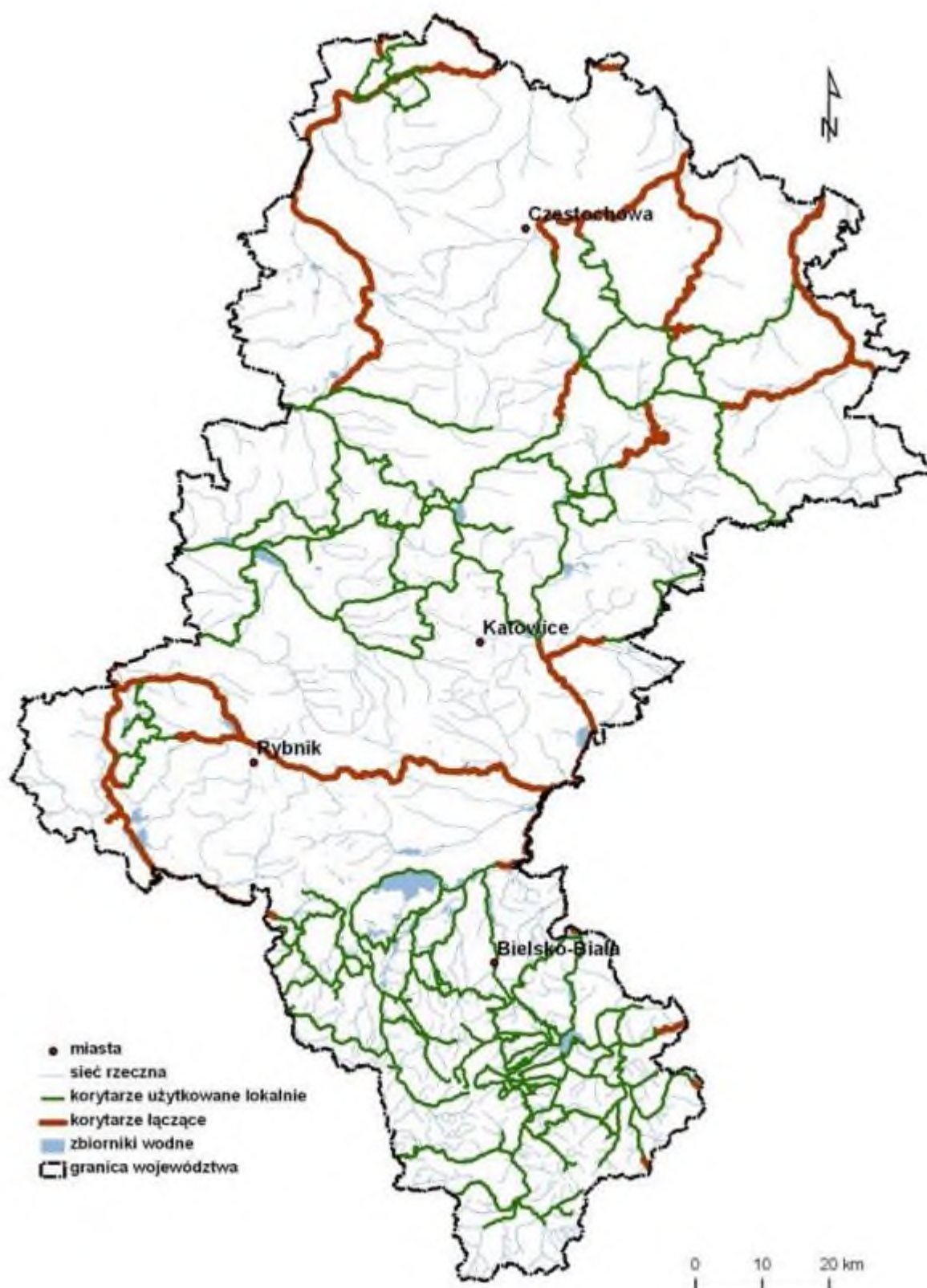
źródło: Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

Rysunek 14. Korytarze dla ssaków kopytnych w województwie śląskim.
 źródło: Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

Rysunek 15. Korytarze dla ssaków drapieżnych w województwie śląskim.
 źródło: Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

Rysunek 16. Korytarze chiropterologiczne w województwie śląskim.

źródło: Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

Na obszarach chronionych ustanowionych na terenie powiatu żywieckiego, występują gatunki roślin i zwierząt wpisane do Czerwonej księgi gatunków zagrożonych. Nie określono występowania gatunków zagrożonych grzybów.

Tabela 11. Gatunki z Czerwonej księgi gatunków zagrożonych, zinwentaryzowane na terenach objętych obszarowymi formami ochrony przyrody w powiecie żywieckim.

Lp.	Gatunek	Status ochrony
Rośliny		
1.	Dzwonek piłkowany	Narażony na wyginięcie
2.	Tojad morawski	Narażony na wyginięcie
3.	Tocja karpacka	Takson bliski zagrożenia
4.	Obuwik pospolity	Takson najmniejszej troski
5.	Bezlist okrywowy	Takson najmniejszej troski
Zwierzęta		
6.	Głowacz białołetwy	Takson najmniejszej troski
7.	Nocek duży	Takson najmniejszej troski
8.	Wilk szary	Takson najmniejszej troski
9.	Niedźwiedź brunatny	Takson najmniejszej troski
10.	Wydra europejska	Takson bliski zagrożenia
11.	Ryś	Takson najmniejszej troski
12.	Darniówka tatrzańska	Takson najmniejszej troski
13.	Kumak górski	Takson najmniejszej troski
14.	Traszka grzebieniasta	Takson najmniejszej troski
15.	Traszka karpacka	Takson najmniejszej troski
16.	Minóg strumieniowy	Takson najmniejszej troski
17.	Koza pospolita	Takson najmniejszej troski
18.	Głuszczyk zwyczajny	Takson najmniejszej troski
19.	Jarząbek zwyczajny	Takson najmniejszej troski
20.	Jastrząb zwyczajny	Takson najmniejszej troski
21.	Kobuz	Takson najmniejszej troski
22.	Krogulec zwyczajny	Takson najmniejszej troski
23.	Myszołów zwyczajny	Takson najmniejszej troski
24.	Pustułka zwyczajna	Takson najmniejszej troski
25.	Puszczyk	Takson najmniejszej troski
26.	Pójdźka zwyczajna	Takson najmniejszej troski
27.	Płomykówka zwyczajna	Takson najmniejszej troski
28.	Puchacz zwyczajny	Takson najmniejszej troski
29.	Jaszczurka zwinka	Takson najmniejszej troski
30.	Jaszczurka żyworodna	Takson najmniejszej troski
31.	Zaskroniec zwyczajny	Takson najmniejszej troski
32.	Ropucha szara	Takson najmniejszej troski
33.	Ropucha zielona	Takson najmniejszej troski
34.	Żaba wodna	Takson najmniejszej troski
35.	Rzekotka drzewna	Takson najmniejszej troski
36.	Salamandra plamista	Takson najmniejszej troski
37.	Mopek zachodni	Takson bliski zagrożenia
38.	Kozioróg dębosz	Narażony na wyginięcie
39.	Czerwończyk nieparek	Takson bliski zagrożenia
40.	Nocek Bechsteina	Takson bliski zagrożenia
41.	Nocek orzęsiony	Takson najmniejszej troski
42.	Pachnica dębowa	Takson bliski zagrożenia
43.	Podkowiec mały	Takson najmniejszej troski
44.	Traszka grzebieniasta	Takson najmniejszej troski
45.	Włochatka zwyczajna	Takson najmniejszej troski

Lp.	Gatunek	Status ochrony
46.	Siwerniak	Takson najmniejszej troski
47.	Orzeł przedni	Takson najmniejszej troski
48.	Jarząbek zwyczajny	Takson najmniejszej troski
49.	Pluszcz zwyczajny	Takson najmniejszej troski
50.	Derkacz	Takson najmniejszej troski
51.	Dzięcioł białogrzbiety	Takson najmniejszej troski
52.	Dzięcioł średni	Takson najmniejszej troski
53.	Dzięcioł czarny	Takson najmniejszej troski
54.	Sóweczka zwyczajna	Takson najmniejszej troski
55.	Pliszka górską	Takson najmniejszej troski
56.	Orzechówka zwyczajna	Takson najmniejszej troski
57.	Trzmiełojad zwyczajny	Takson najmniejszej troski
58.	Dzięcioł trójpalczasty	Takson najmniejszej troski
59.	Dzięcioł zielonosiwy	Takson najmniejszej troski
60.	Puszczyk uralski	Takson najmniejszej troski
61.	Drozd obrożny	Takson najmniejszej troski

źródło: CRFOP

6.10.6. Jakość gleby i ziemi

W powiecie żywieckim znajdują się dwa punkty poboru próbek Monitoringu chemizmu gleb ornych:

- miasto Żywiec, kompleks 11 (zbożowy górski), typ Fb (mady brunatne), klasa bonitacyjna: IVa;
- Cięcina, gmina Węgierska Górka, kompleks 10 (pszenny górski), typ Fb (mady brunatne), klasa bonitacyjna IIIb.

W pobieranych próbkach określa się następujące właściwości gleb:

- skład granulometryczny - gatunek gleby, który wynika z jej składu granulometrycznego, ma istotne znaczenie dla wielu fizycznych i chemicznych właściwości gleb, w tym odczynu, naturalnej zawartości zanieczyszczeń w glebie oraz pojemności sorpcyjnej gleb, wpływającej bezpośrednio na procesy migracji zanieczyszczeń w środowisku.
- próchnica-substancja organiczna - próchnica jest ważnym źródłem składników pokarmowych dla roślin oraz energii i węgla dla mikroorganizmów glebowych, jest także ważnym magazynem azotu glebowego. Ważna jest jej rola strukturotwórcza zlepiając cząstki mineralne odpowiada za tworzenie właściwej, agregatowej struktury gleby, co z kolei pozytywnie wpływa na przewietrzanie, przepuszczalność, pojemność wodną, zwięźłość. Próchnica glebowa bierze udział w procesach sorpcji wymiennej i regulowaniu buforowych właściwości gleby. W glebach mineralnych próchnica odpowiada za znaczną część pojemności sorpcyjnej gleby, a w glebach lekkich jej obecność warunkuje całość pojemności sorpcyjnej i wodnej. Obecność próchnicy jest ważna ze względu na jej zdolność do sorpcji kationów oraz właściwości buforowe czyli zdolność do przeciwdziałania gwałtownym zmianom pH gleby. Związki próchniczne mogą tworzyć z metalami związki o różnej trwałości (sole, związki chelatowe), przez co wpływają na rozpuszczalność i migrację jonów metali. Mogą zatem zarówno

zwiększać dostępność niektórych pierwiastków potrzebnych dla roślin, jak i zmniejszać dostępność szkodliwych.

- węgiel organiczny,
- węglany,
- odczyn pH - odczyn jest jednym z podstawowych parametrów fizykochemicznych gleby. Decyduje o przebiegu wielu procesów glebowych, wpływa na przyswajalność składników pokarmowych dla roślin i bezpośrednio oddziałuje na ich rozwój.
- kwasowość hydrolityczna Hh - Parametr ten stanowi miarę wysycenia kompleksu sorpcyjnego gleb wodorem i obejmuje całkowitą kwasowość gleby.
- kwasowość wymienna Hw,
- glin wymienny Al - wolne jony glinu są toksyczne dla roślin i w dużych stężeniach uszkadzają korzenie roślin. Glin określany operacyjnie jako wymienny zawiera zarówno jony pierwiastka znajdujące się w roztworze glebowym jak i glin wymiennie zasorbowany w kompleksie sorpcyjnym, który może zostać uaktywniony.,
- fosfor przyswajalny,
- potas przyswajalny,
- magnez przyswajalny,
- siarka przyswajalna - do negatywnych skutków zanieczyszczenia gleb siarką zalicza się ich zakwaszenie, a także nadmierny wzrost zawartości formy łatwo dostępnych dla roślin siarczanów. Siarka jest niezbędnym do życia roślin składnikiem pokarmowym, jednak jej nadmiar w glebie, spowodowany głównie opadem SO₂ z atmosfery, może być szkodliwy dla ich wzrostu oraz jakości plonu
- azot ogólny – w glebach użytkowanych rolniczo istotnym czynnikiem kształtującym zawartość azotu jest poziom nawożenia organicznego i mineralnego oraz zmianowanie, w tym zwłaszcza udział roślin motylkowych wiążących wolny azot z powietrza. Azot całkowity stanowi jeden z ogólnych wskaźników jakości i żyzności gleb.
- wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne WWA - jedną z grup trwałych zanieczyszczeń organicznych (TZO) są wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, z których część wykazuje silne właściwości toksyczne, mutagenne i rakotwórcze. WWA mogą pochodzić ze źródeł naturalnych i antropogenicznych. Występują we wszystkich elementach środowiska, co związane jest z ich powstawaniem w procesach niecałkowitego spalania substancji organicznych. Przeważająca ilość tych związków pochodzi ze źródeł antropogenicznych takich jak: procesy przemysłowe związane ze spalaniem ropy naftowej i węgla, opalanie pomieszczeń, transport drogowy oraz spalanie odpadów miejskich i przemysłowych. Ponadto źródłem WWA dla gleb użytkowanych rolniczo mogą być osady ściekowe i komposty stosowane w celach nawozowych, ścieki i spływy z dróg asfaltowych, a także

paliwo i smary stosowane do maszyn rolniczych. WWA wraz z pyłami i opadami atmosferycznymi dostają się do środowiska glebowego, powodując w mniejszym lub większym stopniu jego zanieczyszczenie. Zbyt wysoka zawartość niektórych WWA w glebach może wpływać negatywnie na organizmy glebowe, a tym samym prowadzić do zmian w bioróżnorodności i naruszać siedliskowe funkcje gleb, co ma szczególne znaczenie w przypadku gleb wykorzystywanych rolniczo.

- proporcja C:N,
- radioaktywność - do źródeł mających wpływ na zanieczyszczenie środowiska przez naturalne izotopy promieniotwórcze można zaliczyć działalność przemysłu wydobywczego i energetycznego, użytkowanie kopalin w procesie ich przetwarzania (rud, odpady hutnicze i poflotacyjne), użytkowanie surowców skalnych (skały magmowe) w budowach o dużym zasięgu przestrzennym (autostrady, drogi ekspresowe). Ponadto radionuklidy (sztuczne izotopy promieniotwórcze) po wybuchach jądrowych i dużych awariach radiologicznych mogą przedostawać się ze stratosfery do atmosfery i w postaci opadów skażać powierzchnię ziemi
- przewodnictwo elektryczne właściwe,
- zasolenie - gleby zasolone charakteryzują się niekorzystnymi właściwościami fizycznymi i fizykochemicznymi. Nadmierna koncentracja soli powoduje zmniejszenie dostępności wody dla roślin, zakłócenie równowagi jonowej w glebach oraz zwiększenie zawartości soli w roślinach i obniżenie ich wartości użytkowej. Następuje nagromadzenie sodu w kompleksie sorpcyjnym, zwiększa się stan dyspersji gleby, ich zdolność do pęcznienia, natomiast zmniejsza się przepuszczalność gleb w stosunku do wody. Na skutek braku równowagi jonowej w stanie wilgotnym gleby są grząskie i nieprzepuszczalne, a w czasie suszy ulegają zaskorupieniu i są trudne do uprawy.
- kationy wymienne o charakterze zasadowych - kationy zasadowe związane wymiennie stanowią zasadniczą pulę składników pokarmowych, które mogą zostać pobrane przez rośliny po ich przejściu do roztworu glebowego. Obecność dwuwartościowych kationów o charakterze zasadowym (wapń, magnez) w kompleksie sorpcyjnym wpływa również korzystnie na strukturę gleby.
- suma zawartości kationów o charakterze zasadowym (S),
- pojemność sorpcyjna gleby (T) - zdolności sorpcyjne gleb mają istotne znaczenie w zakresie zaopatrzenia roślin w składniki pokarmowe – w glebach o dużej pojemności sorpcyjnej składniki dostarczone z nawozami (np. azot amonowy, potas, magnez) nie są wymywane w głąb profilu glebowego i do wód gruntowych lecz uruchamiane z kompleksu sorpcyjnego w okresie rozwoju roślin. Pojemność sorpcyjna ma również kluczowe znaczenie dla ograniczania migracji i biodostępności metali śladowych. W glebach nadmiernie zanieczyszczonych metalami (np.

kadmem lub ołowiem) duża pojemność sorpcyjna zmniejsza wymywanie oraz transfer metali do łańcucha żywieniowego.

- wysycenie kompleksu sorpcyjnego kationami zasadowymi (V) - w glebach pozbawionych węglanów rolę buforową spełnia kompleks sorpcyjny gleby rozumiany jako zdolność gleby do adsorbowania kationów, również w odniesieniu do zmian odczynu i toksycznie oddziałujących na rośliny jonów glinu ruchomego
- całkowita zawartość fosforu,
- całkowita zawartość siarki,
- zawartość sodu, potasu, magnezu, wapnia, żelaza, manganu, glinu, miedzi, niklu, chromu, cynku, wanadu, kadmu, kobaltu, ołowiu, baru, berylu, lantanu, litu i strontu,
- zawartość rtęci,
- zawartość azotu mineralnego - na mineralizację azotu składa się zespół procesów prowadzących do powstawania amoniaku lub azotu amonowego. Ma to zasadnicze znaczenie dla roślin, ponieważ azot amonowy jest formą bezpośrednio pobieraną przez ich system korzeniowy, a także łatwo przekształca się dalej w azotany, które są jeszcze łatwiej wykorzystywane przez rośliny.
- zawartość pestycydów - związków niechlorowych: carbaryl, carbofuran, maneb, atrazyn - Pestycydy związki niechlorowe mogą działać szkodliwie na człowieka i inne organizmy żywe. Atrazyna powoduje m.in. zaburzenia hormonalne związane z nieprawidłowościami rozwoju płciowego u ludzi i zwierząt, carbofuran negatywnie oddziałuje na układ nerwowy oraz gruczoły wydzielania zewnętrznego, carbaryl wykazuje działanie hepatotoksyczne (uszkadzające wątrobę) i kardiotoxyczne (uszkadzające serce), a maneb wywołuje miejscowe podrażnienia i reakcje uczuleniowe oraz hamuje aktywność enzymów, przede wszystkim tyroksyny. Pestycydy zaliczone do tej grupy zanieczyszczeń są nietrwałe w glebach, a czasy ich połowicznego zaniku wynoszą od 7 dni dla manebu do 29 dni dla atrazyny.
- zawartość pestycydów chloroorganicznych: DDT/DDE/DDD, Aldryna, Dieldryna, Endryna, α -HCH, β -HCH, g-HCH - Pomimo dużej skuteczności pestycydów chloroorganicznych, od lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku w naszym kraju obowiązuje zakaz ich używania ze względu na dużą trwałość w środowisku, toksyczność i zdolność do akumulacji w łańcuchu pokarmowym człowieka i innych organizmów żywych. Pestycydy chloroorganiczne zostały zaliczone postanowieniem Konwencji Sztokholmskiej do grupy tzw. trwałych zanieczyszczeń organicznych (TZO).

W przypadku próbek, w których stwierdza się przekroczenia dopuszczalnych zawartości pierwiastków śladowych, WWA, pestycydów chloro organicznych lub pestycydów związków niechlorowych, zgodnie z obowiązującym regulacjami prawnymi, kierowano je do powtórnej analizy.

Analizując ogół wyników dla całego kraju, stwierdza się brak istotnych zmian na przestrzeni ostatnich 25 lat. W grupie badanych profili zwiększył się udział bardzo kwaśnych i kwaśnych gleb i obecnie przekracza on 60%. Fakt ten wynika z przyczyn naturalnych oraz wieloletnich zaniedbań w zakresie wapnowania gleb.

6.10.7. Istniejące problemy ochrony środowiska

- emisja gazów cieplarnianych z energetycznego spalania kopalin w piecach gospodarstw domowych;
- brak skanalizowania poszczególnych obszarów, istniejące zbiorniki bezodpływowe stwarzają istotne ryzyko nieszczelności i wycieków;
- konieczność modernizacji sieci wodociągowej;
- starsze budynki budowane względem dawnych standardów, na chwilę obecną są wysoce energochłonne, co powoduje zwiększone zużycie surowców przekładające się na wysoką emisję zanieczyszczeń ze spalin, konieczne są rewitalizacje, termomodernizacje i stosowanie nowoczesnej technologii;
- potrzeba licznych remontów dróg i chodników;
- niewystarczająca infrastruktura ciągów rowerowo-piesznych
- narażenie na susze.

07. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu

Projekt Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ wyznacza cele, kierunki interwencji i działania, które są zadaniami zarówno o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym (organizacyjno-edukacyjne), które ujmują ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, społecznej, funkcjonalno-przestrzennej itp.

Niektóre zadania wyznaczone w projekcie Strategii mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839), dla których konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w Ustawie z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021 poz. 247).

W ramach powyższej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. Strategia zawiera zadania zgłoszone przez samorząd powiatu, których realizacja przewidziana jest w perspektywie roku 2030. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe/krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W przypadku powiatu żywieckiego istnieje prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

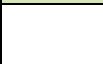

Projekt Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Strategia określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości różnych komponentów funkcjonowania powiatu oraz wdrażania zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z powyższym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Projekt Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ przewiduje szereg działań edukacyjno-promocyjnych. Wyznaczone działania edukacyjne mają głównie charakter organizacyjny i informacyjny. Potrzeba prowadzenia ciągłej edukacji szczególnie z zakresu ekologii społeczeństwa wynika z ciągle zmieniających się przepisów ochrony środowiska oraz powstawania nowych zagrożeń i problemów przyrodniczych. Edukacja jest elementem wspierającym - opisuje, informuje i wyjaśnia zagadnienia, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia założonego efektu ekologicznego

i spełnienia odpowiednich standardów ochrony środowiska. Dlatego większość wyznaczonych zadań z zakresu edukacji odznacza się pośrednim, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska, stąd zrezygnowano w dalszej części z interpretacji tego zagadnienia w ramach poszczególnych grup oddziaływań. Podobna sytuacja dotyczy działań polegających na aktualizację dokumentów planistycznych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) o zapisy sprzyjające osiągnięciu lepszych standardów środowiskowych.

Poniższa tabela przedstawia ocenę i analizę oddziaływania na poszczególne elementy środowiska działań zaplanowanych do realizacji w ramach projektu Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+.

LEGENDA:

	Potencjalne pozytywne oddziaływanie
	Potencjalne neutralne oddziaływanie
	Potencjalne negatywne oddziaływanie

B	Bezpośrednie
P	Pośrednie
S	Stałe
Ch	Chwilowe
W	Wtórne
Sk	Skumulowane

Tabela 12. Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
Cel rozwojowy 1. Zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarczego w powiecie żywieckim														
Cel operacyjny 1. Efektywne wykorzystanie identyfikowanych potencjałów turystycznych														
1.	Rewitalizacja Jeziora Żywieckiego wraz z kaskadą rzeki Soły, zagospodarowanie jego brzegów na cele turystyczno-rekreacyjne, w tym budowa ścieżek pieszo-rowerowych, parkingów oraz plaż.		P, S P, Ch	B, S	P, S P, Ch	P, S P, Ch	P, S	P, S	B, Ch	B, S B, Ch	B, Ch	B, S B, Ch		
2.	Kreowanie i promocja nowych produktów turystycznych oraz produktów lokalnych, typowych dla terenu powiatu żywieckiego.			B, S										
3.	Aktualizacja katalogu produktów turystycznych i integracja oferty turystycznej.	P, S		B, S										P, S
4.	Rozwój współpracy z partnerami pozarządowymi (tj. LGD Żywiecki Raj), regionalnymi (Śląska Organizacja Turystyczna) i transgranicznymi (Euroregion Beskidy) na rzecz efektywnej promocji.	P, S		B, S										
5.	Przywrócenie wyjściowych parametrów zbiornika jako bufora przeciwpowodziowego.	P, S	B, S	P, S	B, S	B, S			B, Ch	B, S B, Ch		B, S B, Ch		
6.	Zagospodarowanie zbiorników Tresna i Porąbka. Odmulenie zbiornika Tresna i zwiększenie jego retencyjności. Budowa wokół zbiorników ścieżek	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	B, Ch	B, S	B, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	spacerowych i rowerowych. Budowa molo, placów zabaw dla dzieci, stref aktywności, urządzenie plaż i terenów do biwakowania. Stałe czyszczenie brzegów.				B, Ch	B, Ch			B, Ch	B, Ch		B, Ch		
7.	Rewitalizacja terenów nadrzecznych i nadjeziornych w powiecie żywieckim. Budowa i rozbudowa infrastruktury ścieżek rowerowych oraz pieszych. Zwiększenie liczby miejsc parkingowych.			B, S	B, Ch		P, S	P, S	B, S B, Ch		B, S B, Ch	B, S B, Ch		
8.	Podjęmowanie działań na rzecz ożywienia gospodarczego terenów atrakcyjnych turystycznie, w tym zwiększenie liczby punktów gastronomicznych znajdujących się na ścieżkach wokół rzek i jezior powiatu żywieckiego.			B, S										
9.	Wspieranie rozwoju bazy noclegowej i gastronomicznej na terenie powiatu żywieckiego.			B, S										
10.	Rozwój i modernizacja pieszych szlaków turystyczno-rekreacyjnych. Weryfikacja przebiegu istniejących szlaków, tworzenie i oznakowanie nowych, budowa lub rozbudowa parkingów w miejscach wyjścia na szlaki, wyposażenie parkingów w stacje ładowania samochodów			B, S			P, S	P, S	P, S			B, S		

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	i rowerów elektrycznych, budowa na szlakach obiektów małej architektury (schronienia przed deszczem, ławeczki, punkty widokowe, tablice informacyjne), przystosowanie niektórych szlaków do korzystania przez osoby z niepełnosprawnościami i z małymi dziećmi.								B, Ch					
11.	Poprawa atrakcyjności istniejącej sieci szlaków turystycznych poprzez tworzenie dedykowanych aplikacji na telefon.			B, S										
12.	Wytyczenie i oznakowanie górskich tras rowerowych, budowa lub rozbudowa parkingów w miejscach wyjścia na szlaki, wyposażenie parkingów w stacje ładowania samochodów i rowerów elektrycznych, budowa na szlakach obiektów małej architektury (schronienia przed deszczem, ławeczki, punkty widokowe, tablice informacyjne).			B, S			P, S	P, S	P, S B, Ch			B, S		
13.	Stworzenie, zorganizowanie, zintegrowanie i promocja nowego produktu turystycznego pn. „Zielona Komunikacja” – sieć ścieżek rowerowych Powiatu Żywieckiego			B, S	P, S B, Ch	P, S B, Ch	P, S	P, S	P, S B, Ch		B, Ch	B, S B, Ch		
14.	Budowa nowych ścieżek rowerowych łączących gminy i korzystających z już istniejącej infrastruktury.			B, S	P, S B, Ch	P, S B, Ch	P, S	P, S	P, S B, Ch		B, Ch	B, S B, Ch		

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
15.	Rozwój i modernizacja rowerowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych. Budowa nowych ścieżek rowerowych (w szczególności wokół zbiorników Tresna i Porąbka, wzdłuż Soły, Koszarawy i Żylicy), połączenie istniejących w poszczególnych gminach ścieżek rowerowych w spójną „Sieć ścieżek rowerowych Powiatu Żywieckiego”.			B, S	P, S B, Ch	P, S B, Ch	P, S	P, S	P, S B, Ch		B, Ch	B, S B, Ch		
16.	Tworzenie miejsc rekreacji i infrastruktury aktywnego wypoczynku obejmujących m.in. ścieżki rowerowe, ścieżki dydaktyczne, miejsca aktywnego wypoczynku, plaże, park rowerowy, skate parki, place zabaw, wybiegi dla psów etc.			B, S	P, S B, Ch	P, S B, Ch	P, S	P, S	P, S B, Ch		B, Ch	B, S B, Ch		
17.	Budowa zespołu basenów w Żywcu jako uzupełnienie kompleksowej oferty turystycznorekreacyjnej w celu zwiększenia ruchu turystycznego.			B, S					B, Ch					
18.	Rozwój turystyki narciarskiej na terenie gmin powiatu żywieckiego w oparciu o budowę nowych lub modernizację istniejących tras narciarskich wraz z bazą parkingową.			B, S					B, Ch			B, S B, Ch		
19.	Prowadzenie marketingu turystycznego ukierunkowanego na promocję powiatu żywieckiego jako obszarowego produktu turystycznego oraz pozostałych produktów identyfikowanych na obszarze Żywiecczyny.			B, S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
20.	Uczestnictwo w branżowych wydarzeniach promocyjnych, targowych i konferencyjnych.			B, S										
21.	Tworzenie i dystrybucja materiałów promocyjnych.			B, S										
Cel operacyjny 2. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu żywieckiego														
22.	Rozwijanie zasobów i działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu.			B, S										
23.	Prowadzenie działań na rzecz ograniczenia zjawiska bezrobocia na terenie powiatu żywieckiego			B, S										
24.	Prowadzenie monitoringu rynku pracy i dostosowywanie form pomocy do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych.			B, S										
25.	Restrukturyzacja bezrobocia poprzez organizację programów stażowych i kursów dla osób bezrobotnych oraz organizację naborów wniosków na pozyskanie środków na prowadzenie własnej działalności lub doposażenie stanowisk pracy.			B, S										
26.	Promocja zatrudnienia oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy. Doprowadzenie bezrobotnego do podjęcia pracy i zwiększenie efektywności działania Urzędu Pracy ze szczególnym uwzględnieniem osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym m.in. osób z niepełnosprawnością.			B, S										
27.	Promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia.			B, S										
28.	Dostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do zmian zachodzących na rynku pracy.			B, S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
29.	Poprawa efektywności zatrudnieniowej i kosztowej realizowanych usług i instrumentów rynku pracy finansowanych ze środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego.			B, S										
30.	Transformacja rynku pracy w powiecie żywieckim, poprzez budowę fabryki wytwarzającej podzespoły do pojazdów elektrycznych oraz o napędzie niskoemisyjnym.			B, S										
31.	Nawiązywanie współpracy z partnerami rynku pracy dotyczącej m. in. tworzenia i realizacji programów rynku pracy adresowanych do osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym m.in. osób z niepełnosprawnością.			B, S										
32.	Wspieranie inicjatyw podejmowanych przez niepubliczne instytucje rynku pracy na rzecz realizacji polityki rynku pracy w powiecie.			B, S										
33.	Upowszechnianie ofert pracy, informacji o usługach rynku pracy.			B, S										
34.	Realizacja Programu „Aktywizacja i Integracja” we współpracy z Ośrodkami Pomocy Społecznej.			B, S										
35.	Realizacja instrumentów rynku pracy.			B, S										
36.	Współpraca z Powiatową Radą Rynku Pracy jako platformą partnerstwa społecznego w dziedzinie rynku pracy.			B, S										
37.	Korzystanie z instrumentów ekonomii społecznej i solidarnej jako elementu wzmacniającego lokalny rynek pracy.			B, S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
38.	Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej powiatu żywieckiego poprzez działania ukierunkowane na rozwijanie tzw. inteligentnych specjalizacji województwa śląskiego, ze szczególnym uwzględnieniem segmentu motoryzacji (pojazdów elektrycznych oraz o napędzie niskoemisyjnym).			B, S			P, S	P, S	P, S			P, S	P, S	
39.	Rozwijanie branż specyficznych dla powiatu w tym pszczelarstwa oraz realizacja zadań wpisanych w „Strategię Rozwoju Pszczelarstwa Powiatu Żywieckiego na lata 2021 – 2027”.			B, S	B, S	B, S					P, S	P, S		
40.	Współpraca z partnerami samorządowymi i biznesowymi na rzecz skutecznego przyciągania inwestorów na teren powiatu żywieckiego.			B, S										
41.	Prowadzenie aktywnego marketingu i promocji gospodarczej powiatu żywieckiego.			B, S										
Cel rozwojowy 2. Podnoszenie standardów środowiskowych i jakości infrastruktury publicznej														
Cel operacyjny 3. Poprawa standardu infrastruktury publicznej														
42.	Rozwijanie zasobów i działalności Powiatowego Zarządu Dróg w Żywcu.			B, S										
43.	Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu na drogach powiatowych.	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	
44.	Rozwój powiatowej sieci drogowo – mostowej (rozbudowa, budowa, modernizacja) celem poprawy bezpieczeństwa, w tym w zakresie mostów, dróg,			B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S		B, Ch	B, S	P, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	chodników z uwzględnieniem likwidacji barier dla osób z niepełnosprawnościami oraz infrastruktury towarzyszącej.				B, Ch	B, Ch			B, Ch			B, Ch		
45.	Budowa obwodnicy Żywca łączącej drogę DW 945 bezpośrednio z drogą ekspresową S1.			B, S	P, S B, Ch	P, S B, Ch	B, S	P, S	B, S B, Ch		B, Ch	B, S B, Ch	P, S	
46.	Realizacja inwestycji drogowych również w partnerstwach.			B, S	P, S B, Ch	P, S B, Ch	B, S	P, S	B, S B, Ch		B, Ch	B, S B, Ch	P, S	
47.	Działania lobbingsowe i współpraca na rzecz zwiększenia dostępności komunikacyjnej i transportowej powiatu żywieckiego.			B, S										
48.	Integracja różnych systemów transportu zbiorowego, w tym sieci dróg rowerowych.			B, S	P, S B, Ch	P, S B, Ch	B, S	P, S	B, S B, Ch		B, Ch	B, S B, Ch	P, S	
49.	Utrzymanie obiektów inżynierskich powiatowej infrastruktury transportowej.			B, S			B, S	P, S	B, S		B, S	B, S	P, S	
Cel operacyjny 4. Poprawianie stanu środowiska naturalnego i adaptowanie go do zachodzących zmian klimatycznych w kontekście posiadanych potencjałów turystycznych														
50.	Realizacja zadań określonych w powiatowych programach środowiskowych.	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
51.	Przywrócenie wyjściowych parametrów zbiornika Jeziora Żywieckiego jako bufora przeciwpowodziowego (zadania komplementarne względem turystycznego wykorzystania zbiornika opisanego w ramach celu operacyjnego 1.).	P, S	P, S B, Ch	B, S	P, S B, Ch	P, S B, Ch			B, Ch	B, S	P, S	B, S B, Ch	P, S	P, S

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
52.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej (Zadanie polegać będzie na termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, które jeszcze nie zostały objęte tego rodzaju działaniami. W ramach tego zadania zakłada się zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz zmniejszenie zużycia energii przez zmodernizowane budynki, jak również zmniejszenie nakładów na ich bieżące utrzymanie. Ponadto zakłada się wykorzystanie odnawialnych źródeł energii na potrzeby własne obiektów.).	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S B, Ch	B, S B, Ch	B, S	B, S B, Ch		P, S	B, S B, Ch	B, S	
53.	Minimalizacja emisji zanieczyszczeń oraz zmniejszenie zużycia energii przez modernizację budynków użyteczności publicznej.	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S B, Ch	B, S B, Ch	B, S	B, S B, Ch		P, S	B, S B, Ch	B, S	
54.	Budowa układu kogeneracyjnego w Nowym Szpitalu w Żywcu.			B, S	P, S	P, S	B, S	B, S	B, S B, Ch		P, S		B, S	
55.	Promocja i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.	P, S	P, S	B, S	P, S B, Ch	P, S B, Ch	B, S	B, S	B, S B, Ch	P, S	P, S B, Ch	P, S B, Ch	B, S	
56.	OZE dla mieszkańca powiatu żywieckiego z uwzględnieniem elektromobilności (budowa instalacji fotowoltaicznych i pomp ciepła oraz modernizacja instalacji pozwalająca na magazynowanie lub zużywanie powstałej energii	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, S	B, S	P, S	P, S	P, S	B, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	bezpośrednio u mieszkańca). Ponadto projekt zakłada budowę instalacji na cele szeroko pojętej elektromobilności wykorzystującej energię z OZE, w tym stacje ładowania pojazdów i rowerów elektrycznych bądź innych UTO, budowę stacji tankowania LNG i CNG oraz rozbudowę sieci gazowej na terenie powiatu.				B, Ch	B, Ch			B, Ch		B, Ch	B, Ch		
57.	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie powiatu żywieckiego.		P, S	B, S	B, S	B, S				B, S	B, S	B, S	P, S	
			P, Ch		B, Ch	B, Ch					B, Ch	B, Ch		
58.	Zachowanie bioróżnorodności i udostępnianie obszarów cennych przyrodniczo.	P, Ch	B, S	B, S	B, S	B, S								
59.	Podejmowanie działań zwiększających świadomość ekologiczną społeczeństwa.	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	
60.	Budowa III kwatery składowiska odpadów oraz budowa sortowni odpadów, w celu zwiększenia odzysku surowców wtórnych.			B, S	B, S	B, S			B, Ch	P, S	B, S	B, S	B, S	
					B, Ch	B, Ch					B, Ch	B, Ch		
61.	Realizacja projektu „Bioróżnorodność – Arka II” zakładającego dalszą adaptację terenów przy Centrum Edukacji Ekologicznej ARKA poprzez ścieżki	W, S	W, S	B, S	W, S	W, S	P, S	W, S	W, S	W, S	W, S	B, S	W, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	edukacyjne, oświetlenie, zagospodarowanie zieleni oraz organizację szkoleń oraz prelekcji.				B, Ch	B, Ch			B, Ch		B, Ch	B, Ch		
Cel rozwojowy 3. Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do najwyższej jakości usług publicznych														
Cel operacyjny 5. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej powiatu żywieckiego														
62.	Realizacja założeń ujętych w „Strategii Rozwoju Elektromobilności w Powiecie Żywieckim”.			B, S	P, S B, Ch	P, S B, Ch	B, S	B, S	B, S B, Ch	P, S	B, S B, Ch	B, S B, Ch	P, S	
63.	Rozwój systemu transportu zbiorowego na terenie powiatu żywieckiego.			B, S		P, S P, Ch	B, S	P, S	B, S B, Ch			B, S B, Ch	P, S	
64.	Działania na rzecz ograniczenia zjawiska wykluczenia komunikacyjnego na terenie poszczególnych miejscowości i gmin powiatu żywieckiego.			B, S			B, S	P, S	B, S B, Ch				P, S	
65.	Organizacja i wspieranie rozwoju międzygminnego transportu autobusowego na terenie powiatu.			B, S			B, S	P, S	B, S				P, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
									B, Ch					
66.	Integracja transportu zbiorowego.			B, S			B, S	P, S	B, S B, Ch				P, S	
67.	Zakup pojazdów elektrycznych lub niskoemisyjnych wraz z infrastrukturą do ładowania lub tankowania CNG/LNG na potrzeby transportu publicznego.			B, S			B, S	P, S	B, S		P, S	B, S	B, S	
68.	Wspieranie rozbudowy i funkcjonowania połączeń kolejowych i drogowych na terenie powiatu żywieckiego.			B, S			B, S	P, S	P, S B, Ch			B, S B, Ch	P, S	
69.	Kompleksowa rewitalizacja linii kolejowych przebiegających przez Powiat Żywiecki (projekt zakłada rewitalizację linii nr 97 Skawina–Żywiec oraz linii nr 139 Katowice-Zwardoń. Obie linie stanowią uzupełnienie sieci TEN-T, stanowią fragment korytarza europejskiego „Bałtyk-Adriatyk” a także umożliwiają alternatywne połączenie z Słowacją. Obecnie obie linie potrzebują kompleksowej modernizacji, a w szczególności odcinek linii nr 97 Żywiec-Sucha			B, S	P, S	P, S	B, S	B, S	B, S		B, S	B, S	B, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	Beskidzka, która umożliwi bezpośrednie połączenie aglomeracji krakowskiej oraz Podhala z województwem śląskim w szczególności z Powiatem Żywieckim. Ponadto linia 97 umożliwi alternatywne prowadzenie ruchu kolejowego z Podhala w kierunku całego kraju czy Słowacji (sieci TEN-T), bez konieczności kierowania go przez aglomerację krakowską, co w przypadku ruchu tranzytowego ma strategiczne znaczenie.				B, Ch	B, Ch	B, Ch		B, Ch		B, Ch	B, Ch		
70.	Realizacja projektu „Zielona Komunikacja” zakładającego budowę ścieżek rowerowych na terenie całego powiatu żywieckiego tworząc sieć ścieżek pn. „Zielona Komunikacja” wraz z infrastrukturą przystosowaną do obsługi Urzędzeń Transportu Osobistego (UTO).			B, S	B, Ch	P, S B, Ch	B, S	P, S	B, S B, Ch		B, S B, Ch	B, S B, Ch	B, S	
71.	Rewitalizacja transportu publicznego na terenie powiatu żywieckiego. Działania na rzecz intermodalnych rozwiązań transportowych poprzez skomunikowanie transportu kolejowego z transportem autobusowym, w tym budowa obiektów park&ride oraz sieci punktów wypożyczalni rowerów i hulajnog elektrycznych.			B, S	P, S B, Ch	P, S B, Ch	B, S	P, S	B, S B, Ch		P, S B, Ch	B, S B, Ch	B, S	
Cel operacyjny 6. Wzmocnienie sektora edukacji jako kluczowego segmentu usług ponadlokalnych świadczonych przed powiat żywiecki														

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
72.	Rozwój infrastruktury prorodzinnej, poprzez wsparcie tworzenia i funkcjonowania istniejących już żłobków, infrastruktury opieki nad dziećmi do lat 3, w celu wsparcia i umożliwienia rozwoju zawodowego rodzicom, szybszego powrotu do pracy, odciążenia od części obowiązków sprawowania opieki nad małoletnimi dziećmi.			B, S			P, S	P, S	P, S					
73.	Termomodernizacja obiektów szkół dotychczas nieobjętych tego typu działaniami w tym budynków Zespołu Szkół Zawodowych w Węgierskiej Górcie i Zespołu Szkół Samochodowych w Żywcu.			B, S		P, Ch	B, S P, Ch	P, S	P, S B, Ch			B, S B, Ch	P, S	
74.	Podnoszenie standardu, budowa, remonty i modernizacje budynków oświatowych oraz przyszkolnych obiektów sportowych.			B, S	B, Ch	P, S B, Ch	P, S B, Ch	P, S	P, S B, Ch		P, S B, Ch	B, S B, Ch		

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
75.	Poprawa standardów funkcjonowania w wymiarze technicznym oraz poprawa jakości nauczania w placówkach zarządzanych przez powiat żywiecki: Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Żywcu, Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Żywcu, Zespół Szkół Budowlano-Drzewnych im. Armii Krajowej w Żywcu, Zespół Szkół Technicznych i Leśnych w Żywcu, Zespół Szkół Samochodowych w Żywcu, Zespół Szkół Zawodowych im. prof. Jerzego Buzka w Węgierskiej Górcie, Zespół Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących im. Józefa Piłsudskiego w Żywcu, I Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Żywcu, Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych im. Marii Konopnickiej w Milówce, Samorządowa Szkoła Muzyczna II stopnia w Żywcu.			B, S										
76.	Rozwijanie zasobów i działalności Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Marii Grzegorzewskiej w Żywcu, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Milówce oraz Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Żywcu.			B, S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
77.	Działania wspierające związane z wprowadzeniem pilotażu Centrum Zdrowia Psychicznego w Międzybrodzu Bialskim (PZOL) i kontynuacją zadań zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (NPOZP) m.in. zwiększenie dostępności do lekarza psychiatry, psychologa oraz różnych form terapii i rehabilitacji psychiatrycznej sprzyjającej zdrowieniu, zorganizowanie na terenie powiatu tzw. Klubów pacjenta dla osób po kryzysie psychicznym, edukacja, przeciwdziałanie stygmatyzacji chorych psychicznie, wspieranie powrotu do aktywności społecznej i zawodowej.			B, S										
78.	Budowa sali gimnastycznej w Zespole Szkół Technicznych i Leśnych w Żywcu, ul. Grunwaldzka 9 wraz z zapleczem sportowym zewnętrznym (boisko wielofunkcyjne, skocznia w dal)			B, S	B, Ch	B, Ch	B, Ch		B, Ch			B, S		
79.	Budowa sali gimnastycznej przy I LO im. Mikołaja Kopernika w Żywcu.			B, S	B, Ch	B, Ch	B, Ch		B, Ch			B, S		
80.	Przekształcenie auli szkolnej w Zespole Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Żywcu w pracownię multimedialną łączącą tradycję z nowoczesnością. Zadanie zakłada modernizację pracowni poprzez wymianę foteli audytoryjnych, wymianę nagłośnienia, umieszczenie na ścianach reprodukcji starych zdjęć przedstawiających początki powstania szkoły oraz jej historii.			B, S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
81.	Budowa sali gimnastycznej w Zespole Szkół Technicznych i Leśnych w Żywcu, ul. Grunwaldzka 9 (wybudowana sala będzie jedynym takim obiektem w tej części miasta, będzie ją można wykorzystać do realizacji zajęć wychowania fizycznego dla uczniów Zespołu Szkół Samochodowych, organizacji imprez środowiskowych o charakterze rekreacyjno-sportowym oraz wystaw okolicznościowych).			B, S	B, Ch	B, Ch	B, Ch		B, Ch			B, S		
82.	Modernizacja pracowni w szkołach działających przy Powiecie Żywieckim. Remonty, budowy, przebudowy szkół w zakresie klasopracowni.			B, S					B, Ch					
83.	Modernizacja i budowa infrastruktury sportowej przy szkołach wraz z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Zmodernizowane lub nowopowstałe obiekty zostaną wyposażone w instalacje wykorzystujące zieloną energię z odnawialnych źródeł oraz magazyny energii.			B, S	B, Ch	B, Ch			B, Ch			B, S		
84.	Doskonalenie kwalifikacji pracowników oświaty w szkołach i placówkach oraz podnoszenie kompetencji uczniów.			B, S										
85.	Organizacja szkoleń i kursów dla uczniów i kadry nauczycielskiej oraz organizacja płatnych staży dla uczniów i absolwentów szkół.			B, S										
Cel operacyjny 7. Integracja i podniesienie jakości systemu polityk społecznych														
86.	Rozwój polityki senioralnej, w tym aktywizacja środowiska seniorów.			B, S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
87.	Rozwijanie oferty i zasobów Domu Pomocy Społecznej w Żywcu.			B, S										
88.	Adaptacja III piętra Szpitala w Żywcu. Wyposażenie nowopowstałych oddziałów i zakup niezbędnego sprzętu medycznego na potrzeby świadczonych usług.			B, S										
89.	Stworzenie Centrum Usług Integracyjnych w Żywcu i Rajczy na bazie budynków będących w zarządzie powiatu żywieckiego ukierunkowanego na wspieranie osób starszych.			B, S										
90.	Budowa całodobowego ośrodka dziennego pobytu osób z niepełnosprawnością intelektualną przy Zespole Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących im. J. Piłsudskiego w Żywcu (obiekt będzie przeznaczony głównie dla osób głęboko upośledzonych z niepełnosprawnościami sprzężonymi w celu zapewnienia im oparcia społecznego w środowisku lokalnym pozwalającego na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb życiowych, poprawę funkcjonowania społecznego zmierzającą do usamodzielnienia, zapobieganie izolacji społecznej i umożliwienie integracji ze środowiskiem).			B, S	B, Ch	B, Ch	B, Ch		B, Ch			B, S		
91.	Wzmacnianie zasobów i dostępności usług świadczonych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu.			B, S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
92.	Rozwijanie działalności Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Żywcu.			B, S										
93.	Wspieranie rodziny i pieczy zastępczej (<i>poprzez zadania z wierszy 95., 96., 97., 98.</i>).			B, S										
94.	Zatrudnienie specjalisty z obszaru pomocy rodzinie.			B, S										
95.	Stworzenie mieszkania treningowego (2 pokoje, kuchnia, łazienka) wyposażonego w podstawowe sprzęty. Dostępnego dla wychowanka przez okres minimum 6 miesięcy (znalezienie pracy, nauka gospodarowania pieniędzmi, znalezienie własnego mieszkania).			B, S										
96.	Zatrudnienie specjalisty z obszaru interwencji kryzysowej.			B, S										
97.	Stworzenie lokalu przejściowego (pokój, kuchnia, łazienka) wyposażonego w podstawowe sprzęty; dostępne przez okres minimum 3 miesięcy.			B, S										
98.	Stworzenie zespołu specjalistów z obszaru pomocy społecznej.			B, S										
99.	Wspieranie osób z niepełnosprawnością oraz seniorów (<i>poprzez realizację zadań z wierszy 101., 102., 103.</i>).			B, S										
100.	Zatrudnianie specjalistów z obszaru centrum pomocy rodzinie.			B, S										
101.	Organizację cyklicznych imprez integrujących rodziny zastępcze, osoby z niepełnosprawnością i starsze.			B, S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
102.	Utworzenie centrum wsparcia dla osób z niepełnosprawnością i osób starszych.			B, S										
103.	Stworzenie harmonogramu dyżurów w Urzędach Gmin/Miasta, pakietu informacji o uprawnieniach oraz możliwości aplikowania o wsparcie w instytucjach i organizacjach prowadzących działalność na terenie powiatu żywieckiego.			B, S										
104.	Świadczenie wsparcia psychospołecznego poprzez zatrudnienie psychoterapeuty, psychiatry oraz prowadzenie zajęć grupowych mających na celu poprawę funkcjonowania w sytuacjach społecznych, poprzez zmianę zachowań nieakceptowanych na pożądane i społecznie akceptowane.			B, S										
105.	Kształtowanie prozdrowotnego stylu życia wśród mieszkańców.			B, S										
106.	Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia i zmniejszenie nierówności społecznych w dostępie do opieki zdrowotnej.			B, S										
107.	Kompleksowa termomodernizacja oraz remont obiektów przeznaczonych na działalność ratownictwa medycznego.	P, S	P, S	B, S		P, S B, Ch	B, S B, Ch	P, S	P, S B, Ch			B, S B, CH	B, S	
108.	Wzmocnienie i poprawa infrastruktury związanej z funkcjonowaniem ratownictwa medycznego w powiecie.			B, S										
109.	Zwiększenie dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i środków medycznych.			B, S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
110.	Ograniczenie występowania najpoważniejszych problemów zdrowotnych wśród mieszkańców.			B, S										
Cel operacyjny 8. Wzmacnianie tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę oraz aktywność organizacji pozarządowych														
111.	Budowanie i rozwój tożsamości lokalnej mieszkańców powiatu żywieckiego przede wszystkim w oparciu o żywą kulturę ludową Górali Żywieckich.	B, S		B, S										B, S
112.	Organizowanie wydarzeń mających znaczenie dla rozwoju i upowszechniania kultury i rozrywki.			B, S					B, Ch					
113.	Ochrona dziedzictwa kulturowego powiatu żywieckiego.			B, S										B, S
114.	Rewitalizacja, renowacja i odnowa obiektów zabytkowych (cennych historycznie i kulturowo) znajdujących się na terenie powiatu żywieckiego przy jednoczesnym wykorzystywaniu odnawialnych źródeł energii.			B, S					B, Ch					B, S
115.	Wsparcie działalności kulturalnej prowadzonej przez organizacje społeczne.			B, S										
116.	Wsparcie aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców.			B, S										
117.	Rozwijanie mechanizmów outsourcingu usług publicznych przez samorząd powiatu żywieckiego.			B, S										
118.	Wsparcie aktywności wolontariatu.			B, S										
Cel rozwojowy 4. Zbudowanie trwałych podstaw rozwojowych powiatu i integrowanie jego rozwoju														
Cel operacyjny 9. Wzmocnienie instytucjonalne powiatu żywieckiego														

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
119.	Zapewnienie optymalnych warunków do pracy w kontekście jej jakości i efektywności, przekładającego się na zadowolenie obsługiwanych interesantów.			B, S										
120.	Poprawa warunków pracy w Starostwie Powiatowym w Żywcu w wymiarze technicznym m.in. poprzez montaż systemu klimatyzacji w poszczególnych budynkach.			B, S					B, Ch					
121.	Zagospodarowanie niewykorzystywanych części budynków Starostwa oraz budowa archiwum. Projekt zakłada modernizację nieużytkowanych części budynków na cele działających w Starostwie Powiatowym w Żywcu wydziałów oraz budowę lub zagospodarowanie istniejących nieużytkowanych powierzchni budynków starostwa na cele Archiwum Powiatowego.			B, S		P, Ch	P, Ch		B, Ch			B, S		
122.	Podniesienie jakości, dostępności oraz zwiększenie wykorzystania administracyjnych zasobów mapowych powiatu żywieckiego (kontynuacja projektu mapowego) zgodnie ze zdiagnozowanymi oczekiwaniami klientów: osób fizycznych, przedsiębiorców i administracji (projekt planowany do realizacji z partnerami z Subregionu Południowego województwa śląskiego).			B, S										
123.	Prowadzenie działań związanych z digitalizacją, cyfryzacją oraz rozwijaniem administracji i systemów informacji przestrzennej.			B, S			P, S	P, S	P, S					

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
124.	Poprawienie efektywności współpracy między jednostkami organizacyjnymi powiatu i samorządami współtworzącymi powiat żywiecki.			B, S										
125.	Intensyfikacja współpracy zagranicznej powiatu.			B, S										
126.	Podjęcie aktywnej współpracy z organizacjami pozarządowymi i administracją rządową.			B, S										
127.	Organizacja szkoleń, kursów i umożliwienie podnoszenia swoich kwalifikacji dla kadry urzędniczej w powiecie żywieckim, szczególnie w obszarze poszerzenia wiedzy oraz nabywania praktycznych umiejętności.			B, S										
128.	Zagospodarowanie obiektów będących w zarządzie powiatu żywieckiego (w tym budynku byłego przejścia granicznego w Zwardoniu oraz innych nieużytkowanych aktualnie obiektów na cele użyteczności publicznej).			B, S					B, Ch			B, S B, Ch		
129.	Działania na rzecz wzmocnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa przez mieszkańców.													
130.	Działania na rzecz poprawy funkcjonowania jednostek ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej.	W, S	W, S	B, S	W, S	W, S	W, S			W, S	W, S	W, S	W, S	W, S

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
131.	Wyposażenie służb ratowniczych na pograniczu Polsko Słowackim. Zakup sprzętu niezbędnego do prowadzenia akcji ratowniczych w tym pojazdów bojowych oraz modernizacja istniejących lub budowa nowych obiektów na potrzeby działalności służb ratowniczych.	W, S	W, S	B, S	W, S	W, S	W, S			W, S	W, S	W, S	W, S	W, S
132.	Działania na rzecz wsparcia i poprawy jakości funkcjonowania ratownictwa medycznego w powiecie.			B, S										
133.	Ochrona praw konsumentów.			B, S										
134.	Wdrożenie standardów obsługi mieszkańców zgodnie z certyfikatami ISO.			B, S										

08. Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego na wybrane elementy środowiska

08.1. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko

Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określone zostały w §3 ust 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839). Spośród nich do realizacji wyznaczono m.in.:

- 1) Rewitalizacja Jeziora Żywieckiego wraz z kaskadą rzeki Soły, zagospodarowaniem jego brzegów na cele turystyczno-rekreacyjne, w tym budowa ścieżek pieszo-rowerowych, parkingów oraz plaż,
- 2) Zagospodarowanie zbiornika Porąbka,
- 3) Podejmowanie działań na rzecz ożywienia gospodarczego terenów atrakcyjnych turystycznie, w tym zwiększenie liczby punktów gastronomicznych znajdujących się na ścieżkach wokół rzek i jezior powiatu żywieckiego,
- 4) Przystosowanie niektórych szlaków do korzystania przez osoby z niepełnosprawnościami i z małymi dziećmi,
- 5) Wytyczenie i budowa górskich tras rowerowych,
- 6) Tworzenie miejsc rekreacji i infrastruktury aktywnego wypoczynku,
- 7) Rozwój turystyki narciarskiej,
- 8) Udostępnianie obszarów przyrodniczo cennych.

Przedstawione powyżej przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie analizowanego powiatu. W związku z powyższym przedsięwzięcia te charakteryzować się będą ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto, w przypadku takich przedsięwzięć, jak budowa dróg, tworzenie ścieżek pieszo-rowerowych czy zagospodarowanie przestrzeni oraz rozbudowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnych, oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter i są one zazwyczaj realizowane w obrębie terenów przynajmniej częściowo zmienionych antropogenicznie.

Oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową dróg czy ciągów pieszo-rowerowych oraz tworzeniem miejsc rekreacji, a także rozbudową sieci wodociągowo-kanalizacyjnych, można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których

ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

W konsekwencji realizacja powyższych przedsięwzięć skutkować będzie poprawą stanu środowiska na danym terenie. Ponadto ich realizacja:

- posiada związek z rozwiązywaniem problemów ochrony środowiska na terenie powiatu,
- służy wspieraniu zrównoważonego rozwoju;
- służy wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

Rewitalizacja Jeziora Żywieckiego wraz z kaskadą rzeki Soły, zagospodarowaniem jego brzegów na cele turystyczno-rekreacyjne, w tym budowa ścieżek pieszo-rowerowych, parkingów oraz plaż

Rewitalizacja Jeziora Żywieckiego realizowana będzie na obszarze Gminy Łodygowice, na obszarze miejscowości Zarzeczce, gdzie przeprowadzona została w 2017 inwentaryzacja przyrodnicza i utworzona została ścieżka edukacyjno-dydaktyczna. Działanie dotyczyć będzie modernizacji i rozwoju omawianego obszaru poprzez uporządkowanie plaż, parkingów i ścieżki pieszo-rowerowej. Rewitalizacja kaskady rzeki Soły polegać będzie na budowie marin, plaży wraz z infrastrukturą, parkingów, ośrodków sportów wodnych oraz ścieżek rowerowych. W celu minimalizacji oddziaływania na środowisko, należy w miarę możliwości ulokować planowane prace na obszarze już przekształconym przez człowieka, gdyż budowa marin może wpłynąć na chwilowy wzrost zamulenia wód, spłoszenie ryb, oraz w trakcie prac budowlanych może dojść do zaburzenia stosunków wodnych. W trakcie prac ważne jest stosowanie nowoczesnych, sprawnych maszyn, by zminimalizować ryzyko wycieków substancji roboczych do wód. Ze względu na możliwość ingerencji w ekosystem, należy przeprowadzać prace budowlane poza okresem tarła ryb.

Zagospodarowanie zbiornika Porąbka (modernizacja mostu nad rzeką Solą)

Działanie w trakcie realizacji polega na zastąpieniu prowizorycznej kładki zbudowanej w latach `80. W miejsce kładki zostanie wybudowany nowy, solidny most z dwoma pasami ruchu, chodnikiem i ścieżką rowerową. Inwestycja zostanie dofinansowana w ramach rządowego programu „Mosty dla Regionów”. Koszt realizacji inwestycji wyniesie 18 mln zł, przedsięwzięcie posiada odrębną procedurę oceny oddziaływania na środowisko.

Zadanie związane z zagospodarowaniem zbiornika Porąbka wpisuje się w Strategię Rozwoju Aglomeracji Beskidzkiej:

- Zrównoważona gospodarka turystyczna na obszarze Partnerstwa oparta na walorach kulturowych i przyrodniczych a także rozbudowanej infrastrukturze:

Budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury turystyczno rekreacyjnej i sportowej. Ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne, mała architektura, wieże widokowe, szałas/schrony dla turystów, panoramy szczytów w miejscach widokowych, parkingi, dodatkowy monitoring szlaków wraz z transmisją i bieżącą informacją o ilości dostępnych miejsc parkingowych, infrastruktura towarzysząca z usługami i działaniami związanymi z kwalifikacjami kadr oraz logistyką i zarządzaniem infrastrukturą oraz produktami turystycznymi wraz z tworzeniem warunków dla rozwoju zatrudnienia i samozatrudnienia w ramach gospodarki turystycznej, w tym inwestycje i działania związane z niwelowaniem skutków i ograniczaniem zagrożeń związanych z COVID-19.

Odmulenie zbiornika Tresna pozwoli na przywrócenie jego parametrów wyjściowych, co jest niezbędne w kwestii utrzymania ochrony przeciwpowodziowej.

Podjęcie działań na rzecz ożywienia gospodarczego terenów atrakcyjnych turystycznie, w tym zwiększenie liczby punktów gastronomicznych znajdujących się przy ścieżkach wokół rzek i jezior

Działanie polegające na umożliwieniu rozlokowania mobilnych punktów gastronomicznych w pobliżu terenów atrakcyjnych przyrodniczo, na terenie parkingów, miejsc postojowych etc. (poza obszarami chronionymi). Działalność ograniczona do sezonu turystycznego, brak oddziaływania na formy ochrony przyrody (tereny już zurbanizowane).

Przystosowanie niektórych szlaków do korzystania przez osoby z niepełnosprawnościami i z małymi dziećmi

Przystosowanie dotyczy ścieżek dydaktycznych i przyrodniczych np. w miejscowości Zarzecze. Dostosowanie zgodne z ograniczeniami oraz uwarunkowaniami wynikającymi z występowania form ochrony przyrody. Realizacja zadania poprzedzona zostanie inwentaryzacją przyrodniczą oraz odrębną procedurą oddziaływania na środowisko.

Wytyczenie i budowa górskich tras rowerowych

Działanie realizowane poza obszarami cennymi przyrodniczo i poza obszarowymi formami ochrony przyrody. Budowa tras rowerowych odbywać się będzie w sprzężeniu z modernizacją istniejących traktów komunikacyjnych (dróg gminnych), działanie nie dotyczy budowy tras rowerowych na terenach typowo górskich (stoki gór etc.), tylko w dolinach na obszarach już zurbanizowanych. Z uwagi na brak konkretnych planów inwestycyjnych dot. modernizacji traktów komunikacyjnych na terenie powiatu nie można wyznaczyć na tym etapie konkretnej lokalizacji działania.

Tworzenie miejsc rekreacji i infrastruktury aktywnego wypoczynku

Realizacja zadania polegać będzie na tworzeniu drobnej infrastruktury sportowej (małe siłownie plenerowe) na terenie działek, na których znajdują się świetlice wiejskie. Zadania realizowane będą przy udziale środków zewnętrznych, a ich lokalizacja określona zostanie po przyznaniu stosownego dofinansowania.

Rozwój turystyki narciarskiej

Działanie polegające na modernizacji istniejącej infrastruktury narciarskiej, poprawa jakości oznaczenia szlaków narciarskich oraz tras narciarskich w celu ograniczenia niekontrolowanego ruchu turystycznego na szlakach (ochrona bioróżnorodności i obszarów cennych przyrodniczo).

Udostępnianie obszarów przyrodniczo-cennych

Działanie polegać będzie na promocji obszarów cennych przyrodniczo oraz informowaniu o istniejących szlakach turystycznych w celu ukierunkowania ruchu turystycznego w sposób zrównoważony, zapobiegając niekontrolowanego przemieszczania się turystów po obszarach o wysokich walorach środowiskowych.

Ponadto:

- Budowa zespołu basenów w Żywcu jako uzupełnienie kompleksowej oferty turystycznorekreacyjnej w celu zwiększenia ruchu turystycznego – zadanie w trakcie realizacji.
- Budowa ścieżek rowerowych łączących gminy - zadanie sprzężone z modernizacją istniejących dróg – brak konkretnych działań inwestycyjnych. Zadanie realizowane w ramach potrzeb, tam gdzie istnieje możliwość wydzielenia tras rowerowych w ramach istniejących traktów komunikacyjnych.
- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej - wybór poszczególnych obiektów budowlanych zostanie dokonany po przeprowadzeniu audytów energetycznych.
- Budowa III kwatery składowiska odpadów oraz budowa sortowni odpadów, w celu zwiększenia odzysku surowców wtórnych - Działanie planowane do realizacji przez Beskid Żywiec Sp. z o.o. na terenie istniejącego składowiska odpadów – działanie na etapie wyboru wykonawcy robót – inwestycja przechodzi odrębną procedurę oddziaływania na środowisko. Adres 34-300 Żywiec, ul. Kabaty 2.
- Budowa obiektów park&ride - w postaci małych powierzchniowych parkingów w pobliżu stacji kolejowych zlokalizowanych na terenie powiatu żywieckiego. Z uwagi na brak konkretnych danych na temat lokalizacji, a także uzależnienia ich utworzenia od środków zewnętrznych (UE) – brak możliwości wskazania konkretnych lokalizacji przedsięwzięć. Zakłada się, iż zlokalizowane będą na terenach już zurbanizowanych – poza obszarem form prawnie chronionych.

- Kompleksowa termomodernizacja oraz remont obiektów przeznaczonych na działalność ratownictwa medycznego - zakres inwestycji zależny od dostępności środków zewnętrznych oraz ogłoszonych konkursów w nowej perspektywie finansowej środków UE.
- Rozbudowa sieci gazowej - bieżąca rozbudowa sieci gazowej poprzez realizację nowych przyłączy gazowych (nie dotyczy sieci magistralnej). Lokalizacja nowych przyłączy zależna od zgłoszeń potencjalnych odbiorców paliwa gazowego.

08.2. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody

Na terenie powiatu żywieckiego występują następujące formy ochrony przyrody:

- 15 rezerwatów przyrody,
- 3 parki krajobrazowe,
- 5 obszarów Natura 2000,
- 91 pomników przyrody,
- 1 stanowisko dokumentacyjne,
- 5 użytków ekologicznych,
- oraz otulina Parku Narodowego.

Zadania określone w strategii nie posiadają na chwilę obecną przypisanej lokalizacji, więc ich ewentualne oddziaływanie na obszary chronione jest niemożliwe do określenia. Jednakże, żadne z realizowanych przedsięwzięć nie będzie stało w sprzeczności z zakazami określonymi dla terenów objętych ochroną.

Strategia wyklucza możliwość podejmowania działań pozostających w sprzeczności z podstawowymi założeniami ochrony przyrody.

Strategia uwzględnia także zakazy, jakie obowiązują w stosunku pomników przyrody, wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2020 poz. 55).

Zakazy związane z Obszarami Natura 2000

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2021 poz. 1098), na terenie obszarów Natura 2000, zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

1. pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
2. wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub

3. pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Wyjątki, wyłączone z tych zapisów, zebrane zostały w art. 34, ww. ustawy.

Dla obszarów Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006 oraz Beskid Żywiecki PLB240002 ustanowiono plan zadań ochrony bądź plan ochrony.

Otulina Parku Narodowego

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2021 poz. 1098) na obszarach graniczących z parkiem narodowym wyznacza się otulinę parku narodowego. W otulinie może być utworzona strefa ochronna zwierząt łownych ze względu na potrzebę ochrony zwierząt w parku narodowym.

Parki Krajobrazowe

Zakazy związane z Parkami Krajobrazowymi

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2021 poz. 1098), na terenie Parków Krajobrazowych można wprowadzić następujące zakazy:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;

- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od (z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej):
 - linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne.
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 200 m od krawędzi brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Cele ochrony (określone dla Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego i Parku Krajobrazowego Beskidu Małego)

W celu zapewnienia warunków dla właściwych form ochrony i kształtowania środowiska, przy równoczesnym rozwoju funkcji dydaktyczno-naukowych, turystycznych i rekreacyjnych, na terenie Parku i jego otuliny obowiązuje stosowanie następujących ogólnych zasad i kierunków działania:

1. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
2. Ochrona środowiska i krajobrazu przed: -zakłóceniami stosunków wodnych -degradacją gleb i szaty roślinnej -zanieczyszczeniami powietrza -zakłóceniami harmonii w krajobrazie.
3. Czynna ochrona środowiska poprzez:
 - a. likwidację lub ograniczenie na terenie Parku działalności gospodarczej szkodliwej dla środowiska
 - b. prawidłową politykę przestrzenną
 - c. utrzymanie, odnawianie i wzbogacanie zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych
4. Prowadzenie gospodarki rolnej, leśnej i łowieckiej w sposób umożliwiający realizację celów wymienionych w § 1 rozporządzenia

Rezerваты przyrody

Zakazy związane z rezerwatami

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2021 poz. 1098), na terenie rezerwatów zabrania się:

- budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom rezerwatu przyrody;
- chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
- polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
- pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzenia roślin oraz grzybów;
- użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzenia, zanieczyszczenia i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
- zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
- pozyskiwania skał w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
- niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;

- palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
- stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
- zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
- ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573);
- wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach stanowiących własność parków narodowych lub będących w użytkowaniu wieczystym parków narodowych, wskazanymi przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
- zakłócania ciszy;
- używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- prowadzenia badań naukowych – bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
- wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- organizacji imprez rekreacyjno-sportowych – bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Cele ochrony

1. Rezerwat Śrubita: celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu pierwotnego lasu jodłowo-bukowego, właściwego dla regla dolnego w Beskidach.
2. Szeroka w Beskidzie Małym: celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu karpackiego lasu bukowego regla dolnego, naturalnego pochodzenia w Beskidzie Żywieckim.
3. Madohora: celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych naturalnych zespołów leśnych występujących na różnorodnych siedliskach oraz w celu zachowania wychodni skalnych najwyższego wzniesienia Beskidu Małego - pod nazwą Madohora.
4. Butorza: rezerwat przyrody utworzony w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych dolnoreglowego drzewostanu świerkowego w Beskidzie Żywieckim, tworzącego cenną dla nauki i gospodarki leśnej lokalną rasę.
5. Romanka: celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i turystycznych pierwotnego fragmentu dawnej Puszczy Karpackiej, w postaci ekosystemów leśnych regla górnego i dolnego wraz z całym bogactwem gatunkowym fauny i flory.
6. Pod Rysianką: celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych lasu jodłowo-świerkowo-bukowego, będącego fragmentem pierwotnej puszczy karpackiej regla dolnego w Beskidzie Żywieckim.
7. Piłsko: celem ochrony w rezerwacie "Piłsko" jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych, zbliżonych do naturalnych, fragmentów świerczyny górnoreglowej oraz ekosystemów nieleśnych, kosodrzewiny i muraw krzewinkowych wraz z ich całym bogactwem gatunkowym.
8. Oszast: celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych naturalnego fragmentu mieszanych lasów dolnoreglowych w Beskidzie Żywieckim, stanowiących pozostałość pierwotnej puszczy karpackiej.
9. Barania Góra: celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych obszaru leśnego na Baraniej Górze.
10. Dziobaki: celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych dobrze wykształconych powierzchni buczyny karpackiej i jaworzyny ziołoroślowej w reglu dolnym.
11. Gawroniec: celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych fragmentu buczyny karpackiej z dużym udziałem sosny.
12. Kuźnie: celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych zgrupowania wychodni skalnych, jaskiń oraz dorodnego drzewostanu świerkowego.

13. Grapa: celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych łągu jesionowego oraz lasu grądowego z licznym udziałem chronionych gatunków flory i fauny.
14. Muńcoł: celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych licznego stanowiska śnieżyczki przebiśnieg, występującego z żywej buczynie karpackiej.
15. Lipowska: celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych, przyrodniczych i dydaktycznych górnoreglowego boru świerkowego oraz torfowisk z systemem oczek wodnych wraz z całym bogactwem gatunkowym flory i fauny.

Zakazy związane z pomnikami przyrody, użytkami ekologicznymi oraz stanowiskami dokumentacyjnymi

W stosunku do pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego mogą być wprowadzone następujące zakazy:

1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
3. uszkodzenia i zanieczyszczania gleby;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
6. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
7. zmiany sposobu użytkowania ziemi;
8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
10. zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
11. umieszczania tablic reklamowych.

Zakazy, o których mowa w ust. 1, nie dotyczą:

1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
2. realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;

3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

Cele ochrony użytków ekologicznych

1. Stówek na Kosarach pod Hyśkowcem: zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych torfowiska, ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin;
2. Hala Cebulowa: zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych ekosystemu torfowiska ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin;
3. Hala Miziowa: zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych torfowiska, ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin;
4. Hala Kamieńska: zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych bagna ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin;
5. Stawek w Złatnej: zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych oczka wodnego ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin i zwierząt.

Cele ochrony stanowiska dokumentacyjnego „Zamczysko na Ściszków Groniu”

Szczególnym celem ochrony jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych zapadliska grzbietowego z wychodniami skalnymi ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt

Określa ono m.in. zakazy w stosunku do gatunków chronionych.

§ 6.1. W stosunku do dziko wstępujących zwierząt, należących do gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową, o których mowa w lp. 1-478 i 480-592 w załączniku nr 1 do rozporządzenia oraz w lp. 1-210 w załączniku nr 2 do rozporządzenia, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) umyślnego okaleczania lub chwytania;
- 3) umyślnego niszczenia ich jaj lub form rozwojowych;
- 4) transportu;
- 5) chowu;
- 6) zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 7) niszczenia siedlisk lub ostroi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania;

- 8) niszczenia, usuwania lub uszkodzenia gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień;
- 9) umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień;
- 10) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany lub darowizny okazów gatunków;
- 11) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 12) umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca;
- 13) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

2. W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (1) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia wprowadza się dodatkowo zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia.

3. W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (2) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia, wprowadza się dodatkowo zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących.

4. W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (3) w załączniku nr 1 do rozporządzenia, wprowadza się dodatkowo zakaz fotografowania lub obserwacji, mogących powodować ich płoszenie lub niepokojenie.

§ 7. W stosunku do innych niż dziko występujących zwierząt, należących do gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową, o których mowa w lp. 1-478, 480-494, 496, 497 i 499-592 w załączniku nr 1 do rozporządzenia oraz w lp. 1-101 i 104-210 w załączniku nr 2 do rozporządzenia, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) transportu;
- 3) chowu;
- 4) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 5) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany lub darowizny okazów gatunków;
- 6) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 7) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

§ 8.1. W stosunku do dziko występujących ptaków należących do gatunków, o których mowa w lp. 479 w załączniku nr 1 do rozporządzenia, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) umyślnego okaleczania lub chwytania;
- 3) umyślnego niszczenia ich jaj;
- 4) transportu;
- 5) zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 6) niszczenia, usuwania lub uszkodzenia gniazd;
- 7) zbywania, oferowania do sprzedaży lub wymiany okazów gatunków;

8) umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu byłych wychowanków.

2. W stosunku do dziko występujących zwierząt należących do gatunków, o których mowa w lp. 211 w załączniku nr 2 do rozporządzenia, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) transportu;
- 2) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 3) zbywania, oferowania do sprzedaży lub wymiany okazów gatunków.

Zadania określone w Strategii rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ nie stoją w sprzeczności z zapisami Rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

08.3. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta oraz grzyby

Realizacja zapisów Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego w przypadku typowych działań inwestycyjnych w zakresie infrastruktury turystycznej, infrastruktury technicznej, infrastruktury drogowej, modernizacji budynków może powodować wystąpienie negatywnych, bezpośrednich, chwilowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze.

Prace budowlane mogą wpływać bezpośrednio i negatywnie na bioróżnorodność poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt, zmiany stosunków gruntowo-wodnych, tworzenie barier w migracji zwierząt, zmianę warunków siedliskowych oraz wycinkę drzew i krzewów. Będą to jednak oddziaływania chwilowe. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci drogowej oraz rowerowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywołanych przez nie przekształceń środowiska zależy w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od zasięgu zmian stosunków wodnych, dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk.

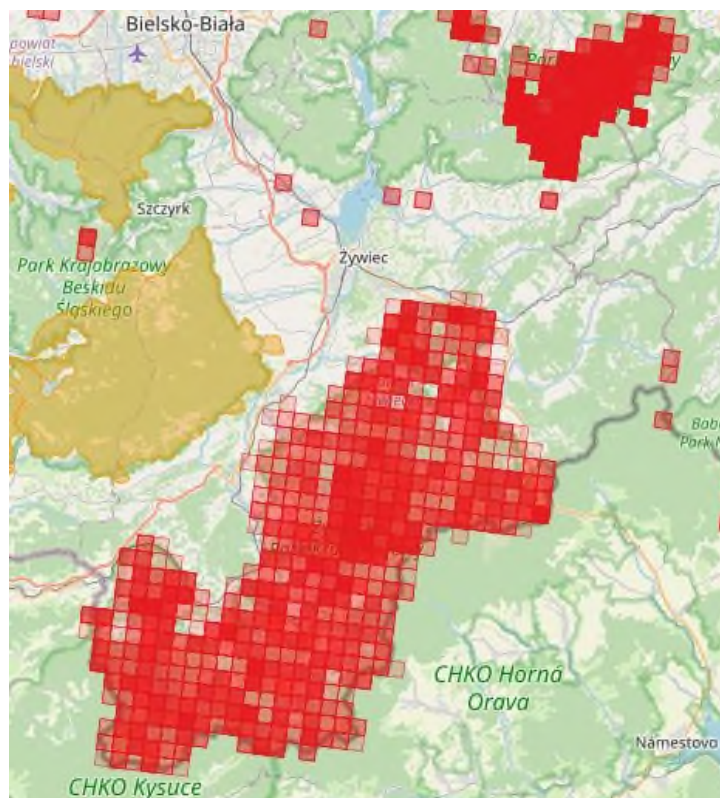
Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin,
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami,
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi,
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg),
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

W perspektywie długoterminowej działania związane z budową dróg rowerowych i miejsc rekreacji będą miały stały, pozytywny wpływ na jakość powietrza, która przekłada się na panujący klimat. Umożliwienie spędzania turystom i lokalnej ludności czasu wolnego w sposób ekologiczny (niegenerujący spalin i zanieczyszczeń) długofalowo wpłynie na poprawę stanu jakości powietrza na terenie powiatu żywieckiego. Rewitalizacja zbiorników wodnych pozwoli na przywrócenie im dawnych funkcji, co zapewni odpowiednie warunki do życia organizmów wodnych. Odmulone, czyste zbiorniki staną się siedliskami wielu gatunków ichtiofauny, a ich bogactwo stanowić będzie wyjątkowe żerowiska dla cennych gatunków ptaków. Działania mające na celu rozwój, modernizację sieci kanalizacyjnych pozwolą na istotne ograniczenie przedostawania się krytycznie niebezpiecznych substancji do gleby, wód powierzchniowych i podziemnych. Poprawa stanu tych komponentów środowiska wpływa na całość ekosystemów. W celu utrzymania siedlisk fauny i flory w zdrowiu, konieczne jest zapewnienie im możliwości korzystania z czystej wody i niezanieczyszczonej gleby. Dbanie o dobry stan jakościowy wód powierzchniowych wpisuje się w ochronę cennych gatunków zwierząt. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej pozwoli zwierzętom na dostęp do wód powierzchniowych, w których nie znajdują się substancje pochodzenia antropogenicznego.

Działania związane z modernizacją zbiorników wodnych w celu zwiększenia zdolności retencjonowania wody są krytycznie istotne w czasach narażenia na suszę. Powiększenie pojemności retencjonowanej wody pozwoli na utrzymanie optymalnego funkcjonowania ekosystemów w okresach braku wody. Ponadto, nadawanie zbiornikom funkcji przeciwpowodziowych, także zwiększa bezpieczeństwo życia roślin i zwierząt, chroniąc je przed gwałtownymi wezbraniem.

Przed rozpoczęciem prac związanych z renowacją, modernizacją, termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych np.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt.

Rysunek 17. Stanowiska i siedliska ptaków.
 źródło: geoserwis.gos.gov.pl

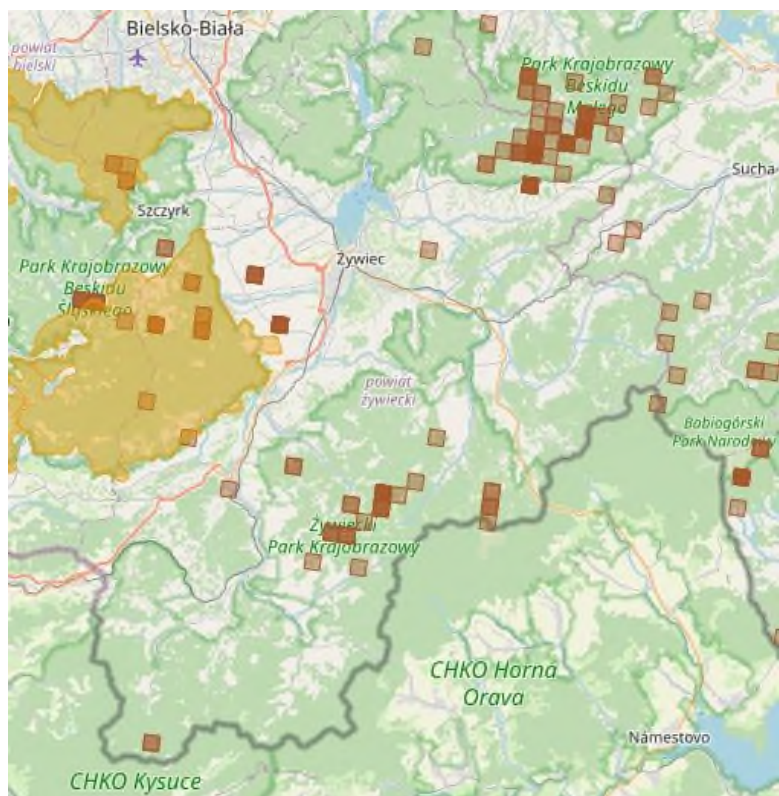
Stanowiska i siedliska ptaków w głównej mierze pokrywają się obszarami Natura 2000 Dyrektywy ptasiej (Beskid Żywiecki), Natura 2000 Dyrektywy siedliskowej oraz Żywieckim Parkiem Krajobrazowym. Ponadto, występują one także na terenie Parku Krajobrazowego Beskidu Małego.

Siedliska mięczaków (ślimaków) zinwentaryzowano na pograniczu Parku Krajobrazowego Beskidu Małego.

Stanowiska i siedliska ssaków także w pokrywają się z terenami Parków Krajobrazowych oraz obszarów Natura 2000.

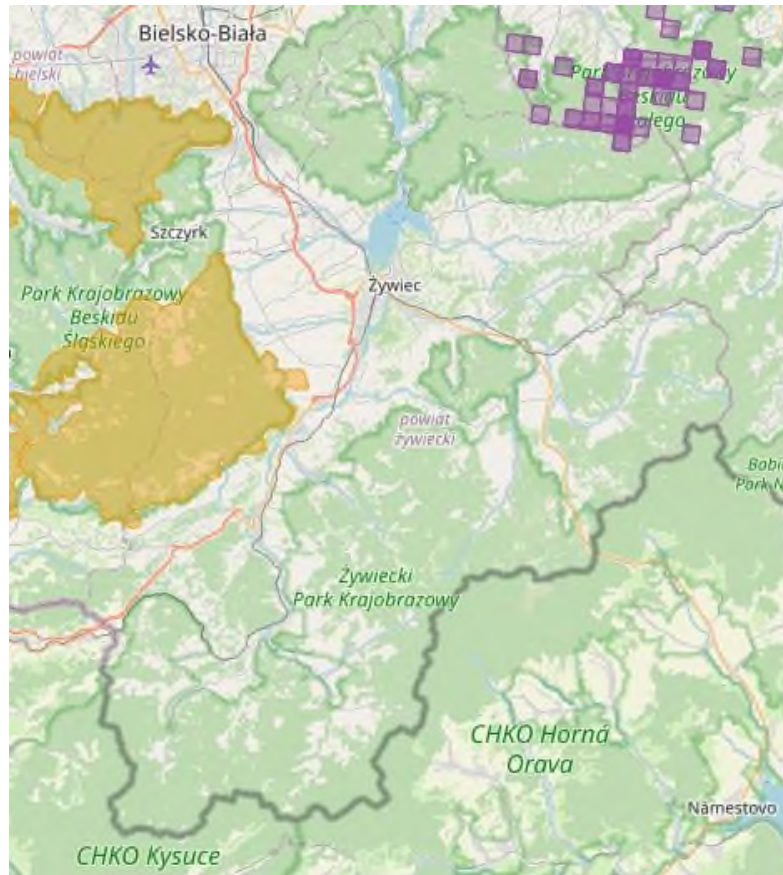

Rysunek 18. Siedliska mięczaków (ślimaków).
 źródło: geoserwis.gos.gov.pl

Rysunek 19. Stanowiska i siedliska ssaków.
 źródło: geoserwis.gos.gov.pl

Stanowiska i siedliska gadów w niewielkich ilościach zaobserwowano w Parku Krajobrazowym Beskidu Małego.

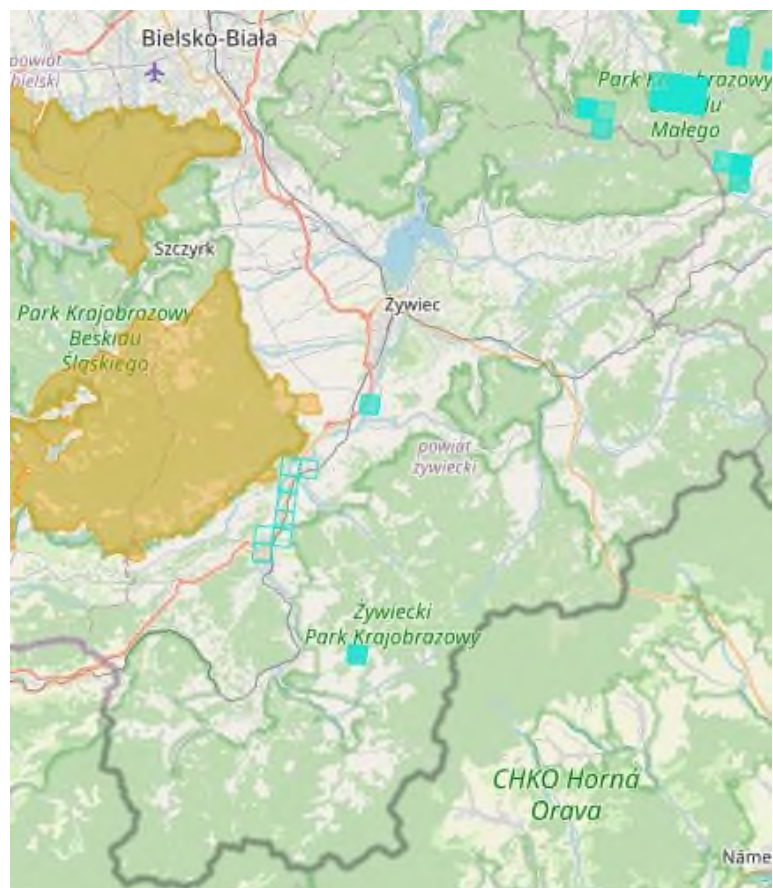

Rysunek 20. Stanowiska i siedliska gadów.
źródło: geoserwis.gos.gov.pl

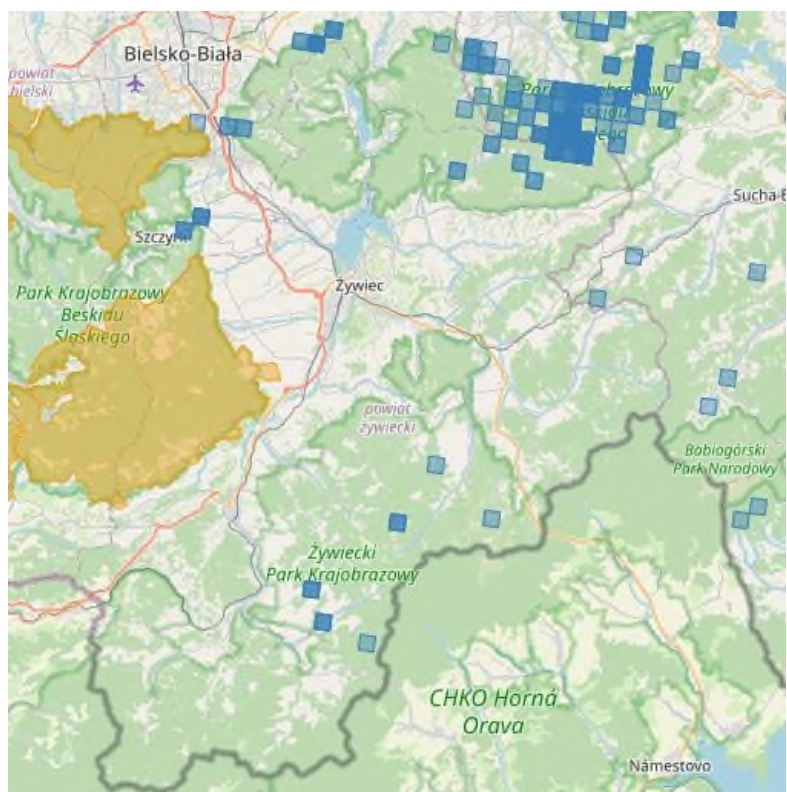
W kwestii minogów i ryb, ich stanowiska oraz siedliska zinwentaryzowano na rzece Soła oraz punktowo w Żywieckim Parku Krajobrazowym (obszarach Natura 2000) na rzece Nickulina.

Podczas inwentaryzacji płazów, określono występowanie ich stanowisk oraz siedlisk na teren Parku Krajobrazowego Beskidu Małego oraz Żywieckiego Parku Krajobrazowego (obszarów Natura 2000).

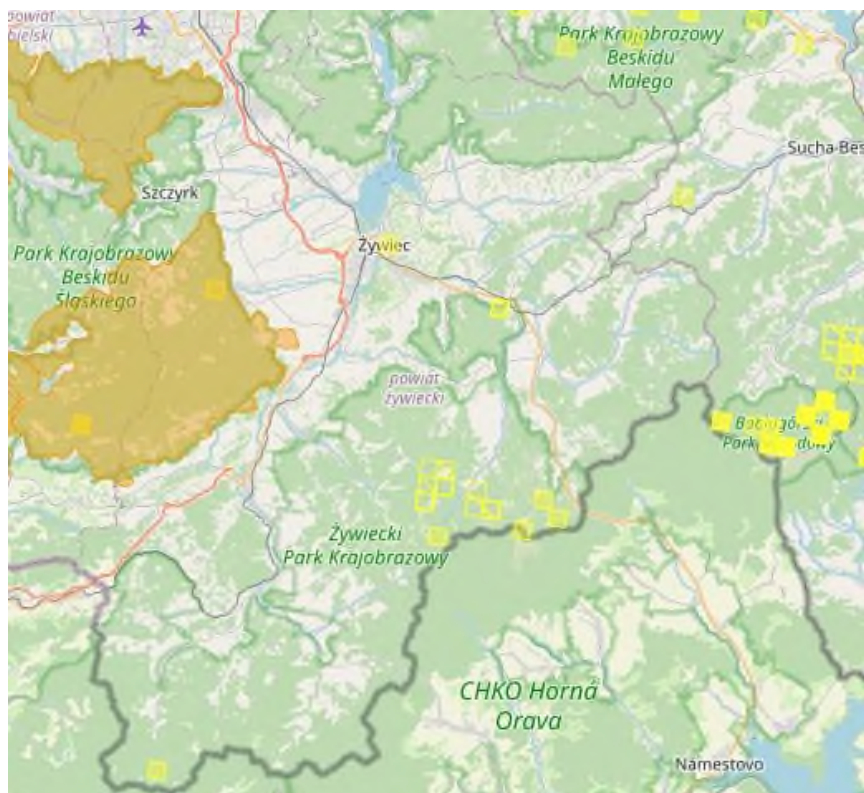
Ponadto, inwentaryzowano także stanowiska i siedliska stawonogów (owadów), które zaobserwowano na terenach: Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, Żywieckiego Parku Krajobrazowego (obszary Natura 2000, rezerwat Gawroniec) oraz w mieście Żywiec na pograniczu dwóch Parków Krajobrazowych.

Rysunek 21. Stanowiska i siedliska ryb i minogów.
 źródło: geoserwis.gos.gov.pl

Rysunek 22. Stanowiska i siedliska płazów.
 źródło: geoserwis.gos.gov.pl

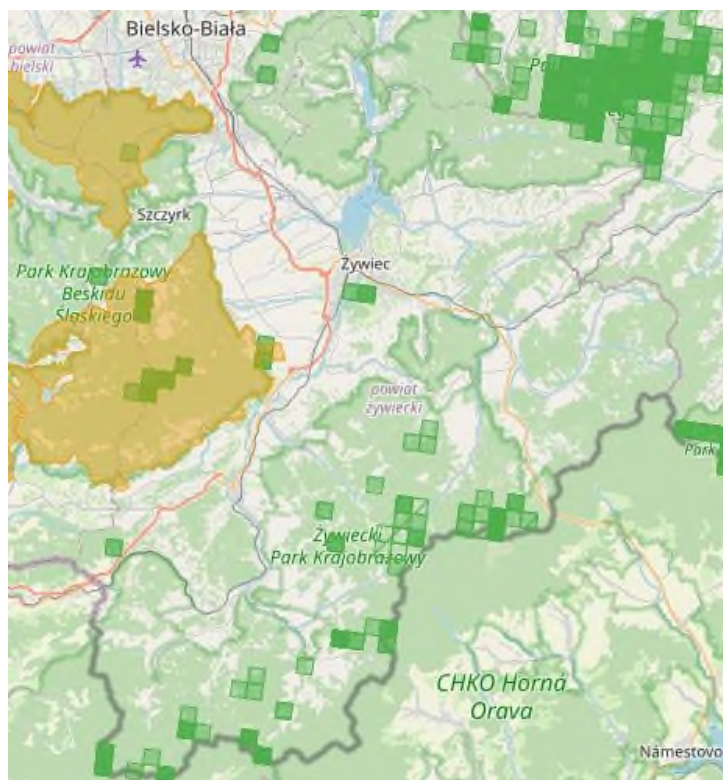

Rysunek 23. Stanowiska i siedliska stawonogów (owadów).
źródło: geoserwis.gos.gov.pl

Stanowiska roślin naczyniowych zaobserwowano na terenie Parku Krajobrazowego Beskidu Małego, Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego oraz Żywieckiego Parku Krajobrazowego, którego teren pokrywa się z obszarami Natura 2000.

Stanowiska wątrobowców zaobserwowano jedynie w Parku Krajobrazowym Beskidu Małego.

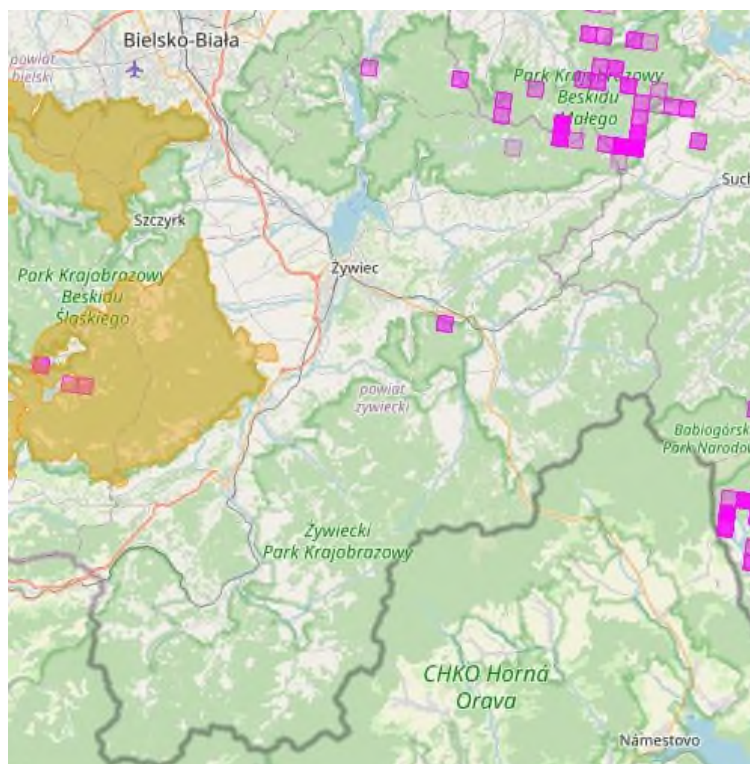
Stanowiska mchów nie są liczne i występują w Parku Krajobrazowym Beskidu Małego oraz w rezerwacie Gawroniec.

Rysunek 24. Stanowiska roślin naczyniowych.
 źródło: geoserwis.gos.gov.pl

Rysunek 25. Stanowiska wątrobowców.
 źródło: geoserwis.gos.gov.pl

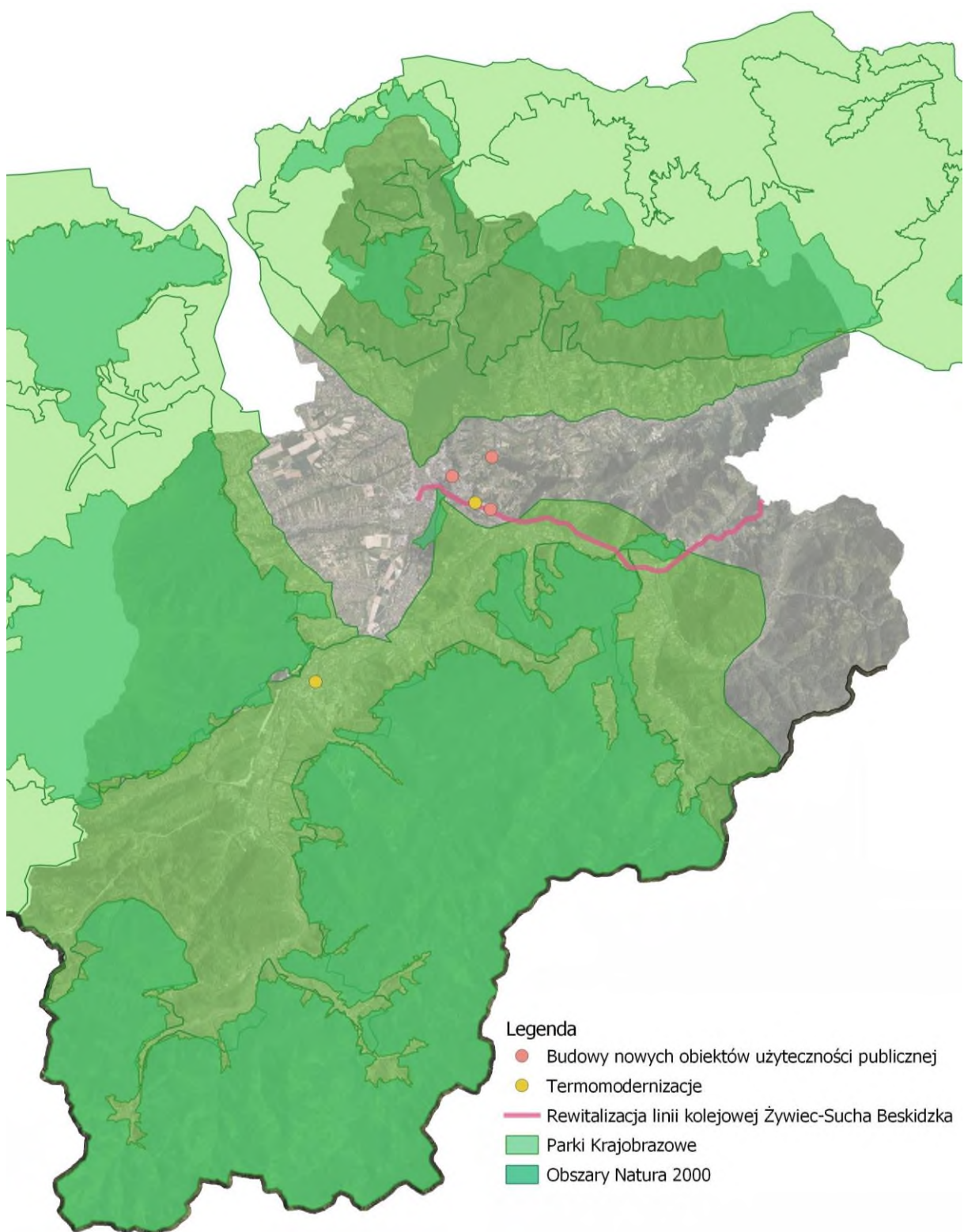
Rysunek 26. Stanowiska mchów.
źródło: geoserwis.gos.gov.pl

W przypadku lokalnych korytarzy ekologicznych, np. ciągów zadrzewień i zakrzewień może dojść do naruszenia ich ciągłości w przypadku prac budowlanych związanych z inwestycjami drogowymi. Dlatego ważne jest ograniczenie powierzchni oddziaływania budowy/przebudowy oraz ewentualne odnowienie ciągu, w przypadku jego uszkodzenia.

W przypadku nielicznych zadań znana jest lokalizacja ich realizacji. Są to:

- Kompleksowa rewitalizacja linii kolejowych; szczególnie odcinek linii nr 97 Żywiec – Sucha Beskidzka,
- Termomodernizacja budynków Zespołu Szkół Zawodowych w Węgierskiej Górcie i Zespołu Szkół Samochodowych w Żywcu,
- Budowa sali gimnastycznej w Zespole Szkół Technicznych i Leśnych w Żywcu,
- Budowa sali gimnastycznej przy I LO im. Mikołaja Kopernika w Żywcu,
- Budowa całodobowego ośrodka dziennego pobytu osób z niepełnosprawnością intelektualną przy Zespole Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących im. J. Piłsudskiego w Żywcu.

Wszystkie z wymienionych działań przedstawiono na mapie w korelacji z głównymi obszarami chronionymi. Należy zaznaczyć, iż realizacja owych zadań będzie odbywać się na terenie już zurbanizowanym i nie stworzy uszczerbku na dorobku przyrodniczym regionu, gdyż dodatkowo ich oddziaływanie będzie miejscowe.

Rysunek 27. Zadania wyznaczone w Strategii, w przypadku których znana jest lokalizacja.
 źródło: opracowanie własne

08.4. Ludzie

Działania realizowane w ramach Strategii w perspektywie średnio i długoterminowej wpłyną pozytywnie na zdrowie ludności, jakość oraz komfort ich życia. Jednym z ważnych elementów będzie rozwój infrastruktury technicznej (dróg, sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej). Pozytywne wpływ na środowisko będą miały także działania związane z innymi działaniami w obszarze infrastruktury i gospodarki oraz edukacja. Podjęcie ww. działań pozwoli na zaspokojenie potrzeb mieszkańców, a także zmniejszy negatywny wpływ na środowisko, zarówno w sposób pośredni i bezpośredni. Oddziaływaniami negatywnymi dla mieszkańców, znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie obszarów objętych inwestycjami, będą prace remontowo-budowlane. Będzie to związane z użyciem maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji) oraz utrudnieniami komunikacyjnymi. Oddziaływania te będą bezpośrednie, krótkotrwałe i odwracalne, jak również ustaną po zakończeniu robót.

08.5. Powietrze atmosferyczne

Oceniono, że wyznaczone w projekcie Strategii działania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na jakość powietrza atmosferycznego. Ograniczając emisję zanieczyszczeń, głównie niską, która jest najważniejszym problemem, spowoduje się również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w ramach oddziaływania ponadlokalnego. Planowane działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska. Największy nacisk powinien być położony na działania jednostek wskazanych w programie naprawczym określonym w Programie Ochrony Powietrza. Do potencjalnych pozytywnych, pośrednich i stałych działań nieinwestycyjnych (organizacyjnych) zaliczyć można zadania związane z wdrażaniem lokalnych polityk rozwoju elektromobilności. Pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na powietrze atmosferyczne i klimat będą miały zadania typowo inwestycyjne tj. termomodernizacja obiektów oraz rozwój infrastruktury drogowej. Głównym zagrożeniem powietrza atmosferycznego jest niska emisja z instalacji grzewczych budynków. Termomodernizacja budynków pozwoli na znaczące ograniczenie zużycia materiału opałowego niezbędnego do ogrzania obiektu. W konsekwencji wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, redukcję emisji gazów cieplarnianych, przekładając się na zmniejszenie oddziaływania antropogenicznego na klimat. W konsekwencji, malejące zapotrzebowanie na surowce energetyczne powoduje zmniejszenie ingerencji w środowisko naturalne związanej z ich wydobywaniem. Prace wydobywcze mogą mieć pośredni negatywny wpływ na stosunki wodne oraz gleby, a w zależności od ich rodzaju mogą także naruszać powierzchnię ziemi niszcząc siedliska roślin, tereny lęgowe oraz żerowiska zwierząt.

W okresie realizacji przedsięwzięć będą miały miejsce uciążliwości związane z emisją do powietrza substancji z procesu spalania paliw w silnikach maszyn budowlanych i pojazdów transportowych, prac montażowych.

Powyższe emisje będą miały charakter okresowy i odwracalny, a uciążliwości z nimi związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych.

Instalacja OZE

Na terenie powiatu żywieckiego planowane jest tworzenie instalacji fotowoltaicznych. Instalacja pojedynczych baterii fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Niemniej jednak proces montażu baterii fotowoltaicznych może stanowić zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jerzyki, jaskółki, wróble). Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości ptaków w Polsce przypada w terminie od 1 marca do 15 października. Należy jednak zaznaczyć, iż dla niektórych gatunków ptaków okres lęgowy przypada w innym okresie np. dla wróbli – od lutego/marca do sierpnia, a języków od maja do sierpnia. Ponadto w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych.

Negatywnego oddziaływania można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków. Problem będzie dotyczył głównie ptaków i owadów a zależny będzie w znacznej mierze od lokalizacji inwestycji fotowoltaicznych.

08.6. Klimat

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju, w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

„Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” został opracowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka związanego ze zmianą klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jakie niosą działania adaptacyjne mogące mieć wpływ nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również na wzrost gospodarczy. Realizacja ustaleń niektórych zaproponowanych działań może mieć wpływ na mikroklimat. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii powinien uwzględniać pogorszenie warunków wiatrowych (długie okresy bezwietrznej pogody, lub krótkotrwałe okresy z wiatrami o sile huraganu). Produkcja biomasy będzie podlegać takim samym ograniczeniom jak cała produkcja rolna ze względu na zmniejszenie dostępności wody, ograniczenie

wydajności produkcji. W przypadku energii słonecznej można spodziewać się poprawy warunków w lecie ze względu na wydłużone okresy pogody słonecznej i zmniejszenie w zimie ze względu na dłuższe okresy z zachmurzeniem.

W zakresie upraw roślin energetycznych kluczowy będzie rozwój nowych gatunków roślin, bardziej odpornych na zmienne warunki pogodowe oraz innowacyjnych technik upraw do wykorzystywania w bardzo suchym oraz wilgotnym środowisku. Zmiany klimatu będą miały różnorodny wpływ na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii.

Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu jest niezmiernie ważnym zagadnieniem, ponieważ problem utraty bioróżnorodności narasta wraz z postępującymi zmianami klimatu. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu, jak również przygotowaniu ekosystemów leśnych na zwiększoną presję wynikającą z nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych, m.in. okresów suszy, fal upałów, gwałtownych opadów deszczu, porywistych wiatrów.

Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności – m.in. wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody, podniesienie, a także obniżenie poziomu wód gruntowych. Zmiany klimatu w kontekście przestrzennym oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego.

Miasta zagrożone są bezpośrednio szczególnie trzema zjawiskami: intensyfikacją miejskiej wyspy ciepła i silnymi ulewami powodującymi podtopienia oraz suszą sprzyjającą deficytowi wody w miastach. W mniejszym stopniu zagrożenie stanowią silne wiatry, które z uwagi na dużą szorstkość podłoża tracą swoją siłę, jednakże zagrożenie to może dotyczyć małych miast oraz przedmieść o zabudowie rozproszonej. Miejska wyspa ciepła jest efektem zaburzonego przez powierzchnie sztuczne (asfalt, beton, pokrycia dachów itp.) przebiegu procesów wymiany energii między podłożem a atmosferą. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura co sprzyja stresowi cieplnemu, stagnacji powietrza nad miastem, wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu zawieszonego i smogu. Niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w strefach zalewowych rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalna jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością. Wyniki przeanalizowanych scenariuszy wskazują na zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami mogących powodować zalewanie obszarów, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna.

Przewidywane zmiany klimatyczne i związane z nimi wzrost częstotliwości i intensywności susz w rolnictwie spowodują wzrost zapotrzebowania na wodę do nawodnień. Z obliczeń prognostycznych wartości niedoborów wody w glebie dla wybranych roślin wynika, że następuje ciągły proces przesuszania się gleby i zwiększania zagrożenia suszą. Obok suszy także intensywne opady stanowią zagrożenie dla produkcji roślinnej. W związku ze wzrostem częstości występowania intensywnych opadów w okresie letnim, można oczekiwać zwiększenia potrzeb odwadniania. Przeprowadzone analizy wskazały, że należy oczekiwać zwiększenia częstości lat ze stratami plonów wynikających z niekorzystnego przebiegu pogody.

Część działań ujętych w Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego będzie charakteryzowała się zarówno oddziaływaniami pozytywnymi lub neutralnymi, jak i negatywnymi w odniesieniu do zmian klimatu. Działanie obejmujące przebudowę i remonty dróg, obok bezpośredniej i długotrwałej poprawy stanu powietrza w zakresie ilości emitowanych zanieczyszczeń (na skutek upłynnienia ruchu, skutkującego mniejszym spalaniem paliw) powodują z reguły przeniesienie negatywnego oddziaływania z jednego miejsca w inne (z terenów zabudowanych na tereny zlokalizowane poza terenami zabudowanym (które wcześniej charakteryzowały się o wiele lepszymi warunkami aerosanitarnymi). Ponadto zmiany pokrycia powierzchni ziemi bezpośrednio wpływają na mikroklimat. Ich zwiększenie pogarsza lokalnie mikroklimat, tworząc tzw. wyspy ciepła.

Ponadto, w Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, zaleca się m.in. by proces zalesiania nie kolidował z lokalną różnorodnością biologiczną, a sama gospodarka leśna była prowadzona zgodnie z prawidłowymi praktykami, zwiększenie znaczenia planowania przestrzennego w procesie zarządzania rozwojem oraz czerpanie wzorców z dobrych praktyk europejskich. Rekomenduje się transformację planowania przestrzennego w kierunku polityki prorozwojowej, nie zaś wyłącznie rutynowej procedury, poszerzenie działań wspierających adaptację rolnictwa do zmian klimatu o tematykę oszczędności wody, m.in. poprzez unikanie prowadzenia upraw wymagających dużej ilości wody oraz poprzez stosowanie hydrozeli poprawiających retencję w glebie, zaleca się także wzmożenie prac badawczych nad gatunkami odpornymi na długotrwałe susze oraz przymrozki. Podkreśla się wagę powszechnego dostępu do danych pomiarowych i baz nieprzetworzonych danych dla instytucji badawczych. Dodatkowo jako niezbędne określa się działania edukacyjne oraz upowszechniające zasady dobrych praktyk w gospodarce rolnej, wskazuje się na potrzebę istnienia polityki adaptacyjnej realizującej się w modernizacji polskiej wsi i pełnego wykorzystania aktualnych możliwości rozwoju obszarów wiejskich. W kwestii rozwoju transportu, zaleca się, by projektowana infrastruktura była przede wszystkim odporna na ekstremalne zdarzenia pogodowe, takie jak deszcze nawalne oraz ich skutki w postaci powodzi czy podtopień, a w mniejszym stopniu na globalny wzrost temperatury. W kierunku działań „miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu”, rekomenduje się uwzględnienie w polityce miejskiej takich aspektów jak tworzenie lokalnych planów adaptacyjnych,

modernizację oraz prawidłowe funkcjonowanie infrastruktury kanalizacyjnej, wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w budownictwie i infrastrukturze oraz modelowy rozwój zielonej przestrzeni miejskiej⁸.

Należy także wspomnieć, iż wzrost temperatury powietrza przyczynia się do wzrostu wilgotności. Zbyt duża wilgotność jest szkodliwa dla ludzkiego organizmu, m.in. poprzez utrudnianie i spowalnianie procesu regulacji termicznej ciała. Realizacja działań ujętych w Strategii pozwoli na istotne ograniczenie emisji gazów cieplarnianych ze źródeł grzewczych w gospodarstwach domowych oraz z komunikacji, co przyczyni się do spowolnienia wzrostu średniej globalnej temperatury powietrza. Istotny wpływ na zawartość pary wodnej w powietrzu ma także ilość terenów zielonych w stosunku do obszaru zajętego przez beton, asfalt czy kostki brukowe. Wymienione materiały budowlane posiadają znaczną pojemność cieplną i oddając zgromadzoną energię, podwyższają lokalnie temperaturę powietrza (efekt miejskiej wyspy ciepła). Dlatego szczególnie ważne jest zwiększanie ilości zadrzewień, zwłaszcza na terenach zurbanizowanych.

08.7. Zabytki oraz dobra materialne

Działania wyznaczone w projekcie Strategii mają w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na dobra materialne i zabytki. Zadania inwestycyjne w zakresie infrastruktury komunikacyjnej bezpośrednio wpłyną pozytywnie na występujące w bliskim sąsiedztwie tych terenów zabytki nieruchome, poprzez minimalizację występowania drgań spowodowanych złym stanem technicznym nawierzchni lub szlaku. Prowadzenie założonych działań infrastrukturalnych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych (zabytków nieruchomych, stanowisk archeologicznych) będzie wymagało od inwestora uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków postępowania i właściwego zabezpieczenia na etapie wykonywania robót budowlanych.

Negatywne, bezpośrednie i chwilowe oddziaływania na zabytki oraz dobra materialne mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych lub wówczas, gdy działanie dotyczyć będzie obiektów objętych ochroną kulturową lub historyczną. Negatywne oddziaływanie może wiązać się ze zniszczeniem obiektu zabytkowego lub naruszeniem jego pierwotnego stanu. W chwili przygotowania niniejszego opracowania brak jest możliwości stwierdzenia, które z zadań inwestycyjnych będą prowadzone w pobliżu obiektów chronionych i czy ich zakres prac spowoduje zniszczenie lub degradację danego obiektu historycznego. Konsekwencją realizacji zadań inwestycyjnych będzie dbałość o walory historyczno-kulturowe poprzez zastosowanie takich rozwiązań projektowych, aby środowisko kulturowe nie zostało zdegradowane.

Reasumując, działania wyznaczone w ramach projektu Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego przyczynią się do ochrony wartości kulturowych i pozytywnego wpływu na zabytki.

⁸ *Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Załącznik 1. Wnioski i rekomendacje z przeprowadzonej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)*

08.8. Zasoby naturalne

Z dokonanej analizy wynika, że na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych w projekcie Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda, gleba, zasoby kopalin. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z budową/przebudową infrastruktury drogowej, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Wielkość zapotrzebowania będzie wynikała jednak z rodzaju inwestycji i zastosowanej technologii. Na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie jest możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, jednak mając na względzie lokalny charakter zaplanowanych inwestycji oraz stosowane rozwiązania proekologiczne nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na ten komponent środowiska.

Pozytywnym długoterminowym i skumulowanym oddziaływaniem będzie minimalizacja zużycia zasobów naturalnych (w szczególności węgla, wody, paliw energetycznych) poprzez realizację zadań związanych z ochroną powietrza i klimatu, takich jak termomodernizacja budynków, rozwój elektromobilności itp.

08.9. Wody

W czasie realizacji zamierzeń może dojść do chwilowego zaburzenia stosunków wodnych, jednak długotrwały efekt inwestycji przyniesie korzyści zarówno dla stanu wód jak i komfortu życia mieszkańców powiatu. Oceniono, że wyznaczone w Strategii zadania nie będą mieć znaczącego wpływu na jakość i ilość wód powierzchniowych i podziemnych, w tym jednolite części wód.

Realizacja ustaleń Strategii wpisuje się w realizację głównych celów środowiskowych dla wód podziemnych określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW):

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych;
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych;
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych;
- wdrożenie działań niezbędnych do odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka.

Natomiast w przypadku wód powierzchniowych działania zapisane w Strategii powinny realizować następujące cele RDW:

- zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód powierzchniowych;
- poprawa i przywracanie wszystkie części wód powierzchniowych dla sztucznych i silnie zmienionych części wód, mając na celu osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych;

- ochrona i poprawa wszystkich sztucznych i silnie zmienionych części wód w celu osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych;
- stopniowe redukcje zanieczyszczenia substancjami priorytetowymi i stopniowe eliminowanie priorytetowych substancji niebezpiecznych z wód powierzchniowych oraz zapobieganie dopływowi lub ograniczanie dopływu zanieczyszczeń.

Każde z opisanych działań wpisuje się w realizację powyższych celów, zakładając osiągnięcie przez jednolite części wód podziemnych i powierzchniowych stanu/potencjału co najmniej dobrego.

Budowa sieci kanalizacyjnej podlega najczęściej analizie jej opłacalności, jednak dla ochrony środowiska jest ona rozwiązaniem bardziej korzystnym. W przypadku obszarów, na których występuje zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych, a tym samym także gruntowych, budowa indywidualnych rozwiązań gospodarki ściekowej nie jest korzystnym podejściem do problemu odprowadzania ścieków. Właściciele takich urządzeń nie są w stanie zagwarantować właściwego oczyszczenia ścieków lub prawidłowego eksploataowania urządzenia. Budowa sieci wyeliminuje przedostawanie się zanieczyszczeń z możliwych nieszczelnych zbiorników bezodpływowych do gruntu. W ten sposób zmniejszy się zagrożenie mikrobiologiczne i eutrofizacji. Ograniczy to także rozproszone zanieczyszczanie gleb i wód podziemnych.

Zdarzają się przypadki, kiedy odprowadzanie ścieków zawierających zanieczyszczenia w dopuszczalnych stężeniach mimo wszystko może negatywnie oddziaływać na wody odbiornika, z uwagi na jego szczególną wrażliwość. Wprowadzenie do wód rzeki przy niskim przepływie znacznego ładunku zanieczyszczeń może w konsekwencji wpłynąć negatywnie na jej naturalną zdolność samooczyszczania i stopniowe pogarszanie się jakości prowadzonych przez nią wód. Powtarzające się regularne zrzuty ścieków zawierających substancje zanieczyszczające w ilościach podprogowych przyczyniają się do przekroczenia chłonności rzek, które niejednokrotnie stanowią lokalne ciekły wodne o niewielkich przepływach.

Kolejnym rozwiązaniem mogą być przydomowe oczyszczalnie ścieków. W odpowiedni sposób zaprojektowane i wykonane, z rozbudowanym systemem przelewowym zapewniają dobrą jakość wód wprowadzanych do gruntu. Ewentualna nieprawidłowa eksploatacja przydomowych oczyszczalni ścieków oraz ich awarie mogą przyczynić się do zanieczyszczenia zarówno wód podziemnych, jak i gleby, a za jej pośrednictwem również wód powierzchniowych. Użytkownicy przydomowych oczyszczalni ścieków są zobowiązani do przeprowadzania badań ścieków surowych i oczyszczonych z oczyszczalni, co w dużym stopniu ogranicza ich potencjalny negatywny wpływ. Taki wymóg zwiększa także prawdopodobieństwo wykrycia awarii przydomowych oczyszczalni ścieków oraz jej szybkiej naprawy.

Ponadto zaleca się prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz kontrole częstotliwości opróżniania tych zbiorników.

Oddziaływania negatywne związane będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt żyjących w wodach, zmiany stosunków gruntowo-wodnych. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej oraz sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Realizacja inwestycji, z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, wpisuje się w cele środowiskowe wskazane w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”. Dokument ten został przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1911). Zgodnie z Programem wodno-środowiskowym kraju wprowadzono działania z kategorii „Gospodarka Komunalna”, obejmujące konieczność porządkowania systemu gospodarki ściekowej. Działania te obejmują budowę systemu kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Reasumując, realizacja inwestycji nie wpłynie na pogorszenie stanu wód i nie będzie stanowić zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych. Inwestycje mają na celu poprawę warunków sanitarnych, uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez podłączenie istniejących i planowanych budynków do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków, likwidację zbiorników bezodpływowych.

W projekcie Strategii zaplanowane zostały zadania dotyczące utrzymania oraz powiększania zdolności retencyjnych. Charakter inwestycyjny mogą mieć jedynie zadania związane z modernizacją zbiorników wodnych. Biorąc pod uwagę, że zadanie te mają charakter ogólny, nie jest znany dokładny zakres modernizacji ani szczegóły techniczne. Co więcej dla zadań tego rodzaju wymagana jest osobna procedura oceny wpływu na środowisko. Wpływ prac budowlanych oraz modernizacyjnych w okolicach wód powierzchniowych, może bezpośrednio, ale krótkotrwale wpływać na pogorszenie się ich jakości. Wpływ ten jednak zniknie po zakończeniu prac. W długofalowej perspektywie wpływ inwestycji związanych z zachowaniem i powiększeniem zdolności retencyjnych będzie miał pozytywny wpływ na wody.

Zachowanie naturalnego stanu wód oraz renaturyzacja wód zmienionych przez działalność człowieka wpłynie na poprawę stanu hydromorfologicznego wód oraz przywrócenie funkcji ekologicznych wód. Doprowadzi to do odbudowania zdolności wód do samooczyszczania. Efektem zadań prowadzących do zachowania i poprawy retencji będzie poprawa stanu ilościowego wód.

Reasumując realizacja inwestycji nie wpłynie na pogorszenie stanu wód i nie będzie stanowić zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1911).

Zgodnie z opracowaniem pn.: Dobre praktyki utrzymania rzek, które powstały z inicjatywy Fundacji WWF Polska i Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej opracowano działania minimalizujące prace utrzymaniowe rzek dla poszczególnych kategorii prac w odniesieniu do grup typów abiotycznych rzek m.in.:

- Wykaszanie roślin z dna oraz brzegów śródlądowych wód powierzchniowych
 1. Zabieg wykaszania powinien dotyczyć tylko roślinności, która mogłaby utrudniać przepływ przy wyższych stanach wód, natomiast w przypadku braku takiego zagrożenia nie należy ingerować w szatę roślinną, szczególnie w przypadku cieków naturalnych na terenach użytkowanych ekstensywnie lub chronionych. Preferowane powinno być wykaszanie tylko jednego brzegu lub naprzemiennie z uwzględnieniem układu poziomego koryta.
 2. Wykaszanie roślin z dna powinno się stosować tylko w przypadku zarastania cieków roślinami ortotropowymi (roślinami, których pędy wznoszą się pionowo tj. prostopadle do podłoża – np. trzcina pospolita). Działania nie należy stosować wobec reofitów (roślin prądolubnych, o charakterystycznych liściach poddających się nurtowi wody – np. włosienicznik rzeczny, wstęgowe formy strzałki wodnej), gdyż zwykle ograniczają one przepływ tylko w umiarkowanym stopniu.
 3. Należy unikać równoczesnego wykaszania roślinności z obu brzegów i dna, gdyż powoduje to całkowitą destrukcję zespołu makrofitów, brak ocienienia lustra wody oraz utratę siedlisk i kryjówek ryb i makrobezkręgowców.
 4. Pozostałości wykoszonych roślin nie mogą spływać ciekami ani w nim pozostawać, gdyż mogłyby tworzyć zatory wymagające kolejnych interwencji i negatywnie oddziaływałyby na warunki fizykochemiczne wody.
 5. W granicach miast, terenów zabudowanych i przemysłowych oraz intensywnie użytkowanych rolniczo (np. pola orne, fermy hodowlane), a także w bezpośrednim sąsiedztwie (do 100 m) urządzeń hydrotechnicznych (np. przepompowni, przepustów rurowych, jazów) oraz przy ujściach dopływów, kanałów i rowów melioracyjnych, w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się lokalne wykaszanie obu brzegów i dna cieku oraz powtórzenie prac 3-4 krotnie w roku.
- Usuwanie roślin pływających i korzeniących się w dnie rzek

1. Prace należy ograniczyć tylko do tych odcinków rzek, gdzie roślinność wodna stwarza rzeczywiste zagrożenie podtopieniem gruntów, a więc tam, gdzie zachodzą poniższe przesłanki:
 - – zarośnięta jest cała szerokość koryta,
 - – występuje znaczna miąższość roślin, ograniczająca przepływ,
 - – brak jest strefy zalewowej użytkowanej ekstensywnie (np. łąki),
 - – w bezpośrednim sąsiedztwie cieką znajduje się zabudowa lub inne elementy infrastruktury.
2. Preferowane powinno być usuwanie roślin tylko z części szerokości koryta, w taki sposób, aby pozostawić 50% określonego w przedmiarze porostu. Należy kształtować koryto przepływu wód wśród roślinności w miarę możliwości naśladować naturalną linię nurtu.

➤ Usuwanie drzew i krzewów porastających dno oraz brzegi rzek

1. Co do zasady, drzewa na brzegach rzek nie powinny być wycinane. Prace należy ograniczyć tylko do tych odcinków rzek, gdzie zadrzewienia stwarzają rzeczywiste zagrożenie powodziowe, zagrożenie dla bezpieczeństwa żeglugi, zagrożenie uszkodzenia urządzeń wodnych (budowli regulacyjnych) lub zagrażają funkcjonowaniu tych urządzeń, a więc tam, gdzie zachodzą poniższe przesłanki:
 - występuje zwężenie lub zarośnięta jest cała szerokość koryta,
 - brak jest strefy zalewowej użytkowanej ekstensywnie (np. łąki),
 - w bezpośrednim sąsiedztwie cieką występuje zabudowa lub inne elementy infrastruktury.
2. Preferowane powinno być prowadzenie wycinki drzew i krzewów na jednym brzegu lub naprzemiennie, z uwzględnieniem układu poziomego koryta, w celu odpowiedniego kształtowania warunków przepływu wód wielkich.
3. Nie powinno się usuwać tzw. drzew biocenotycznych – w szczególności drzew dziuplastych oraz zahubionych i wypróchniałych. W szczególności, wycinka drzew uschniętych (martwych) lub chorych i zamierających nie powinna być regułą – tego rodzaju drzewa często odznaczają się najwyższymi walorami przyrodniczymi (siedliska ptaków, nietoperzy, bezkręgowców).
4. Sam fakt nadwieszenia drzewa nad lustrem wody oraz zagrożenia przewróceniem w nurt, zwłaszcza jeżeli szerokość koryta przekracza 10-20 m, nie powinien być przesłanką do wycinania drzewa – zwłaszcza biorąc pod uwagę dużą pozytywną rolę ekologiczną rumoszu drzewnego w nurcie rzeki.
5. Przed usunięciem drzew konieczne jest sprawdzenie przez kompetentnego specjalistę, czy nie są one zasiedlone przez gatunki chronione (zwłaszcza ptaki, nietoperze, chrząszcze, grzyby). Konieczne może być uzyskanie zezwolenia RDOŚ na odstępstwo od zakazów w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt, grzybów lub roślin objętych ochroną. Zezwolenie takie może być odrębną decyzją (art. 56 ustawy o ochronie przyrody), albo częścią warunków prowadzenia robót (art. 118a ust. 8 tej ustawy).
6. Jeżeli konieczne jest usunięcie drzew, to wycięte drzewa warto wykorzystać kotwicząc je w nurcie cieką, tak by z jednej strony pełniły funkcję deflektorów odpowiednio kierujących nurt (można

np. w ten sposób chronić zagrożone rozmyciem punkty brzegu), a z drugiej strony mogły być elementem ekologicznym w cieku.

7. W wyjątkowych sytuacjach w obszarach użytkowanych ekstensywnie dopuszcza się prowadzenie prac w odcinkach cieków według warunków przewidzianych dla obszarów zabudowanych, o ile występuje bezpośrednie zagrożenie powodziowe lub wystąpieniem podtopień na obszarach zabudowanych lub przemysłowych położonych w sąsiedztwie tych odcinków.
8. Należy pamiętać, że wycinka zadrzewień nadrzecznych, poza utratą bioróżnorodności i ich funkcji siedliskotwórczych (Fot. 20) może wzmocnić inne problemy, przyspieszając rozrost roślin wodnych i zarastanie cieku (Fot. 21), ułatwiając spływy do cieku z terenów sąsiednich wzmagające eutrofizację i zamulanie, destabilizując brzegi cieku.

➤ Usuwanie z rzek przeszkód naturalnych oraz wynikających z działalności człowieka

1. Należy ograniczyć do minimum usuwanie powalonych drzew i innych „przeszkód naturalnych”, gdyż elementy te mają kluczowe znaczenie dla funkcjonowania ekosystemu rzeczno-egzonalnego i są niezbędne dla zachowania i odtwarzania różnorodności biologicznej rzeki. Zupełnie należy wykluczyć usuwanie ponadwymiarowych głazów z rzek górskich i wyżynnych, ponieważ zapewniają one stabilność dna – ich usunięcie może spowodować erozję koryta. Maksymalnie ograniczyć należy usuwanie z cieków rumoszu, drzewnego, ze względu na jego znaczenie ekologiczne.
2. Prace polegające na usuwaniu „przeszkód naturalnych” należy ograniczyć tylko do tych odcinków rzek, gdzie rumosz drzewny lub inne przeszkody naturalne stwarzają rzeczywiste zagrożenie powodziowe, a więc gdy zachodzą poniższe przesłanki:
 - znacząco zatamowana jest cała szerokość koryta i występuje rzeczywiście podpiętrzenie wody do nieakceptowalnej wysokości (należy tu jednak brać pod uwagę, że – zwłaszcza na małych ciekach – spowolnienie spływu wody przez zwały drzew powalonych w nurt to korzystna dla środowiska forma naturalnej retencji; natomiast w małych ciekach górskich gruby rumosz drzewny pełni ważną funkcję wytracania energii strumienia wody przy ulewnych deszczach – por. Bojarski i in. 2005); ewentualnie gdy przeszkoda ukierunkowuje nurt w sposób zagrażający zniszczeniem elementów infrastruktury lub zabudowy zlokalizowanej przy cieku, albo gdy jest bardzo wysokie ryzyko zniesienia drzewa w miejsce, gdzie grozi powstanie niebezpiecznego zatoru;
 - brak jest strefy zalewowej użytkowanej ekstensywnie (np. łąki);
 - w bezpośrednim sąsiedztwie cieku występuje, narażona na podtopienie lub erozję brzegu, zabudowa lub inne elementy infrastruktury.
3. Drzewa powalone w korycie stwarzające zagrożenie powstawania niebezpiecznych zatorów należy w miarę możliwości tylko częściowo redukować – odcinać gałęzie pozostawiając fragment pnia jako element, który ukierunkowuje prąd ku centralnej części cieku, tak by zachować kryjówki i siedliska dla

ryb, w tym gatunków istotnych dla oceny stanu ekologicznego (m.in. pstrąg potokowy, lipień, kleń, miętus, boleń) oraz z gospodarczego (wędkarskiego) punktu widzenia (m.in. okoń, szczupak, sum, leszcz).

4. Wskazane jest usuwanie zanieczyszczeń pochodzenia antropogenicznego (śmieci) oraz innych przeszkód wynikających z działalności człowieka, bez usuwania elementów naturalnych (pni, rumoszu drzewnego).

➤ Udrażnianie rzek przez usuwanie zatorów utrudniających swobodny przepływ wód oraz usuwanie namułów i rumoszu

1. O ile to możliwe, należy dążyć do pozostawienia odcinków o mniejszym stopniu zamulenia, wolnych od wpływu prac (o długości co najmniej 1 km), co pozwoli na utrzymanie mozaiki siedlisk wzdłuż cieków, zachowanie różnorodności makrofitów i makrobezkręgowców oraz tarlisk ryb fitofilnych. Obszary mogące stanowić cenne tarliska ryb, szczególnie łososiowatych i reofilnych karpowatych (odcinki o dnie żwirowym) winno się pozostawić bez ingerencji.

2. Niewskazane jest tworzenie odcinków cieków o jednolitej, niewielkiej głębokości, gdyż w przypadku niskich stanów wód są one pozbawione siedlisk umożliwiających bytowanie większych gatunków ryb.

➤ Remont lub konserwacja stanowiących własność właściciela wody:

a) budowli regulacyjnych oraz ubezpieczeń w obrębie tych budowli,

b) urządzeń wodnych

3. Remont urządzeń regulacyjnych – w tym umocnień brzegów i budowli piętrzących winien być wykonywany tylko w przypadku potwierdzenia ich aktualnej przydatności. W każdym innym przypadku należy rozważyć rozbiórkę niefunkcyjnych budowli w ramach odrębnych zadań inwestycyjnych, ponieważ obiekty przeznaczone do likwidacji nie powinny być utrzymywane. W szczególności remont prowadzący do odtworzenia funkcjonalności stopni i progów w dnie o wysokości ponad 20 cm, lub urządzeń obejmujących sztuczne długi i płytkie struktury utwardzonego dna (np.: niecek wypadowych, umocnień itp.) może stwarzać lub utrzymywać poważne utrudnienie dla migracji ryb i bezkręgowców. W tym wypadku prace remontowe powinny zapewniać poprawę stanu ekologicznego rzeki poprzez stosowanie rozwiązań ułatwiających migrację organizmów wodnych, w przeciwnym razie remont powinien być wykonywany tylko w wyjątkowych, dobrze uzasadnionych przypadkach.

4. Preferowanym działaniem alternatywnym do remontowania progów jest rozważenie ich przekształcenia w ramach odrębnego zadania inwestycyjnego w znacznie bardziej przyjazne środowisku struktury o charakterze kamiennych ramp lub pochylni dennych zajmujących całą szerokość cieków, zbliżonych do naturalnych bystrzy. Działania takie należy wykonać w ramach odrębnych zadań inwestycyjnych, jednak w przypadku stwierdzenia ich zasadności należy odstąpić od remontów istniejących, niefunkcyjnych obiektów, gdyż jest to działanie nieuzasadnione ekonomicznie.

5. W miarę możliwości należy stosować podczas prac materiały naturalne takie jak kamień, faszyna, drewno itp.
 6. Konieczna jest jednak indywidualna analiza każdego przypadku pod kątem specyficznych uwarunkowań środowiskowych – np. występowania gatunków ryb dwuśrodowiskowych o określonych terminach migracji, podczas których nie należy prowadzić remontów funkcjonujących przepławek. Szczególnie w obszarach chronionych remonty urządzeń wodnych powinny być poddane indywidualnej analizie, obejmującej także spójność istnienia urządzenia wodnego z celami danego obszaru chronionego.
- Dodatkowe ograniczenia w obszarach chronionych (parki narodowe, rezerваты przyrody, obszary Natura 2000, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe)
1. Należy ograniczyć działania w korycie rzek w obszarach chronionych poprzez wyjątkowo staranną weryfikację ich zasadności i realizację wyłącznie w kluczowych miejscach – np. spiętrzeń wód zagrażających bezpieczeństwu ludzi i mieniu.
 2. Wskazane jest ograniczenie prac do koszenia jedynie porostu na brzegach, wykaszanie roślin z koryta możliwe jest jedynie w przypadku konieczności utrzymania toru wodnego oraz na kanałach i rowach, albo gdy wykoszenie silnie zarastającego koryta jest korzystniejszą środowiskowo alternatywą wobec bardziej inwazyjnych ingerencji (usuwania roślin, „odmulania”). Zasadą powinno być także usuwanie z koryta do 50% porostu, nie częściej niż co 2 lata.
 3. W granicach obszarów chronionych koszenie brzegów należy wykonywać w okresie po 15 lipca, a najmniej niekorzystne jest prowadzenie prac w okresie od 15 sierpnia do końca lutego. W trakcie wykonywania zabiegów należy zawsze i konsekwentnie pozostawić jeden brzeg nienaruszony – będzie on pełnił funkcję ostoi zwierząt i roślinności.⁹

08.10. Krajobraz i powierzchnia ziemi

Wśród kierunków działań przewidzianych w Strategii znajdują się takie, które będą wiązać się z naruszeniem istniejącej struktury gruntów oraz wprowadzeniem zmian krótkookresowych lub długookresowych w krajobrazie naturalnym, w efekcie czego przewiduje się wystąpienie oddziaływań negatywnych oraz pozytywnych. Należą do nich m.in.:

- Budowa oraz modernizacja istniejących dróg i chodników, rozwój transportu publicznego,
- Budowa oraz rozbudowa ciągów pieszo-rowerowych,
- Budowa infrastruktury gazowej,
- Modernizacja szlaków pieszych,

⁹Dobre praktyki utrzymania rzek, Warszawa, sierpień 2018, WWF

- Rewitalizacja brzegów zbiorników wodnych,
- Budowa parkingów
- Budowa lub modernizacja wybranych elementów infrastruktury kanalizacyjnej.
- Budowa, modernizacja oraz termomodernizacja wybranych obiektów użyteczności publicznej.

Zgodnie z celami przyjętymi w Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (zalecenia CM/Rec (2008) 3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej) *Każde działanie lub projekt powinien być zgodny ze standardami jakości krajobrazu. W szczególności powinny poprawić jakość krajobrazu, a przynajmniej nie doprowadzić do jej pogorszenia. Wpływ projektów na krajobraz, niezależnie od ich skali, powinien być oceniony, a przepisy i instrumenty odpowiadające tym skutkom powinny być sprecyzowane. Każde działanie lub projekt powinien nie tylko odpowiadać cechom miejsca, ale także być do nich dostosowany.*¹⁰

Na krajobraz oddziaływać będą głównie działania o charakterze inwestycyjnym. Inwestycje polegające na budowie dróg, termomodernizacji obiektów, rozbudowie infrastruktury wodno-ściekowej, budowę ścieżki rowerowej, konserwacji systemu melioracyjnego powodują stałą zmianę w krajobrazie. Rodzaj oddziaływania (pozytywny bądź negatywny) jest uzależniony od lokalizacji danej inwestycji i otaczającego je terenu. Właściwie zaprojektowany i zlokalizowany w przestrzeni nie powinien negatywnie oddziaływać na środowisko.

Ponadto potencjalne pozytywne oddziaływanie będą miały zadania m.in. z zakresu modernizacji budynków. Inwestycje budowlane w sposób trwały wpiszą się w krajobraz, dlatego istotny jest wybór lokalizacji oraz odpowiedniej technologii z zachowaniem ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Budowa nowych dróg może potencjalnie negatywnie wpłynąć na krajobraz z uwagi na pojawienie się nowej formy w przestrzeni. Niemniej jednak z uwagi na powierzchniowy charakter dróg nie stanowią one dominanty krajobrazowej, a ich przebieg jest w większości dostosowany do lokalnego ukształtowania terenu. Sporadyczne przypadki tj. budowa obiektu inżynierskiego lub inżynierskiego, skrzyżowań itp. mogą powodować zaburzenia w lokalnym krajobrazie z uwagi na ich rozmiary w przestrzeni. Na etapie realizacji inwestycji drogowych negatywne chwilowe oddziaływanie może wystąpić z uwagi na prowadzone wykopy, przemieszczanie mas ziemnych, prace „wysokich” maszyn tj. żurawie, dźwigi, które mogą być widoczne z dużych odległości.

Przebudowa i modernizacja już istniejących obiektów nie będzie powodować negatywnych oddziaływań na krajobraz oraz powierzchnię ziemi.

Część z tych czynników można zminimalizować poprzez stosowanie działań ograniczających, a część zupełnie wyeliminować poprzez wdrożenie odpowiedniego systemu edukacji ekologicznej i prowadzenie działań

¹⁰ Zalecenia CM/Rec (2008)3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej

naprawczo-prewencyjnych. Istotą jest więc zaplanowanie takich działań ochronnych, które ograniczą zjawisko degradacji powierzchni ziemi i przywrócą stan zgodny ze standardami w tym zakresie. Oceniono, że wyznaczone w Strategii zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi i krajobraz.

W projekcie Strategii zaplanowane zostały zadania dotyczące utrzymania oraz powiększania zdolności retencyjnych. Charakter inwestycyjny mogą mieć jedynie zadania związane z budową zbiorników wodnych. Biorąc pod uwagę, że zadania te mają charakter ogólny, nie jest znana ich dokładna lokalizacja ani szczegóły techniczne. Co więcej dla zadań tego rodzaju wymagana jest osobna procedura oceny wpływu na środowisko. Wpływ prac budowlanych może bezpośrednio, ale krótkotrwale wpływać na krajobraz oraz powierzchnię ziemi. Wpływ ten jednak zniknie po zakończeniu prac. W długofalowej perspektywie wpływ inwestycji związanych z zachowaniem i powiększeniem zdolności retencyjnych będzie miał pozytywny wpływ na krajobraz oraz powierzchnię ziemi. Ograniczony zostanie wpływ suszy na środowisko glebowe. Rozwój naturalnych siedlisk ograniczy także erozję powierzchni ziemi oraz prawdopodobieństwa wystąpienia ruchów masowych ziemi. Trwale zmieniony zostanie także krajobraz uprzednio przekształcony przez czynniki antropogeniczne.

20 października 2000 roku we Florencji sporządzono Europejską Konwencję Krajobrazową (Dz. U. 2006 nr 14 poz. 98), której celami są promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu a także organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu. Określono w niej środki specjalnie, które ma podjąć każda ze stron¹¹:

- A. Podnoszenie świadomości – każda ze stron podejmie działania na rzecz podnoszenia świadomości społeczeństwa obywatelskiego, organizacji prywatnych i organów publicznych w zakresie wartości krajobrazów, ich roli i wprowadzanych w nich zmian.
- B. Szkolenie i edukacja – każda ze stron podejmie działania na rzecz promowania:
 - a. szkolenia specjalistów w zakresie oceny krajobrazu i operacji dotyczących krajobrazu;
 - b. multidyscyplinarnych programów szkolenia dotyczących polityki, ochrony, gospodarki i planowania w zakresie krajobrazu, przeznaczonych dla specjalistów w sektorze prywatnym i publicznym i dla stowarzyszeń związanych z krajobrazem;
 - c. nauki w szkołach i na uniwersytetach, która, w odnośnych dziedzinach przedmiotowych obejmie wartości związane z krajobrazami i zagadnieniami ich ochrony, gospodarki i planowania.
- C. Identyfikacja i ocena
 - 1. Przy aktywnym udziale zainteresowanych Stron, o których mowa w artykule 5 c), oraz w celu podniesienia wiedzy o jej krajobrazach, każda ze Stron podejmie działania na rzecz:

¹¹ Europejska Konwencja Krajobrazowa

- a) i) zidentyfikowania swoich własnych krajobrazów na całym obszarze terytorium swojego kraju;
 - ii) przeanalizowania ich charakterystyk oraz przekształcających je sił i presji;
 - iii) odnotowania zmian;
 - b) dokonania oceny tak zidentyfikowanych krajobrazów, z uwzględnieniem poszczególnych wartości przypisanych im przez strony i ludność, których to dotyczy.
2. Owe procedury identyfikacji i oceny będą ukierunkowane poprzez wymianę doświadczeń i metodologii, zorganizowaną przez Strony na płaszczyźnie europejskiej w myśl artykułu 8.
- D. Cele jakości krajobrazu – każda ze Stron podejmie działania na rzecz zdefiniowania celów jakości krajobrazu dla zidentyfikowanych i ocenionych krajobrazów, po przeprowadzeniu konsultacji społecznych zgodnie z artykułem 5 c).
- E. Wdrażanie – w celu wprowadzenia w życie polityki w zakresie krajobrazu, każda ze Stron podejmie działania na rzecz wprowadzenia instrumentów mających na celu ochronę, gospodarkę i/lub planowanie krajobrazu.

08.11. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Kierunki działań przewidziane w Strategii są związane z podjęciem nowych inwestycji i zadań na obszarze powiatu, co będzie skutkowało budową lub rozbudową obiektów, a także zabiegami modernizacyjno-remontowymi. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na terenie prowadzonych prac i w ich najbliższym sąsiedztwie. Prace realizowane w ramach tych zadań będą źródłem hałasu, którego głównym emitorem będzie praca urządzeń mechanicznych. Zadania, których realizacja będzie się wiązać z użyciem ciężkiego sprzętu powinny być prowadzone w dzień, aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zostaną użyte maszyny w pełni sprawne, które zostaną wykorzystane do prac zgodnych z ich przeznaczeniem i możliwościami, tak aby nie powstały inne zagrożenia, np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i ustąpi z chwilą zakończenia prac. Modernizacja istniejących odcinków dróg przyczyni się do poprawy ich stanu oraz komfortu jazdy. Pośrednio zmniejszy to poziom hałasu drogowego.

Negatywne oddziaływanie w postaci promieniowania elektromagnetycznego może nastąpić w ramach pośredniego skutku kierunku działań: rozbudowa sieci Internetu szerokopasmowego, aktywne wsparcie mieszkańców oraz firm w procesie aplikowania o środki na OZE oraz ochronę klimatu, zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych. W przypadku OZE, ewentualne negatywne oddziaływanie dotyczy linii łączących instalacje z siecią energetyczną. Właściwa lokalizacja oraz zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń może niemal całkowicie wyeliminować narażenie na promieniowanie elektromagnetyczne, także w kwestii ewentualnych pól emitowanych przez sieć internetową. Przewidywalne uciążliwości związane z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz dźwiękami wydawanymi podczas pracy urządzeń OZE będą marginalne.

Podczas prac ziemnych i montażowych, w sąsiedztwie placu budowy wystąpią potencjalne bezpośrednie i krótkotrwałe uciążliwości w tym: emisja hałasu, zanieczyszczeń do powietrza oraz wytwarzanie odpadów. Oceniono je jako krótkoterminowe. Prace związane z budową przedsięwzięć wiązać się będą ze wzrostem poziomu hałasu, którego źródłem będzie praca sprzętu budowlanego, środków transportu. Hałas będzie miał zasięg lokalny. Praca przedsięwzięć przebiega częściowo w obrębie terenów chronionych akustycznie, zatem mieszkańcy i użytkownicy najbliższej zabudowy odczuwać mogą okresowe uciążliwości związane z realizacją inwestycji. Ewentualne uciążliwości będą minimalizowane poprzez prowadzenie prac w porze dziennej w godz. 6.00-22.00 oraz zastosowanie urządzeń i maszyn w pełni sprawnych.

09. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że niektóre z przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego mogą negatywnie wpłynąć na środowisko. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej, budową i modernizacją obiektów czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są obecnie kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji projektu Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego może potencjalnie dojść do oddziaływania na niewielki teren obszaru chronionego, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia

wynikające ze Strategii były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych powiatu.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w Strategii na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni.
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację.
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów.
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną.
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz inne materiałów.
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.
- Właściwe postępowanie z odpadami.
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu.
- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów.
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych.
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb itp.

- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia.
- Zminimalizowanie ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu.
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów.
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej.
- Stosowanie przepisów BHP.
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin.
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji.
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną.
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych.
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk.
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji.
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki.
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów.

Z uwagi na to, iż wśród zadań wymienionych do realizacji wskazano m.in. budowę i przebudowę dróg, wskazuje się, iż drzewa oraz krzewy wymagają szczególnej uwagi podczas wszystkich etapów procesu inwestycyjnego. Najgroźniejszym dla życia drzew są wszystkie czynniki negatywnie wpływające na rozwój ich korzeni. Nie wolno dopuścić, aby wokół drzew sąsiadujących z planowaną inwestycją doszło do zmiany poziomu gruntu ani zagęszczenia gleby, wskutek składowania materiałów budowlanych pod drzewami. Należy

również pamiętać, aby zabezpieczyć drzewa przed zmianą właściwości chemicznych gleby przez zanieczyszczenie wodą używaną na budowie np. z wapnem lub cementem. Podczas prac inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami należy pamiętać o zastosowaniu rozwiązań zapewniających ochronę drzew i gleby, tj. zastosowanie ogrodzenia tymczasowego strefy ochrony drzew (SOD) – wyznaczonej przez inspektora nadzoru dendrologicznego, zastosowanie murków oporowych na granicy SOD w celu zachowania oryginalnego poziomu gruntu, zabezpieczenie konarów i pni (nie należy wycinać całych konarów, ogławiać ani podkrzesywać koron drzew). W przypadku konieczności pozostawienia otwartej ściany wykopu w SOD na czas robót budowlanych, konieczne jest zamontowanie ekranu korzeniowego, w celu ochrony przez przesuszeniem i przemarznięciem korzeni żywicielskich. Należy pamiętać, że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew¹².

Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, z późn. zm.) tj. uwzględniania ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleb, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 6:00 a 22:00.
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia.
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych.
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu.
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas.
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas.
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni.

¹² Suchocka M, 2016, *Organizacja prac budowlanych na terenach zadrzewionych*, Warszawa

- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko,
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów.
- Sprawne przeprowadzenie prac.
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją.
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska.

10. Propozycja działań alternatywnych

Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021 poz. 247) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W przypadku projektu Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego, rozwiązaniem alternatywnym jest brak realizacji Strategii. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz stanu środowiska na terenie powiatu i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka.

W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu oraz wzrostem poziomu konsumpcji brak realizacji Strategii prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

11. Potencjonalne oddziaływanie transgraniczne

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021 poz. 247), z rozdziału 3, działu VI dotyczącego postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów, opracowywany dokument nie będzie wywierał znaczącego oddziaływania transgranicznego.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

12. Monitorowanie realizacji Strategii Rozwoju

Procedura monitorowania „Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+” obejmuje wskazane poniżej procedury. Monitoring bieżący będzie realizowany w okresach pięcioletnich. Celem jest uzyskanie kompletnej informacji dotyczącej rezultatów planowanych działań przyjętych do realizacji. Monitoringowi podlega opracowany katalog wskaźników, przedstawiony w kolejnym rozdziale. Wynikiem prowadzonego co pięć lat monitoringu będzie zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii. Zestawienie będzie przedkładane do wydziału merytorycznego ds. realizacji Strategii w ramach struktury Starostwa Powiatowego w terminie do końca drugiego kwartału roku następującego po każdym okresie ewaluacyjnym (obejmującym pięć pełnych lat).

Podstawowym narzędziem do śledzenia postępu realizacji celów strategicznych są wskaźniki monitorowania. Rezultaty planowanych działań zostały opracowane w formie katalogu wskaźników przypisanych do każdego z planowanych kierunków działania. Podkreślić należy, iż wybór wskaźników skupiony jest na ocenie osiągnięcia celów stawianych przed Strategią Rozwoju Powiatu Żywieckiego, a nie produktów poszczególnych projektów. Wynika to z postrzegania polityki rozwojowej jako procesu całościowego, który nie jest prostą sumą realizowanych projektów, a ma na celu osiągnięcie zmiany we wskazanych obszarach poddanych rewitalizacji.

Tabela 13 Wskaźniki monitoringu Strategii

Cel rozwojowy	Wskaźnik	Wartość wskaźnika	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
Cel rozwojowy 1. Zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarczego w powiecie żywieckim	Turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności	1 017,31 ¹³	wzrost	BDL GUS
	Liczba turystycznych obiektów noclegowych	94	wzrost	BDL GUS
	Rewitalizacja Jeziora Żywieckiego	-	1	Starostwo Powiatowe w Żywcu
	Liczba przeprowadzonych działań promujących powiat	0 ¹⁴	wzrost	Starostwo Powiatowe w Żywcu
	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności	84	wzrost	BDL GUS
Cel rozwojowy 2. Podnoszenie standardów środowiskowych i jakości infrastruktury publicznej	Wybudowanie obwodnicy Żywca	0	1	Starostwo Powiatowe w Żywcu
	Długość dróg o nawierzchni twardej ulepszonej	727,5 km	wzrost	BDL GUS
	Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji	0 ¹⁵	wzrost	Starostwo Powiatowe w Żywcu
	Emisja zanieczyszczeń gazowych	61 321 t/r	spadek	BDL GUS
	Liczba wdrożonych rozwiązań OZE (instalacja fotowoltaiczna, pompy ciepła) w budynkach indywidualnych		wzrost	Starostwo Powiatowe w Żywcu
Cel rozwojowy 3. Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do najwyższej jakości usług publicznych	Liczba zorganizowanych imprez	1123	wzrost	BDL GUS
	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	3,22	wzrost	BDL GUS
	Długość ścieżek rowerowych	3,6 km	wzrost	BDL GUS
	Liczba obiektów sportowych	29 ¹⁶	wzrost	BDL GUS
	Udział osób, będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej	2,1 %	wzrost	BDL GUS
Cel rozwojowy 4. Zbudowanie trwałych podstaw rozwojowych powiatu i	Powierzchnia nowo zagospodarowanych obiektów będących w zarządzie powiatu żywieckiego na potrzeby świadczenia usług publicznych	0 ¹⁷	wzrost	Starostwo Powiatowe w Żywcu
	Liczba przeprowadzonych szkoleń dla pracowników Starostwa Powiatowego w	0 ¹⁸	wzrost	Starostwo Powiatowe w

¹³ Z uwagi na niski poziom reprezentacyjności danych w 2020 r. ze względu na ograniczenia związane z pandemią COVID-19, posłużono się danymi za 2019 r.

¹⁴ Jako rok bazowy traktujemy 2022 i od tego momentu monitorujemy zmienność wskaźnika w związku z tym wartość wskaźnika określono jako 0.

¹⁵ Jak wyżej.

¹⁶ Dane w GUS dostępne za 2018 r.

¹⁷ Jako rok bazowy traktujemy 2022 i od tego momentu monitorujemy zmienność wskaźnika w związku z tym wartość wskaźnika określono jako 0.

¹⁸ Jak wyżej.

integrowanie jego rozwoju	Żywcu			Żywcu
	Liczba zrealizowanych projektów z zakresu digitalizacji, cyfryzacji oraz rozwijania systemów informacji przestrzennej	0 ¹⁹	wzrost	Starostwo Powiatowe w Żywcu

źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+

Ewaluacja

Ewaluacja ma na celu ocenę efektywności, skuteczności, oddziaływania, trwałości oraz zgodności projektu w kontekście założonych celów, a także porównywanie uzyskiwanych rezultatów ze wstępnymi oczekiwaniami i zamierzeniami. Zastosowanie odpowiednich kryteriów, przedstawionych w poniższej tabeli, pozwala na usprawnienie procesu interwencji.

Trafność	pozwała na ocenie, w jakim stopniu przyjęte cele odpowiadają zidentyfikowanym (i pojawiającym się) problemom oraz realnym potrzebom, odwołanie do zadań powiatu, ustawy, przepisów, określenie czy działanie odpowiada potrzebom, uzasadnienie merytorycznego działania.
Efektywność	ocena poziomu „ekonomiczności”, a zatem zestawienie nakładów np. ilość środków, wysiłków do efektów, określenie czy realizowano możliwie racjonalnymi kosztami nakładami, czy inne metody byłyby skuteczniejsze.
Skuteczność	określenie na ile osiągnięto zamierzone cele, stopień realizacji (częściowo, w pełni).
Użyteczność (przydatność)	określenie dla jakich konkretnie grup działanie jest użyteczne
Trwałość	określenie czy działanie jest trwałe, czy zachowana jest ciągłość działań, jego długookresowość.

Dzięki przeprowadzanej ewaluacji możliwa jest ocena działań w określonym czasie, ale również udoskonalanie i wprowadzenie zmian w przedmiotowym dokumencie oraz dostosowanie do zmieniających się uwarunkowań i potrzeb. Jedną z funkcji ewaluacji jest więc wzmocnienie procesu programowania strategicznego rozwoju powiatu żywieckiego. W 2025 r. przewiduje się dokonanie okresowej ewaluacji stopnia realizacji założeń strategii oraz jeśli będzie to uzasadnione i konieczne, dokonanie aktualizacji, w szczególności w przypadku zaistnienia zmian prawnych, organizacyjnych czy finansowych, istotnych z punktu widzenia funkcjonowania i rozwoju powiatu żywieckiego.

Ewaluacja powinna być związana z nową perspektywą finansową Unii Europejskiej (2021-2027). Zmiany w zapisach Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+ mogą nastąpić również wyniku powstania nowych

¹⁹ Jak wyżej.

dokumentów strategicznych na poziomie kraju i Unii Europejskiej lub pojawienia się nowych, znaczących dla rozwoju powiatu instrumentów prawnych i finansowych.

13. Podsumowanie i wnioski

- Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego jest zgodna ze strategicznymi dokumentami obowiązującymi na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym.
- Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy zgodności celów Strategii z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych oraz podstawowych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym, wskazują na znaczną ich spójność oraz zharmonizowanie. Spójność regionalnej polityki ekologicznej ze strategicznymi celami rozwoju powiatu jest podstawą równoważenia rozwoju w horyzoncie średnio i długookresowym. Dzięki temu Strategia może stać się skutecznym narzędziem koordynacji działań na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego w regionie.
- Strategia umożliwi identyfikację skutków środowiskowych oraz potencjalnych zmian warunków życia mieszkańców regionu w wyniku realizacji ustaleń dokumentu.
- Projektowana Strategia określa obszary problemowe i wyzwania w zakresie rozwoju społecznego, gospodarczego oraz ochrony środowiska na terenie powiatu żywieckiego oraz wyznacza cele i kierunki interwencji mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz środowiska.
- Niektóre z zadań zaplanowanych do realizacji w ramach projektowanej Strategii mogą wywierać negatywny wpływ na środowisko. Oddziaływanie to może być chwilowe, na etapie prac budowlanych i modernizacyjnych.
- W niniejszej prognozie zaproponowano szereg działań ograniczających negatywne oddziaływanie zaplanowanych zadań na środowisko oraz przykłady kompensacji przyrodniczej.
- Podczas podejmowania działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów.
- Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury.

14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu „Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+”. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021 poz. 247).

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Prognoza ponadto określa i analizuje:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na środowisko.

Przy sporządzaniu *Prognozy* zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej.

W rozdziale 6. *Prognozy* opisano teren powiatu żywieckiego z podaniem krótkiej charakterystyki, struktury demograficznej, czy zasobów przyrodniczych.

W ramach tworzenia dokumentu prowadzona była szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i

problematiczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie pośrednie, wtórne, skumulowane, stałe/długoterminowe, chwilowe/krótkoterminowe, pozytywne, negatywne i neutralne na następujące komponenty środowiska wykorzystując metodę macierzy interakcji:

- Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000;
- Różnorodność Biologiczna;
- Ludzie;
- Rośliny;
- Zwierzęta;
- Powietrze;
- Klimat;
- Klimat akustyczny;
- Wody (w tym JCW);
- Powierzchnia ziemi;
- Krajobraz;
- Zasoby naturalne;
- Zabytki.

W przypadku powiatu żywieckiego istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Przedstawione przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie powiatu.

W związku z powyższym przedsięwzięcia te charakteryzować się będą ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto, w przypadku takich przedsięwzięć, jak budowa sieci kanalizacji sanitarnej czy sieci wodociągowej, główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter. Zadania inwestycyjne są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy. Do negatywnych oddziaływań na środowisko podczas realizacji inwestycyjnych można zaliczyć:

- zmiany stosunków gruntowo-wodnych;
- zmianę warunków siedliskowych;
- tworzenie barier w migracji zwierząt;
- wycinkę roślinności;
- użycie maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji);
- naruszeniem jego pierwotnego stanu obiektów zabytkowych;
- zajęcie terenów pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych.

Pozytywne skutki realizacji planowanych zadań:

- pozytywny wpływ na bioróżnorodność;
- zapewnienie stabilności siedlisk przyrodniczych;
- mniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód, ziemi i powietrza;
- poprawa stanu środowiska i jego elementów, w perspektywie długoterminowej;
- zminimalizowanie negatywnego oddziaływania podtopień;
- minimalizacja zużycia zasobów naturalnych.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W kolejnych rozdziałach omówione zostały oddziaływania transgraniczne oraz rozwiązania alternatywne. W przypadku projektu Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego, rozwiązaniem alternatywnym jest brak realizacji Strategii. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców, a także stanu środowiska na terenie miasta i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego na wybrane elementy środowiska oddziaływania w formie opisowej zawarto w rozdziale 8. Przeanalizowano: przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta, ludzi, powietrze atmosferyczne, klimat, zabytki oraz dobra materialne, zasoby naturalne, wody, krajobraz i powierzchnię ziemi, hałas i promieniowanie elektromagnetyczne.

Kolejnym etapem przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko była analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu. Zgodnie z Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021 poz. 247) przedstawiono rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W niniejszej Prognozie oddziaływania na środowisko opisano potencjalne oddziaływanie transgraniczne oraz zaproponowano sposoby monitorowania realizacji Strategii Rozwoju.

15. Zestawienie tabel oraz rysunków

Spis tabel

Tabela 1. Wykaz JCWP, które obejmuje swoim zasięgiem powiat żywiecki	23
Tabela 2. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza.	44
Tabela 3. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2021 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.	46
Tabela 4. Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2021 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.	47
Tabela 5. Wykaz JCWP, które obejmuje swoim zasięgiem powiat żywiecki	50
Tabela 6 Charakterystyka JCWPd występujących na terenie powiatu żywieckiego	51
Tabela 7. Dopuszczalne poziomy hałas w zależności od przeznaczenia terenu.....	54
Tabela 8. Bardzo rzadkie gatunki fauny i flory udokumentowane na obszarach Natura 2000 zlokalizowanych na terenie powiatu żywieckiego	62
Tabela 9. Ostoje florystyczno-mykologiczne znajdujące się na terenie powiatu żywieckiego.....	73
Tabela 10. Ostoje faunistyczne znajdujące się na terenie powiatu żywieckiego.....	75
Tabela 11. Gatunki z Czerwonej księgi gatunków zagrożonych, zinwentaryzowane na terenach objętych obszarowymi formami ochrony przyrody w powiecie żywieckim.	80
Tabela 12. Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego.....	88
Tabela 13 Wskaźniki monitoringu Strategii	158

Spis rysunków

Rysunek 1. Hipsometria powiatu żywieckiego.	31
Rysunek 2. Średnie temperatury i opady występujące na terenie powiatu żywieckiego.....	40
Rysunek 3. Róża wiatrów powiat żywiecki	41
Rysunek 4. Podział województwa śląskiego na strefy ochrony powietrza.	43
Rysunek 5. Lokalizacja stacji pomiarowych na terenie województwa śląskiego.....	47
Rysunek 6. Główne rzeki przepływające przez teren powiatu żywieckiego.....	50
Rysunek 7. Parki Krajobrazowe na terenie powiatu żywieckiego.....	58
Rysunek 8. Obszary Natura 2000 Dyrektywa Siedliskowa.....	60
Rysunek 9. Obszary Natura 2000 Dyrektywa Ptasia.	62
Rysunek 10. Korytarze ichtiologiczne w województwie śląskim	67
Rysunek 11. Korytarze ornitologiczne w województwie śląskim	69
Rysunek 12. Przebieg korytarzy ekologicznych przez teren powiatu żywiecki.....	70
Rysunek 13. Ostoje IBA i IPA w województwie śląskim	72
Rysunek 14. Korytarze dla ssaków kopytnych w województwie śląskim.....	77
Rysunek 15. Korytarze dla ssaków drapieżnych w województwie śląskim.....	78
Rysunek 16. Korytarze chiropterologiczne w województwie śląskim.	79
Rysunek 17. Stanowiska i siedliska ptaków.....	127
Rysunek 18. Siedliska mięczaków (ślیمaków).	128

<i>Rysunek 19. Stanowiska i siedliska ssaków.</i>	128
<i>Rysunek 20. Stanowiska i siedliska gadów.</i>	129
<i>Rysunek 21. Stanowiska i siedliska ryb i minogów.</i>	130
<i>Rysunek 22. Stanowiska i siedliska płazów.</i>	130
<i>Rysunek 23. Stanowiska i siedliska stawonogów (owadów).</i>	131
<i>Rysunek 24. Stanowiska roślin naczyniowych.</i>	132
<i>Rysunek 25. Stanowiska wątrobowców.</i>	132
<i>Rysunek 26. Stanowiska mchów.</i>	133
<i>Rysunek 27. Zadania wyznaczone w Strategii, w przypadku których znana jest lokalizacja.</i>	134

DOKUMENT PODPISANY ELEKTRONICZNIE

Dane podpisywanego dokumentu

Typ dokumentu	Uchwała
Numer dokumentu	XXXVI/416/2022
Data dokumentu	2022-06-27
Organ wydający	Rada Powiatu w Żywcu
Przedmiot regulacji	w sprawie przyjęcia dokumentu pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko
Identyfikator dokumentu	63095105-A0CC-4923-8A43-981C4E6E061D

Informacje o złożonych podpisach elektronicznych

Podpis:	
Sygnatura	Signature-1282043354
Numer seryjny	3ECAF8F0D3A77B66B3BA92C57A2625B1
Osoba podpisująca	Wiesław Sypta
Kraj	PL
Data złożenia podpisu	2022-06-29 10:49:00
Zakres podpisu	Cały dokument
Wystawca certyfikatu	VATPL-5170359458 Certum QCA 2017 Asseco Data Systems S.A. PL